New York Times Bestseller

2018'in En İyi 10 Kitabı

Talebe

TARA WESTOVER

Çeviri: Duygu Akın

3. BASKI

domingo

akirakitap

Talebe

akira

Talebe

TARA
WESTOVER

Çeviri: Duygu Akın

domingo

domingo

TALEBE
TARA WESTOVER

Özgün ismi: Educated
© 2018 Second Sally, Ltd.

Bu kitap kurgu dışı bir eserdir. Bazı isimler ve kişilerle ilgili detaylar değiştirilmiştir.

Türkçe yayın hakları:
© 2019 Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Domingo, Bkz Yayıncılık markasıdır.
Sertifika No: 46105

Çeviri: Duygu Akın
Editör: Elif N. Kutlu
Son okuma: Tuğçe İnceoğlu
Özgün kapak tasarımı: Joseph Perez ve Rachel Ake
Özgün kapak illüstrasyonu: Patrik Svensson
Kapak ve sayfa uyarlama: Betül Güzhan

ISBN: 978 605 198 094 2

I. Baskı: Ağustos 2019
III. Baskı: Nisan 2020
Optimum Basım
Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No: 51/1
34295 Küçükçekmece İstanbul
Tel: 0212 463 71 25 Sertifika No: 41707

Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın tümünün veya içeriğinin herhangi bir bölümünün yayıncının yazılı izni olmadan, fotokopi yöntemi dahil, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.

Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Şahkulu Mah. Büyük Hendek Cad. Brot Apt.
No: 4/10 Beyoğlu İstanbul
Tel: (212) 245 08 39
e-posta: domingo@domingo.com.tr
www.domingo.com.tr

Tyler için

Geçmiş güzeldir çünkü insan asla bir duyguyu yaşadığı anda anlamaz. Duygu sonradan açılıp, genişler. Bu yüzden de şimdiyle ilgili tamama ermiş duygularımız yoktur, sadece geçmişle ilgili vardır.

— VIRGINIA WOOLF

Nihai kanaatime göre eğitimi, deneyimin durmaksızın yeniden yapılandırılması olarak düşünmemiz gerekir; eğitim süreciyle eğitim hedefi, tek ve aynı şeydir.

— JOHN DEWEY

İçindekiler

Yazarın Notu xi

Önsöz xiii

BİRİNCİ KISIM

1. İYİYİ SEÇ 3
2. EBE 13
3. KREM RENGİ AYAKKABILAR 25
4. APAÇİ KADINLARI 33
5. ALIN TERİNİN KİRİ 43
6. KALKAN VE SİPER 57
7. RAB'BİN DAĞINDA TEDARİK OLUNACAKTIR 71
8. MİNİK ŞILLIKLAR 81
9. ÇAĞDAŞLARI ARASINDA KUSURSUZ 90
10. TÜYDEN KALKAN 99
11. İÇGÜDÜ 106
12. BALIK GÖZLÜ 113
13. KİLİSELERDE SESSİZLİK 121
14. AYAKLARIM ARTIK TOPRAĞA DEĞMİYOR 132
15. ÇOCUKLUK BURAYA KADAR 143
16. SADAKATSİZ İNSAN, İTAATSİZ SEMALAR 155

İKİNCİ KISIM

17. ONU TAKDİS ETMEK İÇİN 167
18. KAN VE TÜY 175
19. BAŞLANGIÇTA 183

20.	BABALARIN ANLATTIKLARI	191
21.	TAKKE ÇİÇEĞİ	199
22.	FISILDADIKLARIMIZ VE HAYKIRDIKLARIMIZ	204
23.	BEN IDAHO'LUYUM	216
24.	BİR ŞÖVALYE, GEZGİN	226
25.	SÜLFÜR İŞİ	235
26.	AKAN SUYU BEKLERKEN	243
27.	BEN KADIN OLSAM	248
28.	PYGMALION	255
29.	MEZUNİYET	265

ÜÇÜNCÜ KISIM

30.	HER ŞEYE GÜCÜ YETEN'İN ELİ	277
31.	ÖNCE TRAJEDİ, SONRA FARS	287
32.	BÜYÜK BİR EVDE YAYGARA KOPARAN BİR KADIN	297
33.	FİZİĞİN BÜYÜSÜ	303
34.	VARLIKLARIN MEVCUDİYETİ	309
35.	GÜNEŞİN BATISI	316
36.	DÖNÜP DURAN DÖRT UZUN KOL	323
37.	KEFARET İÇİN KUMAR	332
38.	AİLE	341
39.	BUFALOLARI İZLERKEN	347
40.	EĞİTİMLİ	355

Teşekkür 359

Metin Üstüne Bir Yazı 361

Yazarın Notu

Bu hikâyenin konusu Mormonluk değil. Başka herhangi bir dini inanç da değil. Hikâyenin içinde kimi inançlı kimi inançsız, kimi iyi kimi iyi olmayan çeşitli tipte insan var. Yazar bu ikisi arasında olumlu ya da olumsuz, her türlü ilişkilendirmeye karşı.

Alfabetik sırayla verilen şu isimlerin tamamı takma isimlerdir: Aaron, Audrey, Benjamin, Emily, Erin, Faye, Gene, Judy, Peter, Robert, Robin, Sadie, Shannon, Shawn, Susan, Vanessa.

Önsöz

AHIRIN YANINA TERK EDİLMİŞ KIRMIZI VAGONUN TEPESİNDE duruyorum. Hızla süzülen rüzgâr saçlarımı tutup yüzümü kamçılıyor, gömleğimin açık yakasından içeri ürpertiler yolluyor. Dağın bunca yakınında yeller sert mi sert; zirvenin kendisi nefes alıp veriyor sanki. Aşağılardaki vadiyse dingin ve huzurlu. Tüm bunlar olurken çiftliğimizde bir dantır gidiyor: Ağır kozalaklı ağaçlar aheste aheste sallanırken, yavşanlarla devedikenleri titreşiyor, havanın her bir üfürme ve kabarmasına reveransla karşılık veriyor. Hafif eğimli bir tepe arkamda yukarılara doğru meylederek dağın eteklerine tutunuyor. Başımı kaldırıp baksam, Kızılderili Prenses'in karanlık suretini göreceğim.

Tepe boylu boyunca yabani buğdaylarla bezeli. Kozalaklılarla yavşanlar birer solistse, buğday tarlası bir bale topluluğu. Azametli rüzgâr altın başaklarda oyuklar açarken, her sap ani bir patlamayla diğerini takip ediyor ve bir milyon balerin, birbiri ardına yerlere eğiliyor. Oyuklar başaklarda bir an belirip kayboluyor ve insan rüzgârı görmeye ancak bu kadar yaklaşabiliyor.

Tepenin yamacındaki evimize doğru döndüğümde, farklı hareketler görüyorum; esintileri yararak, dimdik ilerleyen uzun gölgeler... Ağabeylerim uyanmış, havayı yokluyor. Anneyi ocağın tepe-

sinde, kepekli gözlemelerin başında hayal ediyorum. Babamın arka kapının yanına çömelmiş, çelik burunlu ayakkabısını bağladığını, nasırlı ellerini kaynak eldivenine geçirdiğini görür gibi oluyorum. Daha aşağılarda, okul otobüsü kimseyi almadan geçip gidiyor.

Henüz yedi yaşındayım ama ailemi farklı kılan özelliğin, her şeyden öte bu gerçek olduğunu biliyorum: Biz okula gitmeyiz.

Babam devlet zorla gönderir diye korkuyor ama yapamaz çünkü bizi bilmiyor. Ebeveynimin yedi çocuğundan dördünün nüfus kaydı yok. Sağlık kaydımız da yapılmamış çünkü evde dünyaya geldik ve doktor ya da hemşire görmedik.* Okul kaydımız yapılmadı çünkü sınıfa adım atmadık. Dokuz yaşına geldiğimde gecikmeli nüfus kaydım çıkarılacak ama şu an için Idaho eyaletine ve federal hükümete göre ben yokum.

Oysa elbette ki *vardım* ben. Güneşin kararacağı, ayın kan gibi damlayacağı Menfur Günler'e hazırlanarak büyümüştüm. Yazlarımı şeftali konservesi yaparak, kışlarımı eldeki erzakı sırayla kullanıma sokarak geçirmiştim. Beşeri Dünya'nın sonu geldiğinde ailem hiçbir şeyden etkilenmeden hayatına devam edecekti.

Dağın ritimleri içinde eğitilmiştim; kökten değişimleri değil, yalnız ve yalnız döngüsel değişimleri barındıran ritimler içinde. Her sabah aynı güneş belirir, aynı güneş vadiyi süpürür ve zirvenin ardından devrilirdi. Kışın yağan karlar baharda daima erirdi. Yaşamımızın kendisi bir döngüydü; günlerin döngüsü, mevsimlerin döngüsü... Tamamlandığında hiçbir şeyin değişmediğini gösteren kesintisiz değişim çemberleri. Ailemin bu ölümsüz tekrarın bir parçası olduğuna, bir anlamda bizim de ebedi olduğumuza inanırdım. Oysa ebedilik yalnızca dağa mahsustu.

Babamın dağla ilgili anlattığı bir hikâye vardı. Azametli bir ihtiyardı o, topraktan bir katedral. Aynı silsile içinde daha yüce, daha heybetli dağlar da vardı ama Buck's Peak içlerinde en ince işlenmiş olanıydı. Tabanı bir buçuk kilometreye yayılır, karanlık sureti yerden kabararak yükselir, kusursuz bir kuleye dönüşürdü. Belli bir

* Ablam Audrey hariç. Küçükken bir kolu ve bacağı kırılan Audrey, alçı yapılmak üzere götürülmüştü.

mesafeden bakıldığında cephesinde bir kadın bedeni belirirdi: Dev koyaklar kadının bacaklarını, kuzey sırt üstüne yayılmış çam serpintileri de saçlarını oluştururdu. Hâkim bir duruşu vardı. Tek ayağını adımdan çok, azametli bir hamleyle öne doğru atmıştı.

Kızılderili Prenses derdi Babam ona. Her yıl karlar erimeye başladığında güney yönünde belirir, bufaloların vadiye dönüşünü seyrederdi. Babama göre göçebe Kızılderililer baharın gelişinin bir işareti, dağdaki buzlarının çözülmeye başladığının, kışın bittiğinin ve eve dönüş vaktinin geldiğinin bir alameti olarak gözlerdi onu.

Babamın tüm hikâyeleri dağımızı, vadimizi, Idaho'nun şu küçük, sarp köşesini anlatırdı. Günün birinde o dağı terk etsem, okyanusları, kıtaları aşıp kendimi yabancı diyarlarda, ufkunda Prenses'in siluetini göremeyeceğim topraklarda bulsam ne yapacağımı hiç söylemedi. Eve dönüş vaktinin geldiğini nasıl bileceğimi anlatmadı.

BİRİNCİ KISIM

1. Bölüm

İyiyi Seç

ANILARIMIN EN GÜÇLÜSÜ ASLINDA ANI DEĞİLDİ. HAYAL edip yaşanmış gibi anımsadığım bir şeydi. Beş yaşında, altıya girmeden hemen önce, Babamın anlattığı bir hikâyeden doğmuştu. Babam her şeyi öyle ayrıntısıyla anlatmıştı ki ağabeylerim, kız kardeşim ve ben, hayalimizde ateşlenen silahlar ve çığlıklar eşliğinde sinemasal sahneler canlandırmıştık. Benimkinde çekirgeler vardı. Ailemle mutfakta ışıkları söndürüp birbirimize sokulmuş, evi kuşatan Federallerden saklanırken duyuyordum ötüşlerini. Bir kadın o an su dolu bir bardağa uzanıyor, silueti ay ışığında aydınlanıyordu. Ateşlenen bir silahın sesi kamçı gibi yankılanıyor, kadın yere devriliyordu. Anılarımda vurulan hep Anneydi ve kucağında da bebeği vardı.

Bebek olması saçmaydı –Annenin yedi çocuğundan en küçüğü bendim ne de olsa– ama diyorum ya, bunların hiçbiri zaten yaşanmadı.

BU HİKÂYEYİ ANLATMASINDAN bir yıl sonra bir akşam Yeşaya'dan bize Immanuel'le ilgili bir kehaneti okuması için Babamın etrafına toplaştık. Babam kucağına kocaman Kitab-ı Mukaddes'i açtı ve hardal rengi kanepemize oturdu. Anne yanındaydı. Bizler de kahverengi tüylü halının dört bir yanına yayılmıştık.

Bitmek bilmez gün boyunca hurda taşımaktan pesleşmiş kısık ve monoton sesiyle, "Çocuk kötüyü reddedip iyiyi seçecek yaşa gelince, tereyağı ve bal yiyecek," diye okudu.

Derin bir duraksama oldu. Hepimiz sessizce durduk.

Uzun boylu bir adam değildi ama ortama hükmetmeyi bilirdi Babam. Ağırlığını hissettiren bir mevcudiyeti vardı, bir kâhinin vakarına sahipti. Elleri kalın ve kayışımsıydı (bir ömür canını dişine takarak çalışmış bir adamın elleri) ve onlarla Kitab-ı Mukaddes'i sıkıca kavrardı.

O bölümü ikinci defa yüksek sesle okudu, sonra üçüncü ve dördüncü defa. Ses tonu her tekrarla biraz daha yükseldi. Birkaç dakika önce yorgunluktan şişmiş gözleri şimdi iri ve çakmak çakmaktı. İlahi bir öğreti var bunda, dedi. Anlamını Rab'den soruşturup kavramaya çalışacaktı.

Ertesi sabah buzdolabımızdan sütü, yoğurdu ve peyniri attı, aynı akşam eve döndüğündeyse kamyonetinde elli galon bal vardı.

Erkek kardeşlerim beyaz fıçıları bodruma taşırken Babam, "Yeşaya hangisinin kötü olduğunu söylemiyor; tereyağı mı, bal mı," dedi sırıtarak. "Ama soracak olursanız, Rab size söyler!"

Babam bu pasajı annesine okuduğunda, kadın suratına gülmüş, "Cüzdanımda üç kuruş var, git de onları al. Senin aklın işte o kadar," demişti.

Ninenin ince, sivri bir yüzü ve cılız boynuyla parmaklarından yığınlarla sarkan, hepsi gümüş ve turkuaz, çok sayıda sahte Kızılderili mücevheri vardı. Tepenin daha aşağılarında, otoyola yakın bir yerde yaşadığı için "tepenin aşağısındaki nine" derdik ona. Yirmi beş kilometre güneyde, ilçenin, tek trafik lambalı ve tek marketli yegâne kasabasında yaşadığı için "kasabadaki nine" dediğimiz anneannemizden ayırabilmek için vermiştik bu ismi ona.

Babamla annesi, kuyruğundan birbirine bağlı iki kedi gibiydi. Koca bir hafta konuşup hiçbir konuda anlaşamadıkları olurdu ama dağa olan düşkünlükleri onları birbirine bağlardı. Babamın ailesi yarım yüzyıldır Buck's Peak'in eteğinde yaşıyordu. Ninenin kız çocukları evlenip başka yerlere taşınsa da Babam geride kalmış, ana evinin

hemen yukarısında dağ eteğine, asla tam olarak bitiremeyeceği hırpani sarı evi yapmaya, kadının bakımlı bahçesinin yanına da -sonradan yapılacak birkaç taneden ilki- bir hurdalık dikmeye koyulmuştu.

İkisi her gün hurdalığın keşmekeşi yüzünden ama daha çok da çocuklar yüzünden tartışırlardı. Nine kendi deyişiyle bizim, "yabaniler gibi dağlarda aylak aylak gezinmek yerine" okula gitmemiz gerektiğini söylerdi. Babamsa devlet okulunun, çocukları Rab'den uzaklaştırmak için devletin kurduğu bir tezgâh olduğuna inanırdı. "Çocuklarımı yolun aşağısındaki o okula göndereceğime, ellerimle şeytana teslim ederim daha iyi," derdi.

Rab, Babama söz konusu vahyi, Buck's Peak'in gölgesinde yaşayan ve çiftçilik yapan insanlarla paylaşmasını söylemişti. Pazar günleri hemen herkes kilisede toplanırdı. Mormon kiliselerine özgü küçük, sade kulesiyle otoyol kenarında, ceviz rengi bir şapel. Babam bankından kalkan babaları sıkıştırmaya başlamıştı. Önce kuzen Jim'e göz dikti. O kutsal kitabı elinde sallayarak, sütün günah olduğunu anlatmaya çalışırken, Jim mülayim bir tavırla Babamı dinledi. Ardından sırıttı, elini Babamın omzuna koydu ve hakkaniyetli hiçbir Tanrı'nın sıcak bir yaz günü insanı ev yapımı çilekli dondurmadan mahrum etmeyeceğini söyledi. Jim'in karısı adamı kolundan çekiştirdi. Jim yanımızdan geçerken burnuma hafif bir gübre kokusu gelince anımsadım; Buck's Peak'in bir mil kadar kuzeyindeki büyük mandıra çiftliği ona aitti.

BABAM SÜT ALEYHİNE vaazlar vermeye giriştikten sonra nine buzdolabını tıka basa süt ürünleriyle doldurdu. Dedeyle ikisi sadece yağsız süt içtikleri halde çok geçmeden sütün binbir çeşidi dolaplarına girmişti; yüzde iki yağlı, tam yağlı ve hatta çikolatalı. Nine belli ki bunun savunulmaya değer, önemli bir hat olduğuna inanıyordu.

Kahvaltılar birer sadakat sınavına dönüştü. Ailem her sabah kızıl meşeden kocaman yontma masanın etrafına oturuyor, yedi tahıllı gevreği bal ve pekmezle veya yedi tahıllı gözlemeleri yine bal ve pekmezle yiyordu. Dokuz kişi olduğumuz için gözlemelerin içi hiçbir

zaman tam olarak pişmiyordu. Sütle ıslatabildiğim ve tanecikleri kaymak sayesinde topaklaştığı sürece kahvaltılık gevrekten bir şikâyetim yoktu ama vahiyden beri onu da suyla yer olmuştuk. Bir kâse dolusu çamur yemekten farksızdı.

Bir zaman sonra aklım, ninenin dolabında çürüyen sütlere kaymaya başladı. Çok geçmeden kahvaltıları atlayıp doğruca ahıra gitme huyu edindim. Domuzların yemini veriyor, ineklerle atların yalağını dolduruyor ve çitin üstünden atlayıp ahırın etrafını dolanarak, ninenin yan kapısından içeri dalıyordum.

Böyle sabahlardan birinde mutfak tezgâhında oturmuş, ninenin kâseye mısır gevreği dolduruşunu izlerken bana, "Okula gitme fikri sana nasıl geliyor?" dedi.

"İyi gelmiyor," dedim.

"Nereden biliyorsun," diye haykırdı, "hiç denemedin ki!"

Sütü koyduktan sonra kâseyi uzattı ve tam karşımda tezgâha yaslanıp kaşık kaşık gevreği ağzıma tıkışımı izledi.

"Yarın Arizona'ya doğru yola çıkıyoruz," dedi. Bunu zaten biliyordum. Dedemle ikisi havalar dönmeye başladığında her yıl Arizona'ya giderdi. Dedem Idaho kışı için fazla yaşlıyım, derdi. Soğuk kemiklerini sızlatıyordu. "Sabah beş gibi erkenden kalk da, seni de götürelim," dedi nine, "okula verelim."

Taburemde kımıldandım. Okulu kafamda canlandırmaya çalıştıysam da, olmadı. Onun yerine aklıma her hafta gittiğim ve nefret ettiğim Pazar okulu geldi. Aaron adında bir çocuk kızlara okula gitmediğim için okuma yazma bilmediğimi söylemişti, o günden beri kızların hiçbiri benimle konuşmuyordu.

"Babam gidebilir dedi mi?" diye sordum.

"Hayır," dedi nine, "ama o yokluğunu fark edene dek biz çoktan gitmiş oluruz." Kâsemi lavaboya koydu ve dışarı bakmaya başladı.

Nine tam bir doğal afetti; sabırsız, saldırgan, kendinden emin. Ona bakmak, bir adım geri kaçmak demekti. Siyaha boyadığı saçları, zaten sert olan hatlarını daha da sertleştirirdi; özellikle de her sabah kapkara, kalın bir yay şeklinde belirginleştirdiği kaşlarını. Üstelik kaşını gereğinden uzun çizdiği için yüzü gerilmiş gibi de

dururdu. Çok yüksek çizdiği içinse hatlarına bir sıkkınlık, hatta neredeyse alaycılık ifadesi gelirdi.

"Okula gitmen gerek senin," dedi.

"Babam sana zorla geri getirtmez mi beni?" dedim.

"Baban bana zorla bir zıkkım yaptıramaz." Ayağa kalkıp doğruldu. "İstiyorsa gelip kendi alır seni." Duraksadı ve bir an mahcup göründü. "Dün konuştum onunla. Uzun süre vakti olmaz zaten. Kasabada yaptığı o kulübeyle uğraşıyor. Öyle ha dedin mi toplanıp Arizona'ya gelemez, özellikle de havalar iyi giderken ve oğlanlar gün boyu çalışabiliyorken."

Ninenin planı ince düşünülmüştü. Babam ilk kardan önceki haftalarda hep gün doğumundan gün batımına çalışır, işlerin kesat olduğu kışı geçirebilmek için hurdacılık ve hayvan barınağı yapımından yeterli parayı biriktirmeye çalışırdı. Anası en küçük çocuğunu alıp kaçsa bile forklift buz bağlayana dek çalışmayı bırakamazdı.

"Gitmeden önce hayvanları beslemem lazım," dedim. "İnekler çiti kırıp su aramaya giderse yokluğumu illa ki fark eder."

O GECE HİÇ UYUMADIM. Mutfakta yere oturup saatlerin birer birer geçişini izledim. Sabah bir. İki. Üç.

Dörtte ayağa kalktım ve arka kapının orada botlarımı giydim. Botlar gübreyle kaplıydı. Ninenin beni bu halde arabaya almayacağından emindim. O botlar ninenin verandasında terk edilmiş dururken, çıplak ayakla Arizona'ya kaçtığımı hayal ettim.

Ailem gittiğimi anladığında neler olacağını düşündüm. Kardeşim Richard'la çoğu zaman tüm günü dağda geçirirdik, bu yüzden de yokluğumu büyük ihtimal gün batımından sonra Richard akşam yemeğine bensiz dönene dek kimse fark etmezdi. Ağabeylerimin beni aramak için kapıyı savurarak çıkışlarını gözümde canlandırdım. Önce hurdalığa bakarlardı, sac levhalardan birinin kayıp üstüme düşmediğinden emin olmak için demirleri çekip altını ararlardı. Ardından dışarı çıkar, çiftliği baştan sona tarar, ağaçlara ve ahırın tavan arasına bakarlardı. Son olarak dağa yönelirlerdi.

Alacakaranlık yeni bitmiş olurdu o sırada; gecenin çökmesinden az evvel, arazinin sadece karanlık ve daha az karanlık suretler halinde göründüğü, insanın dünyayı görmekten çok, hissettiği o vakit. Ağabeylerimin dağın dört bir yanına dağıldıklarını, kara ormanı aradıklarını hayal ettim. Hiç kimse konuşmazdı, herkesin aklında aynı şey olurdu. Dağda işler fena halde ters gidebilirdi ne de olsa. Aniden uçurumlar çıkardı insanın karşısına. Dedemin yabani atları, gür su baldıranı bayırlarında vahşice koşardı; çıngıraklı yılanların sayısı da azımsanacak gibi değildi. Bir ara ahırdan bir buzağı eksildiğinde yapmıştık aynı aramayı. Vadide hayvanları bulursanız, yaralı bulurdunuz, dağda ise ölü.

Annenin gözleriyle karanlık bayırı tarayarak, arka kapıda dikildiğini, Babamın eve dönüp beni bulamadıklarını söyleyişini hayal ettim.

Kız kardeşim Audrey, biri nineye sorsun, derdi, Anne de ninenin sabah Arizona'ya gittiğini söylerdi... Sözleri bir an havada asılı kalırdı ve birden herkes nereye gittiğimi anlardı. Babamın o anki yüzünü hayal ettim; kara gözlerinin kısılışını, dudaklarının kasılıp çatılırken Anneye doğru dönüşünü. "Sence kendi mi istemiştir gitmeyi?"

Kısık ve kederli bir yankısı vardı bu sesin. Sonra da başka anıların sesleriyle boğuldu; çekirgeler, silah sesi, sonra da sessizlik.

OLAYIN ÇOK ÜNLÜ olduğunu –Yaralı Diz ya da Waco gibi– sonradan öğrenecektim ama Babam bize hikâyeyi ilk anlattığında, dünyada bizden başka kimse bilmiyormuş gibiydi.

Her şey konserve mevsiminin sonlarında, diğer çocukların muhtemelen "yaz" dedikleri zamanda başladı. Ailem sıcak ayları hep depolanmak üzere meyve konservesi yaparak geçirirdi. Babamın dediğine göre onlara Menfur Günler'de ihtiyacımız olacaktı. Babam bir akşam hurdalıktan huzursuz döndü. Akşam yemeği boyunca tek bir lokma yemeden mutfağı arşınladı. Her şeyi yoluna yordamına koymamız gerek, dedi. Vakit çok dardı.

Ertesi günü şeftali kaynatıp soyarak geçirdik. Gün batımı geldiğinde düdüklü tencere ısısını koruyan onlarca kavanozu doldurmuş,

mükemmel sıralar halinde dizmiştik. Baba kavanozları sayarak işimizi teftiş etti, sonra da Anneye dönüp, "Yetmez bu," dedi.

Babam o gece aile toplantısı için çağrı yaptı, hem geniş ve uzun olduğu hem de hepimize oturacak yer sağladığı için mutfak masasında toplandık. Bizi neyin beklediğini bilmeye hakkımız olduğunu söyledi. Kendisi masa başında ayakta duruyordu, bizlerse banka tünemiş, bakışlarımızı kızıl meşenin kalın kalaslarına dikmiştik.

"Buraya yakın bir yerde bir aile var," dedi. "Özgürlük savaşçısı bir aile. Devletin okullarda çocuklarının beynini yıkamasına izin vermemişler, o yüzden de Federaller peşlerine düşmüş." Babam uzun uzun ve ağırdan nefesini verdi. "Federaller ailenin yaşadığı kulübenin etrafını çevirmiş, aileyi üç hafta içeride kilitli tutmuş. Acıkan çocuklardan biri, küçük bir oğlan, avlanmak için gizlice dışarı sızınca, Federaller onu vurup öldürmüş."

Bakışlarımı erkek kardeşlerimin üstünde gezdirdim. O güne dek Luke'un yüzünde hiç korku görmemiştim.

"Aile hâlâ kulübede," dedi Babam. "Işıkları kapalı tutuyor, kapı ve pencerelerden uzak, yerlerde sürünüyorlar. Ne kadar yiyecekleri kaldı, bilmiyorum. Belli mi olur, Federaller vazgeçip gitmeden açlıktan da ölebilirler."

Kimse bir şey demedi. Sonunda on iki yaşındaki Luke onlara yardım edip edemeyeceğimizi sordu. "Hayır," dedi Babam, "kimse yardım edemez. Kendi evlerinde mahsur kaldılar ama silahları var. Emin olun Federaller de bu yüzden içeri girmemiştir." Oturmak için duraksadı ve ağır, gergin hareketlerle alçak bankın üstüne iki büklüm çöktü. O an gözüme yaşlı ve harap göründü. "Onlara faydamız olmaz ama kendimize olabilir. Federaller Buck's Peak'e geldiklerinde hazır oluruz."

Babam o gece bodrumdan bir yığın yıpranmış askeri çanta çıkardı. Onları "tabanları yağlama anında" kullanacaktık. Geceyi çantalara erzak doldurmakla geçirdik; bitkisel ilaçlar, su arıtıcılar, çakmaktaşı ve çelik bileyici. Birkaç kutu da askeri Hazır Öğün satın almıştı. Hayalimizde evden kaçarak dere yakınındaki yabani erik ağaçlarının arasına saklanıp bunlardan yediğimizi canlandırarak,

sığdırabildiğimiz kadar kutuyu sırt çantasına doldurduk. Ağabeylerimden birkaçı çantasına silah da istifledi ama bende sadece küçük bir bıçak vardı. Buna rağmen işimiz bittiğinde çantam boyum kadar olmuştu. Luke'tan onu dolabımda bir rafa koymasını istedim ama Babam kolayca erişebileceğim, alçak bir yerde tutmamı isteyince yatağıma alıp onunla uyudum.

Çantayı sırtıma geçirerek kaçma denemeleri yaptım. Geride kalmak istemiyordum. Kaçışımızı hayal ettim, Prenses'in güvenliğine doğru bir gece yarısı kaçışı. Dağ, anlıyordum ki, müttefikimizdi. Kendisini bilenlere karşı nazik olabilirdi ama davetsiz misafirlere karşı safi haindi ve bu da bize avantaj sağlıyordu. Gerçi Federaller geldiğinde dağda saklanacaksak, onca şeftali konservesini niye yaptığımızı anlamıyordum. Bin tane ağır kavanozu tepeye sürüklememiz mümkün değildi. Yoksa Weaver'ların yaptığı gibi eve sığınıp orada mücadele vereceğimiz için mi gerekliydi?

Evde mücadele daha olası görünüyordu; özellikle de birkaç gün sonra Babam eve yanında, çoğunluğu SKS, bir düzine kadar levazım fazlası tüfekle geldiğinde. Tüfeklerin ince gümüş süngüleri, namlunun altına güzelce yerleştirilmişti. Silahlar daracık teneke kutular içinde ve soyulup atılması gereken, kuyruk yağı kıvamında kahverengimsi madde Kozmolin'le kaplı geldi. Tüfekler temizlendikten sonra ağabeyim Tyler bir tanesini seçip siyah bir naylonun üstüne koydu ve metrelerce gümüş bantla çevresini bantladı. Ardından paketi omzuna attığı gibi tepe aşağı götürüp kırmızı vagonun yanına bıraktı. Sonra da toprağı kazmaya başladı. Yeterince geniş ve derin bir çukur elde edince tüfeği içine attı ve ben, kasları zorlanmaktan şişerek, çenesi kasılıp kilitlenerek, çukuru toprakla örtüşünü izledim.

Babam bir zaman sonra kullanılmış kovandan mermi imal etmeye yarayan bir makine satın aldı. Bir yenişememe durumu olduğunda artık daha uzun dayanırız, dedi. Aklıma yatağımda bekleyen "tabanları yağlama anı" çantamla, vagonun yanına gömülü tüfek gelince, mermi üretme makinesi konusunda kaygılanmaya başladım. Makine oldukça ağırdı ve bodrum katında bir atölye masasına mon-

te edilmişti. Gafil avlandığımız takdirde, gidip almaya fırsatımız olacağını sanmıyordum. Acaba onu da tüfek gibi gömmeli miyiz, dedim kendi kendime.

Şeftali konservesi kurmaya devam ettik. Aradan kaç gün geçmişti ya da deponuza kaç kavanoz eklemiştik bilemiyorum ama Babam hikâyenin devamını anlattı.

"Randy Weaver vurulmuş," dedi cılız ve tuhaf bir sesle. "Oğlunun ölüsünü almak için kulübeden çıktığında Federaller vurmuş." Onu o güne dek ağlarken görmemiştim, şimdiyse gözyaşları burnundan aşağı kesintisiz bir sel gibi akıyordu. Yaşları silmiyor, gömleğe damlamasına karışmıyordu. "Karısı silah sesini duyunca, kucağında bebekle pencereye koşmuş. O zaman da ikinci atış yapılmış."

Anne kollarını kavuşturmuş, tek eli göğsünde, diğeriyle ağzını kapamış, oturuyordu. Babam yüzü kan revan içindeki bebeğin, anne kollarından alınışını anlatırken, gözlerimi benekli muşamba döşemeliğimize dikip baktım.

O ana dek içten içe Federallerin gelmesini *istiyor*, macera hasreti çekiyordum. Ancak o an gerçek korkuyu tattım. Ağabeylerimin tüfeği kavramakta zorlanan terli elleriyle karanlıkta çömelişlerini hayal ettim. Anneyi yorgun, susuz, pencereden çekilirken düşündüm. Kendimi sessiz ve sakin, yerde dümdüz uzanmış, tarladaki çekirgelerin keskin ötüşlerini dinlerken düşündüm. Sonra Annenin ayağa kalkıp mutfak musluğuna uzanışını gördüm. Beyaz bir ışık parlaması, silahların gürlemesi ve Annenin düşüşü. Bebeği yakalamak için öne doğru atıldım.

Babam hikâyenin sonunu bize hiç anlatmadı. Televizyon ve radyomuz olmadığından, belki kendisi de öğrenemedi. Hatırladığım kadarıyla söylediği son şey şuydu: "Bir dahaki sefere sıra bize gelebilir."

Bu sözler aklımdan hiç silinmeyecekti. Yankılarını çekirgelerin ötüşünde, cam kavanoza düşen şeftalinin şıpırtısında, temizlenen SKS'lerin metalik *şıngırtısında* duyacaktım. Sabahları vagonun yanından geçerken, Tyler'ın tüfeği gömdüğü yerde biten kuşotu ve boğa dikeninin tepesinde duraksarken duyacaktım. Babam Yeşaya'daki vahyi unuttuktan ve Anne plastik şişelerdeki "%2 yağlı

Western Family" sütlerini yeniden buzdolabına doldurmaya başladıktan çok sonra bile ben, Weaver'ları anımsayacaktım.

SAAT NEREDEYSE SABAHIN BEŞİYDİ.

Aklım çekirgeler ve silah sesleriyle dopdolu, odama döndüm. Audrey ranzanın alt katında horluyordu; beni de aynı şeye davet eden kısık, memnun bir hırıltı. Uyumak yerine yatağıma çıkıp bağdaş kurdum ve pencereden baktım. Saat beşi geçti. Sonra da altıyı. Yedide nine ortaya çıktı ve verandada birkaç dakikada bir başını kaldırıp tepedeki evimize göz atarak aşağı yukarı dolandı. Sonra da dedemle birlikte arabaya binip otoyola çıktı.

Araba gittikten sonra yataktan kalktım, bir kâse suyla ıslatılmış kepeğimi yedim. Dışarıda beni Luke'un keçisi Kamikaze karşıladı, ahıra giderken gömleğimin kenarını kemirdi. Richard'ın eski bir çim biçme makinesinden yaptığı gokartın yanından geçtim. Domuzların yemini verdim, yalağı doldurdum ve dedemin atlarını farklı bir otlağa götürdüm.

İşim bittikten sonra vagonun üstüne çıkıp tepeden vadiye bakmaya başladım. Vagonun hareket ettiğini, hızla uzaklaştığını, vadinin az sonra ardımda gözden kaybolacağını hayal etmek işten değildi. Bu fanteziyi daha önce kafamda canlandırarak saatler geçirmiştim ama bugün makara dönmek bilmiyordu. Yüzümü tarlalardan uzağa, batıya çevirip zirveye baktım.

Prenses'in en parlak zamanı daima bahardı. Topraktan ve ağaç gövdelerinden oluşan sarı-kahve fonun önünde koyu yeşil iğneleri adeta siyaha çalan kozalaklı ağaçlar, karlar altından görünmeye başladıktan hemen sonra. Şimdiyse mevsimlerden güzdü. Prenses'i hâlâ görebiliyordum ama silikleşiyordu. Solup giden bir yazın kırmızılarıyla sarıları, karanlık suretini belirsizleştiriyordu. Yakında kar yağacaktı. İlk kar vadide erirdi ama dağda oyalanır, Prenses'i tüm zindeliğiyle tekrar belireceği bahara dek gömülü tutardı.

2. Bölüm

Ebe

"Aynısafanız var mı?" dedi ebe. "Bir de lobelya ve hamamelis lazım bana."

Kadın mutfak tezgâhında oturmuş, Annenin huş ağacından yapılma dolapları didik didik edişini izliyordu. Tezgâhta, ikisinin arasında elektrikli tartı duruyor ve Anne arada bir onunla kuru yaprakları tartıyordu. Mevsimlerden bahardı. Parlak güneşe rağmen serin bir sabah havası vardı.

"Geçen hafta aynısafaların tazesinden bir parti hazırlamıştım," dedi Anne. "Tara, gidip getirsene."

Tentürü getirdim. Anne kurutulmuş bitkilerle birlikte onu plastik bir poşete koydu. "Başka bir şey var mıydı?" Kahkaha attı. Sesi yüksek ve gergindi. Ebe gözünü korkutuyordu ve Anne de gözü korktuğunda hep ayağınaçabuk bir hal alır, ebenin her ağır ve kendinden emin hareketine karşılık, telaşla etrafta dolanırdı.

Ebe listesine göz gezdirdi. "Hayır, yok."

Kırklı yaşlarının sonlarında, on bir çocuklu, çenesinde kızıl siğili olan, kısa boylu, tıknaz bir kadındı ebe. Ömrümde gördüğüm en uzun saç ondaydı; sımsıkı topuzu açtığında dizlerinin üstüne düşen, tarla faresi renginde bir şelale. Yüz hatlarında ciddiyet, sesinde otoriteden gelen bir boğukluk vardı. Ne lisans sahibiydi ne de

sertifika. Tamamen kendi hükmüyle ebelik yapıyordu ki o da zaten yetiyor, artıyordu.

Anne ebenin yardımcısı olacaktı. İlk gün ikisini izleyişimi, karşılaştırışımı hatırlıyorum. Gül yaprağı teniyle, yumuşak bukleleri omzunda zıplayan kıvırcık saçlarıyla ve ışıldayan göz kapaklarıyla Anne. Her sabah mutlaka makyajını yapardı. Olur da vakit bulamazsa, herkese sıkıntı veriyormuş gibi gün boyu özür dilerdi.

Ebeninse son on yıldır görünümüne kafa yormamış gibi bir hali vardı ve sırf bunu fark ettiğiniz için, genel duruşuyla size kendinizi alımak hissettirirdi.

Ebe kollarında Annenin bitkileri, başıyla veda etti.

Bir dahaki gelişinde kızı Maria'yı da yanında getirmişti. Maria annesinin yamacında durup o incecik dokuz yaş bedenine sımsıkı dayadığı bir bebekle, kadının her hareketini taklit etti. Ümit dolu bakışlarla ona baktım. Benim gibi okula gitmemiş kızlarla pek karşılaşmıyordum. Dikkat çekebilmek için biraz yanaştım ama o annesini dinlemeye kapılmıştı. Annesi doğum sonrası kasılmaların tedavisinde gilaburuyla aslankulağının nasıl verilmesi gerektiğini anlatıyordu. Maria'nın başı da onaylayarak inip kalkıyordu. Bakışları annesinin yüzünden bir an ayrılmıyordu.

Ben de ayaklarımı sürüyerek koridordan geçip tek başıma odama gittim. Ancak kapıyı kapamak için döndüğümde kız, hâlâ kucağında taşıdığı bebekle, eşikte duruyordu. Tombul bir et yığınıydı bebek ve kızın gövdesi bu ağırlığı dengelemek için belden keskin biçimde bükülmüştü.

"Gidecek misin?" dedi bana.

Soruyu anlamadım.

"Ben hep giderim," dedi. "Sen hiç doğum gördün mü?"

"Hayır."

"Ben gördüm, hem de defalarca. Bebeğin ters gelmesi ne demek, biliyor musun?"

"Hayır," dedim, özür diler gibi.

ANNE DOĞUM İÇİN YARDIMA ilk gidişinde, iki gün geri dönmedi. Sonra şeffaflaşmış gibi soluk bir renkle arka kapıdan içeri süzüldü, ayaklarını kanepeye sürükledi ve tir tir titreyerek oturduğu yerde kaldı. "Korkunçtu," dedi fısıltıyla. "Judy bile korktuğunu söyledi." Gözlerini yumdu. "Hiç de korkmuş *görünmüyordu* halbuki."

Birkaç dakika dinlendikten sonra rengi biraz yerine geldi ve hikâyeyi anlattı. Doğum uzun ve zahmetliydi; bebek nihayet dünyaya geldiğindeyse annede yırtılma olmuştu, hem de fena bir yırtılma. Her yer kana bulanmıştı. Kanama durmak bilmemişti. İşte o zaman Anne göbek bağının, bebeğin boğazına dolandığını fark etmişti. Bebek mosmor olduğu için de ölü olduğunu sanmıştı. Bu ayrıntıları anlatırken Annenin yüzünden kan çekildi ve sonunda yumurta gibi soluk bir benizle, kollarını kendine dolayıp oturdu.

Audrey papatya çayı yaptı ve Anneyi yatırdık. Babam o gece eve geldiğinde Anne aynı hikâyeyi ona da anlattı. "Yapamam ben bu işi," dedi. "Judy yapar da, ben yapamam." Babam kollarını onun omzuna attı. "Bu Rab'bin bir çağrısı," dedi, "ve O bazen insandan zor şeyler ister."

Anne ebe olmak istemiyordu. Ebelik Babamın fikriydi, kendi kendimize yetmemiz yolunda bir plandı. Babamın devlete bağımlı olmamızdan daha çok nefret ettiği bir şey yoktu. Günün birinde tamamen dışa bağımsız olacağımızı söylerdi. Parayı bulup buluşturduğu gün, dağdan su getirecek bir boru hattı döşeyecek, ondan sonra da çiftliğin dört bir yanına güneş panelleri yerleştirecekti. Böylece Kıyamet Günü herkes su birikintilerinden su içip karanlıkta yaşarken, bizim suyumuz ve elektriğimiz olacaktı. Anne bitki şifacısı olduğundan, sağlığımızla o ilgilenecekti ve ebelik de öğrenirse, gerektiğinde torunları doğurtacaktı.

Ebe ilk doğumdan birkaç gün sonra Anneyi ziyarete geldi. Yanında Maria'yı da getirdi ve o da yine peşimden odama geldi. "Annene ilk seferde zor doğumun isabet etmesi çok kötü oldu," dedi gülümseyerek. "Bir dahaki daha kolay olur."

Bu tahmin birkaç hafta sonra sınava tabi tutuldu. Vakit gece yarısıydı. Telefonumuz olmadığı için ebe, tepenin aşağısındaki nineyi

aramıştı. Nine tepeyi tırmanıp geldikten sonra tüm yorgunluk ve aksiliğiyle havlarcasına, Anne için "doktorculuk oynama" vaktinin geldiğini söyledi. Evde topu topu birkaç dakika kaldığı halde tüm ahaliyi ayaklandırmıştı. "Neden siz de herkes gibi hastaneye gitmezsiniz, anlamam," diye haykırdı ve kapıyı çarparak çıktı.

Anne geceleme çantasını ve koyu tentür şişeleriyle doldurduğu malzeme çantasını alarak ağır adımlarla kapıdan çıktı. Benimse sinirlerim gerilmişti ve kötü bir uyku çektim. Ancak Anne ertesi sabah derbeder saç baş, morarmış gözler ve koca bir gülümsemeyle ayrılmış çatlak dudaklarla döndü. "Bebek kızmış," dedi. Sonra da yatağa gidip gün boyu uyudu.

Bu şekilde aylar geçti. Anne günün belirsiz saatlerinde evden çıkıp titreyerek ve her şey bittiği için iliklerine dek rahatlamış halde geri dönüyordu. Yapraklar düşmeye başladığında, bir düzine kadar doğuma yardım etmişti. Kış sonu geldiğinde ise mecbur kalsa, Dünyanın Sonu gelse, bebek doğurtabilecek durumdaydı. Artık durabilirdi.

O bunu söylediğinde, Babamın yüzü düştü. Ona bunun Rab'bin isteği olduğunu, ailemizin bu sayede kutsanacağını hatırlattı. "Ebe olman gerekiyor," dedi, "kendi başına bebek doğurtman gerekiyor."

Anne başını iki yana salladı. "Yapamam," dedi, "hem Judy varken kim beni ebe olarak tutar ki?"

Anne bu sözlerle kendine uğursuzluk getirmiş, Tanrı huzurunda meydan okumuştu. Bundan kısa bir süre sonra Maria babasının Wyoming'de yeni bir işe girdiğini söyledi. "Annem diyor ki, işi senin annen devralmalıymış," dedi. O an gözlerimin önünde heyecan verici bir görüntü belirdi; ben Maria'nın yerindeyim, ebenin kızıyım, kendinden emin ve bilgili. Ama sonra dönüp Anneye baktığımda, görüntü buhar olup uçtu.

Ebelik Idaho eyaletinde yasadışı bir iş değildi ama henüz hukuki olarak da onaylanmamıştı. Bir doğum ters gittiği takdirde, ebeye lisanssız tıbbi uygulama yapmaktan dolayı dava açılabilirdi. İşler çok ters giderse de ebe, kasıtsız insan öldürmekle suçlanabilir, hatta hapis yatabilirdi. Çok az kadın böyle bir riski göze alabildiğinden, ebe

sayısı da azdı. Judy'nin Wyoming'e gitmek üzere yola çıktığı gün, Anne yüz elli kilometrelik mesafe içindeki tek ebe oluverdi.

Karnı şiş kadınlar evimize gelip Anneye bebeklerini doğurtması için yalvarmaya başladı. Anne bu düşünce karşısında olduğu yerde büzüşüyordu. Kadınlardan biri başı önünde, soluk sarı kanepemizin kenarına oturup kocasının işsiz olduğunu ve hastaneye gidecek paraları olmadığını anlattı. Anne sessizce oturdu; bakışları sabit, dudakları sımsıkı kapalı, ifadesi bir anlığına kaskatı. Ardından ifade dağıldı ve kısık bir sesle, "Ebe değilim ki ben, sadece bir yardımcıyım," dedi.

O kadın birkaç defa daha geldi ve yine kanepemize tüneyerek, diğer çocuklarının kolay geçen doğumlarını anlattı. Babam hurdalıktan ne zaman onun arabasını görse, su alma bahanesiyle arka kapıdan içeri sızıyor, mutfakta dikilip kulağı salonda, ağır ağır suyunu yudumluyordu. Kadının her gidişinden sonra da heyecanını belli ediyordu. Anne nihayetinde, kadının çaresizliğine ya da Babamın coşkusuna teslim oldu.

Doğum sorunsuz geçti. Sonra kadının yine hamile bir arkadaşı vardı ve Anne onun bebeğini de doğurttu. Bir süre sonra da yanına yardımcı aldı. Çok geçmeden o kadar çok doğuma gider olmuştu ki Audrey'yle günlerimizi, Annenin yanında vadinin dört bir yanına giderek ve onun doğum öncesi muayenelerini, bitkisel ilaçlar verişini izleyerek geçirmeye başlamıştık. Evde pek eğitim almadığımızdan Anne, o güne dek hiç olmadığı biçimde öğretmenimiz olmuştu. Her devayı ve yatıştırıcıyı bize anlatıyordu. Falanca kişinin tansiyonu yüksekse kolajenini dengelemek ve kalp damarlarını açmak için alıç verilmesi gerekiyordu. Şu ya da Bu Hanım prematüre kasılmalar yaşıyorsa, rahme oksijen akışını artırmak için zencefil banyosu yaptırmak gerekiyordu.

Ebelik Anneyi değiştirdi. Yedi çocuklu yetişkin bir kadındı ama ömründe ilk defa sorgusuz sualsiz ya da koşulsuz şartsız sorumluluk ondaydı. Kimi zaman doğum sonrası günlerde ona bakıyor ve başını ani bir çevirişinde, kaşının amirane bir kalkışında, Judy'nin nüfuzlu varlığına benzer bir şeyler seziyordum. Makyaj yapmayı da bırakmıştı, ardından bunun için özür dilemekten de vazgeçti.

Anne her doğumdan yaklaşık beş yüz dolar alıyordu. Ebeliğin onda yarattığı değişimlerden biri de buydu: Artık parası vardı. Babam kadınların çalışması gerektiğine inanmıyordu ama Anneye ebelik için para ödenmesinde sorun görmüyordu sanırım, ne de olsa devlet bir anlamda baltalanmış oluyordu. Üstelik paraya ihtiyacımız vardı. Babam tanıdığım herkesten çok çalışsa da, hurda ayıklama ve hayvan barınağı ya da samanlık inşa etme fazla para getirmiyordu. Bu yüzden de Annenin çantasında tuttuğu küçük senetlerle yiyecek alabilmesi işe yarıyordu. Günümüzün tamamını vadide oradan oraya gidip bitki dağıtarak ve doğum öncesi muayene yaparak geçirdiğimiz zamanlarda, Anne o parayı Audrey'yle beni yemeğe götürmeye harcıyordu. Kasabadaki nine bana kapağında karamel rengi bir ayıcık olan pembe bir günlük vermişti. Ona Annenin bizi ilk restorana götürüşünü kaydetmiş ve orayı, "Menüsüyle, her şeyiyle gerçekten şık bir yer" diye tanımlamıştım. Yazdıklarıma bakılırsa yemeğim 3.30 $ tutmuştu.

Anne parayı, kendini ebelikte geliştirmeye de harcadı. Bir bebek doğduğunda nefes alamazsa diye oksijen tankı satın aldı, yırtılan kadınları dikmek için de yara dikme dersine katıldı. Judy kadınları dikiş için hep hastaneye gönderirdi ama Anne işi kendisi öğrenmeye kararlıydı. *Kendi kendine yetmek*, diye düşünüşü gözümde canlandı.

Anne paranın geri kalanını telefon hattına yatırdı.* Bir gün beyaz bir panelvan tipi kamyonet çıkageldi ve kara tulumlu bir avuç adam karayolunun yanındaki direklere tırmanmaya başladı. Babam arka kapıdan fırladığı gibi ne halt ettiklerini sormaya gitti. "Bu telefonu *istiyorsun* sanıyordum," dedi Anne. Bakışlarında kusursuz bir hayret vardı. Hızlı hızlı konuşarak devam etti. "Birinin doğumu başlar da, nine evde olmazsa sorun çıkabilir demiştin. Ben de, adam haklı, telefon lazım bize, diye düşündüm! Ne aptalım! Yanlış mı anlamışım?"

* Anne ile Babamın yıllarca telefonsuz yaşadığı konusunda herkes hemfikir olsa da, o yılların hangileri olduğu konusunda ailede kaydadeğer bir anlaşmazlık var. Erkek kardeşlerime, Anne ve Babamın kardeşlerine, kuzenlerime sordum ama kesin bir zaman belirleyemeyince kendi anılarımı temel aldım.

Babam birkaç saniye ağzı açık, öylece durdu. Tabii ki ebeye telefon gerekir, dedi ve hurdalığa döndü. Bu konuda başka bir laf edilmedi. Kendimi bildim bileli telefonsuzduk ama bu olayın ertesi günü limon yeşili telefonumuz, karayılan otu ve takke çiçeği dolu bulanık kavanozların yanında, parlak cilasıyla tezat yaratıyordu.

LUKE ANNEYE KENDİSİ için nüfus cüzdanı çıkartılıp çıkartılamayacağını sorduğunda on beş yaşındaydı. Ehliyet almak istiyordu çünkü en büyük kardeşimiz Tony çakıl taşıma araçlarını kullanarak iyi para kazanıyordu ve bunu da ehliyeti olduğu için yapabiliyordu. Tony'den sonraki en büyük çocuk olan Shawn ve Tyler'ın da nüfus cüzdanı vardı, sadece en küçük dört çocuğun –Luke, Audrey, Richard ve ben– yoktu.

Anne evrakları hazırlamaya başladı. Konuyu önce Babamla konuştu mu, bilmiyorum. Konuştuysa da, Babamın fikrini değiştiren neydi –on yıllık devlete kaydolmama politikası neden bir anda mücadelesiz sona erdi– açıklayamıyorum ama mesele sanırım o telefondu. Babam sanki devletle savaşacaksa, bazı riskleri göze alması gerektiğini kabul etmişti. Annenin ebe oluşu Sağlık Kurumu'nu sarsacaktı ama ebe olabilmek için de telefona ihtiyacı vardı. Aynı mantık belki Luke'a da uyarlanmıştı: Luke'un aile geçindirmek, erzak alabilmek ve Kıyamet Günü'ne hazırlanabilmek için gelire ihtiyacı olacaktı, o yüzden de nüfus cüzdanının çıkarılması gerekiyordu. Bir olasılık da, Annenin Babama hiç sormamış olmasıydı. Kim bilir, belki kendi kendine karar vermişti, Babam da kararı kabul etmişti. Hatta belki –o tufan gibi karizmatik adam– karısının gücüyle bir kenara süpürülmüştü.

Anne hazır Luke için evrak işlerine kalkışmışken, hepimize birden nüfus cüzdanı çıkartmaya karar verdi. Ancak iş, sandığı kadar kolay olmadı. Onun çocuğu olduğumuzu kanıtlayacak belgeleri arayarak evin altını üstüne getirdi. Hiçbir şey bulamadı. Örneğin, benim ne zaman doğduğumdan kimse emin değildi. Anne bir tarih hatırlıyordu, Babam başka bir tarih, kasabaya inip benim torunu

olduğuna dair yeminli beyan veren tepenin aşağısındaki nineyse üçüncü bir tarihten söz ediyordu.

Anne Salt Lake City'deki kilise merkezini aradı. Oradaki görevli bebekliğimde yapılan ad koyma törenime ait belgeyi buldu. Bir de vaftiz törenime ait bir belgeyi; ki o da tüm Mormon çocuklar gibi sekiz yaşında yapılmıştı. Anne belgelerin kopyasını istedi. Kopyalar postayla birkaç gün sonra geldi. Zarfı açtığında, "Bakar mısınız şu işe!" dedi. Belgelerin ikisinde de farklı bir tarih yazıyordu ve ikisi de ninenin yeminli beyanındaki tarihle aynı değildi.

Anne o hafta her gün saatlerce telefonda konuştu. Ahizeyi omzuna sıkıştırıp kabloyu mutfağın öte ucuna çekerek, bir yandan yemek ve temizliğini yaptı, altınmühür ve bostanotu tentürlerini filtreledi, bir yandan da aynı konuşmayı tekrarladı.

"Elbette ki doğduğunda kaydettirmiş olmam gerekiyordu ama ettirmedim işte. Durum bu, şu an."

Hattın öbür ucundaki ses bir şeyler homurdanıyordu.

"Önceden de dedim ya size –*ve* yardımcınıza *ve* yardımcınızın yardımcısına ve bu hafta *elli* kişiye daha– kızımın okul ya da sağlık kaydı yok. Yok işte! Kaybolmuş da değil. O yüzden kopyalarını çıkartamam. Bu belgeler mevcut değil!"

"Doğum günü mü? Yirmi yedisi diyelim."

"Yok, emin değilim."

"Hayır, belge yok elimde."

"Tamam, bekliyorum."

Doğum günümü bilmediğini kabul ettiğinde, hattaki sesler Anneyi her defasında beklemeye alıyor ve hangi gün doğduğumu bilmemesi, kimlik sahibi olmam fikrini tamamen gayrimeşru kılıyormuş gibi, onu bir üst görevliye aktarıyorlardı. Doğum günün yoksa bir şahıs olamazsın, der gibiydiler. Bense nedenini anlayamıyordum. Anne nüfus cüzdanımı almaya karar verene dek doğum günümü bilmemek bana garip gelmemişti. Eylül sonlarına doğru doğduğumu biliyordum ve her yıl kendime, pazar gününe denk gelmeyen bir gün seçiyordum. Ne de olsa insanın doğum gününü kilisede geçirmesi eğlenceli olmuyordu. Kimi zaman Anne telefonu bana

versin, ben açıklayayım istiyordum. "Benim de sizin gibi bir doğum günüm var," diyecektim. "Tek fark, benimkinin gününün değişmesi. Siz de doğum gününüzü değiştirebilmek istemez miydiniz?"

Anne nihayetinde tepenin aşağısındaki nine hâlâ yirmi dokuzunda doğduğumu ileri sürdüğü halde onu, yirmi yedisinde doğduğumu beyan eden yeni bir yeminli ifade imzalamaya ikna etti ve Idaho eyaleti Gecikmeli Nüfus Kaydı'mı çıkardı. Cüzdanın postayla geldiği günü anımsıyorum. Bireyliğimin bu ilk hukuki kanıtının elime verilmesi tuhaf bir sahipliğin elden alınması duygusu yaratmıştı bende. O ana dek böyle bir kanıta ihtiyaç olduğu hiç aklıma gelmemişti.

Sonuçta nüfus cüzdanımı Luke'tan çok önce aldım. Anne telefondaki seslere eylülün son haftasında bir gün doğduğumu söylediğinde sesler susmuştu. Luke'un mayısta mı, haziranda mı doğduğundan emin olmadığını söylemesiyse sesleri resmen cızırdattı.

O SONBAHAR, BEN DOKUZ yaşındayken, Anneyle bir doğuma gittim. Aylardır gitmek istiyor, ona Maria'nın benim yaşıma geldiğinde bir düzine doğum gördüğünü hatırlatıp duruyordum. "Ben emziren anne değilim ki," dedi. "Seni yanımda götürmek için bir nedenim yok. Hem zaten hoşuna da gitmez."

Günün birinde birkaç küçük çocuğu olan bir kadın, Anneyi ebe olarak tuttu. Her şey ayarlanmıştı, doğum sırasında çocuklara ben bakacaktım.

Çağrı gecenin bir yarısı geldi. Mekanik zil sesi koridoru delerek ilerlerken ben yanlış numara olmamasını umarak soluğumu tuttum. Anne bir dakika sonra yatağımın başındaydı. "Vakit geldi," dedi ve birlikte arabaya koştuk.

Anne on beş kilometre boyunca bana, en beteri olur da, Federaller gelirse ne söyleyeceğimi ezberletti. Annenin ebe olduğunu hiçbir şartta söylemeyecektim. Orada ne işimiz olduğunu sorarlarsa bir şey demeyecektim. Anne "çeneyi kapama sanatı" diyordu buna. "Sadece uykuda olduğunu, hiçbir şey görmeyip hiçbir şey

bilmediğini ve niye orada olduğumuzu hatırlamadığını söyleyeceksin," dedi. "Ellerinde beni asacak ip varken, bir de sen verme."

Anne sessizliğe gömüldü. Onu, arabayı sürerken izledim. Kontrol panelinin ışıklarıyla aydınlanan çehresi, taşra yollarının zifiri karanlığında hayaletimsi bir beyazlığa bürünüyordu. Korku yüz hatlarına, alnındaki buruşuklarla sımsıkı dudaklarının kıvrımlarına işlemişti. Ancak şimdi, yanında benden başkası yokken diğerlerine sergilediği kişiliği bir kenara bırakmıştı. Eski haline dönmüştü; kırılgan, nefes nefese haline.

Kulağıma hafif fısıltılar geldi, ondan geldiğini anladım. Olasılıkları sayıyordu. Ya bir terslik olursa? Ya ona bahsetmedikleri, geçmişten gelen bir sağlık sorunu, bir komplikasyon varsa? Ya sıradan bir durum, bilindik bir kriz yaşanırken o panikler, tutuklaşır ve kanamayı vaktinde durduramazsa? Birkaç dakikaya oraya varacaktık ve Annenin küçük, titreyen ellerine iki can teslim edilecekti. O ana dek nasıl bir riski göze aldığını kavrayamamıştım. "İnsanlar hastanede de ölüyor," diye fısıldadı parmaklarıyla direksiyonu sıkarak, bir hayalet gibi. "Rab'bimiz onları bazen yanına çağırıyor, kimsenin elinden bir şey gelmiyor. Ama aynısı bir ebenin başına gelirse..." dönüp doğrudan bana konuştu. "Her şey tek bir hataya bakar, ondan sonra hapishanede ziyaretime gelirsin."

Gideceğimiz yere geldiğimizde Anne dönüşüm geçirdi. Anaya, babaya, bana, birbiri ardına komutlar yağdırdı. Bakışlarımı ondan almakta öyle zorlanıyordum ki istediği şeyi yapmayı neredeyse unutuyordum. Şimdi anlıyorum ki o gece ilk defa görüyordum onu, onun o gizil gücünü.

Anne emirler yağdırıyor, biz de sessizce dediğini yapıyorduk. Bebek komplikasyonsuz doğdu. Yaşam döngüsünün bu dönemecine yakından tanıklık etmek destansı ve romantikti ama Anne yanılmamıştı, hiç hoşuma gitmedi. Süreç uzun, yorucu ve kasık teri kokusuyla doluydu.

Bir sonraki doğuma gitmeyi talep etmedim. Anne o doğumdan solgun ve titreyerek döndü. Kız kardeşimle bana hikâyeyi anlatırken sesi de titriyordu: Anne karnındaki bebeğin kalp atışları nasıl

tehlikeli biçimde yavaşlamış, hafif bir titreşime dönüşmüştü; kendisi nasıl önce ambulans çağırmış, sonra da bekleyemeyeceklerine karar verip Anneyi arabasıyla götürmüştü. Arabayı öyle hızlı sürmüştü ki hastaneye polis eşliğinde girmişti. Acil serviste doktorlara gerekli bilgiyi, konuya fazla hakim görünmemeye, yetkisiz bir ebe olduğunu belli etmemeye çalışarak vermişti.

Acil sezaryen yapılmıştı. Anneyle bebek birkaç gün hastanede kaldı, onlar çıktığında Annenin titremeleri de durmuştu. Hatta coşkulu bir havaya bürünmüştü ve polis tarafından kenara çekildiği, polislerin arka koltukta inleyen ve doğum yaptığı anlaşılan kadını görünce hayrete düştüğü anları farklı biçimde, ballandıra ballandıra anlatıyordu. "Hemen eli ayağına dolaşmış kadın numarası yaptım," diyordu Audrey'yle bana, giderek yükselen, hakimiyet kazanan bir sesle. "Erkekler zora düşmüş, kafası durmuş bir kadını kurtarma fikrine zaten bayılır. Tek yapmam gereken kenara çekilmek ve kahramanı oynama fırsatını *ona* vermekti!"

Anne için en tehlikeli an, dakikalar sonra hastanede, kadın tekerlekli sandalyeyle götürüldükten sonra yaşanan andı. Bir doktor onu durdurup doğumda ne işinin olduğunu sormuştu. Anne bu anıyı gülümseyerek hatırlıyordu. "Adama aklıma gelen en salakça soruları sordum." Kendisine hiç benzemeyen tiz, fettan bir sesle konuşuyordu. "Ah! Bebeğin kafası mıydı o? Önce ayakları gelmez miydi bebeklerin?" Doktor sonunda onun kesinlikle ebe olamayacağına ikna olmuştu.

WYOMING'DE ANNE KADAR iyi bir bitki şifacısı olmadığı için hastanedeki olaydan birkaç ay sonra Judy eksikleri tamamlamak üzere yine Buck's Peak'e geldi. İki kadın mutfakta hoşbeş ediyordu. Judy bir tabureye tünemiş, Anne tembel bir edayla elini başına dayamış, tezgâha yaslanıyordu. Ben de bitki listesini alıp kilere gittim. Maria kucağında başka bir bebeğin yüküyle peşimden geldi. Kurutulmuş yapraklarla bulanık sıvıları raflardan indirirken, bir yandan da Annenin kahramanca macerasını göklere çıkarışına ve kapanışı da

hastanedeki yüzleşmeyle yapışına kulak kabartıyordum. Maria'nın da Federalleri atlatma konusunda kendi hikâyeleri vardı ama anlatmaya başladığında sözünü kestim.

"Judy iyi bir ebe ama," dedim göğsüm kabararak, "mesele doktorlarla polisler olduğunda, aptalı oynamakta Annenin *üstüne yok*."

3. Bölüm

Krem Rengi Ayakkabılar

ANNE FAYE, BİR POSTACININ KIZIYDI. KASABADA, MOR SÜsenler bürümüş beyaz tahta çitlerle çevrili, sarı bir evde büyümüştü. Annesi terziydi, kimilerinin dediğine göre vadinin en iyi terzisi. Bu yüzden de Faye gençliğinde, kadife ceketten polyester pantolona, yün ceket-pantolon takımından gabardin elbiseye dek kusursuz dikimli, güzel giysiler giymişti. Düzenli olarak kiliseye gitmiş, okula ve cemiyet faaliyetlerine katılmıştı. Hayatında sıkı bir nizam, normallik ve tartışma götürmez bir saygınlık havası vardı.

O saygınlık havası annesi tarafından titizlikle inşa edilmişti. Anneannem LaRue 1950'lerde, II. Dünya Savaşı'nı takiben ortalığı yakıp geçen hummalı idealizm döneminde erişkin yaşa gelmişti. Babası, bağımlılık ve empatinin jargonu bile icat edilmeden, alkoliklere henüz alkolik değil sarhoş denirken, alkolik olmuş bir adamdı. LaRue "kötü" bir aileden geliyordu ama pek çok cemiyet gibi anne babaların suçlarını çocuklara aktaran dindar bir Mormon cemiyetin bağrına gömülüydü. Bu yüzden de kasabanın saygın erkeklerince evlenilmez addediliyordu. Dedemle (denizcilik okulundan yeni çıkmış, mülayim bir adam) tanışıp evlendiğinde kendini mükemmel bir

aile kurmaya ya da en azından o görüntüyü vermeye adamıştı. İnancına göre bu yolla kendisini onca yaralayan toplumsal horgörüden kızlarını koruyacaktı.

Bu anlayışın sonuçlarından biri, beyaz tahta çitler ve elde dikilmiş giysilerle dolu bir gardırop olmuştu. Bir diğeriyse, en büyük kızının kapkara saçlı ve gelenek dışılığa meraklı, dediğim dedik bir gençle evlenmesi...

Başka bir deyişle Anne üstüne yüklenen saygınlığa, bildiğini okuyarak tepki vermişti. Anneannem kızına kendisinin sahip olamadığı armağanı sunmak istiyordu; *iyi* bir aileden gelme armağanı. Faye ise bunu istemiyordu. Toplumsal devrimci biri değildi o -asiliğinin doruğunda bile evliliğe ve anneliğe adanmışlığı gerektiren Mormon inancını korumuştu- ama 1970'lerin toplumsal çalkantıları onun üstünde de en az bir etki yaratmıştı: Beyaz tahta çitler ve gabardin elbiselerle ilgilenmiyordu.

Anne çocukluğuyla ilgili onlarca hikâye anlatmıştı bana. Anneannemin, en büyük kızının toplumsal saygınlığıyla ilgili duyduğu korkulara; kızın pike elbisesinin kesimi kaliteli mi, kadife pantolonunun mavisi münasip bir tonda mı gibi korkulara ilişkin hikâyeler. Bunların hemen hepsi de Babamın fırtına gibi gelerek, kadifelerin yerine mavi kotları koymasıyla son buluyordu. Anlattıklarından özellikle biri aklımdan çıkmadı. Yedi ya da sekiz yaşındayım ve odamda kilise için hazırlanıyorum. Islak bir bezle yüzümü, el ve ayaklarımı, tenimin sadece görünen yerlerini ovuyorum. Kollarımı yıkamak zorunda kalmayayım diye uzun kollular arasından seçtiğim pamuklu elbiseyi kafamdan geçirişimi izlerken, Annenin bakışlarında bir kıskançlık ışığı çakıyor.

"Sen şimdi ninenin kızı olsan," diyor, "sabahın köründe kalkmış, saçlarını yapıyor olurduk. Geri kalan vakti de, hangi ayakkabının iyi bir izlenim yaratacağına kafa patlatarak geçirirdik; beyazlar mı, krem rengi olanlar mı?"

Annenin yüzü çirkin bir gülümsemeyle çarpılıyor. Mizaha tutunmaya çalışıyor ama anısı garezle dolu. "Nihayetinde kremi seçtikten sonra bile geç kalırdık çünkü Anneannen son dakikada paniğe

kapılıp arabayla Kuzen Donna'nın evine gider, *onun* daha alçak topuklu krem rengi ayakkabılarını ödünç alırdı."

Anne bakışlarını pencereden dışarı dikiyor. Kendi içine çekiliyor.

Bense, "Beyaz ya da krem mi?" diyorum. "İkisi de aynı renk değil mi onların?" Benim tek bir çift kilise ayakkabım var, o da siyah. En azından ablama aitken siyahtı.

Elbisemi giymiş, aynaya dönüyor ve boyun hattımdaki kir tabakasını kazırken, Annenin ne kadar şanslı olduğunu düşünüyorum. Beyazla krem arasındaki farkın önem taşıdığı bir dünyadan, normalde Luke'un keçisiyle Babamın hurdalığını talan ederek geçirebileceğim güzel bir sabahın bu tür sorularla mahvolduğu bir dünyadan kaçtığı için ne kadar şanslıydı.

BABAM GENE, GENÇLİĞİNDE hem ciddi hem de muzır görünebilen insanlardandı. Çarpıcı bir fiziği vardı; kapkara saçlar, sert ve köşeli bir yüz, haşin ve çukur gözlerini bir ok gibi işaret eden dümdüz bir burun. Dudaklarını genelde muzip bir sırıtışla sımsıkı kapardı; koca dünya gönlünce gülebileceği gibi onunmuşçasına.

Ben de çocukluğumu onun geçirdiği dağda geçirdiğim, aynı demir yalakta domuzları yemlediğim halde Babamın çocukluğu hakkında çok az şey biliyorum. Kendisi bu konuda hiç konuşmadığı için, elimde sadece Anneden edindiğim ipuçları var. Anneye göre Babamın küçüklüğünde tepenin aşağısındaki dede fevri ve hiddetli bir adammış. Annenin bu "miş'li geçmişe" dayalı anlatımı hep komiğime giderdi. Dedeyi kızdırmamamız gerektiğini hepimiz hâlâ bilirdik çünkü. Adamın devreleri kolayca atardı. Bu, bilinen bir gerçekti ve vadide kime sorsanız size söylerdi. İçi dışı fırtınadan yapılmış, dağlarda vahşice koşturduğu atları kadar gerilimli ve haşin biriydi.

Babamın annesi kasabadaki Çiftlik Bürosu'nda çalışırdı. Babam yetişkinliğinde çalışan kadınlar hakkında sert görüşler geliştirecekti; taşralı Mormon cemiyetimiz için bile radikal görüşler. Ne zaman

kasabada çalışan evli bir kadın görse, "Kadının yeri evidir," derdi. Yaşımın ilerlediği şu zamanda düşünüyorum da, belki de Babamın bu konudaki anlayışsızlığı, prensipten çok, kendi annesiyle alakalıydı. Acaba arzusu, *annesinin* evde olması, böylece kendisinin de bitmek bilmez saatler boyu dedenin asabiyetine maruz kalmaktan kurtulması mıydı?

Çiftliğin idaresi Babamın çocukluğunu tüketip bitirmişti. Üniversiteye gitme beklentisine girdiğini sanmıyorum. Yine de Annenin anlatışına bakılırsa o zamanlar enerjiyle, kahkahayla ve şevkle dolu bir insandı. Bebe mavisi bir Volkswagen Beetle kullanır, renkli kumaştan yapılma tuhaf takım elbiseler giyer ve modaya uygun, gür bir sakal bırakırdı.

Anne ile kasabada tanışmışlardı. Faye bir cuma akşamı bovling salonunda garsonluk yaparken, Gene arkadaşlarıyla gelmişti. Faye onu daha önce görmediği için kasabalı olmadığını ve vadiyi çevreleyen dağlardan geldiğini anında anlamıştı. Çiftlik hayatı Gene'i diğer gençlerden farklı kılmıştı; yaşına göre ciddi, fiziksel olarak daha etkileyici ve daha özgür düşünceliydi.

Dağda yaşamanın getirdiği bir hâkimiyet duygusu, bir mahremiyet ve tekbaşınalık, hatta bir egemenlik algısı vardır. O uçsuz bucaksız diyarda saatlerce bir başınıza yelken açabilir, çamların, çalıların, kayaların üstünde süzülebilirsiniz. Safi enginliğin doğurduğu bir dinginliktir bu; bizzat cesametiyle sükûnet aşılayan, insandan ibaret olanı ehemmiyetsiz kılan bir dinginlik. Gene'i şekillendiren, işte dağlara mahsus bu hipnoz, bu insani dram teskiniydi.

Vadide yaşayan Faye ise fikirleri pencerelerden zorla giren, kapı altlarından sürünerek sızan küçük kasabanın bitimsiz dedikodularına kulak tıkamaya çalışırdı. Anne kendini genelde "memnun etme heveslisi" diye tanımlardı. İnsanların ondan nasıl biri olmasını istediğine kafa yormaktan, kendini elinde olmadan ve gönülsüzce eğip bükerek, istenen kalıba sokmaktan geri duramadığını söylerdi. Kasabanın merkezindeki saygın yuvasında, pencereden birbirini gözleyip yargısını fısıldayacak kadar yakın dört evle çevrili yaşarken, kendini kapana kısılmış hissediyordu.

Gene'in Faye'i Buck's Peak'in zirvesine çıkardığı ve Faye'in ilk defa aşağıdaki kasabaya ait yüzleri göremeyip sesleri duyamadığı anı sık sık hayal ederdim. Uzaklardaydı insanlar. Dağla cüceleşmiş, rüzgârla susturulmuşlardı.

Bundan kısa süre sonra da nişanlanmışlardı.

ANNE EVLİLİĞİNDEN ÖNCEKİ zamana ait bir hikâye anlatırdı. Erkek kardeşi Lynn'le araları iyi olduğundan, onu kocası olacağını umduğu adamla tanıştırmaya götürmüştü. Mevsim yaz, vakit akşam üstüydü ve Babamın kuzenleri, her hasat sonrası olduğu gibi şamata yapıyorlardı. Lynn onların yanına gelip de bir oda dolusu çarpık bacaklının birbirine bağırıp havaya yumruk savurduğunu görünce, John Wayne filmlerinden fırlama bir arbedeye tanıklık ettiğini sanmış, polis çağırmaya niyetlenmişti.

"Bense ona, dur da bir kulak ver, dedim," derdi Anne, gülmekten yaşaran gözlerle. Her defasında aynı şekilde anlattığı bu hikâye öyle sevilirdi ki senaryodan saparsa uyarırdık. "Bağırış çağırış sırasında neler söylediklerine dikkat et, dedim ona. Herkesten eşek arısı gibi kaçık sesler *çıkıyordu* ama güzel bir sohbet ediyorlardı aslında. *Nasıl* dediklerine değil canım, *ne* dediklerine bakacaksın. Westover'ların konuşma tarzı bu, dedim!"

O anlatmayı bitirdiğinde, biz genelde yerlerde yuvarlanıyor olurduk. Ciddiyetli, profesör gibi dayımızın, Babamın azılı tayfasıyla karşılaşmasını hayal ederek, karnımız ağrıyana dek gülerdik. Lynn manzarayı öyle sevimsiz bulmuştu ki bir daha gelmemişti. Ben de ömrüm boyunca onu dağda görmedim. Oh olmuş ona, diye düşünürdük, karışmasaymış insanların işine, Anneyi gabardin elbiselerin, krem rengi ayakkabıların dünyasına döndürmeye çalışmasaymış. Annenin ailesinin lağvoluşunun, bizimkinin resmi açılışı anlamına geldiğini anlardık. İkisi bir arada var olamazdı. Anneye ancak biri sahip olabilirdi.

Anne ailesinin nişana karşı olduğunu hiçbir zaman açıkça söylemedi ama biz biliyorduk. Onlarca yılın silemediği bazı izler vardı.

Babam kasabadaki ninenin evine nadiren ayak basardı, bastığında da somurtur, gözlerini kapıya dikerdi. Çocukluğumda teyzelerimi, dayılarımı ya da anne tarafından kuzenlerimi çok az tanırdım. Ender giderdik ziyaretlerine -çoğunun nerede yaşadığını bile bilmezdim- onlarsa dağa daha da ender gelirdi. Tek istisna kasabada yaşayan ve Anneyi görmekte ısrar eden, en küçük kız kardeş Angie teyzeydi.

Nişan hakkında bildiklerimi bölük pörçük ve çoğunlukla da Annenin anlattığı hikâyelerden öğrendim. Ancak yüzüğü, Babamın misyonerlik görevini yapmasından (inançlı tüm Mormon erkeklerden beklenen) ve iki yılını Florida'da dini yaymaya çalışarak geçirmesinden önce taktığını biliyorum. Lynn bu yokluktan istifade, kardeşini Rockies yakasında bulabildiği tüm eş adaylarıyla tanıştırmıştı ama hiçbiri Anneye kendi dağında hüküm süren haşin çiftçi çocuğu unutturamamıştı.

Gene Florida'dan döndüğünde de evlenmişlerdi.

Gelinliği LaRue dikmişti.

DÜĞÜNDEN SADECE TEK bir fotoğraf gördüm. Anne ile Babamın soluk fildişi rengi tül bir perde önünde poz verdiği fotoğraf. Annenin üstünde, yaka hattı köprücük kemiğinden geçen, boncuklu ipek ve Venedik dantelinden yapılma geleneksel bir gelinlik var. Yüzü nakışlı bir duvakla örtülü. Babamın üstünde geniş siyah yakalı, krem rengi bir takım elbise var. İkisi de mutluluktan sarhoş; Annede memnun bir gülümseme, Babamdaysa bıyığının köşelerinden fırlayacak kadar kocaman bir sırıtış.

Bu fotoğraftaki dertsiz tasasız genç adamın Babam olduğuna inanmak benim için zor. Benim odağımdan bakıldığında, yiyecek ve mühimmat stoku yapan, korku ve kaygı dolu, bıkkın bir orta yaşlı adam gibi görünüyor.

Fotoğraftaki insan ne zaman Babam diye bildiğim adama dönüştü, bilmiyorum. Belki de bir anda olmadı. Babam yirmi bir yaşında evlenmiş, yirmi iki yaşında ilk oğlu Tony dünyaya gelmişti. Yirmi dördüne geldiğinde Anneye, erkek kardeşim Shawn'un doğumunda

ebelik için bir bitki şifacısı tutup tutamayacaklarını sormuştu. Anne olumlu yanıt vermişti. Acaba ilk emare bu muydu, yoksa eksantrik ve gelenek dışı Gene, her zamanki Gene'liğini yapıyor, kınayıcı kayınvalide ve kayınpederini şaşırtmaya mı çalışıyordu? Tüm bunlardan sonra, aradan yirmi ay geçmiş ve Tyler'ın doğumu hastanede gerçekleşmişti. Babam yirmi yedi yaşına geldiğinde Luke dünyaya gelmiş ve evde ebe tarafından doğurtulmuştu. Babam nüfus için başvurmama kararı almış ve bu kararı Audrey, Richard ve bende de tekrarlamıştı. Birkaç yıl sonra, otuza girdiği sıralarda, ağabeylerimi okuldan almıştı. Ben hatırlamıyorum çünkü olay benden önce oldu ama dönüm noktası bu muydu diye de merak ediyorum. Bunu izleyen dört yıl içinde Babam telefonu söktürmüş, ehliyetini yenilemeyi bırakmıştı. Aile arabasının ruhsat ve sigortasını yenilemekten de vazgeçmişti. Sonra da yiyecek istiflemeye başlamıştı.

Bu son kısım kulağa tam da Babam gibi geliyor ama ağabeylerimin hatırladığı baba bu değil. Federaller Weaver'ları kuşatma altına aldığında Babam kırk yaşına henüz girmişti ve bu olay en büyük korkularının bir teyidiydi. Olaydan sonra artık savaş halindeydi, o savaş sadece kendi kafasında yaşansa da. Kim bilir, belki Tony'nin o fotoğrafa bakıp babasını görmesi, benimse bir yabancı görmem tam da bu yüzdendir.

Weaver'larla yaşanan olaydan on dört yıl sonra ben, üniversitede bir sınıfta oturup psikoloji eğitmeninin bipolar bozukluk diye tanımladığı şeyi dinleyecektim. O ana dek zihinsel hastalık denen şeyi duymamıştım. İnsanın delirebildiğini -kafasına ölü kedi takabildiğini ya da bir şalgama âşık olabildiğini- biliyordum ama işlevlerini sürdüren, zihni açık ve ikna edici birinde, yine de terslik olabileceği aklıma gelmemişti.

Eğitmen olguları monoton, duygusuz bir sesle anlatacaktı: Bozukluk başlangıcının yaşı ortalama yirmi beştir, öncesinde herhangi bir belirti olmayabilir.

Ne ilginçtir ki Babam bipolarsa -veya davranışlarını açıklayabilecek çeşitli bozukluklardan herhangi biri onda varsa- hastalığın belirtisi olan paranoya, onun herhangi bir zamanda teşhis ve

tedavi edilmesini önleyen şeyin de ta kendisiydi. Kimse bunu asla bilemeyecekti.

KASABADAKİ NİNE ÜÇ YIL önce, seksen altı yaşında öldü.

Pek iyi tanımıyordum onu.

Mutfağına girip çıktığım onca yıl boyu, kızının kendini uzaklara hapsedişini, hayaletlerle paranoyalardan oluşan bir duvarın arasına kapanmasını izlemenin nasıl bir şey olduğundan hiç söz etmedi.

Onu hayal ettiğimde şimdi, belleğim bir projeksiyonmuş ve makine bir slayta takılıp kalmış gibi gözümün önüne aynı görüntü geliyor. Nine minderli bir divanda oturuyor. Saçları sımsıkı buklelerle fişkırıyor, dudakları ise yerine mıhlanmış gibi duran, kibar bir gülümsemeye gerili. Bakışları keyif dolu ama boş, sahnedeki bir oyunu izler gibi.

O gülümseme aklımdan çıkmıyor. Sabit bir gülümseme bu, ebedi olan yegâne şey. Esrarengiz, mesafeli ve ihtirassız. Yaşım ilerlediğinde anneannemi, daha çok da teyze ve dayılarım üstünden tanıma zahmetini gösterdim ve artık bu tanımların hiçbirine uymadığını biliyorum.

Cenaze törenine katıldım. Açık tabutlu bir törendi ve ben kendimi onun yüzünü incelerken buldum. Tahnitçiler ağzını doğru yapamamıştı. Demir bir maske gibi takındığı o zarif gülüş sökülüp atılmıştı. İlk kez o gülüşsüz görüyordum onu ve o zaman anladım: Anneannem bana neler olduğunu anlayabilmiş belki de tek kişiydi. Paranoya ve köktendinciliğin hayatımı nasıl oyduğunu, bu ikisinin değer verdiğim insanları nasıl elimden alıp yerine sadece derecelerle sertifikaları –saygınlık havasını– bıraktığını... Şimdi yaşananlar, önceden de yaşanmıştı. İkinci bir birbirinden koparılan ana-kız vakasıydı bu. Bant takılmış, tekrar tekrar aynı şeyi çalıyordu.

4. Bölüm

Apaçi Kadınları

ARABANIN YOLDAN ÇIKTIĞINI KİMSE GÖRMEDİ. ON YEDİ yaşındaki ağabeyim Tyler, direksiyonun başında uyuyakalmıştı. Saat sabahın altısıydı ve o, gece boyu sessizlik içinde direksiyon sallamış, steyşın vagonumuzla bizi Arizona, Nevada ve Utah'tan geçirmişti. Buck's Peak'in yirmi mil güneyindeki çiftlik kasabası Cornish'e geldiğimizde, steyşın vagon orta şeritten diğer şeride kaymış, sonra da yoldan çıkmıştı. Önce şarampolden yuvarlanmış, kalın sedirden iki elektrik direğini parçalamış ve nihayet bir çapa traktörüne çarparak durmuştu.

YOLCULUK ANNENİN FİKRİYDİ.

Birkaç ay önce gevrek yapraklar yere düşerek yazın sonunu haber verirken, Babamın morali yüksekti. Ayakları kahvaltıda gösteri müziğine tempo tutuyor, akşam yemeklerinde sık sık gözleri ışıldayarak dağı işaret edip eve su getirecek boruları nereye döşeyeceğini anlatıyordu. İlk kar düştüğünde, Idaho eyaletinin en büyük kar topunu yapacağına söz veriyordu. Dağın eteğine gidip küçük, ehemmiyetsiz bir kar topu yapacak, sonra da onu tepeden aşağı yuvarlayıp her tümsek atlayışında veya koyak geçişinde üç kat

büyüyüşünü izleyecekti. Vadiden önceki son tepenin üstüne kurulu evimize vardığında kar topu ninenin ahırı kadar olacak, otoyoldaki insanlar hayretle ona bakacaktı. Yeter ki gereken türde kar yağsındı. Yoğun ve yapışkan taneciklı. O günden sonra yağan her karın ardından Babama bir avuç kar getirdik ve taneleri parmaklarının arasında ovuşunu izledik. O kar çok cılızdı, diğeri çok sulu. Noel'den sonra dedi. *Asıl* kar o zaman yağar.

Gelgelelim Noel'den sonra Babam adeta sönmüş, kendi içine çökmüştü. Kar topundan konuşmayı bıraktı, sonra da büsbütün konuşmayı bıraktı. Bakışlarında bir karanlık toplaştı ve nihayet her yeri kapladı. Bir şey onu kavramış da yere doğru çekiyormuş gibi sarkık kollar, düşük omuzlarla dolaşmaya başladı.

Ocak geldiğinde yataktan çıkamaz olmuştu. Kıpırdamadan sırtüstü yatıyor, çıkıntı ve oluklarıyla girift desenler çizen alçı tavana boş boş bakıyordu. Akşamları yemeğini getirdiğimde gözünü kırpmıyordu. Geldiğimi anladığından bile emin değildim.

Anne Arizona'ya gideceğimizi o zaman ilan etti. Babamın ayçiçeği gibi olduğunu -karda öldüğünü- ve şubat geldi mi götürülüp güneşe ekilmesi gerektiğini söyledi. Bunun üstüne steyşın vagona doluştuk ve kanyonlardan dolanarak, karanlık otobanlarda hız yaparak, on iki saat gittikten sonra nineyle dedemizin kış aylarını atlatmak için gittiği, sıcaktan kavrulan Arizona çölündeki karavana ulaştık.

Gün doğumundan birkaç saat sonra hedefimize varmıştık. Babam kendini ninenin verandasına attığı gibi başının altında örgü bir yastık, karnında nasırlı elleri, günün geri kalanını orada geçirdi. Bu duruşu iki gün boyunca korudu ve gözleri açık, tek kelime etmeden, o kuru, rüzgârsız sıcakta çalı gibi hareketsiz kaldı.

Üçüncü gün biraz kendine gelmiş, etrafında olup biteni fark eder olmuş; gözlerini halıya dikip boş boş bakmak yerine, akşam yemeği sohbetlerimize kulak kabartır hale gelmişti. O akşam yemekten sonra nine, çoğunluğu hatır soran komşulardan gelen telefon mesajlarını dinledi. Bir kadın sesi hoparlörden nineye, ertesi günkü doktor randevusunu hatırlatıyordu. O mesaj Babamın üstünde dramatik bir etki yarattı.

Babam önce nineye sorular sordu: Randevu ne içindi, kiminleydi, Anne ona tentürler verebilecekken ne diye doktora gitmesi gerekiyordu.

Babamın Annenin bitkilerine olan inancı her zaman tamdı ama o geceki hali bir başkaydı. İçinde bir şeyler yer değiştiriyordu, yeni bir inanç kök salıyordu sanki. Bitkisel tedavinin buğdayı daradan, inançlıyı inançsızdan ayıran manevi bir öğreti olduğunu söyledi. Sonra da hiç duymadığım bir kelimeyi kullandı: İlluminati. Her neyse, kulağa egzotik ve etkileyici geliyordu. Ninenin ne yaptığından habersiz bir İlluminati ajanı olduğunu söyledi.

Rab inançsızlığa müsamaha göstermez, dedi. İşte bu yüzden en nefret verici günahkârlar bir türlü karar veremeyip hem bitkileri hem ilaçları kullanan, çarşambaları Anneye, cumaları doktora giden ya da Babamın deyişiyle, "Bir gün Rab'bin mihrabında ibadet edip ertesi gün Şeytan'a kurban sunanlardı". Bu insanlar eski zamanların İsrailoğulları gibiydi çünkü kendilerine hakiki bir din verildiği halde hâlâ sahte putların peşindeydiler.

"Doktorlar ve haplar," dedi Babam adeta bağırarak. "İşte onların tanrısı bu ve işte bunun orospusu olmuşlar."

Anne gözlerini yemeğine dikmiş, duruyordu. "Orospu" kelimesini duyduğu anda Babama kızgın bir bakış atıp odasına gitti ve kapıyı çarparak kapadı. Anne, Babamla her zaman aynı fikirde olmazdı. Babam etrafta yokken, onun -ya da en azından Babamın bu yeni cisim bulmuş halinin- kutsallığa saygısızlık addedeceği şeyler söylerdi. "Bitkiler bir takviyedir. Ciddi durumlar için doktora gitmek gerekir" gibi şeyler.

Babam Annenin boş sandalyesini dikkate almadı. "O doktorlar kurtarmaya çalışmıyor seni," dedi nineye. "*Öldürmeye* çalışıyor."

O geceki yemeği düşündüğümde sahne gözümün önünde net bir şekilde beliriyor. Ben masada oturuyorum. Babam ivedi bir ses tonuyla konuşuyor. Nine karşımda oturmuş, eğri çenesiyle kuşkonmazını keçiler gibi uzun uzun çiğniyor, buzlu suyunu yudumluyor ve ara sıra yatmak için henüz erken olduğunu söyleyen saate attığı sıkkın bakışlar hariç, Babamın dediklerini duyduğuna dair en ufak

bir işaret vermiyor. Babamsa, "Şeytan'ın planlarının bilinçli bir katılımcısısın," diyor.

Bu sahne yolculuğumuzun geri kalanında her gün, kimi zaman günde birkaç defa tekrarlandı. Hepsi de benzer bir metni takip ediyordu. Babam gitgide alevlenen hararetiyle bir saat ya da daha fazla aynı cümleleri tekrar tekrar söylüyor, bizler nutkun etkisiyle donuk bir sersemliğe kapıldıktan çok sonra bile yanmaya devam eden, içsel bir ihtirastan besleniyordu.

Ninenin bu vaazların sonunda sergilediği unutulmaz bir gülüşü vardı. Bir çeşit iç çekiş, uzatmalı bir nefes sızdırma gibi. Son olarak tembel bir çileden çıkma taklidiyle göz devirirdi; ellerini çaresizce kaldırmak istiyormuş da hareketi nihayete erdirecek takati yokmuş gibi. Sonra da gülümserdi; başkasını teskin etmeye yönelik değil de, şaşkın bir eğlenme halinden doğan, kendine yönelik bir gülümseme. Bana hep, *Ne diyeceğim biliyor musun, gerçek hayattan komiği yok*, dermiş gibi görünen bir gülümseme.

KAVURUCU BİR ÖĞLEN SONRASIYDI. Çıplak ayakla yere basılamayacak kadar sıcak. Nine hayatımızda görmediğimiz emniyet kemerlerini takmamız için bir süre boğuştuktan sonra Richard'la beni çölde arabayla gezintiye götürdü. Yolun eğim yapmaya başladığı yere kadar gittik ve tekerlerin altındaki asfalt toprağa döndüğünde bile devam ettik. Ağarmış tepelerin içlerine doğru zikzaklar yaparak, yükseldikçe yükseldik. Ancak toprak yolun bitip yürüyüş patikasının başladığı yere gelince durduk. Sonrasında yürüdük. Nefesi birkaç dakika sonra kesilince nine, yassı kızıl bir taşın üstüne oturup uzaklardaki kumtaşından bir kaya oluşumunu işaret etti. Oluşum, her biri tek başına küçük bir harabeyi andıran, kolayca dağılıp gidebilecek sarmallardan meydana geliyordu. Oraya tırmanmamızı söyledi. Tırmanınca da kara kaya parçalarından toplayacaktık.

"Apaçi gözyaşı denir bunlara," dedi. Elini cebine soktu; kirli ve çentikli, çatlak camı andıran gri-beyaz damarlarla kaplı, küçük kara bir taş çıkardı. "Biraz cilalandıktan sonra da böyle olurlar," dedi ve

öteki cebinden ikinci bir taş çıkardı. Bu defaki kapkara ve yumuşaklık hissi verecek kadar pürüzsüzdü.

Richard her ikisinin de obsidiyen olduğunu söyledi. "Volkanik kayalar bunlar," dedi, olabilecek en ansiklopedik sesle. "Ama şu değil." Soluk renkli bir taşa tekme atıp kaya oluşumunu eliyle işaret etti. "O tortul kayaç." Richard'ın tadımlık bilgiler konusunda özel bir yeteneği vardı. Çektiği nutukları genelde duymazdan gelirdim ama bugün hem ondan hem de bu tuhaf, susuz araziden etkilenmiştim. Richard'la bir saat kadar kayalığın etrafında yürüdükten sonra gömleklerimizin önü taşlarla sarkarak nineye döndük. Nine memnundu. Satabilirdi bunları. Hepsini arabanın bagajına koydu ve karavana dönüş yolunda bize Apaçi gözyaşları efsanesini anlattı.

Dediğine göre bundan yüz yıl önce bir Apaçi kabilesi o soluk kayaların üstünde ABD süvarileriyle savaşmıştı. Kabile sayıca azdı, muharebe kaybedilmiş, savaş bitmişti. Geriye sadece ölümü beklemek kalmıştı. Muharebenin başlamasından az sonra savaşçılar kaya parçasının üstünde sıkıştırılmıştı. Savaşçılar sonunda süvarilerin arasından sıyrılma çabasıyla birer birer can vererek, onur kırıcı bir yenilgiyi yaşamak yerine, atlarına binerek dağdan aşağı atlamışlardı. Apaçi kadınları erkeklerin parçalanmış cesetlerini aşağıdaki kayalıkların üstünde bulunca kocaman, çaresiz gözyaşları dökmüşlerdi ve yaşlar toprağa değdiğinde taşa dönmüştü.

Nine kadınlara ne olduğunu hiç anlatmadı. Apaçiler savaş halindeydi ama savaşçıları yoktu. Belki de bu yüzden hikâyenin sonunun sesli dile getirilemeyecek kadar kasvetli olduğunu düşündü. "Katliam" kelimesi geliyordu akla çünkü katliamdı bunun karşılığı. Tek tarafın savunma yapamadığı bir savaşın karşılığı olan kelime buydu. Çiftlikte de onu kullanıyorduk. Katlediyorduk tavukları, onlarla savaşmıyorduk. Savaşçıların cesaretlerinin olası bir sonucu, katliamdı. Kendileri kahraman olarak ölmüşlerdi, karılarıysa köle olarak.

Karavana dönüşte, güneş gökte alçalır, son ışınlar otoyola erişirken, Apaçi kadınlarını düşündüm. Üstünde can verdikleri kumtaşından sunak gibi onların da hayatının şekli yıllar öncesinden belirlenmişti; nihai çarpışma hazırlığıyla doru gövdeleri kavislenen atlar,

dörtnala koşmaya başlamadan önce. Savaşçıların atlayışından uzun zaman önce, kadınların nasıl yaşayıp öleceği kararlaştırılmıştı. Hem savaşçılar hem de kadınların kendisi tarafından. Kararlaştırılmıştı. Seçenekler, kum tanesi gibi sayısız seçenek, katmanlaşıp sıkışmış; kaynaşıp tortuya, sonra da kayaya dönüşmüş ve nihayet taşta sabitlenmişti.

DAHA ÖNCE DAĞDAN AYRILMAMIŞTIM ve şimdi onun, tüm o kitlesi boyunca çamlara oyulmuş o Prenses manzarasının, hasretini çekiyordum. Prenses'in topraktan kabaran, kendi payına düşen semalara sahip çıkan kara suretini görebilme ümidiyle, metruk Arizona göğüne göz gezdirirken buldum kendimi. Yoktu ama orada. Görüntüsünden de çok, okşayışlarını özlemiştim; her sabah saçlarımın arasından geçmesi için, kanyonlarla koyaklardan gönderdiği rüzgârı... Arizona'da rüzgâr yoktu. Birbirini takip eden, sıcağa tutulmuş saatler vardı sadece.

Günlerimi karavanın bir ucundan diğerine giderek, sonra arka kapıdan çıkıp verandayı geçerek, hamağın üstünden atlayıp yine ön verandaya gelerek ve orada Babamın yarı şuurlu sureti üstünden tekrar içeri girerek geçiriyordum. Altıncı gün dedenin dört tekerlisinin bozulup da, Tyler'la Luke'un arızayı bulmak için onu parçalarına ayırması büyük bir rahatlama getirdi. Mavi plastikten koca bir varilin üstüne oturup onları izlemeye, eve ne zaman döneceğimizi düşünmeye koyuldum. Babamın İlluminati hakkında konuşmayı ne zaman bırakacağını. Annenin ne zaman Babam içeri girdiğinde odadan çıkmaktan vazgeçeceğini.

O akşam, yemekten sonra Babam gitme vaktinin geldiğini söyledi. "Eşyalarınızı toplayın," dedi. "Yarım saate yola koyuluyoruz." Akşamın erken saatleri olduğundan nine, on iki saatlik araba yolculuğuna çıkmak için saçma bir vakit olduğunu söyledi. Anne de sabaha kadar beklememiz gerektiğini söyledi ama Babam, ertesi sabah oğlanlarla birlikte hurda ayırabilmek için eve dönmek istiyordu. "Daha fazla iş günü kaybını kaldıracak lüksüm yok," dedi.

Anne, bakışları endişeyle kararmış halde bir şey demedi.

ARABA İLK DİREĞE ÇARPTIĞI anda uyandım. Öncesinde yerde, ablamın ayakları dibinde, başıma battaniyeyi çekmiş, uyuyordum. Doğrulmaya çalıştım ama araba sarsılıyor -adeta dağılıyor- ve ileri atılıyordu. Sonunda Audrey üstüme düştü. Neler olduğunu göremesem de, hissediyor, duyuyordum. Bir *gümbürtü* daha, bir yalpalama, Annenin ön koltuktan "Tyler!" diye haykırışı ve her şeyin durup sessizliğin çökmesinden önce son bir şiddetli sarsıntı.

Hiçbir şeyin olmadığı birkaç saniye geçti.

Ardından Audrey'nin sesini duydum. Teker teker her birimize sesleniyordu. Sonra da, "Tara hariç herkes burada!" dedi.

Seslenmeye çalıştım ama yüzüm koltuğun altına sıkışmış, yanağım yere yapışmıştı. Audrey bana seslenirken, ben onun ağırlığı altında debeleniyordum. Sonunda sırtımı büktüm, onu ittirdim ve kafamı battaniyenin altından çıkarıp, "Buradayım," dedim.

Etrafıma bakındım. Tyler gövdesini öyle bükmüştü ki neredeyse arka koltuğa erişiyordu. Yuvalarından uğramış gözlerle her bir kesiği, her bir yarayı, iri iri açılmış her çift gözü süzüyordu. Yüzünü görebiliyordum ama gördüğüm yüz ona benzemiyordu. Ağzından oluk oluk akan kan gömleğine, oradan da aşağı süzülüyordu. Kan lekeli dişlerinin çarpık duruşunu unutmaya çalışarak gözlerimi yumdum. Sonra diğerlerinin durumuna bakabilmek için yeniden açtım. Richard gürültüyü kesmek istermiş gibi iki eliyle kulaklarını kapamış, kafasını tutuyordu. Audrey'nin burnu tuhaf biçimde kemerlenmiş, oradan akan kanlar koluna iniyordu. Luke titriyordu ama üstünde kan görmedim. Benimse kolumun, koltuk kenarına sıkışan ön kısmında kesik vardı.

"Herkes iyi mi?" dedi Babamın sesi. Herkeste bir mırıldanma vardı.

"Arabanın tepesinde elektrik kabloları var," dedi Babam. "Onlar kapatılana dek kimse dışarı çıkmayacak." Babamın kapısı açıldı ve ben bir an için elektriğe tutulduğunu sandım ama sonra vücudu arabayla yere aynı anda değmeyecek şekilde kendini ileri fırlattığını

anladım. Kırık pencereden onu gözlediğimi anımsıyorum. Kırmızı kasketi geriye kaykılmış, siperliği tepeye bakıyor, havayı yalıyordu. Garip bir biçimde çocuksu görünüyordu.

Arabanın etrafını dolandıktan sonra durdu, olabildiğince çömelerek başını ön koltukla aynı hizaya getirdi. "İyi misin?" dedi. Sonra yeniden sordu. Üçüncü soruşunda sesi titredi.

Kiminle konuştuğunu görebilmek için koltuğun üstüne doğru uzandım ve ancak o zaman kazanın boyutlarını kavradım. Arabanın ön yarısı ezilmiş, motor sıkışarak, som kayaç katmanı gibi kendi üstüne katlanmıştı.

Ön camda sabah güneşinin parıltısı vardı. Kırık ve çatlakların birbirine geçmiş çapraz desenlerini gördüm. Aşina olduğum bir görüntüydü bu. Hurdalıkta çarpışma noktasından başlayıp yayılan örümcek ağı uzantılarıyla her biri özgün, yüzlerce parçalanmış araba camı görmüştüm. Bizim camımızdaki çatlaklar da kendi hikâyelerini anlatıyordu. Hepsinin kaynak noktası, damarları çemberler halinde genişleyen küçük bir halkaydı. Halka ön koltuğun tam karşısındaydı.

"İyi misin?" dedi Babam yalvaran bir sesle. "Canım, duyuyor musun beni?"

Ön koltukta Anne oturuyordu. Vücudu camın aksi yönüne dönmüştü. Yüzünü göremiyordum ama koltuğa yığılışında dehşet verici bir şeyler vardı.

"Duyuyor musun beni?" dedi Babam. Birkaç defa tekrarladı bunu. Sonunda Annenin at kuyruğunun, algılanamayacak kadar küçük bir hareketle yukarı aşağı indiğini gördüm. Anne başını sallıyordu.

Babam aktif elektrik kablolarına, yere, Anneye bakarak doğruldu. Çaresiz görünüyordu. "Ne yapsam acaba... Ambulans mı çağırsam?"

Sanırım böyle dediğini duydum. Eğer öyle dediyse, ki demiş olmalı, Anne de fısıltıyla bir yanıt vermiş olmalı. Belki de hiçbir şey demedi, bilemiyorum. Hayalimde hep eve götürülmek istediğini canlandırdım.

Sonradan traktörüne çarptığımız çiftçinin, koşarak evinden geldiğini öğrendim. Adam polisi aramıştı ki bunun dert yaratacağını biliyorduk çünkü araba sigortasızdı ve hiçbirimiz emniyet kemeri takmıyorduk. Çiftçinin Utah Santrali'ne haber vermesinden sonra hatlarda titreşerek ilerleyen ölümcül akımın kesilmesi olsa olsa yirmi dakika sürdü. Ardından Babam, Anneyi steyşın vagondan çıkardı ve ben o zaman Annenin yüzünü gördüm; mosmor halkalar altına saklı erik kadar gözler ve yüzünün yumuşak hatlarını çarpıtan, bazısını gerip bazısını sıkıştıran bir şişkinlik.

Eve nasıl ya da ne zaman geldik, bilmiyorum ama dağ çeperinin sabah ışığında portakal rengi ışıldadığını anımsıyorum. İçeri girince Tyler'ın banyo lavabosuna oluk oluk kırmızılar tüküdüğünü gördüm. Ön dişleri direksiyona çarpınca yerinden çıkmış, üst damağına doğru tersine bükülmüştü.

Anne kanepeye yatırılmıştı. Işığın gözünü aldığını mırıldanıyordu. Kepenkleri kapadık. Anne penceresiz bodrum katında olmak isteyince Babam onu aşağı taşıdı ve Anneyi birkaç saat görmedim. Nihayet akşam elimde donuk ışıklı bir fenerle yemeğini götürmek için yanına indim. Gördüğümde tanımadım onu. İki gözü de mosmordu, siyah denecek kadar mor. Üstelik öyle şişmişlerdi ki açık mı kapalı mı anlamıyordum. Anne iki defa hatırlattığım halde bana yine de Audrey dedi. "Sağ ol Audrey ama karanlık ve sessizlik gayet iyi. Karanlık. Sessizlik. Sağ ol. Sonra yine gel bak bana Audrey, birazdan gel yine."

Anne bodrumdan bir hafta çıkmadı. Yüzündeki şişlik her gün biraz daha kötüledi, kara lekeler daha da kardı. Yüzü her gece bana olabilecek en yaralı ve deforme yüz gibi görünüyordu ama sabahları her nasılsa daha da koyulaşıyor, daha da kabarıyordu. Bir haftanın ardından, güneş battıktan sonra ışıkları söndürdük ve Anne üst kata çıktı. Alnına elma gibi iri, zeytin gibi kara iki cisim bantlanmıştı sanki.

Hastane konusu bir daha hiç açılmamıştı. O tür bir karar için uygun an gelip geçmişti ve ona dönmek, kazanın tüm öfke ve korkusuna dönmek olacaktı. Babam doktorların zaten Anne için bir şey yapamayacağını söyledi. O artık Rab'bin ellerindeydi.

Sonraki aylarda Anne bana çeşitli isimlerle seslendi. Audrey dediğinde endişelenmiyordum ama sohbet arasında Luke ya da Tony diye hitap etmesi tedirginlik yaratıyordu. Ailede herkes, hatta Annenin kendisi bile, kazadan sonra onun bir daha eskisi gibi olmadığı konusunda hemfikirdi. Biz çocuklar Rakun Gözlü diyorduk ona. Kara halkalar birkaç hafta, yani gözümüzün alışacağı ve espri konusu yapabileceğimiz kadar bir süre gözlerin etrafında kaldıktan sonra, harika bir şaka olduğunu düşündük bunun. Tıbbi bir terim olduğundan haberimiz yoktu. Rakun Gözü. Ciddi beyin hasarının bir işareti.

Tyler'ın vicdan azabı, yiyip bitiren türdendi. Kaza için kendini suçluyordu, ardından da o günden sonra alınan her karar için, yıllar içinde çınlamasını sürdüren her bir yankı, her bir akis için kendini suçlamaya devam etti. O anı ve onun tüm sonuçlarını sahiplendi. Zaman, steyşın vagonumuzun yoldan çıktığı an başlamıştı sanki ve o, on yedi yaşında, direksiyon başında uyuyakalarak bunu başlatana dek ne geçmiş vardı ne bağlam ne de benzeri herhangi bir ara vasıta. Şimdi bile Anne ne zaman önemsiz de olsa bir ayrıntıyı unutsa, o bakış belirir Tyler'ın gözlerinde; çarpışmayı izleyen ve ağzından kanlar boşalarak etrafa göz gezdirdiği, yalnız ve yalnız kendi eseri olduğunu düşündüğü şeye bakındığı dakikalarda beliren bakış.

Bana gelince, kaza için ne Tyler'ı ne de herhangi birini suçladım. Yaşanan şeylerden biriydi sadece. On yıl kadar sonra, yetişkinliğe sert geçişimin bir parçası olarak, anlayışımda bir kayma olacak ve o noktadan itibaren kaza bana daima Apaçi kadınlarını ve hayatı oluşturmaya yarayan tüm kararları düşündürecekti; insanların hem birlikte hem de tek başlarına yaptıkları, sonra da birleşerek herhangi tek bir olayı üreten tercihleri. Kum taneleri, sayısızca, sıkışıp tortuya, sonra da kayaya dönüşen.

5. Bölüm

Alın Terinin Kiri

DAĞIN BUZLARI ERİDİ VE CEPHESİNDE GÖĞÜ SIYIRAN BAşıyla Prenses belirdi. Günlerden pazardı, kazadan bir ay sonraydı ve herkes oturma odasında toplanmıştı. Babam kutsal kitaptan bir bölümün tefsirine başlamıştı ki Tyler boğazını temizledi ve yakında evden gideceğini söyledi.

Yüzünde gergin bir ifadeyle, "Ü-üniversiteye gi-gideceğim," dedi. Kelimeleri zorlanarak telaffuz ederken boynundaki damarlardan biri şişti, birkaç saniyede bir görünüp kaybolmaya başladı. Boğuşup duran kocaman bir yılan gibi.

Herkes dönüp Babama baktı. İfadesi örtülü, duygusuzdu. Sessizliği bağırmasından beterdi.

Tyler evden giden üçüncü ağabeyim olacaktı. En büyük ağabeyim Tony mıcır ya da hurda taşıyan araçlara şoförlük yapıyor, yolun aşağısındaki kızla evlenebilmek için gerekli parayı bir araya getirmeye çalışıyordu. Onun küçüğü Shawn birkaç ay önce Babamla tartışmış ve çekip gitmişti. O zamandan beri görmemiştim onu ama Anneye birkaç haftada bir iyi olduğunu, kaynakçılık ya da araç şoförlüğü yaptığını haber veren acele bir telefon ediyordu. Tyler da giderse Babamın bir ekibi olmayacaktı, ekip olmadan da hayvan barınağı ya da samanlık yapamazdı. Son çare hurda ayıklama işine dönerdi.

"Üniversite ne demek?" dedim.

"Üniversite ilk seferde öğrenemeyecek kadar ahmak insanların gittiği ek bir okul," dedi Babam. Tyler gergin bir ifadeyle başını eğip önüne baktı. Ardından omuzları düştü, yüzü gevşedi ve başını kaldırdı; kendisinin dışına adım atmış gibiydi sanki. Bakışları yumuşak ve tatlıydı. O bakışlarda hiç göremiyordum onu.

Nutuk çekmeye hazırlanan Babamı dinlemeye başladı. "Üniversite denen o yerde iki tür hoca vardır," dedi Babam. "Yalan söylediğinin bilincinde olanlarla, doğruyu söylediğini sananlar." Babam sırıttı. "Doğrusu hangisi daha kötü bilemiyorum; İlluminati'nin en azından şeytanın kadrosunda olduğunu bilen dürüst bir ajanı mı yoksa irfanının Rab'den yüce olduğuna inanan mağrur bir profesör mü?" Sırıtmaya devam ediyordu. Durum ciddi değildi, konuşarak oğlunun aklını başına getirmesi gerekiyordu sadece.

Anne ise Babama boşa vakit harcadığını, bir kere kafasına koyduktan sonra Tyler'ın fikrini kimsenin değiştiremeyeceğini söyledi. "Eline süpürge alıp dağın tozunu toprağını temizlemeye çalışsan, aynı şey," dedi. Sonra da ayağa kalktı, birkaç dakika dengesini bulmaya çalıştı ve adımlarını sürüyerek merdivenlerden indi.

Annenin migreni vardı. Artık neredeyse sürekli vardı. Günlerini hâlâ bodrumda geçiriyor, ancak güneş battıktan sonra yukarı çıkıyordu ki o zaman bile bir saat geçmeden gürültü ve yorgunluğun ortak etkisiyle başı zonklamaya başlıyordu. Basamakları ağır ağır, dikkatle inişini izledim; beli bükük, körmüş de yoklayarak ilerlemesi gerekiyormuş gibi iki eliyle tırabzanlara tutunarak gidişini... Sonraki adımını atmadan, iki ayağının tek bir basamağa sağlam biçimde yerleşmesini bekliyordu. Yüzündeki şişlik neredeyse tamamen gitmiş, yine kendine benzemeye başlamıştı. Tek fark, zamanla siyahtan koyu mora dönen, şimdi de leylakla kuru üzüm karışımı bir renk alan göz çevresindeki halkalardı.

Bir saat sonra Babam sırıtmayı bırakmıştı. Tyler üniversiteye gitme arzusunu tekrarlamasa da, kalacağına dair söz de vermemişti. O boş ifadenin ardında öylece oturmuş, düze çıkmayı bekliyordu. "Bir erkek kitaplarla, kâğıtlarla geçimini sağlayamaz," dedi

Babam. "Aile reisi olacaksın sen. *Kitaplarla* nasıl geçindirirsin karınla çocuklarını?"

Tyler başını yana yatırarak dinlediğini belli etti ve hiçbir şey söylemedi.

"Benim oğlum, sosyalistler ve İlluminati casusları tarafından beyni yıkansın diye kalkıp sıraya girecek..."

"O-okul ki-kilise tarafından yönetiliyor," diye araya girdi Tyler. "N-ne kadar kö-kötü olabilir ki?"

Babamın ağzı aniden açıldı ve dışarı bir hava dalgası fırladı. "İlluminati kiliseye sızmadı mı sanıyorsun sen?" Sesi gürlüyor, her kelimesi güçlü bir enerjiyle yankılanıyordu. "Gidecekleri ilk yer, sosyalist Mormonlardan koca bir nesil yetiştirebilecekleri o okul olmaz da neresi olur sanıyorsun? Hiç mi bir şey öğretemedim sana!"

Babamın o anki halini daima anımsayacağım, o anki kudreti ve çaresizliğini. Çenesini sıkmış, gözlerini kısmış öne doğru uzanıyor ve oğlunun yüzünde bir uzlaşı, ortak inanca işaret eden bir mimik arıyor. Bulamıyor.

TYLER'IN DAĞDAN AYRILMA kararı boşluklar ve beklenmedik dönüşlerle dolu tuhaf bir hikâye. Hikâye bizzat Tyler'ın kendisiyle, onun yabansı gerçekliğiyle başlıyor. Ailelerde olur bazen; çocuklardan biri uyumsuzdur, ritmi bozuktur, göstergesi yanlış kanala ayarlıdır. Bizim ailede o çocuk Tyler'dı. Bizler zil takıp oynarken o vals yapardı; o bizim yaşamımızın kulak tırmalayan müziğine sağırken, biz onunkinin dingin çokseslliğine sağırdık.

Tyler kitapları severdi, sessizliği severdi. Düzenlemeyi, derlemeyi ve etiketlemeyi severdi. Anne bir gün onun dolabında bir raf dolusu kibrit kutusu bulmuştu; yıllara göre dizilmiş. Tyler'ın dediğine göre içlerinde "tabanları yağlama anı" çantasına konacak ateş tutuşturucular için beş yıldır biriktirdiği kalem talaşları vardı. Evin geri kalanıysa tam bir keşmekeş içindeydi. Hurdalığın yağı ve kirinden kararmış çamaşır yığınları yatak odalarında yerlere saçılmış, mutfakta her masa ve dolaba bulanık tentür şişeleri dizilmişti. Üstelik

bunlar ancak daha pis şeylere yer açmak için toplanıyordu; geyik derisi yüzmek ya da tüfeğin Kozmolin'ini soymak gibi. İşte bu kaosun bağrında Tyler'ın beş yıllık kalem talaşları, yıllarına göre kataloglanmış duruyordu.

Ağabeylerim kurt sürüsü gibiydi. Durmadan birbirlerini sınarlardı ve yavrulardan biri ne zaman bir gelişim parlaması gösterip yükselmeyi hayal etse, bir çıngar kopardı. Küçüklüğümde bu tepişmeler genelde Annenin kırılan bir lamba ya da vazonun tepesine dikilip bas bas bağırmasıyla sonlanırdı ama yaşım büyüdükçe kırılacak şeylerin sayısı azaldı. Annenin dediğine göre ben küçükken televizyonumuz bile varmış ama günün birinde Shawn, Tyler'ın kafasını ekrana geçirmiş.

Kardeşleri güreşirken Tyler müzik dinlerdi. Gördüğüm tek CD çalar onundu ve aygıtın yanında, üstünde "Mozart" ve "Chopin" gibi garip isimler yazılı bir yığın CD dururdu. Bir pazar öğleden sonra, Tyler belki de on altı yaşındayken, beni CD'lere bakarken yakaladı. Kaçmaya çalıştım çünkü odasına girdiğim için beni pataklayacağını sandım ama o aksine elimden tutup beni CD'lerin yanına götürdü. "E-en çok ha-hangisini beğendin?"

Bir tanesi siyahtı ve kapağında beyazlar giymiş yüz erkek ve kadın vardı. Onu işaret ettim. Tyler şüpheyle baktı bana. "B-bu ko-koro mü-müziği," dedi.

CD'yi kara kutuya koydu sonra da kitap okumak için masasına oturdu. Ben de onun ayakları dibine çömelip tırnağımla halıya şekiller yapmaya başladım. Müzik başladı: Önce yaylılardan bir nefes, ardından seslerden bir fısıltı, ilahi söylüyor; ipek gibi yumuşak ama her nasılsa delici. Aşina olduğum bir ilahi –kilisede söylemiştik, ibadetle yükselen uyumsuz seslerden bir koro– ama bu farklıydı. Bu da ibadet havasındaydı ama başka bir şey daha vardı; çalışma, disiplin ve işbirliğiyle alakalı bir şey. Henüz anlayamadığım bir şey.

İlahi bitti ve ben, bir sonrakinde, ondan sonrakinde ve CD bitine dek kıpırdayamadan oturdum. Müzik yokken oda cansızlaşıyordu sanki. Tyler'dan yeniden dinlememizi rica ettim ve bir saat sonra müzik bittiğinde tekrar başlaması için yalvardım. Vakit geç olmuştu

ve ev sessizdi. Tyler masasından kalktı ve bunun son olduğunu söyleyerek CD çaların düğmesine bastı.

"Ya-yarın yi-yine dinleriz," dedi.

Müzik bizim dilimiz haline geldi. Konuşma güçlüğü Tyler'ı sessizleştirir, dilini ağırlaştırırdı. Bu yüzden de ikimiz hiç doğru dürüst konuşmamıştık. Ağabeyimi tanıyamamıştım. Ama artık her akşam hurdalık dönüşünde onu bekliyordum. Tyler duşunu alıp günün kirini teninden attıktan sonra masasına yerleşiyor ve "Bu a-akşam n-ne dinlesek?" diyordu. Ben de bir CD seçiyordum. Sonra o kitap okurken ben onun ayaklarının dibinde, gözlerimi onun çoraplarına sabitleyerek yere uzanıyordum.

Normalde ben de erkek kardeşlerim kadar kavgacı, gürültücüydüm ama Tyler'ın yanındayken dönüşüm geçiriyordum. Belki müzikten, müziğin zarafetinden, belki de *onun* zarafetinden. Tyler her nasılsa kendimi onun gözlerinden görmemi sağlıyordu. Böyle olunca bağırmamaya, Richard'la kavga etmemeye çalışıyordum; özellikle de ikimizin yerlerde yuvarlanmasıyla biten, onun saçımı çektiği, benim tırnaklarımı onun yumuşak suratına geçirdiğim türden kavgalar.

Tyler'ın günün birinde gideceğini tahmin etmeliydim. Tony'yle Shawn gitmişti ki onlar Tyler'ın hiç olmadığı kadar dağa aitlerdi. Tyler ise Babamın "kitaplı öğrenme" dediği şeyi hep sevmişti ve bu da Richard hariç geriye kalan hepimizin tamamen kayıtsız olduğu bir şeydi.

Tyler'ın küçüklüğünde, Annenin eğitim konusunda idealist olduğu bir dönem vardı. Diğer çocuklardan *daha iyi* eğitim alabilmemiz için evde tutulduğumuzu söylerdi. Ancak bunu söyleyen sadece Anneydi. Babam daha pratik beceriler edinmemiz gerektiğini düşünürdü. Küçüklüğümde aralarındaki kavga buydu: Annenin her sabah ders vermeye çalışması, Babamınsa Anne arkasını döner dönmez oğlanları topluca hurdalığa kışkışlaması.

Lakin savaşı nihayetinde Anne kaybedecekti. Süreç beş oğlundan dördüncüsü, Luke'la başladı. Mesele dağ olduğunda Luke zeki çocuktu –hayvanlarla iletişimine bakınca onlarla konuşuyor sanırdınız– ama öğrenmede ciddi bir güçlük çekiyordu. Anne beş

yıl boyunca her sabahını onunla mutfak masasında oturup aynı sesleri tekrar tekrar göstererek geçirdi. Ancak on ikisine geldiğinde Luke'un tek yapabildiği, aileyle kutsal kitap okuma saatinde tek bir cümleyi ıkına sıkına sökebilmekti. Anne neler olduğunu anlamıyordu. Tony'yle Shawn'a okumayı öğretmekte zorlanmamıştı, diğerleri de bir şekilde sökmüştü. Bana ise okumayı dört yaşımdayken, sanırım Shawn'la girdiği bir iddia yüzünden Tony öğretti.

Luke ismini karalayabilmeye ve kısa, basit kalıpları okuyabilmeye başlayınca Anne matematiğe geçti. Ben bilip bildiğim tüm matematiği kahvaltı bulaşıklarını yıkarken ve Annenin kesirli sayıların ne olduğunu ya da eksi sayıların nasıl kullanılacağını tekrar tekrar anlatışını dinlerken öğrendim. Luke herhangi bir ilerleme kaydetmedi ve Anne bir yılın sonunda pes etti. Diğer çocuklardan iyi eğitildiğimizi söylemekten vazgeçti. Babam gibi konuşmaya başladı. Bir sabah bana, "Esas önemli olan, siz çocukların okumayı öğrenmesi. Diğer zırvaların hepsi beyin yıkamak için." Babam oğlanları toplamaya gitgide daha erken gelir oldu, öyle ki ben sekizime, Tyler da on altısına geldiğinde okulun tamamen dışlandığı bir yaşam düzenimiz vardı.

Anne yine de Babamın felsefesine kesin dönüş yapmamıştı. Zaman zaman eski coşkusuna kapıldığı oluyordu. Öyle günlerde aile masa etrafında toplaşmış kahvaltı ederken Anne, o gün *okul yapacağımızı* söylüyordu. Bodrum katında duran bir rafı vardı, bitkisel şifa kitaplarının yanı sıra birkaç eski karton kapaklı kitabın da olduğu bir raf. Bunlardan bazısı matematik konuluydu ki onları paylaşarak kullanırdık. Bir de Richard hariç kimsenin okuduğunu görmediğim bir Amerikan tarihi kitabı vardı. Ayrıca bir fen kitabı vardı ama parlak çizimlerle dolu olmasına bakılırsa, çocuklara yönelikti.

Kitapların hepsini bulmak genelde yarım saatimizi alırdı, sonra da onları paylaşıp "okul yapmak" için odalara çekilirdik. Kardeşlerimin okul yaparken neler yaptığını hiç bilmiyorum ama ben matematik kitabımı açıyor, on dakika kadar sayfaları çevirerek parmaklarımı cilt yerinden kaydırarak indiriyordum. Parmağım elli sayfaya değdiğinde Anneye elli sayfa matematik yaptığımı haber veriyordum.

"Muhteşem!" diyordu Anne. "Gördün mü bak? Devlet okulunda böyle bir hızla çalışman mümkün olmazdı. Bunu ancak evde yapabilirsin. Akıl dağıtıcı hiçbir şeyin olmadığı, oturup dikkatini tamamen toplayabildiğin evinde."

Anne hiç ders anlatmaz, sınav yapmazdı. Ev ödevi vermezdi. Bodrum katında Mavis Beacon isimli programın olduğu bir bilgisayarımız vardı. Program yazı dersleri veriyordu.

Anne bazen bitkilerini dağıtırken, günlük işlerimizi bitirdiysek bizi kasaba merkezindeki Carnegie Kütüphanesi'ne bırakırdı. Biz de kütüphanenin en alt katında, çocuk kitaplarıyla dolu odadaki kitapları okurduk. Hatta Richard üst kattan yetişkinler için olan, anlaşılmaz isimli tarih ya da fen kitaplarını alırdı.

Ailemizde öğrenim tamamen kişiye bağlıydı: İşlerin bittikten sonra kendi kendine öğrenebildiğin her şeyi öğrenebilirdin. Bazılarımız diğerlerinden disiplinliydi. Ben en az disiplinli olanlardandım, bu yüzden de on yaşına geldiğimde sistematik olarak öğrendiğim tek konu Mors alfabesiydi. Onun nedeni de Babamın öğrenmemde ısrar etmesiydi. "Hatlar kesilirse vadide iletişim kurabilecek bizden başka kimse olmayacak," derdi. Hoş bizden başka Mors öğrenen yoksa, kiminle iletişim kuracağımızı da anlayabilmiş değildim.

Büyük oğlanlar -Tony, Shawn ve Tyler- farklı bir dönemde yetiştirilmişti, hatta anne babaları da farklı insanlar gibiydi. Babaları Weaver'lardan habersizdi, İlluminati'den söz etmezdi. Üç oğlunu okula kaydetmişti ve birkaç yıl sonra okuldan alsa da, evde eğitim vereceğine ant içmiş, Tony okula dönmek istediğindeyse izin vermişti. Tony lise boyunca okula devam etmiş ama hurdalıkta çalışarak geri kaldığı günler yüzünden bir türlü mezun olamamıştı.

Tyler üçüncü oğul olduğu için okulu pek hatırlamıyordu ve evde çalışmaktan mutluydu. On üç yaşına gelene kadar. Ondan sonra, belki de Anne tüm vaktini Luke'a okuma öğreterek geçirdiği için, Babama sekizinci sınıfa yazılıp yazılamayacağını sordu.

Tyler o yıl boyunca, 1991 sonbaharından 1992 baharına dek okula gitti. Orada cebir öğrendi. Hava ciğerler için ne kadar doğalsa, cebir de onun zihni için o kadar doğaldı. Ardından ağustosta

Weaver'ların kuşatması yaşandı. Tyler normalde okula döner miydi, bilmiyorum ama Babam Weaver'ları öğrendikten sonra herhangi bir çocuğunun devlet okuluna adım atmasına asla izin vermedi. Ne var ki Tyler'ın gönlü çelinmişti. Bulup buluşturduğu her kuruşla eski bir trigonometri kitabı alıp kendi kendine çalışmayı sürdürdü. Ardından kalkülüs öğrenmek istedi ama yeni kitaba parası çıkışmayınca, okula gidip kitabı matematik öğretmeninden rica etti. Öğretmen onun yüzüne güldü. "Kendi kendine kalkülüs öğrenemezsin," dedi. "İmkân ihtimal yok." Tyler pes etmedi. "Siz kitabı verin, ben öğreneceğime inanıyorum." Kolunun altında kitapla oradan ayrıldı.

Asıl güçlük, çalışacak vakti bulmaktaydı. Babam her sabah yedide oğullarını toplar, ekiplere ayırır ve günün işleriyle uğraşmak üzere görevlerine yollardı. Tyler'ın kardeşler arasında olmadığını fark etmesiyse genelde bir saatini alırdı. Fark edince arka kapıdan paldır küldür dalar, güm güm adımlarla Tyler'ın odasına gelirdi. "Ne halt ediyorsun sen burada?" diye bağırırdı, Tyler'ın tertemiz halısına toprak izlerini sürüyerek. "Luke'a putrelleri tek başına yükletiyorum –iki adamın işini tek başına yapıyor–, sonra buraya gelip bir bakıyorum, sen kıçının üstüne oturup yayılmışsın!"

Babam çalışmam gereken zamanda beni kitapla yakalasa elim ayağına dolanırdı ama Tyler istifini bozmazdı. "Ö-öğle ye-yemeğinden sonra iş ya-yapacağım baba," derdi. "Ama sabahları ça-çalışmam la-lazım." Çoğu sabah birkaç dakika tartışırlar, ardından Tyler pes eder, omuzları çökerek, ayağına botlarını, eline kaynak eldivenlerini geçirirdi. Bazen de –beni her defasında şaşırtan– öyle sabahlar olurdu ki Babam pofurdayarak, tek başına arka kapıdan çıkıp giderdi.

TYLER'IN ÜNİVERSİTEYE GERÇEKTEN gideceğine, günün birinde dağı terk edip İlluminati'ye katılacağına hiç inanmamıştım. Onun aklını başına getirmek için Babamın önünde koca bir yaz olduğunu düşünüyordum ki –tayfa öğle yemeği için eve girdi– çoğu gün aynen bunu yapmıştı. Oğlanlar mutfakta oyalanır, ikinci üçüncü tabağı alırken, Babam yere –yorgun olduğu ve uzanması gerektiği ama

Annenin kanepesine yatamayacak kadar kirli olduğundan– sert muşambanın üstüne uzanır, İlluminati'yle ilgili nutkuna başlardı.

Bu öğle yemeklerinden özellikle biri zihnime kazındı. Tyler, Annenin ortaya koyduğu garnitürlerle kendine taco hazırlıyor: Taco kabuklarını tabağına üçlüler halinde, kusursuz bir düzenle diziyor, sonra köfteyi, marulla domatesi dikkatle, miktarları ölçerek ekliyor ve üstüne kremayı yine kusursuz biçimde yayıyor. Babam yeknesak bir sesle, mütemadiyen konuşuyor. Tam nutkunun sonuna gelip yeniden başlamak üzere nefes aldığında, Tyler üç kusursuz taco'sunun üçünü de Annenin tentür yapmak için kullandığı meyve sıkacağına atıyor ve aleti çalıştırıyor. Müthiş bir kükreme mutfağı inletерek, bir tür sessizlik dayatıyor. Kükreme diniyor, Babam devam ediyor. Tyler turuncu sıvıyı bardağa doldurup ön dişleri hâlâ sallandığı, hâlâ ağzından dışarı atlamaya çalıştığı için dikkatle, ihtiyatla içmeye başlıyor. Hayatımızın bu dönemini simgeleyen pek çok anı düşünülebilir ama benim aklımdan çıkmayan bu oldu: Tyler taco'larını içerken, Babamın yerden yükselen sesi.

Bahar yaza dönerken, Babamın azmi inkâra döndü. Tartışma bitmiş, kendisi kazanmış gibi davranıyordu. Tyler'ın evden gidişini konuşmayı bıraktı ve yerine işe birini almayı reddetti.

Sıcak bir ikindi vakti Tyler beni kasabadaki nineyle dedeyi ziyarete götürdü. İkisi Anneyi büyüttükleri evde yaşıyorlardı ve o ev, bizimkinden ancak bu kadar farklı olabilirdi. Dekorasyonu pahalı değilse de özenle seçilmişti; yerde krem rengi bir halı, duvarlarda göz okşayan çiçekli kâğıtlar, pencerelerde kalın, pilili perdeler. Eşyaları fazla yenilememişlerdi. Halı, duvar kâğıdı, mutfak masası ve tezgâhı; her şey Annenin çocukluğuna ait slaytlarda gördüklerimle aynıydı.

Babam orada vakit geçirmemizden hoşlanmazdı. Dede emekli olmadan önce postacılık yapmıştı ve Babamın dediğine göre saygıdeğer hiç kimse devlete çalışmazdı. Nineyse hepsinden beterdi Babama göre. Hoppaydı. Kelimenin anlamını bilmiyordum ama Babam o kadar sık söylüyordu ki zamanla onu nineyle ilişkilendirir olmuştum; onun krem rengi halısı ve göz okşayan çiçek yapraklı duvar kâğıdıyla.

Tyler ise bayılıyordu o eve. Sakinliğine, düzenine, büyüklerin birbirleriyle kibarca konuşmalarına... O evde bana, kimse tarafından söylenmese de içgüdüsel olarak bağırmamam, kimseye vurmamam ya da tam hız mutfağa dalmamam gerektiğini hissettiren bir hava vardı. Öte yandan çamurlu ayakkabılarımı kapıda bırakmamın, tekrar tekrar söylenmesi *gerekti*.

Bir gün çiçek baskılı kanepede otururken nine, "Üniversite demek ha!" dedi. "Ağabeyinle gurur duyuyorsundur herhalde!" Gözleri gülüşüne yer açmak için kısıldı. Her bir dişini görebiliyordum. *Bırak nine insanın beynini yıkatmasını kutlanacak bir şey gibi görsün*, diye düşündüm.

"Banyoya gidebilir miyim?" dedim.

Ayak parmaklarımın halıya gömülmesi için her adımda durakşayarak, koridorda tek başıma ağır ağır yürüdüm. Babamın, "Nine halısını öyle beyaz tutabiliyorsa, dede hiçbir zaman hakiki bir iş yapmadığı içindir" sözlerini anımsayarak gülümsedim. "Benim ellerim kirli olabilir," demişti bana göz kırparak ve içi kara tırnaklarını göstererek, "ama bu gördüğün, alın terinin kiridir."

HAFTALAR GEÇTİ VE yazın bağrına geldik. Babam bir pazar aileyi bir araya topladı. "Elimizde yeterli yiyecek tedariki var," dedi. "Depolanmış yakıt ve suyumuz da var. Olmayan şeyimiz, para." Cebinden bir yirmilik çıkarıp buruşturdu. "Bu sahte olandan bahsetmiyorum. Menfur Günler'de bunun zerre kadar değeri olmayacak. İnsanlar yüz dolarlık banknotları tuvalet kâğıdıyla takas edecek."

Yeşil banknotların otoyola teneke meşrubat kutusu gibi saçıldığı bir dünyayı hayal ettim. Dönüp etrafıma bakındım. Ötekiler de aynı şeyi hayal ediyor gibiydi, özellikle de Tyler. Bakışları odaklı, kararlıydı. "Bir kenara biraz para koydum," dedi Babam. "Anneniz de bir miktar biriktirdi. Onlarla gümüş alacağız. Yakında insanlar elimizde bundan olsaydı keşke, diyecekler; gümüş ve altın."

Bundan birkaç gün sonra Babam eve gümüş, hatta biraz da altınla geldi. Metaller pul para şeklindeydi. Küçük ve ağır kutulara

yerleştirilmişti. Babam kutuları eve taşıyıp bodruma yığdı. Onları açmama izin vermedi. "Oynamak için değil bunlar," dedi.

Bir süre sonra Tyler birkaç bin dolarını götürüp -çiftçiye traktörün, Babama da steyşın vagonun parasını ödedikten sonra elinde kalanın neredeyse tamamı- kendine gümüş para dolu kutular aldı ve onları bodrumda, silah dolabının yanına yığdı. Orada uzun süre dikilip iki dünya arasında asılı kalmışçasına kutulara baktı.

Tyler kolay hedefti. Yalvarınca bana, avucum büyüklüğünde bir gümüş para verdi. O para beni yatıştırdı. Tyler'ın onu satın alışı, bir sadakat ilanı gibi, içinde okula gitme arzusu uyandıran o deliliğe karşın, son kertede bizi seçeceğine dair ailemize verdiği bir taahhüt gibi göründü bana. Kıyamet geldiğinde bizimle savaşacağına dair bir taahhüt. Yaprakların yazın o ardıç yeşilinden, güzün lal kırmızısına, altın bronzuna döndüğü vakit gelip çattığında, bin parmak dokunuşuyla cilalanmış o gümüş para, en loş ışıkta bile parıldıyordu. Bu süre boyunca onun ham fiziksel varlığıyla avunmuş, bu para gerçekse Tyler'ın gidişinin gerçek olamayacağına canıgönülden inanmıştım.

BİR AĞUSTOS SABAHI uyandığımda Tyler'ı giysi, kitap ve CD'lerini kutulara doldururken buldum. Kahvaltıya oturduğumuzda işi neredeyse bitmişti. Yemeğimi aceleyle yedikten sonra onun odasına gittim ve boş raflara bakakaldım. Rafta duran tek şey, Mormon Tapınak Korosu olduğunu artık bildiğim, beyaz giysili insanların fotoğrafını taşıyan siyah CD'ydi. Tyler eşikte belirdi. "Onu sa-sana bır-bırakıyorum," dedi. Sonra da dışarı çıktı ve hortumla su püskürterek arabasını, toprak yol görmemiş gibi olana dek Idaho'nun tozundan kirinden arındırdı.

Babam kahvaltısını bitirdikten sonra tek kelime etmeden çekip gitti. Anlıyordum onu. Tyler'ın kutuları arabaya yükleyen görüntüsü beni de deliye döndürmüştü. Haykırmak istedim ama onun yerine koşmaya başladım. Arka kapıdan çıktım, tepeyi tırmandım ve zirveye yöneldim. Kulaklarımda zonklama, kafamdaki düşünceleri

bastırana dek koşmaya devam ettim. Sonra arkamı döndüm ve gerisin geriye koştum, otlağın etrafından dolanıp kırmızı vagona geldim. Vagonun tepesine güç bela tırmandığım sırada Tyler'ın bagajı kapatıp arabayla çember çizişini gördüm. Sanki veda etmek istiyordu da, veda edeceği kimse yoktu. Bana seslendiğini hayal ettim ve cevap vermediğimi görünce yüzünün asıldığını düşündüm.

Aşağı indiğimde şoför koltuğuna yerleşmişti. Araba toprak yolda paldır küldür ilerlerken, demir bir tankın arkasından sıçrayarak, önüne çıktım. Tyler durdu, arabadan indi ve bana sarıldı. Yetişkinlerin çocuklara sarıldığı gibi o sıkıştırmalı tarzda değil, diğer tarzda; ikimiz de ayakta dururken beni kendine çektiği, yüzünü yüzüme yaklaştırdığı tarzda. Beni özleyeceğini söyledi sonra çekilip arabasına bindi ve tepe aşağı hızlanarak otoyola çıktı. Kalkan tozun inişini izledim.

Tyler o günden sonra eve seyrek geldi. Düşman hattında kendine yeni bir hayat kuruyordu. Bizim tarafa nadiren sefer yapıyordu. Bundan beş yıl sonrasına, on beş yaşıma dek onunla ilgili neredeyse hiç anım yok. Beş yıl sonraysa, kritik bir anda fırtına gibi girdi hayatıma. O gün iki yabancı gibiydik.

O gün evden ayrılmanın Tyler'a nelere mal olduğunu, gittiği yere ilişkin ne az şey bildiğini ancak yıllar sonra anlayacaktım. Tony'yle Shawn da dağdan ayrılmış ama Babamın öğrettiği şeyi yapmaya gitmişlerdi: Tır sürme, kaynak, hurdacılık. Tyler ise bir boşluğa adım atmıştı. Bunu neden yaptı, ne ben biliyorum ne de o. O kanaatin kendisine nereden geldiğini ya da kapkara bir belirsizliğin içinde nasıl öyle parlak tutuştuğunu açıklayamıyor. Bense bunu hep kafasının içindeki müziğe, bizlerin duyamadığı ümit dolu bir ezgiye bağladım; o trigonometri kitabını satın alırken veya o kalemtıraş artıklarını saklarken mırıldandığı o gizli melodiye.

YAZ KENDİ ISISIYLA buharlaşırcasına küçülüp gitti. Gündüzler hâlâ sıcaktı ama akşamlar soğumaya başlamış, gün batımından sonraki serin saatler, her yeni günü biraz daha ele geçirir olmuştu. Tyler bir aydır yoktu.

Bense öğleden sonralarımı kasabadaki nineyle geçiriyordum. O sabah pazar günü olmadığı halde banyo yapmış, deliksiz lekesiz özel giysiler giymiştim. Böylece akça pakça ninenin mutfağında oturabilecek, onun bal kabaklı kurabiye yapışını izleyebilecektim. Güz güneşi tüllerden içeri, kadife çiçekli fayansına süzülüyor, mutfağı amber bir ışıltıyla sarmalıyordu.

Nine ilk parti kurabiyeyi fırına verdikten sonra kalkıp banyoya gittim. Yumuşak, beyaz halıyla döşeli koridordan geçtim ve halıyı son gördüğüm, Tyler'la birlikte olduğum zamanı hatırlayarak içime bir öfkenin saplandığını hissettim. Banyo yabancı geldi bana. İnci rengi lavaboyu, gül tonunda halıyı, şeftali rengi kilimi uzun uzun süzdüm. Klozet bile çuhaçiçeği tonunda bir kılıfın altından bakıyordu. Krem rengi fayanslarla çerçeveli aynada kendi yansımama baktım. Uzaktan yakından benzemiyordum kendime. Bir an için Tyler'ın istediği *bu* muydu acaba diye düşündüm; cici banyolu, cici bir ev ve ziyaretine gelecek cici bir kız kardeş. Bunlar için çekip gitmişti belki de. Nefret ettim ondan, bu düşünceyle.

Musluğun yanında, fildişi bir kabuğun içine konmuş kuğu ve gül şekilli bir düzine kadar pembe, beyaz sabun vardı. Kuğulardan birini aldım ve yumuşak formunun parmaklarımın basıncı altında ezilişini hissettim. Çok güzeldi ve onu almak istiyordum. Bodrum katındaki banyomuzda hayal ettim onu, narin kanatları kaba betona yaslı halde. Lavaboda çamurlu bir su birikintisinin içinde, kıvrılıp sararmış duvar kâğıdı şeritleriyle çevrili duruşunu hayal ettim. Sonra kabuğa geri koydum.

Dışarı çıkarken koridorda beni bekleyen nineye çarptım.

"Ellerini yıkadın mı?" dedi tatlı ve yapmacık bir sesle.

"Hayır," dedim.

Yanıtım, yüzünün krem rengini ekşitti. "Neden?"

"Kirli değildi de ondan."

"Tuvalete girdikten sonra daima yıkamalısın."

"O kadar da önemli bir şey değil herhalde," dedim. "Bizim evdeki banyoda sabun yok bile."

"Yok canım," dedi nine. "Anneni öyle yetiştirmedim ben."

Duruşumu alarak itiraza, sabun kullanmadığımızı nineye bir kez daha söylemeye hazırlandım ama başımı kaldırıp baktığımda gördüğüm kadın, görmeyi beklediğim kadın değildi. Hoppa birine benzemiyordu, bütün gününü beyaz halıyı dert ederek harcayacak birineyse hiç benzemiyordu. O an bir dönüşüm geçirmişti. Belki gözlerinin şeklinde, bana hayretle kısılarak bakışında bir şeyler vardı, belki de kenetlenmiş, kararlılıkla kapanmış dudaklarının sert çizgisinde. Kim bilir belki hiçbir şey yoktu, aynı yaşlı kadın her zamanki gibi görünüyor ve her zaman dediği şeyleri diyordu. Belki dönüşümü, benim bakış açımdaki geçici bir kaymadan ibaretti, o an için bakış açım belki de *ona*, nefret ettiğim ve sevdiğim, ağabeyime aitti.

Nine beni banyoya götürdü ve ellerimi yıkarken beni izledi. Ardından gül rengi havluyla kurulamaya yönlendirdi. Kulaklarım ısınmıştı, boğazım yanıyordu.

Babam az sonra, işten dönüşte beni oradan aldı. Kamyonetini kenara çekip dışarı çıkmam için kornaya bastı. Başım önümde, dışarı çıktım. Nine de peşimden geldi. Ben alet kutusunu ve kaynak eldivenlerini kaldırarak çabucak ön koltuğa otururken, nine Babama ellerimi yıkamayışımı anlattı. Babam sağ eli vites kolunda, yanaklarını ısırarak dinledi. Kahkahasını zor tutuyordu.

Babamın yanına dönünce, varlığının gücünü hissettim. Gözlerime tanıdık bir mercek indi ve ninenin bir saat önce üstümde sahip olduğu o tuhaf güç her neydiyse, kaybolup gitti.

"Çocuklarınıza tuvalete girdikten sonra el yıkamayı öğretmiyor musunuz?" dedi nine.

Babam vitesi taktı ve araba giderken el sallayarak, "Ellerine işememeyi öğretiyorum," dedi.

6. Bölüm

Kalkan ve Siper

TYLER'IN GİDİŞİNİ İZLEYEN KIŞ, AUDREY ON BEŞ YAŞINA girdi. Ehliyetini ilçe merkezinden aldıktan sonra dönüş yolunda burgercide iş buldu. Ardından sabahın dördünde inek sağmayı gerektiren ikinci bir iş buldu. Son bir yıldır Babamla mücadele ediyor, boynuna geçirilen zincirlerden kurtulmaya çalışıyordu. Artık parası, kendine ait bir arabası vardı ve yüzünü göremez olmuştuk. Aile gitgide küçülüyor, eski hiyerarşik düzen sıkışma yaşıyordu.

Babam samanlık yapmak için yeterli çalışanı olmadığından, hurdacılığa döndü. Tyler'ın gidişiyle geride kalanlarımız terfi ettik: Luke, on altısında, en büyük oğul, Babamın sağ kolu oldu; Richard'la ben de piyade olarak onun yerini aldık.

Babamın ekibinin bir üyesi olarak hurdalığa girdiğim ilk sabahı hatırlıyorum. Toprak buzluydu, havada bile sertlik vardı. Alçak otlağın yukarısında, yüzlerce kamyonla arabanın istila ettiği hurdalıktaydık. Araçların kimi sadece eski ve bozuktu ama çoğu hasar görmüştü ve belli de ediyorlardı. Eğik, kemerli, bükük görüntüleriyle çelik değil, buruşuk kâğıt izlenimi uyandırıyorlardı. Hurdalığın ortasında uçsuz bucaksız ve derin bir enkaz gölü vardı: Sıvı sızdıran aküler, birbirine dolanmış izoleli bakır teller, çıkarıp atılmış şanzımanlar, paslanmış oluklu sac levhalar, antika musluklar, ezilmiş

radyatörler, tırtıklı upuzun ve parlak pirinç borular ve bunlar gibi daha pek çok şey. Sonu gelmez, şekilsiz bir kütle.

Babam beni kütlenin kıyısına götürdü.

"Alüminyumla paslanmaz çelik arasındaki farkı biliyorsun, değil mi?" dedi.

"Galiba."

"Gel buraya." Sesinde tahammülsüzlük vardı. Yetişkin erkeklere dikte etmeye alışkındı. İşini on yaşında bir kıza açıklamak zorunda kalması nedense ikimize de kendimizi küçük hissettiriyordu.

Parlak bir metal parçasını çekip çıkardı. "Bu gördüğün alüminyum," dedi. "Nasıl ışıldıyor, fark ettin mi? Ne kadar hafif, görüyor musun?" Metali elime verdi. Haklıydı, göründüğü kadar ağır değildi. Ardından ezilmiş bir boruyu uzattı. "Bu da çelik," dedi.

Satılabilmesi için metal kütlesini yığınlara -alüminyum, demir, çelik, bakır- ayırmaya başladık. Bir demir parçasını elime aldım. Bronz pasla matlaşmıştı ve çentikli kenarları avucumu sıyırıyordu. Deri eldivenim vardı ama Babam onları görünce beni yavaşlatacağını söylemişti. "Ellerin çabucak nasırlanır zaten," dedi eldiveni alırken. Atölyede bir kask bulmuştum ama Babam onu da aldı. "O aptal şeyi kafanda dengelemeye çalışarak hızlı hareket edemezsin," dedi.

Babam zaman korkusu içinde yaşardı. Zamanı her an peşinde hissederdi. Güneşin gökteki hareketini izleyen kaygılı bakışlarında, her bir boruyu ya da çelik parçasını endişeyle değerlendirişinde görürdüm o korkuyu. Her hurda parçasını; o parçanın satışından gelecek paradan, parçanın ayrılıp, kesilip, teslim edilmesi için gerekli sürenin çıkarılması sonucu elde kalan miktar olarak görürdü. Her bir demir levha, her bakır boru kelepçesi beş sent, on sent, bir dolar demekti -seçilip ayrılması ve sınıflandırılması iki saniyeden uzun sürüyorsa daha da az- ve o durmaksızın bu küçük kârları saatlik ev idaresi masrafiyla karşılaştırarak tartardı. Elektriği açık, evi sıcak tutmak için yıldırım hızıyla çalışması gerektiğini düşünürdü. Babamın hurda çöplüğüne bir şey taşıdığını hiç görmedim, elindekini bulunduğu yerden var gücüyle çöpe fırlatırdı.

Bunu ilk gördüğümde, bir kaza, düzeltilmesi gereken bir aksilik olduğunu sandım. Bu yeni dünyanın kurallarını henüz kavrayamamıştım. Eğilmiş, bakır bobin teline uzandığım bir sırada kocaman bir şey yanımdan, havayı yararak geçti. Nereden geldiğini görmek için döndüğümde, bir çelik silindiri karnımla yakaladım.

Çarpışma beni yere devirdi. "Aman!" diye bağırdı Babam. Nefesim kesilmiş halde, buzun üstünde yan döndüm. Ayağa kalkmayı başardığımda Babam başka bir şeyi fırlatmıştı bile. Eğildim ama ayağım kaydı ve düştüm. Bu defa kalkmadım. Titriyordum ama soğuktan değil. Tenim tehlikenin katiyetiyle canlanmış, ürperiyordu. Ne var ki tehlikenin kaynağını aradığımda tek görebildiğim, kırık bir aydınlatma armatürünü çekiştirip duran, yorgun ve ihtiyar bir adamdı.

O an ağabeylerimden birinin arka kapıdan içeri uluyarak, vücudunun yaralı, ezik, kırık ya da yanık bir yerini tutarak girdiği her günü tek tek hatırladım. İki yıl önce Babamın yanında çalışan Robert diye bir adamın parmağının kopuşunu hatırladım. Adamın eve doğru koşarken attığı yabani çığlığı hatırladım. Bir kanlı ele, bir de Luke'un tezgâh üstüne koyduğu kopuk parmağa bakışımı hatırladım. Sihirbazlık hilesine ait sahte bir uzuv gibi görünüyordu. Anne onu buza koydu ve doktorlar dikebilsin diye Robert'ı telaşla kasabaya götürdü. Hurdalığın el koyduğu tek parmak, Robert'ınki değildi. Ondan bir yıl önce Shawn'un kız arkadaşı Emma da feryat figan arka kapıdan girmişti. Anne onu da telaşla kasabaya yetiştirmişti ama eti ezildiği için yapacak bir şey yoktu.

Başımı eğip kendi pembe parmaklarıma baktım ve o an hurdalıkta bir kayma oldu. Küçüklüğümüzde Richard'la yığınların içinde, bir haşat arabadan diğerine zıplayarak, kimini yağmalayıp kimini kendi haline bırakarak saatler geçirirdik. İblislerle büyücüler, perilerle zebaniler, trollerle devler arasında binbir hayali savaşa fon oluşturmuştu burası. Şimdiyse bir değişim geçiriyordu. Çocukluğumun oyun bahçesi olmaktan çıkıyor, kendi gerçekliğine, esrarengiz ve hasmane fizik kurallarına sahip bir yere dönüşüyordu.

Ayağa kalkıp hâlâ titreyerek bakır teli çözmeye çalışırken, Emma'nın bileğinden kolu boyunca geçerek süzülen kanın yarattığı

tuhaf şekli hatırladım. Babam o an bir katalizörü fırlatınca, az kalsın darbeyi yiyordum. Yana sıçrarken elimi delik bir benzin deposunun tırtıklı kenarına sürterek kestim. Kanı kotuma silerek, "Fırlatmayı kes şunları! *Ben* varım burada!" diye bağırdım.

Babam şaşkınlıkla başını kaldırdı. Orada olduğumu unutmuştu. Kanı görünce yanıma gelerek elini omzuma koydu. "Merak etme canım," dedi. "Rab ve melekleri burada, yani başımızda bizlerle çalışıyor. Yaralanmana izin vermezler."

AYAĞINA SAĞLAM ZEMİN arayan tek kişi ben değildim. Araba kazasından sonraki altı ay boyunca Anne istikrarlı bir iyileşme göstermişti ve biz de tamamen toparlanacağına kanaat getirmiştik. Baş ağrılarının sıklığı azaldığı için haftada sadece iki ya da üç gün bodruma kapanıyordu. Fakat sonra iyileşme yavaşladı. Aradan artık dokuz ay geçmişti. Baş ağrıları ısrarcıydı, hafızası ise gidip geliyordu. Haftada en az iki defa herkes kahvaltısını çoktan etmiş, bulaşıklar yıkanmışken, benden kahvaltı hazırlamamı istiyordu. Bir müşterisi için yarım kilo civanperçemi tartmamı istiyor, benden civanperçemini bir gün önce verdiğimizi duyuyordu. Bir tentür hazırlamaya başlıyor, bir dakika sonra hangi malzemeleri eklediğini unutunca, karışımın tamamını atması gerekiyordu. Bazen yanında durup izlememi, gerekirse, "Lobelyayı zaten koymuştun, sırada yer minesi var," dememi istiyordu.

Bir daha ebelik yapamayacağından da endişe ediyordu ve kendisi buna kederlenirken, Babam kahroluyordu. Anne ne zaman bir kadını geri çevirse, Babamın yüzü düşüyordu. "Kadının doğumu başladığında migrenim tutarsa ne olacak?" diyordu Anne. "Ya kadına hangi otları verdiğimi ya da bebeğin kalp atış hızını hatırlayamazsam?"

Nihayetinde Anneyi ebeliğe dönmeye ikna eden Babam olmadı. Kendi kendini ikna etti. Kim bilir belki de o iş varlığının, bir çeşit mücadele vermeden vazgeçemeyeceği bir parçası olduğu için. O kış hatırladığım kadarıyla iki bebeği dünyaya getirdi. İlkinden sonra

eve bitkin ve solgun geldi, o canı dünyaya getirmek kendinden can almış gibi. İkinci çağrı geldiğindeyse bodruma kapanmıştı. Doğuma giderken koyu bir gözlük takarak, görüşünü çarpıtan dalgalanmaların arasından dışarıyı görmeye çalıştı. Gideceği yere vardığında baş ağrısı kör edici, zonklayan, tüm düşünceleri kovan bir hal almıştı. Kendini arka odaya kilitledi ve bebeği asistanı doğurttu. Ondan sonra Anne artık Ebe değildi. Bir sonraki doğumda ücretinin büyük bölümüyle, kendisine gözetmenlik edecek ikinci bir ebe tuttu. Şimdi herkes ona gözetmenlik ediyor gibiydi. O güne dek bir uzman, rakipsiz bir güçken, artık öğle yemeğini yiyip yemediğini on yaşındaki kızına soruyordu. Kış uzun ve karanlık geçti, bense zaman zaman acaba Anne migreni yokken de yataktan çıkmıyor olabilir mi, diye düşünmeye başladım.

Noel'de biri Anneye pahalı bir şişe yağ karışımı verdi. Karışım baş ağrılarına iyi geldi ama on gramı elli dolar olunca, gücümüz devamına yetmedi. Anne onu kendi kendine yapmaya karar verdi. İşe tek tek, karıştırılmamış yağlardan –okaliptus ve ölmez çiçek, sandalağacı ve ravensara– alarak başladı ve yıllardır topraksı ağaç kabuğu ve acı yaprak kokan ev, bir anda lavanta ve papatya kokar oldu. Anne bütün gününü yağ terkibi hazırlayarak, belli bazı rayiha ve özellikleri yakalayabilmek için ayarlamalar yaparak geçiriyordu. Her adımı atarken kaydedebilmek için not defteri ve kalemle çalışıyordu. Yağlar tentürlerden çok daha pahalıydı. Örneğin, alaçamı ekleyip eklemediğini hatırlamadığı için bir parti karışımı atmak zorunda kalması bir felaketti. Sonunda migren için bir yağ, âdet krampları için bir yağ, kas tutulması için ve kalp çarpıntısı için de birer yağ yaptı. Sonraki yıllarda bunlardan onlarcasını icat edecekti.

Anne formüllerini geliştirmek için "kas testi" adını verdiği bir şeyi denemeye başladı. Bana anlattığına göre bu test "Vücuda ne ihtiyacı olduğunu sormak ve yanıt vermesini beklemekti". Anne kendi kendine yüksek sesle, "Şu an migrenim var. Bana ne iyi gelir?" diyor, sonra yağ şişelerinden birini alıp gözlerini kapatarak, göğsüne bastırıyor ve "*Buna* ihtiyacım var mı?" diyordu. Vücudu öne doğru sallanırsa "evet", yağ baş ağrına iyi gelecek demekti. Vücudu geriye

doğru sallanırsa bu, "hayır" anlamına geliyordu ve Anne teste başka bir şeyle devam ediyordu.

Melekeleri arttıkça Anne tüm vücudunu kullanmaktan, sadece parmaklarını kullanmaya geçiş yaptı. İşaret ve orta parmağını çaprazlıyor, kendine bir soru soruyor ve çaprazı açmaya çalışarak parmaklarını hafifçe esnetiyordu. Parmakların çözülmeden kalması "evet" anlamına geliyordu, çözülmesiyse "hayır". Bu yöntem uygulanırken belli belirsiz ama özgün bir ses çıkıyordu. Orta parmağın etli kısmı, işaret parmak tırnağının üstünden her kaydığında, etli bir *klik* sesi geliyordu.

Anne kas testini başka şifa yöntemleriyle denemeler yapmak için de kullanıyordu. Evin her yanında çakra ve basınç noktaları şemaları belirmişti ve Anne müşterilerinden "enerji çalışması" denen bir şey için ücret alıyordu. Bir öğleden sonra Richard'la birlikte arka odaya çağrılana dek bunun ne anlama geldiğini bilmiyordum. Susan isimli bir kadın da odadaydı. Anne gözlerini yummuş, sol elini Susan'ın eline koymuştu. Diğer elinin parmakları çaprazlanmıştı ve kendi kendine sorular fısıldıyordu. Birkaç dakika sonra kadına döndü ve, "Babanla olan ilişkin böbreklerine zarar veriyor," dedi. "Biz çakrayı düzenlerken, sen babanı düşün." Anne enerji çalışmasının birkaç kişi varken daha etkili olduğunu söyledi. "Böylece herkesin enerjisini kullanabiliriz," dedi. Alnımı işaret etti ve iki kaşımın arasını parmağımla tıklatmamı söyledi. Diğer elimle de Susan'ın kolunu tutacaktım. Richard göğsündeki bir basınç noktasını tıklatacak, diğer eliyle bana uzanacaktı. Anneyse avucundaki bir noktayı tutarken, Richard'ın ayağına dokunacaktı. "İşte oldu," dedi, Richard kolumu tuttuğunda. On dakika boyunca insan zincirinin içinde, sessizce durduk.

O günü düşündüğümde aklıma ilk olarak durumun tuhaflığı geliyor: Anne vücutlarımızda hareket eden enerjinin sıcaklığını hissettiğini söylemişti, bense hiçbir şey hissetmiyordum. Anne ile Richard kıpırdamadan duruyordu; gözleri kapalı, nefesleri kısa ve kesik. İkisi de enerjiyi hissedebiliyor, enerjiyle bir yerden bir yere nakledilebiliyorlardı. Bense kıpır kıpırdım. Önce dikkatimi

toplamaya çalıştım, sonra Susan adına her şeyi mahvettiğimden, ben iletmeyi başaramadığım için Anneyle Richard'ın şifa gücünün Susan'a ulaşamayacağından endişelenmeye başladım. On dakika dolduğunda Susan, Anneye yirmi dolar verdi ve sıradaki müşteri içeri girdi.

Şüpheciysem de, şüpheciliğim tamamen benim hatam değildi. Hangi Anneye güveneceğimi bilemememin bir sonucuydu. Kazadan bir yıl önce Anne kas testiyle enerji çalışmasını ilk duyduğunda, ikisini de hüsnükuruntu diye geçiştirmişti. "İnsanlar mucize ister," demişti. "Kendilerine umut verecekse, iyileştiklerine inandıracaksa, ne versen yutarlar. Oysa sihir diye bir şey yoktur. Sadece beslenme, egzersiz ve bitkisel özellikleri yakından öğrenmek vardır. Gel gör ki insanlar ıstırap içindeyken, bunu kabul edemezler."

Şimdiyse şifanın spiritüel ve sınırsız olduğunu söylüyordu. Kas testi, bana anlattığına göre, bir çeşit dua, ilahi bir yakarıştı. Tanrı'nın Annenin parmakları üzerinden dile geldiği bir iman gücüydü. Kimi zaman inanıyordum ona, her soruya bir yanıtı olan bu bilge kadına. Ancak diğer kadının, yine bilge olan diğer Annenin sözlerini de unutamıyordum. *Sihir diye bir şey yoktur.*

Anne bir gün yeni bir meleke seviyesine eriştiğini ilan etti. "Artık soruyu sesli söylemem gerekmiyor," dedi. "Düşünmem yeterli."

İşte o aralar onun evin içinde dolanıp eşyaların üstüne elini hafifçe koymaya, parmakları sabit bir ritimle esnerken, kendi kendine mırıldanmaya başladığını fark ettim. Ekmek yapıyorsa ve ne kadar un eklediğinden emin değilse, *klik, klik, klik.* Yağları karıştırıyorsa ve buhur eklediğinden emin değilse, *klik, klik, klik.*

Anne ne zaman bir sohbetten sıkılsa, hafızasındaki, hatta bazen normal hayattaki belirsizlikler ne zaman tatminsizlik yaratsa, farkında olmadan, istemsizce kas testi yapmaya başladı. Yüz hatları bir anda gevşiyor, yüzünde boş bir ifade beliriyor ve parmakları alacakaranlıkta öten cırcırlar gibi kliklemeye başlıyordu.

Babamsa mutluluktan mest olmuştu. "Şu doktor dedikleri, dokunarak insanın neyi olduğunu anlayamıyor ama Anneniz anlıyor!" diyordu, ağzı kulaklarında.

O KIŞ TYLER'IN ANISI bana musallat oldu. Gittiği günü, kutularla yüklü arabasının tepeden aşağı zıplayarak inişini izlemenin ne tuhaf olduğunu düşünüp duruyordum. Şimdi nerede olduğunu hayal bile edemiyordum ama bazen okul acaba Babamın sandığı kadar kötülük yuvası olmayabilir mi, diye de düşünüyordum. Ne de olsa Tyler tanıdığım, kötülükten en uzak insandı ve o okulu seviyordu. Hatta görünüşe bakılırsa bizden de çok seviyordu.

Merak tohumları içime ekilmişti bir kere, büyümesi için zaman ve can sıkıntısından başka şeye ihtiyacım yoktu. Bir radyatörün bakırını çıkardığım ya da beş yüzüncü çelik parçasını konteynere attığım kimi zamanlarda kendimi Tyler'ın günlerini geçirdiği sınıfı hayal ederken buluyordum. Merakım hurdalıkta geçen her ruh köreltici saatle birlikte daha da artıyordu. Sonunda bir gün garip bir düşünce geldi aklıma: Devlet okuluna yazılmalıydım.

Anne hep, istediğimiz takdirde okula gidebileceğimizi söylerdi. Tek yapmamız gereken Babama sormaktı. Ondan sonra gidebilirdik.

Ama ben sormadım. Babamın yüzündeki sert çizgilerde, sabahları aile duasına başlamadan önceki yakarış dolu sessiz iç geçirişinde, bana merakımın bir edepsizlik olduğunu, beni yetiştirebilmek için feragat ettiği her şeye bir hakaret olduğunu düşündüren bir şeyler vardı.

Bu yüzden de eğitimimi hurdacılıktan, tentür yapımından ve Anneye yağ karıştırmada yardım etmekten kalan vakitle sınırlamaya çalıştım. Anne o sıralar evde eğitime son vermişti ama bilgisayar duruyordu, bodrumda da kitaplar vardı. Renkli çizimleri olan fen kitabını ve yıllar öncesinden hatırladığım matematik kitabını arayıp buldum. Rengi atmış yeşil tarih kitabını bile bulup çıkardım. Ama ne zaman çalışmaya otursam, uyuyakalıyordum. Sayfalar parlak ve yumuşaktı, hurda taşıyarak geçen saatlerden sonra daha da yumuşak görünüyorlardı.

Babam beni bu kitaplardan biriyle görse, hemen uzaklaştırmaya çalışıyordu. Belki aklıma Tyler geliyordu, belki de dikkatimi birkaç

yıl dağıtabilirse, tehlikenin atlatılacağını düşünüyordu. Bu yüzden bana gerekli gereksiz işler uydurmaya başladı. Bir öğlen sonrasında, beni matematik kitabına bakarken yakalamasından sonra, birlikte bir saatimizi tarlanın bir ucundan diğerine, Babamın meyve ağaçlarına kova kova su taşıyarak geçirdik. Normalde hiç de yadırganacak bir iş değildi bu, o sırada fırtına ve yağmur olmasa.

Ne var ki Babam çocuklarının okul ve kitaplara aşırı ilgi göstermesini -Tyler gibi İlluminati tarafından baştan çıkarılmasını- engellemek istiyorduysa, dikkatini Richard'a çevirse daha iyi ederdi. Richard'ın da öğleden sonralarını Anneye tentür yaparak geçirmesi gerekiyordu ama bunu neredeyse hiç yapmıyordu. Onun yerine ortadan kayboluyordu. Anne onun nereye gittiğini biliyor muydu, emin değilim ama ben biliyordum. Onu hemen her öğleden sonra karanlık bodrumda, kanepeyle duvar arasındaki boşlukta, önüne açtığı bir ansiklopediyle bulmak mümkündü. Babam oralara uğrarsa, boşuna elektrik yakmaktan şikâyet ederek ışığı söndürüyordu. O zaman ben de aşağı inip ışığı yeniden açmak için mazeret uyduruyordum. Olur da Babam oradan yine geçerse, bütün evde bir hırlama yankılanıyor ve Anne boş odalarda ışıkları açık unutma konusunda uzun bir nutuk dinlemek zorunda kalıyordu. Anne beni hiç azarlamıyordu – ki bu da bana, acaba Richard'ın nerede olduğunu biliyor muydu, diye düşündürüyor. Ben ışığı açmak için geri gidemezsem, Richard kitabı burnunun dibine çekerek, karanlıkta okuyordu. O kadar istiyordu okumayı. *Ansiklopediyi* okumayı o kadar istiyordu.

TYLER ARTIK YOKTU. Bir zamanlar evde yaşadığına dair bir iz de neredeyse kalmamıştı, bir tanesi hariç. Her akşam yemekten sonra odamın kapısını kapatıyor, yatağımın altından onun eski CD çalarını çıkarıyordum. Tyler'ın masasını odama çekmiştim. Koro ilahileri söylerken ben Tyler'ın sandalyesine oturup çalışıyordum, tıpkı onu izlediğim belki de bin gece boyu yaptığı gibi. Tarih ya da matematik değil, din çalışıyordum.

Mormon Kitabı'nı iki defa okudum. Yeni Ahit'i önce bir defa hızla, sonra not almak, karşılaştırmalar yapmak, hatta inanç ve özveri gibi doktrinler üstüne kısa kompozisyonlar yazmak üzere duraksayarak, daha yavaş okudum. Kompozisyonlarımı okuyan yoktu, kendim için yazıyordum. Tıpkı hayalimdeki Tyler'ın da yalnız ve yalnız kendi için çalışması gibi. Ardından Eski Ahit'in üstünden geçtim ve Babamın ağırlıklı olarak erken dönem Mormon peygamberlerin söz, yazı ve günlüklerinin derlemelerinden oluşan kitaplarını okudum. Kitapların dili on dokuzuncu yüzyıl diliydi -sert, uzatmalı ama kati- ve ilk başta bir şey anlamadım. Ancak zaman içinde gözlerim ve kulaklarım alışınca, halkımın tarihinden o parçalar bana tanıdık gelmeye başladı: Amerika'nın yaban yerlerinde kendilerine yol çizen öncülerin, atalarımın hikâyeleri. Hikâyelerin anlatımı canlıyken, öğütler soyuttu. Felsefi konular üstüne muğlak bazı tezlerdi ve ben de çalışmalarımın çoğunu bu soyutlamalara adamıştım.

Geri dönüp baktığımda ileride önem taşıyacak esas eğitimimin *bu* olduğunu görüyorum; ödünç bir masada, beni terk etmiş ağabeyimi taklit ederek, Mormon öğretisinin incecik liflerini birbirinden ayırmaya çalışarak geçirdiğim saatler. Bu sayede edindiğim beceri; henüz anlayamadığım şeyleri okuyabilme sabrı, hayati bir beceriydi.

DAĞIN KARLARI ERİMEYE başladığında, ellerimde kalın nasırlar oluşmuştu. Hurdalıkta geçirdiğim mevsimle birlikte reflekslerim gelişmişti. Babamın ağır şeyler fırlatırken çıkardığı hafif homurtuya kulak vermeyi öğrenmiştim. O sesi duyduğumda kendimi yere atıyordum. Vaktimin öyle büyük kısmını çamurda iki seksen uzanarak geçiriyordum ki pek fazla hurda ayıklayamıyordum. Babam tepe yukarı akan pekmez gibisin, diye dalga geçiyordu.

Tyler'ın anısı artık iyice solmuş, onunla birlikte müziği de metale çarpan metalin çınlamasında boğularak, kulaklarımdan silinmişti. Geceleri kafamın içinde çalan sesler bunlardı artık: oluklu sacın tıngırtısı, bakır telin kısa tıkırtısı, demirin gümbürtüsü.

Yeni bir gerçekliğe geçiş yapmıştım. Dünyaya Babamın gözlerinden bakıyordum. Melekleri görüyor ya da en azından gördüğümü sanıyordum. Hurda ayırışımızı izliyorlar, öne atılıp Babamın hurdalığın bir ucundan fırlattığı aküleri, tırtıklı tüpleri yakalıyorlardı. Bunları fırlattığı için Babama kızmayı bırakmıştım. Onun yerine dua ediyordum.

Tek başımayken daha hızlı çalışıyordum. Bu yüzden bir sabah Babam dağın yakınında, hurdalığın kuzey ucundayken, ben güney uca, otlağın oraya gittim. Bir konteyneri bir ton demirle doldurdum, sonra da kollarımda ağrılarla, Babamın yanına koştum. Konteynerin boşaltılması gerekiyordu ve ben yükleyiciyi, yani iç içe geçmeli kolları ve boyumdan uzun geniş kara lastikleri olan devasa forklifti çalıştıramazdım. Yükleyici, konteyneri yedi metre kadar kaldıracak, kolun uzamasıyla kaldıraçları eğecek, böylece hurdalar kayarak büyük bir tangırtıyla treylerin içine yağacaktı. Treyler hurda taşımacılığına göre teçhiz edilmiş, on beş metrelik bir açık kasa, özünde dev bir kovaydı. Kenarları tabandan iki buçuk metre yükselen, kalın demir levhalardan yapılmıştı. On beş ila yirmi kadar konteyneri, diğer bir deyişle yirmi ton demiri taşıyabiliyordu.

Babamı tarlada, düğüm olmuş bir bakır tel yığınının yalıtıcısını yakmak için ateş hazırlarken buldum. Konteynerin hazır olduğunu söyledim. Babam benimle gelerek yükleyicinin başına geçti. Treyleri işaret ederek, "Demiri döktükten sonra iyice yerine oturtursan, daha fazlasını getirebiliriz. Atla bakalım içine," dedi.

Ne demek istediğini anlayamadım. Konteyneri ben içindeyken mi boşaltmak istiyordu? "Sen yükü boşalttıktan sonra girerim," dedim.

"Hayır, böyle daha hızlı olur," dedi. "Konteyner treylerin kenarıyla aynı seviyeye geldiğinde dururum, atlayıp içine girersin. Sonra da kenar boyunca koşar, boşaltma bitene kadar kasanın tepesine tünersin."

Bir demir parçasının üstüne yerleştim. Babam kaldıraçları konteynerin altına getirdi ve konteynerle beni kaldırıp son hız treylere doğru ilerlemeye başladı. Olduğum yere güçlükle tutunabili-

yordum. En son dönüşte kepçe öyle sarsıldı ki bir demirin sivri ucu bana doğru fırladı. Demir bacağımın arkasından dizimin biraz altını delerek, ılık tereyağına giren bıçak gibi etime girdi. Çıkarmaya çalıştım ama yükün eri kaymıştı ve demir kısmen etime gömülmüştü. Vincin kolu uzarken, hidrolik pompaların yumuşak iniltisini duydum. Konteyner treylerle aynı seviyeye geldiğinde inilti kesildi. Babam treylerin kenar levhasına atlamam için bana vakit tanıyordu ama ben olduğum yere mıhlanmıştım. "Sıkıştım!" diye seslendiysem de, yükleyici motorunun hırıltısı çok yüksekti. Babam treylerin tepesinde sağ salim oturduğumu görene dek konteyneri boşaltmadan bekler mi acaba, diye düşündüm ama düşünürken bile beklemeyeceğini biliyordum. Zaman yine onu kovalıyordu.

Pompalar inledi, konteyner üç metre daha yükseldi. Boşaltma pozisyonu. Daha yüksek sesle, bir kez daha bağırdım, sonra da motorun vınlamasını delecek bir ton yakalamaya çalışarak, daha alçak sesle bağırdım. Konteyner önce yavaş, ardından hızla eğilmeye başladı. Bense arka kısma yakın bir yere mıhlanmıştım. Ellerimi konteynerin üst çeperine koydum, dikey pozisyona geçince bu sayede tutunacak bir çıkıntı bulacağımı biliyordum. Konteyner gitgide eğilirken, ön taraftaki hurdalar santim santim kaydı ve demirden koca bir buzul parçalandı. Hâlâ bacağıma gömülü sivri parçaysa beni aşağı çekiyordu. Elim tutunduğum yerden kaymıştı ve aşağı sürüklenmeye başlamıştım ki demir parçası nihayet benden ayrılıp muazzam bir tangırtıyla treylerin içine çakıldı. Serbest kalmıştım ama şimdi de düşüyordum. Öne doğru kaymayan bir şeylere tutunabilmek için kollarımı sağa sola salladım. Avucum konteynerin, artık neredeyse dik duran yan çeperine tutundu. Kendimi o tarafa çektim ve kenara doğru güçlükle yanaştım. Sonra da düşmeye devam ettim. Bu şekilde ortadan değil de, yandan düştüğüm için treyler yerine, o sırada gıcırdayan metallerden bir gazaba dönüşmüş toprağa düşeceğimi umuyor, dua ediyordum. Mavi gökten başka bir şey göremeden ya keskin bir demirin saplanmasını ya da sert toprağın darbesini bekleyerek kaydım.

Sırtım bir demire çarptı: treylerin kenarı. Ayaklarım başıma vurdu ve yere doğru zarafetsiz düşüşüm devam etti. İlk düşüş iki, iki buçuk metredendi, ikincisi belki de üç. Ağzımda toprağın tadını hissedince rahatladım.

Sırtüstü on beş saniye kadar yatmamın ardından motor hırlayarak sustu ve Babamın gümbürtülü adımlarını duydum.

"Ne oldu?" dedi Babam yanıma diz çökerek.

"Düştüm," dedim hırıltılı bir sesle. Nefesim kesilmişti ve sırtımda ikiye bölünmüşüm gibi şiddetli bir zonklama vardı.

"Nasıl becerdin?" dedi Babam. Sesi anlayışlı ama hüsran doluydu. Kendimi aptal hissettim. *Becerebilmeliydim bu işi,* diye düşündüm. *Gayet basit halbuki.*

Babam bacağımdaki, demirin düşerken iyice genişlettiği yarığı inceledi. Obruk gibiydi. Doku resmen görünmeyecek kadar dibe gömülmüştü. Babam pazen gömleğini çıkarıp bacağıma bastırdı. "Eve git, haydi," dedi. "Annen kanamayı durdurur."

Topallayarak Babam gözden kaybolana dek otlağı geçtim, sonra da uzun buğday çimlerinin arasına yığıldım. Zangır zangır titriyor, ciğerlerime bir türlü varamayan havayı güçlükle içime çekiyordum. Neden ağladığımı anlamıyordum. Sonuçta hayattaydım. İyileşecektim. Melekler üstlerine düşeni yapmıştı. O halde titremem niye durmuyordu?

Son tarlayı da geçip eve vardığımda sersemlemiştim ama ağabeylerim gibi, Robert ve Emma gibi, Anneye seslenerek arka kapıdan içeri daldım. Anne muşamba zeminde kırmızı ayak izlerini görünce kan kaybı ve şok tedavisinde kullandığı Kurtarıcı Deva isimli homeopatik ilacı getirdi ve renksiz, kokusuz sıvıdan dilimin altına on iki damla damlattı. Sol elini hafifçe yarığın üstüne koydu, sağ elinin parmaklarını çaprazladı. Gözlerini yumdu. *Klik, klik, klik.* "Tetanos yok," dedi. "Yara kapanacak. Önünde sonunda. Ama geriye kötü bir iz kalacak."

Beni yüzüstü çevirerek, kalçamın birkaç santim yukarısında oluşan çürüğü -insan başı büyüklüğünde koyu mor bir leke- inceledi. Bir kez daha parmakları çaprazlandı, gözleri kapandı. *Klik, klik, klik.*

"Böbreğin hasar görmüş," dedi. "Taze bir ardıç ve sığırkuyruğu harmanı hazırlasak iyi olacak."

DİZİMİN ALTINDAKİ YARIK -pembe etin üstünden akan kara bir nehir misali kopkoyu ve parlak bir- kabuk tuttuğunda, bir karara vardım.

Babamın kucağında Kutsal Kitap'la kanepede dinlendiği bir pazar ikindisini seçtim. Bana saatler gibi gelen bir süre boyunca karşısında dikildiğim halde başını kaldırıp bakmayınca, söylemek istediğimi pat diye söyleyiverdim: "Ben okula gitmek istiyorum."

Babam duymamış gibiydi.

"Dua ettim ve gitmek istiyorum," dedim.

Babam sonunda başını kaldırdı, gözlerini arkamdaki bir şeye sabitleyerek, dümdüz ileri baktı. Sessizlik tüm ağırlığıyla çöktü. "Bu ailede," dedi, "Rab'bin emirlerine riayet ederiz biz."

Kutsal Kitap'ını eline aldı, satırdan satıra atlayan gözleri seğirmeye başladı. Gitmek için arkamı döndüm ama eşiğe varmadan Babam yine konuştu. "Yakup'la Esav'ı hatırlıyor musun?"

"Hatırlıyorum," dedim.

O okumasına döndü, ben de sessizce odadan çıktım. Açıklamaya gerek yoktu, ne demek istediğini biliyordum. Onun yetiştirdiği kız olmadığım anlamına geliyordu; o iman sahibi kız değildim. Kızıl çorba uğruna doğuştan gelen hakkımı satmaya çalışmıştım.

7. Bölüm

Rab'bin Dağında Tedarik Olunacaktır

YAĞMURSUZ BİR YAZDI. GÜNEŞ HER ÖĞLEN GÖKTE ALEV GİBİ yanıyor, kupkuru, nemsiz ısısıyla dağı kavuruyordu. Öyle ki her sabah tarladan ahıra giderken, yabani buğday saplarının ayaklarımın altında çatırdayıp kırıldığını hissediyordum.

Amber gibi bir sabahı Anne için Kurtarıcı Deva adlı homeopati ilacını yaparak geçirdim. Temel formülden (Annenin kullanılmasın ve kirlenmesin diye dikiş dolabında sakladığı) on beş damla alacak ve arıtılmış su dolu küçük bir şişeye aktaracaktım. Sonra da işaret ve baş parmağımla bir halka yaparak, şişeyi halkanın içinden geçirecektim. Homeopatinin gücü şişenin parmaklar arasından kaç defa geçirildiğinde, şişenin kişinin enerjisinden kaç defa çektiğine bağlıdır, demişti Anne. Ben genelde ellide duruyordum.

Babamla Luke dağda, evin beş yüz metre kadar ötesindeki yukarı otlağın yakınına düşen hurdalıktaydılar. Babamın haftanın ilerleyen günleri için kiraladığı pres makinesine arabaları hazırlıyorlardı. Luke on yedi yaşındaydı. İnce ve kaslı bir yapısı ve ev dışında güler yüzlü bir mizacı vardı. Babamla birlikte araba depolarından benzin boşaltıyorlardı. Pres makineleri patlama riski yüzünden deposu dolu arabaları almadığı için her benzin deposunun boşaltılıp

çıkarılması gerekiyordu. Uzun ve yavaş bir işti. Önce deponun çekiç ve çubukla delinmesi gerekiyordu, sonra yakıtın damlayarak akması bekleniyordu. Ancak bundan sonra depo alevli hamlaçla kesilip emniyetli şekilde çıkarılabiliyordu. Babam bu iş için kestirme bir yöntem geliştirmişti: Kalın demirden yapılma iki buçuk metre boyunda, sivri uçlu devasa bir demir kazık. Arabayı önce forkliftle kaldırıyordu, bu arada Luke arabanın deposu kazığın üstüne gelene dek ona kılavuzluk ediyordu. Ardından Babam tutma kollarını serbest bırakıyordu. Her şey yolunda giderse, araba kazığa oturuyordu ve yakıt depodan fışkırarak, kazıktan aşağı, Babamın yakıtı toplamak için yere sabitlediği yassı tabanlı konteynerin içine akıyordu.

Öğlen vakti geldiğinde bu ikili, otuz ila kırk kadar arabanın yakıtını boşaltmıştı. Luke benzini beş galonluk kovalara doldurmuş, kovaları Babamın treylerine doğru taşımaya başlamıştı. Bir ara tökezledi ve bir galon benzin kotuna döküldü. Yaz güneşi kotu dakikalar içinde kuruttu. Luke kova taşımayı bitirdikten sonra öğle yemeği için eve geldi.

O yemeği sarsıcı bir netlikle hatırlıyorum. Biftekli patatesli fırın güvecinin nemli kokusunu ve yaz sıcağında ter yapan uzun bardaklara yuvarlanarak düşen buzların tıkırtısını dün gibi hatırlıyorum. Annenin yemekten sonra, zorlu bir gebelikle ilgilenen bir ebeye danışmanlık yapmak üzere Utah'a gideceği için bulaşığın bana kaldığını söyleyişini hatırlıyorum. Akşam yemeğine yetişemeyebilirdi ama dolapta hamburger vardı.

Bir saat boyunca güldüğümü hatırlıyorum. Babam mutfakta yere uzanmış, küçük çiftlik köyümüzde geçenlerde yürürlüğe giren bir yönetmelikle ilgili espriler patlatıyordu. Başıboş bir sokak köpeği çocuğun birini ısırmış, herkes ayaklanmıştı. Saldıran köpek kimseye ait olmadığı halde belediye başkanı köpek sahiplenme hakkını aile başına iki köpekle sınırlamıştı.

"Bu üstün zekâlı sosyalistler var ya," diyordu Babam, "tepelerine çatı yapmasan yağmura baka baka boğulurlar." O kadar çok güldüm ki karnım ağrıdı.

Babamla birlikte dağa dönüp kesme hamlacını hazır ettikleri sırada, Luke üstüne dökülen benzini çoktan unutmuştu. Ancak hamlacı beline dayayıp meşaleyi yakınca, küçücük bir kıvılcım aleve dönüşmüş ve tüm bacağını sarmıştı.

Olayın sonradan hep hatırlayacağımız, aile destanı olana dek tekrar tekrar anlatacağımız kısmı, Luke'un benzine bulanmış kotunu bir türlü çıkaramayışıydı. Luke o sabah da her sabahki gibi pantolonunu bir metrelik ambalaj ipiyle tutturmuştu. Yumuşak ve kaygan olduğu gibi, açılmaması için binici düğümü gerektiren türde bir ip. Ayağına giydikleri de işini kolaylaştırmamıştı: Haftalardır her sabah kenarlarını bantlayıp her akşam bantlarını çakıyla kesmesini gerektiren, çelik burunlu, bombeli botlar. Luke normalde birkaç saniyede ipi kesip botlardan sıyrılabilirdi ama o an panikten çılgına dönmüş, kızgın damga yemiş bir geyik gibi fırlayarak alevleri, kavurucu sıcaktan kuruyup gevrekleşmiş pelinlere ve buğday çimlerine bulaştırmıştı.

EVDE KİRLİ TABAKLARI toplamış, mutfak eviyesine su dolduruyordum ki o sesi duydum: Bir perdeden başlayıp başka bir perdede biten, acı ve boğuk bir çığlık. Şüphesiz bir insan çığlığı. Böyle değişken tonda ve perdede feryat eden bir hayvan duymamıştım ne de olsa.

Dışarı fırladığımda Luke'un otlak boyunca aksayarak geldiğini gördüm. Çığlıklar atarak Anneye seslendi ve ardından yere yığıldı. Sol bacağında kotun olmadığını, eriyip gittiğini o zaman gördüm. Bacağın bazı yerleri kızarık, kırmızı ve kanlı, bazı yerleriyse bembeyaz ve ölüydü. Deriden kâğıdımsı ipler, ucuz bir mumdan süzülen parafin gibi kalça ve baldırının etrafına, ince ince dolanmıştı.

Gözlerinin akı görünüyordu.

Şimşek hızıyla eve döndüm. Kurtarıcı Deva şişelerini yeni paketlemiştim ama temel formül tezgâhın üstünde duruyordu. Onu kaptığım gibi dışarı fırladım ve şişenin yarısını Luke'un seğiren dudaklarının arasından ağzına boşalttım. Hiçbir değişiklik olmadı. Gözleri hâlâ mermer akıydı.

Nihayet kahverengi göz bebeklerinden biri belirdi, sonra da diğeri. Mırıldanmaya, ardından bağırmaya başladı. "Yanıyor! Yanıyor!" diye gürledi. Üstüne bir ürperti geldi ve dişleri zangırdadı. Tir tir titriyordu.

Ben henüz on yaşındaydım ve o an kendimi iyice çocuk gibi hissettim. Luke ağabeyimdi, ne yapacağını o bilir diye düşündüm. Bu düşünceyle onu omuzlarından tutup sertçe sarstım. "Sana soğuk mu yapmalıyım, sıcak mı?" diye haykırdım. Luke'un yanıtı, soluksuz kalması oldu.

Esas yarası bu yanık, diye akıl yürüttüm. Önce onunla ilgilenmek mantıklı geldi. Verandadaki derin dondurucudan bir paket buz getirdim ama buz bacağına değdiği anda Luke çığlık attı; beynimi kafatasının duvarlarına tırmandıran, belin yerden kalktığı, gözlerin yuvalarından uğradığı türden bir çığlık. Bacağı serinletmek için başka bir yöntem bulmam gerekiyordu. Dondurucuyu boşaltıp Luke'u içine koymayı düşündüm ama alet ancak kapağı kapalıysa çalışıyordu ki o zaman da Luke boğulurdu.

Evin içini aklımdan geçirdim. Büyük bir çöp tenekemiz vardı, mavi balina misali bir teneke. İçi kokuşmuş yemek atıklarıyla öyle kirlenmişti ki dolabın içinde tutuyorduk. Ok gibi eve döndüm, Richard'ın bir gün önce çöpe attığı ölü fare de gözümden kaçmadan, çöpü yere boşalttım, ardından tenekeyi dışarı götürüp bahçe hortumuyla içini yıkadım. Daha iyi temizlemem, belki bulaşık sabunuyla yıkamam gerektiğini biliyordum ama Luke'un halini, çimenlerde kıvranışını görünce öyle bir şeye vaktim yokmuş gibi geldi. Son atık da temizlenince tenekeyi doğrultup suyla doldurdum.

Luke bacağını tenekeye sokmak üzere sürünerek bana doğru gelirken, kulağımda Annenin sesini duydum. Birilerine, yanık söz konusu olduğunda asıl sorunun hasarlı doku değil, enfeksiyon olduğunu söylüyordu.

"Luke!" diye bağırdım. "Yapma! Sokma bacağını oraya!"

Luke beni duymazdan gelerek tenekeye doğru sürünmeye devam etti. Gözlerindeki soğuk bakışlar, bacağından beynine giden yangı dışında hiçbir şeyin önemi olmadığını söylüyordu. Hızla

harekete geçtim. Tenekeyi tutup çektim ve koca bir su dalgası çimlere saçıldı. Luke ise boğuluyormuş gibi gırtlaktan bir ses çıkarmıştı.

Koşarak yeniden mutfağa gittim. Çöp kovasına uyan çöp torbalarını bulup bir tanesini açarak Luke'a uzattım ve bacağını içine koymasını söyledim. Luke kıpırdamadı ama torbayı yaralı etinin üzerine geçirmeme izin verdi. Ardından tenekeyi tekrar doğrulttum ve bahçe hortumunu içine koydum. O dolarken, ben de Luke'un tek ayak üstünde durarak, siyah torbaya sarılı yanık bacağını tenekeye sokmasına yardım ettim. İkindi vaktinin boğucu bir havası vardı, su çabucak ısınacaktı. İçine buz torbası attım.

Luke'un kendine gelmesi, sakinleşip desteksiz ayakta durabilmesi uzun sürmedi (yirmi, belki otuz dakika). O sırada Richard gezinir adımlarla bodrumdan yukarı çıktı. Çöp tenekesi bahçenin ortasında, gölgelik alanlardan on adım uzakta şapırdıyor, ikindi güneşi ortalığı kavuruyordu. Teneke suyla birlikte taşıyamayacağımız kadar ağırdı, Luke da bacağını bir anlığına olsun dışarı çıkarmayı reddediyordu. Gidip ninenin Arizona'dayken bize verdiği hasır şapkayı getirdim. Luke'un dişleri zangırdamaya devam ettiği için yün bir battaniye de getirdim. Luke şimdi başında şapkası, omzunda battaniyesi, tek bacağı çöp kovasının içinde, öylece duruyordu. Evsiz adamla, tatile çıkmış adam arası bir şeye benziyordu.

Güneş suyu ısıttı ve Luke huzursuzca kıpırdanmaya başladı. Dondurucuya baktım ama buz bitmiş, bir düzine kadar dondurulmuş sebze torbası kalmıştı. Onları da suya attım. Sonuçta bezelye ve havuç taneli çamurumsu bir çorba çıktı ortaya.

Babam bundan, ne kadar olduğunu bilemediğim bir süre sonra, bozguna uğramış bir ifadeyle ağır adımlarla geldi. Artık sakinleşen Luke, ayakta ne kadar dinlenebilirse o kadar dinleniyordu. Babam tenekeyi döndürerek gölgeye çekti çünkü şapkaya rağmen Luke'un elleriyle kolları yanmıştı. Babam Anne gelene dek bacağı olduğu yerde bırakmanın en iyisi olacağını söyledi.

Annenin arabası saat altı civarında otoyolda belirdi. Onu tepe yukarı tırmanırken, yarı yolda karşıladım ve olanları anlattım. Telaşla Luke'un yanına geldi ve bacağı görmesi gerektiğini söyledi.

Luke sular damlayan bacağını havaya kaldırdı. Naylon torba yaraya yapışmıştı. Anne hassas dokuyu koparmak istemediği için, bacak görünene dek torbayı yavaşça ve dikkatle kesti. Görünürde çok az kan, daha da az su kabarcığı vardı çünkü bunların ikisi için de deri gerekiyordu ve Luke'ta ondan pek kalmamıştı. Anne, yüzü grimtırak bir sarıya dönse de, sükunetini koruyordu. Gözlerini yumarak parmaklarını çaprazladı ve yüksek sesle yaranın enfeksiyonlu olup olmadığını sordu. *Klik klik klik.*

"Bu defa şansım yaver gitmiş, Tara," dedi, "ama bir yanığı *çöp* kovasına sokmak da nereden çıktı?"

Babam Luke'u içeri taşıdı, Anne de neşterini getirdi. Babamla birlikte ölü eti kesip atmaları neredeyse bütün akşamı aldı. Luke bağırmamaya çalıştıysa da, ölü etin nerede bitip canlısının nerede başladığını görmek için derisi kaldırılıp çekilirken can havliyle soludu, gözlerinden yaşlar geldi.

Anne bacağa sığırkuyruğu ve karakafes otundan yapılma kendi tertibi bir merhemden sürdü. Yanık konusunda marifetliydi -uzmanlık alanıydı- ama yine de endişeli olduğunu görebiliyordum. Luke'unki kadar kötü bir yanık hiç görmediğini söyledi. Neler olacağını bilmiyordu.

LUKE'UN BAŞINDA İLK GECE Anneyle ben durduk. Ateş ve acıdan hezeyanlar geçiren ağabeyim pek fazla uyumadı. Ateşi için yüzüne ve göğsüne buzlar koydu, acısı içinse lobelya, mavi mine ve takke çiçeği verdik. Bu da yine Annenin tertiplerindendi. Ben de hurda kutusundan düştükten sonra, kesiğin kapanma sürecinde bacağımdaki zonklamayı gidermek için aynı tertipten almış ama neredeyse hiç faydasını görmemiştim.

Hastane ilaçlarının Tanrı açısından menfur olduğuna inanıyordum ama o gece morfinim olsa, Luke'a verirdim. Istıraptan nefes alamıyordu. Alnından göğsüne boncuk boncuk terler damlayarak, bir sonraki dakikayı atlatmanın tek yolu beynini oksijenden mahrum bırakmakmış gibi kızarana, morarana dek nefesini tutarak,

yatağında oturuyordu. Ciğerlerindeki acı, yanığın acısını bastırdığında, tuttuğu nefesi yüksek, canhıraş bir haykırışla bırakıyordu; ciğerleri açısından rahatlama, bacağı açısından ıstıraplı bir haykırış.

İkinci gece Anne dinlenebilsin diye Luke'un başında bir tek ben durdum. Luke'un şuuru yerine gelmeden ve acının pençesine düşmesine fırsat vermeden buza ve tentürlere davranabilmek için, en ufak bir iniltiyle, en küçük kıpırdanışla sıçrayarak, hafif bir uyku uyudum. Üçüncü gece Anne onun başında durdu; bense eşikte dikilip Luke'un güçlükle soluyuşunu dinledim, Annenin çöküк yüzü, kaygı ve bitkinlikten şişmiş gözleriyle onu izleyişini seyrettim.

Uyuduğumda rüya gördüm. Tanıklık etmediğim yangının rüyasını. Yatakta bedeni gevşek bandajlara sarılı, mumyalanmış gibi yatanın ben olduğunu gördüm. Anne yanı başımda, yere diz çökmüş, Luke'a yaptığı gibi bandajlı elimi tutuyor, alnıma dokunarak dua ediyordu.

Luke o pazar, ondan sonraki pazar, hatta daha sonraki pazar kiliseye gitmedi. Babam insanlara onun hasta olduğunu söylememizi istedi. Devletin Luke'un bacağından haberi olursa sorun çıkacağını, Federallerin biz çocukları alacağını söyledi. Luke'u hastaneye yatıracaklarını, orada bacağının enfeksiyon kapacağını ve öleceğini söyledi.

Yangından üç hafta kadar sonra Anne yaranın etrafındaki derinin yeniden oluşmaya başladığını ve en kötü kısımlar için bile ümitli olduğunu ilan etti. Luke artık doğrulabiliyordu, bir hafta sonra, ilk soğuklar vurduğundaysa, koltuk değnekleriyle bir iki dakika ayakta durabilir hale geldi. Çok geçmeden fasulye sırığı gibi incecik vücuduyla evde pat pat yürümeye, verdiği kiloları yeniden alabilmek için kovalarca yemek yemeye başladı. Beline sardığı ip artık bir aile efsanesine dönmüştü.

Luke'un hurdalığa dönecek kadar iyileştiği gün Babam kahvaltıda, "Her erkeğin bir kemeri olmalı," dedi ve çelik tokalı deri bir kemeri Luke'a uzattı.

"Luke'un değil ama," dedi Richard. "Kendisi ipi tercih eder, modanın yakın takipçisi ne de olsa."

Luke sırıttı. "Güzellik her şeyden önemli," dedi.

O GÜNÜ ON SEKİZ YIL boyunca hiç düşünmedim, hiç sorgulamadım. Anılarımın beni o kavurucu güne götürdüğü birkaç defa hatırladığım ilk şeyse kemerdi. *Luke*, diye düşündüm, *seni yabani fırlama. Hâlâ o ipi takıyor musun acaba?*

Şimdi yirmi dokuz yaşımda, olanları yazmak üzere oturmuş, bizar bir hafızanın yankıları ve seslenişlerinden yola çıkarak olayı yeniden kurgulamaya çalışıyorum. Yazdıklarımın üstünü çiziyorum. Sona geldiğimde duraksıyorum. Bir tutarsızlık var bu hikâyede, bir hayalet...

Okuyorum. Tekrar okuyorum. İşte orada.

Yangını kim söndürdü?

Uzun zamandır suskun bir ses, *Babam*, diyor.

Oysa Luke, onu bulduğumda yalnızdı. Babam dağda Luke'un yanındaysa, eve onu kendisinin getirmiş, yarayla kendisinin ilgilenmiş olması gerekirdi. Babam iş için bir yerlere gitmişti, Luke o yüzden dağa tek başına gitmek zorunda kalmıştı. Bacağıyla o yüzden on yaşında bir çocuk ilgilenmişti. O yüzden bacağı çöp tenekesine girmişti.

Richard'a sormaya karar veriyorum. O benden büyük, hafızası da daha keskin. Hem zaten son duyduğuma göre Luke'un artık telefonu yokmuş.

Arıyorum. Richard'ın aklına gelen ilk şey ip ki kendine uygun biçimde ondan "balyalama gereci" diye söz ediyor. Ardından dökülen benzini hatırlıyor. Luke'un ateşi nasıl söndürüp dağdan tek başına inmeyi nasıl başardığını soruyorum; özellikle de onu bulduğumda şokta olduğu düşünülürse. Babam yanındaydı, diyor Richard ifadesiz bir sesle.

Pekâlâ.

O zaman Babam evde niye yoktu?

Çünkü Luke otlara doğru koşmuş, dağı ateşe vermişti, diyor Richard. Hatırlasana o yazı. Kupkuru, kavurucu. Yağışsız bir yaz günü çiftlik arazisinde orman yangını başlatıp bırakamazsın. Demek Babam Luke'u kamyonete bindirip eve, Anneye gitmesini söylemişti. Gel gör ki Anne evde değildi.

Pekâlâ.

Birkaç gün her şeyi baştan sona düşünüyor, sonra yazmaya oturuyorum. Babam başlangıçta orada; sosyalistlerle, köpeklerle ve liberalleri boğulmaktan koruyan çatıyla ilgili komik espriler yapan Babam orada. Sonra Luke'la birlikte dağa dönüyor, Anne arabaya binip gidiyor, ben mutfak evyesini doldurmak üzere musluğu açıyorum. Bir kez daha. Üçüncü defa gibi geliyor.

Dağda ise bir şeyler oluyor. Olanları ancak hayal edebilirim ama çok net biçimde görüyorum, anı olsa göreceğimden çok daha net... Arabalar üst üste yığılı bekliyor, benzin depoları kesilmiş, içleri boşaltılmış. Babam araba kulelerinden birine eliyle işaret ederek, "Luke, şu depoları kesip çıkar, olur mu?" diyor. Luke da, "Olur tabii Baba," diyor. Hamlacı beline dayayıp meşaleyi yakıyor. Bir anda yoktan alevler bitiyor ve onu sarmalıyor. Luke çığlıklar atıyor, ipi çözmek için çırpınıyor, yeniden çığlık atıyor ve otların arasına doğru koşuyor.

Babam peşinden gidiyor ve ona kıpırdamadan durmasını emrediyor. Luke belki de hayatında ilk defa Babamın söylediği bir şeyi yapmıyor. O hızlı ama Babam da akıllı. Araba piramitlerinin arasındaki kestirmeden geliyor, Luke'u zaptedip yere deviriyor.

Sonradan olanları kafamda canlandıramıyorum çünkü Babamın Luke'un bacağındaki ateşi nasıl söndürdüğünü kimse anlatmadı bana. Ardından bir anı su yüzüne çıkıyor –Babama dair bir anı, o gece mutfakta Anne ellerindeki kızarık ve su toplamış yaralara merhem sürerken, o yüzünü acıyla buruşturuyor– ve işte o zaman ne yaptığını tahmin ediyorum.

Luke'un üstündeki ateş sönmüş.

O karar anını hayal etmeye çalışıyorum. Babam hızla tutuşan, o titreşen sıcakta alevle susamış otlara bakıyor. Oğluna bakıyor. Alev-

leri henüz büyümeden söndürüp söndüremeyeceğini, kontrolden çıkmış bir yangını önleyip evi kurtarıp kurtaramayacağını düşünüyor.

Luke şuurlu görünüyor. Beyni henüz olanları algılamamış, acısı henüz dağlamaya başlamamış. *Rab'bin dağında tedarik olunacaktır*, dediğini hayal ediyorum Babamın. *Rab şuurunu elinden almadı.*

Babamın oğlunu kamyonete taşıyıp şoför koltuğuna oturturken bakışları göğe dönük, yüksek sesle dua edişini görür gibi oluyorum. Vitesi bire takıyor ve kamyonet tepe aşağı inmeye başlıyor. Şu an için iyi bir hızla gidiyor, Luke direksiyonu bırakmamış. Babam hareket eden kamyonetten atlıyor, yere çarparak yuvarlanıyor, sonra gerisin geri iyice yayılıp yükselmiş kır ot yangınına doğru koşuyor. *Rab'bin dağında tedarik olunacaktır*, diye tekrarlıyor ve gömleğini çıkarıp alevleri dövmeye başlıyor.*

* Bu hikâyenin yazılışından sonra Luke'la olay hakkında konuştum. Anlattıkları benim ve Richard'ınkilerden farklı. Onun hatırladığına göre Babam onu eve getirmiş, şoka karşı homeopatik bir ilaç verdikten sonra küvete, soğuk suya yatırmış ve yangınla boğuşmak üzere geri dönmüş. Bu hem benim hem de Richard'ın anlattıklarıyla çelişiyor. Yine de hafızamız belki yanılıyordur. Belki ben Luke'u çimlerin arasında değil, banyo küvetinde bulmuşumdur. Herkesin hemfikir olduğu konuysa, ne tuhaftır ki Luke'un bir şekilde kendini ön bahçede, tek ayağı çöp tenekesinin içinde bulduğu.

8. Bölüm

Minik Şıllıklar

HURDALIKTAN KURTULMAK İSTİYORDUM VE BUNUN DA TEK bir yolu vardı, Audrey'nin de başvurduğu yol: Babam ekibini topladığı sırada evde olmamayı sağlayacak bir iş bulmak. Sorun şu ki ben henüz on bir yaşındaydım.

Bisikletimle bir buçuk kilometre ötedeki küçük köyümüzün tozlu topraklı merkezine gittim. Fazla bir şey yoktu; sadece bir kilise, bir postane ve Papa Jay's adlı bir benzin istasyonu. Postaneye girdim. Bankonun arkasında duran yaşlıca hanımın isminin Myrna Moyle olduğunu biliyordum çünkü Myrna'yla kocası Jay (Papa Jay) benzin istasyonunun sahibiydi. Babam köpek sahipliğini aile başına iki köpekle sınırlayan şehir nizamnamesinin arkasında onların olduğunu söylemişti. İkisi başka yönetmelikler de öneriyorlardı ve Babam şimdilerde her pazar kiliseden eve Myrna ve Jay Moyle'a bağırıp çağırarak geliyor, Monterey'den mi, Seattle'dan mı her nereden geldilerse, Batı Yakası sosyalizmini Idaho'nun muteber insanlarına dayatabileceklerini sanıyorlar, diyordu.

Myrna'ya ilan tahtasına bir ilan asıp asamayacağımı sordum. İçeriğini sordu. Bebek bakıcılığı işi aradığımı söyledim.

"Hangi saatlerde müsaitsin?" dedi.

"Her saat, herhangi bir saat."

"Okuldan sonra demek istiyorsun herhalde?"

"Her vakit demek istiyorum."

Myrna yüzüme baktı, başını hafifçe yana eğdi. "Kızım Mary en küçük çocuğuna bakacak birini arıyor. Ona sorarım."

Mary okulda hastabakıcılık eğitimi veriyordu ki Babama göre hem bir Sağlık Kurumu'na hem de devlete çalışabilmek için, insanın ancak bu kadar beyni yıkanmış olabilirdi. Bu kadın için çalışmama izin vermeyebilir, diye düşündüm ama verdi. Çok geçmeden her pazartesi, çarşamba ve cuma sabahı Mary'nin kızına bakıcılık yapmaya başladım. Sonra Mary'nin arkadaşı Eve'in de üç çocuğu için salı ve perşembeleri bakıcıya ihtiyacı oldu.

Yolun bir buçuk kilometre kadar aşağısında Randy adlı bir adam baladur fıstığı, badem, makademya fındığı satarak evden iş yürütüyordu. Randy bir öğleden sonra postaneye uğramış ve Myrna'ya kutuları tek başına paketlemekten ne kadar yorulduğunu, bu iş için çocuk tutmayı çok istese de hepsinin aklının ya futbolla ya da müzik gruplarıyla dolu olduğunu söylemişti.

"Neyse ki kasabamızda boşta bir çocuk var," demişti Myrna, "tahminimce bu işle yakından ilgilenecektir." İlan tahtasındaki ilanımı işaret etmişti. Kısa süre sonra pazartesiden cumaya, sabah sekizden öğlene çocuk bakmaya, sonra da akşam yemeğine kadar Randy'de fıstık paketlemeye başladım. Fazla kazanmıyordum ama daha önce para kazanmadığım için bana çokmuş gibi geliyordu.

Kilisedekiler Mary'nin güzel piyano çaldığını söylüyordu, hatta "profesyonel" kelimesini kullanıyorlardı. Bense bunun ne anlama geldiğini bilmiyordum, ta ki Mary bir pazar cemaat için bir piyano solo çalana dek. Müzik aklımı başımdan aldı. Önceden defalarca ilahilere eşlik için çalınan piyanoyu dinlemiştim ama Mary çaldığında çıkan ses, o formsuz tıngırtıya hiç benzemiyordu. Sıvıydı, havaydı. Bir an kaya, bir an rüzgârdı.

Ertesi gün Mary okuldan döndüğünde bana para yerine ders verebilir mi, diye sordum. Gidip piyano taburesine tünedik ve Mary bana birkaç parmak egzersizi gösterdi. Sonra da piyano dışında

neler öğrendiğimi sordu. Babam, insanlar eğitimim konusunda soru sorduğunda ne söyleyeceğimi öğretmişti. "Her gün eğitim alıyorum," dedim.

"Başka çocuklarla görüşüyor musun?" dedi Mary. "Arkadaşların var mı?"

"Tabii," dedim. Mary derse döndü. Ders bittikten sonra, gitmeye hazırlandığım sırada, "Kız kardeşim Caroline her çarşamba Papa Jay'in arkasında dans dersleri veriyor," dedi. "Senin yaşında bir sürü kız geliyor. Sen de katılabilirsin."

O çarşamba Randy'den erken çıkıp bisikletimi benzin istasyonuna sürdüm. Üstümde kot pantolon, gri ve bol bir tişört, ayağımda çelik burunlu botlar vardı. Dansa gelen kızlar siyah tek parça streç bluzlar, ışıltılı etekler, beyaz taytlar ve bonbon rengi minicik bale ayakkabıları giymişlerdi. Caroline, Mary'den gençti. Kusursuz bir makyajı vardı ve altın halka küpeleri, kestane buklelerinin arasında ışıldıyordu.

Bizi sıraya soktuktan sonra kısa bir dans hareketi gösterdi. Köşedeki CD çalarda bir şarkı çalıyordu. Ben hiç duymamıştım ama kızların hepsi şarkıyı biliyordu. Aynada yansımamıza baktım; siyah, beyaz ve pembe karaltılar halinde pirüet yapan tiril tiril, ışıl ışıl on iki kız. Sonra da kendime baktım; iri ve gri.

Ders bittikten sonra Caroline streç bir dans bluzu ve dans ayakkabısı almamı söyledi.

"Alamam," dedim.

"Ah." Rahatsız olmuş gibiydi. "Belki kızlardan biri sana ödünç verir."

Yanlış anlamış, param olmadığını sanmıştı. "Mazbut bir kıyafet değil," dedim. Şaşkınlıktan ağzı açıldı. *Ah, şu Kaliforniyalı Moyle'lar*, diye düşündüm.

"Her neyse, botlarla dans etmen mümkün değil," dedi. "Annenle konuşacağım."

Anne birkaç gün sonra beni altmış kilometre ötede küçük bir mağazaya götürdü. Raflarda dizi dizi egzotik ayakkabılar, akrilik, tuhaf kostümler vardı. İçlerinden teki bile mazbut değildi. Anne

doğrudan tezgâha gidip görevliye siyah bir dans bluzu, beyaz tayt ve caz ayakkabısı istediğini söyledi.

Mağazadan çıkarken bana, "Bunları odanda tut," dedi. Başka söze gerek yoktu. Giysiyi Babama göstermemem gerektiğini anlamıştım.

O çarşamba dans bluzumu, taytımı ve üstüne de gri tişörtümü giydim. Tişört dizlerime kadar indiği halde bacaklarım o kadar göründüğü için utanıyordum. Babam namuslu bir kadının asla ayak bileğinden yukarısını göstermeyeceğini söylerdi.

Dansa gelen kızlar benimle pek konuşmuyordu ama ben orada, onlarla olmaya bayılıyordum. Toplulukla uyum içinde olma hissine bayılıyordum. Dans etmeyi öğrenmek, ait olmayı öğrenmek gibiydi. Hareketleri ezberliyor, bunu yaparken diğerlerinin de zihnine adım atıyor, onlar sıçrarken sıçrıyor, onlarla aynı zamanda kollarımı uzatıp kaldırıyordum. Bazen aynada fırıl fırıl dönen, birbirine karışmış siluetlerimize bakarken, kendimi bir an için kalabalıktan ayıramıyordum. Gri tişört giymemin önemi yoktu, kuğular arasında bir kazdım... Birlikte hareket ediyorduk, tek bir sürüydük.

Noel resitali için provalara başladık ve Caroline kostüm konusunu konuşmak için Anneyi çağırdı. "Eteğin boyu ne olacak?" dedi Anne. "Hem de tülden mi? Yok, olmaz." Caroline'ın sınıftaki kızların giymek istediği şeyden bahsettiğini duydum. "Tara giyemez onu," dedi Anne. "Diğer kızlar bunu giyecekse, Tara katılamaz."

Caroline'ın Anneyi aramasından sonraki çarşamba, Papa Jay'e birkaç dakika erken geldim. Bizden küçük sınıfın dersi yeni bitmişti ve istasyonun marketi, kadife şapkaları ve koyu kırmızı payetlerle ışıldayan etekleriyle anneleri için hoplayıp zıplayan altı yaş kızlarıyla dolmuş taşıyordu. Bacakları sadece şeffaf taytlarla örtülü küçüklerin raflar arasında oynayıp sıçramalarını izledim. Gözüme hepsi minik şıllıklar gibi göründü.

Ardından benim sınıfımdakiler geldi. Kıyafetleri görünce *kendilerine* ne getirildiğine bakmak için koşarak stüdyoya gittiler. Caroline bol gri kazaklarla dolu bir kolinin başında duruyordu. Giysileri dağıtmaya başladı. "İşte kostümleriniz!" dedi. Kızlar şaşkın

ifadelerle kazakları ellerine alıp baktılar. Şifonlar, kurdeleler hayal ediyorlardı, eşofman üstü değil. Caroline ön tarafa parlak biyeli, iri Noel Baba'lar dikerek tişörtleri cazip hale getirmeye çalışmıştı ama pejmürde giysi bu haliyle daha da pejmürde olmuştu.

Anne, Babama resitalden bahsetmemişti, ben de bahsetmedim. Gelmesini de rica etmedim. Bir içgüdü vardı beni yöneten, öğrenilmiş bir sezgi. Resital günü Anne, Babama o gece bir "aktivitem" olduğunu söyledi. Babam buna bir sürü soruyla yanıt verince Anne şaşkınlığa düştü ve birkaç dakika sonra dans resitalini itiraf etti. Anne Caroline Moyle'dan ders aldığımı söylediğinde Babam yüzünü ekşitince, yine Kaliforniya sosyalizminden dem vuracak sandım ama öyle olmadı. Onun yerine paltosunu aldı ve üçümüz birlikte arabaya gittik.

Resital kilisede olacaktı. Flaşlı fotoğraf makineleriyle, kocaman kameralarıyla herkes oradaydı. Kostümümü Pazar okuluna gittiğimde giyindiğim odada değiştirdim. Kızlar neşeyle laklak ediyorlardı, bense kazağımı üstüme geçirip eteklerini esneterek, uzatmaya çalışıyordum. Sahnede yerimizi aldığımızda ben hâlâ giysimi çekiştirmekle meşguldüm.

Piyanonun üstünde duran teypten müzik geldi ve biz dans etmeye, ayaklarımızı uyumla yere vurmaya başladık. Ardından sıçramamız gerekiyordu, yukarı doğru uzanıp dönmemiz... Benim ayaklarımsa mıhlanmıştı. Kollarımı başımın üstüne kaldırmak yerine, omuzlarıma kadar yükseltiyordum. Kızlar yere vurmak için çömeldiğinde, ben hafifçe eğiliyordum. Yan takla atmamız gerektiğinde sadece sallanıyor, yerçekiminin görevini yapmasına, kazağımı bacaklarımdan daha da yukarı çekmesine izin vermiyordum.

Müzik bitti. Sahneden çıkarken kızlar bana dik dik bakıyordu -gösteriyi mahvetmiştim- ama benim aklım onlarda değildi. Salondaki tek bir kişi gerçek geliyordu bana; Babam. Seyircilere göz gezdirince onu kolayca ayırt ettim. En arkada duruyordu, sahne ışıkları kare gözlüğünün camlarında titreşiyordu. Yüzünde donuk, duygusuz bir ifade vardı ama ben o ifadede saklı öfkeyi görebiliyordum.

Eve dönüş yolu topu topu bir buçuk kilometreyken, bana yüz kilometre gibi geldi. Arka koltukta oturup Babamın bağırışlarını dinledim. Anne nasıl olurdu da böyle alenen günah işlememe izin verirdi? Bu yüzden mi resitali ondan gizlemişti? Anne dudaklarını ısırarak bunları biraz dinledikten sonra ellerini havaya kaldırdı ve kostümün bu kadar açık olacağından haberi olmadığını söyledi. "Caroline Moyle'u bir kaşık suda boğabilirim," dedi.

Annenin yüzünü görebilmek için öne eğildim; bana bakmasını, ona zihnimde sorduğum soruyu görmesini istiyordum, anlamamıştım çünkü olanları. Hem de hiç. Annenin Caroline'a kızgın olmadığını biliyordum, kazakları günler öncesinden görmüştü. Hatta Caroline'ı aramış, giyebileceğim bir kostüm seçtiği için teşekkür bile etmişti. Ama o başını cama doğru çevirdi.

Bakışlarımı Babamın kafasının arkasındaki ak saçlara diktim. Babam sessizce oturmuş, Caroline'a hakareti sürdüren, kostümlerin nasıl hayret verici, nasıl edepsiz olduğunu söyleyen Anneyi dinliyordu. Buzlu garaj yolunun tümseğinde hopladığımız sırada Babam başını sallıyor, Anneden gelen her kelimeyle birlikte öfkesi yatışıyordu.

Gecenin geri kalanı Babamın nutkuyla geçti. Caroline'ın verdiği dersin, devlet okulu gibi bir şeytan kandırmacası olduğunu söyledi. Çünkü bir şey olduğunu iddia ederken, aslında başka bir şeydi. Dans öğrettiğini iddia ediyordu ama edepsizlik ve hafifmeşreplik öğretiyordu. Şeytan pek kurnaz, diyordu Babam. Bunun adına "dans" diyerek, namuslu Mormon'ları Rab'bin ibadethanesinde fahişeler gibi sıçrayan kızlarının yarattığı manzarayı kabullenmeye ikna etmişti. Şu hakikatse Babamı her şeyden çok rencide ediyordu; böyle ahlaksız bir gösteri, kilisede nasıl gerçekleştirilebilirdi?

Babam kendini tüketip yatmaya gittikten sonra yorganımın altına girip karanlığa bakmaya başladım. Biri kapımı tıklattı. Anne. "Aklım neredeydi benim," dedi, "o dersin gerçekte ne olduğunu anlamalıydım."

ANNE RESİTALDEN SONRA suçluluk duymuş olmalı ki ilerleyen haftalarda bana yapabileceğim, Babamın yasaklamayacağı başka bir şey aramaya başladı. Odamda Tyler'ın eski teybinde Mormon Tapınak Korosu'nu dinleyerek geçirdiğim saatleri fark edince, solfej öğretmeni aramaya koyuldu. Bulması birkaç hafta, öğretmeni bana ders vermeye ikna etmesi ise birkaç hafta daha aldı. Dersler dans dersinden çok daha pahalı olsa da, Anne yağ satışından kazandığı parayla ödedi.

Öğretmen uzun ve inceydi, piyano tuşlarının üstünde uçuşurken tıkırdayan uzun tırnakları vardı. Boynumu dikleştirene dek ensemden saçlarımı çekerek duruşumu düzeltiyor, sonra da beni yere uzatıp diyaframımı güçlendirmek için ayağını karnıma basıyordu. Denge konusunda takıntılıydı ve güçlü biçimde durmam, durduğum yeri doldurmam için sık sık dizlerime şaplak indiriyordu.

Öğretmen birkaç dersin ardından kilisede şarkı söylemeye hazır olduğumu ilan etti. Her şey ayarlanmıştı. O pazar günü cemaatin karşısında ilahi söyleyecektim.

Günler, korkulan bir şey yaklaşırken hep olduğu gibi su gibi akıp geçti. Pazar sabahı kürsüde durup aşağıdaki insanların yüzüne baktım. Myrna'yla Papa Jay oradaydı, arkalarında da Mary'yle Caroline. Bana acır gibi bir halleri vardı, kendimi küçük düşürmemden korkuyorlarmış gibi.

Anne giriş müziğini çaldı ve durdu; ilahinin vakti gelmişti. O an pek çok şey düşünebilirdim. Öğretmenimi ve yöntemlerini, örneğin; duruş dik, sırt düz, çene aşağıda. Bunların yerine Tyler'ı düşündüm. Mormon Tapınak Korosu ilahilerini söyler, seslerini titretirken, masanın yanında yere uzanıp onun yün çoraplı ayaklarına dalıp gidişimi düşündüm. Tyler kafamı onların sesleriyle doldurmuştu ve o sesler benim için, Buck's Peak hariç her şeyden güzeldi.

Annenin parmakları tuşların tepesinde bekliyordu. Verilen es tuhaf bir hal almış, insanlar kıpırdanmaya başlamıştı. Koronun sesini düşündüm yine, seslerin o garip çelişkisini; melodiyi alıp havada gezdirişlerini, tınıların nasıl rüzgâr gibi yumuşak ama delip geçecek kadar keskin olduğunu. Uzandım seslere doğru, zihnime girip

aradım onları ve işte oradaydılar. Hiçbir şey böyle doğal gelmemişti bana, sanki sesleri *düşünmüş* ve sırf düşünerek cisimlendirmiştim. Oysa gerçeklik, o ana dek düşüncelerime hiç boyun eğmemişti.

Şarkı bitti ve kilisede oturduğumuz banka döndüm. Kapanışta okunan duanın ardından kalabalık üstüme hücum etti. Çiçekli elbiseler içindeki kadınlar bana gülümsedi, elimi tuttu, siyah takım elbiseli erkekler omzumu sıvazladı. Koro şefi beni koroya katılmaya davet etti, Davis Birader Rotary Kulübü için ilahi söylememi istedi, piskopos ise -Mormon'larda papazın muadili- ilahimi bir cenazede söylememi rica etti. Hepsine "tamam" dedim.

Babam herkese gülümsedi. Kilisede gayrimormon diye adlandırmadığı -doktora gittiği ya da çocuklarını devlet okuluna gönderdiği için- hemen hiç kimse yoktu ama o gün Kaliforniya sosyalizmini de, İlluminati'yi de unutmuş gibiydi. Tek eli omzumda, yanımda durdu ve nezaketle tebrikleri kabul etti. "Büyük nimet bağışlandı bize," dedi, "büyük nimet." Papa Jay şapeli boydan boya geçerek, bankımızın önünde durdu. Rab'bin melekleri gibi ilahi okuduğumu söyledi. Babam ona bir an baktıktan sonra, gözleri ışıldayarak eski dostlar gibi elini sıktı.

Babamın bu yönünü hiç görmemiştim ama o günden sonra defalarca görecektim; her ilahi söylediğimde. Hurdalıkta kaç saat çalışmış olursa olsun, beni dinlemek için arabayı vadinin bir ucuna sürmeye üşenmeyecekti. Papa Jay gibi sosyalistlere beslediği garez ne kadar büyük olursa olsun, sesimi övmeleri halinde İlluminati'ye karşı verdiği savaşı bir kenara bırakıp, "Evet, Rab'bimizin bir nimeti bu, gerçekten bir lütuf," demeyi ihmal etmeyecekti. Ben ilahi söylerken sanki dünyanın beni yozlaştıracak ürkütücü bir yer olduğunu, evde emniyet ve sığınak altında tutulmam gerektiğini bir anlığına unutuyor gibiydi. Sesimin duyulmasını istiyordu.

Kasabadaki tiyatroda *Annie* adlı oyun sergileniyordu ve öğretmenim, yönetmenin beni şarkı söylerken duyması halinde başrol vereceğini söyledi. Anne fazla ümitlenmemem yönünde uyarıda bulundu. Provalar için haftada dört gece yirmi kilometrelik yolu gidemeyeceğimizi, gitsek bile Babamın kasabada tek başıma ve

kim bilir ne çeşit insanlarla vakit geçirmeme asla izin vermeyeceğini söyledi.

Ben yine de oyunun şarkılarını, sırf hoşuma gittiği için kendi kendime çalıştım. Bir akşam odamda "The sun'll come out tomorrow" şarkısını söylediğim sırada Babam yemek için eve geldi. Köftesini sessiz sedasız çiğneyerek beni dinledi.

O gece yatmaya gittiklerinde Anneye, "Ben parayı bulurum," dedi, "sen onu seçmelere götür."

9. Bölüm

Çağdaşları Arasında Kusursuz

ANNIE'NİN BAŞROLÜNDE ŞARKI SÖYLEDİĞİM YAZ, 1999 YAzıydı. Babam ciddi bir hazırlık havası içindeydi. Beş yaşımdan ve Weaver'ların kuşatılmasından beri Menfur Günler'in yaklaştığından bu kadar emin olmamıştı.

Adına "Y2K" diyordu. Dediğine göre 1 Ocak'ta dünyanın her yerinde bilgisayar sistemleri çökecekti. Ne elektrik olacaktı ne de telefon. Her şey kaosa sürüklenecek ve bu da İsa'nın İkinci Gelişi'nin habercisi olacaktı.

"Gününü nereden biliyorsun?" dedim.

Babam devletin bilgisayarları altı basamaklı takvimle programladığını, dolayısıyla yıl için sadece iki basamağın olduğunu söyledi. "Doksan dokuz, sıfır-sıfıra döndüğünde bilgisayarlar hangi yıl olduğunu anlayamayacak. Hepsi kapanacak."

"Düzeltemezler mi peki?"

"Hayır, yapacak bir şey yok," dedi. "İnsan kendi gücüne bel bağladı, kendi gücüyse zayıftı."

Babam kilisede herkese Y2K'i anlattı. Papa Jay'e benzin istasyonu için sağlam kilitler, belki birkaç da savunma amaçlı silah almasını tembihledi. "Kıtlık durumunda ilk talan edilecek yer senin

dükkânın olur," dedi. Mumford Birader'e namuslu her erkeğin en azından on yıllık gıda, yakıt, silah ve altın stokunun bulunması gerektiğini söyledi. Mumford Birader ıslık çalmakla yetindi. "Hepimiz senin kadar namuslu olamıyoruz Gene," dedi. "Bazılarımız günahkârız!" Kimse Babama kulak asmadı. Hepsi yaz güneşinde, gündelik yaşamlarına devam etti.

Bu arada ailem şeftalileri kaynatıp soydu, kayısıların çekirdeğini çıkardı, elmaları yayıkta ezip sos yaptı. Her şey düdüklü tencerede pişirildi, konservelendi, etiketlendi ve Babamın tarlada kazıp hazırlamak zorunda kaldığı yeraltı mahzenine depolandı. Mahzenin girişini bir tümsek gizliyordu. Babam burayı asla kimseye söylemememi tembihledi.

Babam bir öğlen sonrasında ekskavatöre çıkıp eski ahırın yanına bir çukur kazdı. Ardından yükleyiciyle bin galonluk bir tankı çukura indirip üstüne kürekle toprak attı ve büyüyüp tankı gizlesin diye taze toprağa ısırgan otu ve eşek marulu ekti. Kürekle toprak atarken de ıslıkla *West Side Story*'den "I Feel Pretty"yi çaldı. Şapkasını geriye itmiş, yüzüne ışıl ışıl bir gülümseme yerleştirmişti. "Kıyamet geldiğinde bir tek bizim yakıtımız olacak," dedi. "Millet tabana kuvvet giderken, biz arabamızı süreceğiz. Hatta Utah'a uğrayıp Tyler'ı da alırız."

ÇOĞU GECE KASABANIN tek trafik lambası yakınındaki viran tiyatro Worm Creek Opera Salonu'nda provam vardı. Oyun dünyası bambaşkaydı. Kimsenin Y2K'den bahsettiği yoktu.

Worm Creek'te insanlararası etkileşim, ailemden alışkın olduğum etkileşime uzaktan yakından benzemiyordu. Elbette ki önceden de ailem dışında insanlarla vakit geçiriyordum ama onlar da bizim gibilerdi: Bebelerine ebelik yapması için Anneyi tutan kadınlar ya da Sağlık Kurumu'na inancı olmadığı için Anneye gelenler. Benim tek bir arkadaşım vardı: Jessica. Babam birkaç yıl önce Jessica'nın anne-babası Rob'la Diane'i devlet okullarının devlet propagandasından başka bir şey olmadığına ikna ettiği için, onlar da

çocuklarını evde tutmuşlardı. Ailesi okuldan almadan önce Jessica da *onlardandı* ve onunla asla konuşmaya çalışmazdım. Sonra *bizden* oldu. Normal çocuklar artık aralarına almadığı için Jessica bana kalmıştı.

Bizim gibi olmayan insanlarla nasıl konuşacağımı hiç öğrenmemiştim; okula ve doktora gidenlerle. Her gün Dünyanın Sonu'na hazırlanmayanlarla. Worm Creek bu insanlarla doluydu; başka bir gerçeklikten koparılmış gibi sözlerle konuşan insanlar. Oyunun yönetmeni benimle ilk konuştuğunda böyle hissetmiştim; başka bir boyuttan konuşuyormuş gibi. Oysa tek söylediği, "Git, FDR'yi bul," olmuştu. Yerimden kıpırdamadım.

Yönetmen tekrar denedi. "Başkan Roosevelt. FDR."

"JCB gibi bir şey mi o?" dedim. "Forklift mi lazım size?"

Herkes güldü.

Bütün repliklerimi ezberlemiştim ama provalarda tek başıma oturuyor, not defterimden çalışıyormuş numarası yapıyordum. Sahne sıram geldiğindeyse sözlerimi yüksek sesle ve tereddütsüz söylüyordum. Bu da bir çeşit özgüven hissi veriyordu bana. *Benim* söyleyecek sözüm olmasa bile en azından Annie'nin vardı.

Açılış gecesinden bir hafta önce Anne kahverengi saçlarımı vişne kızılına boyadı. Yönetmen saçımın harika olduğunu, geriye cumartesi günkü provadan önce kostümümü tamamlamanın kaldığını söyledi.

Evimizin bodrum katında lekeli ve her yeri delik deşik, büyük beden örgü bir süveter ile Annenin çamaşır suyuyla açık kahveye döndürdüğü çirkin, mavi bir elbise buldum. Elbise yetim bir çocuk için dört dörtlüktü ve kostümleri böyle kolay bulduğum için rahatlamıştım; ta ki ikinci perdede Annie'nin Baba Warbucks'ın aldığı güzel elbiseleri giydiğini hatırlayana dek. Benim öyle şeylerim yoktu.

Anneye söylediğimde anında yüzü düştü. Yüz altmış kilometrelik bir tur yaparak, yol üstündeki tüm kullanılmış giysi mağazalarını altüst ettik ama bir şey bulamadık. Son dükkânın otoparkında

otururken Anne dudaklarını büzerek, "Bakabileceğimiz bir yer daha var," dedi.

Angie teyzemin evine gittik ve nineyle ortak, beyaz tahtalı çitinin önüne arabayı park ettik. Anne kapıyı tıklattıktan sonra geriye çekilip saçını düzeltti. Angie bizi gördüğüne şaşırmış gibiydi –Anne nadiren ziyaretine gelirdi– ama içtenlikle gülümseyerek içeri buyur etti. Evinin salonu bana filmlerdeki şık otel lobilerini anımsattı, öyle çok ipek ve dantel vardı ki... Anneyle pilili, açık pembe bir kanepede oturduk ve Anne geliş nedenimizi anlattı. Angie kızının birkaç elbisesinin işimizi görebileceğini söyledi.

O beni kızının üst kattaki odasına çıkarırken, Anne pembe kanepede bekledi. Angie önüme birbirinden narin, kucak dolusu elbise serdi. Hepsi de öyle girift dantel desenler, öyle titizlikle bağlanmış fiyonklarla süslüydü ki ilk anda dokunmaya korktum. Angie teker teker her birini giymeme, kuşaklarını bağlamama, düğmelerini iliklememe, fiyonklarını düzeltmeme yardım etti. Korsaj kısmında boydan boya beyaz örgülü fitilleri olan lacivert bir elbiseyi uzatarak, "Bence bunu almalısın," dedi. "İnce işini ninen yapmıştı." Bu elbiseyle beyaz dantel yakalı kırmızı kadife bir elbise daha aldım ve Anneyle eve döndük.

Oyun bir hafta sonra sahnelenmeye başladı. Babam en ön sıradaydı. Gösteri bittiğinde doğruca gişeye gidip ertesi gece için bir bilet daha aldı. O pazar kilisede tek konuştuğu konu buydu. Ne doktorlar ne İlluminati ne de Y2K. Sadece kasabada sahnelenen ve en küçük kızının başrolde şarkı söylediği oyun.

Babam bir sonraki ya da ondan sonraki oyun için seçmelere katılmama engel olmadı, oysa evden uzakta çok vakit geçirmemden endişe ediyordu. "O tiyatroda ne çeşit dalavereler dönüyor bilinmez," diyordu. "Muhtemelen zina yapanların, zamparalarla şırfıntıların yuvasıdır."

Oyunun yönetmeni eşinden boşanınca, Babamın şüpheleri doğrulandı. Bunca yıldır sahnede yozlaşmama tanıklık etsin diye uzak tutmamıştı beni okuldan. O günden sonra provalara kendisi

götürdü beni. Hemen her gece bir daha gidemeyeceğimi, bir akşam aniden Worm Creek'e gelip kolumdan tuttuğu gibi beni eve sürükleyeceğini söylüyordu. Ne var ki her oyun açılışında orada, en ön sırada yerini alıyordu.

Kimi zaman temsilcim ya da menajerim rolünü oynayarak tekniğimi düzeltiyor, repertuarım için şarkılar öneriyor, hatta sağlığımla ilgili tembihlerde bulunuyordu. O kış arka arkaya boğaz iltihabına yakalandım ve şarkı söyleyemedim. Babam bir gece beni yanına çağırıp zorla ağzımı açtırarak bademciklerime baktı.

"Sahiden de şişmiş," dedi. "Kayısı kadar olmuş." Anne şişliği ekinezya ve aynısafayla indiremeyince, Babam kendi şifa yöntemini önerdi. "İnsanlar bilmez ama en etkili ilacımız güneştir. İnsanların yazın boğaz ağrısı çekmemesinin nedeni de budur." Kendi mantığını onaylar gibi başını salladı ve, "Benim bademciklerim seninkinin durumunda olsa her sabah dışarı çıkıp ağzım açık yarım saat falan güneş ışınlarının içeri sızmasını beklerdim. Bademcikler göz açıp kapayıncaya kadar iyileşir," dedi. Bunun adına tedavi diyordu.

Dediğini bir ay boyunca yaptım.

Güneş boğazıma girebilsin diye ağzım açık, başım arkaya yatık durmak çok zordu. Hiçbir zaman yarım saati edemedim. On dakikadan sonra çenem ağrımaya başlıyordu ve Idaho kışında hareketsiz durmaktan donar gibi oluyordum. Boğazım daha da kötüleşmeye başladı. Babam sesimin çatladığını her fark ettiğinde, "E, ne bekliyordun? Bütün hafta doğru dürüst tedavi uygulamadın," diyordu.

ONU İLK DEFA Worm Creek Opera Salonu'nda gördüm: Kocaman beyaz ayakkabılı, haki şortlu ve kocaman gülüşlü tanımadığım bir oğlan, devlet okuluna giden bir grup çocukla konuşup gülüşüyordu. Oyunda rolü yoktu ama kasabada da yapacak pek bir şey yoktu. Bu yüzden arkadaşlarını görmeye geldiği o hafta, ben de onu birkaç defa gördüm. Sonra bir gece sahne arkasında, kulisin karanlığında gezinirken bir köşeyi döndüm ve onu en sevdiğim

uğrak yerlerimden biri olan tahta sandığın üstünde otururken buldum. Sandık her şeyden ayrı, tek başına duruyordu, o yüzden seviyordum.

Çocuk sağa kayarak bana yer açtı. Bense iğne üstüne oturur gibi gergin bir tavırla, ağır ağır oturdum.

"Ben Charles," dedi çocuk. Benim de adımı söylememi beklediği bir sessizlik oldu ama söylemedim. "Bir önceki oyunda gördüm seni," dedi bir süre sonra. "Sana bir şey söylemek istiyordum." Kasılarak, ne olduğunu bilmediğim şeyi duymaya hazırlandım. "Senin kadar iyi şarkı söyleyeni hiç duymamıştım."

MAKADEMYA FINDIĞI PAKETLEME işinden döndüğüm bir öğleden sonra Babamla Richard'ı mutfak masasının üstüne koydukları büyük metal bir kutunun başında buldum. Anneyle ben köfte yaparken, onlar kutunun içindekileri monte ettiler. İşleri bir saatten fazla sürdü. Bitirip de geri çekildiklerinde ortaya, kısa ve geniş bir üçayak üstüne sabitlenmiş uzun namlusuyla dev bir teleskobu andıran, ordu yeşili bir alet çıktı. Richard heyecandan yerinde duramıyor, aygıtın yapabileceklerini sayıp döküyordu. "Tesirli menzili bir mili aşıyormuş! Helikopter düşürebilirmiş!"

Babam gözleri ışıldayarak, sessizce duruyordu.

"Bu nedir?" dedim.

"Elli kalibrelik bir tüfek," dedi. "Denemek ister misin?"

Nişan dürbününden bakarak dağı arandım, uzaklardaki buğday saplarını artı göstergelerin arasına sabitledim.

Köfteler artık kimsenin umurunda değildi. Hep birlikte dışarı fırladık. Gün batımı vaktiydi, ufuk kararmıştı. Babamın donuk toprak üstüne uzanıp gözünü namluya yerleştirişini ve bir saat gibi gelen bir sürenin sonunda tetiği çekişini izledim. Gök gürlemesi gibi bir patlama oldu. Kulaklarımı kapamıştım ama ilk patlamadan sonra açıp atış sesinin koyaklarda yankılanışını dinledim. Babam tekrar tekrar ateş etti, öyle ki içeri girdiğimizde kulaklarımız çınlıyordu. Silahı niye aldığını sorduğumda verdiği yanıtı güçlükle duydum.

"Savunma için," dedi.

Ertesi akşam Worm Creek'te provam vardı. Sandığımın üstüne tünemiş, sahnede canlandırılan monoloğu dinlediğim sırada Charles bir anda belirip yanıma oturdu.

"Sen okula gitmiyormuşsun," dedi.

Soru sormuyordu.

"Koroya gelmelisin. Seversin koroyu."

"Olabilir," dedim, gülümsedi. O sırada birkaç arkadaşı gelip ona seslendi. Charles ayağa kalkıp "hoşça kal" dedi ve ben onun arkadaşlarına katılmasını izlerken, hep birlikte tasasızca gülüşüp şakalaşmalarına dalıp gittim ve içlerinden biri olduğum alternatif bir gerçekliği hayal ettim. Charles'ın beni oyun oynamak ya da film izlemek için evine davet ettiğini düşündüm ve bir zevk duygusu içimi kapladı. Charles'ın Buck's Peak'e geldiğini hayal ettiğimde ise başka bir şey hissettim, panik gibi bir şey. Ya yeraltı mahzenini görürse? Ya yakıt tankını bulursa? İşte o an, tüfeğin ne işe yaradığını anladım. Dağdan vadiye erişebilen özel tesirli menziliyle o güçlü silah evimiz için, erzakımız için bir savunma çeperi sağlıyordu çünkü Babam herkes tabana kuvvet giderken bizim araba süreceğimizi söylemişti. Herkes açlıktan ölür, yağmacılık yaparken, bizim yiyeceğimiz de olacaktı. Charles'ı yine evimize giden tepeyi tırmanırken hayal ettim ama bu defa ben bayırdaydım ve gelişini namlunun dürbününden izliyordum.

O YIL NOEL KITLIK içinde geçti. Yoksul değildik -Annenin işleri iyi gidiyor, Babam hâlâ hurdacılık yapıyordu- ama bütün parayı ikmal malzemelerine yatırmıştık.

Noel öncesinde her bir eylemimiz, depomuza ekleyeceğimiz, önemsiz de olsa her malzeme ölümle kalım farkı yaratacakmış gibi hazırlıklara devam ettik, Noel'den sonra da beklemeye geçtik. "İhtiyaç vakti geldiğinde, hazırlık vakti geçmiş olacak," dedi Babam.

Günler geçmek bilmedi, sonunda 31 Aralık geldi. Babam kahvaltıda sakindi ama sükunetinin altında bir heyecan, hasret gibi bir

şey seziyordum. Yıllardır silahlar gömerek, yiyecekler yığarak ve insanları da aynısını yapmaları için uyararak bekliyordu. Kehanetleri kilisedeki herkes okumuştu, Menfur Günler'in yaklaştığını biliyorlardı. Buna rağmen Babamla dalga geçiyor, ona gülüyorlardı. Bu gece haklılığı kanıtlanacaktı.

Babam yemekten sonra saatlerce Yeşaya'yı çalıştı. Saat on gibi kutsal kitabı kapatıp televizyonu açtı. Televizyon yeniydi. Angie teyzenin kocası bir uydu-televizyon şirketinde çalışıyordu ve Babama üyelik temelli bir indirim sunmuştu. Babam teklifi kabul ettiğinde kimse inanmamıştı ama şimdi düşününce, Babamın tek bir gün içinde televizyonsuzluk ya da kablosuzluktan tam teşekküllü kabloya geçmesi aslında tam da kendine uygun bir davranıştı. Bazen acaba o yıl televizyona, 1 Ocak'ta her şeyin ortadan kalkacağını bildiği için özellikle mi izin verdi, diye düşünmüyor değilim. Belki de yok olup gitmeden önce dünyaya dair bir fikir edinmemiz için yapmıştı.

Babamın en sevdiği dizi *The Honeymooners*'dı* ve o gece de özel olarak tüm bölümler arka arkaya yayınlanacaktı. Hep birlikte diziyi izleyerek Kıyamet'i bekledik. Saat ondan on bire kadar birkaç dakikada bir, sonra da gece yarısına kadar birkaç saniyede bir, saate baktım. Kendi dışında bir şeye nadiren heyecanlanan Babam bile sık sık saate göz atıyordu.

23.59.

Nefesimi tuttum. Bir dakika daha kaldı, diye düşündüm, ondan sonra her şey yok olacak.

Sonra 00.00 oldu. Televizyon hâlâ çınlıyor, ışıkları halıda dans ediyordu. Saatimiz mi ileri acaba, diye düşündüm. Mutfağa gidip musluğu açtım. Sular akıyordu. Babam gözleri ekranda, yerinden kıpırdamadı. Kanepeye döndüm.

00.05.

Elektriklerin kesilmesine ne kadar vardı? Şu birkaç dakika için bir yerlerde bir rezervden mi faydalanılıyordu?

* Amerikan televizyonunda 1955-56 yıllarında yayınlanmış, daha iyi bir yaşam hayal eden New York'lu bir otobüs şoförünü konu alan dizi. (*ç.n.*)

Televizyondaki siyah-beyaz Ralph ve Alice Kramden köfte yüzünden tartışıyordu.

00.10.

Ekranın titreşip sönmesini bekliyordum. Her şeyi, şu son konforlu dakikaları iyice sindirmeye çalışıyordum; keskin sarı ışığın, kaloriferin üflediği sıcak havanın konforunu. Az sonra, dünya yerle bir olup kendini yemeye başladığında yitireceğim hayata nostalji duymaya başlamıştım.

Derin nefesler alıp yıkıma uğrayan dünyanın son kokusunu içime çekmeye çalışarak oturdukça, onun süregiden dayanıklılığına olan kırgınlığım giderek artıyordu. Nostalji bitkinliğe dönüştü.

Saat 01.30'u geçtikten sonra yatmaya gittim. Giderken Babama şöyle bir göz attım. Yüzü karanlıkta donmuş, televizyon ışıkları gözlüğünün kare camlarından sıçrıyordu. Poz verir gibi oturmuştu, en ufak bir sıkıntı, en ufak bir utanç sergilemeden. Sabahın ikisinde tek başına oturup Ralph ve Alice Kramden'in Noel partisine hazırlanışını izlemesinin gayet olağan bir açıklaması varmış gibi.

Sabahtan bu yana küçülmüş gibi görünüyordu gözüme. Yüz hatlarındaki düş kırıklığı öyle çocuksuydu ki bir an için Rab onu bundan nasıl mahrum eder, diye düşündüm; Nuh'un gemisini yaparken çektiği gönüllü ıstıraplar gibi sessiz sedasız ıstırap çeken, onun kadar sadık bir kulundan nasıl esirgerdi bunu?

Ne var ki Rab yağmuru, seli alıkoydu.

10. Bölüm

Tüyden Kalkan

1 OCAK SABAHI DİĞER SABAHLARDAN FARKSIZ DOĞUNCA BAbamın morali altüst oldu. Y2K'den bir daha söz etmedi. Derin bir kedere gömülerek, akşamları sessiz ve dalgın bir halde kendini hurdalıktan eve sürükledi. Başının üstünde kara bulutlarla, saatler boyu televizyonun karşısında oturdu.

Annenin dediğine göre Arizona'ya bir yolculuğun daha vakti gelmişti. Luke kilise için bir görev yaptığından, Babamın onardığı külüstür Chevy Astro model panelvan tipi kamyonete bu defa sadece Richard, Audrey ve ben bindik. Babam öndeki iki koltuk hariç tüm koltukları çıkarıp yerine şilte koymuştu. Kendisi de koltuğuna geçti ve yolculuğun geri kalanı boyunca kıpırdamadı.

Güneş yıllar önce olduğu gibi onu yine canlandırdı. Babam verandada sert betona yayıldı ve bizler bir şeyler okuyup televizyon izlerken o ışınların keyfine vardı. Birkaç gün sonra iyileşmeye başladı ve hepimiz nineyle arasında geçecek tartışmalara kendimizi hazırladık. Nine o günlerde çok sayıda doktora gidiyordu çünkü kemik iliği kanseri olmuştu.

"O doktorlar olsa olsa ölümünü hızlandırır," dedi Babam bir akşam, ninenin konsültasyon dönüşünde. Nine kemoterapiyi bırak-

mayı reddediyor ama yine de Anneye bitkisel tedavileri soruyordu. Anne de onun soracağını umarak yanında bir şeyler getirmişti. Nine hepsini denedi: Kırmızı kile batırılmış ayaklar, fincanlarca acı maydanoz çayı, tentürlerce atkuyruğu ve ortanca.

"Hiçbir işe yaramayacak o otların," dedi Babam. "İnanç üzerinden iş görür hepsi. Bir yandan doktorlara itimat edip bir yandan da Rab'binden şifa dileyemezsin."

Nine tek kelime etmedi. Maydanoz çayını içmekle yetindi.

Nineyi izlediğimi, vücudunda iflasına dair emareler aradığımı anımsıyorum. Hiçbir şey göremedim. Aynı sağlam, aynı yılmaz kadındı.

Yolculuğun geri kalanı hafızamda bulanık. Sadece kesitler anımsıyorum; Annenin nine için kas testi tedavileri, ninenin Babamı sessizce dinleyişi, Babamın kavurucu sıcakta sere serpe yatışı.

Sonra arka verandadaki hamakta, çölde gün batımının turuncusu altında tembel tembel sallanıyorum, birden Audrey beliriyor ve Babamın eşyalarımızı toplamamızı istediğini söylüyor. Gidiyormuşuz. Nine hayretler içinde kalıyor. "Geçen defa olanlardan sonra mı?" diye bağırıyor. "*Yine* gece mi yol gideceksiniz? Ya fırtına ne olacak?" Babam fırtınayı atlatacağımızı söylüyor. Biz kamyoneti yüklerken, nine küfürler ederek bir aşağı bir yukarı dolanıyor. Babamın yaşananlardan zerre kadar ders almadığını söylüyor.

İlk altı saatte kamyoneti Richard kullanıyor. Ben arkada, Babam ve Audrey'yle şiltede uzanıyorum.

Saat sabahın üçü. Utah'ın güneyinden kuzeyine ilerlerken, hava çölün kuru serinliğinden, dağlardaki kışın dondurucu rüzgârlarına dönüyor. Buzlar yolun hâkimi oluyor. Kar taneleri minik böcekler gibi ön camda kırpışıyor; önce birkaç tane, sonra yolun gözden kaybolmasına neden olacak kadar çok. Fırtınanın kalbine doğru ite kaka ilerliyoruz. Kamyonet kayıyor, sarsılıyor. Rüzgâr hiddetli, camdan görünen manzara pür beyaz. Richard kamyoneti kenara çekiyor. Daha fazla gidemeyeceğimizi söylüyor.

Babam direksiyona geçiyor, Richard yana kayıyor, Anne Audrey'yle benim yanımda, şilteye uzanıyor. Babam otobana çıkı-

yor ve vurgu yaparcasına hızlanıyor; Richard'ın hızının iki katına çıkana dek.

"Daha yavaş gitmemiz gerekmez mi?" diyor Anne.

Babam sırıtıyor. "Meleklerimizin uçabileceğinden hızlı gitmiyorum." Kamyonet hâlâ hızlanıyor. Seksen kilometre, sonra yüz.

Richard koltuğun kolunu kavramış, kaskatı duruyor. Her patinajda parmak eklemleri sararıyor. Anne yüzü yüzüme dönük yan yatmış, kamyonet her yalpaladığında havadan küçük yudumlar alıyor, Babam direksiyonu toparladığında ve araba kıvrılarak şeride döndüğünde yeniden nefesini tutuyor. Öyle gerilmiş ki kopup parçalanacak sanıyorum. Onunkiyle birlikte benim vücudum da geriliyor, birlikte yüz defa çarpışma olacak diye kendimizi kasıyoruz.

Kamyonet nihayet yolu terk ettiğinde, rahat bir nefes alıyoruz.

GÖZLERİMİ KARANLIĞA AÇTIM. Buz gibi bir şey sırtımdan aşağı süzülüyordu. *Bir gölün içindeyiz!* Tepemde ağır bir şey vardı. Şilte. Tekmeleyerek atmaya çalıştım ama başaramayınca şiltenin altından, ters dönmüş kamyonetin tavanında emekleyerek ilerledim. Kırık bir cama geldim. Her yer karlarla doluydu. O zaman anladım: Tarladaydık, gölde değil. Kırık camların üstünden sürünerek geçtim ve sendeleyerek ayağa kalktım. Dengemi bulamıyordum. Etrafa bakındım, kimseyi göremedim. Kamyonetin içi boştu. Ailem yoktu.

Devrik aracın etrafını iki kez dolandıktan sonra uzaklardaki bir tümsekte Babamın kambur siluetini seçebildim. Ona seslendim, o da tarlanın dört bir yanına dağılmış olan, diğerlerine seslendi. Ardından kar yığınları arasından güçlükle ilerleyerek yanıma geldi ve kırık farlardan birine ait lambanın üstüne bastığı sırada kolunun ön kısmındaki on beş santimlik kesiği, karları keserek geçen kanları gördüm.

Sonradan anlattıklarına göre o birkaç dakika boyunca şiltenin altında baygın yatmıştım. Bana seslenmişlerdi. Cevap alamayınca da arabanın kırık camından fırladığımı düşünerek beni aramaya gitmişlerdi.

Sonunda herkes enkazın başına döndü ve soğuktan veya şoktan tir tir titreyerek, ne yapacağını bilmez halde orada öylece durdu. Babama bakmadık, suçlamak istemiyorduk.

Önce polis geldi, ardından ambulans. Kim çağırdı onları, bilmiyorum. Baygınlık geçirdiğimi söylemedim; hastaneye götürülmekten korkuyordum. Polis arabasında Richard'ın yanında, "tabanları yağlama anı" çantamdakine benzer yansıtıcı bir battaniyeye sarınmış halde oturmakla yetindim. Polisler Babama aracın neden sigortasız olduğunu, koltuklarla emniyet kemerlerinin neden çıkarıldığını sorarken, biz telsizi dinledik.

Buck's Peak'ten çok uzaklarda olduğumuz için polisler bizi en yakın karakola götürdü. Babam Tony'yi aradı ama Tony uzun yolda kamyon şoförlüğüne çıkmıştı. Sonra Shawn'u denedi. Yanıt yok. Shawn'un bir çeşit arbedeye karıştığı için o gece nezarethanede olduğunu sonradan öğrenecektik.

Babam oğullarına ulaşamayınca Rob ve Diane Hardy'yi aradı çünkü Anne çiftin sekiz çocuğunun beşine ebelik yapmıştı. Rob birkaç saat sonra kıs kıs gülerek geldi. "Siz geçen defa da ölümün eşiğinden dönmemiş miydiniz?"

KAZADAN BİRKAÇ GÜN sonra boynum tutuldu.

Bir sabah uyandığımda kıpırdamıyordu. Ağrı yoktu, en azından ilk başta, ama kafamı ne kadar çevirmeye çalışırsam çalışayım, bir santimden fazla oynamıyordu. Felç giderek aşağılara yayıldı ve sonunda sırtımda boydan boya uzanıp kafatasıma kadar giren metal bir çubuk varmış gibi hissetmeye başladım. Öne eğilemeyince ya da başımı çeviremeyince tutukluk iyice yerleşti. Bitmek bilmez, hayatımı felce uğratan bir baş ağrım vardı ve bir şeye tutunmadan ayakta duramıyordum.

Anne, Rosie isimli bir enerji uzmanını çağırdı. İki haftadır yatakta sırtüstü yatıyordum ki kadın bir gün eşikte, dalgalı ve çarpık bir görüntüyle belirdi. Suyun içinden bakar gibiydim ona. Sesi tiz ve neşeliydi. Bana kendimi beyaz bir hava köpüğü içinde korunmaya

alınmış, eksiksiz ve sağlıklı hayal etmemi söyledi. Sevdiğim tüm eşyaları, bana huzur veren tüm renkleri köpüğün içine yerleştirecektim. Dediğini yaptım. Kendimi baloncuğun merkezinde, ayakta durabilir, koşabilir halde düşündüm. Arkamda Mormon tapınağı ve Luke'un çoktan ölmüş, ihtiyar keçisi Kamikaze vardı. Yeşil bir ışık her şeyi aydınlatıyordu.

"Her gün birkaç saat o köpüğü hayal et, iyileşeceksin," dedi kadın. Ardından kolumu sıvazladı ve kapıyı kapatıp çıktı.

Köpüğü her sabah, öğlen ve akşam hayalimde canlandırdım ama boynum hareketsiz kalmaya devam etti. Bir aylık sürede yavaş yavaş baş ağrılarına alıştım. Önce ayakta durmayı, sonra yürümeyi öğrendim. Ayakta durabilmek için gözlerimi kullandım; onları bir an için bile yumsam dünya kayıyor, ben düşüyordum. Sonunda işlere, Randy'nin yanında ve ara sıra da hurdalıkta çalışmaya geri döndüm ve her gece o yeşil köpüğü hayal ederek uykuya daldım.

YATARAK GEÇİRDİĞİM O bir ay boyunca bir ses daha duydum. Hatırlıyordum sesi ama artık aşina değildim. O muzip kahkaha koridorda çınlamayalı altı yıl olmuştu.

Kahkahanın sahibi on yedi yaşında Babamla kavga edip kaçtıktan sonra şoförlük ve kaynakçılık ağırlıklı tek tük işlerde çalışan Shawn'du. Babam yardım istediği için dönmüştü. Yattığım yerden duyduğuma göre sadece Babam gerçek bir ekip oluşturana dek kalacaktı. O ayakları üstünde durana kadar yaptığı bir iyilikti bu.

Benim için artık bir yabancıdan farksız olan bu kardeşi evde görmek tuhaftı. Kasabadakiler onu benden iyi tanıyordu sanki. Worm Creek'teyken hakkında söylentiler çalınmıştı kulağıma. İnsanlar belalı olduğunu, zorba ve kötü tohum olduğunu, durmaksızın Utah'tan hatta daha uzaklardan gelen holiganların peşine düştüğünü ya da onların Shawn'un peşine düştüğünü söylüyorlardı. Dediklerine göre ya kendi üstünde ya da büyük kara motosikletinde silah taşıyordu. Birinden duyduğuma göre aslında kötü insan değildi, sadece yenilmezliğiyle nam saldığı -dövüş sanatları hakkında

bilmediği şey olmadığı, acı nedir bilmeyen bir adam gibi dövüştüğü– için arbedelere giriyordu ve vadideki her özenti müptela onu alt ederek isim yapabileceğini düşünüyordu. Shawn'un suçu değildi aslında bunlar. Bu söylentileri dinlerken hayalimde onu etten kemikten bir insandan çok, bir efsane olarak canlandırmıştım.

Shawn'la ilgili benim anılarımsa mutfakta, ikinci kazadan belki iki ay kadar sonra başlıyor.

Mısır çorbası yapıyorum. Kapı gıcırdıyor ve belimi bükmeden geri dönerek kimin geldiğine bakıyor, ardından önüme dönüp soğan doğramaya devam ediyorum.

"Artık sonsuza dek yürüyen değnek mi olacaksın?" diyor Shawn.

"Yoo."

"Sana kayropraktik uzmanı lazım," diyor.

"Anne halledecek."

"Kayropraktik uzmanı lazım," diyor yine.

Ailecek yemek yiyor ve dağılıyoruz. Ben bulaşığa başlıyorum. Ellerim sıcak ve sabunlu sudayken arkamda ayak sesi duyuyor ve kalın, nasırlı ellerin kafatasıma dolandığını hissediyorum. Tepki vermeme fırsat kalmadan eller kafamı hızlı, vahşi bir hareketle çekiyor. *ÇATIRT*! Öyle yüksek bir ses ki kafamın yerinden çıktığından, o ellerin içinde kaldığından en ufak bir şüphem yok. İki büklüm oluyor, yere yığılıyorum. Her şey kapkara ama her nasılsa bir yandan da dönüyor. Dakikalar sonra gözlerimi açtığımda Shawn, elleri koltukaltlarımda, beni ayağa kaldırıyor.

"Ayakta durman biraz vakit alabilir ama durabildiğin zaman öteki tarafı da yapmam lazım," diyor.

O an etkiyi hemen hissedemeyecek kadar baş dönmesi, mide bulantısı yaşıyordum ama akşam boyunca küçük bazı değişiklikler gözlemledim. Tavana bakabiliyordum. Yukarı doğru bakarak Richard'la dalga geçebiliyordum. Kanepede otururken dönüp yanımdaki insana gülümseyebiliyordum.

O insan Shawn'du ve ben ona bakıyor ama onu görmüyordum. Gördüğüm neydi –o vahşi merhamet eyleminden ne tür bir varlık

cisimlendirmiştim hayalimde– bilemiyorum ama sanırım Babamdı. Ya da belki olmasını istediğim haliyle Babamdı. Hasreti çekilen bir koruyucu, hayal mahsulü bir şampiyon; beni fırtınanın içine savurmayacak ve incindiğim zaman iyileştirecek bir şampiyon.

11. Bölüm

İçgüdü

TEPENİN AŞAĞISINDAKİ DEDE GENÇKEN DAĞIN DÖRT BİR YANında besi hayvanları varmış ve onlarla at sırtında ilgilenilirmiş. Dedenin çiftlik atları dillere destanmış. Yıllanmış deri misali olgun, irikıyım bedenlerini, binicinin düşünceleriyle yönlendiriliyor gibi zarafetle hareket ettiriyorlarmış.

En azından bana anlatılan buydu. Kendi gözlerimle görmedim. Dede yaşlandıkça daha az hayvancılık, daha çok çiftçilik yapar oldu, sonunda günün birinde çiftçiliği de bıraktı. Ata ihtiyacı olmadığı için değerli olanları sattı, kalanları serbest bıraktı. Bırakılanlar çoğaldılar ve benim doğduğum zamanlarda dağda koca bir vahşi at sürüsü oluştu.

Richard onlara "köpek maması atlar" diyordu. Yılda bir defa Luke, Richard ve ben, dedenin atlardan bir düzine kadarını kasabadaki mezada götürmek için toplamasına yardım ediyorduk. Hayvanlar kesilmek üzere satılıyordu. Bazı yıllar dede, kaderi kıyma makinesi olan küçük, ürkek sürüye; bir aşağı bir yukarı dolanan, ilk esaretleriyle yüzleşmeye çalışan genç damızlıklara bakarken, gözlerinde bir açlık beliriyordu. Böyle zamanlarda atlardan birini işaret edip, "Şuradakini götürmeyin. Onu biz ehlileştireceğiz," diyordu.

Ne var ki yabani atlar kolay boyun eğmezdi, dede gibi bir adama bile. Erkek kardeşlerimle sırf dokunabilmek için bile günlerimizi, hatta haftalarımızı atın güvenini kazanmaya çalışarak geçirirdik. Sonra o uzun yüzünü okşar ve adım adım, yine haftalar içinde ellerimizi geniş boynuna, sonra da kaslı bedenine doğru indirebilirdik. Bu şekilde geçen bir ayın ardından eyeri getirirdik ve at kafasını öyle ani ve öyle valışice savururdu ki yular kopar veya kement parçalanırdı. Bir gün irikıyım bakır rengi bir aygır ağıl çitini kırarak, orada öyle bir şey yokmuşçasına içinden geçmiş ve kan revan içinde diğer taraftan çıkmıştı.

Ehlileştirmeye çalıştığımız bu hayvanlara isim vermemeye çalışırdık ama bir şekilde hitap etmemiz gerekiyordu. Seçtiğimiz isimler duygusal değil, betimseldi: İri Kızıl, Kara Kısrak, Beyaz Dev. Silkelendikleri, şaha kalktıkları, yalpaladıkları ya da sıçradıkları zamanlarda pek çok defa üstlerinden düşmüştüm. Yüz farklı şekilde yere çakılmış ve her defasında anında doğrularak, atın öç alma ihtimaline karşı bir ağacın, traktörün ya da çitin yanına sığınmıştım.

Denemelerimizin hiçbirinde zafere ulaşamamıştık. Gücümüz onların gücünden çok önce iflas ediyordu. Bazılarını eyer görünce silkinmeyecek, birkaçını da çit etrafında gezinecek kadar insan taşıyabilecek noktaya getirmiştik ama dede bile dağda onlara binme cesaretini gösteremiyordu. Mizaçlarını değiştiremiyorduk. Başka bir dünyaya ait amansız, kudretli avatarlardı onlar. Üstlerine binmek, bastığımız zemini onlara teslim etmek, onların hakimiyet alanına geçmek demekti. Uzaklara götürülme riskini göze almak demek...

Gördüğüm ilk ehlileştirilmiş at, doru bir beygirdi ve çitle çevrili ağılın yanında durmuş, Shawn'un elinden kesme şeker yiyordu. Mevsimlerden bahardı, ben on dört yaşındaydım. Bir ata dokunalı yıllar olmuştu.

Beygir benimdi, büyük dayımdan bir hediye. Hayvana, çok yaklaşırsam silkineceğinden, şaha kalkacağından ya da fırlayacağından emin, temkinli adımlarla yanaştım. Fakat o gömleğimi koklayıp üstünde uzun, ıslak bir leke bırakmakla yetindi. Shawn elime bir şeker

fırlattı. At şekeri kokladı. Çenesindeki dikenler parmaklarımı gıdıklayınca avucumu açtım.

"Ehlileştirmek ister misin?" dedi Shawn.

İstemiyordum. Ödüm kopuyordu atlardan, daha doğrusu kafamdaki şekliyle atlardan; tüm arzusu insan beynini kayalara çalmak olan beş yüz kiloluk iblisler. Shawn'a atı kendisinin ehlileştirmesini söyledim. Ben çitten seyredecektim.

Hayvana isim vermeyi reddettiğim için sadece Yearling* dedim. Yearling önceden yular takılıp götürülecek kadar ehlileştirildiği için Shawn ilk gün gidip eyeri getirdi. Hayvan eyeri görünce gergin bir tavırla yeri eşeledi. Shawn ağır davranarak, ona üzengileri koklama, eyer sopasını merakla dişleme fırsatı tanıdı. Ardından telaşsız ve istikrarlı hareketlerle yumuşak deriyi atın geniş gövdesine sürttü.

"Atlar eşyaların göremedikleri yerlerde olmasından hoşlanmaz," dedi. "En güzeli eyere ön taraftan alışması. Kokusu ve hissini iyice benimsediğinde, arka tarafa geçirebiliriz."

Eyer bir saat sonra takılmıştı. Shawn at binme vaktinin geldiğini söyleyince, ağılın şiddete sahne olacağından emin, ahır çatısına çıktım. Ancak Shawn eyerin üstüne yerleştiğinde, Yearling hafifçe sıçramakla yetindi. Ön toynakları, şaha kalkmayı düşünmüş de vazgeçmiş gibi yerden birkaç santim havalandı, ardından kafası öne eğildi, ayakları sakinleşti. Bir dakikalık süre içinde onu sürme konusunda iddia ettiğimiz hakkı, bizim tarafımızdan sürülmeyi kabullenmişti. Hayatı olduğu gibi kabullenmişti, kendisinin sahiplenilen bir varlık olduğu bir yer gibi. Yaban ortamda hiç yaşamadığı için *diğer* hayatın, sahiplenilemeyeceği, sürülemeyeceği, dağdaki öteki hayatın çıldırtıcı çağrısını duymuyordu.

Ona Bud adını verdim. Bir hafta boyunca her akşam Shawn'la Bud'ın çitli ağılda, alacakaranlığın kurşuni sisi içinde dört nala gidişini izledim. Ardından ılık bir yaz akşamı Bud'ın yanında durdum ve Shawn yuları tutarken dizginleri kavrayıp eyerin üstüne çıktım.

---

* Bir yıllık hayvan yavrusu. (ç.n.)

SHAWN ESKİ HAYATINI terk etmek istediğini söylüyordu. Bunun ilk adımı da arkadaşlarından uzaklaşmaktı. Bir anda her akşam evde, yapacak bir şeyler aranır olmuştu. Beni Worm Creek'teki provalarına götürmeye başladı. İkimizden başka kimse olmadan, otobanda süzüldüğümüz anlarda yumuşak ve neşeliydi. Espriler yapıyor, bana takılıyor, bazen de öğütler veriyordu ki o da genelde "Benim yaptığımı yapma" şeklindeydi. Ancak tiyatroya geldiğimizde değişiyordu.

İlk başlarda genç çocukları temkinli bir dikkatle izledi, sonraları onları oltaya getirmeyi denedi. Aleni bir saldırı söz konusu değildi, küçük kışkırtmalar sadece. Oğlanlardan birinin şapkasına fiske vurup düşürüyor veya elindeki meşrubata vurup düşürdükten sonra leke çocuğun kotuna yayılırken kahkahayla gülüyordu. Kendisine meydan okunursa -genelde okunmuyordu- kabadayı tavırları takınıyor, pişkin bir "Yaptım, evet, ne yapacaksın, ha?" ifadesi çehresini değiştiriyordu. Fakat sonrasında, ikimiz baş başa kaldığımızda, maske düşüyor, caka zırh misali üstten çıkarılıyor ve o yine bildiğim ağabeyime dönüşüyordu.

En sevdiğim yanı da gülümsemesiydi. Üstteki köpek dişleri hiçbir zaman çıkmamıştı, Anne ve Babamın onu küçüklüğünde götürdüğü holistik dişçiler de iş işten geçene dek durumu fark etmemişti. Yirmi üçüne gelip de kendisi ağız cerrahına gittiğinde, dişler artık damak içinde yan dönmüş, burnunun altındaki dokudan fırlamaya başlamıştı. Ameliyatı yapan cerrah çıkarılan dişleri saklayabildiği kadar saklamasını, çürüdükleri zaman Shawn'a iş teklifleri yağacağını söylemişti. Ama hiç çürümediler. Yitik bir çocukluğun inatçı yadigârları gibi öylece kaldılar ve Shawn'un anlamsız, bitimsiz, amaçsız kavgacılığını görenlere, onun da bir zamanlar çocuk olduğunu anımsattılar.

ON BEŞ YAŞINA GİRMEMDEN bir ay önce, buğulu bir yaz akşamıydı. Güneş Buck's Peak'in aşağılarına inmişti ama gökyüzü hâlâ birkaç saatlik ışığı elinde tutuyordu. Shawn'la çitli ağıldaydık. O bahar

Bud'ı ehlileştirdikten sonra Shawn atlarla daha ciddi ilgilenmeye başlamıştı. Yaz boyu atlar satın almıştı, Safkanlar ve Paso Fino'lar, çoğu da ucuza alabilmesi için ehlileştirilmemiş hayvanlardı. Bud'la da çalışmayı sürdürüyorduk. Onunla açık arazide defalarca gezintiye çıkmıştık ama deneyimsizdi, ürkekti, sağı solu kestirilemiyordu.

O akşam Shawn yeni bir ata, bakır rengi bir kısrağa, ilk defa eyer vurdu. Atın kısa bir gezintiye hazır olduğunu söyledi. Bunun üstüne o kısrağa bindi, ben de Bud'a. Dağdan yukarı, atları korkutmamak için temkinli hareket ederek, buğday tarlaları arasından kıvrıla kıvrıla bir kilometre kadar gittik. Sonra ben aptalca bir şey yaptım. Kısrağa fazla yaklaştım. Kısrak beygirin arkasına geçmesinden huzursuzlanınca bir anda ağırlığını ön ayaklarına vererek ileri atıldı, arka ayaklarıyla da Bud'ı göğsünden tekmeledi.

Bud öfkeden deliye döndü.

Emniyet amacıyla dizginlerime bir süredir düğüm atıyordum, ayrıca tutuşum da sağlam değildi. Bud muazzam bir irkilmenin ardından sıçramaya, gövdesini savurarak dar çemberler çizmeye başladı. Dizginler kafasının üstünden uçup gitti. Bunun üstüne eyer çubuğuna baldırlarımı iyice bastırarak, bacaklarımı atın kabarık karnı etrafına doladım. Ancak kendimi toparlamama fırsat kalmadan Bud son hızla koyağa doğru koşmaya başladı. Arada bir beni atmak için sıçradı ama koştu, durmaksızın koştu. Ayağım üzengiden kayınca üzengi baldırıma kadar çıktı.

Dedeyle at ehlileştirerek geçen onca yazdan aklımda kalan tek öğüt, "Ne yaparsan yap, ayağını üzengiye kaptırma," idi. Nedenini anlatmasına gerek yoktu. Ayağımı temiz çektiğim sürece büyük bir sorun olmayacağını biliyordum. En azından yere düşecektim. Ama ayağım yakalanırsa, kafam bir kayanın üstünde parçalanana dek sürüklenecektim.

Shawn bana yardım edemezdi, özellikle de o ehlileştirilmemiş kısrağın üstünde. Atlardan birinde histeri başlarsa, diğerlerine de bulaşır, en çok da genç ve kanı kaynayanlara. Shawn'un onca atı içinde böyle bir şeyi yapabilecek kadar sakin ve olgun tek bir atı vardı; yedi yaşında, geyik renkli Apollo. Yalnızca Apollo hiddetli bir

hızla infilaka geçip burun kanatları çırpınmalı bir dörtnala koşudan sonra binicisi tek ayağını üzengiden çıkarıp korkuyla ipini koparmış başka bir atın dizginlerini yakalamak için vücudunu uzaklaştırdığında serinkanlılığını koruyarak gitmeyi başarabilirdi. Gelgelelim Apollo dağın bir kilometre kadar aşağısında, açık ağıldaydı.

İçgüdülerim bana eyer sopasını, atın üstünde kalmamı sağlayan tek şeyi, bırakmamı söyledi. Bırakırsam düşerdim ama zıplayıp duran dizginlere uzanabileceğim veya bacağımı üzengiden kurtarabileceğim değerli bir an kazanırdım. *Gözünü karart, yap şunu*, diye haykırıyordu içgüdülerim.

Benim koruyucumdu o içgüdüler. Önceden de ne zaman eyere yapışacağımı ya da ne zaman kendimi aşağı atıp yeri tokmaklayan toynaklardan kaçınacağımı söyleyerek hayatımı kurtarmışlardı. Yıllar önce Babam hurda konteynerini boşaltırken kendimi yukarı çekmemi söyleyen de yine onlardı çünkü ben anlamasam da içgüdülerim yüksek bir yerden düşmenin, Babamın müdahalesini beklemekten iyi olacağını anlamışlardı. Bu içgüdüler hayatım boyunca tek bir doktrin öğretmişti bana: Sadece kendine bel bağlarsan, şansın daha yüksek olur.

Bud şaha kalktı. Başını öyle kaldırmıştı ki geriye devrilecek sandım. Sert biçimde dört ayak üstüne indi ve beni atmak için silkelendi. O an başka tür bir içgüdüye dayanarak, sopayı daha da sıkı kavradım; tutuşumdan feragat etmeme içgüdüsü.

Shawn o yabani kısrağa rağmen bize yetişecekti. Ne yapıp edip bir mucize yaratacaktı. O "Deh!" diye bağırdığında kısrak komutu anlamayacaktı ama karnına yiyeceği, hiç bilmediği bir tekmeyle vahşice kıvranarak şahlanacaktı. Toynakları yere indiği anda Shawn onun başını geriye çekecek ve yine şahlanacağını bile bile ikinci defa, daha sert tekmeleyecekti. Hayvan koşmak üzere hamle edene dek bunu tekrarlayacak ve hamleyle gelen vahşi ivmeden yararlanarak atı ileri doğru sürecekti. Kısrak at ve binicisi arasında, zamanla bir çeşit dile dönüşen o tuhaf hareketlerin dansını henüz bilmediği halde Shawn onu bir şekilde yönlendirecekti. Tüm bunlar saniyeler içinde olacaktı; tek bir çaresiz ana indirgenmiş bir yıllık bir eğitim.

Hepsinin imkânsız olduğunu biliyordum. Henüz hayal ederken bile biliyordum. Yine de eyer sopasına tutunmayı sürdürdüm.

Bud artık çıldırma noktasındaydı. Yükselirken sırtını kamburlaştırarak delice sıçrıyor, toynaklarını yere çarparken başını sağa sola savuruyordu. Gözlerim gördüklerini güçlükle ayırt ediyordu. Mavi gökle dağ tuhaf tuhaf yalpalarken, altın başaklar dört bir yana savruluyordu.

Yönümü yolumu öyle kaybetmiştim ki o madeni para rengi güçlü kısrağın yanıma gelişini görmekten çok hissettim. Shawn vücudunu eyerden ayırıp yukarı kaldırdı ve yere doğru hafifçe devrildi. Tek eliyle dizginleri sıkıca tutarken, diğeriyle Bud'ın dizginlerini otların arasından kaptı. Deri kayışların sert çekişiyle gem Bud'ın kafasını yukarı ve ileri doğru zorladı. Başı kalkan hayvan silkinmeyi bırakıp akıcı, ritmik bir dörtnala geçiş yaptı. Shawn kendi dizginlerine de sertçe asılarak, kısrağın başını dizine doğru çekti ve hayvanı çember içinde koşmaya zorladı. Her geçişte kafayı biraz daha çekerek kayışı koluna doladı ve çemberi giderek küçülttü. Çember iyice daralınca yeri döven toynaklar durdu. O arada ben attan inerek, sapları gömleğimden dalıp kaşındıran buğdayların arasına uzandım. Tepemde atlar, kabarıp inen gövdeleriyle derin soluklar alıyor, toynakları yerleri eşeliyordu.

12. Bölüm

Balık Gözlü

AĞABEYİM TONY KENDİ ARACINI -BİR YARI TREYLER- ALAbilmek için bankadan kredi almıştı ama ödemeleri yapabilmesi için aracın hep yollarda olması gerekiyordu. Bu yüzden kendi de orada yaşıyordu; yollarda. Günün birinde karısı hastalandı ve danıştığı doktor (bir doktora danışmıştı) ona yatak istirahati verdi. Tony, Shawn'u arayıp araca bir iki hafta şoförlük yapıp yapamayacağını sordu.

Shawn uzun mesafe şoförlüğünden nefret ediyordu ama ben de gelirsem yapabileceğini söyledi. Babamın bana hurdalıkta ihtiyacı yoktu, Randy de birkaç hafta bensiz yapabilirdi. Böylece yollara düştük ve rotayı önce Las Vegas'a, sonra doğuya Albuquerque'e, batıya Los Angeles'a ve sonra da yukarı Washington Eyaleti'ne çevirdik. Ben şehirleri göreceğimi sanmıştım ama daha çok kamyon duraklarıyla eyaletler arası otoyolları gördüm. Ön cam kocaman ve kokpit gibi yüksek olduğundan, aşağıdaki arabalar oyuncak gibi görünüyordu. Yatakların olduğu kabin, yerlere saçılmış Doritos ve çerez poşetleriyle köhne ve mağara gibi karanlıktı.

Shawn on beş metrelik treylerimizi kolunun uzantısı gibi idare ederek, günlerce çok az uykuyla yol gidiyordu. Denetim noktaların-

dan geçerken uyuduğu saatleri fazla göstermek için kayıtları değiştiriyordu. Gün aşırı duruyor, duş alıp kuru meyve ve granola olmayan bir şeyler yiyorduk.

Albuquerque yakınlarındaki Walmart'ın deposu dolu olunca, iki gün boyunca yükümüzü alamadı. Ne var ki şehrin dışında olduğumuz için -bir kamyon durağıyla her yöne uzanan kızıl kum dışında bir şey yoktu- uyku tulumunun içinde Cheetos yiyip Mario Kart oynadık. İkinci günün gün batımında oturmaktan vücudumuz tutulunca Shawn bana dövüş sanatı öğreteceğini söyledi. İlk dersimizi alacakaranlıkta, otoparkta yaptık.

"Ne yaptığını bilirsen, bir erkeği minimum çabayla etkisiz hale getirebilirsin," dedi. "İki parmağınla karşındakinin bütün vücudunu kontrolün altına alabilirsin. Önemli olan zayıf noktaları bilmek ve onlardan faydalanmaktır." Bileğimi tutup eğdi ve parmaklarını rahatsızlık verecek biçimde kolumun başlangıç noktasına kadar büktü. Ben hafifçe dönene, baskıdan kurtulmak için kolumu arkaya uzatana dek de bastırmayı sürdürdü.

"Gördün mü? İşte bu zayıf nokta," dedi. "Biraz daha bükersem hareketsiz kalırsın." Melek gülüşüyle gülümsedi yine. "Bükmem gerçi, deli gibi can yakar."

Beni bıraktı ve, "Şimdi sen dene," dedi.

Bileğini kıvırdım ve vücudu benimki gibi kıvrılsın diye var gücümle sıktım. Ama yerinden kıpırdamadı.

"Başka bir strateji deneyelim en iyisi," dedi.

Bileğimi bu defa farklı biçimde kavradı, dediğine göre bir saldırganın kavrayacağı şekilde. Tutuştan nasıl kurtulacağımı, parmakların en zayıf, kolumdaki kemiklerin en güçlü olduğu yeri öğretti, öyle ki birkaç dakika sonra onun kalın parmaklarından bile kurtulabilir hale gelmiştim. Ağırlığını yumruğa nasıl vereceğimi ve soluk borusunu tıkamak için nereyi hedef alacağını gösterdi.

Ertesi sabah yükü boşalttık. Treylere bindik, yeni yükü aldık ve beyaz şeritlerin kemik rengi kaporta altında hipnotize edici bir etkiyle kayboluşunu izleyerek iki gün daha yol gittik. Eğlence yöntemlerimiz kısıtlı olduğundan, konuşmayı oyuna çevirmiştik. Oyunun

sadece iki kuralı vardı. İlkine göre her ifadenin içinde ilk harfleri birbiriyle yer değiştirmiş, en az iki kelime olmasıydı.

"Sen benim kardeşim değilsin," dedi Shawn. "Sen kenim ba'deşimsin." Kelimeleri miskinlikle telaffuz ediyor, r'leri yutuyordu. Sonuçta "kenim ba'deşim" gibi bir ses çıkıyordu.

İkinci kurala göre sayı gibi bir sesi olan ya da içinde sayı barındıran her kelimenin, sayının bir büyüğü olacak şekilde değiştirilmesi gerekiyordu. Örneğin "ki" kelimesi kulağa "iki" gibi geldiğinden "üç" olması gerekiyordu.

Örneğin, "Kenim ba'deşim, gözümüzü beş açmalıyız. İleride denetim var ve ceza sekizdiğimizi düşünemiyorum. On birden dolayı kemerleri bağla."

Bundan sıkılınca telsizi açıyor, eyaletler arası yolun dört bir yanına dağılmış yalnız kamyoncuların laklağını dinliyorduk.

Sacramento'yla Portland arasında bir yerdeyken, boğuk bir ses, "Yeşil bir dört tekerli var, dikkat edin," dedi. "Yarım saattir kör noktamda piknik yapıyor."

Dört tekerli, Shawn'un dediğine göre büyük araçlıların arabalara ve pikaplara verdiği isimdi.

Başka bir ses saatte 190 kilometreyle trafikte mekik dokuyan kırmızı Ferrari'den yakındı. "Piç kurusu, küçük mavi bir Chevy'ye neredeyse çarpıyordu," diye böğürdü cızırtıların arasından kalın bir ses. "Çocuk var lan o arabada. İleride bu delifişeğin ateşini söndürmek isteyen var mı?" Ses konumunu söyledi.

Shawn kilometre tabelasına baktı. Biz öndeydik. "Ben dondurucu çeken beyaz Peter'ım," dedi. İnsanlar dikiz aynasından soğutucu konteynerli Peterbilt'i ararken bir sessizlik oldu. Ardından ilkinden de boğuk üçüncü bir ses yanıt verdi: "Ben kuru konteynerli mavi KW."

"Görüyorum seni," dedi Shawn ve benim anlamam için birkaç araba ötedeki lacivert Kenworth'ü işaret etti.

Ferrari görünüp de çok sayıdaki aynamızda çoğaldığında Shawn vites artırarak aragaz verdi ve Kenworth'ün yanına geçti. Böylece on beş metrelik iki treyler yan yana gidiyor, iki şeridi de kilitliyordu.

Ferrari korna çaldı, ileri çıktı, geri kaçtı, fren yaptı ve yeniden korna çaldı.

"Ne kadar tutsak herifi orada?" dedi kısık ses, derinden gelen bir kahkahayla.

"Sakinleşene kadar," dedi Shawn.

On kilometre sonra geçmesine izin verdiler.

Yolculuk iki hafta sürdü, ardından Tony'den bize Idaho'ya gidecek yük bulmasını istedik.

"Eveeeet, kenim ba'deşim," dedi Shawn, "buralardan üçlemenin vakti geldi."

WORM CREEK OPERA salonu yeni bir oyunun duyurusunu yaptı: *Carousel*. Shawn beni kolumdan tutup seçmelere götürdü, sonra kendisi de seçmelere katılarak beni şaşırttı. Charles da oradaydı, on yedi yaşında Sadie isimli bir kızla konuşuyordu. Kız, Charles'ın dediklerine baş sallıyordu ama bakışları Shawn'a saplanmıştı.

Kız ilk provada gelip Shawn'un yanına oturdu ve kahkahalar atıp saçını savurarak, elini Shawn'un koluna koydu. Yumuşak dolgun dudaklı, iri siyah gözlü, çok güzel bir kızdı ama Shawn'a sorduğumda kızdan hoşlanmadığını söyledi.

"Balık gözlü," dedi.

"Balık gözlü mü?"

"Evet, balık gözlü. Dibine kadar ahmak balık gözlüler. Güzeldirler ama kafaları lastik kadar boştur."

Sadie paydos saatlerinde, çoğu zaman da Shawn'a getirdiği milkshake, kurabiye veya kekle hurdalığa uğramaya başladı. Shawn onunla doğru dürüst sohbet bile etmiyor, getirdiklerini elinden kaparak ağıla doğru devam ediyordu. Sadie peşinden gidiyor, Shawn atlarıyla ilgilenirken onunla konuşmaya çalışıyordu. Sonunda bir akşam Shawn'dan kendisine at binmeyi öğretmesini istedi. Atlarımızın tam olarak ehlileştirilmediğini ona anlatmaya çalıştıysam da, kararı değişmedi. Bunun üstüne Shawn onu Apollo'ya bindirdi ve üçümüz dağa doğru yola koyulduk. Shawn kızla ve Apollo'yla hiç

ilgilenmedi. Bana ettiği gibi yardım etmedi; dik koyaklardan inerken üzengi üstünde nasıl ayağa kalkılacağını, at bir kütüğün üstünden atlarken kalçaları nasıl kasmak gerektiğini ona göstermedi. Sadie binişin başından sonuna korkudan titredi ama Shawn ne zaman baksa rujlu gülüşünü takınarak eğleniyormuş numarası yaptı.

Bir sonraki provada Charles Sadie'ye bir sahneyle ilgili sorular sordu, Shawn ikisinin konuştuğunu gördü. Sadie birkaç dakika sonra yanımıza geldiyse de, Shawn onunla tek kelime konuşmadı. Sırtını döndü, kız da ağlayarak gitti.

"O neydi öyle?" dedim.

"Yok bir şey," dedi.

Bundan birkaç gün sonra, bir sonraki provada, Shawn olanları unutmuş gibiydi. Sadie temkinle ona yanaştı, o da gülümsedi. Birkaç dakika sonra konuşup gülüşüyorlardı. Shawn kızdan yolun karşısına geçip bir dolar dükkanından kendisine Snickers almasını söyledi. Sadie bu istekten memnun, koşarak çıkıp gitti. Ancak birkaç dakika sonra geri dönüp çikolatayı verdiğinde Shawn, "Bu zıkkım da ne böyle? Milky Way istedim ben," dedi.

"Hayır, Snickers demiştin," dedi Sadie.

"Milky Way istiyorum."

Sadie yine gidip Milky Way'i getirdi, sinirli bir kahkahayla Shawn'a uzattı. Shawn, "Snickers'ım nerede? Yine mi unuttun yoksa?" dedi.

Kız donuk bakışlarla, "Onu istememiştin ya, ben de Charles'a verdim!" dedi.

"Git getir hemen."

"Başka bir tane alırım sana."

"Hayır," dedi Shawn soğuk bakışlarla. Normalde ona haşarı, muzip bir ifade kazandıran süt dişleri şimdi sağı solu kestirilmez, tutarsız bir hava vermişti. "Ben *onu* istiyorum. Ya getir ya da bir daha dönme."

Sadie'nin yanağından aşağı, rimel lekesini bırakarak, bir damla yaş süzüldü. Kız yaşı silmek ve gülüşünü toparlamak için bir an duraksadıktan sonra Charles'ın yanına gitti ve hiçbir şey olmamış gibi

gülerek, Snickers'ı geri alabilir miyim, diye sordu. Cebinden çıkardığı çikolatayı veren Charles onun Shawn'un yanına dönüşünü izledi. Sadie çikolatayı barış teklifi gibi Shawn'un eline yerleştirdikten sonra başı önünde, beklemeye başladı. Onu kucağına çeken Shawn ise çikolatayı üç ısırıkta yedi.

"Gözlerin çok güzel," dedi. "Balık gözü gibi."

SADIE'NİN ANNE BABASI boşanıyor, kasaba babasıyla ilgili söylentilerle çalkalanıyordu. Anne söylentileri duyduğunda, Shawn'un Sadie'yle ilgilenme sebebinin şimdi aydınlığa kavuştuğunu söyledi. "Oldu olası kanadı kırık melekleri korur o," dedi.

Shawn, Sadie'nin ders programını öğrenip ezberlemişti. Kamyonetiyle her gün mutlaka birkaç defa okula gidiyordu, özellikle de Sadie'nin farklı binalarda dersi olduğu zamanlarda. Aracı kenara çekiyor, görülecek ama erişilmeyecek bir mesafeden Sadie'yi izliyordu. Kasabaya hemen her gidişimizde, Shawn'la birlikte yaptığımız bir şeydi bu. Hatta kimi zaman gitmemiz gerekmediğinde bile... Ta ki günün birinde Sadie, Charles'la lisenin merdivenlerinde belirene dek. İkisi konuşup gülüşüyordu. Sadie, Shawn'un kamyonetini görmemişti.

Shawn'un yüzünün sertleşmesini, sonra da gevşeyişini izledim. Bana gülümsedi. "Mükemmel bir ceza buldum," dedi. "Hiç görüşmeyeceğim onunla. Tek yapmam gereken onu hiç görmemek, bırakacağım acı çeksin."

Haklıydı. Telefonları yanıtsız kalınca Sadie çaresizliğe düştü. Shawn tarafından görülme korkusuyla okuldaki çocuklara, kendisiyle yürümemelerini söyledi, Shawn'un hoşlanmadığı bir arkadaşıyla da görüşmeyi kesti.

Sadie her gün okuldan sonra bize geliyordu ve ben Snickers olayının farklı nesnelerle, farklı şekillerde tekrar tekrar yaşanışını izliyordum. Shawn bir bardak su rica ediyordu. Sadie suyu getirdiğinde buzlusunu istiyordu. Sadie onu getirdiğinde bu defa süt istiyor, ardından yine buzlu, buzsuz su istiyor, sonra da meyve suyu

soruyordu. Bu böyle yarım saat kadar devam edebiliyor, nihayetinde son bir sınamayla evde olmayan bir şeyi istiyordu. Sadie o zaman arabayla kasabaya –vanilyalı dondurma, patates cips, dürüm– isteneni almaya gidiyor ama geri döndüğü anda başka bir taleple karşılaşıyordu. Dışarı çıktıkları geceler halime şükrediyordum.

Bir gece Shawn eve geç vakitte, tuhaf bir ruh haliyle geldi. Benim dışımda herkes uyuyordu, bense yatmadan kanepede Kitab-ı Mukaddes'ten bir bölüm okuyordum. Shawn kendini yanıma attı. "Bir bardak su getir bana."

"Neden, bacağını mı kırdın?" dedim.

"Getir, yoksa yarın seni kasabaya götürmem."

Gidip suyu getirdim. Shawn'a uzatırken suratındaki gülümsemeyi gördüm ve düşünmeden bardağı kafasından aşağı boca ettim. Dönüp koridorda ilerlemeye başladım. Tam odama gireceğim sırada beni yakaladı.

"Özür dile," dedi. Burnundan tişörtüne sular damlıyordu.

"Dilemeyeceğim."

Uzanıp saçımdan bir tutamı, kalın bir tutamı kavradı. Beni kolayca yönlendirebilmek için saçı en dipten tuttu ve beni banyoya sürükledi. Ellerimle kapıyı arandım ve kapı çerçevesine tutundum ama Shawn beni yerden kaldırdı, kollarımı vücuduma yapıştırdı ve kafa üstü klozete soktu. "Özür dile," dedi yeniden. Hiçbir şey demedim. Kafamı daha da soktu, burnum lekeli porselene sürtmeye başladı. Gözlerimi yumdum ama koku, nerede olduğumu unutmama izin vermiyordu.

Başka bir şey düşünmeye çalıştım, aklımı kendimden uzaklaştıracak bir şey, ama gözümün önüne sadece Sadie'nin sinmiş, itaatkâr görüntüsü geldi. İçim iyice kinle doldu. Shawn beni o halde, burnum klozet çanağına değerek, bir dakika kadar tuttuktan sonra bıraktı. Saçlarımın uçları ıslaktı, kafa derim zedelenmişti.

Bitti sandım. Gerisin geri çıkmaya çalışırken bileğimi tutup içeri doğru büktü, parmaklarımı ve avucumu spirale dönüştürdü. Vücudum kıvrılmaya başlayana dek bükmeye devam etti, sonra da baskıyı artırdı. Bense düşünmeden, farkına varmadan, sırtım eğik, kafam

neredeyse yere değerek, tek kolum arkada, dramatik bir yay şeklini aldım.

Shawn'un bana bu tutuşu gösterdiği otoparkta, fiziksel zorunluluktan çok, onun tarifine uyduğum için çok az hareket etmiştim. O an fazla etkili görünmese de bu manevranın anlamını şimdi kavrıyordum: kontrol. Bileğimi kırmadan çok az hareket edebilir, çok az nefes alabilirdim. Shawn beni tek eliyle bu pozisyonda tutuyordu. Diğer elini ise zorlanmadığını göstermek için yanına sarkıtıyordu.

Yine de Sadie'nin olacağından daha güçlüyüm, diye düşündüm.

Shawn aklımı okumuş gibi bileğimi daha da büktü. Artık yüzüm yere sürtünüyordu, vücudum tamamen kıvrılmıştı. Bileğimdeki baskıyı azaltabilmek için yapılabilecek her şeyi yapmıştım. Bükmeye devam ederse bileğim kırılacaktı.

"Özür dile," dedi.

Kolumun alev alev yandığı ve yangının beynime ulaştığı uzun bir an geçti. "Özür dilerim," dedim.

Shawn bileğimi bıraktı, yere düştüm. Koridora doğru ilerleyen adımlarını duyabiliyordum. Ayağa kalktım, banyo kapısını sessizce kilitledim, aynadaki bileğini tutan kıza baktım. Bakışları donuktu, yanaklarından damlalar süzülüyordu. Nefret ettim ondan zayıf olduğu için, kırılacak bir kalbi olduğu için. Shawn'un ya da herhangi birinin onu *böyle* incitebilmesi, affedilir şey değildi.

Sadece acıdan ağlıyorum, dedim kendi kendime. *Bileğimin acısından. Başka hiçbir şeyden değil.*

İşte o an, o geceye ve on yıl boyunca bunun gibi başka birçok geceye ait anılarımı tanımlayan an olacaktı. O anın içinde kendimi taş kadar kırılmaz ve ancak taş kadar narin hissettim. İlk başta sadece bir inançtı bu ama günün birinde gerçeğe dönüştü. O günden sonra artık yalana kaçmadan bunun beni etkilemediğini, *Shawn'un* beni etkilemediğini söyleyebildim kendime. Ne de olsa hiçbir şey etkilemiyordu beni. Lakin haklılığımdaki maraziliğin farkında değildim. Kendi içimi nasıl da oyduğumun... O gecenin doğurduğu sonuçlara olan takıntım yüzünden, hayati gerçeği yanlış anlamıştım. Bunun beni etkilememesi; işte *asıl* etki buydu.

13. Bölüm

Kiliselerde Sessizlik

EYLÜLDE İKİZ KULELER YIKILDI. BENİMSE YIKILANA KADAR onlardan haberim bile yoktu. Sonra uçakların kulelere gömülüşünü izledim ve televizyonda, akıl almaz yükseklikte yapıların sallanıp çöküşüne şaşkınlıkla bakakaldım. Babam yanımda duruyordu. Görüntüleri izlemek için hurdalıktan gelmişti. Hiçbir şey söylemedi. O akşam Kutsal Kitap'tan, Yeşaya, Luka ve Vahiy Kitabı'ndan savaşlarla ve savaş söylentileriyle ilgili aşina olduğumuz bölümleri sesli okudu.

Bundan üç gün sonra Audrey on dokuz yaşına bastı ve kasabada garsonluk yaparken tanıştığı sarışın çiftçi oğlan Benjamin'le evlendi. Düğün resmi geçti. Babam dua etmiş ve bir vahiy almıştı: "Kutsal Toprak için bir çatışma ve nihai bir mücadele olacak," dedi. "Oğullarım savaşa gönderilecek. Bazısı geri dönmeyecek."

Banyodaki geceden beri Shawn'dan uzak duruyordum. Benden özür dilemişti. Bir saat sonra donuk bakışlar ve çatlak bir sesle odama gelmiş, kendisini affetmemi istemişti. Affedeceğimi, zaten affettiğimi söylemiş ama etmemiştim.

Audrey'nin düğününde ağabeylerimi takım elbiselerin, o kara üniformaların içinde görünce öfkem, geleceğe yönelik bir yitirme korkusuna dönüştü ve Shawn'u affettim. Zor da olmadı, ne de olsa Dünyanın Sonu kapıdaydı.

Bir ay boyunca nefesimi tutarcasına yaşadım. Ancak ne askere çağırma oldu ne de başka bir saldırı. Gökler kararmadı, Ay kan rengine dönmedi. Uzaklardan savaş rivayetleri geliyordu ama dağda hayat eskisi gibiydi. Babam ihtiyatı elden bırakmamalıyız dese de, kış geldiğinde dikkatim yeniden yaşamın önemsiz dertlerine kaymıştı.

On beş yaşındaydım ve zamanla girdiğim yarışı hissediyordum, farkındaydım. Vücudum değişiyordu. Kabarıyor, şişiyor, dolgunlaşıyor, esniyor, çıkıntılar veriyordu. Dursun istiyordum ama bedenim benim değildi sanki. Artık kendisine aitti ve bu garip değişimler hakkında ne hissettiğime, çocuk olmaktan çıkıp başka bir şeye dönüşmeyi *isteyip istemediğime* en ufak aldırış etmiyordu.

Başka bir şey daha heyecanlandırıyor, korkutuyordu beni. Ağabeylerimden farklı biçimde büyüyeceğimi hep biliyordum ama bunun ne anlama geleceğine kafa yormamıştım. Şimdiyse başka bir şey düşünemiyordum. Bu farklılığı anlayabilmek için ipuçları aramaya başladım ve başlar başlamaz da her yerde karşıma çıktılar.

Bir pazar öğleden sonra Annenin akşam yemeğine rosto hazırlamasına yardım ediyordum. Babam ayakkabılarını fırlatıp kravatını gevşetiyordu. Kiliseden çıktığımızdan beri konuşması kesilmemişti.

"Lori'nin eteği dizinin beş santim yukarısındaydı," diyordu. "Bir kadın hangi akla hizmet öyle bir elbise giyer?" Anne havucu doğrarken dalgın dalgın başını sallıyordu. Gayet alışkın olduğu bir nutuktu bu.

"Ya Jeanette Barney'ye ne demeli? Bir kadın o kadar kısa bir bluz giyiyorsa, o zaman eğilmeyecek." Anne onayladı. Jeanette'in o gün giydiği turkuaz bluz gözümün önüne geldi. Yakası köprücük kemiğinin sadece iki üç santim altındaydı ama bol kesimdi. Öne doğru eğilirse tam manzara verir herhalde, diye düşündüm. Bunu düşünürken kaygılanmaya başladım çünkü daha dar bluz, eğildiğinde Jeanette'i daha edepli kılsa da, darlığın kendisi edepten eksiltecekti. Namuslu kadınlar dar kıyafetler giymezdi. *Öteki* kadınlar giyerdi.

En doğru miktarda darlığın ne olduğunu çözmeye çalıştığım sırada Babam, "Jeanette o ilahi kitabına eğilmek için benim bakmamı

bekledi. Görmemi *istedi*," dedi. Anne dişlerinin arasından kınayan bir "cık cık cık" sesi çıkardıktan sonra, patatesi dörde böldü.

Bu konuşma, daha önceki yüzlerce benzerinden farklı biçimde aklımda kalacaktı. Sonraki yıllarda sözleri sık sık hatırlayacaktım ve üstüne düşündükçe, yanlış türde kadın olmaya doğru ilerlediğim yönündeki endişem de artacaktı. Zamanla *onlar* gibi yürümemeye, eğilmemeye, çömelmemeye çalışmakla o kadar meşgul oldum ki evde hareket edemez hale geldim. Kimse bana eğilmenin edepli şeklini öğretmediği için ayıp şekliyle yaptığımdan emindim.

SHAWN'LA WORM CREEK'TE bir melodramın seçmelerine katıldık. İlk provada Charles'ı gördüm ve akşamın yarısını onunla konuşacak cesareti toplamaya çalışarak geçirdim. En sonunda başardığımda bana içini dökerek, Sadie'ye âşık olduğunu söyledi. İdeal bir durum değildi ama konuşacak bir konu sağladı bize.

Shawn'la eve birlikte döndük. Direksiyona oturmuş, yol ona bir yanlış yapmış gibi dik dik bakıyordu.

"Seni Charles'la konuşurken gördüm," dedi. "İnsanlar seni o tür bir kız sanısın istemezsin herhalde."

"Konuşan türde bir kız mı?"

"Anladın ne demek istediğimi," dedi.

Ertesi gece aniden odama geldi ve beni Audrey'nin eski rimeliyle kirpiklerimi boyarken buldu.

"Bir de *makyaj* yapmaya mı başladın?" dedi.

"Öyle sanırım, evet."

Gitmek üzere, olduğu yerde döndü ama eşikte durdu. "Seni daha iyi biri sanmıştım ama ötekilerden bir farkın yok," dedi.

Bana "kenim ba'deşim" demeyi bıraktı. Bir gece tiyatro salonunun bir ucundan, "Yürü gidiyoruz, Balık Gözlü!" diye seslendi. Charles merakla etrafına bakındı. Shawn ismi açıklamaya başlayınca ben sesini boğabilme umuduyla, olabildiğince yüksek sesle kahkaha atmaya başladım. İsme bayılıyormuşum gibi güldüm.

İlk defa ruj sürdüğümde Shawn orospu olduğumu söyledi. Yatak odamda, ayna önünde durmuştum ki kapıda belirdi. Şaka yapar gibi söylemişti ama ben yine de rengi dudaklarımdan sildim. O gecenin ilerleyen saatlerinde, tiyatroda Charles'ın gözlerini dikip Sadie'ye baktığını görünce ruju yeniden sürdüm ve Shawn'un ifadesinin çarpıldığını fark ettim. O gece eve dönüş gerilimliydi. Dışarıda sıcaklık sıfırın altına düşmüştü. Üşüdüğümü söyleyince Shawn radyatörü açmaya hamle etti. Sonra durdu, kendi kendine güldü ve bütün camları açtı. Ocak rüzgârıyla başımdan aşağı bir kova buz dökülmüş gibi oldu. Kendi camımı kapamaya çalıştım ama Shawn çocuk kilidini çalıştırmıştı. Camları kapamasını söyledim. "Üşüyorum," deyip duruyordum. "Çok ama çok üşüyorum." Shawn kahkahalarla gülmekle yetindi. Yirmi kilometrelik yolu bu şekilde, sanki oyun oynuyormuşuz, ikimiz de oyuna dahilmişiz ve sanki dişlerim takırdamıyormuş gibi kıkır kıkır gülerek gitti.

Shawn, Sadie'yi terk edince işler düzelir diye düşündüm. Sanırım her şeyin, Shawn'un tüm yaptıklarının *kızın* hatası olduğuna, o olmazsa Shawn'un da farklı olacağına kendimi inandırmıştım. Shawn, Sadie'den sonra eski kız arkadaşı Erin'le birlikte olmaya başladı. Kızın yaşı daha büyüktü, Shawn'un oyunlarını oynamaya o kadar hevesli değildi ve ilk başlarda her şey yolunda gibiydi. Shawn daha iyiydi.

Ardından Charles, Sadie'yi yemeğe davet etti, Sadie "evet" dedi ve haber Shawn'un kulağına gitti. Randy'de geç saatlere kadar çalıştığım bir gece Shawn sinirden köpürmüş halde çıkageldi. Yatıştırabileceğimi düşünerek onunla gittim ama başaramadım. İki saat boyunca kasabada arabayla dolanarak Charles'ın cipini aradı, bir yandan da o piçi bulduğunda "yüzünü gözünü dağıtacağını" söyleyerek küfürler ediyordu. Bense gaz verdikçe hızlanan motorun sesini dinleyerek, sarı çizgilerin kaporta altında gözden kayboluşunu izleyerek kamyonetin ön koltuğunda öylece oturuyordum. Ağabeyimi eski haliyle, o hatırladığım, olmasını istediğim haliyle düşündüm. Albuquerque'ü, Los Angeles'ı ve eyaletler arası kat ettiğimiz yolları düşündüm.

Aramızdaki koltukta bir tabanca duruyordu ve Shawn vites değiştirmediği zamanlarda onu alıp okşuyor, ara ara silahşorlar gibi işaret parmağında döndürüyor, sonra yine koltuğa bırakıyordu. Silahın çelik namlusu, gelip geçen arabaların farıyla ışıldıyordu.

BEYNİME İĞNELER BATARAK uyandım. Binlerce iğne beynimi ısırıyor, her şeyin önünü kesiyordu. Ardından baş döndürücü bir şekilde kayboldular ve ben yerimi yönümü anlayabildim.

Sabah vaktiydi, erken bir vakit. Amber ışınlar yatak odamın penceresinden süzülüyordu. Ayakta duruyordum ama kendi gücümle değil. İki el boğazımı kavramış, beni sarsıyordu. İğneler aslında kafatasımın içinde ezilen beynimdi. Ancak birkaç saniye olanları kavramaya çalışabildim, ardından iğneler geri dönerek tüm düşüncelerimi delik deşik etti. Gözlerim açıktı ama tek gördüğüm beyaz ışık parlamalarıydı. Birkaç ses güç bela bana ulaştı.

"KAHPE!"

"OROSPU!"

Ardından başka bir ses. Anne. Ağlıyordu. "Dur! Öldüreceksin kızı! Yeter!"

Anne onu yakalamış olmalı ki başka yöne döndüğünü hissettim. Yere düştüm. Gözlerimi açtığımda Anneyle Shawn yüz yüze durmuşlardı ve Annenin üstünde sadece hırpani sabahlığı vardı.

Tutulup ayağa kaldırıldım. Shawn daha önceki yöntemle, beni istediği gibi idare edebilmek için dipten yakalayarak saçımdan bir tutamı kavrayıp beni koridora sürükledi. Kafam göğsüne yapışmıştı. Tek görebildiğim, takılıp duran ayağımın altından uçarak giden halıdan küçük kesitlerdi. Başım zonkluyordu, güçlükle nefes alıyordum ama neler olduğunu anlamaya başlamıştım. Ardından gözlerimde yaşlar belirdi.

Acıdan, diye düşündüm.

"Bak sen, ancak şimdi ağlıyor kaltak," dedi Shawn. "Neden? Birisi o gerçek, kaltak yüzünü gördü diye mi?"

Yüzüne bakmaya çalıştım, ağabeyim diye bildiğim insanı görmeye. Ama o kafamı yere doğru ittirdi ve ben düştüm. Önce sürünerek ondan uzaklaştım, sonra ayağa kalktım. Mutfak fırıl fırıl dönüyor, gözlerimin önünden pembe, sarı tuhaf benekler geçiyordu.

Anne saçlarını yolarak, hıçkırıklarla ağlıyordu.

"Ben görüyorum gerçek yüzünü senin," dedi Shawn. Bakışları vahşiydi. "Azizeler gibi, dindar gibi numara yapıyorsun ama ben görüyorum gerçeği. Fahişeler gibi Charles'la etrafta nasıl hoplayıp zıpladığını görüyorum." Sözlerinin yarattığı etkiyi görmek için Anneye döndü. Anne mutfak masasına yığılmıştı.

"Öyle bir şey *yapmıyor*," dedi fısıltıyla.

Shawn'un yüzü hâlâ ona dönüktü. Söylediğim yalanlardan, onu nasıl kandırdığımdan, evde cici kızı oynayıp kasabada yalancı bir orospuya dönüştüğümden en ufak haberinin olmadığını söyledi Anneye. Bense o arada küçük adımlarla arka kapıya doğru ilerledim.

Anne arabasını alıp gitmemi söyledi. Shawn bana döndü. "Onun için bunu alman gerekecek," dedi Annenin anahtarlarını havaya kaldırarak. "Orospu olduğunu itiraf edene dek şuradan şuraya adım atamaz," dedi.

Ardından bileğimi kavradı ve vücudum yine o bilindik duruşa geçti; baş öne doğru uzanmış, kol arkaya bükülmüş, bilek tuhaf biçimde içe kıvrılmış. O an dans adımlarında olduğu gibi kaslarım öğrendiklerini hatırlayıp müziğe yetişebilmek için harekete geçti. Olabildiğince eğilmeye, bilek kemiğimi olabildiğince rahatlatmaya çalışırken, ciğerlerimdeki hava boşaldı.

"Söyle!" dedi Shawn.

Ne var ki ben bambaşka bir yerdeydim. Gelecekte. Shawn birkaç saat sonra yatağımın yanında diz çökmüş olacak, büyük pişmanlık yaşayacaktı. Orada iki büklüm dururken bile biliyordum bunu.

"Neler oluyor?" dedi koridordaki merdiven boşluğundan yukarı süzülen bir ses.

Başımı çevirince iki tahta tırabzanın arasında asılı yüzü gördüm. Tyler.

Hayal görüyordum. Tyler asla eve gelmezdi. Bunları düşünürken yüksek sesle güldüm, tiz bir kıkırtıyla. Kaçmayı başardıktan sonra hangi kaçık geri dönerdi ki buraya? Görüş alanıma artık öyle çok pembe ve sarı benek dolmuştu ki kar küresinin içinde gibiydim. Bu da demek ki bayılmak üzereydim. İple çekiyordum bayılmayı.

Shawn bileğimi bıraktı ve ben yine düştüm. Başımı kaldırdığımda bakışlarının merdivene odaklandığını gördüm. Ancak o zaman dank etti kafama, Tyler'ın gerçek olduğu.

Shawn bir adım geriledi. Fiziksel dürtülerine meydan okunmaması için Babamla Luke'un evden çıkmasını, iş için uzakta olmasını beklemişti. Daha zararsız ama kendine özgü bir güce sahip küçük kardeşiyle yüzleşmekse hesapta yoktu.

"Neler oluyor?" diye sordu tekrar Tyler. Çıngıraklı yılana yanaşır gibi temkinli adımlarla gelirken, gözünü Shawn'dan ayırmıyordu.

Anne ağlamayı bıraktı. Utanmıştı. Tyler artık dışarıdan biriydi. Öyle uzun zamandır yoktu ki sır sakladığımız insanlar kategorisine girmişti. *Bunu* sakladığımız insanlar kategorisine...

Tyler merdivenleri tırmanarak kardeşine yaklaştı. Yüzü gergin, nefesi kesikti ama ifadesinde en ufak bir şaşkınlık emaresi yoktu. Ne yaptığını gayet iyi biliyor, daha önce, henüz küçükken ve birbirlerinin bu kadar dengi değilken de yaptığı bir şeyi yapıyor gibiydi. İlerlemeyi bıraktı ama gözlerini kırpmadı. *Her ne oluyorduysa, bitti artık*, dercesine dik dik bakıyordu Shawn'a.

Shawn benim kıyafetlerimle, kasabada yaptıklarımla ilgili bir şeyler mırıldanmaya başladı. Tyler elinin bir hareketiyle onu susturdu. "Bilmek istemiyorum," dedi. Sonra bana dönerek, "Git, çık buradan," dedi.

"Hiçbir yere gidemez," diye tekrarladı Shawn anahtarlığı göstererek.

Tyler kendi anahtarlarını fırlattı bana. "Git haydi," dedi.

Koşarak Tyler'ın arabasına gittim. Araba Shawn'un kamyonetiyle tavuk kümesinin arasında duruyordu. Geri geri çıkmaya çalıştım ama gazı fazla verince patinaj yapan tekerlekler dört bir yana çakıl fırlattı. İkinci girişimimde başarılı oldum. Araba geriye doğru

fırlayıp çember çizdi. İleri vitese geçtiğim ve tepeden inmeye hazırlandığım sırada Tyler verandada belirdi. Camı indirdim. "İşe gitme," dedi. "Bulur seni orada."

O GECE EVE döndüğümde, Shawn gitmişti. Anne mutfakta yağları karıştırıyordu. Sabah yaşananlarla ilgili hiçbir şey söylemedi, ben de konuyu açmamam gerektiğini biliyordum. Yatmaya gittim ama saatler sonra tepeyi tırmanan pikabın motorundan gelen homurtuyu duyduğumda hâlâ uyanıktım. Birkaç dakika sonra odamın kapısı gıcırdayarak açıldı. Lamba düğmesinin sesini duydum, ışığın duvarlarda sektiğini gördüm ve onun ağırlığının yatağıma serilişini hissettim. Dönüp yüzüne baktım. Yanıma kadife siyah bir kutu koymuştu. Dokunmadığımı görünce kutuyu kendisi açtı ve süt rengi bir dizi inciyi çıkardı.

Nasıl bir yolda ilerlediğimi gördüğünü ve bunun hiç iyi olmadığını söyledi. Kendimi kaybediyor, diğer kızlara benziyor, hoppa, manipülatif ve istediğini elde etmek için dış görünümünden faydalanan biri oluyordum.

Vücudumu düşündüm, değişen tüm yönleriyle. Ben bile bilmiyordum onunla ilgili neler hissettiğimi. Bazen *gerçekten* de fark edilmesini, beğenilmesini istiyordum ama sonradan aklıma Jeanette Barney geliyor ve kendimden iğreniyordum.

"Sen özelsin Tara," dedi Shawn.

Öyle miydim? Öyle olduğuna inanmak istiyordum. Yıllar önce Tyler da yine bir gün özel olduğumu söylemişti. Bana Mormon Kitabı'ndan, *dinini ifada atik, aklı başında bir çocuk* hakkındaki pasajı okumuş, "Bu bana seni hatırlatıyor," demişti.

Pasajda yüce Mormon peygamberi betimleniyordu ki bu da aklımı karıştırıyordu. Kadınlar asla peygamber olamazken, Tyler bana en yüce peygamberlerden birini anımsattığımı söylüyordu. Bununla tam olarak ne kastettiğini hâlâ anlamış değilim ama o sırada anladığım şey, kendime güvenebileceğim, içimde peygamberlerdekine

benzer bir şeyler olduğu ve o şeyin dişilik ya da erkeklik, yaşlılık veya gençlikle tanımlanamayıp doğuştan gelen, sarsılmaz bir değer olduğu şeklindeydi.

Ancak şimdi -olgunlaşan bedenimin, onun kötülüklerinin ve benim onunla yapmak istediğim kötülüklerin farkında olan Shawn'un duvarıma yansıyan gölgesine bakarken-, o anının anlamında bir kayma olmuştu. O değer bir anda koşullu oluvermişti sanki, geri alınabilir ya da heba edilebilir bir şey gibi. Doğuştan da gelmiyordu, bahşediliyordu. Değeri olan şey *ben* değildim, beni müphemleştiren kısıtlar ve dini riayetlerin kisveydi.

Ağabeyime baktım. O an olgun görünüyordu, bilgeydi. Hayatı biliyordu. Dünya zevklerine düşkün kadınları tanıyordu. Bu yüzden de ondan, beni bu kadınlara benzemekten alıkoymasını istedim.

"Tamam, Balık Gözlü," dedi. "Öyle yapacağım."

ERTESİ SABAH UYANDIĞIMDA boynum morarmış, bileğim şişmişti. Başımda bir ağrı vardı, başta hissedilen o bilindik ağrıdan değil de, organın kendisi yumuşamış gibi gerçek anlamda bir beyin ağrısı. İşe gittiysem de eve erkenden döndüm ve bodrumda karanlık bir köşeye çekilip ağrının geçmesini bekledim. Beynimdeki zonklamayı hissederek halının üstüne uzandığım sırada Tyler beni buldu ve başımın hemen yanına, kanepeye oturdu. Onu gördüğüme memnun olmamıştım. Evin içinde saçlarımdan sürüklenmekten beter bir şey varsa, o da Tyler'ın bunu görmesiydi. Olayın kendi akışında ilerlemesiyle, Tyler'ın orada olup durdurması arasında bir tercihim olsa, akışa bırakılmasını yeğlerdim. Elbette ki yeğlerdim. Zaten bayılmanın eşiğine gelmiştim, sonrasında da her şeyi unutabilirdim. Hatta bir iki güne olanlar gerçekliğini bile kaybeder, kötü bir rüyaya dönüşürdü. Bir aya kalmadan da kötü bir rüyanın yansımasına indirgenirdi. Ancak Tyler her şeyi görmüş ve görerek gerçek kılmıştı.

"Gitmeyi hiç düşündün mü?" dedi.

"Nereye mesela?"

"Okula," dedi.

Hemen canlandım. "Eylülde liseye yazılacağım," dedim. "Babam hazzetmeyecek ama ben yine de gideceğim." Tyler memnun olur sanmıştım ama yüzünü ekşitti.

"Önceden de demiştin bunları."

"Gerçekten gideceğim."

"Belki," dedi. "Ama Babamın çatısı altında yaşadığın sürece sana 'gitme' dediğinde gitmen zor olacak, her seferinde bir yıl daha ertelemen kolay olacak ve sonunda geriye gidebileceğin bir yıl kalmayacak. Şimdi ikinci sınıftan başlasan mesela, mezun olabilir misin?"

İkimiz de olamayacağımı biliyorduk.

"Gitme vaktin geldi artık Tara," dedi Tyler. "Ne kadar kalırsan, gitme ihtimalin o kadar azalır."

"Sence gitmeli miyim yani?"

Tyler gözünü kırpmadı, tereddüt etmedi. "Bence burası yaşayabileceğin en kötü yer." Yumuşak bir sesle söylemiş ama bana haykırdı gibi gelmişti.

"Nereye gidebilirim ki?"

"Benim gittiğim yere," dedi Tyler. "Üniversiteye."

İnanmazlıkla güldüm.

"BYU evde eğitim görenleri kabul ediyor," dedi.

"Biz o muyuz," dedim. "Evde eğitim görenler?" En son ne zaman okul kitabı okuduğumu hatırlamaya çalıştım.

"Kayıt bürosu verdiğimiz bilgiden ötesini bilemez," dedi. "Evde eğitim aldığını söylersek inanırlar."

"Girmeyi başaramam ki."

"Başarırsın," dedi Tyler. "ACT'yi geçsen yeter. Dandik bir sınav alt tarafı."

Gitmek için ayağa kalktı. "Dışarıda koca bir dünya var Tara," dedi. "Üstelik Babam kulağına kendi dünya görüşünü fısıldamadığı gün, gözüne çok daha farklı görünecek bir dünya."

ERTESİ GÜN KASABADAKİ nalbura gittim ve yatak odamın kapısına sürgülü kilit aldım. Kilidi yatağıma bıraktım, atölyeden bir matkap getirip vidaları takmaya başladım. Shawn'un dışarıda olduğunu sanıyordum -kamyoneti araba yolunda yoktu- ama elimde matkapla arkamı döndüğümde eşikte gördüm.

"Ne yapıyorsun sen?" dedi.

"Kapı tokmağı kırıldı," diye yalan söyledim. "Kapı ikide bir açılıyor. Bu kilit ucuz ama işimi görür."

Shawn parmağını kalın çelikte gezdirdi. Ucuz olmadığını anlayacağından emindim. Korkuyla ama aynı zamanda acıma hissiyle kıpırdayamaz halde, sessizce duruyordum. O an ondan nefret ediyor ve bunu yüzüne haykırmak istiyordum. Böyle yapsam, sözlerimin ağırlığı altında nasıl ezilip büzüleceğini, kendinden nasıl nefret edeceğini hayal ettim. Henüz o sıralarda bile farkındaydım gerçeğin: Shawn'un kendine duyduğu nefret, benim ona olan nefretimden katbekat fazlaydı.

"Yanlış vidaları kullanıyorsun," dedi. "Duvar için uzun, kapı için kancalı olanlardan kullanman lazım. Yoksa yerinde durmaz."

Yürüyerek atölyeye gittik. Shawn birkaç dakika sağı solu karıştırdıktan sonra bir avuç çelik vidayla geldi. Birlikte eve döndük ve o, kendi kendine mırıldanıp gülümseyerek, bebek dişlerini sergileyip kilidi monte etti.

14. Kısım

Ayaklarım Artık Toprağa Değmiyor

BABAM EKİMDE BUCK'S BEAK'İN ÖTEKİ TARAFINDAKİ TOZLU dumanlı çiftlik kasabası Malad City'de endüstriyel tahıl ambarı inşasının ihalesini kazandı. Küçük bir ekip için -Babam, Shawn, Luke ve Audrey'nin kocası Benjamin- büyük işti ama Shawn iyi bir ustabaşıydı ve onun idareciliğinde Babam hızlı ve güvenilir iş çıkarma namı kazanmıştı.

Shawn Babamın kestirmelere sapmasına izin vermiyordu. Atölyenin önünden geçtiğim zamanların yarısında ikisini bağrışırken duyuyordum. Babam Shawn'un vakit kaybettirdiğini söylüyordu, Shawn ise onun neredeyse birinin kafasını uçuracağını haykırıyordu.

Shawn ambarlar için temizlikle, ham maddelerin kesimi ve kaynak işleriyle uzun saatler geçiriyordu, inşaat başladıktan sonraysa genelde Malad'da inşaat sahasındaydı. Babamla gün batımından saatler sonra eve döndüklerinde, hemen her defasında sayıp sövüyorlardı. Shawn işi profesyonelleştirmek, Malad işinden gelen kârla yeni araç gerece yatırım yapmak istiyordu, Babamsa her şeyin olduğu gibi kalmasını... Shawn'a göre Babam, inşaat sektöründe hurdacılıktan daha fazla rekabet olduğunu ve büyük işler

almak istiyorlarsa, ciddi araç gerece iyi para harcamaları gerektiğini anlamıyordu; özellikle de yeni bir kaynak makinesiyle sepetli bir asansöre.

"Bu işi forkliftle eski bir peynir paletini kullanarak sürdüremeyiz," diyordu. "Hem görüntüsü bok gibi hem de tehlikeli."

Babam asansör sepeti fikrine kahkahalarla gülüyordu. Ne de olsa yirmi yıldır forklift ve paletle işi idare ediyordu.

ÇOĞU AKŞAM GEÇ saatlere kadar çalışıyordum. Randy yeni müşteriler bulabilmek için uzun bir yolculuğa çıkmayı planlıyordu ve yokluğunda işlerini idare etmemi istemişti. Muhasebe tutmak, sipariş girmek ve envanter yönetmek için bilgisayarını kullanmayı öğretmişti bana. İnterneti ilk ondan duydum. Bana internete bağlanmayı, sayfalara gitmeyi ve e-posta yazmayı öğretti. Giderken de her saat ulaşabilmek için bir cep telefonu verdi.

Bir akşam işten eve dönerken Tyler aradı. ACT sınavı için çalışıp çalışmadığımı sordu. "Giremem o sınava," dedim. "Hiç matematik bilmiyorum."

"Paran var," dedi Tyler, "kitap al, öğren."

Hiçbir şey demedim. Üniversite benim için alakasızdı. Hayatımın nasıl gelişeceğini zaten biliyordum. On sekiz ya da on dokuzuma geldiğimde evlenecektim. Babam bana çiftliğin bir köşesini verecekti, kocam da oraya bir ev dikecekti. Anne bana otları ve bir de migren ağrıları azaldığından beri geri döndüğü ebeliği öğretecekti. Çocuklarıma Anne ebelik yapacaktı ve tahminimce günün birinde de Ebe *ben* olacaktım. Tüm bunların arasına üniversiteyi sığdıracak yer göremiyordum.

Tyler düşüncelerimi okumuş gibiydi. "Rahibe Sears'i tanıyor musun?" dedi. Rahibe Sears kilise korosunun şefiydi. "Sence koro yönetmeyi nereden biliyor?"

Rahibe Sears'a oldum olası hayranlık duymuş, müzik bilgisine gıpta etmiştim. Nereden öğrendiğini ise hiç düşünmemiştim.

"Eğitim aldı da ondan," dedi Tyler. "Müzik diploması alabileceğini biliyorsun, değil mi? Öyle olursa ders verebilirsin, kilise korosu yönetebilirsin. Böyle bir şeye Babam bile karşı çıkmaz, en azından fazla çıkmaz."

Anne kısa süre önce bir internet servisinin deneme versiyonunu satın almıştı. O güne dek interneti sadece iş için Randy'deyken kullanmıştım ama Tyler telefonu kapadıktan sonra bilgisayarı açıp modemin bağlanmasını beklemeye başladım. Tyler BYU'nun internet sitesiyle ilgili bir şeyler söylemişti. Bulmam sadece birkaç dakikamı aldı. Sonra ekran binbir fotoğrafla doldu; zümrüt yeşili ağaçlarla çevrili, yıldız taşı renginde güzelim tuğla binaların, kollarının altına sıkıştırılmış kitaplar, sırtlarında çantalarla gezinen, gülüşen güzel insanların fotoğrafları. Bir filmden sahneler gibi. Mutlu bir filmden...

Ertesi gün altmış beş kilometre ötedeki en yakın kitapçıya gidip parlak kapaklı bir ACT çalışma rehberi aldım. Yatağıma oturdum ve matematik alıştırma sorularını açtım. İlk sayfaya göz gezdirdim. Mesele denklemleri nasıl çözeceğimi bilmemem değildi, sembolleri tanımıyordum. İkinci sayfada da aynısı söz konusuydu, üçüncüde de.

Testi Anneye götürdüm. "Bu nedir?" dedim.

"Matematik," dedi.

"Sayılar nerede o zaman?"

"Cebir bu. O harfler sayılara karşılık geliyor."

"Nasıl yapacağım, peki?"

Anne birkaç dakika kalem kâğıtla bir şeyler yaptıysa da, ilk beş denklemin hiçbirini çözemedi.

Ertesi gün aynı altmış beş kilometreyi gittim, seksen tur attım ve elimde koca bir cebir kitabıyla eve döndüm.

BABAM HER AKŞAM ekibiyle Malad'dan yola çıkmadan önce, kamyonet yokuşu paldır küldür tırmanırken Anne yemeği hazır etsin diye evi arıyordu. Ben de bu telefona kulak kesiliyordum ve geldiği zaman Annenin arabasına binip evden uzaklaşıyordum. Nedenini bilmiyordum. Worm Creek'e gidip örneğin, balkonda oturuyor,

ayağımı kenara dayayıp kucağımda matematik kitabıyla provaları izliyordum. Kalanlı bölme işleminden sonra hiç matematik çalışmamıştım ve kavramlara yabancıydım. Kesirler teorisini anlıyor ama işlem yapmakta zorlanıyordum. Sayfada ondalık sayı görmekse kalp çarpıntısı yapıyordu. Bir ay boyunca her gece opera salonunda, kırmızı kadife bir koltukta oturup karakterler rollerini prova ederken, en temel işlemleri çalıştım; kesirli sayıların çarpımı, tersin kullanımı, ondalık sayıların toplama, çarpma ve bölünmesi...

Sonra trigonometriye başladım. Onun tuhaf formüllerinde, denklemlerinde bir teselli vardı. Pisagor teoreminin ve teoremin evrenselliğe ilişkin vaadinin cazibesine kapıldım; dik açı içeren herhangi üç noktanın niteliğini, her yerde ve daima öngörebilme yetisi... O güne dek fiziğe dair tüm bildiklerimi, fiziksel dünyanın genelde istikrarsız ve değişken göründüğü hurdalıkta öğrenmiştim. Oysa işte burada yaşamın boyutlarının tanımlanmasına, kavranmasına olanak sağlayan bir ilke vardı. Kim bilir, belki de gerçeklik büsbütün kararsız değildi. Belki açıklanabilir, öngörülebilirdi. Belki akla yatkın kılınması mümkün olabilirdi.

Asıl çile Pisagor teoreminden sinüs, kosinüs ve tanjanta geçtiğimde başladı. Bu tür soyutlamaları kavrayamıyordum. Mantıklarını hissedebiliyor, düzen ve simetri bahşetme kudretlerini seziyor ama kilidi çözemiyordum. Soyutlamalar gizemlerini koruyor, ardında yasalardan ve mantıktan oluşan bir dünya yattığına inandığım bir kapıya dönüşüyorlardı. Ne var ki ben o kapıdan bir türlü geçemiyordum.

Anneye göre trigonometri öğrenmek istiyorsam, öğretmek onun göreviydi. Bir akşamını bana ayırdı ve birlikte mutfak masasına oturup saçımızı başımızı yolarak kâğıda bir şeyler karaladık. Tek bir problem üstünde üç saat çalışıyorduk, bulduğumuz tüm cevaplar da yanlış çıkıyordu.

"Lisede de trigonometrim iyi değildi," diye sızlandı Anne kitabı "pat" diye kapatarak. "Bildiğim azıcık şeyi de unutmuşum."

Babam da oturma odasında kendi kendine mırıldanarak ambar taslaklarını karıştırıyordu. Taslakları çizerken, hesapları yaparken,

bir açıyı değiştirip bir kolonu genişletirken izlemiştim onu. Matematikte çok az resmi eğitim almıştı ama doğuştan gelen yatkınlığını inkâr etmek imkânsızdı. Denklemi önüne koysam çözebileceğini içten içe biliyordum.

Ona üniversite planımdan söz ettiğimde, kadının yeri evidir demiş. Annenin yerini alabilmem için bitkileri –"Rab'bin eczası" diye tanımlamıştı onları kendi kendine gülümseyerek– öğrenmem gerektiğini söylemişti. Başka şeyler de söylemişti elbette, Rab'bin ilmini almak yerine insan ilminin orospuluğunu yaptığım gibi. Ben yine de ona trigonometriyi sormaya karar verdim. Söz konusu şey, Babamda var olduğundan şüphe etmediğim, insani ilmin küçük bir kesitiydi.

Problemi boş bir kâğıda yeniden yazdım. Babam yanına yaklaşırken başını kaldırmadığı için kâğıdı kibarca ve yavaşça taslakların üstüne koydum. "Babacığım, şunu çözebilir misin?"

Önce dik dik baktı bana, sonra bakışları yumuşadı. Kâğıdı kendine döndürdü, bir an durup düşündü, sonra da sayılar, daireler ve kendi üstüne kapanan, kocaman yaylar karalamaya başladı. Çözüm yönteminin kitaptakiyle uzaktan yakından alakası yoktu. Aslında o güne dek gördüğüm hiçbir şeyle alakası yoktu. Sakalı seyirdi, ağzından mırıltılar döküldü. Az sonra karalama işini bıraktı, başını kaldırdı ve doğru cevabı söyledi.

Nasıl çözdüğünü sordum. "Nasıl *çözüleceğini* bilmiyorum," dedi kâğıdı uzatarak. "Tek bildiğim, cevabı bu."

Mutfağa döndüm ve tertemiz, dengeli denklemi yarım yamalak hesaplamalar ve baş döndüren karalamalarla karşılaştırdım. Sayfanın tuhaflığı karşısında hayretler içindeydim. Babam bu bilime hakimdi, onun dilini çözebiliyor, mantığını deşifre edebiliyor ve eğip büküp sıkarak içinden doğruyu çıkarabiliyordu. Ne var ki bunlar onun içine girip dışarı çıkarken bir kaosa dönüşüyordu.

TRİGONOMETRİYİ BİR AY boyunca çalıştım. Kimi zaman rüyamda sinüs, kosinüs ve tanjantı, gizemli açılarla tersi yüzü karışmış hesapları gördüm ama tüm bunlara rağmen bir arpa boyu yol

gidemedim. Bu işi kendi kendime öğrenemiyordum ama öğrenmiş birini biliyordum.

Tyler, Debbie teyzenin evinde buluşmamızı söyledi çünkü teyzemiz Brigham Young Üniversitesi'nin yakınında oturuyordu. Arabayla yol üç saat sürdü. Teyzemin kapısını çalarken huzursuzdum. Kadın Annenin kardeşiydi ve Tyler BYU'daki ilk yılında onunla yaşamıştı ama hakkında başka bir şey bilmiyordum.

Kapıyı Tyler açtı. Debbie fırında güveç hazırlarken biz salona yerleştik. Tyler denklemleri, her adım için düzgün açıklamalar yazarak, kolayca çözdü. Makine mühendisliği eğitimi alıyor, sınıfın en iyi derecesiyle mezun olma yolunda ilerliyordu ve yakında Purdue'da doktoraya başlayacaktı. Benim trigonometri sorularım yetilerinin çok altındaydı ama sıkılıyorsa bile belli etmiyordu. İlkeleri sabırla, tekrar tekrar açıklıyordu. Kapı böylece biraz olsun aralandı ve ben içeri göz atabildim.

Tyler gitmişti, Debbie elime yemek dolu bir tabağı tutuşturuyordu ki telefon çaldı. Arayan Anneydi.

"Malad'da bir kaza oldu," dedi.

ANNE KAZAYLA İLGİLİ fazla bir şey bilmiyordu. Shawn düşmüştü. Kafası üstü çakılmıştı. Biri ilk yardımı aramıştı ve Shawn helikopterle Pocatello'daki bir hastaneye kaldırılmıştı. Doktorlar yaşayacağından emin değildi. Eldeki tek bilgi buydu.

Bense daha fazlasını istiyordum. Hiç değilse ihtimallere dair bir bilgi; hemen karşı mantık yürütecek olsam bile. "İyileşeceğini düşünüyorlar," demesini istiyordum Annenin, hatta "Onu kaybedeceğimizi düşünüyorlar." Yeter ki "Bilmiyorlar," dışında bir şey söylesin.

Anne hastaneye benim de gelmem gerektiğini söyledi. Shawn'u bir sedyede, can çekişirken hayal ettim. O an öyle bir yoksunluk dalgası hissettim ki dizlerimin bağı çözüldü. Ancak ertesi sabah hissettiğim değişik bir duyguydu. Rahatlama.

Vadimizin girişini tutan Sardine Kanyonu'na bir metre kar bırakacak bir fırtına yaklaşıyordu. Debbie teyzeye giderken kullandığım

Annenin arabasının lastikleri yıpranmıştı. Anneye o durumda gelemeyeceğimi söyledim.

SHAWN'UN DÜŞÜŞ HİKÂYESİ kulağıma, olay sırasında yanında bulunan Luke ve Benjamin'in zayıf anlatımıyla, bölük pörçük gelecekti. Dondurucu bir ikindiydi. Keskin bir rüzgâr toz tanelerini kamçılayarak, yumuşacık bulutlara dönüştürüyordu. Shawn altı metre yükseklikteki tahta bir paletin üstündeydi. Dört metre kadar aşağısında, içinden küt şişler gibi demirleri fırlayan, yarı tamamlanmış beton bir duvar vardı. Shawn'un palette ne yaptığını tam olarak bilmiyorum ama muhtemelen direk çakıyor veya kaynak yapıyordu çünkü yaptığı işler bu türdendi. Babamsa forkliftı kullanıyordu.

Shawn'un düşüş nedeniyle ilgili çelişkili anlatımlar duydum.* Birisi, Babam vinç kolunu beklenmedik biçimde hareket ettirince, Shawn'un yalpalayıp düştüğünü söyledi. Ancak genel kanı Shawn'un kenara yakın durduğu ve anlaşılmaz bir nedenle geri adım atarak tökezlediği yönündeydi. Dört metre düşerken vücudu havada yavaşça dönmüş, her yerinden demirler uzanan beton duvara önce başı çarpmıştı. Geri kalan iki metre boyunca yuvarlanarak yere düşmüştü.

Düşüş böyle anlatılmıştı bana ama zihnim görüntüyü farklı çiziyor; beyaz bir sayfa üstüne eşit aralıklarla. Shawn yükseliyor, belli bir eğimde düşüyor, inşaat demirine çarpıyor ve tekrar yere dönüyor. Bir üçgen algılıyorum burada. Bu şekilde düşündüğümde olay akla yatkın geliyor. Ancak sonra sayfanın mantığı Babama teslim oluyor.

---

* Shawn'un düşüşüyle ilgili anlattıklarım bana o sırada anlatılanlara dayanıyor. Tyler'a da aynı hikâye anlatılmıştı, hatta bu anlatımdaki ayrıntıların çoğu onun anılarından geliyor. On beş yıl sonra sorulduğunda insanlar olayı farklı anımsıyorlardı. Anne, Shawn'un palet üstünde değil, forkliftin çatalları üstünde durduğunu söylüyor. Luke paleti hatırlıyor ama inşaat demirleri yerine, ızgarası çıkarılmış metal bir su borusu vardı, diyor. Düşüşün dört metreden olduğunu ve Shawn'un birinci yerine gelir gelmez tuhaf davranmaya başladığını söylüyor. Acil servisi kimin aradığını hiç hatırlamıyor ama yakındaki bir imalathanede çalışan adamlardan birinin Shawn düştükten hemen sonra telefon etmiş olabileceğini düşünüyor.

Babam Shawn'a şöyle bir bakmış. Shawn'un aklı bulanıkmış. Göz bebeklerinden biri büyüyüp küçülüyor, diğeri büyümüyormuş. Bunun beyindeki kanamaya işaret ettiğini kimse bilmiyormuş.

Babam Shawn'a mola vermesini söylemiş. Luke'la Benjamin kalkıp kamyonete yaslanmasına yardım ettikten sonra işlerine dönmüşler.

Bu noktadan sonraki bilgilerse daha da muğlak.

Duyduğum hikâyeye göre Shawn on beş dakika sonra sahaya dönmüş. Babam çalışmaya hazır olduğunu düşünerek palete çıkmasını söylemiş. Emir almayı hiç sevmeyen Shawn ise her konuda ona bağırmaya başlamış; aletler, ambar tasarımları, kendi yevmiyesi... Sesi kısılana dek bağırdıktan sonra Babam sakinleştiğini düşünürken, o adamı belinden yakalayıp tahıl çuvalı gibi fırlatmış. Babam henüz yerden kalkamadan, hoplayıp zıplayarak, uluyarak ve kahkahalar atarak çekip gitmiş. Artık büyük bir terslik olduğundan şüphesi kalmayan Luke'la Benjamin ise onun peşine düşmüşler. Önce Luke hamle etmiş ama yakalayamamış, Benjamin'in de ağırlığı eklenince Shawn biraz yavaşlamış. Tam olarak durulması ise ancak üçünün de onu kafakola almasıyla olmuş. Ama onlara direnip kendini yere atınca kafasına sert bir darbe daha almış.

Shawn'un kafası ikinci defa çarptığında neler olduğunu hiç kimse hiçbir zaman anlatmadı bana. Nöbet geçirdi ya da kustu mu veya bilincini mi kaybetti, bilemiyorum. Ama görüntü öyle ürkütücüymüş ki biri -belki Babam, belki de Benjamin- ailemden kimsenin o güne dek yapmadığı bir şeyi yapmış ve 911 acil servisi aramış.

Birkaç dakika sonra bir helikopterin geleceği söylenmiş. Doktorlar sonradan Babam, Luke ve Benjamin'in Shawn'u yere devirdiklerinde -ve şiddetli bir sarsıntı geçirdiği sırada bile- durumunun zaten kritik olduğunu söyleyeceklerdi. Yere çarptığı anda ölmemiş olması bir mucizeydi.

Helikopter beklenirken yaşanan sahneyi gözümde canlandırmaya çalışıyorum. Babam acil servis ekibi geldiğinde Shawn'un hıçkırarak ağladığını, Anneyi görmek için yalvardığını söylemişti. Hastaneye vardığında ruh hali değişmişti. Kan çanağına dönmüş

ve yerinden oynamış gözlerle sedyenin üstünde ayağa kalkmış, bir daha yanına yaklaşacak piçin gözlerini oyacağını haykırmaya başlamıştı. Ardından hıçkırıklarla olduğu yere yığılmış ve sonunda şuurunu yitirmişti.

SHAWN O GECEYİ ATLATTI.

Sabah arabayla Buck's Peak'e geldim. Neden koşarak ağabeyimin yanına gitmediğimi açıklayamıyordum. Anneye çalışmak zorunda olduğumu söyledim.

"Seni istiyor," dedi.

"Hani kimseyi tanımıyor diyordun."

"Tanımıyor zaten," dedi Anne. "Ama hemşire ağabeyinin Tara diye birini tanıyıp tanımadığını sordu. Bu sabah uykusunda ve uyandığında durmadan seni sayıklamış. Onlara Tara kız kardeşi dedim, gidersen iyi olacağını söylüyorlar. Seni tanıyabilirmiş ki o da önemli bir şey. Hastaneye geldiğinden beri söylediği tek isim, seninkiymiş."

Hiçbir şey demedim.

"Benzini ben öderim," dedi Anne. Yakıt otuz dolar tutacağı için gitmediğimi düşünüyordu. Böyle düşünmesinden utanmıştım ama para meselesi olmasa, elimde bir sebep kalmıyordu.

"Birazdan yola çıkarım," dedim.

Hastaneyi ya da ağabeyimin nasıl göründüğünü nedense çok az hatırlıyorum. Shawn'un başında sargılar olduğunu, Anneye nedenini sorduğumda, doktorların ameliyat yaparak, basıncı azaltmak, kanamayı durdurmak ya da bir şeyleri düzeltmek için kafatasına girdiklerini söyleyişini hayal meyal hatırlıyorum. Aslında tam olarak ne dediğini anımsamıyorum. Shawn ateşler içinde yatakta çocuklar gibi sağa sola dönüyordu. Bir saat kadar başucunda oturdum. Gözlerini birkaç defa açtı ama şuuru yerindeyse de beni tanımadı.

Ertesi gün yine geldiğimde uyanmıştı. Odaya girdim ve Shawn gözlerini kırpıştırarak dönüp Anneye baktı. Onun da beni gördüğünden emin olmak istermiş gibi.

"Geldin," dedi. "Geleceğini sanmıyordum." Elimi tuttu, ardından uyuyakaldı.

Uzun uzun yüzüne baktım, alnına ve gözlerine sarılı bandajlara. Kırgınlıktan içim kan ağladı. İşte o zaman anladım neden daha önce gelmediğimi. Hissedeceklerimden korkmuştum, öldüğü takdirde memnun olacağımdan.

Doktorlar eminim ki onu hastanede tutmak istemişlerdi ama bizim sigortamız yoktu ve fatura öyle yüksekti ki Shawn on yıl sonra bile hâlâ ödüyor olacaktı. Hareket edebilecek hale geldiği anda onu eve götürdük.

İki ay boyunca ön odadaki kanepede yaşadı. Bünyesi zayıf düşmüştü, ancak banyoya kadar gidip gelebiliyordu. Tek kulağı işitme kabiliyetini tamamen yitirmişti, diğeriyle de duymakta zorlanıyordu. Bu yüzden de insanlarla konuşurken gözlerinden çok, sağlam kulağını onlara çeviriyordu. Bu tuhaf hareket ve ameliyattan kalan bandajlar dışında normal görünüyordu. Ne şişlik vardı ne de morarma. Doktorlara göre bunun nedeni hasarın çok ciddi olmasıydı. Dışsal incinmenin yokluğu, tüm hasarın içeride olduğuna işaretti.

Shawn'un aynı göründüğü halde aynı olmadığını anlamam biraz zamanımı aldı. Aklı başında görünüyordu ama dikkatle dinlediğinizde anlattıkları mantıksızdı. Tutarlı değildi hiçbir şekilde, bir konudan diğerine sıçrıyordu.

Hastanede ziyaretine hemen gitmediğim için suçluluk duyuyordum. Bunu telafi için de işimden ayrıldım ve gece gündüz onunla ilgilendim. Su isterse getiriyor, acıkınca yemeğini pişiriyordum.

Sadie de ara sıra uğramaya başladı ve Shawn ona kucak açtı. Kızın gelişini iple çekiyordum çünkü o zamanlarda çalışma fırsatı buluyordum. Anne, Shawn'un yanında durmamın önemli olduğunu düşündüğünden, kimse beni rahatsız etmiyordu. Hayatımda ilk defa hurda işi yapmak, tentür hazırlamak ya da Randy için envanter kontrolü yapmak zorunda kalmadan uzun süreler boyunca çalışma fırsatım oldu. Tyler'ın notlarını çalıştım, özenli açıklamalarını tekrar tekrar okudum. Bu şekilde geçen birkaç haftanın ardından kavramlar sihir ya da mucize eseri yerine oturmaya başladı. Alıştırma

testini yeniden çözdüm. İleri cebir hâlâ bir muammaydı -algısal yetilerimin ötesindeki bir dünyadan geliyordu- ama trigonometri anlaşılır bir surete bürünmüş, siyah mürekkeple beyaz kâğıt üstünde var olan bir mantık dünyasına ait, anlayabileceğim dilde yazılmış mesajlara dönüşmüştü.

Bu arada gerçek dünya kaosa boğulmuştu. Doktorlar Anneye Shawn'un aldığı hasarın kişiliğini değiştirmiş olabileceğini, hastanede bazı dengesizlik, hatta şiddet eğilimleri sergilediğini ve bu gibi değişimlerin kalıcı olabileceğini söylemişlerdi.

Shawn gerçekten de can yakmak istediğinde hiddete, gözükara bir öfkeye teslim oluyordu. Hainliğe, olabilecek en yıkıcı sözleri bulup söylemeye olan yatkınlığıyla Anneyi birçok gece gözyaşlarına boğdu. Bedensel gücü yerine geldikçe, öfke nöbetleri de değişti, kötüledi. Öyle ki vakit öğlen olmadan kafamı içinde bulabilirim diye her sabah klozeti temizliyordum. Anne onu benden başka kimsenin yatıştıramadığını söylüyordu, ben de bunun doğruluğuna kendimi inandırmıştım. *Benden iyi kim olabilir ki*, diyordum. *Nasılsa beni etkileyemiyor.*

Şimdi durup düşününce, yaralanmanın onu çok da değiştirmediğini düşünüyorum ama o sıralar kendimi böyle olduğuna ve sergilediği her tür zalimliğin önceden emsali olmadığına inandırmıştım. Günlüklerimin o döneme ait kısmını okuduğumda, evrimin izini sürebiliyorum; kendi tarihini yeniden yazan bir genç kızın evrimi. Genç kızın kendisi için kurguladığı gerçeklikte, ağabeyi paletten düşmeden önce bir terslik yoktu. *En yakın dostum geri dönse keşke*, yazmıştım. *Yaralanmasından önce hiç böyle incinmiyordum.*

15. Bölüm

Çocukluk Buraya Kadar

O KIŞIN ÖZEL BİR ANI VARDI. HALININ ÜSTÜNE DİZ ÇÖKMÜŞ, Annenin şifacılığa yönelik kutsal çağrısı hakkında Babamın destekleyici sözlerini dinliyordum ki bir anda göğsüm tıkandı ve kendimden çekilip çıkarılmışım gibi bir hisse kapıldım. Anne ve Babamı ya da oturma odamızı görmüyordum artık. Gördüğüm şey, kendi aklına uyan, kendi duaları olan, çocukça babasının dizinde oturmayan, yetişkin bir kadındı.

Kabarık karnını gördüm sonra, benim karnımdı o. Yanında annesi oturuyordu, ebe anne. Kadın, annesinin elini tuttu ve bebeğinin hastanede, doktorlar tarafından dünyaya getirilmesini istediğini söyledi. Ben seni götürürüm, dedi annesi. Kadın kapıya doğru ilerledi ama kapının önü engellenmişti; sadakatle, itaatle. Babası tarafından. Adam kıpırdamadan duruyordu. Ne var ki kadın *bu adamın* kızıydı ve onun tüm inançlılığı, tüm oturaklılığını bünyesine taşımıştı. Kadın adamı kenara çekti ve kapıdan çıktı.

Böyle bir kadının kendisine nasıl bir gelecek kuracağını hayal etmeye çalıştım. Babasıyla farklı fikirlerde oldukları başka sahneleri hayalimde canlandırdım. Babanın nasihatlerini dinlemeyip kendi aklına uyduğu durumları. Gelgelelim benim Babam bana hiçbir konuda iki mantıklı fikir olamayacağını öğretmişti: Tek bir

Doğru vardır, bir de Yalanlar. Halıya diz çökmüş Babamı dinliyor, bir yandan bu yabancıyı inceliyor ve kendimi ikisinin arasında asılı hissediyordum. Her ikisine doğru çekiliyor, her ikisi tarafından itiliyordum. Hiçbir geleceğin ikisini birden barındıramayacağını anlıyordum, hiçbir kader aynı anda hem adama *hem de* kadına müsamaha edemezdi. Ya ebediyen çocuk olarak kalacaktım ya da onu kaybedecektim.

YATAĞIMDA UZANMIŞ, TİTREK lambamın tavana yansıttığı ışıkları izlediğim bir sırada Babamın kapı eşiğinden gelen sesini duydum. İçgüdüsel olarak selam duruşuna geçer gibi ayağa fırladım ama kalkınca da ne yapacağımı bilemedim. O güne dek bu olayın emsali yaşanmamış, Babam odama hiç gelmemişti.

Uzun adımlarla yanımdan geçip yatağıma oturdu ve yanına oturmamı işaret etti. Gergin bir tavırla, ayaklarım adeta yere değmeden yürüyüp yatağa oturdum. Konuşmasını bekledim ama dakikalar sessizlikle geçti. Babamın gözleri, ilahi seslere kulak verir gibi kapalı, ağzı aralıktı. "Dua ediyordum," dedi yumuşak ve sevgi dolu bir sesle. "Üniversiteye gitme kararın konusunda dua ediyordum."

Gözlerini açtı. Gözbebekleri lambanın ışığında irileşiyor, irisinin elasını emiyordu. Karalığa böylesine teslim olmuş gözleri, ömrümde görmemiştim. Dünyevi değillerdi sanki, manevi kudretin nişanıydılar.

"Rab beni tanıklığa çağırdı," dedi. "Şu an senden hoşnutsuz. Onun nimetini bir kenara atıp ahlaksızca insani bilginin kuyruğuna takılmışsın. Sana karşı gazabı kabarmış. Sonuçlarını görmen yakındır."

Babamın ayağa kalkışını anımsamıyorum ama ben korkunun pençesinde otururken kalkmış olmalı. Rab'bin gazabı şehirleri yerle bir etmiş, yeryüzünü sellere boğmuştu. Kendimi önce takatsiz hissettim, sonra büsbütün aciz. Hayatımın bana ait olmadığını hatırladım. Her an bedenimden tutulup çıkarılabilir, hiddetli Rab ile hesaplaşmak üzere öte tarafa sürüklenebilirdim.

Ertesi sabah Anneyi mutfakta yağları karıştırırken buldum. "BYU'ya gitmemeye karar verdim," dedim.

Anne başını kaldırdı, bakışlarını arkamdaki duvara sabitledi ve fısıltıyla, "Öyle deme. Duymak istemiyorum o sözleri," dedi.

Anlayamadım. Rab'be teslim olduğumu görünce memnun olur sanmıştım.

Bakışları bana kaydı. Yıllardır o bakışların kuvvetini hissetmemiştim ve şimdi karşısında çarpılmıştım. "Tüm çocuklarım içinde buradan arkasına bakmadan kaçacak kişi sen olursun sanıyordum," dedi. "Tyler'dan hiç beklemiyordum -o tam bir sürprizdi- ama *sen*. Sakın kalayım deme. Git. Hiçbir şeyin seni durdurmasına izin verme."

Merdivenlerde Babamın ayak seslerini duydum. Anne derin bir iç çekti, transtan çıkıyormuş gibi gözlerini kırpıştırdı.

Babam kahvaltı masasındaki yerini aldı, Anne ona kahvaltısını hazırlamak için ayağa kalktı. Babam liberal profesörlerle ilgili bir nutka başladı, Anne ise düzenli aralıklarla onaylama mırıltıları çıkararak krep hamurunu hazırladı.

SHAWN'UN USTABAŞILIĞI EKSİLİNCE Babamın inşaat işi küçülmeye başlamıştı. Bense Shawn'a bakabilmek için Randy'nin yanındaki işimi bırakmıştım ve artık paraya ihtiyacım vardı. Bu yüzden de Babam o kış hurdacılığa dönünce, ben de döndüm.

Hurdalığa döndüğüm sabah hava, tıpkı ilk başladığım sabahki gibi dondurucuydu. Hurdalık değişmişti. Ezilmiş arabalardan oluşma sütunlar yerli yerindeydi ama eskisi gibi manzaraya hâkim değillerdi. Babam birkaç yıl önce yüzlerce elektrik direğinin sökümü için Utah Power'a çalışmıştı ve şirket köşebent demirlerini onun almasına izin vermişti. O demirler -yüz seksen kilo- şimdi hurdalığın dört bir yanında, birbirine dolanık dağlar halinde yükseliyordu.

Her sabah çalışabilmek için altıda kalkıyordum çünkü hurda işleriyle yorgun düşmeden, sabah vakti dikkatimi toplamam daha kolay oluyordu. Rab'bin gazabından hâlâ korkuyordum ama ACT sınavını geçmem öyle düşük ihtimal ki ona da Rab'bin takdiri gerekir

zaten, diye akıl yürütüyordum. Rab'bin takdiriyle gerçek olursa da, okula gitmem Onun iradesiyle gerçekleşiyor demekti.

Sınav dört bölümden oluşuyordu: Matematik, İngilizce, Fen Bilimi ve Okuma. Matematiğim giderek gelişiyordu ama yeterince güçlü değildi. Alıştırma sınavındaki soruların çoğunu yanıtlasam da, yavaştım ve ayrılan vaktin iki üç katına ihtiyaç duyuyordum. Yeni yeni öğrenmeye başlasam, isimlerden edatlara ve ulaçlara doğru ilerlesem de, en temel gramer bilgisinden yoksundum. Fen Bilgisi tam bir muammaydı benim için; kim bilir belki de okuduğum tek fen kitabı, boyamak için ayrılabilen sayfalara sahip bir kitap olduğu için... Söz konusu dört bölüm içinde kendime güvendiğim tek bölüm okumaydı.

BYU'ya giriş rekabet gerektiriyordu. Puanımın yüksek olması şarttı; en az yirmi yedi... Ki bu da akranlarımın ilk yüzde on beşi arasına girmem gerektiği anlamına geliyordu. On altı yaşındaydım, o güne dek hiç sınava girmemiştim ve sistematik eğitime benzer bir şeyi daha yeni yeni deneyimliyordum. Her şeye rağmen sınav için kaydımı yaptırdım. Zar atmak gibi bir histi bu, ne geleceği beni aşan bir şeymiş gibi. Gelecek zarları belirleyen Rab olacaktı.

Sınavdan önceki gece hiç uyumadım. Aklıma öyle çok felaket senaryosu akın etti ki ateşle yanar gibi yanmaya başladı. Saat beşte yataktan çıktım, kahvaltımı ettim ve Utah State Üniversitesi'ne doğru altmış beş kilometrelik yola koyuldum. Beni otuz öğrencinin olduğu beyaz bir sınıfa aldılar. Öğrenciler yerlerine oturmuş, kalemlerini masalara koymuştu. Orta yaşlı bir kadın sınav kâğıtlarını ve o güne dek hiç görmediğim tuhaf pembe kâğıtları dağıttı.

"Affedersiniz," dedim benimkini verdiğinde. "Bu nedir acaba?"

"Anahtar kâğıdı. Yanıtlarını işaretlemen için." Kadın ona eşek şakası yapıyormuşum gibi bariz bir rahatsızlıkla yanımdan uzaklaşmaya başladı.

"Şimdiye kadar hiç kullanmadım ben bunlardan."

Kadın bir an beni tarttı. "Doğru yanıta karşılık gelen boşluğu dolduracaksın," dedi. "Tamamen karala. Anladın mı?"

Sınav başladı. Hayatımda hiç insanlarla dolu bir sınıfta dört saat oturmamıştım. Akıl almaz bir gürültü vardı ama nedense onu

duyan, çevrilen sayfaların hışırtısıyla kâğıda yazan kalemlerin gıcırtısından dikkatini bir türlü alamayan bir tek ben vardım.

Sınav bittiğinde matematikten geçemediğimi tahmin ediyordum, fenden kaldığımdansa emindim. Fen testindeki yanıtlarıma tahmin bile denemezdi. Tamamen gelişigüzel şeyler, tuhaf pembe kâğıt üstündeki noktalı desenlerdi.

Arabayla eve döndüm. Kendimi aptal ama aptaldan da çok gülünç hissediyordum. Diğer öğrencileri gördükten -düzgün sıralar halinde sınıfa girişlerini, yerlerine oturuşlarını ve alışıldık bir davranışı yerine getirir gibi yanıtları sakince doldurduklarını izledikten- sonra yüzde on beşe girebileceğimi düşünmüş olmam bana çok saçma görünüyordu.

Onların dünyasıydı orası. Ben de tulumumu çekip kendi dünyama döndüm.

O BAHAR OLAĞANDIŞI sıcak bir gün yaşandı ve Luke'la o günü çatı aşığı taşıyarak geçirdik; çatıda yatay biçimde uzanan demir kirişler. Aşıklar ağırdı, güneşse amansız. Burunlarımızdan boyalı demire terler damlıyordu. Luke gömleğini çıkardı ve kollarını çekip yırtarak, rüzgârın geçebileceği büyük boşluklar yarattı. Ben bu kadar radikal bir şey yapmayı aklımdan bile geçiremezdim ama yirminci aşıktan sonra sırtım terden yapış yapış olunca, tişörtümü çırparak kendimi serinlettim, sonra da kollarımı, omzumun birkaç santimi görünecek kadar kıvırdım. Babam az sonra beni görünce, uzun adımlarla yanıma gelip tişörtün kollarını çekiştirerek indirdi. "Kerhane değil burası," dedi.

Arkasını dönüp gidişini izledim ve kararı veren ben değilmişim gibi mekanik bir hareketle kolları yeniden kıvırdım. Babam bir saat sonra döndü ve beni gördüğü anda hayret içinde, adımı havada donarak, duraksadı. Bana ne yapacağımı söylemişti ve ben yapmamıştım. Bir an kararsızca durdu, ardından yanıma geldi, tişörtün iki kolunu da tuttu ve sertçe aşağı çekti. O henüz on adım uzaklaşmadan, ben kolları yeniden kıvırdım.

Sözüne uymak istiyordum. Niyetim oydu. Ancak hava öyle sıcaktı ve kollarıma vuran rüzgâr öyle hoştu ki... Alt tarafı birkaç santim kıvırmıştım. Baştan ayağa kir pas içindeydim. Akşama pisliği burun deliklerimden ve kulaklarımdan temizlemem yarım saatimi alacaktı. Kendimi o an hiç de arzu nesnesi ya da ayartıcı bir nesne olarak hissetmiyordum. Ayaklı forklift gibi hissediyordum. Birkaç santim tenimin görünmesinin ne gibi bir önemi olabilirdi?

OKUL HARCI İÇİN gerekebilir diye ücretlerimi biriktiriyordum. Babam fark etti ve küçük şeyler için benden para almaya başladı. Anne ikinci araba kazasından sonra yeniden sigorta yaptırmaya başlamıştı, Babam benim de payımı ödemem gerektiğini söyledi. Ben de ödedim. Ardından ruhsat için biraz daha istedi. Nakdi uzatırken bana, "Bu devlet harçları insanın canına okur," dedi.

Sınav sonuçlarım gelene dek bu onu tatmin etti. O gün hurdalıktan dönüşte beyaz bir zarf buldum. Yırtarak açtım, açarken sayfayı lekeledim ve tek tek puanların yazıldığı bölümü atlayarak toplu puana baktım. Yirmi iki. Kalbim gümbür gümbür çarpıyordu, mutlu bir çarpıntıyla. Yirmi yedi değildi ama bazı olasılıkların önünü açabilirdi. Idaho State'in, örneğin.

Puanımı Anneye gösterdim, o da Babama söyledi. Babam önce sinirlendi, sonra bağırarak evden taşınma vaktimin geldiğini söyledi.

"Ücret kazanacak yaşa geldiyse, kira ödeyecek yaşa da gelmiştir," dedi. "O kirayı da gitsin, başka yerde ödesin." Anne ilk başta ona karşı çıktıysa da, birkaç dakika sonra ikna oldu.

Mutfakta dikilmiş seçeneklerimi tartıyor, birikimimin üçte birini, dört yüz doları nasıl da daha yeni Babama verdiğimi düşünüyordum ki Anne bana döndü ve, "Cumaya kadar taşınabilir misin, ne diyorsun?" dedi.

O an içimde bir şeyler çöktü, bir baraj ya da set. Kendimi savrulmuş gibi hissettim, olduğum yerde duramaz halde... Çığlık attım ama çığlıklarım suskundu. Boğuluyordum. Gidecek yerim yoktu. Ev kiralayacak param yoktu, olsa bile kiralık daireler kasabadaydı.

O durumda araba gerekecekti. Benimse sadece sekiz yüz dolarım vardı. Tüm bunları haykırarak Anneye söyledim, sonra da koşarak odama gidip kapıyı çarptım.

Anne dakikalar sonra kapımı tıklattı. "Haksızlık ettiğimizi düşünüyorsun, biliyorum ama senin yaşındayken ben tek başıma yaşıyor, babanla evlenmeye hazırlanıyordum," dedi.

"On altı yaşında evli miydin sen?" dedim.

"Saçmalama," dedi, "on altı yaşında değilsin ki sen."

Ona bakakaldım. O da bana bakıyordu. "Tabii ki on altı yaşındayım."

Alıcı gözüyle baktı bana. "En az yirmisin." Başını yana yatırdı. "Öyle değil mi?"

İkimiz de sessizdik. Kalbim göğsümde küt küt atıyordu. "Eylülde on altıma girdim," dedim.

"Ah." Dudağını ısırdı, ayağa kalktı ve gülümsedi. "Eh, o zaman endişelenme. Kalabilirsin. Babanın aklı neredeydi, bilmem. Unuttuk herhalde. Siz çocukların yaşını takip etmek bir yerden sonra zor oluyor."

SHAWN DENGESİZ ADIMLARLA, aksayarak işine döndü. Başına büyük, geniş siperlikli, çikolata rengi yağlı deriden yapılma bir kovboy şapkası takıyordu. Kazadan önce şapkayı sadece at binerken takardı ama şimdi evde bile çıkarmıyordu. Babam saygısızlık olduğunu söylediği halde. Belki de Babama saygısızlık olsun diye takıyordu ama tahminimce bir diğer nedeni şapkanın geniş, rahat olması ve ameliyat izlerini saklamasıydı.

İlk başlarda kısıtlı saatlerde çalıştı. Babam Buck's Peak'in otuz kilometre kadar ötesindeki Oneida County'de sağımhane yapımı için anlaşmıştı. Shawn da bu yüzden hurdalıkta dolanarak şemalar hazırlıyor, kiriş ölçümü yapıyordu.

Luke, Benjamin ve ben hurda işine devam ediyorduk. Babam çiftliğin dört bir yanına yığılı köşebent demirlerini devreye sokmanın vakti geldiğine karar verdi. Satılabilmesi için her bir parçanın

yüz yirmi santimden kısa olması gerekiyordu. Shawn demiri kesmek için hamlaç kullanmayı önerdiyse de Babam onun yavaş olacağını ve yakıt maliyetinin yüksek çıkacağını söyledi.

Babam birkaç gün sonra eve ömrümde gördüğüm en korkunç makineyle geldi. Adına Kesici diyordu. Alet ilk bakışta üç tonluk bir makası andırıyordu ki tamı tamına da öyleydi. Bıçakları otuz santim kalınlığında, yüz elli santim eninde yoğun demirden yapılmıştı. Kesiciliği keskinliğinden değil, kuvvet ve kütlesinden geliyordu. Demirden yapılma iri bir dişliye bağlı ağır pistonunun çalıştırdığı dev çenesiyle malzemeleri ısırıyordu. Dişliyi bir kayış ve motor döndürüyordu, dolayısıyla makineye bir şeyin yakalanması halinde dişliyi durdurup bıçakların hareketini kesmek, otuz saniye ile bir dakika kadar zaman alacaktı. İnsan kolu kalınlığındaki demiri çiğneyen bıçaklar gürleyerek inip kalkıyor, trenden beter ses çıkarıyordu. Demir kesilmekten öte koparılıyordu. Bazen de geri sekerek, tutan kişiyi kıtır kıtır eden küt bıçaklara doğru savuruyordu.

Babam yıllar içinde pek çok tehlikeli projenin hayalini kurmuştu ama beni ilk defa gerçek anlamda şoke eden bu oldu. Belki aleni ölümcüllüğü, yanlış bir hareketin kati biçimde bir uzva mâl olacağı gerçeğinden, belki de son derece gereksiz oluşundan dolayı. Bir çeşit nefis tatminiydi bu. Oyuncak almak gibi; tabii kafa uçurabilen bir şeye oyuncak denirse.

Ona ölüm makinesi adını veren Shawn, Babamın kalan bir gıdım sağduyusunu da yitirdiğini söyledi. "Birilerini öldürmeye mi çalışıyorsun sen?" dedi. "Hayır, öyleyse, kamyonetimde tabanca var, gidip getireyim, çok daha külfetsiz olur." Babam sırıtmaktan kendini alamıyordu. Onu hiç böyle sevinçten mest olmuş halde görmemiştim.

Shawn kafasını sallayarak, aksak adımlarla atölyeye döndü. Babam Kesiciye demiri beslemeye başladı. Her parçayla birlikte öne doğru sekti ve iki defa bıçaklara kafa üstü dalmanın eşiğinden döndü. Bense başının makineye yakalanması halinde bıçakların değil yavaşlamak, Babamın boynunu doğrayıp katur kutur çiğneyeceğini bilerek, gözlerimi sıkıca yumdum.

Babam makinenin çalıştığından emin olunca, Luke'a işi devralmasını işaret etti. Her daim memnun etme heveslisi Luke da düşünmeden öne atıldı. Bundan beş dakika sonra kolunu kemiğe kadar yarmış, etrafa kanlar fışkırtarak eve koşuyordu.

Babam dönüp ekibine göz gezdirdi. Benjamin'e gelmesini işaret etti ama Benjamin başını iki yana sallayarak, parmaklarını koparmaya niyeti olmadığını söyleyip teşekkür etti. Babam hasret dolu bakışlarını eve çevirdi. Annenin kanamayı durdurması ne kadar sürer diye düşünüyor olmalıydı. Ardından bakışlar bana odaklandı.

"Gel buraya Tara."

Yerimden kıpırdamadım.

"Gel dedim sana."

Gözlerimi kırpmadan ve üstüme saldıracakmış gibi bakışlarımı Kesiciden ayırmadan, ağır adımlarla ilerledim. Luke'un kanı hâlâ bıçakta duruyordu. Babam yüz seksen santimlik bir köşebendi alıp kenarını bana tutturdu. "Sıkı kavra," dedi. "Ama geri sekerse bırak."

Bıçaklar katır kutur etti ve gürleyerek açılıp kapanmaya başladı. Çekip gideyim diye köpek hırlaması gibi bir uyarı bu, diye düşündüm. Ne var ki makine çılgınlığı Babamı, aklın, mantığın ötesine taşımıştı.

"Çok kolay," dedi.

İlk parçayı bıçaklara verirken içimden dua ettim. Yaralanmamak için değil -öyle bir ihtimal yoktu- alacağım yaranın Luke'unki gibi bir parça etten ibaret olması, böylece onun gibi koşarak eve gidebilmem için. Ağırlığımın sekmeyi önleyeceğini düşünerek küçük parçaları seçtim. Bir süre sonra küçük parçalar bitti. Kalanların en ufağını aldım ama metal yine de kalındı. Makineye yerleştirip çenenin biçmesini bekledim. Katı demirin parçalanma sesi inanılmazdı. Demir geri teperek beni, ayaklarım yerden kesilecek şekilde ileri fırlattı. Ellerimi bırakıp yere devrildim. Serbest kalan ve bıçaklar tarafından vahşice çiğnenen demir önce havaya fırladı, ardından yanı başıma çakıldı.

"NE HALT EDİYORSUNUZ BURADA?" Shawn göz ucumda belirdi. Uzun adımlarla yanıma gelip beni ayağa kaldırdı, sonra olduğu yerde dönüp Babamla yüz yüze geldi.

"Bu makine daha beş dakika önce Luke'un kolunu koparıyordu! Arkasından Tara'yı mı geçirdin başına?"

"Hamuru sağlamdır onun," dedi Babam bana göz kırparak.

Shawn'un gözleri yuvalarından oynadı. Sükunetini koruması gerekiyordu ama inme inmiş gibiydi.

"Kızın kafasını koparacak makine!" diye haykırdı. Sonra bana dönerek, atölyenin içindeki demir işleme makinesini işaret etti. "Git şu aşıklara uyacak kelepçeler yap. Bir daha da bu zımbırtının yanına yaklaşma."

Babam ileri hamle etti. "Bu ekip benim ekibim. Sen bana çalışıyorsun. Tara da öyle. Kesicide çalış dersem, kesicide çalışır."

On beş dakika boyunca birbirlerine bağırdılar. Önceki kavgalarından farklıydı bu; daha pervasız, daha nefret dolu. Şimdiye dek kimsenin Babama öyle bağırdığını görmemiştim. Bunun Babamın yüz hatlarında yarattığı değişime önce şaşırdım, sonra korkmaya başladım. Çehresi dönüşmüş, kaskatı, çaresiz bir hal almıştı. Shawn bir şeyleri uyandırmıştı onda, ilkel bir ihtiyacı. Babam hem tartışmayı kaybedip hem de görünüşü kurtaramazdı. Ben o Kesicide çalışmazsam, Babam artık Babam olmayacaktı.

Shawn öne doğru atılarak, Babamı göğsünden sertçe itti. Babam geriye doğru tökezledi, ayağı takıldı ve düştü. Bir an için çamurda hayretle yattı, sonra ayağa kalktı ve oğlunun üstüne atıldı. Shawn yumruğu engellemek için kollarını kaldırdı ama Babam bunu görünce, belki de Shawn'un daha yeni yürümeye başladığını hatırlayarak, ellerini indirdi.

"Ona yapacaksın dediysem, *yapacak*," dedi Babam kısık sesle ve öfkeyle. "Yoksa benim çatım altında yaşayamaz."

Shawn dönüp bana baktı. Bir an pılımı pırtımı toplamama yardım edecek sandım -ne de olsa benim yaşımda o da kaçmıştı Babamdan- ama ben başımı iki yana salladım. Hayır, gitmeyecektim, bu şekilde değil. Öncelikle Kesicide çalışacaktım ve Shawn da bunu

biliyordu. Dönüp bir Kesiciye, bir de yanındaki yirmi bin kiloluk yığına baktı. "Tamam, yapacak," dedi.

Babam o an on santim irileşti sanki. Shawn dengesizce eğilerek, ağır demir parçalarından birini aldı ve güçlükle Kesiciye taşıdı.

"Saçmalama," dedi Babam.

"O yapıyorsa, ben de yapıyorum," dedi Shawn. Sesindeki kavgacı ton tükenmişti. Shawn'un Babama teslim olduğunu hiç görmemiştim, bir defa bile. Ama şimdi tartışmayı kaybetmeye karar vermişti. *Kendisi* boyun eğmezse, benim kaçınılmaz biçimde eğeceğimi anlamıştı.

"Sen benim ustabaşımsın!" diye bağırdı Babam. "Oneida'da lazımsın bana, hurdayla vakit öldürmede değil!"

"O zaman kilit vur Kesiciye."

Babam bezginlikle, küfürler yağdırarak çekip gittiyse de, büyük olasılıkla Shawn'un akşam yemeğine kalmadan pes edip ustabaşılığa döneceğini düşünüyordu. Shawn Babamın gidişini izledikten sonra bana döndü ve, "Tamam, Kendim Ba'deşim. Sen parçaları getir, ben makineye vereyim. Demir kalınsa, mesela bir buçuk santim kadarsa, bıçakların arasına düşmemem için arkadan bana ağırlığını vereceksin, tamam mı?" dedi.

Shawn'la bir ay boyunca Kesicide çalıştık. Ustabaşına hurdacılık yaptırmak, demiri hamlaçla kesmekten pahalıya mal olduğu halde Babam, makineye kilit vurmayacak kadar inatçıydı. İşi bitirdiğimde birkaç morluğum vardı ama yara almamıştım. Shawn'unsa gözünün feri kaçmıştı. Paletten düşüşünün üstünden henüz birkaç ay geçmiş, vücudu yorgunluğu kaldıramamıştı. Bir demir parçası beklenmedik açıyla sektiğinde, kafasına darbe aldığı da çok olmuştu. Böyle zamanlarda elleriyle gözlerini kapatıp bir dakika kadar yerde oturuyor, sonra doğrulup sıradaki demire uzanıyordu. Akşamları lekeli gömleği ve tozlu kotuyla, duş alamayacak kadar bitap, mutfakta yere uzanıp kalıyordu.

Bense her istediğinde yemeğini ve suyunu getiriyordum. Çoğu gece Sadie de geliyordu ve ikimiz yan yana koşturarak, Shawn'un istediği buzu getiriyor, sonra buzu çıkarıyor, sonra yeniden koyuyorduk. İkimiz de Balık Gözlüydük.

Ertesi sabah Shawn'la birlikte Kesiciye dönecektik ve o çeneye demiri besleyecek, çene de demiri kuvvetle çiğneyecekti. Öyle ki kuvvetiyle Shawn'un ayaklarını kolayca, şakacılıkla, bir oyun oynamıyormuş da o da bir çocukmuşçasına yerden kesecekti.

16. Bölüm

Sadakatsiz İnsan, İtaatsiz Semalar

ONEIDA'DAKİ SAĞIMHANENİN YAPIMI BAŞLAMIŞTI. ANA YAPIYI, yani bina iskeletini oluşturan devasa kirişleri, Shawn tasarlamış ve kaynak yapmıştı. Kirişler yükleyici için ağır olduğundan, ancak vinçle kaldırılabiliyordu. Kolonların üstüne indirilirken her kirişin üstüne iki uçtan iki kaynakçının çıkarak denge sağlamasını, sonra da kirişi kaynakla sabitlemesini gerektiren, hassas bir işlem söz konusuydu. Shawn vinci benim kullanmamı istediğini söyleyerek herkesi şaşırttı.

"Tara vinç süremez," dedi Babam. "Kumandaları öğretmeye kalksak, sabahın yarısı heba olur, sonunda yine de ne halt ettiğini bilemez."

"Öte yandan dikkatli kullanır ama," dedi Shawn, "benim de artık bir yerlerden düşecek halim kalmadı."

Bundan bir saat sonra ben operatör koltuğundaydım, Shawn'la Luke da altı metre havada, kirişlerden birinin iki ucundaydı. Hidrolik silindirlerin uzatma yaparken çaldığı kısık ıslıklara kulak kesilerek, kumanda kolunu hafif dokunuşlarla idare ediyordum. Kiriş yerine geldiğinde Shawn "Tamam" diye bağırıyordu, sonra ikisi kaynak maskelerinin camını indirerek kaynağa başlıyorlardı.

Benim vinç operatörlüğüm, o yaz Babamla Shawn arasında geçen yüz tartışmada, Shawn'un galip geldiklerinden biriydi. Tartışmaların çoğu bu kadar iyi sonuçlanmıyordu. İkisi hemen her gün, ya şemalardaki bir hatadan ya da evde unutulan bir aletten dolayı bir şekilde tartışıyordu. Babamın, kimin patron olduğunu göstermek için kavga etmeye hevesli bir hali vardı.

Bir öğleden sonra Shawn'un yanına gidip kaynak yaparken izlemeye koyuldu. Az sonra durduk yere bağırmaya başladı: Shawn'un öğle molası çok uzun sürmüştü, ekibi yeterince erken işe başlatamıyor, yeterince çalıştıramıyordu. Babam bu şekilde birkaç dakika bağırdıktan sonra Shawn kaynak maskesini çıkardı, sakin bir tavırla Babama baktı ve, "Sesini kessen de çalışsam artık," dedi.

Babam bağırmayı bıraktı. Shawn'un tembel olduğunu, ekip idaresini bilmediğini, sıkı çalışmanın değerini anlamadığını söyledi. Bunun üstüne Shawn kaynağı bıraktı ve sallanarak üstü açık kamyonetine doğru yürüdü. Babam da bağırıp çağırmaya devam ederek peşinden gitti. Shawn burnunun dibinde biri sesinin son perdesiyle haykırmıyormuş gibi eldivenlerini ağır ağır, parmaklarını tek tek çekerek, itinayla çıkardı. Birkaç dakika küfürlerin başından aşağı süzülmesine izin vererek, kıpırdamadan durdu, sonra kamyonetine bindi ve Babamı toz toprağa söver halde bırakarak oradan uzaklaştı.

O kamyonetin toprak yoldan inişini izlerken hissettiğim huşuyu anımsıyorum. Shawn, Babama karşı çıktığını, sırf aklının gücü ve inancının ağırlığıyla Babamı pes ettirdiğini gördüğüm tek kişiydi. Babamın öfkeye kapılarak ağabeylerimin her birine bağırdığını görmüştüm ama çekip gittiğini gördüğüm tek kişi Shawn'du.

BİR CUMARTESİ AKŞAMIYDI. Kasabadaki ninenin evinde, mutfak masasında matematik kitabımı açmış, yanımda bir tabak kurabiyeyle oturuyordum. ACT sınavına tekrar girebilmek için çalışıyordum. Babamdan nutuk dinlememek için de genelde ninenin evini tercih ediyordum.

Telefon çaldı. Arayan Shawn'du. Film seyretmek ister miydim? İsterim, dedim ve birkaç dakika sonra büyük bir gürleme duyunca pencereden baktım. Gümbür gümbür kara motosikleti ve geniş kenarlı kovboy şapkasıyla ninenin beyaz çitine paralel park eden Shawn, ortamla tam bir tezat oluşturuyordu. Az sonra nine çikolatalı kek yapmaya koyuldu, Shawn'la ben de film seçmek için üst kata çıktık.

Nine fırından çıkanları getirdiğinde filmi durdurduk ve porselen tabaklarda şıngırdayan kaşıklarımızla ıslak kekimizi sessizce yedik. Bitirdiğimizde Shawn damdan düşer gibi, "Yirmi yedi puanı tutturacaksın," dedi.

"Bir şey fark etmez," dedim. "Öyle bile olsa gideceğimi sanmıyorum. Ya Babam haklıysa? Ya beynimi yıkarlarsa?"

Shawn omuz silkti. "Sen de Babam kadar akıllısın. Eğer haklıysa, oraya gider gitmez anlarsın."

Film bitti. Nineye "iyi geceler" dedik. Motosiklet için ideal, ılık bir yaz akşamıydı. Shawn, eve benimle gel, arabayı yarın alırız, dedi. Binmemi bekleyerek motora gaz verdi. Ona doğru bir adım attıktan sonra matematik kitabımı ninenin masasında unuttuğumu hatırladım.

"Sen git," dedim, "ben hemen arkandan geliyorum."

Shawn şapkasını öne doğru indirdi, motosikleti döndürdü ve boş sokaktan aşağı hızla gitmeye başladı.

Ben de mutlu bir sersemlik içinde arabayla yola koyuldum. Karanlık bir geceydi. Evlerin tek tük, sokak lambalarınınsa daha da seyrek olduğu ve yıldızların ışığına meydan okuyan hiçbir şeyin bulunmadığı ücra yerlere mahsus türden zifiri bir karanlık. Sayısız defa yaptığım gibi kıvrılarak giden otoyolda ilerleyerek, Fivemile Deresi'ne paralel düz arazinin kıyısındaki Bear River Tepesi'nden aşağı indim. Yol biraz ileride yukarı doğru eğimlenerek sağa kıvrılıyordu. Gözümle göremesem de orada olduğunu bildiğim bir kavisteki, karanlıkta parlayan hareketsiz farları görünce meraklandım.

Tepe yukarı ilerlemeye başladım. Solumda çayır, sağımda hendek vardı. Eğimin iyice arttığı noktada hendek kenarına çekilmiş üç

araba gördüm. Kapıları açıktı, tavan lambaları yanıyordu. Yedi sekiz kişi yerdeki bir şeyin etrafına toplaşmıştı. Yanlarından geçip gidebilmek için şerit değiştirdim ama otoyolun ortasında duran küçük cismi görünce durdum.

Geniş kenarlı bir kovboy şapkası.

Arabayı kenara çekip hendeğin yanında toplaşmış insanlara doğru koştum. "Shawn!" diye bağırıyordum.

Kalabalık ayrılarak geçmeme izin verdi. Shawn far ışığında pembe görünen bir kan gölünün ortasında, yüzükoyun yatıyordu. Kıpırdamıyordu. "Köşeden çıkan bir ineğe çarptı," dedi bir adam. "Bu gece hava öyle karanlık ki görmedi hayvanı. Ambulans çağırdık. Yerinden kıpırdatmaya cesaret edemiyoruz."

Shawn'un beli kıvrılmış, vücudu bükülmüştü. Ambulansın varması ne kadar sürer, bilmiyordum. Kanaması da çok fazlaydı. Kanamayı durdurmaya karar verdim. Ellerimi omzunun altına soktum ve onu kaldırmaya çalıştım ama başaramadım. Başımı kaldırıp kalabalığa baktığımda, yüzlerden birini tanıdım. Dwain.* *Bizden* biriydi Dwain. Anne sekiz çocuğundan dördüne ebelik yapmıştı.

"Dwain! Yardım etsene, döndürelim."

Dwain, Shawn'u sırtüstü çevirdi. Bir saat gibi gelen bir an boyunca ağabeyime bakarak, kanın şakağından sızıp sağ yanağına inişini, kulağına dolarak beyaz tişörtüne damlayışını izledim. Gözleri kapalı, ağzı açıktı. Kan alnındaki golf topu büyüklüğünde bir delikten akıyordu. Alnı asfalta sürtünmüş, önce deriyi sonra kemiği aşındırmıştı. İyice eğilip yaranın içine baktım. Yumuşak ve süngerimsi bir şey bana doğru ışıldadı. Ceketimi çıkarıp başına bastırdım.

Sıyrılan kısma dokunduğumda Shawn uzun bir soluk verdi ve gözleri açıldı.

"Kenim Ba'deşim," diye mırıldandı. Sonra yine bilincini yitirdi.

Cep telefonum cebimdeydi. Numarayı tuşladım. Babam cevap verdi.

* On beş yıl sonra sorduğumda Dwain orada bulunduğunu hatırlamıyordu. Benim hafızamdaysa tüm canlılığıyla orada.

Telaştan çılgına dönmüş, ne dediğimi bilmez haldeydim sanırım. Shawn'un motosikleti çarptığını, kafasının delindiğini söyledim.

"Yavaş konuş. Neler oldu?"

Tekrar anlattım. "Ne yapayım şimdi?"

"Eve getir," dedi Babam. "Annen ilgilenir."

Ağzımı açtım ama kelimeler dökülmedi. En sonunda, "Şaka yapmıyorum. Beyni görünüyor!" dedim.

"Eve getir," dedi Babam. "Annen halleder." Ardından sinyal sesi. Telefonu kapamıştı.

Dwain konuşanları duydu. "Ben şu tarlanın hemen ilerisinde oturuyorum," dedi. "Annen orada bakabilir ağabeyine."

"Hayır," dedim. "Babam eve gelmesini istiyor. Yardım et de arabaya bindirelim."

Shawn yerden kaldırılırken inledi ama bir daha konuşmadı. Birisi ambulansı beklememiz gerektiğini söyledi, bir diğeri onu hastaneye kendimizin götürmesi gerektiğini. Kimsenin eve götürebileceğimizi düşündüğünü sanmıyorum, özellikle de böyle beyni alnından damlarken.

Onu arka koltuğa yatırdık. Ben direksiyona geçtim, Dwain yanıma oturdu. Otoyola çıkmadan önce dikiz aynasından arkayı kontrol ettim, sonra aynayı indirip Shawn'un yüzüne baktım; ifadesiz, kanlı yüzüne. Ayağım gazın üstünde, havada duruyordu.

Aradan üç, belki dört saniye geçti. Hepsi bu.

Dwain, "Haydi, gidelim!" diye bağırıyordu ama ben hayal meyal duyuyordum. Paniğe kapılmıştım. Düşüncelerim bir infial sisinin içinde çılgınca, hummayla geziniyordu. Bir rüya haliydi bu. Yaşadığım histeri beni, beş dakika öncesine kadar inanma ihtiyacı içinde olduğum bir kurgudan çekip kurtarmış gibiydi.

Shawn'un paletten düştüğü günü o ana dek hiç düşünmemiştim. Düşünecek bir şey yoktu. Tanrı düşmesini istediği için düşmüştü, daha derin bir anlam mevcut değildi. Olay yerinde bulunmanın nasıl bir şey olacağını hayal etmemiştim; Shawn'un havada çırpınarak düşüşünü, yere çarpmasını, iki büklüm oluşunu ve kıpırdamadan öylece yatışını... *Sonrasında* olanların zihnimde canlanmasına

fırsat vermemiştim; Babamın onu kamyonetin başında bırakıp gitme kararını, Luke'la Benjamin'in birbirlerine kaygılı bakışını...

Şimdiyse, ağabeyimin yüzündeki, her biri küçük bir kan nehri gibi uzayan kırışıklara bakarken, hepsini hatırlıyordum. Shawn'un beyin kanaması geçirirken on beş dakika kadar kamyonetin yanında oturduğunu hatırlıyordum. Sonra nöbet geçirmişti ve bizimkiler onu tutup yere devirmişti. Düşerken ikinci bir yara almıştı, doktorların normalde ölümüne yol açacağını düşündüğü bir yara. Shawn'un bir daha asla Shawn olamayacak olmasının nedeni buydu.

İlk düşüş Rab'bin iradesiyse, ikincisi kimindi?

KASABADAKİ HASTANEYE HİÇ gitmemiştim ama bulmak zor olmadı.

U dönüşü yaparak tepe aşağı hızlandığımı gören Dwain, bana ne halt ettiğimi sordu. Bense Fivemile Deresi boyunca hızla giderken, vadiyi geçerken Shawn'un kesik nefesini dinledim. Hastanede acil servis otoparkına park ettim ve Dwain'le birlikte Shawn'u cam kapılardan geçirdim. Bağırarak yardım istedim. Bir hemşire koşarak geldi, sonra bir tane daha. Shawn'un bilinci o arada yerine gelmişti. Onu alıp götürdüler, beni de biri bekleme odasına doğru ittirdi.

Sonrasında olacaklardan kaçınmak imkânsızdı. Babamı aradım.

"Yaklaştın mı?" dedi.

"Hastanedeyim ben."

Önce sessizlik oldu; ardından, "Biz de geliyoruz," dedi.

On beş dakika sonra gelmişlerdi ve üçümüz pastel mavi bir kanepede, sersemlemiş halde bekliyorduk. Ben tırnaklarımı yiyordum, Anne parmaklarını klikletiyordu, Babamsa gürültülü bir duvar saatinin altında hareketsiz oturuyordu.

Doktor, Shawn'un bilgisayarlı tomografisini çekti. Yaranın kötü, hasarın minimal olduğunu söyledi. O an son gördüğüm doktorların söylediklerini hatırladım -kafa yaralanmalarında en kötü görünenlerin genelde en zararsızlardan olduğunu- ve paniğe kapılıp Shawn'u oraya getirdiğim için kendimi aptal gibi hissettim. Kemikteki delik

küçüktü. Kendi kendine iyileşebilirdi veya ameliyatla metal plaka konabilirdi. Shawn önce iyileşmeye bırakılmasını istediği için doktor deriyi deliğin üstüne kapatıp yarayı dikmişti.

Shawn'u sabah üç sularında eve getirdik. Arabayı Babam kullandı, Anne yanına oturdu, ben de Shawn'la arka koltuğa geçtim. Kimse konuşmadı. Babam ne bağırdı ne de nutuk çekti, hatta o geceden bir daha hiç söz etmedi. Ancak bakışlarını üstüme dikişi, yüzüme asla doğrudan bakmayışı bana bir yol ayrımına geldiğimizi ve benim bir tarafa onun başka bir tarafa saptığını düşündürüyordu. O geceden sonra evde yaşamaya devam etmem ya da gitmem konusunda geriye soru işareti kalmadı. Sanki gelecekte yaşıyorduk ve ben çoktan gitmiştim.

Şimdi o geceyi düşündüğümde, aklıma gelen ne karanlık otoyol ne de ağabeyimin kendi kanından bir göletin içinde yatışı. Aklıma buz mavisi kanepe ve soluk duvarlarıyla bekleme odası geliyor. O sterilize havayı koklar gibi oluyorum. Plastik saatin tiktaklarını duyuyorum.

Tam karşımda Babam oturuyor ve onun yıpranmış çehresine bakarken bir anda kafama öyle güçlü bir gerçek dank ediyor ki daha önce niye anlayamadığımı bilemiyorum. Gerçek şu: Ben iyi bir kız evlat değilim. Hainim, koyunlar arasında bir kurdum. Farklı bir şeyler var bende ve o fark iyi değil. Şu an feryat etmek, Babamın dizlerine kapanıp ağlamak ve bir daha böyle bir şey yapmayacağıma söz vermek istiyorum ama bir kurt olsam da, yalan söylemeye hâlâ tenezzül etmiyorum. Hem zaten söylesem de, Babam kokusunu hemen alır. İkimiz de biliyoruz ki Shawn'u yine otoyolda, kızıllara bulanmış bulsam, birebir aynı şeyi yaparım.

Üzgün değilim, sadece utanıyorum.

ZARF BUNDAN ÜÇ hafta sonra, Shawn yeni yeni ayaklanmaya başladığı sıralarda geldi. Yırtarak açtım, bir uyuşmuşluk hissiyle. Suçluluk hükmüm verildikten sonra cezamı okuyormuşum gibi. Kâğıdı taradım ve en alttaki toplam puana baktım. Yirmi sekiz. Tekrar

baktım. İsmimi kontrol ettim. Hata yoktu. Bir şekilde -ancak mucize diye açıklanabilecek bir şekilde- başarmıştım.

İlk düşüncem, bir karardı. Bir daha asla Babamın yanında çalışmamaya karar verdim. Arabayla kasabadaki Stokes isimli markete gittim ve orada paketleme işine başvurdum. Henüz on altı yaşındaydım ama bunu müdüre söylemedim ve haftada kırk saatle işe girdim. İlk vardiyam ertesi sabah dörtte başlıyordu.

Eve döndüğümde Babam yükleyiciyle hurdalıktan geçiyordu. Yükleyicinin merdivenine basıp kenarına tutundum. Motorun gümbürtüsü arasında Babama bir işe girdiğimi ama o birini bulana dek öğleden sonraları vince operatörlük yapacağımı söyledim. Babam vincin kolunu bırakıp boşluğa doğru bakmaya başladı.

"Sen kararını vermişsin," dedi yüzüme bakmadan, "sürünceme-de bırakmanın âlemi yok."

Bir hafta sonra BYU'ya başvurdum. Başvuruya ne yazacağım hakkında en ufak bir fikrim olmadığı için benim yerime Tyler yazdı. Anne tarafından tasarlanan titiz bir eğitim programıyla eğitildiğimi ve mezuniyet için gerekli tüm niteliklere sahip olmamın sağlandığını söyledi.

Başvuru konusundaki hislerim günden güne, hatta neredeyse dakikadan dakikaya değişiyordu. Kimi zaman bana yirmi sekizi bahşettiği için Rab'bin üniversiteye gitmemi istediğinden emin oluyordum; kimi zamansa reddedileceğimden şüphe etmiyor, başvuru yaptığım, ailemi terk etmeye kalktığım için Rab'bin beni cezalandıracağına kati biçimde inanıyordum. Ancak sonucu ne olursa olsun, gideceğimi biliyordum. Okula olmasa da, bir yere gidecektim. Yuvam Shawn'u, Anne yerine hastaneye götürdüğüm an değişime uğramıştı. Ben yuvamın bir kısmını reddetmiştim, şimdi o beni reddediyordu.

Öğrenci Kabul Komitesi etkin çalışıyordu, fazla beklemedim. Mektup normal bir zarfta geldi. Zarfı görünce yüreğim burkuldu. Ret mektupları küçük olur, diye düşünüyordum. Zarfı açtım ve "Tebrikler" yazısını okudum. 5 Ocak itibarıyla başlayan sömestr için kabul edilmiştim.

Anne bana sarıldı. Babam neşeli görünmeye çalıştı. "Bu en azından bir şeyi kanıtlıyor," dedi. "Evimizdeki eğitim de kamu eğitimi kadar iyiymiş."

ON YEDİ YAŞINA basmamdan üç gün önce Anne kalacak daire bulmam için beni arabayla Utah'a götürdü. Arayış tüm günümüzü aldı ve geç saatte eve döndüğümüzde Babamı soğuk yemek yerken bulduk. Yemeği iyi ısıtmamış, pelteye döndürmüştü. Etrafa gergin, tutuşmaya hazır bir hava yayıyordu. Her an patlayacakmış gibi. Anne ayakkabılarını bile çıkarmadan telaşla mutfağa geçti ve doğru düzgün bir yemek hazırlamak için tencere bakınmaya başladı. Babam oturma odasına geçerek, video oynatıcıya söviip saymaya koyuldu. Aletin kablolarının takılı olmadığını koridordan gördüm. Bunu söylediğim anda Babam patladı. Elini kolunu sallayarak küfürler yağdırdı ve bağırarak, bir erkeğin evinde kabloların daima takılı olması, hiçbir erkeğin eve gelip video bağlantılarını boşta bulmaması gerektiğini söyledi. Hem ne diye çıkarmıştım ki onları?

Anne mutfaktan telaşla geldi. "*Ben* çıkardım," dedi.

Babam tükürükler saçarak ona çıkıştı. "Neden hep bu kızın tarafını tutuyorsun! Erkek dediğin karısından destek görmeli!"

Babam tepeme dikilmiş bağırırken ben kablolarla uğraşmaya başladım. Durmadan elimden düşürüyordum. Beynim panikten zonkluyor, bu da tüm düşüncelerime baskın çıkıyordu. Sonuçta kırmızıyla kırmızıyı, beyazla beyazı bağlamayı bile başaramadım.

Sonra o his kayboldu. Başımı kaldırıp Babama, onun mosmor suratına, boynunda atan damara baktım. Kabloları bağlamayı hâlâ becerememiştim. Ayağa kalktım ve doğrulur doğrulmaz kablo bağlantısını umursamayı bıraktım. Odadan çıktım. Mutfağa vardığımda Babam hâlâ bağırıyordu. Koridorda ilerlerken dönüp arkama baktım. Yerimi Anne almış, videonun üstüne eğilmiş, Babam tepesinde dikilirken kablolarla çırpınıyordu.

O YIL NOEL'İ BEKLEMEK, uçurumdan atlamayı beklemek gibiydi. Y2K'den beri o güne dek bildiğim her şeyi yok edecek korkunç bir şeyler olacağını hiç bu kadar güçlü hissetmemiştim. Peki, boşluğun yerini ne alacaktı? Geleceği hayal etmeye, içine profesörleri, ödevleri, sınıfları yerleştirmeye çalıştım ama zihnim onları canlandıramıyordu. Hayalimde hiç gelecek *yoktu*. Yılbaşı Arifesi vardı, sonrası hiçlikti.

Hazırlanmam gerektiğini, Tyler'ın üniversitedekilere aldığımı söylediği lise eğitimini almaya çalışmam gerektiğini biliyordum ama nasıl yapacağımı bilmiyor, Tyler'ın da yardımına başvurmak istemiyordum. Tyler, Purdue'da yepyeni bir hayata başlıyor –hatta evleniyordu– ve benim hayatımın sorumluluğunu almak istediğini hiç sanmıyordum.

Noel'de geldiğinde *Sefiller* diye bir kitap okuğunu gördüm ve üniversitelilerin okuduğu türden bir şey olduğunu sanarak kendime de aldım. Tarih ya da edebiyat öğretir diye umuyordum ama öyle olmadı. Öğretemezdi çünkü ben kurmacayla gerçeği ayırt edemiyordum. Napolyon bana Jean Valjean'dan daha gerçek görünmüyordu. İkisini de o güne dek duymamıştım.

İKİNCİ KISIM

17. Bölüm

Onu Takdis Etmek İçin

YENİ YILIN İLK GÜNÜ ANNE BENİ YENİ HAYATIMA GÖTÜRDÜ. Yanıma fazla bir şey almadım: Bir düzine kadar ev yapımı şeftali konservesi, nevresim ve bir çöp torbası dolusu giysi. Araba eyaletler arası yolda hızlanırken, arazinin ufalanıp dağılışını, sivrilip dikenlenişini, Bear River Dağları'nın dalgalı kara zirvelerinin yerini, ustura sırtlı Rocky Dağları'na bırakışını izledim. Üniversite arazisi, ak kütleleriyle yerden azametle yükselen Wasatch Dağları'nın bağrına konuşlanmıştı. Dağlar güzeldi ama güzellikleri bana saldırgan, tehditkâr görünüyordu.

Evim kampüsün bir buçuk kilometre kadar güneyindeydi. Mutfağı, salonu ve üç küçük odası vardı. Dairede yaşayan diğer kadınlar -kadın olduklarını biliyordum çünkü BYU konut alanlarının tamamı cinsiyete göre ayrılmıştı- henüz Noel tatilinden dönmemişti. Eşyalarımı arabadan getirmem sadece birkaç dakikamı aldı. Anneyle bir an mutfakta ne yapacağımızı bilemeden öylece durduk, sonra bana sarıldı ve arabaya binip uzaklaştı.

Sessiz sakin evde üç gün tek başıma yaşadım. Gelgelelim sessizlik yoktu. *Hiçbir* yer sessiz değildi. O güne dek herhangi bir şehirde üç saatten fazla vakit geçirmediğim için, tuhaf seslerin kesintisiz işgalinden kendimi korumayı imkânsız buluyordum. Geçit

lambalarının cırıltıları, sirenlerin çığlıkları, hava frenlerinin tıslaması, hatta kaldırımda gezinen insanların fısıltılı konuşmaları... Her birini ayrı ayrı duyuyordum. Dağın sessizliğine alışkın kulaklarım bunlarla hırpalanıyordu.

İlk oda arkadaşım geldiğinde uykuya hasret durumdaydım. İsmi Shannon'dı ve karşı caddedeki kozmetoloji fakültesinde okuyordu. Altında pembe pelüş pijama, üstünde ince çizgili, kolsuz, dar beyaz bir tişört vardı. Çıplak omuzlarına bakakaldım. Daha önceden de böyle giyinen kadınlar görmüştüm –Babam gayrimormonlar derdi onlara– ve ahlaksızlıkları bulaşıcıymış gibi hep uzak dururdum. Şimdiyse bir tanesi evimdeydi.

Shannon bol flanel ceketimi ve büyük beden erkek kotumu uzun uzun süzerek, apaçık bir hüsranla inceledi beni. "Kaç yaşındasın?" dedi.

"Birinci sınıftayım," dedim. Henüz on yedi yaşında olduğumu ve aslında lise ikinci sınıfı bitiriyor olmam gerektiğini söylemek istemiyordum.

Shannon lavaboya doğru ilerleyince, kalçasının üstündeki "Leziz" yazısını gördüm. İşte bu kadarını kaldıramazdım. Yatacağımı söyleyerek gerisin geri odama gittim.

"Güzel karar," dedi Shannon. "Kilise erkenci. Bense genelde gecikirim."

"Kiliseye mi gidiyorsun *sen*?"

"Tabii," dedi. "Sen gitmiyor musun?"

"Gidiyorum tabii ki. Ama sen, sen gerçekten gidiyor musun?"

Dudaklarını ısırarak gözlerini üstüme dikti ve, "Kilise sekizde. Sana iyi geceler!" dedi.

Odamın kapısını kaparken dehşete düşmüş haldeydim. Bu *kadın* nasıl Mormon olabilirdi?

Babam gayrimormonların her yerde olduğunu, çoğu Mormon'un aslında gayrimormon olduğunu, sadece bunun farkında olmadıklarını söylemişti. Shannon'ın tişörtüyle pijamasını düşündüm ve bir anda BYU'da belki de herkesin gayrimormon olabileceğini fark ettim.

Diğer oda arkadaşım ertesi gün geldi. İsmi Mary'ydi ve erken dönem çocukluk eğitimi alan bir üçüncü sınıf öğrencisiydi. Pazar günü bir Mormon'dan beklediğim şekilde, yere kadar inen çiçek desenli bir etek giydi. Giyimi benim için bir çeşit zümre göstergesi işlevi gördü, Mary'nin gayrimormon olmadığını vurguluyordu ve kendimi birkaç saatliğine olsun daha az yalnız hissettim.

Akşam olana dek. Akşam vakti Mary aniden kanepeden kalkıp "Dersler yarın başlıyor. Yiyecek stoklama vakti," dedi. Evden çıktı ve bir saat sonra iki kese kâğıdıyla döndü. Sebt Günü alışveriş yasaktı -pazar günleri bir sakız bile almazdım- ama Mary ortak dolabımıza koyduğu her yiyeceğin, Rab'bin Emirlerinin bir ihlali olduğunun farkına bile varmadan yumurtayı, sütü, makarnayı lakayıt bir tavırla yerleştiriyordu. Babamın Rab'bin sağlık nasihatinin ihlali olarak tanımladığı Diet Coke kutusunu torbadan çıkardığında yine odama kaçtım.

ERTESİ SABAH OTOBÜSE yanlış yönden bindim. Hatamı düzelttiğimde ders bitmek üzereydi. Sınıfın arka tarafında ne yapacağımı bilemeden bir süre durdum. Sonunda narin hatlı bir kadın olan profesör, boş kalan tek yere geçmemi işaret etti. Gösterdiği yer en öne yakındı. Tüm sınıfın bakışlarının ağırlığını hissederek yerime oturdum. Ders Shakespeare'di ve onu seçmemin nedeni Shakespeare'i duymuş olmam, bunun da iyiye işaret olduğunu düşünmemdi. Ama derse gelince bir anda bu adam hakkında hiçbir şey bilmediğimi fark ettim. Duyduğum bir isimden ibaretti, o kadar.

Zil çaldıktan sonra profesör oturduğum sıraya geldi. "Sen buraya ait değilsin," dedi.

Şaşkınlıkla kadının yüzüne baktım. Tabii ki buraya ait değildim ama o nereden biliyordu? Tam her şeyi -hiç okula gitmediğimi, mezuniyetin gereklerini yerine getirmediğimi- itiraf edecektim ki konuşmaya devam etti: "Bu ders büyükler için."

"Büyüklere özel sınıf mı var?" dedim.

Kadın espri yapmaya çalışmışım gibi gözlerini devirdi. "Burası 382. Senin 110'da olman gerek."

Profesörün ne dediğini ancak kampüsü boydan boya arşınladıktan sonra anladım. Ders programıma baktım ve ders adlarının yanındaki sayıları ilk defa fark ettim.

Kayıt bürosuna gittiğimde birinci sınıf derslerinin hepsinin dolduğunu öğrendim. Dediklerine göre yapmam gereken, birkaç saatte bir çevrimiçi olup kontrol yaparak, bir dersi bırakan birileri olursa onun yerini almaktı. Hafta sonu geldiğinde İngilizce, Amerika tarihi, müzik ve din derslerinin giriş sınıflarına kaydolmuştum ama Batı uygarlığında sanat dersinin üçüncü sınıfına takılıp kalmıştım.

İngilizcenin birinci sınıf hocası "deneme yazısı" denen şey hakkında konuşup duran, yirmili yaşlarının sonlarında, neşeli bir kadındı. Bu yazı türünü lisede öğrendiğimiz konusunda bizi temin etti.

Bir sonraki dersim olan Amerika tarihi, ismini peygamberden alan Joseph Smith oditoryumunda yapılıyordu. Amerika tarihinin kolay olacağını düşünmüştüm, ne de olsa Babam bize Kurucu Babalar hakkında bilgi vermişti. Washington'ı, Jefferson'ı, Madison'ı gayet iyi biliyordum. Gelgelelim profesör onlardan söz etmedi desem yeridir. Onun yerine Cicero ve Hume'un, hiç duymadığım bu iki ismin, "felsefi dayanakları" ve yazıları hakkında konuştu.

Birinci derste, bir sonraki dersin ödev olarak verilen okumalarla ilgili bir ara sınavla başlayabileceği söylendi. Sonraki iki gün boyunca ders kitabının anlaşılmaz pasajlarını anlamlandırmakla boğuştum ama "yurttaş hümanizmi" gibi, "İskoç Aydınlanması" gibi terimler karadelik misali sayfalara yayılmış, diğer tüm kelimeleri içine çekiyordu. Sonunda ara sınava girdim ve soruların hiçbirini yanıtlayamadım.

Bu başarısızlık içimde bir sıkıntı yarattı. Burada dikiş tutturup tutturamayacağımın, *eğitim* yoluyla edindiklerimin yeterli olup olmadığının ilk göstergesiydi. Bunu fark edince yetiştiriliş şeklime içerleyebilirdim ama öyle olmadı. Babama sadakatim, aramıza giren mesafeler oranında artmıştı. Dağdayken asi olabilirdim ama burada,

bu yüksek sesli, parlak yerde, etrafım aziz kılığındaki gayrimormonlarla çevriliyken, Babamın öğrettiği her hakikate, her doktrine sıkı sıkıya tutunuyordum. Doktorlar Helak Edilenler'dendi. Evde eğitim Rab'bin emirlerindendi.

Bir sınavda başarısız olmak, eski inanca olan yeni adanmışlığıma herhangi bir ziyan getirmedi ama Batı sanatını anlatan ders, getirdi.

İçeri girdiğimde sınıf ışıl ışıldı, sabah güneşi yüksek pencerelerden içeri sımsıcak süzülüyordu. Yakası kapalı bir kızın yanına geçip oturdum. İsmi Vanessa'ydı. "Birbirimizden ayrılmayalım," dedi. "Sanırım koca sınıfta, birinci sınıftan bir tek biz varız."

Küçük gözlü, sivri burunlu, yaşlı bir adam kepenkleri kapattırdıktan sonra derse başladı. Bir düğmeye bastı ve slayt projektörü odayı beyaz ışıkla doldurdu. Karşımda bir tablo vardı. Profesör kompozisyonu, fırça darbelerini, tablonun tarihini anlattı. Ardından bir sonraki tabloya geçti ve bir sonrakine...

Bir ara soluk şapkalı ve paltolu, tuhaf bir adamın görüntüsü belirdi. Arkasında beton bir duvar vardı. Bir kâğıt parçasını yüzüne doğru tutuyor ama ona bakmıyordu. Bize de bakmıyordu.

Yakından görebilmek için derste kullanmak üzere satın aldığım tablolar kitabını açtım. Resmin altında italik harflerle bir şey yazıyordu ama anlayamadım. Bu da yine tam ortada duran ve diğer bütün kelimeleri yutan karadelik kelimelerdendi. Önceden öğrencilerin soru sorduğunu görmüştüm, ben de el kaldırdım.

Profesör söz verdi, cümleyi sesli okudum. Malum kelimeye gelince duraksadım. "Bu kelimeyi bilmiyorum," dedim. "Anlamı nedir acaba?"

Sınıfta bir sessizlik oldu. Öyle suskunluk ya da bastırılmış bir gürültü gibi değil; mutlak, adeta vahşi bir sessizlik. Ne bir kâğıt hışırtısı kaldı ne de kalem gıcırtısı.

Profesörün dudakları gerildi, "Çok teşekkürler *bunun için*," dedi ve notlarına döndü.

Dersin geri kalanında kıpırdamadan oturdum. Ayakkabılarıma bakarak neler olduğunu, neden olduğunu anlamaya çalıştım ve başımı her kaldırdığımda, ucubenin tekiymişim gibi bana bakan bir çift

gözle karşılaştım. Elbette ki *ucubeydim* ve bunu da biliyordum ama *onların* nereden bildiğini anlamıyordum.

Zil çalınca Vanessa defterini çantasına tıktı ve bir an duraksadıktan sonra, "Böyle bir konuda espri yapmamalısın. Şaka konusu değil," dedi ve cevap vermeme fırsat kalmadan yanımdan uzaklaştı.

İnsanlarla göz göze gelmemek için herkes sınıftan çıkana dek ceketimin fermuarı takılmış gibi yaparak oturdum. Sonra da doğruca bilgisayara gittim ve "Holokost" kelimesinin anlamına baktım.

Ne kadar zaman orada oturup okudum bilmiyorum ama bir noktada öğrendiklerim yetti. Arkama yaslandım, gözlerimi tavana diktim. Sanırım şoktaydım ama dehşetli bir şeyi öğrenmenin şoku mu, kendi cehaletimi fark etmenin şoku mu, bilmiyorum. Hayalimde bir an için kampların değil, hendeklerin ya da gaz odalarının değil, Annenin yüzünün canlandığını anımsıyorum. Bir duygu dalgası esir almıştı beni. Öyle yoğun, öyle aşina olmadığım bir duygu ki ne olduğundan emin değildim. Bende ona bağırma arzusu uyandırıyordu ve bu da beni ürkütüyordu.

Anılarımı şöyle bir taradım. "Holokost" kelimesi bütünüyle yabancı değildi. Belki de Anne kuşburnu toplarken veya akdiken tentürü yaparken öğretmişti. Yahudilerin uzun zaman önce, bir yerde öldürüldüğüne dair hayal meyal bilgim vardı ama ben onu Babanın sık sık sözünü ettiği, baskıcı bir hükümet tarafından yarım düzine insanın şehit edildiği Boston Katliamı gibi küçük bir çatışma sanıyordum. Bunu böyle bir ölçekte -altı milyona karşılık beş kişi gibi- yanlış anlamam imkânsız görünüyordu.

Vanessa'yı bir sonraki dersten önce buldum ve espri için özür diledim. Açıklama yapmadım çünkü açıklayamazdım. Sadece üzgün olduğumu ve bir daha yapmayacağımı söyledim. Bu sözü tutmak için sömestrin geri kalanında hiç el kaldırmadım.

O CUMARTESİ BİR YIĞIN ödevle masa başına oturdum. Her şeyin o gün bitirilmesi gerekiyordu çünkü Sebt Günü'nü ihlal edemezdim.

Ayin bitti ve hep beraber Pazar okuluna doluştuk. Shannon'la Mary önlere geçip bana da yer tuttular ama ben, Sebt'i nasıl ihlal ettiğimi düşünerek, tereddüt ettim. Buraya geleli daha bir hafta olmamıştı, şimdiden Rab'bin bir saatini çalmıştım. Kim bilir belki de Babamın buraya gelmemi istememesinin nedeni buydu; onlarla, inancı daha az olanlarla yaşayarak onlara benzeme tehlikesini göze alıyordum.

Shannon bana el salladı ve o arada bluzunun V yakası açıldı. Yürüyerek yanından geçip Mary'yle ikisinden olabildiğince uzak bir köşeye yerleştim. Düzenin aşinalığı hoşuma gitmişti; bütün çocuklardan uzakta, bir köşeye sıkışıp oturmuşum. Çocukluğumun her Pazar okulu dersinin birebir kopyası. Buraya geldiğimden beri hissettiğim ilk aşinalık duygusu buydu, ben de tadını çıkardım.

18. Bölüm

Kan ve Tüy

O GÜNDEN SONRA SHANNON VE MARY'YLE ÇOK AZ KONUŞtum, onlar da benimle çok az konuştular; payıma düşen ve hiç yapmadığım işleri hatırlatmanın dışında. Ev bana mevcut haliyle iyi görünüyordu. Ne olmuş dolapta çürüyen şeftaliler, lavaboda kirli bulaşıklar varsa? Ne olmuş kapıdan girdiğinizde kötü koku suratınıza tokat gibi çarpıyorsa? Bana göre koku katlanılabilir olduğu sürece ev temiz demekti ve aynı felsefe vücudum için de geçerliydi. Haftada bir ya da iki kez aldığım duşlar dışında sabun kullanmıyordum, bazen duşta bile kullanmıyordum. Sabahları tuvaletten çıktığımda, Shannon'la Mary'nin her *-ama her-* zaman ellerini yıkadıkları lavaboyu pas geçiyordum. Kaş kaldırdıklarını gördüğümdeyse, kasabadaki nineyi hatırlıyordum. *Hoppa işte, ne olacak*, diyordum kendi kendime. *Ellerime işemiyorum ya.*

Evdeki hava gergindi. Shannon bana kuduz köpekmişim gibi bakıyordu, ben de onun içine su serpecek bir şey yapmıyordum.

BANKADAKİ PARAM GİTGİDE suyunu çekiyordu. O zamana dek derslerden kalmaktan korkmuştum ama dönemin ilk ayı içinde, okul harcı ve kirayı ödedikten, yiyeceklerle kitapları aldıktan sonra,

derslerden geçsem bile başka bir aleni nedenle okula dönemeyeceğimi düşünmeye başladım: Maddi gücüm yetmeyecekti. İnternetten burs için gerekli niteliklere baktım. Tam burs için neredeyse mükemmel bir not ortalaması şarttı.

Dönemin henüz bir ayını tamamladığım halde burs fikrinin komik derecede uzak olduğunu anlamıştım. Amerika tarihi dersi kolaylaşıyordu; en azından artık sınavlara girdiğim gibi çıkmıyordum. Müzik teorisinde fena değildim ama İngilizcede zorlanıyordum. Hocama göre yazma yeteneğim olsa da, dilim tuhaf biçimde resmi ve tumturaklıydı. Okuma yazmayı sadece Kutsal Kitap'ı, Mormon Kitabı'nı ve Joseph Smith'le Brigham Young'ın konuşmalarını okuyarak öğrendiğimden söz etmedim tabii.

Fakat asıl sorun Batı Uygarlığı'ydı. Bu ders benim için anlaşılmaz bir dilden farksızdı, muhtemelen de ocak ayı boyunca Avrupa'yı kıta değil, ülke sandığım için. Dolayısıyla hocanın söylediklerinin çok azı anlamlı gelmişti. Holokost (Soykırım) olayından sonra da açıklama istemeye niyetim yoktu.

Buna rağmen en sevdiğim ders buydu çünkü Vanessa oradaydı. Her derste yan yana oturuyorduk. Seviyordum onu çünkü benimle aynı türde bir Mormon'a benziyordu. O da yakası kapalı, bol giysiler giyiyor ve hiç kola içmediğini, pazar günleri ödev yapmadığını söylüyordu. Üniversitede tanıştığım insanlar arasında gayrimormona benzemeyen tek kişi oydu.

Şubatta profesör tek bir dönem ortası sınavı yerine aylık sınavlar yapacağını ve bunların ilkinin bir sonraki hafta olacağını duyurdu. Nasıl hazırlanacağımı bilmiyordum. Dersin kitabı yoktu; sadece resimler içeren bir kitapla, birkaç klasik müzik CD'si vardı. Resimlere bakarak müziği dinledim. Kimin hangi resmi ya da besteyi yaptığını hatırlayabilmek için biraz gayret sarf ettiysem de, doğru yazılışları ezberlemedim. O güne dek girdiğim tek sınav, üniversite giriş sınavıydı ki o da çoktan seçmeliydi. Dolayısıyla tüm sınavların çoktan seçmeli olduğunu sanıyordum.

Sınav sabahı profesör herkese mavi defteri çıkarmalarını söyledi. Ne demek istediğini merak etmeme fırsat kalmadan herkes

çantasından mavi defterini çıkardı. Hareketleri akıcı, senkronizeydi, önceden prova edilmiş gibi. Bense provayı kaçırmış, sahnedeki tek dansçıydım. Vanessa'ya yedek defteri var mı, diye sordum, vardı. Çoktan seçmeli sınav bekleyerek defteri açtım ama içi bomboştu.

Pencerelerin kepenkleri kapatıldı, projektör titreşerek açıldı ve bir tablo perdeye yansıdı. Eserin adını ve ressamın tam ismini yazmak için altmış saniyemiz vardı. Zihnim boğuk bir uğultudan ötesini üretemedi ve bu, birkaç soru boyunca devam etti. Tek bir yanıtı yazamadan, kaskatı oturdum.

Perdede bir Caravaggio titreşerek belirdi: *Judith, Holofernes'in Başını Keserken*. Genç bir kızın kılıcını serinkanlılıkla kendine doğru çekerek, peynirden ip çeker gibi adamın boynunu kesişine uzun uzun baktım. Ben de Babamla tavuk kafası kesmiştim. Babam baltayı kaldırıp gürültülü bir "*tak*" sesiyle indirirken, ben hayvanın kabuksu bacaklarını kavramıştım. Tavuk etrafa tüyler saçarak, kotuma kan lekesi sıçratarak ölüm kasılmaları yaşarken, ben tutuşumu iyice sıkılaştırıp var gücümle hayvanı bastırmıştım. Tavukları anımsayınca Caravaggio'nun bu kompozisyonunun inandırıcılığını sorguladım. Bir şeyin kafasını koparırken kimsenin yüzünde *böyle* -sakin, umursamaz- bir ifade olamazdı.

Resmin Caravaggio'ya ait olduğunu biliyordum ama ressamın sadece soyadını hatırlıyor, onu bile doğru yazamıyordum. Eser adının *Judith, Holofernes'in Başını Keserken* olduğundan emin olsam da, o kılıcın altında yatan benim kafam olsa bile *Holofernes*'i doğru yazamazdım.

Otuz saniye kalmıştı. Sayfaya bir şey -herhangi bir şey- yazabilsem belki de birkaç puan koparabilirdim. Ben de ismi (İngilizcedeki) okunuşuyla yazdım: "Carevajio". Gözüme doğru görünmedi. Harflerden birinin çift geçtiğini hatırlıyordum. Yazdığımı silerek, "Carrevagio" diye düzelttim. Yine yanlış. Farklı yazılışları denedim, her biri diğerinden beterdi. Yirmi saniye.

Vanessa yanımda, durmadan bir şeyler karalıyordu. Elbette ki karalardı. O buraya aitti. El yazısı düzgündü ve yazdıklarını okuyabiliyordum: Michelangelo Merisi da Caravaggio. Yanına da yine bir

o kadar titiz bir el yazısıyla, *Judith, Holofernes'in Başını Keserken* yazmıştı. On saniye. Gördüklerimi kopyaladım ama Caravaggio'nun tam adını almadan; seçici bir dürüstlük yaklaşımıyla almanın, kopyacılık olacağına karar vermiştim. Projektör bir sonraki slayta geçti.

Sınav süresince Vanessa'nın kâğıdına birkaç kez daha göz attım ama durum ümitsizdi. Onun metnini kopyalayamazdım, kendi kendime yazmamı sağlayacak olgusal ve biçemsel birikimden de mahrumdum. Yeti ve bilgi eksikliği içinde aklıma ne geldiyse yazmış olmalıyım. *Judith, Holofernes'in Başını Keserken*'i değerlendirmemiz istenmiş miydi, hatırlamıyorum ama istendiyse de eminim kendi izlenimlerini yazmışımdır: Kızın yüzündeki sükunetin kendi tavuk kesme deneyimimle örtüşmediğini. Doğru bir dille aktarılsa harika bir yanıt olabilirdi; kadındaki dinginliğin, eserin genel realizmiyle güçlü bir tezat oluşturduğu yönünde bir şeyler... Ne var ki profesörün, "Tavuğun kafasını keserken gülümsememeniz gerekir, yoksa ağzınıza kan ve tüy kaçabilir," yönündeki gözlemimden pek etkilendiğini sanmıyorum.

Sınav bitti. Kepenkler açıldı. Dışarı çıktım ve kışın serinliğinde öylece durup Wasatch Dağları'nın doruklarına baktım. Burada kalmak istiyordum. Dağlar her zamanki gibi yabancı ve tehditkârdı ama ben kalmak istiyordum.

Sınav sonuçlarını bir hafta bekledim ve bu süre içinde rüyamda iki defa Shawn'u gördüm. Asfaltın üstünde cansız yattığını, sırtüstü çevirdiğimde yüzünün kızıl renkte ışıldadığını... Geçmiş korkusuyla gelecek korkusu arasında asılı halde, rüyayı günlüğüme kaydettim. Sonra da hiçbir açıklama yapmadan ve bu iki konu arasında bağlantı son derece barizmiş gibi, *Çocukluğumda neden düzgün bir eğitim almama izin verilmediğini anlayamıyorum*, yazdım.

Sonuçlar birkaç gün sonra geldi. Sınavı geçememiştim.

BEN ÇOK KÜÇÜKKEN Luke bir kış günü çayırda, baygın ve yarı donmuş bir Amerika puhusu bulmuştu. Duman rengiydi ve çocuk gözümle bana, boyum kadar görünmüştü. Luke hayvanı eve

getirdiğinde yumuşacık tüyleri ve amansız pençeleri hepimizi büyüledi. Babam kıpırtısız kuşu tutarken, çizgili tüylerini okşadım. Öyle pürüzsüzdü ki su gibiydi. Baygın olmasa ona asla böyle yaklaşamayacağını biliyordum. Salt dokunmakla bile doğaya meydan okuyordum.

Puhunun tüyleri kana bulanmıştı. Bir diken kanadını yırtmıştı. "Veteriner değilim ben," dedi Anne. "*İnsanları* tedavi ediyorum." Yine de dikeni çıkarıp yarayı temizledi. Babam kanadın iyileşmesinin haftalar alacağını, hayvanınsa bundan çok önce uyanacağını söyledi. Kendini yırtıcılarla çevrili, kapana kısılmış bulunca kurtulmaya çalışarak ölene dek çırpınacaktı. Yaban hayvanı bu, dedi, yaban ortamında bu yara ölümcüldür.

Baykuşu arka kapının orada, yere bıraktık. Anneye uyandığında mutfakta durmamasını söyledik. Anne cehennem ateşi de sönse mutfağını bir baykuşa terk etmeyeceğini söyleyerek içeri daldı ve kahvaltı hazırlamak için tencere tavayı tıngırdatmaya başladı. Baykuş pençeleri yere sürtünerek, kafasını panikle sağa sola çarparak acınası bir halde kanat çırpıyordu. Biz ağlayınca Anne geri çekildi. İki saat sonra Babam mutfağın yarısını kontrplaklarla çevirmişti. Baykuş birkaç hafta orada toparlandı. Beslemek için ona fare yakaladık, ama onları yemediği de oldu ve biz de leşleri kaldıramadık. Ölüm kokusu keskin ve iğrençti, mideye indirilen bir yumruk gibi.

Baykuş giderek huzursuzlandı. Yiyecekleri reddetmeye başladığında arka kapıyı açıp kaçmasına izin verdik. Henüz tam olarak iyileşmemişti ama Babam dağda hayatta kalma şansının, buraya kıyasla daha yüksek olduğunu söyledi. Yeri burası değildi. Buraya ait olmak, öğretilebilecek bir şey değildi.

SINAVDAN KALDIĞIMI BİRİLERİNE söylemek istesem de, içimdeki bir his Tyler'ı aramama engel oluyordu. Kim bilir, belki utanç hissi, belki de Tyler'ın babalığa hazırlanıyor olması. Eşi Stefanie'yle Purdue'da tanışmış, kısa sürede evlenmişlerdi. Stefanie ailemizle ilgili hiçbir şey bilmiyordu. Tyler yeni hayatını –yeni ailesini– eskisine tercih ediyor gibiydi.

Evi aradım. Babam açtı. Anne doğuma gitmişti, migreni geçtiğinden beri daha sık doğuma gidiyordu.

"Ne zaman gelir?" dedim.

"Bilmiyorum," dedi Babam. "Bana soracağına Rab'be sor, ne de olsa kararı O veriyor." Kendi kendine kıkırdadı ve, "Okul nasıl?" dedi.

Bana video için bağırdığından beri konuşmamıştık. O an destekleyici davranmaya çalıştığını hissediyordum ama başarısız olduğumu ona itiraf edemeyecektim. İyi gittiğini söylemek istiyordum. *Çok kolay*, dediğimi hayal ettim.

"Pek iyi değil," dedim onun yerine. "Bu kadar zor olacağı aklıma gelmemişti."

Bir sessizlik oldu, Babamın sert çehresinin katılaştığını hayal ettim. Hazırladığını tahmin ettiğim iğneleri fırlatmasını bekledim ama aksine kısık bir sesle, "Her şey düzelecek canım," dedi.

"Düzelmeyecek," dedim. "Burs falan alamayacağım. Derslerimden bile geçemeyeceğim." Sesim titremeye başlamıştı.

"Burs olmazsa da olmaz, ne yapalım," dedi. "Belki ben yardım ederim para konusunda. Buluruz bir yolunu. Sen mutlu ol yeter ki, tamam mı?"

"Tamam," dedim.

"İstiyorsan eve gel."

Duyduklarıma inanmakta zorlanarak telefonu kapadım. Uzun sürmeyecekti biliyordum, bir sonraki konuşmamızda her şey farklı olacak, bu anın tatlılığı unutulacak ve aramızdaki bitmek bilmez mücadele yine ön plana çıkacaktı. Ama bu gece yardım etmek istemişti ve bu da bir şeydi.

MARTTA BATI UYGARLIĞI'NIN bir sınavı daha vardı. Bu defa kendime hatırlatma kartları hazırladım. Çoğunluğu Fransızca (Fransa'nın Avrupa'nın bir parçası olduğunu yeni anlamıştım), birçok tuhaf yazılışı ezberlemek için saatlerimi harcadım. Jacques-Louis David ve François Boucher: Telaffuz edemiyordum ama yazmayı biliyordum.

Ders notlarım saçma sapan olduğu için Vanessa'dan notlarını okuma izni istedim. Bana şüpheyle bakınca bir anlığına acaba kopya çektiğimi anladı mı, diye düşündüm. Notları vermeyeceğini ama birlikte çalışabileceğimizi söyledi. Dersten sonra peşinden yatakhanedeki odasına gittim. Defterlerimiz önümüzde, bağdaş kurup yere oturduk.

Önce kendi notlarımı ona okumaya çalıştım ama cümlelerim eksik ve karmaşıktı. "Notlarını dert etme," dedi Vanessa. "Ders kitabı kadar önemli değil onlar."

"Hangi ders kitabı?" dedim.

"*Bildiğimiz* ders kitabı işte," dedi. Komiklik yapıyormuşum gibi güldü. Bense gerildim çünkü ciddiydim.

"Benim kitabım yok," dedim.

"Var tabii ki!" İsimleri ve sanatçıları ezberlemek için kullandığım resimler kitabını havaya kaldırdı.

"Ha, o mu," dedim. "Baktım ona."

"*Baktın* mı? Okumadın mı?"

Boş boş Vanessa'nın yüzüne baktım. Anlamıyordum ne demek istediğini. Müzik ve sanat konulu bir dersti bu. Müziği dinlememiz için CD'ler, resimlere bakmamız için kitap vermişlerdi. CD'leri okumak ne kadar aklıma geldiyse, sanat kitabını okumak da o kadar gelmişti.

"Ben sadece resimlere bakacağız sanıyordum." Yüksek sesle söylendiğinde kulağa çok aptalca gelmişti.

"Ders programında sayfa elliyle seksen beş arasını ödev olarak görünce, *okunacak* bir şeyler olduğu aklına gelmedi mi?"

"Resimlere baktım," dedim yeniden. İkincisinde daha da beter gelmişti kulağa.

Vanessa parmağını gezdirmeye başlayınca kitap bir anda gözüme daha bir ders kitabı gibi göründü.

"Sorunun buymuş demek ki," dedi. "Ders kitabını okuman lazım." Bunu derken sesinde alaycı bir ton vardı, tüm olanlardan sonra -Holokost'la ilgili espri yapmam, sınav kâğıdına bakmamartık bu gafı kaldıramayacakmış ve benimle işi bitmiş gibi. Gitme

vaktimin geldiğini söyledi, başka bir derse çalışması gerekiyordu. Defterimi alıp çıktım.

"Ders kitabını oku" önerisinin mükemmel bir öneri olduğu anlaşıldı. Bir sonraki sınavdan B aldım, dönem sonu geldiğinde A'ları çekmeye başlamıştım. Bu bir mucizeydi ve ben de mucize olarak yorumluyordum. Her sabah saat ikilere, üçlere kadar çalışmayı sürdürdüm. Rab'bin desteğini hak etmek için ödemem gereken bir bedel olduğunu düşünüyordum bunun. Tarih dersinde iyiydim, İngilizcede daha iyi, müzik teorisinde ise en iyi. Tam burs kazanmam olası görünmese de, yarım burs alabilirdim belki.

Batı Uygarlığı'nın son dersinde profesör, ilk sınavdan çok fazla kişi düşük not aldığı için sınavı iptal edeceğini duyurdu. Ve *puf*. Kötü notum da kaybolmuştu. Havalara uçuyor, Vanessa'yla el çakmak istiyordum. Sonra aklıma geldi, o artık benimle oturmuyordu.

19. Bölüm

Başlangıçta

DÖNEM BİTİNCE BUCK'S PEAK'E DÖNDÜM. NOTLAR BİRKAÇ hafta içinde BYU'da asılacak ve sonbaharda dönüp dönemeyeceğimi ancak o zaman öğrenecektim.

Günlüklerimi hurdalıktan uzak duracağıma dair kendime verdiğim sözlerle doldurdum. Ancak paraya ihtiyacım vardı –Babam olsa cebin On Emir Tablet'lerinden de delik, derdi– ve Stokes'taki eski işimi sormaya gittim. İkindinin en hareketli saatleriydi. Bu saatlerde eleman yetersizliği çektiklerini biliyordum. Tahmin ettiğim gibi müdürü poşet doldururken buldum ve işi devralmamı ister misiniz, diye sordum. Üç saniye kadar yüzüme baktıktan sonra önlüğünü başından çıkarıp bana uzattı. Müdür yardımcısı göz kırptı. Kalabalık saatte gelmemi söyleyen oydu. Stokes'ta bana sükûnet ve mutluluk veren –dümdüz, temiz reyonları ve çalışanlarıyla– bir şeyler vardı. Bir market için böyle demek tuhaf gelebilir ama orası bende yuva duygusu uyandırıyordu.

Arka kapıdan içeri girdiğimde Babam beni bekliyordu. Önlüğü görünce, "Bu yaz benim yanımda çalışıyorsun," dedi.

"Stokes'ta çalışıyorum," dedim.

"Hurdacılığı yakıştıramadın mı kendine?" Sesi yükselmişti. "Senin ailen *biziz*. Yerin burası."

Yüzü vahşi, gözleri kanlıydı. Fevkalade berbat bir kış geçirmişti. Sonbaharda yeni inşaat ekipmanına yüklü bir para yatırmıştı; bir ekskavatör, bir asansör ve bir kaynak treyleri. Şimdi bahardı ve elindeki her şey gitmişti. Luke kaynak treylerini kaza sonucu yakmış, kül etmişti. Asansör biri -kim olduğunu hiç sormadım- gereğince emniyete almadığı için askısından düşmüştü. Ekskavatörse Shawn'un devasa bir treyler üstünde götürürken bir virajı hızlı dönmesiyle kamyonetle birlikte treyleri de devirmesi sonucu hurdalığa katılmıştı. Shawn kafasını çarptığı ve kazadan önceki günleri anımsayamadığı halde, lanete uğramışların şansıyla enkazdan sürünerek çıkmıştı. Kamyonet, treyler ve ekskavatör kullanılmaz haldeydi.

Babamın kararlılığı yüz hatlarına kazınmış, sesine işlemişti; sesinin haşinliğine. Bu çekişmeyi kazanmak zorundaydı. Ben ekibe katılırsam kazaların, aksiliklerin azalacağına kendini inandırmıştı. "Tepe yukarı akan pekmez gibisin ama kırıp dökmeden işin altından kalkıyorsun," demişti defalarca.

Gelgelelim işin altından kalkamazdım çünkü işi yapmak, gerisin geri gitmek demekti. Evimi zaten eski odama, eski hayatıma taşımıştım. Bir de Babamla çalışmaya dönersem her sabah kalkıp, çelik burunlu botları giyip ayaklarımı sürüyerek hurdalığa gidersem, son dört ay hiç yaşanmamış gibi, evden hiç ayrılmamışım gibi olacaktı.

Babamı ittirerek geçip kendimi odama kapattım. Anne az sonra kapımı tıklattı. Sessizce odama girdi ve yatağıma öyle hafifçe oturdu ki yanımdaki ağırlığını hissetmedim. Geçen defa söylediklerini söyleyecek sandım. Ben ona on yedi yaşında olduğumu hatırlatacaktım, o da kalabileceğimi söyleyecekti.

"Babana yardım etmek için bir fırsatın var burada," dedi. "Sana ihtiyacı var adamın. Kendisi asla söylemez ama var işte. Ne yapacağınsa sana kalmış." Bir sessizlik oldu, sonra ekledi: "Ama yardım etmezsen, burada kalamazsın. Başka bir yerde yaşaman gerekir."

Ertesi sabah saat dörtte arabayla Stokes'a gittim ve on saatlik vardiya yaptım. İkindi vakti, şiddetli bir yağmur eşliğinde eve döndüğümde giysilerimi ön bahçede buldum. Kaldırıp hepsini eve

taşıdım. Anne mutfakta yağ terkibi hazırlıyordu, sırılsıklam gömleğim ve kotumla yanından geçerken ağzını açıp tek kelime etmedi.

Giysilerimden akan sular halıya damlayarak, yatağıma oturdum. Yanıma aldığım telefona, ne yapacağımı bilemeden bakmaya başladım. Arayacak kimse yoktu. Ne gidecek yer vardı ne de arayacak biri.

O sırada Indiana'da olan Tyler'ı aradım. "Hurdalıkta çalışmak istemiyorum," dedim telefonu açtığında, çatlak bir sesle.

"Ne oldu ki?" dedi. Sesi endişeliydi, yine bir kaza olduğunu düşünmüştü. "Herkes iyi mi?"

"İyi," dedim, "ama Babam hurdalıkta çalışmazsam burada kalamayacağımı söylüyor ve ben artık yapamam o işi." Sesim doğalın dışında tizleşmiş, titriyordu.

Tyler, "Benim ne yapmamı istiyorsun?" dedi.

Geriye dönüp baktığımda bunu samimiyetle söylediğinden, nasıl yardım edebileceğini sorduğundan şüphe etmiyorum ama o anki yalnız ve şüpheci halimle kulaklarım bambaşka bir şey duydu: *Benden ne yapmamı bekliyorsun?* Tir tir titremeye başladım, başım döndü. Tyler benim cankurtaranımdı. Yıllar yılı kafamda bir son sığınak, duvara kıstırıldığımda tutup çekebileceğim bir kumanda kolu olarak yaşamıştı. Şimdi o kola asılmış, hiçbir işe yaramadığını anlamıştım. Meğer bir işlevi yokmuş.

"Ne oldu?" dedi Tyler, yine.

"Yok bir şey. Her şey yolunda."

Telefonu kapatıp Stokes'u tuşladım. Müdür yardımcısı yanıt verdi. "Bugünkü işin bitti mi?" dedi neşeli bir sesle. İşi bıraktığımı, üzgün olduğumu söyleyip telefonu kapadım. Kalkıp gardırobun kapağını açtım. İşte orada, dört ay önce bıraktığım yerde duruyordu: Hurdalık botlarım. Onları ayağıma geçirdim. Hiç çıkarmamışım gibi geldi.

Babam forkliftle bir oluklu sac yığınını kaldırıyordu. Sacı indirebilmesi için birinin treylere tahta bloklar yerleştirmesi gerekiyordu. Beni görünce üstüne çıkabilmem için sacları aşağı indirdi, ben de yığınla birlikte yükselip treylerin üstüne çıktım.

ÜNİVERSİTEYE DAİR ANILARIM hızla zihnimden silindi. Kalemin kâğıt üstündeki gıcırtısı, bir sonraki slayta geçen projektörün *tıkırtısı*, dersin bitişini haber veren zilin çınlaması; hepsi demir tangırtılarıyla dizel motorların gürlemesi arasında boğuldu. Hurdalıkta geçen bir ayın ardından BYU bir rüya gibi, kurduğum bir hayal gibi görünmeye başladı. Artık uyanmıştım.

Gündelik hayatım tıpatıp eskisi gibiydi: Kahvaltıdan sonra ya hurda ayıklıyor ya da radyatörlerden bakır çekiyordum. Oğlanlar sahada çalışıyorsa, bazen onlarla gidip yükleyici, forklift ya da vince operatörlük yapıyordum. Öğlenleri Annenin yemek pişirmesine yardım ediyor, bulaşıkları yıkıyor, sonra da hurdalığa ya da forklifte dönüyordum.

Aradaki tek fark Shawn'du. O artık hatırladığım insan değildi. Asla sert söz söylemiyordu, kendi içinde huzuru yakalamış gibiydi. Lise bitirme sınavına çalışıyordu ve bir gece bir iş dönüşünde bana iki yıllık yerel fakültelerden birinde bir dönem için şansını deneyeceğini söyledi. Hukuk eğitimi almak istiyordu.

O yaz Worm Creek Opera Salonu'nda bir oyun sergilenecekti, Shawn'la kendimize bilet aldık. Charles da orada, birkaç sıra önümüzde oturuyordu ve oyun arasında Shawn bir kızla sohbet etmek için kalktığında yanıma geldi. İlk defa karşısında dilim tutulmadı. Shannon'ı ve kilisedekilerle sohbetini, candan neşesini, kahkahasını ve gülümseyişini düşündüm. *Shannon ol yeter*, dedim kendi kendime ve beş dakikalığına oldum.

Charles bana tuhaf tuhaf bakıyordu, erkeklerin Shannon'a baktığı gibi. Cumartesi günü sinemaya gitmek ister misin, dedi. Önerdiği film adi, dünyevi zevkler üstüne kurulu, normalde asla izlemeyeceğim bir şeydi ama o sırada Shannon olduğum için *Çok isterim*, diye cevap verdim.

Cumartesi gecesi de Shannon olmaya çalıştım. Film berbattı, beklediğimden de berbat. Ancak bir gayrimormonun izleyeceği türden. Fakat Charles'ı gayrimormon olarak görmek benim için zordu.

O sadece Charles'tı. Filmin ahlaksız olduğunu, bu tür şeyleri izlememesi gerektiğini söylemeyi düşündüm ama -hâlâ Shannon olduğumdan- söylemedim. Sadece dondurma ister misin, diye sorduğunda gülümsedim.

Eve döndüğümde bir tek Shawn ayaktaydı. Kapıdan girdiğimde yüzümde bir gülümseme vardı. Shawn artık erkek arkadaşım olduğunu söyleyerek espri yaptı ve gerçekten espriydi. Gülmemi istemişti. Charles'ın zevk sahibi olduğunu, benim tanıdığı en aklı başında insan olduğumu söyleyip yatmaya gitti.

Odama geçince uzun süre aynada kendime baktım. Gözüme ilk çarpan, erkek kotumdu. Diğer kızların giydiği kotlara nasıl da benzemiyordu. Dikkatimi çeken diğer şeyse, gömleğimin aşırı büyüklüğü ve beni olduğumdan enli gösterdiğiydi.

Charles birkaç gün sonra aradı. Çatı kaplamayla geçen bir günün ardından odamda, ayakta duruyordum. Üstüme tiner kokusu sinmiş, kül rengi toz bulaşmıştı ama o bunu bilmiyordu. İki saat boyunca konuştuk. Ertesi akşam yine aradı, sonraki akşam da. Cuma günü burger yemeye gidelim, dedi.

PERŞEMBE GÜNÜ HURDA işini bitirdikten sonra altmış beş kilometrelik yolu giderek en yakın Walmart'a girdim ve kendime bir kotla, iki tane mavi gömlek aldım. Aldıklarımı giydiğimde incelen yerleriyle, kıvrımlarıyla vücudumu tanıyamadım. Fazlasıyla edebe aykırı olduklarını düşünerek hemen üstümden çıkardım. Pratikte öyle değillerdi ama ben onları niye istediğimi biliyordum -vücudumun fark edilmesi için- ve bu da bana edepsizlik gibi geliyordu.

Ertesi gün ekiple günlük çalışmayı bitirdikten sonra doğruca eve koştum. Duş alıp kirimi pasımı attım, sonra da yeni giysilerimi yatağa koyarak seyretmeye başladım. Birkaç dakika sonra onları giydim ve görüntüm karşısında bir kez daha ağzım açık kaldı. Giysileri değişecek vakit kalmadığı için sıcak bir akşam olduğu halde üstüme bir ceket geçirdim ve ne zaman, niçin bilmiyorum ama bir noktada cekete de gerek olmadığına karar verdim. Akşamın geri kalanında

Shannon gibi olmayı hatırlamama gerek kalmadı, rol yapmadan da sohbet edip gülüyordum.

O hafta her akşamı Charles'la geçirdim. Parklara, dondurmacılara, burgercilere ve benzin istasyonlarına musallat olduk. Onu Stokes'a götürdüm, hem orayı sevdiğim hem de müdür yardımcısı bana her zaman fırından arta kalan donut'ları verdiği için. Charles'la müzikten, ismini hiç duymadığım müzik gruplarından, onun müzisyen olup dünyayı gezme arzusundan konuştuk. İkimizden, arkadaş mı, başka bir şey mi olduğumuzdan hiç konuşmadık. Konuyu onun açmasını istiyordum ama açmadı. Bir şekilde belli etmesini istiyordum -elimi kibarca tutarak veya kolunu omzuma atarak- ama onu da yapmadı.

Cuma günü geç saate kadar dışarılardaydık, eve döndüğümdeyse herkes yatmıştı. Annenin bilgisayarı açıktı, ekran koruyucudan odaya yeşil bir ışık yansıyordu. Bilgisayarın başına oturdum ve hiç düşünmeden BYU'nun internet sitesine girdim. Notlar belli olmuştu. Geçmiştim. Geçmek ne kelime, Batı Uygarlığı hariç her dersten 'A' almıştım. Harcımın yarısı kadar burs alabilecektim. Geri dönebilecektim.

Charles'la bir sonraki ikindiyi parkta, lastik salıncaklarda tembel tembel sallanarak geçirdik. Ona burstan söz ettim. Amacım böbürlenmekti ama nedense korkularım da su yüzüne çıktı. Aslında üniversiteye gitmemem gerektiğini, önce liseyi bitirmem gerektiğini söyledim. Ya da en azından başlamam...

Ben konuşurken Charles sessizce oturdu, sonra da uzun süre bir şey söylemedi. Ardından, "Ailen seni okula göndermediği için kızgın mısın?" dedi.

"Aksine, o bir avantajdı!" dedim bağırırcasına. İçgüdüsel bir tepkiydi. Akılda kalıcı bir şarkının sözlerini duymak gibi; devamını getirmekten kendimi alamamıştım. Charles şüpheyle baktı, birkaç dakika önce söylediklerimi son sözlerimle bağdaştırmamı ister gibi.

"Eh, ben kızgınım ama," dedi. "Sen olmasan bile."

Hiçbir şey demedim. Shawn dışında kimsenin Babamı eleştirdiğini duymamıştım ve ne tepki vereceğimi bilemiyordum. Charles'a

İlluminati'den söz etmek istedim ama o sözlerin tamamı Babama aitti ve kendi zihnimde bile tuhaf, provasız duruyordu. Onları sahiplenemeyişimden utandım. O zamanlar Babamın sözlerinin benim de sözlerim olması gerektiğine inanıyordum (bir parçam buna daima inanacak).

BİR AY BOYUNCA her akşam hurdalıktan dönüşte bir saatimi tırnaklarımdan yağı, kulaklarımdan kiri temizleyerek geçirdim. Saçımın düğümlerini çözüyor, acemice makyaj yapıyordum. Charles'ın elimi tutacağı gece belki o gecedir diye düşünerek, nasırları yumuşatmak için parmaklarımı bolca kremliyordum.

Bunu nihayet yaptığımda, akşamın erken saatleriydi ve film izlemek için cipiyle onun evine gidiyorduk. Tam Fivemile Deresi'nin paraleline inmiştik ki vitesin üstünden uzanarak elini elime koydu. Sıcaktı, tutmak istedim ama onun yerine elim yanmış gibi aniden çektim. Tepkim istemsizdi ve anında pişman oldum. İkinci defa denediğinde yine aynısı oldu. Bedenim tuhaf ve güçlü bir içgüdüye teslim olarak seğirdi.

O içgüdü içimden bir kelime suretinde gelip geçti. Cüretkâr bir lirik suretinde; güçlü ve beyan edici. Yeni bir kelime değildi. Bir süredir bastırılmış, hareketsiz, adeta uyur halde, hafızamın ücra bir köşesinde benimleydi. Charles bana dokunarak uyandırmıştı onu ve nabzı şimdi kanla canla atıyordu.

Ellerimi bacaklarımın altına sıkıştırıp cama yaslandım. Charles'ı ürpermeksizin yanıma yaklaştırmam mümkün değildi –ne o gece ne de aylar boyu herhangi bir gece– çünkü o kelime, benim kelimem, önüne geleni parçalayarak hafızamın yüzeyine çıkıyordu. *Orospu*.

Evlerine gidince Charles televizyonu açıp kanepeye yerleşti, bense bir kenara tünedim. Işıklar karardı, jenerik akmaya başladı. Charles bana doğru sokuldu, önce yavaş yavaş, sonra kendinden daha emin; bacağı bacağıma değene dek. Hayalimde yerinden ok gibi fırladım, tek bir nefeste kilometrelerce koştum. Gerçekteyse sadece irkildim. Charles da irkildi, ürkütmüştüm onu. Toparlanarak

kanepenin koluna doğru yanaştım, kolumu bacağımı ondan uzaklaştırdım. Bu tuhaf duruşu yirmi saniye kadar korudum. Sonunda Charles söylemediğim sözleri işiterek beni anladı ve kanapeden kayıp yere oturdu.

20. Bölüm

Babaların Anlattıkları

CHARLES BENİM ÖTEKİ DÜNYADAN İLK ARKADAŞIMDI, BAbamın beni korumaya çalıştığı dünyadan. Babamı sıradanlıktan tiksindiren tüm şekillerde ve tüm sebeplerle sıradandı; Kıyamet Günü'nden çok futboldan ve popüler müzik gruplarından bahsederdi, lisenin her şeyine bayılırdı, kiliseye giderdi ama çoğu Mormon gibi hastalandığında Mormon rahibi arama ihtimali ne kadarsa, doktoru arama ihtimali de o kadardı.

Onun dünyasını kendiminkiyle bağdaştıramadığım için, birbirinden ayırmıştım. Her akşam penceremden kırmızı cipin yolunu gözlüyor, otoyolda göründüğü anda koşarak kapıya gidiyordum. O tepeyi aştığında, ben çoktan bahçede bekliyor oluyordum. Cipten inmesine fırsat vermeden cipe atlıyor, emniyet kemeri konusunda tartışmaya başlıyordum. (Kemer takmadığım sürece gitmeyi reddediyordu.)

Bir gün erken gelip ön kapıya kadar erişti. Anne o sırada bergamotla ylang-ylangı karıştırıyor, ölçüyü test etmek için parmaklarını klikletiyordu. Ona Charles'ı tanıştırırken dilim dolaştı. Anne "merhaba" dedi ama parmakları kliklemeye devam ediyordu. Charles nedenini sorar gibi yüzüme baktığında, Anne Rab'bin kendisiyle parmakları üzerinden konuştuğunu söyledi. "Dünkü testimde

bugün lavanta banyosu yapmazsam migrenimin tutacağı ortaya çıktı," dedi. "Banyoyu yaptım, bilin bakalım ne oldu? Baş ağrısı maş ağrısı yok!"

"Doktorlar migreni başlamadan durduramıyor ama," diye Babam araya girdi. "Rab durduruyor!"

Cipe doğru yürüdüğümüz sırada Charles, "Eviniz hep böyle mi kokar?" dedi.

"Nasıl?"

"Çürük bitki gibi."

Omuz silktim.

"Almışsındır herhalde kokuyu," dedi. "Çok *keskin*. Daha önce de almıştım. Senin üstünden. Sen hep böyle kokuyorsun. İşe bak, muhtemelen şimdi ben de kokuyorum." Gömleğini kokladı. Benden ses çıkmıyordu. Hiçbir koku almamıştım.

BABAM GİTGİDE "ZÜPPELEŞTİĞİMİ" söylüyordu. İş biter bitmez hurdalıktan eve koşturmamdan, Charles'la buluşmadan önce vücudumda yağdan kirden iz bırakmamamdan hazzetmiyordu. Sağımhaneyi inşa ettiği yerin bir saat kadar kuzeyindeki tozlu kasaba Blackfoot'ta yükleyici operatörlüğü yapmaktansa, Stokes'ta mal paketlemeyi tercih ettiğimi biliyordu. Başka biri gibi giyinerek, başka yerde olmak istediğimi bilmek de canımı sıkıyordu.

Blackfoot'taki inşaat sahasında bana olmadık işler bulup vermeye başladı. Onları yapmanın bana kim olduğumu hatırlatacağını düşünüyordu sanırım. Bir gün yerden dokuz metre yüksekte, bitmemiş çatının aşıklarıyla, hiç takmadığımız için emniyet kemerimiz olmadan uğraştığımız sırada, Babam tebeşir çırpısını binanın diğer tarafında bıraktığını fark etti. "Git tebeşir çırpısını getir Tara," dedi. Yolu kafamda çizdim. Birer metre aralıklı on beş tane kadar aşıktan diğerine atlamam ve aynı yolu geri dönmem gerekiyordu. Babamın tam da Shawn'dan, "Yapmayacak öyle bir şey," yanıtı alan türdeki emirlerinden biri.

"Shawn, beni forklifle götürür müsün?"

"Git kendin al," dedi Shawn. "Tabii havalı okulunla havalı erkek arkadaşın yüzünden kendine yakıştıramıyorsan, başka." Yüz hatları hem yeni hem de tanıdık bir ifadeyle sertleşti.

Aşıklardan birini yalpalayarak geçtim ve ahırın kenarını çevreleyen kirişe geldim. Bu yol bir anlamda ötekinden tehlikeliydi -sağa doğru düşersem beni tutacak aşık yoktu- ama kenar kirişi daha kalın olduğundan, cambaz ipinde yürür gibi yürüyebiliyordum.

İşte Babamla Shawn böyle kanka oldu, tek bir konuda uzlaşmış olsalar da: Eğitimle kısa süreli temasım beni züppeleştirmişti, kendime gelmem için de zamanda sürüklenmem gerekiyordu. Daha eski bir halime çapa atmalı, sabitlenmeliydim.

Shawn'un dil konusunda özel bir yeteneği vardı, insanları tanımlamada dili iyi kullanma yeteneği. Benim için takma isim repertuvarını araştırmaya başladı. Birkaç hafta boyunca gözde kelimesi "Haspa"ydı. "Zımpara taşını getir bana, Haspa," diye bağırıyordu. Veya, "Vinç kolunu kaldır, Haspa!" Sonra da tepkimi ölçmek için yüzüme bakıyordu. Aradığı tepkiyi hiç alamadı. Ardından "Tosun"u denedi. Çok yediğin için, dedi. Bir şeyi vidalamak ya da ölçü almak için eğildiğimde ıslık çalarak, "Domuz diye buna derim işte," diyordu.

Ekip günlük çalışmasını bitirdikten sonra bile dışarıda oyalanma huyu edinmişti. Tahminimce Charles gelirken araba yolunun yakınlarında olmak istiyordu. Kamyonetinin yağını değiştirmesi bitmek bilmiyordu. Bunu yaptığı ilk gece bir şey söylemesine fırsat kalmadan koşarak dışarı çıkıp cipe atladım. Ertesi gece erken davrandı. "Tara ne kadar güzel, değil mi?" dedi Charles'a seslenerek. "Gözleri balık gibi, zekâsı da o kadar." Suyu çıkmış, aşırı tekrardan körelmiş bir şakaydı bu. İnşaat sahasında buna tepki vermeyeceğimi bildiği için muhtemelen bu ana saklamış, Charles'ın önünde canımı acıtacağını hesaplamıştı.

Bir sonraki gece: "Yemeğe mi gidiyorsunuz? Tosun'la yemeği arasına gireyim deme. Hapur hupur yer, kılçığını tükürüverir senin, ona göre."

Charles hiçbir zaman tepki vermedi. Akşamlarımızın, dikiz aynasında dağın kaybolduğu andan itibaren başladığı konusunda sessiz

bir anlaşmamız vardı. Birlikte keşfe çıktığımız evrenin muhteviyatı benzin istasyonları ve sinemalardı. Gülen, korna çalan ve mutlaka el sallayan insanların bindiği, incik boncuk gibi dört yana saçılmış arabalarla dolu otoyollardı. El sallıyorlardı çünkü burası küçük bir kasabaydı ve Charles'ı herkes tanırdı. Kireçtaşıyla beyaza bulanmış toprak yollar, yahni rengi kanallar ve bronz renkte ışıldayan uçsuz bucaksız buğday tarlaları evrenimizin parçasıydı. Buck's Peak diye bir şeyse yoktu.

Gündüzleriyse Buck's Peak'ten başka bir şey yoktu, bir de Blackfoot'taki inşaat alanından. Shawn'la haftanın büyük kısmını ahır çatısını tamamlamak için aşık yaparak geçiriyorduk. Karavan büyüklüğünde pres makinesiyle aşıklara Z şekli veriyor, ardından taşlama tezgahına tel fırçaları takarak, boyadan önce aşıkların pasını alıyorduk. Boya kuruduktan sonra aşıkları atölyenin yanına yığdık. Ancak bir iki gün sonra zirveden gelen rüzgâr hepsini kapkara bir toza buladı ve toz demirin üstündeki yağlarla karışınca kire dönüştü. Shawn yüklemeden önce aşıkların yıkanması gerektiğini söyleyince gidip bir kova su ve üstüpü getirdim.

Sıcak bir gündü, alnımdan boncuk boncuk terler damlıyordu. Saç bandım koptu. Yedeğim yoktu. Dağdan aşağı süzülen rüzgâr saçlarımı gözüme sokuyordu, ben de gözümün önünden çekiyordum. Ellerim yağla kaplı olduğu için her dokunuşum yüzümde kara bir leke bırakıyordu.

Aşıkların temizliği bitince Shawn'a seslendim. Putrellerden birinin ardından çıkıp kaynak maskesinin camını kaldırdı. Beni görünce suratına kocaman bir gülümseme yayıldı. "Zencimiz aramıza dönmüş!" dedi.

SHAWN'LA KESİCİNİN BAŞINDA çalıştığımız yaz, bir gün yüzümdeki teri o kadar sık silmiştim ki akşam yemeği için paydos ettiğimizde burnumla yanaklarım kapkara olmuştu. Shawn ilk kez o zaman bana "Zenci" demişti. İsim şaşırtıcıydı ama yabancı değildi. Babamın da kullandığını duymuştum. Dolayısıyla bir anlamda ne demek

olduğunu biliyordum. Fakat başka anlamda, neyi ifade ettiğini anlamıyordum. Hayatımda sadece bir defa siyahi birini görmüştüm. Kilisedeki bir ailenin evlatlığı, küçük bir kız. Babam onu kastediyor olamazdı.

Shawn o yaz boyunca bana Zenci diye hitap etti. "Hey Zenci, bir koşu şu mengeneyi getirsene!" Ya da, "Haydi bakalım öğle paydosu, Zenci!" Bir an kurtulamamıştım bu hitaptan.

Ardından kelime tamamen tersyüz olmuştu. Üniversiteye girmiş ve tesadüf eseri denk geldiğim bir oditoryumda, gözlerim irileşerek, aklım yerinden oynayarak Amerika tarihini dinlemiştim. Dersi veren Profesör Dr. Richard Kimball'ın derinden gelen, dalgın bir sesi vardı. Köleliği biliyordum; Babamın söz ettiğini duymuş, Amerika'nın kuruluşuyla ilgili en sevdiği kitapta yazanları okumuştum. Kölelerin sömürgecilik döneminde efendilerinden daha mutlu ve özgür olduğunu çünkü bakımları için gereken mali yükü efendilerinin çektiğini söylüyordu. Bana da gayet mantıklı gelmişti.

Dr. Kimball köleliği anlattığı derste perdeye bir köle pazarının kara kalem çizimini yansıtmıştı. Ekran çok büyüktü, sinemadaki gibi tüm salona hâkimdi. Çizimse kaotikti. Zincire vurulmuş çıplak veya yarı çıplak kadınların etrafına erkekler dizilmişti. Projektör tıkırdadı. Bir sonraki slayt, yıllanmış siyah-beyaz bir fotoğraftı. Soluk ve siyahı kaçmış haliyle simgesel bir görüntü. Bir adam oturmuş, belden yukarısı çıplak, kameraya vücudundaki zikzaklı ve kabarık yara izlerinden oluşan haritayı gösteriyor. Gördüğü muameleden etinin, ete benzer hali kalmamış.

Sonraki haftalarda bunun gibi birçok fotoğraf gördüm. Büyük Buhran'ı yıllar önce Annie'yi canlandırırken duymuştum ama aşevleri önünde kuyruğa girmiş uzun paltolu ve şapkalı adamların slaytlarca görüntüsü benim için yeniydi. Dr. Kimball II. Dünya Savaşı'nı anlatırken perdede bombalanmış kentlerin iskeletleri arasına sıra sıra serpiştirilmiş avcı uçaklarının görüntüleri belirdi. Araya çeşitli yüzler de karışmıştı: Franklin D. Roosevelt, Hitler, Stalin. II. Dünya Savaşı sonunda projektörün ışıklarıyla birlikte solup gitti.

Oditoryuma bir sonraki girişimde perdede yeni yüzler vardı ve hepsi de siyahiydi. Oysa kölelik dersinden beri –en azından benim hatırladığım kadarıyla– siyahi yüz orada hiç yer almamıştı. Unutmuştum onları, bana yabancı bu öteki Amerikalıları. Köleliğin nasıl sona erdiğine de pek akıl yormamıştım. Şüphesiz insanlar adaletin çağrısına kulak vermiş, mesele çözüme kavuşturulmuştu.

Dr. Kimball medeni haklar hareketi diye bir şeyi anlatmaya başladığında bakış açım buydu. Perdede bir tarih belirdi: 1963. Hata var herhalde, diye düşündüm. Özgürlük Bildirgesi'nin 1863'te yayınlandığını hatırlıyordum. Aradaki yüz yıla anlam veremediğim için yazım hatası sandım. Tarihi, defterime soru işaretiyle kaydettim ama yeni fotoğraflar perdede belirdikçe profesörün hangi yüzyılı kastettiği kesinleşti. Fotoğraflar siyah-beyaz olsa da, konuları moderndi. Capcanlı, belirgin hatlıydı. Başka bir çağdan kalma sabit pozlar değildi; hareketi yakalamışlardı. Yürüyüşler. Polis. Gençlere hortumla su sıkan itfaiyeciler.

Dr. Kimball hiç duymadığım isimler sıralıyordu. Rosa Parks'la başladı. Bir kadının parmağını mürekkepli süngere bastıran polisin görüntüsü belirdi ekranda. Dr. Kimball kadının otobüste koltuğa oturduğunu söyledi. Bense koltuğu çaldığını sandım, çalmak için tuhaf bir şey olduğunu düşünsem de.

Kadının yerini, beyaz gömlekli, kravatlı ve yuvarlak şapkalı siyahi bir çocuğun fotoğrafı aldı. Çocuğun hikâyesini dinleyemedim, aklım hâlâ Rosa Parks'ta ve insanın otobüs koltuğunu nasıl çalabileceğindeydi. Sonraki görüntü bir cesede aitti ve Dr. Kimball'ın, "Cesedini nehirden çıkardılar," dediğini duydum.

Fotoğrafın altında bir tarih yazıyordu: 1955. Bir anda Annenin 1955'te dört yaşında olduğunu düşündüm ve o an Emmett Till'le aramdaki mesafe yıkıldı. Cinayete kurban giden bu çocuğa olan yakınlığım, tanıdıklarımın yaşamlarından ölçülebilirdi. Hesabı tarihsel ya da coğrafi büyük kaymalar üzerinden, medeniyetlerin çöküşü ya da dağların erozyonundan yapmak gerekmiyordu. İnsan teninin buruşması üzerinden yapılabilirdi. Annenin çehresindeki kırışıkların üzerinden.

Bir sonraki isim Martin Luther King Jr.'dı. O ana dek ne yüzünü görmüş ne adını duymuştum ve Dr. Kimball'ın ismini *duyduğum* Martin Luther'den söz etmediğini anlamam birkaç dakikamı aldı. İsmi perdedeki görüntüyle bağdaştırmamsa birkaç dakikamı daha aldı: Beyaz mermer bir mabedin önünde duran, etrafı koca bir kalabalıkla çevrili koyu tenli bir adam. Kim olduğunu ve neden konuşma yaptığını henüz anlamaya başlamıştım ki öldürüldüğünü öğrendim. Hâlâ şaşıracak kadar cahildim.

"ZENCİMİZ ARAMIZA DÖNMÜŞ!"

Shawn'un yüzümde gördüğü neydi bilmiyorum; şok mu, öfke mi, boş bir ifade mi... Her neydiyse, gördüğüne memnun olmuştu. Bir savunmasızlık, hassas bir nokta yakalamıştı. Umursamıyormuş gibi davranmak için geç kalmıştım.

"Öyle deme bana," dedim. "Anlamını bilmiyorsun."

"Tabii ki biliyorum," dedi. "Bütün suratın simsiyah olmuş işte, zenciler gibi!"

Günün geri kalanında –yazın geri kalanında da– ben artık Zenciydim. Daha önceden bu takma ada binlerce defa aldırışsızlıkla tepki vermiştim. Hatta komiğime gitmişti ve Shawn'un zekilik ettiğini düşünmüştüm. Şimdiyse ağzını tıkayasım geliyordu ya da oturtup önüne bir tarih kitabı koyasım; tabii Babamın hâlâ oturma odasında, çerçeveletilmiş Anayasa'nın altında tuttuğu kitap olmadığı sürece.

Bu ismin bana neler hissettirdiğini bir türlü ifade edemiyordum. Shawn'un amacı gururumu kırmak, beni zamanda belli bir noktaya, eski bir halime kilitlemekti. Oysa o sözcük beni sabitlemek bir yana, bambaşka bir yere taşıyordu. Shawn onu her telaffuz ettiğinde –"Hey, Zenci, şu kolu kaldırsana" ya da "Teraziyi getirsene, Zenci"– birden üniversiteye, insanlık tarihinin gözlerimin önüne serildiği ve o tarih içinde kendi yerimi düşündüğüm oditoryuma dönüyordum. Shawn her, "Yandaki sıraya geç, Zenci!" diye bağırdığında aklıma Emmett Till'in, Rosa Parks'ın ve Martin Luther King'in hikâyeleri geliyordu. Onların yüzlerini Shawn'un o yaz kaynak yaptığı her

çatı aşığının üstünde gördüm; öyle ki işin sonuna gelindiğinde, en baştan anlamış olmam gereken şeyi nihayet kavramaya başlamıştım: Biri eşitliğe giden büyük yürüyüşün önüne dikilmişti, biri özgürlüğün zorla koparılıp alınması gereken kişi olmuştu.

Ağabeyimi o kişi olarak görmüyordum, hiçbir zaman da göreceğimi sanmıyorum. Ancak yine de bir kayma yaşanmıştı. Bir farkındalık yoluna girmiş; ağabeyim, Babam, kendim hakkında temel bir şeyi sezmiştim. Bizlere başkaları tarafından sunulan bir geleneğin, kasten ya da farkında olmadan cahili olduğumuz bir geleneğin, bizi nasıl şekillendirdiğinin ayırdına varmıştım. Yegâne amacı başkalarını insan değilmiş gibi göstermek, canavarlaştırmak olan bir söyleme sesimizi ödünç verdiğimizi kavramaya başlamıştım. Ne de olsa o söylemi beslemek çok daha kolaydı, ne de olsa eldeki gücü korumak, insanın gözüne daima izlenmesi gereken yolmuş gibi *görünürdü*.

Tüm bunları kelimelere dökemiyordum. O kavurucu ikindilerde forkliftin içinde ter dökerken bunu yapamıyordum. Şimdi sahip olduğum dile o zaman sahip değildim. Yine de anladığım bir gerçek vardı ki önceden binlerce defa Zenci diye çağrılıp gülmüş olsam da, artık gülemiyordum. Kelimenin kendisi ve Shawn'un söyleyiş biçimi değişmemişti; sadece benim kulaklarım farklıydı. Artık kelimenin içindeki şaka tınısını duymuyorlardı. Duydukları şey bir sinyal, zamanın içinden uzanıp gelen bir çağrıydı: Bir daha asla beni, anlamadığım bir çatışmanın neferi yapmalarına izin vermeyecektim.

21. Bölüm

Takke Çiçeği

BABAM BYU'YA DÖNÜŞÜMDEN BİR GÜN ÖNCE YEVMİYEMİ ödedi. Bana söz verdiği para cebinde yoktu ama verdiği kadarı harcımın yarısını karşıladı. Idaho'daki son günümü Charles'la geçirdim. Günlerden pazardı ama kiliseye gitmedim. İki gündür kulak ağrısı çekiyordum ve ağrı gece hafif bir sızlamadan kesintisiz, keskin bir batmaya dönüşmüştü. Ateşim de vardı. Görüşüm bulanıklaşmış, ışığa hassasiyetim artmıştı. Charles işte o sırada aradı. Evine gelmek ister miydim? Araba kullanacak kadar iyi göremediğimi söyledim. On beş dakika sonra gelip beni aldı.

Kulağımı elimle kapatıp koltukta büzüştüm, sonra da ceketimi çıkararak ışığı kesmek için başıma koydum. Charles ne ilaç aldığımı sordu.

"Lobelya," dedim. "Bir de takke çiçeği."

"Pek işe yaramış gibi görünmüyor," dedi.

"Yarayacak. Birkaç gün sürer."

Charles kaşlarını kaldırdı ama bir şey söylemedi.

Evleri şık ve ferahtı. Büyük ve aydınlık pencereleri, parlak zemini vardı. Bana kasabadaki ninenin evini anımsatıyordu. Bir tabureye oturup başımı serin tezgâha yasladım. Açılan bir mutfak dolabının *gıcırtısını*, plastik bir kapağın *pat* diye kapanışını

duydum. Gözlerimi açtığımda önümde, tezgâh üstünde iki kırmızı hap vardı.

"İnsanlar ağrıları olduğu zaman bunu alırlar," dedi.

"Biz almayız."

"Kimdir bu *biz*?" dedi. "Yarın gidiyorsun sen, onlardan değilsin artık."

Konuyu kapatmasını umarak gözlerimi yumdum.

"Hapları alsan, ne olacak sanıyorsun?" dedi.

Cevap vermedim. Ne olacağını bilmiyordum. Anne her zaman tıbbi ilaçların bir çeşit zehir olduğunu, vücuttan asla çıkmayıp hayatının sonuna kadar insanı içten çürüttüğünü söylerdi. Şimdi bir ilaç alırsam, on yıl boyunca çocuk yapmasam bile, yaptığım zaman deforme doğacaklardı.

"İnsanlar ağrıyı dindirmek için ilaç alır," dedi Charles. "*Normal* bir şey bu."

"Normal" kelimesini duyunca yüzümü buruşturmuş olmalıyım ki sustu. Bir bardağı suyla doldurup önüme koydu ve hapları koluma değene dek ittirdi. Bir tanesini aldım. O ana dek hiç yakından görmemiştim. Beklediğimden küçüktü.

O hapı yuttum, sonra da diğerini.

Kendimi bildim bileli ister bir kesikten isterse de dişten dolayı ne zaman ağrım olsa, Anne lobelya ve takke çiçeğinden tentür yapardı. Tentür ağrımı hiçbir zaman azaltmazdı, bir nebze bile. Bu yüzden de gerekli ve dokunulmaz bir şey olarak ağrıya saygı duymaya, hatta hürmet etmeye başlamıştım.

Kırmızı hapları almamdan yirmi dakika sonra ağrı geçti. Yokluğunu algılamakta zorlanıyordum. Bütün ikindiyi başımı soldan sağa çevirerek, ağrıyı yeniden başlatmaya çalışarak geçirdim. Yeterince yüksek sesle bağırır ya da hızlı hareket edersem kulak ağrımın geri döneceğini, böylece ilacın da sahtecilik olduğunu göreceğimi düşünüyordum.

Charles beni sessizce izlese de, davranışımı tuhaf bulmuş olmalıydı; özellikle de bu acayip büyünün sınırlarını yoklamak için hâlâ hafifçe sızlayan kulağımı çekiştirmeye başladığımda.

ERTESİ SABAH BENİ BYU'ya Anne götürecekti ama gece doğum için çağrıldı. Araba yolunda duran bir araba vardı, Babamın birkaç hafta önce Tony'den satın aldığı bir Kia. Anahtarları kontakta duruyordu. Eşyalarımı arabaya yükledim ve arabanın Babamın bana borçlu olduğu parayı ancak karşılayacağını düşünerek, Utah'a doğru yola düştüm. Babam da öyle düşünmüş olmalı ki konuyu hiçbir zaman açmadı.

Üniversiteye bir kilometre kadar mesafede bir daireye taşındım. Artık yeni oda arkadaşlarım vardı. Robin uzun boylu ve atletik bir kadındı ve ilk gördüğümde üstünde fazlasıyla kısa bir koşu şortu vardı ama ağzım açık bakmadım. Jenni'yle karşılaştığımda Diet Coke içiyordu. Ona da gözlerimi dikmedim çünkü Charles'ı bunlardan onlarcasını içerken görmüştüm.

En büyüğümüz Robin'di ve her nedense bana karşı anlayışlıydı. Hatalı adımlarımın kötü niyetten değil, cehaletten kaynaklandığını bir şekilde anlıyor, beni kibarca ama açık sözlülükle uyarıyordu. Evdeki diğer kızlarla anlaşabilmek için neyi yapmam, neyi yapmamam gerektiğini tamı tamına söylüyordu. Dolaplarda çürük yiyecek bulundurmamalı, lavaboda tabakları kokuşmaya bırakmamalıydım.

Bunu apartman toplantılarından birinde söyledi. Sözünü bitirdiğinde diğer oda arkadaşım Megan boğazını temizledi.

"Bu arada herkese tuvaletten çıkınca el yıkamayı hatırlatmak isterim," dedi. "Sadece suyla da değil, sabunla."

Robin gözlerini devirdi. "Eminim buradaki *herkes* elini yıkıyordur."

O gece tuvaletten çıkınca koridordaki lavaboda durup ellerimi yıkadım. Sabunla.

Ertesi gün, derslerin ilk günüydü. Ders programımı Charles düzenlemişti. Beni iki müzik, bir din dersine yazdırmış ve hepsinin de kolay olacağını söylemişti. Ayrıca iki zor derse daha yazdırmıştı; beni dehşete düşüren ileri cebir ve sırf ne olduğunu bilmediğim için dehşete düşürmeyen biyoloji.

Cebir, bursuma bir nokta koyma tehdidi barındırıyordu. Profesör her dersi tahtanın önünde aşağı yukarı yürüyüp sessizce bir şeyler mırıldanarak geçiriyordu. Yolunu şaşıran tek kişi ben değildim ama en çok şaşıran bendim. Charles yardım etmeye çalıştıysa da, lise sona başlamıştı ve kendi ödevleri başından aşkındı. Ekimde dönem ortası sınavlardan kaldım.

Uykuyu terk ettim. Geç saatlere kadar oturup saçlarımı burarak kitaptan anlamlar çıkarmaya çalışıyor, sonra da yatıp aldığım notlar üstüne düşünmeye koyuluyordum. Midemde ülser başladı. Jenni bir gün beni kampüsle evimizin arasındaki evlerden birinin bahçesinde kıvrılmış yatarken buldu. Midem yanıyordu, sancıdan titriyordum ama yine de beni hastaneye götürmesine izin vermedim. Yarım saat kadar yanımda oturduktan sonra beni eve götürdü.

Mide ağrılarım şiddetlendi ve gece boyu süren yanmalar uyumamı imkânsızlaştırdı. Kira için paraya ihtiyacım olduğundan, mühendislik binasında hademeliğe başladım. Vardiyam sabah dörtte başlıyordu. Ülserle hademelik arasında uykuya neredeyse vakit bulamıyordum. Jenni'yle Robin sürekli doktora gitmem gerektiğini söylese de gitmiyordum. Şükran Günü için eve gideceğim, Anne beni iyileştirecek diyordum. Onlarsa tedirgin bakışlarla birbirlerine bakıyor ama yorum yapmıyorlardı.

Charles kendime zarar verdiğimi, yardım isteme konusunda patolojik denecek kadar aciz olduğumu söylüyordu. Bunu bana telefonda, kısık bir sesle fısıldadı.

"Saçmalıyorsun," dedim.

"O zaman git cebir hocanla konuş," dedi. "Dersten kalacaksın, yardım iste."

Hocayla konuşmak aklıma gelmemişti –onlarla konuşmaya *izni*miz olduğunu bilmiyordum– ve sırf yapabileceğimi Charles'a kanıtlamak için denemeye karar verdim.

Şükran Günü'nden birkaç gün önce profesörün kapısını çaldım. Ofisinde, ders salonuna kıyasla daha ufak ve daha parlak görünüyordu. Masasının tepesindeki ışık kafasından ve gözlüklerinden yansıyordu. Masada oturmuş, kâğıtları karıştırıyordu. Karşısına otur-

duğumda başını kaldırıp bakmadı. "Bu dersten kalırsam bursumu kaybedeceğim," dedim. Burs olmazsa okula devam edemeyeceğimi söylemedim.

"Üzüldüm," dedi profesör, "ama burası zor bir okul. Yaşın büyüyünce geri dönmen belki daha iyi olur. Ya da transfer yapman."

"Transferle" neyi kastettiğini anlamadığım için bir şey demedim. Gitmek üzere ayağa kalktım, nedense bu hareketim onu yumuşattı. "Doğrusu çok kişi kalıyor bu dersten," dedi. Arkasına yaslandı. "Şuna ne dersin; final sınavında dönem boyunca işlenen konular yer alacak. Sınıfta finalden tam not –doksan sekiz falan değil, bildiğin yüz– alan herkesin, dönem ortası sınavından kaç almış olursa olsun, 'A' alacağını duyurayım. Nasıl, iyi mi?"

İyi, dedim. Düşük ihtimaldi ama ben de zaten düşük ihtimallerin insanıydım. Charles'ı aradım. Şükran Günü için Idaho'ya geliyorum, bir cebir öğretmenine ihtiyacım var, dedim. Beni Buck's Peak'te karşılayacağını söyledi.

22. Bölüm

Fısıldadıklarımız ve Haykırdıklarımız

PEAK'E VARDIĞIMDA ANNE ŞÜKRAN YEMEĞİNİ YAPIYORDU. Geniş meşe masanın üstü tentür kavanozlarıyla, bitki özü şişeleriyle kaplıydı. Hepsini kaldırdım. Charles yemeğe geliyordu.

Shawn yine havasındaydı. Masaya oturdu, şişeleri toplayarak saklamamı izledi. Annenin hiç kullanılmamış tabak takımını yıkamıştım. Tabaklarla bıçaklar arasındaki mesafeye özen göstererek, takımı sofraya yerleştirmeye başladım.

Shawn işi büyütmemden rahatsız olmuştu. "Alt tarafı Charles geliyor yahu," dedi. "Standartları o kadar da yüksek değil adamın. Seninle çıktığına göre."

Bardakları getirdim. Bir tanesini önüne koyduğumda parmağıyla sertçe kaburgamı dürtünce, "Dokunma bana!" diye ciyakladım. Akabinde oda baş aşağı döndü. Ayaklarım yerden kesilmişti ve sürüklenerek Annenin gözünden uzağa, oturma odasına götürülmüştüm.

Shawn beni sırtüstü yere serip karnıma oturdu ve bacaklarıyla kollarımı iki yanıma kıstırdı. Ağırlığının yarattığı şokla nefesim kesildi. Dirseğini gırtlağıma bastırdı. Tükürükler saçarak, haykırabilmek için nefes almaya çalıştım ama soluk yolum tıkalıydı.

"Sen çocuk gibi davranırsan, ben de mecburen sana çocuk muamelesi yaparım."

Bunu yüksek sesle, adeta bağırarak söylemişti. *Bana* söylüyordu ama *ben duyayım* diye değil, Anne duysun diye. O anı vurgulamak için. Ben yaramazlık eden çocuktum, o da çocuğu hizaya sokuyordu. Sonunda gırtlağımdaki baskı azaldı ve ciğerlerimde o harika doluluğu hissettim. Shawn, Anneye seslenmeyeceğimi biliyordu.

Anne mutfaktan, "Kes şunu!" diye bağırdı. Gerçi Shawn'a mı dedi, bana mı, emin değildim.

"Bağırmak ayıptır," dedi Shawn, yine mutfağa konuşarak. "Özür dileyene dek yerde kalacaksın." Bağırdığım için özür diledim. Bir dakika sonra ayaktaydım.

Kâğıt havluları katlayarak peçete yaptım ve her tabağın yanına birer tane koydum. Shawn'un tabağının yanına koyduğumda yine parmağını kaburgama batırdı. Bir şey demedim.

Charles erken geldi –Babam henüz hurdalıktan bile dönmemişti– ve masada Shawn'un karşısına geçti. Shawn gözlerini kırpmadan, dik dik ona baktı. İkisini baş başa bırakmak istemiyordum ama Anneye yardım gerektiği için ocağın başına döndüm. Yine de masaya gidip gelmemi gerektirecek işler uydurdum. Bu gidiş gelişlerden birinde Shawn'un Charles'a silahlarından söz ettiğini duydum, bir diğerinde kaç farklı şekilde adam öldürebildiğinden. Charles'ın bunları şaka sanmasını umarak, iki sefer de kahkahayla güldüm. Masaya üçüncü gelişimde Shawn beni kucağına çekti. Ona da güldüm.

Bu maskaralık böyle süremezdi; akşam yemeğine kadar bile. Elimde yemek dolu büyük bir servis tabağıyla Shawn'un yanından geçerken karnımı dirseğiyle dürttü. Öyle sert dürtmüştü ki iki büklüm oldum. Tabak elimden düştü. Kırıldı.

"Ne diye yaptın şimdi bunu?" diye bağırdım.

Olaylar o kadar hızlı gelişti ki, yere nasıl devrildim, bilmiyorum. Kendimi bir kez daha sırtüstü, onu da üstümde buldum. Tabağı kırdığım için özür dilememi istiyordu. Charles duymasın diye fısıltıyla özür diledim ama bu Shawn'ı daha da öfkelendirdi. Saçımın yine en dibinden bir tutamı kavradığı gibi beni ayağa kaldırdı, banyoya

sürükledi. Hareketi öyle aniydi ki Charles'ın tepki verecek vakti olmamıştı. Kafam koridordan aşağı çekiştirilirken gördüğüm son şey, Charles'ın iri gözlerle beti benzi atmış halde ayağa fırlayışıydı.

Bileğim kıvrılmış, kolum arkaya bükülmüştü. Burnum suya değecek kadar kafam klozete sokulmuştu. Shawn bağırarak bir şeyler söylüyordu ama duymuyordum. Kulağım koridordaki ayak seslerindeydi. Onu duyduğum anda zıvanadan çıktım. Charles beni bu halde göremezdi. Onca kandırmacama –makyajım, yeni giysilerim, yemek takımı– karşın gerçekte *böyle* biri olduğumu öğrenemezdi.

Kendimi kasarak vücudumu büktüm ve bileğimi Shawn'dan kurtardım. Gafil avlamıştım onu, beklediğinden kuvvetliydim, belki de beklediğinden pervasız. Beni elinden kaçırdı. Kapıya doğru ok gibi fırladım. Tam eşiğe gelmiş, koridora adım atmıştım ki kafam geriye doğru çekildi. Beni saçımdan yakalamış, öyle kuvvetle çekiyordu ki ikimiz birden küvete yuvarlandık.

Bundan sonra hatırladığım şey, Charles'ın beni kaldırdığı, benimse kahkahalar attığımdı; tiz, kaçık bir uluma. Olabildiğince yüksek sesle gülersem hâlâ durumu kurtarabileceğimi, Charles'ı tüm bunların şaka olduğuna inandırabileceğimi düşünüyordum. Yanaklarımdan yaşlar süzülüyordu –ayak başparmağım kırılmıştı– ama yine de kıkırdıyordum. Shawn ne yapacağını bilmez halde eşikte duruyordu.

Charles durmadan, "İyi misin sen?" diyordu.

"Tabii ki iyiyim! Şu Shawn o kadar, o kadar... *Komik* ki." Ayağımı yere basmamla vücudumdan geçen acı dalgasının eşliğinde söylediğim bu son kelimede sesim boğulmuştu. Charles beni dışarı taşımaya çalıştıysa da onu ittirip ağlamamak için çenemi sıkarak yürüdüm. Geçerken de ağabeyime şakayla vurdum.

Charles yemeğe kalmadı. Koşarak cipine gitti ve birkaç saat sesi çıkmadı. Sonra beni arayıp kilisede buluşmak istediğini söyledi. Buck's Peak'e gelmeyecekti. Karanlıkta, boş otoparkta, cipin içinde oturduk. Charles ağlıyordu.

"Gördüğün şey, sandığın şey değildi," dedim.

O günlerde bana sorsalar, Charles'ın hayatımdaki en önemli şey olduğunu söylerdim. Ama değildi. Nitekim bunu ona kanıtlayacak-

tım. Benim için asıl önemli olan sevgi ya da dostluk değil, kendime inandırıcı yalan söyleyebilme yeteneğimdi; güçlü olduğuma inanabilmemdi. Öyle olmadığımı bildiği için Charles'ı asla affedemeyecektim.

Giderek dengesiz, talepkâr ve saldırgan birine dönüştüm. Bana olan aşkını ölçebilmek için Charles'a tuhaf ve durmaksızın değişen kurallar uydurdum, onlara uymadığını gördüğümde ise paranoyaklaştım. Öfke nöbetlerine teslim olup azgın hiddetimin, Babama ya da Shawn'a karşı hissettiğim tüm korku dolu güvenikliğin acısını ondan çıkardım; bana yardım etmekten başka bir şey yapmamış bu görgü tanığından. Tartıştığımızda onu bir daha asla görmek istemediğimi haykırdım. O kadar çok haykırdım ki bir gece, hep yaptığım gibi fikrimi değiştirdiğimi söylemek için aradığımda, bana artık izin vermedi.

Otoyolun yanındaki bir tarlada, son defa buluştuk. Buck's Peak tüm heybetiyle karşımızda yükseliyordu. Charles beni sevdiğini ama olayın artık boyunu aştığını söyledi. Beni o kurtaramazdı. Sadece ben kurtarabilirdim.

Neden bahsettiği hakkında en ufak bir fikrim yoktu.

KIŞ, KAMPÜSÜ KALIN bir kar tabakasıyla kapladı. Bense zamanı evde oturup cebir denklemlerini ezberleyerek, eskisi gibi yaşamaya çalışarak, üniversitedeki hayatımın Buck's Peak'teki hayatımla bağlantısı yokmuş gibi davranarak geçirdim. İkisini ayıran duvar hep aşılmaz olmuştu, Charles ise şimdi o duvardaki bir delikti.

Gece boyu yanan, ağrıyan midemde ülser nüksetti. Bir gece Robin'in beni sarsmasıyla uyandım. Uykumda bağırıyordum. Yüzüme dokundum, sırılsıklamdı. Robin beni kollarıyla, kozaya alır gibi sarıp sarmaladı.

Ertesi sabah doktora gitmemizi istedi, hem ülserim için hem de ayağıma röntgen çekilmesi için. Ayak başparmağım mosmordu. Doktora ihtiyacım yok, dedim. Ülser iyileşirdi, parmağı da biri zaten tedavi etmişti.

Robin'in kaşları havalandı. "Kim? Kim tedavi etti?"

Omuz silktim. O annem olduğunu farz etti, ben de izin verdim. Aslında Şükran Günü'nün ertesi Shawn'dan parmağın kırılıp kırılmadığına bakmasını istemiştim. Mutfakta diz çökmüştü, ayağımı kucağına koymuştum. O pozisyonda küçülmüş gibiydi. Parmağı biraz inceledikten sonra başını kaldırıp yüzüme baktı ve mavi gözlerinde bir şey gördüm. Özür dileyecek herhalde, diye düşündüm ama ağzını açmasını beklediğim sırada parmağımı ucundan tutup çekti. Bacağıma saplanan acı öyle şiddetliydi ki ayağım patladı sandım. Acı spazmlarıyla boğuşmaya devam ettiğim sırada Shawn ayağa kalktı, elini omzuma koydu ve, "Kusura bakma Kenim Ba'deşim ama beklemediğin anda gelirse daha az acıtır," dedi.

Doktora gitme teklifinden bir hafta sonra yine Robin'in beni sarsmasıyla uyandım. Elimi kolumu toparlayıp sımsıkı kendine bastırdı, vücuduyla beni bir arada tutabilecek, dağılıp gitmemi önleyebilecekmiş gibi.

Ertesi sabah, "Bence piskoposla görüşmelisin," dedi.

"İyiyim ben," dedim, iyi olmayan insanların yaptığı gibi kendimi bir klişeye dönüştürerek. "Biraz uyumam gerek sadece."

Kısa bir süre sonra masamda üniversite danışmanlık servisinin broşürünü buldum. Bakmadan çöpe attım. Danışmana falan *gidemezdim*. Gitmek, yardım istemek demekti, bense yenilmez olduğuma inanıyordum. Zarif bir kandırmacaydı bu, zihinsel bir pirüet. Parmak kırılmamıştı çünkü kırılabilir değildi. Ancak ve ancak bir röntgen bunun aksini kanıtlayabilirdi. Dolayısıyla röntgen parmağı kırardı.

Cebir dersinden final sınavım da yine bu batıl inancın eline düşmüştü. Kafamda gizemli bir güç edinmişti bu inanç. Kırık parmağımla, Charles'tan yardım almadan *bu* sınavda en iyiyi yakalar, olabilecek en yüksek notu alırsam, her şeyin üstünde olduğum, dokunulmaz olduğum kanıtlanır diye düşünerek, bir meczubun azmiyle çalıştım.

Sınav sabahı aksayarak sınav merkezine gittim ve cereyanlı salonda yerimi aldım. Sınav kâğıdı önümde duruyordu. Sorular uysaldı, esnekti. Manipülasyonlarıma, çözüme dönüştürme uğraşlarıma birer birer teslim oldular. Cevap kâğıdımı verdim, sonra da buz gibi koridora geçip notumu gösterecek ekrana bakmaya başladım.

Notum belirince gözlerimi kırpıştırdım, bir kez daha kırpıştırdım. Yüz. Tam not.

Muhteşem bir uyuşukluk indi üstüme. Sarhoş oldum onunla ve haykırmak istedim dünyaya: *İşte size kanıt*; hiçbir şey *dokunamaz bana*.

BUCK'S PEAK NOEL'DE her zamanki gibiydi -daimi yeşillikle bezeli, karlı bir kule- ve tuğlayla betonu giderek benimsemiş gözlerim, onun azameti, berraklığı karşısında kamaştı.

Arabayla tepeyi tırmandığımda, Richard forkliftle, Babamın yakınlardaki Franklin kasabasında inşa ettiği atölyenin çatı aşıklarını taşıyordu. Yirmi iki yaşında ve tanıdığım en akıllı insanlardan biriydi ama lise diploması yoktu. Yanından geçerken bir an o forklifti belki de ömrünün sonuna dek süreceği dank etti kafama.

Eve geleli birkaç dakika olmuştu ki Tyler aradı. "Richard lise bitirme sınavına çalışıyor mu, kontrol edeyim dedim," dedi.

"Girecek mi ki sınava?"

"Bilmem," dedi Tyler. "Belki. Babamla birlikte onu işlemeye çalışıyoruz."

"Babamla mı?"

Tyler güldü. "Evet, Babamla. Richard'ın üniversiteye gitmesini istiyor."

Bir saat sonra sofraya oturana dek, Tyler'ın şaka yaptığını sandım. Yemeğe henüz başlamıştık ki Babam ağzı tıka basa patatesle dolu, "Richard sana önümüzdeki hafta için ücretli izin veriyorum, tabii şu kitaplara çalışmak için kullanacaksan," dedi.

Durdum ve açıklama bekledim. Gelmesi uzun sürmedi. "Richard tam bir dâhi," dedi Babam az sonra, göz kırparak. "Şu Einshard tam bir dâhi," dedi Babam az sonra, göz kırparak. "Şu Einstein'dan beş kat zeki. Bütün o sosyalist teorileri, dinsiz imansız spekülasyonları çürütebilir. Oraya gidecek ve beş para etmez sistemi kökünden havaya uçuracak."

Babam dinleyicilerin üstünde yarattığı etkiden habersiz, coşkulu konuşmasına devam etti. Shawn oturduğu yerde sırtını duvara

yaslamış, başını öne eğmişti. Ona bakmak, taştan yontulmuş birini izlemek gibiydi; öylesine ağır, hareketten öylesine yoksundu. Richard mucize oğuldu, Tanrı'nın bir armağanı, Einstein'ı çürütecek Einstein. Yeri yerinden oynatacaktı. Shawn ise oynatamayacaktı. Paletten düştüğünde aklından büyük kayıp vermişti. Babamın oğullarından biri gerçekten de ömrünün sonuna kadar forklift sürecekti ama o biri Richard değildi.

Richard'ın hali Shawn'dan da beterdi. Babamın övgüleri altında ezilir gibi omuzlarını kaldırmış, başını gömmüştü. Babam yattıktan sonra lise bitirme sınavı için alıştırma testi çözdüğünü söyledi. O kadar düşük puan almıştı ki söylemeye utanıyordu.

"Güya Einstein olacağım," dedi başını ellerinin arasına alarak. "Ne yapacağım şimdi ben? Babam havada karada yaparsın, diyor, ben daha sınavı geçeceğimden emin değilim."

Her gece aynı terane okunuyordu. Babam dâhi oğlunun çürüteceği hatalı bilimsel teorileri sayıp döküyordu, yemekten sonra da ben Richard'a üniversiteyi, dersleri, kitapları, hocaları, ondaki doğuştan gelen öğrenme arzusuna hitap edeceğini bildiğim şeyleri anlatıyordum. Kaygılıydım. Babamın beklentisi çok yüksekti. Richard'ın hüsrana uğratma korkusuysa öyle şiddetliydi ki sınava girmeme ihtimali bile vardı.

FRANKLIN'DEKİ ATÖLYE ÇATI döşemeye hazırdı, bu yüzden de Noel'den iki gün sonra hâlâ eğri büğrü ve mor olan ayak parmağımı güçlükle çelik burunlu bota sokup bütün sabahı çatı üstünde, galvanizli saca vida sokarak geçirdim. Shawn vida tabancasını bırakıp yükleyicinin uzatmalı kolundan yalpalayarak indiğinde vakit ikindiyi geçmişti. "Mola vakti, Kenim Ba'deşim," diye seslendi yerden. "Gel, kasabaya gidelim."

Sıçrayıp palete atladım, Shawn paleti yere indirdi. "Arabayı sen sür," dedi ve arkasına yaslanıp gözlerini yumdu. Ben de Stokes'a doğru yola çıktım.

Otoparka girdiğimiz anla ilgili tuhaf ayrıntılar hatırlıyorum; deri eldivenlerden yükselen yağın kokusu, zımpara kâğıdının parmak uçlarımda bıraktığı his. Ve Shawn'un yanımdaki koltuktan bana sırıtışı. Arabalar kentinin arasından gözüme bir tanesinin, kırmızı cipin takılışı. Charles. Ana otoparktan geçiyor ve dükkânın kuzey tarafına düşen, personelin park ettiği açık asfalt alana dönüyorum. Kendime bakmak için arabanın güneşliğini indirip aynaya göz atıyor, rüzgârlı çatının saçımda yarattığı dolanıklığı ve sacdan gelen, gözeneklerime yerleşmiş, onları irileştirip kahverengileştirmiş yağı fark ediyorum. Giysilerimse kirden ağırlaşmış.

Kırmızı cipi Shawn da görüyor. Başparmağımı yalayıp yüzümden kiri silişimi izliyor ve heyecanlanıyor. "Haydi, gidelim!" diyor.

"Ben arabada bekleyeceğim."

"Sen de geliyorsun," diyor.

Utancın kokusunu alıyor. Charles'ın beni böyle görmediğini, geçen yaz boyu her gün eve koşarak gelip her kiri, her lekeyi sildiğimi, kesiklerle nasırları yeni giysilerle makyajın altına sakladığımı biliyor. Beni yüz defa banyodan, hurdalığı üstümden yıkayıp duş giderinden akıttıktan sonra tanınmaz halde çıkarken görmüş.

"Sen de geliyorsun," diyor tekrar. Arabanın etrafını dolanarak kapımı açıyor. Eski moda, adeta centilmence bir hareketle.

"Gelmek istemiyorum," diyorum.

"Erkek arkadaşın bu göz kamaştırıcı halini görsün istemiyor musun?" Gülümsüyor ve parmağıyla beni dürtüyor. Tuhaf tuhaf bakıyor yüzüme; *Sen busun. Başka biriymişsin gibi davranıyordun. Olduğundan iyi biri gibi. Oysa tam da busun işte*, dercesine.

Komik bir şey olmuş gibi gülmeye, çılgınca kahkahalar atmaya başlıyor, hiçbir şey olmadığı halde. Gülmeye devam ederek kolumu tutup yukarı çekiyor, itfaiyeciler gibi beni sırtına atıp taşıyacak sanki. Charles'ın bunu görmesini istemediğim için oyunu sona erdiriyorum. Duygusuz bir sesle, "Dokunma bana," diyorum.

Ondan sonra olanları hayal meyal hatırlıyorum. Kesik kesik sahneler var; tuhaf biçimde ters dönen gökyüzü, bana doğru yaklaşan

yumruklar, tanıyamadığım bir adamın tuhaf, vahşi bakışları. Direksiyona tutunan ellerimi görüyorum, güçlü kolların bacaklarımı çekiştirişini hissediyorum. Ayak bileğimde bir şey oynuyor, bir çatırtı ya da kıtırtı. Direksiyon elimden kayıyor. Arabadan çekilerek çıkarılıyorum.

Sırtımda buz gibi kaldırımı hissediyorum, çakıl taşları derimi zımparalıyor. Kotum kalçamdan aşağı kaymış. Shawn bacaklarımı çekiştirirken santim santim inişini hissetmişim. Gömleğim yukarı sıyrılmış ve kendime bakıyorum. Asfalta sere serpe uzanmış vücuduma, sutyenime ve soluk renkli çamaşırıma. Örtünmek istiyorum ama Shawn ellerimi kafamın üstüne sabitlemiş. Soğuğun içime işleyişini hissederek, kıpırdamadan duruyorum. Beni bırakması için ona yalvaran sesimi duyuyorum ama kendi sesim değil sanki. Başka bir kızın hıçkırıklarını dinliyorum.

Yukarı doğru çekilip ayağa kaldırılıyorum. Sonra iki büklüm oluyorum ve bileğim geriye doğru kıvrılıp bükülüyor. Bükülebildiği kadar büküldüğü halde bükülmeye devam ediyor. Kemik eğilmeye başladığında, burnum kaldırıma değmek üzere. Dengemi yeniden kazanmaya, bacaklarımdaki kuvveti kullanarak onu ittirmeye çalışıyorum ama ayak bileğim ağırlık binince burkuluyor. Çığlık atıyorum. Başlar bize doğru dönüyor. İnsanlar velvelenin nerede koptuğunu anlamak için uzanıp bakıyor. O an kahkahalar atmaya başlıyorum. Tüm çabalarıma rağmen çığlığa benzemekten kurtulamayan vahşi, histerik bir gülüş.

"Sen de geliyorsun," diyor Shawn ve bilek kemiğimin çatladığını hissediyorum.

Onunla birlikte parlak ışıkların içine giriyorum. Shawn'un almak istediği şeyleri toplayarak sıra sıra rafların arasından geçerken hâlâ gülüyorum. Otoparkta bizi görmüş olabilecek insanları, her şeyin şaka olduğuna inandırmak için, söylediği her kelimeye gülüyorum. Burkulmuş bilek üstünde yürüyorum ama ağrıyı doğru dürüst algılamıyorum bile.

Charles'ı görmüyoruz.

İnşaat alanına dönüş sessiz geçiyor. Mesafe sadece on kilometre ama bana yüz gibi geliyor. Alana varıyoruz ve ben sekerek atölyeye doğru yürüyorum. Babamla Richard içerideler. Ondan önce de ayak parmağım yüzünden sektiğim için bu yeni aksama göze çarpmıyor. Richard yine de yağ ve gözyaşı lekeleriyle yol yol olmuş yüzüme bakıyor ve bir şeyler olduğunu anlıyor. Babam hiçbir şey görmüyor.

Vida tabancamı alıyorum, sol elimle vidaları takıyorum ama baskı eşit olmadığı ve ağırlığım tek ayak üstünde toplandığı için dengem iyi değil. Vidalar boyalı sacın üstünden sıçrıyor, geride kıvrık kurdeleler gibi burgulu izler bırakıyor. İki levhayı mahvetmemin ardından Babam beni eve gönderiyor.

O gece kapkalın sarılmış bileğimle günlüğüme bir şeyler karalıyorum. Sorular soruyorum kendime. Yalvardığım halde neden durmadı? *Zombiden dayak yemek gibi bir şeydi*, diye yazıyorum. *Beni hiç duymuyormuş gibiydi.*

Shawn kapımı tıklatıyor. Günlüğü yastığımın altına kaydırıyorum. Omuzları düşük giriyor içeri. Sessizce konuşuyor. Oyundu o, diyor. İnşaatta kolumu sakındığımı görene dek anlamamış incindiğimi. Elimi, bilek kemiğimi kontrol ediyor, ayak bileğimi yokluyor. Bulaşık bezine sarılı buz getiriyor ve bir daha birlikte eğlendiğimizde bir terslik olursa söylemelisin, diyor. Sonra gidiyor. Ben de günlüğüme dönüyorum. *Hepsi gerçekten eğlence ve oyun muydu*, yazıyorum. *Canımı yaktığını fark etmemiş olabilir mi? Bilemiyorum. Gerçekten bilmiyorum.*

Kendimi ikna etmeye, yeterince açık konuşmadığımı düşünmeye başlıyorum. Neyi fısıldamış, neyi haykırmıştım? Farklı şekilde söylesem, daha sakin olsam dururdu, diye karar veriyorum. İnanana dek bunu yazıyorum. Çok da uzun sürmüyor çünkü inanmak *istiyorum*. Kusurun bende olduğuna inanmak rahatlatıcı çünkü gücün elimde olduğunu gösteriyor.

Günlüğümü kaldırıp yatağa uzanıyor ve bu hikâyeyi, ezberlemeye karar verdiğim bir şiir gibi tekrarlıyorum. Hafızama kazınmaya yüz tuttuğu sırada ezberim bölünüyor. Zihnimi çeşitli görüntüler

istila ediyor; sırtüstü yerde yatışım, kollarımın başımın üstüne bastırılışı. Sonra otoparktayım. Başımı eğip beyaz karnıma ve kaldırıp ağabeyime bakıyorum. Yüzünde unutulmaz bir ifade var; ne kızgınlık ne de hiddet. İçinde hiç öfke yok. Sadece zevk, serinkanlı bir zevk. O an, bir yandan bu düşünceye karşı çıksam da, bir yandan içten içe anlıyorum ki o zevkin nedeni benim aşağılanışım. Bir tesadüf ya da yan etki değil bu. Amacın ta kendisi.

Bu yarı uyanış içimde bir çeşit ele geçirilme etkisi yaratıyor ve birkaç dakikalığına bunun esiri oluyorum. Yataktan kalkıyor, günlüğümü yeniden alıyor ve o güne dek yapmadığım bir şeyi yapıyorum: Olanları yazıyorum. Diğer yazılarımdaki gibi muğlak, örtülü bir dil kullanmıyorum. İpuçlarının, imaların ardına saklanmıyorum. Ne hatırlıyorsam onu yazıyorum: *Öyle bir an geldi ki beni zorla arabadan çıkardı, iki elimi başımın üstüne sıkıştırdı ve gömleğim yukarı sıyrıldı. Düzeltmeme izin vermesini istedim ama beni duymuyor gibiydi. Koca bir hödük gibi öylece baktı. İyi ki böyle minyon yapılıyım. Daha iri olsam o anda onu parçalardım.*

BABAM ERTESİ SABAH, "Bileğine ne yaptın bilmiyorum ama bu halde ekipte işe yaramazsın. Utah'a dönsen daha iyi," dedi.

BYU'ya dönüş yolculuğu hipnotikti; vardığımda bir önceki güne ait anılarım bulanıklaşmış, solmuştu.

E-postamı kontrol ettiğimde anılar yeniden netlik kazandı. Shawn'dan mesaj vardı. Bir özür. Oysa odamda özür dilemişti. İki defa özür dilediği hiç olmamıştı.

Günlüğümü çıkardım ve ilkinin tam tersi bir yazı yazarak, anılarımı gözden geçirdim. Olanlar bir yanlış anlamaydı, dedim. Dur demiş olsam dururdu.

Ancak ne şekilde hatırlamayı seçersem seçeyim, o olay her şeyi değiştirecekti. Şimdi dönüp düşündüğümde, hayretler içinde kalıyorum. Olanlara değil, olanları yazmış olmama, o narin kabuğun içinde bir yerlerde –yenilmezlik kandırmacasıyla ruhsuzlaşmış o kızda– hâlâ bir kıvılcım kalmış olmasına...

İkinci yazının sözleri birincisini hiçbir zaman gölgelemeyecekti. İkisi de öylece kalacaktı. *Onun* hatırladıklarının yanında *benim* hatırladıklarım. Tutarlılık adına düzeltme yapmamakta, o iki sayfadan birini yırtıp atmamakta bir tür cüretkârlık vardı. Belirsizliği kabullenmek demek zayıflığı, güçsüzlüğü kabullenmek ve her ikisine rağmen kendine inanmak demekti. Kırılganlık demekti. Ancak bu kırılganlıkta bir kuvvet vardı: Başkasının değil, kendi aklınla yaşamaya duyulan inancın kuvveti. O gece yazdığım en güçlü sözler, acaba öfke ya da hiddetten değil, şüpheden mi doğdu, diye sık sık düşünürüm: *Bilmiyorum. Bilemiyorum işte.*

Kati olarak bilmemek ama katiyet iddiası olanlara teslim olmayı da reddetmek, kendime hiç tanımadığım bir ayrıcalıktı. Hayatım bana başkaları tarafından hikâye edilirdi. Bu anlatıcıların sesleri etkili, zorlayıcı ve mutlaktı. Kendi sesimin de onlar kadar güçlü olabileceği hiç aklıma gelmemişti.

23. Bölüm

Ben Idaho'luyum

BİR HAFTA SONRA PAZAR GÜNÜ KİLİSEDEKİ BİR ADAM BANA yemeğe çıkmayı teklif etti. "Hayır," dedim. Birkaç gün sonra farklı bir adamla aynı şey tekrarlandı. Yine "Hayır" dedim. "Evet" diyemezdim. İkisini de yanıma yanaştırmak istemiyordum.

Piskoposun kulağına, cemaatinde evliliğe karşı bir kadının olduğu söylentisi gitti. Yardımcısı Pazar ayininden sonra yanıma yaklaşıp piskoposun odasına çağrıldığımı söyledi.

Piskoposun elini sıkarken bileğimde hâlâ sızı vardı. Yuvarlak yüzlü, siyah saçları itinayla ayrılmış, orta yaşlı bir adamdı. Sesi saten gibi yumuşaktı. Ağzımı açmadan beni tanıyor gibiydi. (Bir anlamda tanıyordu da, Robin hakkımda çok şey anlatmıştı.) Günün birinde namuslu bir adamla ebedi bir evliliğin mutluluğunu yaşayabilmem için üniversite danışmanlık hizmetine kaydolmam gerektiğini söyledi.

O konuştu; ben ölü gibi sessiz, oturdum.

Ailemi sordu. Cevap vermedim. Gereğince sevemediğim için onlara zaten ihanet etmiştim, en azından bu durumda sessiz kalabilirdim.

"Evlilik Rab'bin tertibidir," dedi ve ayağa kalktı. Görüşme bitmişti. Sonraki pazar yine gelmemi söyledi. Gideceğimi söylesem de gitmeyeceğimi biliyordum.

Eve dönerken üstüme ağırlık çöktü. Hayatım boyunca evliliğin Rab'bin buyruğu, onu reddetmeninse bir çeşit günah olduğunu öğrenmiştim. Bu durumda Rab'be başkaldırıyordum. Oysa istediğim bu da değildi. Çocuklarım olsun, kendime ait bir ailem olsun istiyordum ama hasretini çekerken dahi olamayacağını biliyordum. Bundan acizdim. Kendimden tiksinmeden bir erkeğe yanaşmam mümkün değildi.

"Orospu" sözüne oldum olası dudak bükmüştüm. Bana bile kaba ve demode gelirdi. Onu kullandığı için Shawn'a içimden gülsem de, zamanla kendimi bu sözle özdeşleştirmiştim. Demode olmasıysa bu ilişkilendirmeyi iyice pekiştiriyordu çünkü onu genelde kendimle bağlantılı olarak duyduğum anlamına geliyordu.

On beş yaşında, rimel ve dudak parlatıcı sürmeye başlamamdan sonra, Shawn bir gün Babama kasabada benimle ilgili söylentiler duyduğunu, adımın çıktığını söyledi. Babam anında hamile olduğumu düşündü. Bağırarak Anneye, kasabadaki o tiyatro oyunlarına asla izin vermemeliydim, dedi. Anne ise güvenilir ve edepli olduğumdan dem vurdu. Shawn hiçbir ergen kızın güvenilir olmadığını, tecrübesine göre bazen en beterlerinin de dindar görünenler olduğunu söyledi.

Bense dizlerimi kendime doğru çekerek yatağımda oturup bağırışları dinledim. Hamile miydim yoksa? Emin değildim. Erkeklerle girdiğim her tür etkileşimi, her bakış, her dokunuşu aklımdan geçirdim. Aynaya gidip gömleğimi kaldırdım ve parmaklarımı karnımda gezdirerek, santim santim her yerini inceledim. *Belki de hamileyimdir*, dedim.

Hiçbir erkeği öpmemiştim.

Doğuma tanıklık etmiştim ama gebe kalmayla ilgili bilgi edinmemiştim. Babamla ağabeyim bağırırken, cehaletim beni sessiz kılıyordu. Kendimi savunamıyordum çünkü yapılan suçlamayı anlamıyordum.

Günler sonra hamile olmadığım doğrulandığında, "orospu" kelimesiyle ilgili yeni bir anlayış geliştirdim; suçlayıcılıktan çok, esas nitelikle ilgili bir anlayış. Mesele *yaptığım* şeyin yanlışlığı değil, *var oluş* biçimimin yanlışlığıydı.

İnsanın sevdiklerine, kendi üstünde bu kadar güç sahibi olma hakkını vermesi ne garip, yazmıştım günlüğüme. Shawn'un üstümde nasıl bir gücü olduğunu ise hayal etmem bile mümkün değildi. Beni bana o tanımlamıştı ki bundan büyük bir güç yoktur.

SOĞUK BİR ŞUBAT gecesi kendimi piskoposun kapısında buldum. Neydi beni oraya götüren, bilmiyordum.

Piskopos tüm sükunetiyle masasında oturuyordu. Benim için ne yapabileceğini sordu, bilmiyorum dedim. Hiç kimse veremezdi bana istediğimi çünkü isteğim, baştan yaratılmaktı.

"Yardım edebilirim," dedi piskopos, "ama önce neye sıkıldığını söylemen lazım." Kibar bir sesle konuşuyordu ve o kibarlık, bir zulümdü. Bağırsa keşke, diye düşünüyordum. Bağırsa ben de öfkelenirdim, öfkelendiğim zamansa kendimi güçlü hissederdim. Kendimi güçlü hissetmeden bunu yapabileceğimden emin değildim.

Boğazımı temizledim, sonra da bir saat konuştum.

Piskoposla bahara dek her pazar buluştuk. Benim için o, üstümde yetki sahibi bir ataerki temsilcisiydi ama eşiğinden adım attığım anda yetkisini bana teslim ediyordu sanki. Ben konuşuyordum, o dinliyordu ve yaradan iltihabı çeken bir şifacı gibi utancımı çekip alıyordu.

Dönem sonu geldiğinde ona yaz tatilinde eve döneceğimi söyledim. Param bitmişti, kirayı ödeyemezdim. Bunu söylediğimde, bezgin bir hal geldi üstüne. "Eve gitme, Tara. Kiranı kilise öder," dedi.

Kilisenin parasını istemiyordum. Kararımı vermiştim. Piskopos benden tek bir söz istedi: Babamın yanında çalışmayacaktım.

Idaho'daki ilk günümde Stones'daki eski işime döndüm. Babam dudak büktü, okula dönmem için gereken parayı orada asla kazanamayacağımı söyledi. Haklıydı ama piskopos Rab'bin önüme bir fırsat çıkaracağını söylemişti, ben de inanmıştım. Tüm yazı raflara ürün dizerek, yaşlı teyzelere arabalarına kadar eşlik ederek geçirdim.

Shawn'dan uzak durdum. Zor da olmadı çünkü yeni bir kız arkadaşı vardı; Emily. Üstelik düğün konuşmaları dönüyordu. Shawn

yirmi sekizindeydi, Emily lise son sınıfta. Uysal bir mizacı vardı. Shawn, Sadie'yle oynadığı oyunları onunla da oynuyor, denetim gücünün sınırlarını yokluyordu. Emily ise bir deneni iki etmiyor, Shawn sesini yükselttiğinde titriyor, bağırdığında özür diliyordu. Evliliklerinin manipülatif ve şiddet dolu olacağından en ufak şüphem yoktu, her ne kadar bu sözler bana ait olmasa da. Piskoposun sözleriydi ve anlamını tam olarak çözmek için hâlâ çırpınıyordum.

Yaz bitince cebimde sadece iki bin dolarla BYU'ya döndüm. Dönüşte ilk gece günlüğüme şöyle yazdım: *O kadar çok faturam var ki nasıl ödeyeceğimi bilemiyorum. Ama Rab ya inkişaf için bir sınav ya da muvaffakiyet için bir vasıta sunacak.* Yazının tonu mağrur, asaletli görünse de, ben orada kadercilik tınısı hissediyorum. Okulu bırakmak zorunda kalabilirdim. Önemli değildi. Utah'ta başka marketler de vardı. Paketleme yapar, günün birinde de müdür olurdum.

Sonbahar döneminin ikinci haftasında, çenemde dehşetli bir ağrıyla uyandığım gece bu teslimiyetten bir şokla sıyrıldım. Bu kadar keskin, bu kadar sarsıcı bir şeyi ömrümde hissetmemiştim. Sırf kurtulabilmek için çenemi koparıp atmak istedim. Sendeleyerek aynaya gittim. Ağrının kaynağı yıllar önce hafifçe kırılmış bir dişti. Şimdi yeniden çatlamıştı, hem de derinden. Dişçiye gittiğimde bu dişin yıllardır çürük olduğunu söyledi. Tedavisi bin dört yüz dolardı. Paranın yarısını bile ödesem, okula devam etmem mümkün değildi.

Evi aradım. Anne borç vermeyi kabul etti ama Babam şartlar getirdi: Bir sonraki yaz onun yanında çalışacaktım. Cevabı düşünmedim bile. Hurdalıkla işimin bittiğini, artık dönüş olmadığını söyleyip telefonu kapattım.

Ağrıyı görmezden gelip derslere odaklanmaya çalıştıysam da, kurtlar çenemi kemirirken ders dinlemeye çalışır gibiydim.

Charles'la geçirdiğim günden beri ağrı kesici almadığım halde artık hapları nane şekeri gibi ardı ardına yutuyordum. Çok az faydası oluyordu. Ağrı sinirlerdeydi ve fazlasıyla şiddetliydi. Başladığı günden beri uyumamıştım, yemek çiğnemenin düşüncesi bile imkânsız olduğundan öğünleri atlamaya başlamıştım. İşte Robin bu noktada durumu piskoposa söyledi.

Piskopos güneşli bir ikindi vakti beni odasına çağırdı. Masasından sükunetle baktıktan sonra, "Şu dişini ne yapacağız?" dedi. Yüzümü gevşetmeye çalıştım. "Okul yılını bu şekilde geçiremezsin," dedi. "Halbuki kolay bir çözümü var. Hem de çok kolay. Baban ne kadar para kazanıyor?"

"Fazla değil," dedim. "Oğlanlar geçen yıl ekipmanın tamamını mahvettiğinden beri borç içinde."

"Mükemmel," dedi. "Elimde burs için gerekli evraklar var. Uygun bir aday olduğundan eminim. En güzel yanı da şu; geri ödeme yapmak zorunda değilsin."

Devletin karşılıksız burslarını daha önce de duymuştum. Babam bunu kabul etmenin İlluminati'ye borçlanmak anlamına geldiğini söylemişti. "İşte böyle ağlarına düşürüyorlar insanı," demişti. "Karşılıksız para veriyorlar, sonra bir bakmışsın sahibin olmuşlar."

Sözleri kafamda yankılanıyordu. Başka öğrencilerin de bu burslardan söz ettiğini duymuş, ürkerek hepsinden kaçmıştım. Satın alınmaktansa okuldan ayrılırdım.

"Devlet burslarına inanmıyorum," dedim.

"Neden?"

Babamın söylediklerini anlattım. Piskopos derin bir iç çekti ve başını göğe kaldırdı. "Dişin tedavisi kaça mal oluyor?"

"Bin dört yüz dolar," dedim. "Ben bulurum parayı."

"Kilise ödeyecek onu," dedi kısık bir sesle. "Örtülü bir fonum var."

"İyi de o para kutsal."

Piskopos ellerini havaya kaldırdı. Karşılıklı sessizce oturduk, ardından çekmecesini açtı ve bir çek defteri çıkardı. Hesap başlığına baktım. Şahsi hesabına bağlıydı. Adıma bin beş yüz dolarlık bir çek yazdı.

"Bu yüzden okuldan ayrılmana izin *vermeyeceğim*," dedi.

Çek elimdeydi. Baştan çıkmaya kim bilir nasıl hazırdım, çenemin ağrısı kim bilir ne kadar vahşiydi ki onu on saniye kadar elimde tuttum. Sonra iade ettim. Kampüsteki büfede burger pişirme, dondurma servis etme işine girdim. Ödemeler arası zamanı, vakti geçmiş

faturaları görmezden gelerek, Robin'den borç alarak atlatıyordum. Dolayısıyla ayda iki defa hesabıma yatan birkaç yüz dolar saatler içinde tükeniyordu. Eylül sonu on dokuzuma bastığımda meteliksizdim. Dişin tedavisinden ümidi kesmiştim. Asla bin dört yüz dolarım olmayacağını anlamıştım. Hem ağrı da azalmıştı; ya sinirler ölmüştü artık ya da beynim ağrının gönderdiği şoklara alışmıştı.

Yine de ödeyecek başka faturalarım vardı. Bu yüzden değeri olan elimdeki tek şeyi satmaya karar verdim: Atım Bud. Shawn'u arayıp elime ne kadar geçebileceğini sordum. Melez cinslerin para etmediğini ama hayvanı, dedenin köpek mamasına dönüştürülen atları gibi müzayedeye gönderebileceğimi söyledi. Bud'ı kıyma makinesinde hayal edince, "Öncelikle alıcı bulmaya çalış," dedim. Shawn birkaç hafta sonra bana birkaç yüz dolarlık bir çek gönderdi. Arayıp Bud'ı kime sattığını sorduğumda, Tooele'den geçmekte olan bir adamla ilgili muğlak bir şeyler geveledi.

O dönem boyunca meraksız bir öğrenci olmuştum. Merak maddi güvencesi olanlara ait bir lükstür; benim aklımsa banka hesabımdaki para ne kadar, kime ne borcum var ve odamda on, yirmi dolara satabileceğim bir şeyler var mı, gibi daha acil konularla meşguldü. Tezlerimi veriyor, sınavlarıma çalışıyordum ama derslere gösterdiğim gerçek ilgiden değil, (genel ortalamam bir puan dahi düşerse bursumu kaybetme ihtimaline karşı) korkudan dolayı.

Aralıkta, ayın son ödemesini aldıktan sonra, hesabımda altmış dolarım kaldı. 7 Ocak'ta ödemem gereken kiram 110 dolardı. Acil nakde ihtiyacım vardı. Alışveriş merkezinin yakınında insanlara plazma karşılığı para veren bir klinik olduğunu duymuştum. Klinik de Sağlık Kurumu'nun bir parçası gibi geliyordu kulağa ama içeri bir şey koymak yerine, senden bir şey aldıkları sürece bir sorun olmaz diye düşündüm. Hemşire yirmi dakika kadar damarlarıma iğne sapladıktan sonra kan alınamayacak kadar küçük olduklarını söyledi.

Son otuz dolarımla bir depo benzin aldım ve Noel için eve doğru yola koyuldum. Noel sabahı Babam bir tüfek verdi. Kutusundan çıkarmadığım için ne tür bir şey olduğunu bilmiyorum. Shawn'a

onu benden satın almak isteyip istemediğini sordum ama Babam kutuyu toparlayıp kendisinin saklayacağını söyledi.

Hepsi buydu demek. Satacak bir şeyim kalmamıştı. Üstelik artık ne çocukluk arkadaşlarım vardı ne de Noel hediyelerim. Okulu bırakıp işe girmenin vakti gelmişti. Bunu kabullendim. Ağabeyim Tony Las Vegas'ta yaşıyor, tır şoförlüğü yapıyordu. Noel Günü onu aradım. Birkaç ay yanında yaşayıp sokağın karşısındaki In-N-Out Burger'de çalışabileceğimi söyledi.

Telefonu kapamış, keşke Tony'den Vegas'a gidecek parayı da isteseydim diye hayıflanıyordum ki boğuk bir ses seslendi. "Hey, Kenim Ba'deşim, gelsene bir dakika buraya."

Shawn'un odası berbattı. Yerlere kirli giysiler saçılmıştı, lekeli tişörtlerden bir yığının altından da bir tabancanın dipçiği görünüyordu. Kitap rafları mühimmat kutularının ve karton kapaklı Louis L'Amour'ların* ağırlığı altında yamulmuştu. Shawn omzu sarkmış, bacakları dışa bükülmüş, yatağında oturuyordu. Bu pozisyonu bir süredir bozmamış, ortalığın sefaletine dalıp gitmiş gibi bir hali vardı. Soluğunu uzun uzun saldıktan sonra ayağa kalktı ve bana doğru yürürken sağ kolunu havaya kaldırdı. Bunu görünce istemsiz olarak geriledim ama elini cebine sokuyordu sadece. Cebinden cüzdanını çıkardı, açtı ve gıcır gıcır bir yüz dolarlık banknot çıkardı.

"Mutlu Noeller," dedi. "Sen bunu benim gibi boşa harcamazsın nasılsa."

O YÜZ DOLARIN RAB'BİN gönderdiği bir işaret olduğuna inandım. Okula devam etmem gerekiyordu. Tekrar BYU'ya dönüp kiramı ödedim. Şubatta ödeyemeyeceğimi bildiğim için de ikinci bir işe girdim. Haftanın üç günü Draper'daki pahalı evleri ovmak üzere kuzeye doğru yirmi dakikalık yol gittiğim bir temizlik işi.

Piskoposla hâlâ pazarları görüşüyorduk. Robin ona yeni dönem için gereken kitapları almadığımı söylemişti. "Saçmalık artık bu,"

* Çok satan Western romanlarının Amerikalı yazarı. (ç.n.)

dedi Piskopos. "Başvur şu karşılıksız bursa! Paran yok! O burslar böyle durumlar için!"

İtirazım mantığın sınırlarını aşıyordu, ilkeldi.

"Ben de bolca para kazanmıyorum," dedi. "Bolca vergi ödüyorum. Benim param gibi düşün bunu." Başvuru formlarını yazdırmıştı, bana uzattı. "Bir düşün bunu. Yardım almayı öğrenmelisin, devletten bile olsa."

Formları aldım. Robin hepsini doldurdu. Bense göndermeyi reddediyordum.

"Sadece şu evrakları tamamla, sonra bakarsın ne hissettiğine," dedi.

Ebeveynimin vergi beyannameleri gerekiyordu. Bense onların beyanname verdiğinden bile emin değildim. Veriyorlarsa bile Babamın, neden istediğimi bildiği takdirde bana evrakı vermeyeceğinden emindim. Alabilmek için yalandan nedenler düşündüm ama hiçbiri inandırıcı değildi. Evrakın mutfaktaki büyük gri dosya dolabında olabileceğini tahmin ettim. Sonra da onları çalmaya karar verdim.

Gece yarısına az kala Idaho'ya doğru yola çıktım. Sabah üç dolaylarında, ev sessiz sakinken varmayı umuyordum. Zirveye geldiğimde, tekerlerin altından fırlayan her bir çakılla irkilerek, araba yolunu sessizce tırmandım. Arabanın kapısını gürültü çıkarmadan açtım, çimlerin üstünden yürüdüm ve arka kapıdan içeri süzüldüm. Dolaba giden yolda elimle önümü yoklayarak, sessizce ilerledim.

Birkaç adım gitmiştim ki kulağıma o tanıdık *çlink* sesi çalındı.

"Ateş etme!" diye bağırdım. "Benim!"

"Kim?"

Işığı açtığımda Shawn'u tabancayla, karşımda otururken buldum. Silahı indirdi. "Seni... Başkası sandım."

"Belli oluyor," dedim.

Bir an ne yapacağımızı bilemeden öylece durduk, ardından yatmaya gittim.

Ertesi sabah Babam hurdalığa gittikten sonra Anneye BYU'nun vergi beyannamelerini istemesiyle ilgili yalancı hikâyelerimden birini yazdım. Anne yalan söylediğimi anladı. Biliyorum çünkü Babam

aniden geri dönüp beyannameleri neden çoğalttığını sorduğunda, kopyaların kendi kayıtları için gerektiğini söyledi.

Evrakları alıp BYU'ya döndüm. Gitmeden önce Shawn'la aramızda hiçbir konuşma geçmedi. Ne o bana sabahın üçünde kendi evime neden gizlice girdiğimi sordu ne de ben ona gecenin bir yarısı, elinde dolu bir silahla oturmuş kimi beklediğini...

FORMLAR BİR HAFTA kadar masanın üstünde durduktan sonra Robin beni postaneye götürdü ve zarfı görevliye teslim edişimi izledi. Fazla uzun sürmedi, belki bir hafta belki de iki. Posta ben Draper'da ev temizliği yaparken geldi. Robin mektubu, artık Komünist olduğumu söyleyen bir notla, yatağımın üstüne bırakmıştı.

Zarfı yırtarak açtım ve çek yatağıma düştü. Dört bin dolar karşılığı bir çek. Önce üstüme bir açgözlülük geldi, sonra da açgözlülüğümden korktum. Mektupta bir iletişim numarası vardı. Orayı aradım.

"Bir sorun var," dedim cevap veren kadına. "Bu çek dört bin dolarlık ama benim sadece bin dört yüz dolara ihtiyacım var."

Hatta bir sessizlik oldu.

"Alo? Alo?"

"Doğru mu anladım acaba," dedi kadın. "Elindeki çekin karşılığı olan paranın çok fazla olduğunu söylüyorsun? Benden ne yapmamı istiyorsun, peki?"

"Bunu size geri göndersem, bana yenisini gönderir misiniz? Sadece bin dört yüz dolar lazım. Kanal tedavisi için."

"Bak şekerim," dedi kadın, "o kadarlık çek aldın çünkü o kadarlık çek yazıldı. İster nakde çevir ister çevirme. Sana kalmış."

Kanal tedavisini yaptırdım. Ders kitaplarımı aldım, kiramı ödedim ve üstüne param kaldı. Piskopos kendime bir şeyler al dese de yapamayacağımı söyledim. Para biriktirmem gerekiyordu. "Bir miktar harcayabilirsin," dedi. "Unutma ki seneye aynı miktar için yeniden başvurabilirsin." Kendime pazar günü için yeni bir kilise elbisesi aldım.

Paranın beni denetleme amacıyla kullanılacağına inanmıştım ama işlevi, kendime verdiğim sözü tutmamı sağlamak oldu: Babamın yanında bir daha asla çalışmayacağımı söylediğimde ilk defa kendi sözüme inandım.

Şimdi düşünüyorum da, o beyannameyi çalmak için yola çıktığım gün acaba, artık *evim* kabul ettiğim yerden Buck's Peak'e gittiğim ilk gün müydü? O gece Babamın evine bir kaçak olarak girmiştim. Akıl dilinde bir kayma, nereli olduğum konusunda bir teslimiyetti bu.

Kendi sözlerim de doğruluyordu. Öğrenciler nereden geldiğimi sorduğunda, "Idaho'luyum," diyordum. Yıllar içinde ne kadar tekrarlasam da, dilime bir türlü oturmayan bir cümle. İnsan bir yerin parçasıyken, o toprakta büyürken, oralı olduğunu söyleme gereği duymaz. "Ben Idaho'luyum" sözlerini, oradan ayrılana dek bir kez olsun telaffuz etmemiştim.

24. Bölüm

Bir Şövalye, Gezgin

BANKA HESABIMDA BİN DOLARIM VARDI. BUNU DEĞİL SÖYLEmek, düşünmek bile tuhaf geliyordu. Bin dolar. Fazladan. Acil ihtiyacım olmayan. Bu gerçeği kabullenmem haftalarımı aldı ama süreç içinde paranın en kudretli avantajını deneyimlemeye başladım: Para dışındaki şeyleri düşünebilmek.

Odağıma ani ve keskin biçimde hocalarım yerleşti; burstan önce onlara buğulu bir mercekten bakıyordum. Şimdiyse ders kitaplarım anlamlı gelmeye başlamıştı ve istenenden de çok okuma yapıyordum.

Bipolar bozukluk terimini işte ilk defa böyle bir zamanda duydum. Psikoloji 101 dersinde profesör yansıtmalı perdeden bozukluğun belirtilerini okumaya başlamıştı: Depresyon, mani, paranoya, öfori, büyüklük ve zulüm kuruntusu. Çaresiz bir merakla dinledim.

Benim Babam bu, yazdım notlarıma. *Tamamen Babamı tarif ediyor.*

Zilin çalmasından birkaç dakika önce öğrencilerden biri, zihinsel bozuklukların ayrılıkçı hareketlerde ne gibi bir rol oynayabileceğini sordu. "Örneğin, Waco gibi, Teksas gibi ya da Ruby Ridge, Idaho gibi çatışmalarda," dedi.

Idaho'nun ün saldığı pek fazla özelliği olmadığından, "Ruby Ridge" her neyse, duymuş olmalıyım, diye düşündüm. Çatışma olduğunu söylemişti. Hafızamı yokladım, bu kelimeleri hiç duymuş muydum? Tanıdık bir şeyleri çağrıştırıyorlardı. Sonra bazı görüntüler belirdi zihnimde, zayıf ve çarpık. Merkezinden kaynaklı bir parazit varmış gibi. Gözlerimi yumduğumda sahne netleşti. Evimizdeydim, huş ağacından yapılma dolapların arkasına çömelmiştim. Anne yanıma diz çökmüştü, solukları yavaş ve yorgundu. Dudaklarını yaladı, susadığını söyledi ve durdurmama fırsat kalmadan doğrulup musluğa doğru uzandı. Ateşlenen silahların titreşimini hissettim ve kendi çığlığımı duydum. Yere devrilen ağır bir şeyin gümbürtüsü. Annenin kolunu kenara çekip bebeği kucağıma aldım.

Zil çaldı. Dershane boşaldı. Bilgisayar laboratuvarına gittim. Ellerim klavyenin üstünde -az sonra öğreneceklerime pişman olacağım önsezisiyle- bir an tereddüt etti, sonra tarayıcıya "Ruby Ridge" yazdı. Wikipedia'ya göre Ruby Ridge ölümcül bir yenişememe durumunun yaşandığı yerdi. Olay Randy Weaver ile ABD Kolluk Kuvveti Hizmeti ve FBI'ın da dahil olduğu, birkaç Federal kurum arasında geçmişti.

Randy Weaver ismi aşina geliyordu, okurken bile Babamın dudaklarından dökülüşünü duyar gibi oldum. Sonra hikâye on üç yıl boyunca hayalimde yaşadığı şekliyle canlanmaya başladı: Önce oğlanın vuruluşu, ardından baba ve annesinin. Devlet kendi yaptıklarını örtbas etmek için ebeveynle çocuklar dahil, tüm aileyi öldürmüştü.

Olayın öncesini atlayarak, ilk silahın ateşlendiği kısma geldim. Federal ajanlar Weaver kulübesinin etrafını sarmıştı. Görevleri sadece gözetlemeydi. Weaver'larsa köpek havlayana dek ajanlardan habersizdi. Randy'nin on dört yaşındaki oğlu Sammy, köpeğin yırtıcı bir hayvanı sezdiğini düşünerek, ormana doğru koşmuştu. Ajanlar köpeği vurunca, elinde silahı olan Sammy de ateş açmıştı. Doğan çatışmanın sonunda iki kişi yaşamını yitirmişti: Federal ajan ve Sammy. Geri çekilen Sammy tepe yukarı, kulübeye doğru koşarken sırtından vurulmuştu.

Okumaya devam ettim. Ertesi gün Randy Weaver oğlunun cesedine gitmeye çalışırken yine sırtından vurulmuştu. Ceset barakadaydı, Randy kapının sürgüsünü kaldırırken nişancılardan biri omurgasına hedef almış ve ıskalamıştı. Karısı Vicki kocasına yardım etmek için kapıya yöneldiğinde nişancı yine ateş açmıştı. Kurşun kadının başına isabet etmiş, kucağında dokuz aylık bebeğiyle anında can vermesine neden olmuştu. Aile dokuz gün boyunca kulübede birbirlerine sarılarak, annenin cesediyle kalmıştı. Sonunda arabulucular açmazı sonlandırmış, Randy Weaver tutuklanmıştı.

Bu satırı anlayana dek defalarca okudum. Randy Weaver hayatta mıydı? Babam bunu biliyor muydu?

Okumaya devam ettim. Halk olay karşısında galeyana gelmişti. Belli başlı gazetelerin hemen hepsinin köşe yazılarında, devletin insan hayatına gösterdiği duyarsızlık kınanmıştı. Adalet Bakanlığı soruşturma açmış, Senato'da oturumlar yapılmıştı. Her ikisi de angajman kurallarında, özellikle de ölümcül kuvvet kullanımıyla ilişkili olanlarda, reform önermişti.

Weaver'lar 200 milyon dolarlık "ihmal sonucu ölüme sebebiyet" davası açmışlar ama devlet Vicki'nin üç kızının her birine 1 milyon dolar önerince anlaşma yoluna gitmişlerdi. Randy Weaver'a 100.000 dolar verilmiş ve mahkemede hazır bulunmayla ilgili iki suçlama dışında kalan, hakkındaki tüm suçlamalar düşürülmüştü. Pek çok haber kanalı Randy Weaver'la röportajlar yapmıştı, hatta kızıyla birlikte bir kitap yazmıştı. Şimdilerde geçimini silah fuarlarında konuşmalar yaparak kazanıyordu.

Eğer bu bir örtbassa, son derece başarısızdı. Medya haberleri, resmi soruşturmalar, denetimler söz konusuydu. İyi ama bunlar demokrasinin ölçütleri değil miydi?

Hâlâ anlayamadığım bir şey vardı: Federal ajanlar her şeyden önce Randy Weaver'ın evini ne sebeple kuşatma altına almıştı? Randy neden hedef haline gelmişti? Babam onların yerinde kolaylıkla bizim olabileceğimizi söylemişti. Devletin bir gün beyninin yıkanmasına direnen, çocuklarını okula vermeyen herkesin peşine düşeceğini söyler dururdu. Ben de on beş yıl boyunca devletin bu

nedenle Randy'nin peşine düştüğünü farz etmiştim. Çocuklarını zorla okula göndermek için.

Sayfanın başına döndüm ve yazının tamamını okudum ama olayın öncesini atlamadan. Randy Weaver'ın kendisi de dahil olmak üzere tüm kaynaklara göre ihtilaf Randy'nin bir Ari Irklar toplantısında tanıştığı gizli ajana iki adet namlusu kesik pompalı tüfek satmasıyla başlamıştı. Bu cümleyi birden fazla, hatta birçok defa okudum. Ondan sonra anladım: Hikâyenin merkezinde evde eğitim değil, beyazların üstünlüğü meselesi yatıyordu. Görünüşe bakılırsa devletin, çocuklarını okula göndermediği için insan öldürmek gibi bir alışkanlığı yoktu. Şu an bu bana o kadar bariz görünüyor ki o zaman aksine niye inandığımı anlayamıyorum.

Acı dolu bir an boyunca Babamın yalan söylediğini düşündüm. Ama sonra aklıma yüzündeki korku ifadesi, hırıltılı nefesi geldi ve tehlikede olduğumuza gerçekten inandığına kanaat getirdim. Bir açıklama bulmaya çalıştığımda tuhaf sözcükler geldi aklıma. Daha birkaç dakika önce öğrendiğim sözcükler: *Paranoya, mani, büyüklük ve zulüm kuruntusu*. Sonunda hikâye bir anlam kazandı; hem siteden okuduğum hem de çocukluğum boyunca içimde yaşayan hikâye. Babam Ruby Ridge'le ilgili haberi okumuş ya da bir yerlerde izlemişti ve bu bilgi hummalı zihninden geçerken bir şekilde başkasıyla ilgili bir hikâye olmaktan çıkıp *kendiyle* ilgili bir hikâyeye dönüşmüştü. Devlet Randy Weaver'ın peşindeyse, şüphesiz İlluminati'yle savaşın yıllardır ön saflarında yer alan Gene Westover'ın da peşinde olmalıydı. Başkalarının cesur eylemlerini okumaktan artık tatmin olmayan Babam, kendine bir miğfer dövmüş ve atına atlamıştı.

BİPOLAR BOZUKLUĞU SAPLANTI haline getirdim. Psikoloji dersi için araştırma tezi yazmamız gerekiyordu, ben de tez konusu olarak bunu seçtim ve o mazeretle üniversitedeki her sinirbilimci ve bilişsel alan uzmanıyla görüşme yaptım. Onlara Babamdaki belirtileri anlattım ama Babama değil, uydurma bir amcaya atfederek. Belirtilerin

bazıları birebir uyuyor, bazılarıysa uymuyordu. Profesörler bana her vakanın farklı olduğunu söyledi.

"Senin tarif ettiğin daha çok şizofreniye benziyor," dedi biri. "Amcan hiç tedavi gördü mü?"

"Hayır," dedim. "Doktorların da devlet komplosunun bir parçası olduğunu düşünüyor."

"Bu sahiden işi zorlaştırır," dedi.

Bir buldozerin gizli kapaklılığıyla tez konumu, bipolar ebeveynlerin çocukları üstündeki etkileri olarak belirledim. Suçlayıcıydım, gaddardım. Bipolar ebeveyn çocukları çifte risk altındadır, diyordum: Birincisi, kalıtımsal olarak duygudurum bozukluklarına yatkındırlar, ikincisi *stresli ortama ve bu tür bozuklukları olan ebeveynlerin yetersiz ebeveynliklerine maruzdurlar.*

Derste sinir iletücileri ve onların beyin kimyası üstündeki etkilerini öğrenmiştim. Hastalığın bir tercih olmadığını biliyordum. Bu bilgi Babama karşı anlayışlı olmamı sağlayabilirdi ama sağlamadı. Tek hissettiğim öfkeydi. Bedelini *biz* ödedik, diye düşünüyordum. Anne. Luke. Shawn. Yaralandık berelendik, sarsıntı geçirdik, bacaklarımız yandı, kafamız kesilip açıldı. Daimi bir dikkat hali, kesintisiz bir dehşet içinde yaşadık. Beyinlerimiz kortizol akınına uğradı çünkü tüm bu olanların her an yeniden yaşanabileceğini biliyorduk. Çünkü Babam için inanç daima güvenlikten önce gelirdi. Çünkü kendisinin haklı olduğuna inanırdı ve inanmaya devam etti; ilk araba kazasından sonra, ikincisinden sonra, çöp tenekesinden, yangından, paletten sonra. Bedelini ödeyense hep bizdik.

Tezimi teslim etmemden sonraki hafta sonu Buck's Peak'e gittim. Eve geleli bir saat olmamıştı ki Babamla tartışmaya tutuştuk. Arabaya karşılık ona borçlu olduğumu söylüyordu. Aslında sadece biraz lafını etti ama ben çılgına döndüm, histerikleştim. Hayatımda ilk defa Babama bağırdım; araba konusunda değil, Weaver'lar konusunda. Öfkeden öyle tıkanmıştım ki konuştuklarım kelime gibi değil, boğuk, kesik hıçkırıklar şeklinde çıkıyordu. Niye böylesin sen? Neden bizi öyle korku içinde yaşattın? Neden uydurma canavarlara karşı o kadar savaştın da, kendi evindeki canavarlarla ilgili hiçbir şey yapmadın?

Babam hayretler içinde bakakaldı. Ağzı açıldı, elleri iki yanına sarktı, bir şey yapmak için kaldırmak istiyormuş gibi seğirmeye başladı. Onu steyşın vagonumuzun enkazı yanına çömelip elektrik telleri ölümcül akımlar gönderdiği için dokunma imkânı bile olmadan Annenin yüzünün gerilip şişmesini izlediği günden beri böyle çaresiz görmemiştim.

Utançtan ya da öfkeden, fırlayıp gittim. Arabayı hiç durmadan BYU'ya kadar sürdüm. Babam birkaç saat sonra aradı. Cevap vermedim. Ona bağırmak bir şeye çare olmamıştı, aldırmamak olurdu belki.

Dönem bittikten sonra Utah'tan ayrılmadım. Buck's Peak'e gitmediğim ilk yazdı bu. Babamla hiç konuşmadım, telefonda bile. Kasti bir yabancılaşma değildi bu. İçimden ne görmek geliyordu onu ne de sesini duymak. O yüzden de hiçbirini yapmadım.

NORMALLİK DENEMELERİ YAPMAYA karar verdim. On dokuz yıl boyunca Babamın istediği şekilde yaşamıştım. Şimdi başka bir şey deneyecektim.

Kasabanın diğer ucunda, beni kimsenin tanımadığı bir yerde yeni bir eve geçtim. Yeni bir başlangıç yapmak istiyordum. İlk hafta kilisede yeni piskoposum beni samimi bir tokalaşmayla karşıladı ve hemen arkamdaki yeni katılımcıya geçti. İlgisizliğinden büyük bir memnuniyet duydum. Bir süre olsun normal davranabilsem, belki sahiciymiş gibi gelirdi.

Nick'le kilisede tanıştım. Köşeli gözlüğü, jöleleyip mıncıklayarak dikleştirdiği koyu saçları vardı. Babam olsa jöle süren bir adama dudak bükerdi, kim bilir belki de o yüzden hoşuma gitmişti. Nick'in alternatörle krank milini birbirinden ayırt edememesi de ayrıca hoşuma gitmişti. Bildiği bir şey varsa o da kitaplar, bilgisayar oyunları ve kıyafet markalarıydı. Bir de sözcükler. Akıllara durgunluk veren bir söz dağarcığı vardı.

Nick'le daha ilk baştan çift olduk. İkinci buluşmamızda elimi tuttu. Teni tenime değdiğinde o ilkel ittirme dürtümle boğuşmaya hazırlandım ama öyle olmadı. Tuhaftı, heyecanlıydı ve hiçbir yanım

bunu bitirmek istemiyordu. Keşke eski cemaatimde olsaydım da, koşarak eski piskoposuma gidip artık arızalı olmadığımı söyleyebilseydim, diyordum kendi kendime.

Kaydettiğim gelişmeyi gözümde büyütmüştüm. İyi *giden* şeylere o kadar odaklanmıştım ki iyi gitmeyenleri fark etmemiştim. Nick'le birkaç aydır beraberdik. Pek çok akşamımı onun ailesiyle geçirmiş, kendi ailemle ilgili tek kelime etmemiştim. Bir gün Nick omzunun ağrıdığını söylediğinde hiç düşünmeden Annenin yağlarından bahsettim. Merakı uyandı -konuyu benim açmamı beklemişti- ama ben ağzımdan kaçırdığım için kendime kızdım ve bir daha da yapmadım.

MAYIS SONUNA DOĞRU kendimi iyi hissetmemeye başladım. Bir hukuk firmasında stajyer olarak girdiğim işe bir hafta boyunca ayaklarımı sürüyerek gittim. Akşamın erken saatlerinden sabahın geç saatlerine kadar uyuyor, ses tellerim zımparaya dönüşmüş gibi çatlak sesle konuşuyordum.

Doktora gitmemem Nick'i ilk başlarda eğlendirdi ama hastalık ilerledikçe eğlencesi önce kaygıya, sonra da şaşkınlığa dönüştü. Bense sürekli geçiştiriyordum. "O kadar da ciddi değil," diyordum. "Ciddi olsa giderim."

Bir hafta daha geçti. Stajımdan ayrılıp gece gündüz uyumaya başladım. Nick bir sabah aniden çıkageldi.

"Doktora gidiyoruz," dedi.

Gitmeyeceğimi söylemeye yeltendiğim anda yüzündeki ifadeyi gördüm. Sormak istediği bir soru varmış ama sormanın manası yokmuş gibi. Dudakları gergin, gözleri kısık. *Güvensizlik böyle bir şey olsa gerek*, diye düşündüm.

Sosyalist şeytani bir doktora gitmekle, erkek arkadaşıma doktorların şeytani sosyalistler olduğunu söyleme tercihi arasında, doktora gitmeyi seçtim.

"Bugün giderim," dedim. "Söz veriyorum. Ama yalnız gitmek istiyorum."

"Öyle olsun," dedi.

Nick gitti ama şimdi başka bir problemim vardı. Doktora *nasıl* gidildiğini bilmiyordum. Sınıftan bir arkadaşımı aradım, beni götürüp götüremeyeceğini sordum. Bir saat sonra gelip beni aldı ama evimin birkaç sokak ötesindeki hastanenin önünden nedense durmadan geçti. Sonunda kampüsün kuzeyinde, "klinik" dediği yere geldik. Umursamaz bir hava takınmaya çalıştım, tüm bunları önceden de yapmışım gibi, ama otoparktan geçerken Anne tarafından izleniyormuş hissine kapıldım.

Resepsiyon görevlisine ne diyeceğimi bilmiyordum. Arkadaşım sessizliğimi boğaz ağrıma vererek, hastalığımın belirtilerini anlattı. Beklememizi söylediler. Nihayet bir hemşire beni küçük beyaz bir odaya götürerek kiloma, tansiyonuma baktı ve dilimden pamuklu çubukla örnek aldı. Bu derece şiddetli boğaz ağrısı genelde streptekok bakterisi ya da mono virüsten kaynaklanır dedi. Birkaç güne belli olacaktı.

Sonuçları almak için kliniğe tek başıma gittim. Saçları dökülmeye yüz tutmuş, orta yaşlı bir adam kâğıdımı verdi. "Tebrikler," dedi. "Hem strep *hem de* mono pozitif çıktı. Bir aydır ikisini de taşıyan gördüğüm ilk kişisiniz."

"İkisini de mi?" dedim fısıltıyla. "Nasıl ikisi birden olabilir ki?"

"Çok çok büyük bir şanssızlık sonucu," dedi. "Size strep için penisilin verebilirim ama mono için yapacak pek bir şey yok. Geçmesini beklemeniz gerekiyor. Yine de strep temizlenince kendinizi daha iyi hissedersiniz."

Doktor, hemşireden penisilin istedi. "Sizi hemen antibiyotiğe başlatmamız gerekiyor," dedi. Hapları avucuma alınca aklıma Charles'ın elime ağrı kesicileri tutuşturduğu gün geldi. Sonra Anneyi ve onun, antibiyotiğin vücudu zehirlediğini, kısırlığa, doğum sakatlıklarına yol açtığını defalarca söyleyişini düşündüm. Rab'bin ruhunun kirli bedende barınamayacağını ve Rab'be yüz çeviren, sırtını insana yaslayan hiçbir bedenin temiz olamayacağını... Son kısmı Babam mı söylemişti yoksa?

Hapları yuttum. Belki kendimi berbat hissettiğim için çaresizlikten yaptım ama asıl neden sanırım daha sıradandı: merak. İşte

burada, Sağlık Kurumu'nun bağrındaydım ve onca zamandır korktuğum şeyin ne olduğunu artık görmek istiyordum. Gözlerim mi kanayacaktı? Dilim mi düşecekti? Korkunç bir şeyler olacağı kesindi. Her neyse, bilmeliydim.

Eve dönüp Anneyi aradım. İtiraf etmek vicdan azabımı dindirir, diye düşünüyordum. Doktora gittiğimi ve hem strep hem de mono kaptığımı söyledim. "Penisilin alıyorum," dedim. "Bil istedim sadece."

Anne hızını alamayıp bir şeyler söylemeye başladı ama öyle yorgundum ki çoğunu duymadım. Hızı kesilir gibi olduğunda, "Seni seviyorum," deyip telefonu kapadım.

İki gün sonra Idaho'dan ekspres gönderiyle bir paket geldi. İçinde, ikisi bitki özü olmak üzere yedi şişe tentür, bir torba da beyaz kil vardı. Formülleri hemen tanıdım; yağlar ve tentürler karaciğer ve böbrekleri güçlendirmek içindi, kil ise toksinleri çekme amaçlı bir ayak kürüydü. Anneden bir de not vardı: *Bu bitkiler antibiyotikleri vücudundan atacak. Lütfen ilaç almakta ısrar ettiğin sürece bunları kullan. Seni seviyorum.*

Kendimi yastığa bırakıp çok geçmeden uyuyakaldım ama öncesinde kahkahalarla güldüm. Anne streple mono için tedavi edici bir şey göndermemişti. Sadece penisilin için göndermişti.

ERTESİ SABAH TELEFON sesine uyandım. Arayan Audrey'di.

"Bir kaza oldu," dedi.

Sözleri beni alıp başka bir ana, telefona cevap verdiğimde "merhaba" yerine yine bu sözleri duyduğum bir zamana götürdü. O günü düşündüm ve Annenin söylediklerini. Audrey'nin farklı bir senaryonun repliklerini okuduğunu ümit ettim.

"Babam kaza geçirdi," dedi. "Acele edersen -hemen yola çıkveda edebilirsin."

25. Bölüm

Sülfür İşi

KÜÇÜKLÜĞÜMDE ANLATILAN BİR HİKÂYE VARDI. O KADAR küçük yaşımdan itibaren, o kadar çok anlatılmıştı ki ilk kimin anlattığını hatırlamıyorum. Hikâye tepenin aşağısındaki dedeyle ve dedenin sağ şakağındaki çöküğün nasıl oluştuğuyla ilgiliydi.

Dede gençliğinde sıcak bir yazı, sığır çobanlığı işi için kullandığı beyaz kısrakla gezinerek dağda geçirmişti. Kısrak yaşla birlikte sakinlemiş, endamlı bir attı. Annenin dediğine göre kaya gibi sabitti ve dede ona binerken dikkatli davranma ihtiyacı duymazdı. Bazen botundan çapak çıkarmak, bazen de kırmızı kasketini ittirip gömleğinin koluyla yüzünü silmek için düğümlü dizginleri elinden bırakırdı. Kısrak öyle anlarda sabit dururdu. Ama tüm sakinliğine karşın, yılanlardan ödü kopardı.

"Otların arasında sürünen bir şey görmüş olmalı ki," derdi Anne, hikâyeyi anlatırken, "Dedeyi düpedüz üstünden fırlatmış." Dedenin düştüğü yerde eski bir tırmık varmış. Dede tırmığın üstüne uçmuş ve alnındaki disklerden biri içeri göçmüş.

Dedenin kafatasını parçalayan şey, hikâyeyi her dinlediğimde değişirdi. Bazı zamanlar tırmık olurdu, bazı zamanlarsa kaya. Tahminimce kimse kesin olarak bilmiyordu. Ne de olsa olayın tanığı yoktu. Darbe dedeyi bayıltmıştı ve ninenin onu verandada, botları-

na varana dek kan revan içinde bulduğu ana kadar olanları da pek hatırlamıyordu.

O verandaya nasıl geldiğini de bilen yoktu.

Yukarı çayırdan eve kadar olan mesafe bir buçuk kilometre kadardı. Dedenin o vaziyette asla kat edemeyeceği dik ve amansız tepelerle dolu, kayalık bir arazi. Ama kat etmişti işte. Nine kapıda hafif bir tırmıklama duymuş, açtığında dedeyi beyni kafasından damlar halde, yere yığılı bulmuştu. Onu aceleyle kasabaya götürmüş ve dedenin kafasına metal plaka takılmıştı.

Dede eve dönüp nekahete girdikten sonra nine beyaz kısrağı aramaya başlamıştı. Dağın her yanını arşınlamış ama hayvanı nihayetinde kendi babası Lott dışında kimsenin kullanmadığı karmaşık bir bağla ağılın arkasındaki çite bağlanmış halde bulmuştu.

Bazen ninenin evinde yasaklı sütlü mısır gevreğini yerken, dedeye dağdan nasıl indiğini sorardım. O da her defasında bilmediğini söylerdi. Sonra da bir hikâyeye değil de ruh haline hazırlanır gibi uzun ve ağır bir edayla derin nefes alır, öyküyü baştan sona anlatırdı. Sessiz bir adamdı, dilsiz denebilecek kadar sessiz. Birlikte tarlada çalışırken, ardışık on kelime ettiğini duyamadan koca bir ikindi geçtiği olurdu. Ancak "Evet", "Yok, o değil" ve "Herhalde" derdi.

Lakin o gün dağdan nasıl indiğini sormaya görün. Tarlada gözlerini açamadan yatarken kavurucu güneşin suratındaki kanı kurutuşu dışında bir şey hatırlamadığı halde, dur durak bilmeden on dakika konuşurdu.

"Sana şunu söyleyeyim," derdi şapkasını çıkarıp parmaklarını kafasındaki oyukta gezdirerek. "O otların arasında yatarken bi' şeyler duydum. Sesler duydum, bildin mi? Konuşuyo'lardı, yeminlen. Birini de tanıdım. Lott Dede'nin sesi. Albert'ın oğlu belada diye anlatıyordu birilerine. Aha da şuraya yazıyorum, Lott'tu o. Adım gibi eminim." Gözleri azıcık ışıldardı, sonra da, "Gel gör ki Lott öleli ner'deyse on sene olmuştu," derdi.

Hikâyenin bu kısmı hürmet gerektirirdi. Anne de dede de orayı anlatmaya bayılırdı ama ben Annenin anlatışını daha çok severdim. Sesini doğru yerlerde alçaltırdı. Meleklerdi işte onlar, derdi, küçük

bir damla gözyaşı gülüşünün kenarına damlarken. Büyük büyükbabanız Lott göndermişti onları. O melekler taşıdı dedeyi dağdan aşağı.

Söz konusu göçük, alında beş santimlik bir krater şeklinde, sevimsiz bir görüntüydü. Çocukken ona bakınca bazen beyaz gömlekli bir doktorun, elinde çekiçle metal bir levhayı dövdüğünü hayal ederdim. Hayalimde dövülen levha, Babanın samanlık çatısı için kullandığı oluklu levhalardan olurdu.

Tabii bazen. Genelde gördüğüm şeyse bambaşkaydı. Atalarımın o zirvede gezinerek, emirlerine amade meleklerle, olan biteni izleyip beklediklerine işaret eden bir kanıt.

BABAM O GÜN dağda neden yalnızdı bilmiyorum. Arabalar için pres makinesi gelecekti. Sanırım son benzin deposunu da çıkarmak istemişti. Fakat yakıtı boşaltmadan hangi akla hizmet hamlacı çalıştırdı, anlamıyorum. Hamlaçtan sıçrayan kıvılcım depoya erişene dek ne kadar ilerledi, demir kayışlardan kaçını eritmeyi başardı, bilmiyorum. Bildiğim şey, deponun Babam arabaya yaslandığı sırada patladığıydı.

Üstünde uzun kollu gömlek, ellerinde deri eldiven, başında kaynak maskesi vardı. Patlamadan gelen esas dalgayı yüzü ve parmakları almıştı. Isı maskeyi plastik kaşık gibi eritmişti. Yüzün alt kısmı tamamen sıvılaşmıştı. Alevler önce plastiği, sonra deriyi, sonra da kasları eritmişti. Aynı şey parmaklarda da tekrarlanmış –deri eldivenler, parmakları delip geçen cehennem ateşiyle boy ölçüşecek nitelikte değildi– ve alevler omzuyla göğsünü de yalamıştı. Yanan enkazdan sürünerek uzaklaşırken, tahminimce canlı bir insandan çok, cesedi andırıyordu.

Babamın, bırakın tarlalar ve hendekler üstünden beş yüz metre sürünerek gelmesi, hareket edebilmiş olması bile benim için akıl almaz bir olaydı. Meleklere ihtiyacı olan biri varsa, o da bu adamdı işte. Tüm mantığa aykırılığına rağmen bunu başarıp –yıllar önce babasının yaptığı gibi– kapıyı bile çalamaz halde, karısının eşiğine iki büklüm yığılmıştı.

Kuzenim Kylie o gün Anneye yardım ediyor, bitki özü yağlarını şişeliyordu. Kuru yaprak tartan, tentür hazırlayan başka birkaç kadın da yakınlarda çalışıyordu. Kylie kapıda dirsekle vuruluyormuş gibi tıklama duymuştu. Kapıyı açmıştı ama gördüklerini anımsamıyordu. Sonradan, "Beynim her şeyi bloklamış," diyecekti bana. "Ne gördüğümü hatırlayamıyorum. Sadece ne düşündüğümü hatırlıyorum. *Adamın hiç derisi yok.*"

Babam kanepeye taşınmıştı. Eskiden ağzının olduğu, dudaksız yere Kurtarıcı Deva -homeopatik şok- dökülmüştü. Yangı için Annenin yıllar önce Luke'a verdiği, lobelya ve takke çiçeği karışımını vermişlerdi. Ancak Babam ilaçlardan tıkanmıştı. Yutkunamıyordu. Azgın ateşleri soluduğu için iç organları kavrulmuştu.

Anne onu hastaneye götürmeye çalışsa da, o hırıltılı solukların arasında doktora gitmektense ölmeyi yeğleyeceğini söylemişti. Adamın öyle bir otoritesi vardı ki Anne vazgeçmişti.

Ölü deri dikkatle kesilmiş, Babam belinden kafasına dek merhemlenerek -yine Annenin yıllar önce Luke'un bacağında kullandığı merhemle- bandajlanmıştı. Anne su eksikliğini giderme ümidiyle ona emmesi için buzlar vermişse de ağız içindeki ve boğazdaki yanık, sıvı kabul etmeyecek kadar şiddetliydi. Zaten dudakları ve kasları yokken, buzu ağzında tutamıyordu. Buz parçası boğazından aşağı kayıp boğulmasına yol açabilirdi.

O ilk gece defalarca ölümden dönmüştü. Nefesi yavaşlamış, sonra durmuştu. Öyle zamanlarda Anne -ve onun için çalışan gökten inmiş bir grup kadın- koşturmaya başlıyor, kavruk ciğerlerin yeniden hırlaması için elinden geleni ardına koymuyor, çakraları ayarlıyor, basınç noktalarına baskı yapıyordu.

Audrey'nin beni aradığı sabah, o günün ertesi sabahtı.* Gece kalbinin iki defa durduğunu söyledi. Önce ciğerleri iflas etmediğine

* Burada zamanlamam bir iki gün şaşmış olabilir. Orada bulunanlardan bazısına göre, Babam feci şekilde yandığı halde durumu üçüncü güne dek gerçek anlamda tehlikeli görünmemiş, kabuklanmanın başladığı üçüncü gün nefes alışı zorlaşmıştı. Vücuttaki su kaybı da durumu kötüleştirmişti. Bu hikâyeye göre ancak o zaman hayati tehlikeden korkmuşlardı ve kız kardeşim de beni o zaman aramıştı. Bense yanlış anlamış, patlamanın bir gün önce olduğunu sanmıştım.

göre muhtemelen kalpten ölecekti. Öyle ya da böyle Audrey öğlene kalmadan Babamın öleceğini düşünüyordu.

Nick'i aradım. Ailevi bir sebeple birkaç günlüğüne Idaho'ya gideceğimi söyledim. Önemli bir şey değil, dedim. Nick anlatmadığım bir şeyler olduğunu anladı -içimi açmayışımdan duyduğu kırgınlığı sesinden seziyordum- ama telefonu kapar kapamaz onu aklımdan çıkardım.

Ayağa kalktım, anahtarlarım elimde, elim kapı kolunda, duraksadım. Streptekok. Ya Babama bulaşırsa? Yaklaşık üç gündür penisilin kullanıyordum. Doktor bulaşıcılığın yirmi dört saatten sonra kalkacağını söylemişti ama ne de olsa bir doktordu o. Güvenmiyordum.

Bir gün bekledim. Reçete edilen dozun birkaç katını aldım, sonra da Anneyi arayıp ne yapmam gerektiğini sordum.

"Eve gelmelisin," dedi ve sesi çatladı. "Streptekokun yarın bir öneminin kalacağını sanmıyorum."

Eve giden araba yolu üstündeki manzarayı anımsamıyorum. Gözlerim mısır ve patates tarlalarından yapılma yamaları da, çamlarla kaplı tepeleri de algılamıyordu. Onun yerine Babamı, son gördüğüm zamanki bakışını, o çarpık ifadesini görüyordum. Ona haykırırken sesimin aldığı kulak delici tizliği.

Kylie gibi ben de Babama ilk baktığımda ne gördüğümü hatırlamıyorum. Bildiğim şey, Annenin o sabah gazlı bezi açtığında, kulaktaki yanığın vahametiyle karşılaştığıydı. Deri öyle erimişti ki kulağın arkasındaki şurubumsu dokuya yapışmıştı. Arka kapıdan girdiğimde gördüğüm ilk şey, Annenin tereyağı bıçağıyla Babamın kulaklarını derisinden ayırmaya çalışmasıydı. Bakışları sabit, dikkati odaklı, o bıçağı tutuşu hâlâ gözümün önünde. Ne var ki hafızamda Babamın olması gereken yerde bir gedik var.

Odada yanık et ile karakafes otu, sığırkuyruğu ve sinirotu karışımı, ağır bir koku vardı. Anneyle Audrey'nin kalan bandajları değiştirişini izledim. Ellerden başladılar. Parmaklar balçık gibiydi ve kaperimiş deriden ya da iltihaptan oluşan soluk renkli bir sızıntıyla kaplıydı. Kollar yanmamıştı, omuzlarla sırt da öyle, ama karınla göğüsten kalın bir gazlı bez geçiyordu. Bezi kaldırdıklarında iri parçalar

halinde çiğ ve öfkeli deri tabakaları görmek beni memnun etti. Muhtemelen alev püskürtülerinin toplaştığı yerlerde birkaç krater vardı. Çürük et gibi keskin bir koku yayıyorlardı ve beyaz havuzcuklarla doluydular.

Gelgelelim o gece rüyama giren Babamın yüzü oldu. Alnı ve burnu yerinde duruyordu. Gözlerinin etrafını saran, yanaklarının ortasına kadar inen derisi pembe ve sağlıklıydı. Ama burundan aşağıda, hiçbir şey olması gereken yerde değildi. Kırmızı, ezik, sarkık haliyle muma yaklaştırılmış plastik bir tiyatro maskesi gibiydi.

Üç gündür boğazından aşağı bir şey inmemişti; ne yemek ne de su. Anne Utah'taki hastaneyi aramış, serum vermeleri için yalvarmıştı. "Vücuduna su takviyesi lazım, yoksa ölecek," demişti.

Doktor hemen, o an helikopter gönderebileceğini söylediyse de, Anne kabul etmemişti. "O zaman yardım edemem size," demişti doktor. "Ölümüne neden olacaksınız. Böyle bir şeyin müdahili olamam."

Anne deliye dönmüştü. Son bir çaresiz hamleyle lavman yapmış ve sondayı cesaret edebildiğince ittirerek, Babamı hayatta tutabilmek için gerekli sıvıyı rektumdan vermeye çalışmıştı. İşe yarayıp yaramayacağını -vücudun o kısmında suyu emecek bir organın kalıp kalmadığını- bilmiyordu ama kavrulmamış tek delik orasıydı.

O gece Babamı kaybettiğimizde yanında olabilmek için oturma odasında, yerde uyudum. Birkaç defa, yine oldu diye, nefesi durdu diye atılan küçük çığlıklara, koşturmacalara ve mırıltılara uyandım.

Şafaktan bir saat önce nefesi gerçekten durdu ve ben her şeyin bittiğine inandım. Gitmişti artık, bir daha uyanmayacaktı. Anneyle Audrey dualar okuyarak, parmak tıklatarak etrafımda telaşla koşarken, ben elimi küçük bir bandaj parçasının üstüne koydum. Odada huzur yoktu, belki de bende yoktu, bilemiyorum. Yıllar yılı Babamla bir çatışma içine, bitmek bilmez bir irade savaşı içine kısılıp kalmıştık. Bunu kabullendiğimi, ilişkimizi olduğu gibi kabul ettiğimi düşünüyordum ama o an bu çatışmanın nihayete ereceğine ne kadar bel bağladığımı, birbiriyle barışık bir baba kız olacağımız geleceğe nasıl içten inandığımı fark ettim.

Babamın göğsünü izledim ve nefes alması için dua ettim ama almadı. Aradan fazlaca vakit geçti. Tam kalkmaya, Anne ile kız kardeşime veda fırsatı vermeye hazırlanıyordum ki Babam öksürdü. Krepon kâğıdının buruşması gibi gevrek, hışırtılı bir ses. Ardından da Lazarus'un canlanışı gibi göğsü yükselip alçalmaya başladı.

Anneye artık gideceğimi söyledim. Babam bundan sağ çıkabilir, dedim. Öyle olursa ölümü strepten olmasın.

ANNENİN İŞLERİ DURMA noktasına gelmişti. Yanında çalışan kadınlar tentür yapmayı, yağ şişelemeyi bırakıp kendilerini küpler dolusu merhem yapmaya vermişlerdi. Annenin özel olarak Babam için geliştirdiği, karakafes otu, lobelya ve sinirotundan yapılma yeni bir tertip. Bunu günde iki defa Babamın belden yukarısına sürüyordu. Başka hangi tedavilerin uygulandığını hatırlamıyorum, enerji çalışmalarını anlatacak bilgiye de sahip değilim. Sadece ilk iki haftada on yedi galon merhem kullandıklarını ve Annenin toptan gazlı bez siparişi verdiğini biliyorum.

Tyler Purdue'dan geldi. Annenin işini devraldı ve sabahları Babamın parmaklarındaki bandajları değiştirerek, gece atılan ölü deri ve kas tabakasını temizledi. Babamın canı yanmıyordu. Sinirleri ölüydü. "O kadar çok tabaka temizledim ki," dedi Tyler, "bir sabah kemiğe değeceğime emindim."

Babamın parmakları kıvrılmaya, eklemden geriye doğru ters yönde bükülmeye başladı. Nedeni tendonların büzüşüp kasılmasıydı. Tyler parmakları açmaya, tendonları esnetmeye ve bozukluğun kalıcı olmasını önlemeye çalıştıysa da, Babam acıya katlanamamıştı.

Strepin tamamen geçtiğinden emin olduğumda Buck's Peak'e döndüm. Babamın başucuna oturup damlalıkla ağzına su damlattım ve onu bebekler gibi sebze püresiyle besledim. Nadiren konuşuyordu. Ağrı dikkatini toplamasını zorlaştırıyordu. Bir cümlenin sonunu getiremeden ağrıya teslim oluyordu. Anne ilaçları, bulabileceği en güçlü ağrı kesicileri almayı önerse de, o reddediyordu. Rab'bin verdiği ıstıraptı bu, her anını hissedecekti.

Evden ayrıldığımda, yüz kilometrelik mesafe içinde görebildiğim tüm video dükkânlarını tarayarak, *The Honeymooners*'ın videosunu almıştım. Kasetleri Babama gösterdim. Gözlerini kırparak gördüğünü ima etti. Bir bölüm izlemek ister misin, dedim. Yine göz kırptı. Birinci kaseti video oynatıcıya takıp yanına oturdum ve Alice Kramden ekranda kurnazlığıyla kocasını tekrar tekrar alt ederken, Babamın hafif iniltilerini dinleyerek, çarpık çehresindeki ifadeyi gözlemledim.

26. Bölüm

Akan Suyu Beklerken

BABAM İKİ AY BOYUNCA, AĞABEYLERİM TARAFINDAN KALDIrılmadığı sürece yatakta kaldı. İdrarını şişeye yaptı, lavmanları devam etti. Hayati tehlikeyi atlattığı belli olduktan sonra bile nasıl bir yaşam süreceği hakkında fikrimiz yoktu. Tek yaptığımız beklemekti, öyle ki bir süre sonra yaptığımız her şey, beklemenin farklı bir şekliymiş gibi gelmeye başladı; onu yedirmeyi beklemek, bandajlarını değiştirmeyi beklemek... Babamızın ne kadarının tekrar canlanacağını beklemek.

Babam gibi -gururlu, güçlü, bedensel faaliyete yatkın- birinin kalıcı biçimde engelli olacağını düşünmek zordu. Tabağındaki yemeği sonsuza dek Annenin kestiği bir hayata nasıl adapte olur, diye endişeleniyordum. Eline çekiç alamadığı sürece mutlu bir hayat sürebilir mi? Öyle çok şey kaybedilmişti ki...

Ancak tüm bu üzüntüyle iç içe geçmiş bir ümidim de vardı. Babam oldu olası sert biriydi, her konuda doğruyu bilen ve başkalarının dediğiyle ilgilenmeyen bir adam. Hep *biz onu* dinlerdik, aksi asla olmazdı. Kendi konuşmadığı zamanlarda sessizlik talep ederdi.

Gelgelelim patlama onu nutuk çeken insandan, gözlemciye dönüştürmüştü. Hem kesintisiz ağrıları hem de boğazındaki yangı yüzünden konuşmakta zorlanıyordu. Dolayısıyla sadece izliyor,

dinliyordu. Saatler, günler boyu bakışları keskin, ağzı kapalı, öylece yattı.

Birkaç hafta içinde -yaşımı on yıl şaşmadan tahmin edemeyen Babam- derslerimi, erkek arkadaşımı, yazları çalıştığım işi öğrendi. Ben anlatmadım ama bandajları değiştirilirken Audrey'ye anlattıklarımı dinleyip aklında tuttu.

Yaz sonuna doğru bir sabah, "Senin şu derslerden bahsetsene," dedi kulak tırmalayan sesiyle. "Enteresan görünüyor."

Yepyeni bir başlangıçtı bu sanki.

SHAWN'LA EMILY NİŞANLANDIKLARINI ilan ettiklerinde, Babam hâlâ yatalaktı. Akşam yemeğinde ailece mutfak masasında toplanıldığında Shawn, "Ha, bu arada Emily ile evleniyoruz, ona göre," dedi. Çatallar tabakları tırmalarken bir sessizlik oldu. Anne ciddi olup olmadığını sordu. Shawn ciddi olmadığını, imzayı atmadan önce daha iyisini bulurum, diye düşündüğünü söyledi. Emily yüzünde çarpık bir gülümsemeyle, yanında oturuyordu.

O gece beni uyku tutmadı. Gözüm defalarca kapıdaki sürgüye kaydı. Şimdiki zaman, geçmişe karşı savunmasızdı sanki, onun istilasına uğrayabilirdi; gözümü kırpsam, açtığımda on beş yaşıma dönebilirdim.

Shawn ertesi sabah Emily'yle at üstünde Bloomington Lake'e seksen kilometrelik bir yolculuk planladıklarını söyledi. Bir anda ben de gitmek istediğimi söyleyerek ikimizi de şaşırttım. Yaban ortamında Shawn'la saatler geçirmeyi hayal edince sinirlerim gerildi ama kaygıyı bir kenara bıraktım. Yapmam gereken bir şey vardı.

At üstünde seksen kilometre insana sekiz yüz kilometre gibi gelir, özellikle de vücudunuz eyerden çok sandalyeye alışkınsa. Göle varınca Shawn'la Emily attan çevik bir hareketle inerek kamp hazırlığına başladılar. Bense Apollo'nun eyerini çözüp kendimi devrik bir ağacın altına zor attım. Emily'nin birlikte yatacağımız çadırı kuruşunu izledim. Uzun boylu, akıl almaz derecede zayıf, uzun ve dümdüz saçlı bir kızdı. Öyle sarıydı ki saçları, gümüşe çalıyordu.

Ateş yaktık, kamp şarkıları söyledik. İskambil oynadık. Sonra da çadırımıza geçtik. Karanlıkta, Emily'nin yanına uzanıp çekirgeleri dinledim. Konuşmaya nasıl başlayacağımı -ağabeyimle evlenmemesi gerektiğini nasıl söyleyeceğimi- düşünüyordum ki söze o girdi. "Seninle Shawn hakkında konuşmak istiyorum," dedi. "Bazı problemleri olduğunun farkındayım."

"Evet, var," dedim.

"Maneviyatı güçlü bir adam o," dedi. "Rab ona özel bir görev vermiş. İnsanlara yardım etme görevi. Sadie'ye nasıl yardım ettiğini anlattı bana. Sana nasıl yardım ettiğini de."

"Bana yardım etmedi." Daha fazlasını da söylemek, piskoposun açıkladığı şeyleri ona açıklayabilmek istiyordum ama onlar piskoposun sözleriydi, benim değil. Benim kendime ait sözüm yoktu. Konuşmak için seksen kilometre yol gelmiştim, ağzımdan tek kelime çıkmıyordu.

"Şeytan onu başkalarına kıyasla daha çok baştan çıkarıyor," dedi Emily. "Tanrı vergisi yeteneğinden dolayı. Şeytan'a karşı bir tehdit o çünkü. Bu yüzden sorunları var zaten. Namusluluğu yüzünden."

Emily doğruldu. Karanlıkta uzun at kuyruğunun siluetini görüyordum. "Beni inciteceğini söyledi," dedi. "Şeytan yüzünden, biliyorum. Ama bazen korkuyorum ondan. Yapabileceği şeylerden korkuyorum."

Kendisini korkutan biriyle evlenmemesi gerektiğini söyledim. Hiç kimsenin böyle evlenmemesi gerektiğini. Ne var ki sözlerim ölü doğdu dudaklarımdan. İnanıyordum onlara ama hayat verecek kadar kavrayamıyordum anlamlarını.

Gözlerimi karanlığa diktim, Emily'nin yüzünü arayarak, ağabeyimin onun üstünde ne gibi bir gücü olduğunu anlamaya çalışarak. Beni de etkisi altına almıştı o güç, biliyordum. Hâlâ da biraz alıyordu. Ne efsunu altındaydım onun ne de tamamen kurtulmuştum.

"Maneviyatı güçlü biri o," dedi Emily yine. Sonra da uyku tulumuna girdi. Konuşma bitmişti.

BYU'YA sonbahar döneminin başlamasından birkaç gün önce döndüm. Arabayı doğrudan Nick'in evine sürdüm. Arada çok az konuşabilmiştik. Beni ne zaman arasa ya bandaj değiştirmem ya da merhem sürmem gerekiyordu. Nick, Babamın yandığını biliyordu ama durumun ciddiyetini bilmiyordu. Verdiğim bilgiden çok daha fazlasını saklamış, ne patlamadan ne de Babamı hastane yerine evimizin oturma odasında "ziyaret" ettiğimden söz etmiştim. Kalbinin durduğunu söylememiştim. Yamru yumru elleri, lavmanları ya da vücudundan kazıdığımız kilolarca sıvılaşmış dokuyu anlatmamıştım.

Kapıyı çaldım, Nick açtı. Beni gördüğüne şaşırmış gibiydi. Kanepede yanına oturmamı takiben, "Baban nasıl?" dedi.

Geriye dönüp bakınca bu an, dostluğumuz açısından belki de en önemli andı. Bir şey yapabileceğim, daha iyisini yapabileceğim halde bambaşka bir şey yaptığım an. Patlamadan beri Nick'i ilk defa görüyordum. Her şeyi oracıkta anlatabilirdim; ailemin modern tıbba inanmadığını, yanığı evde merhemler ve homeopatiyle tedavi ettiğimizi, tüm bunların korkunç, hatta korkunçtan da beter olduğunu, yanık etin kokusunu ömrüm boyunca unutmayacağımı söyleyebilirdim. Bunların tümünü anlatabilir, üstümdeki yükü kaldırabilir, o yükü ilişkinin taşımasını, böylece ilişkinin güçlenmesini sağlayabilirdim. Bunun yerine yükü kendime sakladım ve Nick'le zaten kansız, besinsiz, cansız olan dostluğum iyice zayıflayarak tükendi.

Hasarı tamir edebileceğimi düşünüyordum. Artık döndüğüme göre hayatım *buydu*, Nick'in Buck's Peak'e ilişkin hiçbir şeyi anlamamasının da önemi yoktu. Gelgelelim Peak beni bırakmayı reddetti. Sıkı sıkı tutundu. Babamın göğsündeki siyah kraterler sık sık kara tahtada cisimlendi, sarkık ağız boşluğu kitaplarımın sayfalarında belirdi. Anımsanan bu dünya, her nasılsa içinde yaşadığım fiziksel dünyadan canlıydı ve ben ikisinin arasında gidip geliyordum. Nick elimi tuttuğunda bir an onunla oluyor, teninin tenimde yarattığı sürprizi hissediyordum. Sonra birleşen parmaklarımıza bakıyordum ve bir kayma oluyordu. El Nick'in eli olmaktan çıkıyor; kanlı, pençe gibi, elle alakasız bir şeye dönüşüyordu.

Uykumdaysa tamamen Peak'e teslim oluyordum. Rüyamda Luke'u görüyordum, gözlerinin kaybolup akının çıktığını. Babamı görüyor, ciğerlerinin ağır hırıltısını duyuyordum. Shawn'u görüyordum, otoparkta bileğimin çıtırdadığı anı. Kendimi onun yanında sekerken, şu tiz, korkunç kıkırtıyla gülerken görüyordum. Ama rüyalarımda hep uzun, gümüşi saçlarım vardı.

DÜĞÜN EYLÜLDEYDİ.

Kiliseye kaygılı bir enerjiyle geldim. Sanki zamanda yolculukla felaket bir gelecekten, eylemlerimin hâlâ ağırlık taşıdığı, düşüncelerimin hâlâ sonuçlar doğurduğu bu ana gönderilmiştim. Ne amaçla gönderildiğimi bilmediğim için ellerimi ovuşturup avurtlarımı ısırarak, hayati anın gelmesini bekliyordum. Törenden beş dakika önce kadınlar tuvaletinde kustum.

Emily "Evet" dediğinde, hayatiyet duygusu beni terk etti. Yeniden cisimsizleştim ve BYU'ya doğru sürüklendim. Yatak odamın penceresinden Rocky Dağları'na baktım ve manzaranın akla sığmazlığı karşısında çarpıldım. Bir tablo gibi.

Düğünden bir hafta sonra Nick'ten, utanarak söylüyorum ki, duygusuzca ayrıldım. Önceki hayatımdan hiç söz etmedim ona, birlikte paylaştığımız hayatı işgal ve yok eden dünyayı hiç resmetmedim. Oysa açıklayabilirdim. "Büyük etkisi var oranın üstümde, belki de hiç kurtulamayacağım bir etki," diyebilirdim. Meselenin özüne inilmiş olurdu böylece. Bunun yerine akıp giden zamanın içinde giderek battım. Artık Nick'e açılmak, gittiğim yere onu da götürmek için çok geçti. O yüzden de elveda dedim.

27. Bölüm

Ben Kadın Olsam

BYU'YA, GÜNÜN BİRİNDE KİLİSE KOROSUNU YÖNETEBİLMEK için müzik okumaya gelmiştim. Ancak o dönem –üçüncü yılımın sonbaharı– tek bir müzik dersine bile kaydolmadım. İleri müzik kuramının yerine neden coğrafya ve karşılaştırmalı politika aldığımı ya da deşifre şarkı söyleme dersinden vazgeçip neden Yahudi Tarihi'ni tercih ettiğimi açıklayamıyordum. Sadece o dersleri katalogda görüp isimlerini sesli okuduğumda sonsuz bir şeyler hissetmiş ve sonsuzluğun tadına bakmak istemiştim.

Dört ay boyunca coğrafya, tarih ve politika derslerine girdim. Margaret Thatcher'ı, Otuz Sekizinci Paralel'i, Kültür Devrimi'ni öğrendim. Parlamenter politikayı ve dünyanın çeşitli yerlerindeki seçim sistemlerini öğrendim. Yahudi diasporasını ve *Siyon Liderlerinin Protokolleri*'nin tuhaf tarihini öğrendim. Sömestr sonu geldiğinde dünya bana kocaman görünmeye başlamıştı ve dağa dönmeyi, bir mutfağa, hatta mutfağın yanındaki piyanoya dönmeyi hayal etmem zorlaşmıştı.

İçimde bir tür krize neden oldu bu. Müzik aşkım ve o konuda eğitim alma arzum, bir kadının ne olduğuna ilişkin görüşümle daima bağdaşmıştı. Tarih, politika ve dünya ilişkileri aşkımsa bağdaşmıyordu. Buna rağmen beni kendilerine çekiyorlardı.

Finallerden birkaç gün önce arkadaşım Josh'la boş bir sınıfta bir saat kadar oturdum. Josh hukuk fakültesi başvurularını gözden geçiriyordu. Ben de bir sonraki dönemde alacağım dersleri seçiyordum.

"Kadın olsan yine de hukuk okur muydun?" dedim.

Josh başını kaldırmadı. "Kadın olsam hukuk okumak *istemezdim*."

"Ama seni tanıdığımdan beri hukuktan başka laf etmedin," dedim. "Hayalin o, öyle değil mi?"

"Evet, hayalim," dedi. "Ama kadın olsam öyle bir hayalim olmazdı. Kadınların yapısı farklı. Bu tür tutkuları yok. Çocuklara yönelik tutkuları var." Neden bahsettiğini biliyormuşum gibi gülümsedi bana. Biliyordum da. Ben de gülümsedim ve birkaç saniyeliğine hemfikir olduk.

Ardından: "Peki, ya kadın olsan ve bir şekilde tamı tamına şimdi hissettiğin gibi hissetsen?"

Josh'un bakışları bir an duvara sabitlendi. Ciddi ciddi düşünüyordu. Sonra şöyle dedi: "Kendimde bir terslik olduğunu anlardım."

Ben de sömestr başından, ilk dünya ilişkileri dersine girdiğimden beri kendimde bir terslik olup olmadığını düşünüyordum. Nasıl kadın olup da kadınsı olmayan şeylere merak duyduğumu sorguluyordum.

Yanıtı birilerinin bildiğinden emindim, o yüzden de hocalarımdan birine sormaya karar verdim. Sessiz sakin ve tatlı dilli olduğu için Yahudi Tarihi dersimin hocasını seçtim. Dr. Kerry kısa boylu, kara gözlü ve ciddi ifadeli bir adamdı. Sıcak havalarda bile derse kalın yün ceketiyle gelirdi. Ofisinin kapısını, yanıt vermemesini umuyormuşum gibi hafifçe tıklattım. Az sonra sessizce karşısında oturuyordum. Sorumun ne olduğunu bilmiyordum, Dr. Kerry de sormuyordu. Bunun yerine notlarımla, aldığım derslerle ilgili genel sorular sordu. Yahudi Tarihi'ni neden seçmiştim? Hiç düşünmeden Holokost'u daha birkaç sömestr önce öğrendiğimi ve hikâyenin devamını bilmek istediğimi söyleyiverdim.

"Ne zaman öğrendin Holokost'u?"

"BYU'ya geldiğimde."

"Okulunuzda öğretmediler mi?"

"Öğretmişlerdir herhalde ama ben orada yoktum," dedim.

"Neredeydin?"

Ailemin milli eğitime inanmadığını, bizi evde tuttuğunu dilim döndüğünce anlattım. Bitirdiğimde profesör zor bir probleme kafa yoruyormuş gibi parmaklarını kenetledi. "Bence kendini zorlamalısın. Bak bakalım ne olacak."

"Nasıl zorlamalıyım?"

Aklına o an bir fikir gelmiş gibi ani bir hareketle öne doğru eğildi. "Cambridge'i duydun mu?" Duymamıştım. "İngiltere'de bir üniversite," dedi. "Dünyanın en iyilerinden. Orada öğrenciler için bir yurtdışı eğitim programı düzenliyorum ben. Epeyce rekabetli ve son derece zorlu bir program. Kabul edilmeyebilirsin ama olur da edilirsen, yetilerin konusunda fikir sahibi olursun."

Eve dönerken bu sohbetten nasıl bir anlam çıkaracağımı düşündüm. Ben ahlaki bir tavsiye istemiştim. Birinin beni, eş ve anne olarak hissettiğim görev çağrısının, başka bir konuda hissettiğim çağrıyla uzlaştırmasını istemiştim. Profesörse bunu bir kenara bırakmıştı. "Öncelikle neler yapabildiğini bul, sonra kim olduğuna karar verirsin," der gibiydi.

Programa başvurdum.

EMILY HAMİLEYDİ. HAMİLELİK iyi gitmiyordu. İlk üç aylık dönemde düşüğün eşiğinden dönmüştü, şimdi yirminci haftaya yaklaşırken kasılmalar başlamıştı. Ona ebelik yapacak Anne, sarı kantaron ve başka özütler vermişti. Kasılmalar azalsa da, devam ediyordu.

Noel'de Buck's Peak'e gittiğimde Emily'yi yatak istirahatinde bulmayı bekliyordum. Ama değildi. Mutfak tezgahının başında, bir düzine kadar kadınla birlikte bitki özütü çıkarıyordu. Çok az konuşuyor, daha da az gülüyor, gilaburu ve aslan kuyruğu fiçılarıyla evde dolanıp duruyordu. Görünmezlik derecesinde sessizdi, öyle ki birkaç dakika sonra ben de varlığını unuttum.

Patlamadan bu yana altı ay geçmişti. Babam ayağa kalkmış olsa da, asla eskisi gibi olamayacağı barizdi. Nefesi kesilmeden odayı kat edemiyordu, o derece hasarlıydı ciğerleri. Yüzünün alt kısmı yeniden deriyle kaplanmıştı ama biri şeffaflaşana dek zımparalamış gibi ince ve balmumumsuydu. Kulakları yaralardan kalınlaşmıştı. Dudakları incecikti, sarkan ağzıysa ona, çok daha yaşlı bir adamın bezgin görünümünü veriyordu. Yine de dikkati çeken yüzünden çok, sağ eliydi: Parmakların her biri belli bir duruşa sabitlenmişti. Kimi kıvrık, kimi büküük burkularak, yumru bir pençeye dönüşmüştü. Kaşığı yukarı kıvrık olan işaret parmağıyla, aşağı bakan yüzük parmağı arasına sıkıştırarak tutabiliyor ama yemeğini güçlükle yiyordu. Her şeye rağmen deri nakli yapılsa, Annenin karakafes otu ve lobelyayla yaptığı merhemin başardığı başarılabilir miydi, diye düşündüm. Herkesin dediği gibi, bir mucizeydi bu. Bu yüzden de Anne terkibe yeni ismini verdi. Babamın yanma olayından sonra terkibin adı Mucizevi Merhem oldu.

Peak'teki ilk gün akşam yemeğinde Babam patlamayı Rab'bin müşfik bir rahmeti olarak tanımladı. "Bir lütuf bu," dedi. "Bir mucize. Rab'bim bana hayatımı bağışladı ve yüce bir görev bahşetti. Kudretinin şahitliğini yapmam. İnsanlara Sağlık Kurumu'nun ötesinde bir yol olduğunu göstermem."

Bıçağını parmaklarının arasına rostoyu kesecek kadar sıkı tutturmaya çalışmasını izledim. "Aslında hiç tehlikeye düşmedim," dedi. "İspatlayacağım size bunu. Şu bahçeyi bayılmanın eşiğine gelmeden geçebildiğim gün, elime bir hamlaç alıp yine benzin deposu keseceğim."

Ertesi sabah kahvaltı sonrası dışarı çıktığımda, bir grup kadın Babamın etrafına toplaşmıştı. Onun ölüm kalım arasında gezinirken yaşadığı ilahi ziyaretleri fiskoslarla, gözlerinde ışıltıyla dinliyorlardı. Meleklerin yardımına koştuğunu anlatıyordu Babam, eski zaman peygamberleri gibi. Kadınların ona bakışında bir şey vardı. Hayranlık gibi bir şey.

Sabah boyu onları izledim ve Babamın yaşadığı mucizenin bu kadınlarda şekillendirdiği değişimi fark ettim. Annenin yanında çalışan kadınlar eskiden Anneye hep işleriyle ilgili sıradan sorularla,

resmiyetten uzak bir tavırla yaklaşırlardı. Şimdiyse konuşmaları daha yumuşak, daha hayranlık doluydu. Annenin ve bir de Babamın gözüne girebilme yarışında aralarında dramatik olaylar patlak veriyordu. Değişim basit biçimde özetlenebilirdi: Bu kadınlar eskiden bir çalışandı, şimdi ise mürit.

Babamın yanma hikâyesi, başlangıç miti gibi bir şeye dönüşmüştü. Yeni gelenlere ama aynı zamanda eskilere tekrar tekrar anlatılıyordu. Öyle ki evde mucizeye dair bir söz söylenmeden bir ikindi geçmiyordu. Üstelik söylenenler de kimi zaman gerçeklerden uzak olabiliyordu. Anneyi bir oda dolusu sadakatli çehreye, Babamın vücudunun yüzde altmış beşinin, üçüncü dereceden yanık olduğunu söylerken duydum. Oysa benim anımsadığım hiç de öyle değildi. Hafızamda hasarın büyük kısmı yüzeyseldi. Kollar, sırt ve omuzlarınsa yandığı bile söylenemezdi. Sadece yüzün alt kısmıyla eller üçüncü dereceden yanıktı. Yine de sesimi çıkarmadım.

Anne ile Babam ilk defa aynı fikirdeydi. Anne artık Babam odadan çıkınca beyanlarını yumuşatmıyor, sessizce kendi fikrini söylemiyordu. Bu mucizeyle bir dönüşüme uğramış, Babama dönüşmüştü. Genç bir ebeyken nasıl olduğunu hatırlıyordum. Üstünde güç sahibi olduğu yaşamlara karşı ne kadar temkinli, ne kadar mülayimdi. O mülayimlikten çok az şey kalmıştı geriye. Rab bizzat yönlendiriyordu ellerini ve Rab'bin iradesi dışında hiçbir talihsizlik gerçekleşemezdi.

NOEL'DEN BİRKAÇ HAFTA sonra Cambridge Üniversitesi Dr. Kerry'ye başvurumu reddeden mektubu gönderdi. "Rekabet çok keskindi," dedi Dr. Kerry ofisini ziyaret ettiğimde.

Kendisine teşekkür ettim ve gitmek üzere ayağa kalktım.

"Bir dakika," dedi. "Cambridge'dekiler belirgin bir haksızlık olduğunu düşünmem halinde onlara yazmamı söylemişlerdi."

Dediğini anlamadığım için tekrarladı. "Sadece bir öğrenciye yardımım dokunabiliyordu," dedi. "Bu durumda arzu edersen şimdi gitmeni teklif ediyorlar."

Gerçekten gidebileceğim fikri imkânsız gelmişti. Hemen sonra pasaport gerekeceğini hatırladım. Gerçek bir nüfus belgem olmadıkça pasaport alamayacaktım. Benim gibi biri Cambridge'de kendine yer bulamazdı. Evren de sanki bunu biliyor, gidişimle doğacak kutsiyete hakareti önlemeye çalışıyordu.

Başvurumu şahsen yaptım. Memur Gecikmeli Nüfus Kaydı'ma kahkahalarla güldü. "Dokuz yıl ha!" dedi. "Dokuz yıla gecikme mi *denir*? Başka evrakınız var mı?"

"Evet," dedim. "Ama hepsinde doğum tarihim farklı. Hatta bir tanesinde ismim de farklı."

Kadın hâlâ gülümsüyordu. "Farklı tarih ve farklı isim, öyle mi? Hayır, olmaz böyle. Bu şekilde pasaport almanız imkânsız."

Memura birkaç kez daha gittim, her defasında daha büyük bir çaresizlikle. Sonunda bir çözüm bulundu. Debbie teyzem adliyeye gitti ve benim söylediğim kişi olduğuma dair yeminli beyan verdi. Pasaportum çıkarıldı.

EMILY ŞUBAT'TA DOĞUM yaptı. Bebek beş yüz altmış yedi gramdı.

Noel'de Emily'nin kasılmaları başladığında Anne hamileliğin Rab'bin iradesi yönünde gerçekleşeceğini söylemişti. Anlaşılan Rab'nin iradesi Emily'nin yirmi altı haftalık gebelik sonunda evde doğum yapması yönündeydi.

O gece karlı bir fırtına vardı. Yolları boşaltan, kasabaların bağlantısını kesen türden bir fırtına. Emily doğumun ileri safhasındayken, Anne onu hastaneye götürmek gerektiğini anlamıştı. Peter adını verdikleri bebek birkaç dakika sonra görünmüş ve Emily'den öyle kolayca çıkıvermişti ki Anne onu doğurtmaktan çok, "yakaladığını" söylüyordu. Bebek hareketsiz ve kül gibiydi. Shawn öldüğünü düşünmüştü. Ardından Anne minik bir kalp atışı hissetmişti. Daha doğrusu, incecik tenin altında kalbin attığını *görmüştü*. Babam kamyonete koşarak kar ve buzu kazımaya başlamıştı. Shawn, Emily'yi taşıyıp arka koltuğa yatırmıştı, ardından Anne bebeği Emily'nin göğsüne koyup üstünü örterek, derme

çatma bir kuvöz yaratmıştı. Kanguru himayesi, diyecekti sonradan buna.

Kamyoneti Babam sürmüştü. Fırtına şiddetleniyordu. Idaho'da buna "beyaz körlük" deriz; rüzgâr kar tanelerini şiddetle savurunca yollar beyazlaşır, bir örtüyle kaplanır. Ne asfalt görünür ne tarlalar ne de nehirler. Dalga dalga beyazlık dışında bir şey yoktur. Ailem karda çamurda patinaj yaparak bir şekilde kasabaya varmıştı ama o hastane böylesi zayıf bir yaşam hıçkırığıyla ilgilenecek donanıma sahip değildi. Doktorlar bebeğin acilen Ogden'deki McKay-Dee'ye götürülmesi gerektiğini söylemişti. Kaybedilecek vakit yoktu. Fırtına yüzünden helikopterle gidilemeyeceği için ambulans gönderilmişti. Aslında iki ambulans gönderilmişti. İkincisi, ilkinin fırtınaya yenik düşme ihtimaline karşı.

Shawn'la Emily yeğenim olduğu söylenen bu etten minik sopayı ancak aylar sonra, sayısız kalp ve ciğer ameliyatının ardından eve getirebilecekti. O günlerde artık hayati tehlikeyi atlatmıştı ama doktorlar ciğerlerinin hiçbir zaman tam anlamıyla gelişemeyebileceğini söylemişti. Daima kırılgan bir yapıya sahip olabilirdi.

Babam Rab'bin bu doğumu, tıpkı patlamayı planladığı gibi planladığını söyledi. Anne de onu yankıladı ve kasılmaları durduramasın diye Rab'bin kendi gözlerine bir perde indirdiğini ekledi. "Peter'ın dünyaya bu şekilde gelmesi gerekiyordu," dedi. "Rab'bin bir ihsanı o ve Rab ihsanını ne şekilde isterse öyle verir."

28. Bölüm

Pygmalion

KING'S COLLEGE, CAMBRIDGE'İ İLK GÖRDÜĞÜMDE RÜYA görüyormuşum gibi hissetmedim ama bunun tek nedeni, hayal gücümün böyle muazzam bir şey üretememiş olmasıydı. Gözüm taştan oyma saatli kuleye takıldı. Beni kuleye götürdüler, sonra içinden geçirerek üniversiteye çıkardılar. Önümde kusursuz biçilmiş çimlerden bir göl, gölün ötesinde Greko-Roman tarzda yapıldığını az çok seçebildiğim, fildişi tonlarında bir bina vardı. Fakat manzaranın esas hâkimi doksan metre eni, otuz metre yüksekliğiyle taştan bir dağı andıran Gotik şapeldi.

Şapelin önünden geçip başka bir avluya çıktık, oradan spiral bir merdiveni tırmandık. Bir kapı açıldı ve burasının odam olduğu söylendi. Keyfime bakmam için yalnız bırakıldım. Bana bu talimatı veren kibar adam, bir bilseydi bu dediğinin ne kadar imkânsız olduğunu.

Ertesi sabahki kahvaltı büyük salondaydı. Kilisede yemek yemek gibi bir şeydi bu. Bende tetkik ediliyormuşum hissi uyandıran azametli, oyuk bir tavanı vardı. Salon orada olduğumu ve olmamam gerektiğini biliyordu sanki. BYU'dan öğrencilerle dolu, uzun bir masayı seçtim. Kadınlar yanlarında getirdikleri giysilerden konuşuyordu. Marianne programa kabul edildiğini öğrendiğinde hemen alışverişe çıkmıştı. "Avrupa için farklı *kıyafetler* gerekiyor," dedi.

Heather da onayladı. Onun da uçak biletini büyükannesi ödediği için, parayı gardırop yenilemeye harcamıştı. "Buradaki insanların giyimi daha şık," dedi. "Kot pantolonla günü kurtarmak mümkün değil."

O an koşarak odama gidip kazağımla spor ayakkabımı çıkarmayı düşündüm ama giyecek farklı bir şeyim yoktu. Marianne'le Heather'ın giydiği türden kıyafetlerim yoktu; narin eşarplarla vurgulanmış göz alıcı hırkalar... Cambridge için yeni giysiler almamıştım çünkü harcı ödeyebilmek için bile öğrenci kredisi almak zorunda kalmıştım. Hem zaten Marianne'le Heather'ınki gibi kıyafetlerim olsa bile nasıl giyeceğimi bilmezdim.

Dr. Kerry geldi ve şapeli gezmeye davet edildiğimizi söyledi. Çatıya çıkmamıza bile izin verilmişti. Bir harala gürele içinde tepsilerimizi bırakıp Dr. Kerry'nin peşinden salonu terk ettik. Avludan geçerken grubun arkasındaydım.

Şapele adım attığım anda nefesim kesildi. Oda -böyle bir alana oda denirse- okyanus barındıracak kadar hacimliydi. Küçük ahşap bir kapıdan geçirildik ve daracık spiral bir merdivenin, sonu gelmez taş basamaklarını tırmandık. Nihayet çatıya eriştik. Taş korkuluklarla çevrili, ters V şeklindeki çatı epey eğimliydi. Rüzgâr gökte bulutları bir uçtan bir uca sürüklüyordu. Manzara muhteşemdi, şehir adeta minyatürleşmiş, şapelin gölgesinde büsbütün bodurlaşmıştı. Kendimi unutarak eğimi tırmandım, sonra da sırtta yürüdüm ve eğri büğrü uzayıp giden sokaklarla taş avluları seyrederek kendimi rüzgârın kollarına bıraktım.

"Düşmekten korkmuyorsun," dedi bir ses. Döndüm. Dr. Kerry'ydi. Peşimden gelmişti ama dengesiz görünüyor, rüzgârın her akımıyla yalpalıyordu.

"Aşağı inebiliriz isterseniz," dedim. Sırttan aşağı koşarak, payandanın yanındaki düz kısma indim. Dr. Kerry yine peşimden geldi ama adımları tuhaftı. Öne bakarak yürümek yerine vücudunu çevirip yengeç gibi yan gitmeye başladı. Rüzgâr hücuma devam ediyordu. Dr. Kerry öyle dengesiz görünüyordu ki son birkaç adımda kolumu uzattım, tuttu.

"Bir gözlem olarak söyledim," dedi aşağı indiğimizde. "Burada öyle dimdik, ellerin cebinde duruyorsun." Diğer öğrencileri işaret etti. "Onlar nasıl omuzlarını kaldırmış, görüyor musun? Duvara nasıl yapışmışlar?"

Haklıydı. Birkaçı cesaret edip çatı sırtına kadar ilerliyordu ama onu da büyük bir dikkatle yapıyor, Dr. Kerry gibi hantal adımlar atıyor, rüzgârda bocalayıp sallanıyordu. Geriye kalanlarsa, yürümekle sürünmek arasında kararsız kalmış gibi dizlerini bükmüş, sırtlarını kamburlaştırmış taş korkuluğa sıkı sıkıya tutunuyordu.

Elimi kaldırıp duvara tutundum.

"Gerek yok böyle yapmana," dedi Dr. Kerry. "Eleştiri değildi benimki."

Duraksadı, dahasını söylemekten emin değilmiş gibiydi. "Herkes bir değişim geçirdi," dedi. "Diğer öğrenciler bu yüksekliğe çıkana dek gayet rahatlardı. Şimdi buraya, kenara gelince tedirgin oldular. Sense tam tersi bir yolculuk yaptın. İlk defa kendinle bu kadar barışık görüyorum seni. Hareketine yansıyan bir şey bu sözünü ettiğim. Hayatın boyunca bu çatının üstündeymiş gibisin."

Bir rüzgâr dalgası korkuluğu sıyırınca Dr. Kerry sendeleyerek duvara tutundu. Payandaya yaslanarak doğrulabilsin diye adım atıp çatı sırtına çıktım. Açıklama bekleyerek yüzüme bakıyordu.

"Samanlık çatısı yapma işinden epeyce nasibimi aldım da ondan," dedim en sonunda.

"Yani bacaklarım daha güçlü, öyle mi? O sayede mi dayanabiliyorsun rüzgâra?"

Yanıt vermeden önce düşünmem gerekti. "Bu rüzgârda durabiliyorum çünkü durmak için çaba harcamam gerekmiyor," dedim. "Rüzgâr rüzgârdır sonuçta. Aynı esintilere yerde dayanabiliyorsanız, havada da dayanırsınız. Bir fark yok arada. Kafanızdaki fark dışında."

Dr. Kerry boş boş baktı. Anlamamıştı.

"Ben sadece dikiliyorum burada," dedim. "Sizlerse duruşunuzu telafi etmeye, yükseklikten korktuğunuz için vücudunuzu alçaltmaya çalışıyorsunuz. Halbuki çömelme ve yan gitme doğal bir şey değil.

Kendinizi savunmasız kılıyorsunuz o şekilde. Paniğe kapılmanızı kontrol edebilseniz, bu rüzgârın hiçbir şey olmadığını göreceksiniz."

"Senin için hiçbir şey olmadığı gibi," dedi.

BEN AKADEMİSYEN ZİHNİYETİNİ istiyordum, Dr. Kerry ise bende çatıcı zihniyeti görüyordu anlaşılan. Diğer öğrenciler kütüphaneye aitti, bense vince.

İlk hafta derslerden oluşan bir bulanıklıkla geçti. İkinci hafta her öğrenciye araştırmasında rehberlik edecek bir danışman atandı. Benim danışmanım Cambridge fakültelerinden birinin eski başkan yardımcısı, saygın Profesör Jonathan Steinberg'di. Holokost üzerine kaleme aldığı yazılarıyla tanınıyordu.

Profesör Steinberg'le ilk görüşmem birkaç gün sonra gerçekleşti. Bir süre nöbetçi kulübesinde bekledim, sonra zayıf bir adam geldi ve ağır bir anahtar takımı çıkarıp taşa gömülü tahta bir kapıyı açtı. Adamın peşinden spiral bir merdiveni tırmandım ve saatli kulenin içine girdim. İçeride iki sandalye ve bir ahşap masayla sade döşenmiş, aydınlık bir oda vardı.

Yerime geçerken kulaklarımın ardındaki damarların zonklayışını hissediyordum. Profesör Steinberg yetmişli yaşlarındaydı ama yaşlı bir adam diye tanımlanamazdı. Çevik yapılıydı, gözleri araştırmacı bir enerjiyle odada geziniyordu. Konuşması ölçülü ve akıcıydı.

"Ben Profesör Steinberg," dedi. "Söyle bakalım, ne okumak istersin?"

Tarih yazımıyla ilgili bir şeyler geveledim. Tarihi değil, tarihçileri araştırmaya karar vermiştim. Merakım sanırım Holokost'u ve medeni haklar hareketini öğrendiğimden ve insanın geçmişe ilişkin bildiklerinin başkaları tarafından anlatılanlarla sınırlı olduğunu, daima da olacağını fark ettiğimden beri hissettiğim zeminsizlik duygusundan kaynaklanıyordu. Yanlış bir kanının düzeltilmesinin ne demek olduğunu biliyordum; kaydırılması halinde tüm dünyayı kaydırabilecek cesamette bir kanı. Şimdi de tarihin önde gelen kapı bekçileri kendi cehalet ve yanlılıklarıyla nasıl uzlaşmış, anlamak istiyordum.

Bu kişilerce yazılanların mutlak gerçekler değil, taraflı bir toplumsal ilişki ve gözden geçirme sürecinin sonucu olduğunu kabullenebilirsem, bana öğretilen tarihin, çoğu insanın üstünde uzlaştığı tarih olmadığı gerçeğiyle de barışabileceğimi düşünüyordum. Babam yanılıyor olabilirdi, büyük tarihçiler Carlyle, Macaulay ve Trevelyan yanılıyor olabilirdi ama ben onların ihtilaflarının küllerinden, içinde yaşayabileceğim bir dünya inşa edebilirdim kendime. Zeminin hiç de zemin olmadığını bilirsem, belki de üstünde durabilirdim.

Bunların herhangi birini profesöre aktarabildiğimden şüpheliyim. Konuşmayı bitirdiğimde Profesör Steinberg beni bir an süzdükten sonra, "Eğitiminden bahset bana. Nerede okula gittin?" dedi.

O an odadaki hava tükendi.

"Idaho'da büyüdüm," dedim.

"Okula da orada mı gittin?"

Şimdi düşününce birilerinin, belki Dr. Kerry'nin, profesöre benden söz etmiş olabileceğini anlıyorum. Belki de sorusundan kaçındığımı hissetti ve merakı uyandı. Nedeni her neydiyse, okula gitmediğimi kabul edene dek verdiğim yanıttan tatmin olmadı.

"Fevkalade," dedi gülümseyerek. "Şu an Shaw'un *Pygmalion*'una adım atmış gibiyim."

PROFESÖR STEINBERG'LE İKİ ay boyunca haftalık toplantılar yaptım. Okumam için hiçbir şey verilmedi. Ne bir kitap ne de tek bir sayfa. Sadece benim okumak istediklerimi okuduk.

BYU'daki hocalarımdan hiçbiri yazımımı Profesör Steinberg gibi incelememişti. Ne bir virgül kaçıyordu profesörün gözünden ne bir sıfat ne de zarf. Gramerle içerik, biçimle öz arasında ayrım yapmıyordu. Kötü yazılmış bir cümle, kötü tasarlanmış bir fikirdi ve ona göre dilbilgisel mantık da düzeltilmeye muhtaçtı. "Söylesene, şu virgülü buraya neden koydun? Bu cümleler arasında ne gibi bir ilişki kurmayı umuyorsun?" diyordu. Açıklama yaptığımda bazen, "Gayet güzel," diyordu, bazen de söz dizimine dair uzun bir açıklamayla hatamı düzeltiyordu.

Profesör Steinberg'le bir aylık görüşmelerin ardından, Edmund Burke'u, *Federalist Yazılar*'ı yazan James Madison, Alexander Hamilton ve John Jay'in kullandıkları kurgu karakter Publius'la karşılaştıran bir ara tez yazdım. İki hafta neredeyse hiç uyumadım. Gözümün açık olduğu her an yazı yazıyor ya da bu yazıları düşünüyordum.

Babamdan kitaplara ya delice hayran olunması ya da defedilmesi gerektiğini öğrenmiştim. Rab'be dair kitaplar -Mormon peygamberler veya Kurucu Babalar tarafından yazılanlar- incelenmekten çok, el üstünde tutulmalıydı; kendi içinde kusursuz şeyler gibi. Madison benzeri adamların sözlerini, kendi aklımın sıvasını içine dökerek, onların kusursuz örneğine uygun hatlarla yeniden şekillendirileceğim kalıplar gibi okumam öğretilmişti. Ne düşüneceğimi öğrenmek için okumuştum onları, kendi adıma nasıl düşüneceğimi değil. Rab'be dair olmayan kitaplarsa defedilmişti. Kurnazlıklarıyla güçlü ve karşı konulmaz olan bu kitaplar birer tehlikeydi.

Tezimi yazabilmek içinse kitapları, korkuya ya da hayranlığa kapılmadan, farklı biçimde okumam gerekiyordu. Burke Britanya monarşisini savunduğu için, Babam olsa onun tiranlık vasıtası olduğunu söylerdi. Kitabını evde istemezdi. Oysa yazılanları okuma konusunda kendime güvenmenin özel bir heyecanı vardı. Madison, Hamilton ve Jay'i okurken de benzeri bir heyecan yaşadım; özellikle de çıkarımlarını, Burke'un lehine bertaraf ettiğim veya iki tarafın fikirlerinin, biçim dışında birbirinden çok da farklı olmadığını düşündüğüm zamanlarda. Bu okuma yöntemi harika bazı sanılar barındırıyordu: Kitapların birer kandırmaca olduğu, benim de fikren zayıf olmadığım gibi...

Tezi bitirip Profesör Steinberg'e gönderdim. İki gün sonra toplantımız için geldiğimde profesörün yelkenleri inmişti. Masanın karşısından dikkatle yüzüme baktı. Tezin tam bir felaket olduğunu, cahil bir aklın ürünü olduğunu, kendi boyunu aştığını, çok az malzemeden çok fazla çıkarım yapıldığını söylemesini bekliyordum.

"Otuz yıldır Cambridge'de eğitim veriyorum, okuduğum en iyi tezlerden biri bu," dedi.

Hakaretlere hazırdım ama buna değil.

Profesör Steinberg tezle ilgili başka şeyler de söylemiş olmalı ama ben hiçbirini duymadım. Beynim o odadan çıkma yönünde delici bir dürtüyle oyuluyordu. O an artık Cambridge'deki saatli kulede değildim. On yedi yaşındaydım, kırmızı bir cipteydim ve sevdiğim oğlan az önce elime dokunmuştu. Yerimden sıçramıştım.

Zalimliğin her türüne kibarlıktan iyi tahammül edebilirdim. Övgüyse zehirdi benim için, boğuluyordum içinde. Profesörün bağırmasını istiyordum, öyle tutkuyla istiyordum ki yoksunluğundan başım dönüyordu. Bana dair çirkinlik, bir ifade kazanmalıydı. Onun sesiyle kazanmazsa, kendi sesimle aktarmam gerekecekti.

Saatli kuleden nasıl çıktığımı, ikindiyi nasıl geçirdiğimi hatırlamıyorum. Akşama resmi bir yemek vardı. Salon mum ışıklarıyla aydınlatılmıştı, çok da güzeldi ama beni başka bir sebepten memnun ediyordu; üstümde resmi kıyafet yoktu. Siyah gömlekle siyah pantolon vardı ve loş ışıkta insanların fark etmeyeceğini düşünüyordum. Arkadaşım Laura geç geldi. Ailesinin ziyarete geldiğini, onu alıp Fransa'ya götürdüğünü söyledi. Ancak dönebilmişti. Üstünde incecik pilili, koyu mor bir elbise vardı. Eteğin boyu dizinin birkaç santim üstündeydi ve ben bir an için fahişe elbisesi olduğunu düşündüm, ta ki Laura onu Paris'teyken Babasının aldığını söyleyene dek. İnsanın babasından gelen bir hediye edepsiz olamazdı. Babanın verdiği hediye bana kadının fahişe olmadığının kati göstergesi gibi gelirdi. Bu uyumsuzlukla -sevilen kız evlada verilmiş fahişe elbisesi gibi bir elbise- yemek bitip tabaklar kaldırılana dek epeyce mücadele ettim.

Bir sonraki danışmanlık toplantımda Profesör Steinberg lisansüstü eğitime başvuru yapmam halinde seçeceğim herhangi bir bölüme kabul edilmemi sağlayacağını söyledi. "Harvard'a hiç gittin mi?" dedi. "Belki de Cambridge'i tercih edersin?"

Kendimi Cambridge'in yıllanmış koridorlarında, hışırdayan kara cübbemle gezinirken hayal ettim. Ardından bir banyoda çömelmiştim; kolum arkamda, başım klozetin içindeydi. Öğrenci hayaline odaklanmaya çalıştıysam da başaramadım. Uçuşan kara cüppeli

kızı, *öteki* kızı görmeden edemiyordum. Ya akademili ya orospu. İkisi birden doğru olamazdı. Biri yalandı.

"Yapamam," dedim. "Masrafını ödeyemem."

"Sen onu bana bırak," dedi Profesör Steinberg.

AĞUSTOS SONU, CAMBRIDGE'DEKİ son gecemizde büyük salonda son bir yemek veriliyordu. Masalara hiç görmediğim kadar çatal, bıçak, kadeh konmuştu. Duvardaki tablolar mum ışığı altında hayalet suretine bürünmüştü. Tüm bu zarafet bana kendimi hem ifşa edilmiş hem de bir şekilde görünmez hissettiriyordu. Yanımdan gelip geçen öğrencilere, her bir ipek elbiseyi, kalın kalemler çekilmiş her bir gözü dikkatle süzerek baktım. Güzelliklerine saplanıp kaldım.

Yemekte odamın sükunetine hasret çekerken, arkadaşlarımın neşeli sohbetini dinledim. Profesör Steinberg yüksek masada oturuyordu. Ona her baktığımda içimde o eski dürtünün harekete geçtiğini hissediyordum. Kaslarım kasılarak beni kaçmaya hazırlıyordu.

Tatlı servisi yapılır yapılmaz salondan ayrıldım. Tüm o incelik ve güzellikten kaçmak, hoş olmamaya ve kıyaslama örneği teşkil etmemeye kavuşmak iyi gelmişti. Dr. Kerry çıktığımı görüp peşimden geldi.

Hava kararmıştı. Bahçe karanlık, gökyüzü daha da karanlıktı. Tebeşirimsi ışık sütunları yerden yükseliyor, şapeli aydınlatıyordu. Şapel ise göğün fonunda ay gibi parlıyordu.

"Profesör Steinberg'de çok iyi bir izlenim yaratmışsın," dedi Dr. Kerry adımlarıma yetişerek. "Umarım o da sende iyi izlenim yaratmıştır."

Ne demek istediğini anlamadım.

"Bu tarafa gel," dedi şapele doğru dönerek. "Sana söylemek istediğim bir şey var."

Adımlarımın sessizliğini fark ederek, spor ayakkabının taş üstünde diğer kızların giydiği topuklular gibi zarif tıkırtılar çıkarmadığının bilincinde, peşinden gittim.

Dr. Kerry beni bir süredir izlediğini söyledi. "Başka birini taklit eden biri gibi davranıyorsun," dedi. "Üstelik hayatın buna bağlıymış gibi de bir halin var."

Ne diyeceğimi bilemediğim için bir şey demedim.

"Burada olmaya senin de herkes kadar hakkın olduğu aklına gelmedi herhalde." Açıklama bekliyordu.

"O yemeği yemektense, servis etmekten keyif alırdım," dedim.

Gülümsedi. "Profesör Steinberg'e güvenmelisin. O akademisyen olduğunu söylüyorsa –'saf altın' dediğini duydum senin için– akademisyensindir."

"Burası sihirli bir yer," dedim. "Her şey ışıldıyor."

"Bu şekilde düşünmeyi bırakmalısın," dedi Dr. Kerry sesini yükselterek. "Sadece belli bir ışıkta parlayan ahmak altını değilsin sen. Neye dönüşürsen dönüş, kendinden nasıl birini çıkarırsan çıkar, bil ki sen hep oydun. O senin içinde daima vardı. Cambridge'de değil. *Sende* vardı. Altınsın sen. BYU'ya dönmek, hatta geldiğin o dağa dönmek, kim olduğunu değiştirmez. Başkalarının seni nasıl gördüğünü, hatta senin kendini nasıl gördüğünü değiştirebilir –altın bile bazı ışıkta donuk görünür– ama asıl *o* bir yanılsamadır. Her zaman da yanılsamaydı."

Ona inanmak, sözlerini alıp kendimi yeniden yaratmak istiyordum ama o tür bir inanca asla sahip olmamıştım. Anıları ne kadar derine gömsem, gözlerimi onlara karşı ne kadar sıkı yumsam da, *kendimi* düşündüğümde aklıma gelen görüntüler o kıza, banyodaki, otoparktaki kıza ait görüntülerdi.

Dr. Kerry'ye anlatamazdım kızı. Cambridge'e dönemem çünkü burada olmak, hayatımın her vahşi ve alçaltıcı anını belirginleştiriyor, diyemezdim. BYU'da unutur gibi oluyordum ve yaşananlar, yaşanmakta olanlara karışıp kaynaşabiliyordu. Buradaysa karşıtlık çok keskin, gözlerimin önüne serili dünya haddinden fantastikti. Anılar taş kulelerden de gerçek ve inandırıcıydı.

Kendime karşı ise Cambridge'e ait olamamanın başka nedenleri varmış gibi yapıyordum, sınıf ve statüyle ilgili nedenler. Yoksulluğumdan, yoksulluk içinde büyümemden kaynaklı nedenler. Şapelin

çatısında rüzgârda eğilmeden ayakta durabilen insandım ben. İşte *oydu* Cambridge'e ait olmayan. Orospu olan değil, çatıcı olan. O gün günlüğüme, *Okula da gitsem, yeni giysiler de alsam, yine de Tara Westover'ım ben,* yazdım. *Cambridge'li hiçbir öğrencinin yapmayacağı işleri yaptım. Nasıl giydirirsen giydir bizi, yine de aynı değiliz.* Giysiler gideremezdi bendeki yanlışlığı. İçeride bir şeyler fena çürümüş, kokusu bastırılamaz hal almıştı. Özde yatan şey, basit süslemelerle örtülemeyecek kadar kokuşmuştu.

Dr. Kerry bunları kısmen de olsa sezdi mi, bilemiyorum ama giysilere, oraya ait olmamamın ve olamayacak olmamın bir sembolü olarak saplandığımı anlamıştı. Yanımdan gitmeden, beni ulu şapelin yanında şaşkınlık içinde, donakalmış halde bırakmadan önce, söylediği son şey de buydu.

"Seni sen yapan şeyin en güçlü belirleyicisi kendi içinde yatıyor," dedi. "Profesör Steinberg Pygmalion diyor buna. Hikâyeyi düşünsene, Tara." Duraksadı, bakışları çakmak çakmak, sesi deliciydi. "Pygmalion üstüne güzel giysiler geçirmiş, sıradan bir Doğu Londralıydı. Ta ki kendine inanana dek. O noktadan sonra ne giydiğinin önemi kalmadı."

29. Bölüm

Mezuniyet

PROGRAM BİTTİ VE BYU'YA DÖNDÜM. KAMPÜS BIRAKTIĞIM GİBİYDİ. Cambridge'i unutup buradaki hayatıma dönmek kolay olabilirdi. Gelgelelim Profesör Steinberg bana unutturmamaya kararlıydı. Gates Cambridge Bursu diye bir şeye başvurmam için form gönderdi. Dediğine göre bu, Rhodes Bursu'nun bir benzeriydi ama gidilecek üniversite Oxford değil, Cambridge'di. Okul harcı, oda ve yemek dahil tüm masraflarım karşılanacaktı. Bana göre benim gibi birini komik derecede aşan bir burstu bu ama profesör ısrar ettiği için başvurdum.

Çok geçmeden bir fark daha gözüme çarptı, küçük bir kayma. Eski zaman dilleri bölümünde okuyan arkadaşım Mark'la bir akşam geçiriyordum. Mark da benim gibi ve buradaki hemen herkes gibi Mormon'du.

"Sence insanlar kilise tarihi okumalı mı?" dedi.

"Okumalı," dedim.

"Peki, ya insanı mutsuz ediyorsa?"

Ne demek istediğini biliyor gibiydim ama açıklamasını bekledim.

"Çokeşliliği öğrenince birçok kadın, inancında zorlanıyor," dedi. "Anneme oldu mesela. Hiçbir zaman anlam veremedi bence bu konuya."

"Ben de veremedim," dedim.

Gergin bir sessizlik oldu. Mark repliğimi duymayı bekliyordu; inancım için dua ettiğimi. Nitekim *etmiştim* de, defalarca.

O an belki ikimiz de tarihimizi düşünüyorduk, belki de sadece ben düşünüyordum. Kırk kadar karısı olan Joseph Smith gelmişti aklıma. Brigham Young'ınsa elli beş karısı, elli altı çocuğu vardı. Kilise *dünyevi* çokeşlilik uygulamasını 1890'da sonlandırmış ama doktrinden dönmemişti. Çocukluğumda -Babam tarafından ama aynı zamanda Pazar okulunda- bana Rab'bin vakti geldiğinde çokeşliliği geri getireceği, sonraki hayatta benim de çoklu eşlerden olacağım öğretilmişti. Eş kardeşlerimin sayısıysa, kocamın namusluluğuyla orantılı olacaktı; ne kadar yüce bir hayat sürdüyse, kendisine o kadar çok eş verilecekti.

Bununla hiçbir zaman barışamamıştım. Küçükken kendimi sık sık cennette, beyaz giysilerle inci gibi ak bir sisin içinde, kocamın karşısında dururken hayal ederdim. Sonra kamera geri çekilirdi ve arkamızda aynı giysilere bürünmüş on kadın daha belirirdi. Fantezimde ben birinci eştim ama bunun garantisinin olmadığını biliyordum. Upuzun eşler zincirinin herhangi bir yerinde de olabilirdim. Bu görüntü ezelden beri kafamdaki cennet fikrinin özünü teşkil etmişti: Kocam ve karıları. Söz konusu aritmetiğin can yakan bir yanı vardı: Cennetin ilahi hesabında, tek bir erkeğin sayısız kadına denk gelebildiğini bilmek.

Büyük büyük büyükannemi hatırladım. İsmini ilk kez on iki yaşında duymuştum. Bu yaş Mormonizmde çocukluktan çıkıp kadınlığa geçiş yaşıdır. On iki aynı zamanda, Pazar okulundaki derslerde *namus* ve *iffet* gibi sözcüklerin de anılmaya başladığı yaştır. Yine bu yaş, kilise ödevi olarak kendi neslinden birini öğrenmemin yaşıydı. Anneye hangi atamı seçeceğimi sorduğumda, hiç düşünmeden "Anna Mathea" demişti. İsmi yüksek sesle tekrarlamıştım. Bir peri masalının girişi gibi süzülüp gitmişti dilimden. Anne bana verdiği bir armağan yüzünden Anna Mathea'yı onurlandırmam gerektiğini söylemişti: Sesi.

"Ailemizi kiliseye götüren, onun sesiydi," demişti. "Anna Mathea Mormon misyonerlerini Norveç sokaklarında vaaz verirken duymuş. Sonra dua etmiş ve Rab onu inanç bahşederek kutsamış; bir de Joseph Smith'in, Rab'bin peygamberi olduğu bilgisiyle. Anna Mathea bunları babasına anlatmış ama babası Mormonlarla ilgili hikâyeler duyduğu için kızının vaftiz edilmesine izin vermemiş. Bunun üstüne kız ona 'Benim Yüce Babam' isimli ilahiyi okumuş. Bitirdiğinde babası gözyaşlarına boğulmuş. Böyle güzel müziği olan bir din ancak Rab'bin işi olabilir, demiş. Sonunda ikisi birlikte vaftiz edilmişler."

Anna Mathea anne babasını dine döndürdükten sonra, aile Rab'den Amerika'ya gitmeleri ve Peygamber Joseph'la buluşmaları yönünde çağrı almış. Yolculuk için para biriktirmeye başlamışlar ama iki yılın sonunda ailenin ancak yarısı gidebilmiş. Anna Mathea geride kalmış.

Yolculuk uzun ve zorluymuş. Idaho'da Worm Creek adlı Mormon yerleşimine vardıklarında anne artık hasta ve ölmek üzereymiş. Son arzusu kızını yeniden görebilmek olduğu için baba, Anna'ya yazarak, elinde avucunda olanla Amerika'ya gelmesi için yalvarmış. Anna o sırada birine âşık ve evlenmek üzere olduğu halde nişanlısını Norveç'te bırakarak, okyanusu boydan boya geçmiş. Ne var ki o Amerika kıyılarına varamadan, annesi hayata gözlerini yummuş.

Aile büyük bir mahrumiyete düşmüş ve artık Anna'yı nişanlısına, geride bıraktığı evliliğe döndürecek para da yokmuş. Anna, babası için maddi yüke dönüştüğünden, piskoposlardan biri kızın zengin bir çiftçiyle ikinci eş olarak evlendirilmesine babayı ikna etmiş. Adamın ilk eşi kısırmış ve Anna hamile kaldığında büyük bir öfkeye kapılmış. Anna ilk eşin bebeğe zarar verebileceğinden korktuğu için babasının yanına dönmüş ve orada ikiz bebeklerini dünyaya getirmiş. Gerçi kapıda bekleyen haşin kışa bebeklerden sadece biri dayanabilecekmiş.

Mark hâlâ yanıtımı bekliyordu. Sonunda pes etti ve benim söylemem gerekenleri söyleyerek, kendisinin de tam olarak anlayamadığını ama çokeşliliğin Rab'bin düsturu olduğunu bildiğini geveledi.

Ona katıldım. Düşüncelerimi söyledim ve kendimi –tek başına, çehresiz bir adamın ardında duran çok sayıda eşten biri olduğum o hayalin düşüncelerimi işgal edişinden doğacak– bir utanç dalgasına hazırladım. Ama öyle olmadı. Durup kendimi yokladığımda yepyeni bir kanaat keşfettim içimde: Ben asla çoklu eşten biri olmayacaktım. Bir ses bunu yılmaz bir katiyetle beyan ediyordu. Beyan içimi titretti. Ya Rab'bin emri öyleyse? diye sordum. *Sen de yapmazsın o zaman*, dedi ses. Doğru söylüyordu, biliyordum.

Sonra yine Anna Mathea'yı düşündüm ve nasıl bir dünya ki bu, Anna bir peygamberin peşinden sevgilisini bırakarak okyanusu aşıyor, ikinci eş olarak sevgisiz bir evliliğe adım atıyor, ardından ilk çocuğunu toprağa veriyor ve iki nesil sonra gelen torunu, günün birinde inançsız biri olarak aynı okyanusu aşıyor, dedim kendi kendime. Anna Mathea'nın vârisiydim ben: Sesini vermişti bana. Peki ya inancı? Onu vermiş miydi?

GATES BURSU İÇİN son eleme listesine kalmıştım. Şubatta Annapolis'te bir mülakat yapılacaktı. Nasıl hazırlanacağım hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Robin beni Ann Taylor'ın indirimli fabrika satış mağazasının bulunduğu Park City'ye götürdü ve lacivert bir pantolon ceket takımla, ona uygun makosen ayakkabı almama yardım etti. Çantam olmadığı için de kendisininkini ödünç verdi.

Mülakattan iki hafta önce Anne ve Babam BYU'ya geldi. Daha önce hiç ziyaretime gelmemişlerdi. Şimdi Arizona'ya giderken, akşam yemeği için bana uğramışlardı. Onları evimin karşı sokağındaki Hint restoranına götürdüm.

Garson kızın bakışları bir süre Babamın yüzüne takıldı, ellerini gördüğü anda ise gözleri yuvalarından uğradı. Babam menünün yarısını sipariş etti. Üç ana yemeğin yeterli olacağını söyledim ama göz kırpıp paranın sorun olmadığını söyledi. Anlaşılan mucizevi tedavisinin haberi yayılmış, onlara yepyeni müşteriler kazandırmıştı. Mountain West bölgesinde hemen her ebe ve şifacı Annenin ürünlerini satıyordu.

Yemeği beklerken Babam derslerimi sordu. Fransızca öğrenmeye başladığımı söyledim. "Sosyalist dilidir o," dedi ve yirmi dakika boyunca yirminci yüzyıl tarihi üstüne bir nutuk çekti. Avrupa'daki Yahudi bankerlerin II. Dünya Savaşı'nı başlatmak için gizli anlaşmalar imzaladığını, masrafların ödenmesi için de Amerika'daki Yahudilerle işbirliği yaptıklarını söyledi. Dediğine göre Holokost'u onlar kurgulamışlardı çünkü dünya çapında bir kargaşadan maddi çıkar sağlayacaklardı. Para için kendi halklarını gaz odasına göndermişlerdi.

Tüm bu fikirler bana aşina geliyordu ama nereden duyduğumu hatırlamam biraz vaktimi aldı: Dr. Kerry'nin *Siyon Liderlerinin Protokolleri* konulu dersinden. 1903'te yayımlanan *Protokoller*'in, dünya hakimiyeti için planlar yapan nüfuzlu Yahudilerin gizli bir toplantısına ait kayıtlar olduğu öne sürülüyordu. Sahteliği ortaya çıktığı halde belge yayılmaya devam etmiş, II. Dünya Savaşı'na giden on yıllar içinde antisemitizmi körüklemişti. Adolf Hitler *Kavgam*'da *Protokoller*'den söz etmiş, sahici olduklarını ve Yahudi halkının gerçek yüzünü ortaya koyduklarını iddia etmişti.

Babam dağlık bölgede tuhaf kaçmayan ama küçük bir restoranı inleten bir sesle, bağırarak konuşuyordu. Yan masadakiler sohbeti kesmiş, sessizce oturuyor, bizi dinliyordu. Evime bu kadar yakın bir restoranı seçtiğime pişman olmuştum.

Babam II. Dünya Savaşı'ndan Birleşmiş Milletler'e, sonra da Avrupa Birliği ve dünyanın yaklaşan sonuna geçti. Bu üçü eş anlamlıymış gibi konuşuyordu. Yemek geldi ve tüm dikkatimi ona verdim. Anne nutuktan sıkılınca Babamdan başka bir şey konuşmasını istedi.

"İyi de dünyanın sonu geliyor!" dedi Babam. Şimdi bas bas bağırıyordu.

"Tamam, geliyor ama yemekte konuşmayalım," dedi Anne.

Çatalımı bırakıp onlara bakmaya başladım. Son yarım saattir ortaya atılan onca tuhaf beyan içinde, nedense beni şoke eden bu olmuştu. Anne ve Babam varlıklarının salt gerçekliğiyle şimdiye dek hayrete düşürmemişti beni. Yaptıkları her şey hep akla yatkın, anlayabildiğim bir mantıkla uyumlu gelmişti. Belki de mesele fondaydı:

Onların fonu Buck's Peak'ti ve bu fon onları kamufle ediyordu. Böylece ikisini orada, etrafları çocukluğumun gürültülü, keskin andaçlarıyla çevrili gördüğümde, ortam sanki onları absorbe ediyordu. En azından gürültüyü emiyordu. Ama burada, üniversitenin bu kadar yakınında, esrarengiz denebilecek kadar gerçek dışı görünüyorlardı.

Babam fikrimi söylemem için yüzüme baktı ama ben kendime yabancılaşmıştım. Kim olacağımı bilemiyordum. Dağdayken düşünmeden, kolayca onların kızı, müridi olarak sesimi takınabiliyordum. Ancak Buck's Peak'in gölgesinde kolayıma gelen sesi burada bulmakta zorlanıyordum.

Birlikte evime gittik, onlara odamı gösterdim. Anne kapıyı kapadığında dört yıl önce, medeni haklar hareketini öğrendiğimde astığım Martin Luther King Jr. posteri gözler önüne serildi.

"Martin Luther King mi bu?" dedi Babam. "Adamın komünizmle bağları olduğunu bilmiyor musun?" Eskiden dudaklarının olduğu yerdeki balmumumsu deriyi ısırdı.

Fazla oyalanmadan, gece boyu yol gitmek üzere evimden çıktılar. Arkalarından baktım, sonra günlüğümü elime aldım. *Tüm bunlara en ufak bir şüphe duymadan inanmış olmam hayret verici,* dedim. *Bütün dünya yanlıştı da, bir tek Babam mı doğruydu?*

Tyler'ın eşi Stefanie'nin birkaç gün önce telefonda söylediği şey geldi aklıma. Tyler'ı çocuklara aşı yapmaya ikna etmesi yıllar sürmüştü çünkü Tyler içten içe hâlâ aşının Sağlık Kurumu'na ait bir komplo olduğuna inanıyordu. Babamın sesi kulaklarımda çınlayarak bunu anımsarken ağabeyime güldüm. *Bir de bilim insanı olacak,* yazdım günlüğe. *Nasıl görmez onlardaki paranoyayı!* Yazdıklarımı yeniden okudum ve okurken alaycılığım yerini bir çelişki hissine bıraktı. *Gerçi benim de hâlâ aşı olmadığım gerçeğini hatırlamasam, ki şu an hatırladım, Tyler'la dalga geçmem daha inandırıcı olabilirdi.*

GATES BURSU İÇİN mülakatım Annapolis'teki St. John's Üniversitesi'nde gerçekleşti. Kampüs kusursuz bahçeleri, muntazam

kolonyal mimarisiyle göz korkutucuydu. Koridorda tedirginlikle oturarak mülakata çağırılmayı bekledim. Pantolon ceket takımımla kendimi kaskatı hissediyor, Robin'in çantasına tuhaf biçimde yapışıyordum. Ancak nihayetinde Profesör Steinberg'in yazdığı etkileyici referans mektubu sayesinde bana yapacak fazla bir şey kalmadı.

Ertesi gün onayı aldım. Bursu kazanmıştım.

Telefonlar yağmaya başladı; BYU öğrenci gazetesinden, yerel medyadan. Yarım düzine söyleşi yaptım. Televizyona çıktım. Bir sabah uyandığımda fotoğrafımı BYU'nun ana sayfasında buldum. Üniversite tarihinde Gates bursunu kazanan üçüncü öğrenciydim ve üniversite basında görünme fırsatını sonuna kadar kullanıyordu. Lise hayatım ve ilköğretim döneminde hangi öğretmenlerimin beni bu başarıya hazırladığı soruldu. Soruları atlattım, savuşturdum, gerektiğinde yalan söyledim. Hiç okula gitmediğimi tek bir gazeteciye bile söylemedim.

Neden söyleyemediğimi bilmiyordum. İnsanların sırtımı sıvazlayıp örnek biri olduğumu söylemesi fikrine katlanamıyordum sadece. Birilerinin gözü yaşlı Amerikan rüyası güzellemesinde Horatio Alger* olmak istemiyordum. Hayatımın bir anlamı olsun istiyordum ve bu anlatının hiçbir yanı bana anlamlı gelmiyordu.

MEZUNİYETİMDEN BİR AY önce Buck's Peak'e gittim. Babam bursumla ilgili yazıları okumuştu. Tek söylediği, "Evde eğitiminden hiç söz etmemişsin," oldu. "Nasıl işe yaradığını gördüğüne göre, Anne ile seni o okullardan aldığımız için minnettar olmalıydın. İnsanlara işin püf noktasını anlatmalısın: Evde eğitim."

Hiçbir şey demedim. Babam bunu özür gibi algıladı.

Cambridge'e gitmemi onaylamıyordu. "Atalarımız okyanusu geçmek, sosyalist ülkelerden kaçabilmek için hayatlarını tehlikeye attılar. Sen ne yapacaksın? Arkanı dönüp geri mi gideceksin?"

* Amerikalı genç yetişkin romanları yazarı. (1832-1899) Romanlarında genellikle yoksul aile çocuklarının çalışkanlık ve azimle orta sınıf hayatın konforuna yükselişini anlatır. (ç.n.)

Yine bir şey demedim.

"Mezuniyetini iple çekiyorum," dedi Babam. "Rab'bimden o profesörlerin ağzının payını verecek iki çift sözüm var."

"Hayır, yapamazsın," dedim sessizce.

"Rab'bim yürü ya kulum derse kalkar konuşurum."

"Yapamazsın," dedim yine.

"Rab'bin meramının hoş karşılanmadığı yere gitmem ben."

Sohbet bu minvaldeydi. Gelgeç bir düşüncedir, diye umdum ama Babam söyleşilerde ev eğitimimden söz etmeyişime öyle kırılmıştı ki bu yeni yarası giderek azacaktı.

Mezuniyetimden önceki gece tarih departmanından "üstün lisans öğrencisi" ödülünü alacağım bir yemek verilecekti. Anne ve Babamı girişte bekledim ama gelmediler. Geciktiklerini düşünerek Anneyi aradım. Gelmeyeceklerini söyledi. Yemeğe gittim, plaketimi aldım. Salonda boş sandalyeleri olan tek masa benimkiydi. Ertesi gün dereceyle mezun olanların onuruna düzenlenen bir öğle yemeği vardı. Beni dekan ve onur programı başkanının yanına oturttular. Yine sandalyelerden ikisi boştu. Ailemin arabayla ilgili bir sorun yaşadığını söyledim.

Yemekten sonra Anneyi aradım.

"Baban özür dilemediğin takdirde gelmiyor," dedi. "Ben de öyle."

Özür diledim. "Ne istiyorsa söylesin. Yeter ki gelin."

Törenin büyük bölümünü kaçırdılar. Diploma alışımı gördüler mi, bilmiyorum. Hatırladığım şey, müzik başlamadan önce arkadaşlarımla birlikte beklerken, babalarının fotoğraf çekmesini, annelerinin saçlarını düzeltmesini seyredişimdi. Rengârenk çelenkler ve yeni hediye edilmiş mücevherler taktıklarını hatırlıyorum.

Törenden sonra çimlerin üstünde tek başıma durup aileleriyle birlikte öğrencileri izledim. Sonunda Anne ve Babamı gördüm. Anne bana sarıldı. Arkadaşım Laura iki fotoğraf çekti. Birinde Anne ile beni, yüzümüzde zorlama bir gülümsemeyle. Diğerinde onların arasında beni, sıkışmış, baskı altında bir pozla.

O gece Mountain West'ten ayrılacaktım. Eşyalarımı mezuniyetten önce toplamıştım. Dairem boştu, çantalarım kapıdaydı. Laura

beni havaalanına bırakmayı teklif etmişti ama Anne ve Babam kendilerinin götürüp götüremeyeceğini sordu.

Beni havaalanı girişinde indirmelerini bekliyordum ama Babam alanın içine kadar gelmekte ısrar etti. Valizlerimi teslim etmemi beklediler, güvenlik kontrolüne kadar peşimden geldiler. Babam sanki fikrimi değiştirmem için son dakikaya kadar vakit tanımak istiyordu. Sessizlik içinde yürüdük. Güvenliğe geldiğimizde ikisine de sarıldım ve veda ettim. Ayakkabılarımı, dizüstü bilgisayarımı, fotoğraf makinemi çıkardım, kontrolden geçtim, çantamı topladım ve terminale doğru yürümeye başladım.

Ancak o zaman arkama dönüp baktım ve Babamın hâlâ kontrol noktasında, eller cepte, omuz sarkmış, ağız gevşemiş halde durarak arkamdan baktığını gördüm. El salladım. Peşimden gelecekmiş gibi öne doğru adım attı. O an aklıma, yıllar önce steyşın vagonun her yanı elektrik telleriyle sarılıyken, Anne aracın içindeyken, Babamın onun yanında korunmasızca duruşu geldi.

Köşeyi döndüğümde hâlâ aynı duruşu koruyordu. Babamın o görüntüsü aklımdan hiç çıkmayacaktı: Yüzündeki o sevgi, korku ve yitirme ifadesi. Neden korktuğunu biliyordum. Buck's Peak'teki son gecemde, mezuniyetime gelmeyeceğini söylediği gece, ağzından kaçırmıştı.

"Amerika'da olsan sana gelebiliriz," demişti fısıltıyla. "Neresinde olursan ol. Tarlaya gömülü binlerce galon yakıtım var. Kıyamet koptuğunda gelir alırım seni, eve getiririm, emniyete alırım. Ama okyanusu geçersen..."

ÜÇÜNCÜ KISIM

30. Bölüm

Her Şeye Gücü Yeten'in Eli

TRINITY COLLEGE'IN GİRİŞİNİ TAŞ BİR KAPI TUTUYORDU. Kapının içine ahşap küçük bir kapı daha yapılmıştı. Oradan içeri adım attım. Siyah paltolu, melon şapkalı kapı görevlisi beni avluların en genişi olan Büyük Avlu'dan geçirerek üniversiteyi gezdirdi. Taş bir dehlizi kat ettikten sonra olgun buğday rengi taşlarla kaplı bir koridora girdik.

"Burası kuzey revaklı avlu," dedi görevli. "Newton'ın yankıyı ölçmek için ayağını yere vurarak ses hızını ilk defa hesapladığı yer."

Ulu Kapı'ya geri döndük. Odam kapının tam karşısında, üç kat yukarıdaydı. Görevli gittikten sonra iki yanımı tutan bavullarla öylece durup küçük penceremden efsanevi taş kapıya ve onun uhrevi siperlerine baktım. Cambridge tamı tamına hatırladığım gibiydi: Tarihi, güzel. Bense farklıydım. Artık ziyaretçi değildim, misafir değildim. Üniversitenin bir üyesiydim. İsmim kapıya yazılmıştı. Evraklara bakılırsa buraya aittim.

İlk derste göze çarpmama ümidiyle koyu renklere büründüm ama yine de diğer öğrenciler gibi görünmediğimi hissediyordum. *Kulağa* onlar gibi gelmediğimse kesindi, üstelik sadece İngiliz oldukları için değil. Konuşmalarında bana konuşmadan çok, şarkı

söylemeyi andıran kıvrak bir ahenk vardı. Kulağıma işlenmiş, eğitilmiş geliyorlardı. Bendeyse geveleme, hatta gerginken kekeleme eğilimi vardı.

Büyük kare masanın etrafında kendime bir yer seçtim ve ders konumuz olan Isaiah Berlin'in iki özgürlük kavramını tartışan, yanımdaki iki öğrenciyi dinledim. Bir tanesi Isaiah Berlin'i Oxford'dayken incelediğini söyledi, diğeri bu dersi veren eğitmenin Berlin'le ilgili görüşlerini Cambridge'de lisans eğitiminde dinlediğinden söz etti. Bense Isaiah Berlin'in adını bile duymamıştım.

Eğitmen derse başladı. Sakin konuşuyor ama konuya aşina olduğumuzu varsayarcasına, materyalin üstünden hızla geçiyordu. Çoğunluğu not almayan öğrenciler de bu varsayımı doğruluyordu. Bana gelince; her kelimeyi kaydediyordum.

"O halde nedir Isaiah Berlin'in iki kavramı?" dedi eğitmen. Hemen hemen herkes el kaldırdı. Oxford'da okuyan öğrenciye söz verildi. "Negatif özgürlük," dedi çocuk, "yani harici engeller ve kısıtlamalardan bağımsız olmak. Birey ancak bir eyleme geçmekten fiziksel olarak alıkonmadığı ölçüde özgürdür." Aklıma o an okuduğu her şeyi eksiksiz tekrarlayabilen Richard geldi.

"Çok güzel," dedi eğitmen. "Peki, ikinci kavram?"

"Pozitif özgürlük," dedi bir başka öğrenci. "Yani dahili kısıtlamalardan bağımsız olmak."

Tanımı not aldım ama anlayamadım.

Eğitmen açıklamaya çalıştı. Pozitif özgürlük kendi kendinin efendisi olmaktır, kendini kendin tarafından yönetmektir, dedi. Pozitif özgürlüğün olması; kişinin kendi aklının kontrolünü ele alması, akıl dışı korku ve inançlardan, bağımlılıklardan, batıl inançlardan, kısaca özbaskının tüm formlarından bağımsızlaşmasıdır, diye ekledi.

Özbaskının anlamı hakkında en ufak bir fikrim yoktu. Etrafıma bakındım. Başka kimsenin aklı karışmış gibi görünmüyordu. Not alan birkaç öğrenciden biriydim. Biraz daha açıklama istiyordum ama bir şey bana engel oldu; bunu yapmanın, buraya ait olmadığımı tüm sınıfa bağırarak ilan etmekle eş anlamlı olacağını bilmem.

Dersten sonra odama döndüm ve yine penceremden ortaçağ siperlikleriyle bezeli taş kapıyı seyretmeye başladım. Başıma hafif bir ağrı saplanana dek pozitif özgürlüğü, özbaskının ne anlama gelebileceğini düşündüm.

Evi aradım. Anne açtı. Ağlamaklı, "Selam, Anne," deyişimi tanıyınca sesi heyecanla yükseldi. Cambridge'e gelmemeliydim, hiçbir şey anlamıyorum, dedim. O da bir süredir kas testi yaptığını, çakralarımdan birinin dengesinin bozulduğunu söyledi. Düzeltebilirdi. Sekiz bin kilometre ötede olduğumu hatırlattım.

"Önemi yok," dedi. "Ayarı Audrey üstünden yapar, sana kanatlandırırım."

"Ne yaparsın, ne yaparsın?"

"*Kanatlandırırım*," dedi. "Canlı enerji için mesafe bir şey ifade etmez. Düzeltilmiş enerjiyi buradan gönderebilirim."

"Enerji ne hızla yol alır, peki?" dedim. "Ses hızıyla mı yoksa daha çok jet uçağı falan hızıyla mı? Doğrudan mı uçar, Minneapolis üstünden aktarmayla mı gelir?"

Anne güldü, telefonu kapadı.

ÇOĞU SABAH ÜNİVERSİTE kütüphanesinde, küçük pencerelerden birinin yanında çalışıyordum. Yine orada olduğum bir sabah BYU'dan arkadaşım Drew bana e-posta'yla bir şarkı gönderdi. Şarkının bir klasik olduğunu söyledi ama ben ne onu duymuştum ne de şarkıcıyı. Pencereden kuzey revaklı avluya bakarak o şarkıyı defalarca dinledim.

> Zihinsel kölelikten kurtarın kendinizi
> Bizden başkası özgürleştiremez zihnimizi

Sözleri defterime, tezin satırları arasına karaladım. Okuma yapmam gerekirken bunu düşünmeye başlamıştım. İnternetten Bob Marley'nin ayağındaki kanser teşhisi haberini öğrendim. Ayrıca Marley'nin Rastafaryan olduğunu ve Rastafari'nin "bedensel bü-

tünlüğe" inandığını öğrendim. Marley bu yüzden ayak parmağının kesilmesine izin vermemişti. Dört yıl sonra, otuz altı yaşında da hayatını kaybetmişti.

Zihinsel kölelikten kurtarın kendinizi. Marley bu sözleri ölümünden bir yıl önce, ameliyatla alınabilecek bir ur o sırada akciğerine, karaciğerine, mide ve beynine yayılırken yazmıştı. Hayalimde sivri dişli, uzun ve iskeletimsi parmaklı, hırslı bir cerrahın Marley'yi parmak ameliyatına zorladığını canlandırdım. Doktorun bu ürkütücü imgesi ve yozlaşmış ilmi karşısında ürktüm ve işte ancak o zaman farkına vardım ki Babamın dünyasını reddetmiş olsam da bu dünyada yaşama cesaretini hiçbir zaman tam olarak elde edememiştim.

Defterimde negatif ve pozitif özgürlük notlarını açtım. Boş bir köşeye, *Bizden başkası özgürleştiremez zihnimizi*, dizesini yazdım. Sonra da telefonumu alıp tuşlara bastım.

"Aşılarımı olmak istiyorum," dedim hemşireye.

ÇARŞAMBA AKŞAMLARI GİTTİĞİM bir seminerde, her zaman birlikte oturan Katrina ve Sophie isimli iki kadın gözüme çarpıyordu. İkisiyle de konuşmamıştım; Noel'den birkaç hafta önce bana kahveye gitmeyi teklif etmelerine dek. O güne kadar hiç "kahveye gitmemiştim" -kilise tarafından yasaklandığı için kahvenin tadına bile bakmamıştım- ama yine de peşlerinden caddenin karşısındaki kafeye girdim. Kasadaki görevli sabırsız olduğu için rastgele bir tercih yaptım. Kadın, içinde bir yemek kaşığı kadar çamur rengi bir sıvı olan oyuncak boyutunda fincanı uzattı. Katrina'yla Sophie'nin masaya götürdüğü köpüklü fincanlara hasretle baktım. Onlar derste anlatılan kavramları tartışıyordu, bense kahvemi içip içmemeyi...

Karmaşık tabirleri kolaylıkla kullanıyorlardı. "İkinci dalga" gibi bazı ifadeleri, anlamlarını bilmesem de, duymuştum. "Hegemonyacı maskülenite" gibi bazılarınıysa değil aklımın alması, dilimin dönmesi bile mümkün değildi. Taneli, buruk sıvıdan birkaç yudum içmiştim ki feminizmi konuştuklarını anladım. Cam arkasından bakar gibi uzun uzun baktım onlara. O güne dek "feminizm" kelimesinin

kınama dışında kullanıldığını duymamıştım. BYU'da "Feminist gibi konuşuyorsun" denmesi, tartışmanın sonunu işaret ederdi. Benim de kaybettiğimi.

Kafeden çıkıp kütüphaneye gittim. İnternette beş dakika geçirdikten ve raflara birkaç tur yaptıktan sonra önümde bir yığın kitapla, her zamanki yerimde oturuyordum. Kitaplar ikinci dalga yazarlar olduğunu anladığım kişilere aitti: Betty Friedan, Germaine Greer, Simone de Beauvoir. Her kitaptan birkaç sayfa okuyor, "pat" diye kapatıyordum. "Vajina" kelimesini yazılı olarak görmemiş, yüksek sesle hiç söylememiştim.

Yeniden internete, sonra da raflara döndüm ve ikinci dalga kitapların yerine, daha önceden gelenlerin kitaplarını aldım: Mary Wollstonecraft ve John Stuart Mill. İkindiden akşama kadar okudum ve çocukluğumdan beri hissettiğim rahatsızlığın söz dağarcığını ilk defa geliştirdim.

Ağabeyim Richard'ın erkek, benimse kız olduğumu anladığım andan itibaren geleceğimi onun geleceğiyle değiştirmek istemiştim. Benim geleceğim annelikti, onunkiyse babalık. Kulağa benzer gelseler de, aslında değillerdi. Biri karar verici olmak demekti. Yönetmek. Aileye düzen vermek. Diğeri ise düzen verilen kişi olmak.

Arzumun doğallığa aykırı olduğunu biliyordum. Bu bilgi bana, kendime dair pek çok bilgi gibi tanıdığım ve sevdiğim insanların sesiyle gelmişti. O ses yıllardır yanımda fısıldıyor, meraklanıyor, kaygılanıyordu. *Ya yanılıyorsam,* diye. Ya hayallerim sapkınlıksa. Pek çok tınısı vardı sesin, pek çok tonu. Kimi zaman Babamın sesiydi, çoğu zamansa kendi sesim.

Kitapları odama götürüp bütün gece okudum. Mary Wollstonecraft'ın hararetli yazılarına bayıldım ama John Stuart Mill'in bir cümlesi vardı ki okuduğumda dünyam yerinden oynadı: "Hiçbir şeyin nihai olarak bilinemeyeceği bir konudur bu." Mill'in sözünü ettiği şey, kadın tabiatıydı. Yazar yüzyıllardır tatlı dille kandırılan, dil dökerek ikna edilen, ezilip bükülerek çeşitli feminen çarpıklıklara sıkıştırılan kadınların, doğal beceri ve ihtiraslarını tanımlamanın artık imkânsız hale geldiğini savunuyordu.

Beynime kan hücum etti. Bir adrenalin dalgasıyla, bir olasılık hissiyle, bir sınırın ötelendiği duygusuyla canlandığımı hissettim. *Kadın tabiatına ilişkin hiçbir şey nihai olarak bilinemez.* O güne dek bir hiçlikte, kapkara bir bilgi yokluğunda böyle bir huzur bulmamıştım. Şöyle der gibiydi: Ne olursan ol, kadınsın.

ARALIKTA, SON TEZİMİ teslim ettikten sonra trenle Londra'ya gittim ve uçağa bindim. Anne, Audrey ve Emily beni Salt Lake City Havaalanı'ndan aldılar, birlikte eyaletler arası yola düştük. Gece yarısına doğru dağ görüş alanımıza girdi. Zifiri göğün fonunda ihtişamlı siluetini hayal meyal seçebiliyordum.

Mutfağa girdiğimde duvarda derin bir oyuk gördüm. Oyuk Babamın inşaatına devam ettiği yeni bir eklentiye açılıyordu. Anne benimle birlikte oyuktan geçip ışığı açtı.

"Fevkalade, değil mi?" dedi. Kullandığı kelime "fevkalade" idi.

Beş metre kadar yükselen kubbeli tavanıyla kilisedeki şapelin boyutlarında, kocaman tek bir odaydı bu. Boyutları gülünçtü, dekorunu fark etmemse biraz vakit aldı. Alçıpan duvarlar, kubbeli tavanın ahşap paneliyle görkemli bir tezat oluşturuyordu. Babamın yıllar önce ıskartadan eve sürüklediği lekeli çift kişilik koltuğun yanında kızıl süet kanepeler, samimi yakınlıkta duruyordu. Zeminin yarısı girift desenli kalın halılarla kaplıydı, diğer yarısıysa ham betondu. Ayrıca içlerinden sadece biri sağlam görünen birkaç piyano, yemek masası büyüklüğünde de bir televizyon vardı. Babama tamı tamına uygun bir odaydı: Abartılı büyüklükte ve insicamsız.

Babam ezelden beri yolcu gemisi büyüklüğünde bir oda yapmak istediğini söylerdi ama parasını bulacağını hiç düşünmemiştim. Açıklama bekleyerek Anneye baktım. Cevap Babamdan geldi. İşler gümbür gümbür, dedi. Bitkisel yağlar çok tutmuştu ve piyasanın en iyisi Anneydi. "Yağlarımız o kadar iyi ki kurumsal büyük üreticilerin kârından yemeye başladık," dedi. "Idaho'lu Westover'ları bilmeyen yok artık." Dediğine göre o üreticilerden biri Annenin yağlarıyla yakaladığı başarıdan öyle tedirgin olmuştu ki işi satın almak için üç

milyon gibi akıl almaz bir rakam teklif etmişti. Anne ve Babam teklifi değerlendirmeye bile almamıştı. İlahi görevleri şifa vermekti. Hiçbir para baştan çıkmalarını sağlayamazdı. Babam kârın büyük kısmını erzaka dönüştürerek, yeniden kutsal amaca tahsis ettiklerini anlattı; yiyecek, yakıt, hatta belki gerçek bir bomba sığınağı. Gülmemek için kendimi zor tuttum. Görülen o ki Babam Mountain West bölgesinin en hali vakti yerinde üşütüğü olma yolunda ilerliyordu.

Richard merdivenlerin başında belirdi. Idaho State'in kimya bölümünde lisans eğitimini tamamlamak üzereydi. Noel için eve gelmiş, eşi Kami ve bir aylık oğulları Donavan'ı da getirmişti. Kami'yle bir yıl kadar önce, düğünün hemen öncesinde tanıştığımda *normalliği* karşısında şaşırmıştım. Tyler'ın eşi Stefanie gibi Kami de dışlanmışlardandı. Mormon'du ama Babamın "anaakım" diye adlandırdıklarından sayılırdı. Anneye bitkisel önerileri için teşekkür ettiyse de, doktorları bırakma beklentisi karşısında kayıtsız kalmıştı. Donavan hastanede dünyaya gelmişti.

Richard'ın normal karısıyla anormal anne babası arasındaki çalkantılı sularda yolunu nasıl bulduğunu merak ediyordum. O gece onu yakından gözlemledim. Bana her iki dünyada da yaşamaya, tüm inançlara sadık bir yandaş olmaya çalışıyormuş gibi geldi. Babam doktorları Şeytan'ın yardakçıları olmakla suçladığında Kami'ye dönen Richard, espri yapılmış gibi küçük bir kahkaha attı. Babamın kaşları kalkınca da, ciddi düşüncelere dalmış, onaylayan bir ifade takındı. Boyutlar arasında gidip gelen, Babamın oğlu mu, karısının kocası mı olacağını kestiremeyen, bitimsiz bir geçiş hali içindeydi.

ANNE BAYRAM SİPARİŞLERİNİN altından kalkamayınca, Buck's Peak'teki günlerimi çocukluğumdaki gibi geçirdim; mutfakta homeopati tertipleri hazırlayarak. Damıtılmış suyu döküp içine temel formülden birkaç damla katıyor, minik cam şişeyi başparmağım ve işaret parmağımla yaptığım halkanın içinden geçirip elliye ya da yüze kadar sayıyor ve bir sonraki şişeyle aynısını tekrarlıyordum. Babam su içmek için içeri girdi. Beni görünce gülümsedi.

"Kimin aklına gelirdi seni ait olduğun mutfağa sokabilmek için önce Cambridge'e göndermek zorunda kalacağımız?" dedi.

Öğleden sonraları Shawn'la atlara eyer vurup bele varan kar yığınlarını aşabilmek için yarı sıçramak zorunda kalan hayvanlarla, çırpınarak dağa tırmanıyorduk. Dağ güzel ve canlandırıcıydı. Havada meşin ve çam kokusu vardı. Shawn atlardan, atların eğitiminden, baharda gelmesini beklediği taylardan konuştu ve bana en iyi halinin daima atların yanındaki hali olduğunu anımsattı.

Eve geleli bir hafta kadar olmuştu ki dağ şiddetli bir soğuğun pençesine düştü. Sıcaklıklar hızla sıfıra düştü, sonra daha da indi. Terledikleri takdirde sırtlarının buz tutacağını bildiğimiz için atları içeri aldık. Yalaklar buz kesti. Buzu kırsak da, kısa sürede yeniden donuyordu. Mecburen atlara kovayla su taşıdık.

O gece kimse dışarı çıkmadı. Anne mutfakta yağ karışımı hazırlıyordu. Babam benim artık şakayla Şapel diye anmaya başladığım ilave odadaydı. Kami'yle Richard piyanoda ilahiler çalarken o, kucağında Kutsal Kitap'la kızıl kanepeye uzanmıştı. Ben de dizüstü bilgisayarımla Babamın yanındaki çiftli koltukta oturmuş, müzik dinliyordum. Tam Drew'a mesaj yazmaya başlamıştım ki arka kapıya bir şey çarptı. Kapı hızla ardına kadar açıldı ve Emily fırtına gibi içeri daldı.

İncecik kollarını kendine dolamış, soluk soluğa, tir tir titriyordu. Ne manto giymişti ne ayakkabı. Üstünde sadece benim bıraktığım eski bir kot pantolonla, yine benim tişörtlerimden biri vardı. Anne onu kanepeye getirip en yakındaki battaniyeye sardı. Emily haykırarak ağlıyordu. Birkaç dakika Anne bile ona olanları anlattıramadı. Herkes iyi miydi? Peter neredeydi? Olması gerekenin yarısı büyüklükteki Peter narin yapılıydı, ciğerleri tam gelişemediği için oksijen tüpü takıyordu. Acaba minik ciğerleri çökmüş, nefesi mi durmuştu?

Hikâye düzensiz hıçkırıklarla diş takırtılarının arasında, duraksamalı geldi. Anlayabildiğim kadarıyla Emily o öğleden sonra alışveriş için Stokes'a gitmiş ama eve Peter'a yanlış kraker alıp dönünce Shawn patlamıştı. "Doğru yiyeceği almazsan nasıl büyür bu çocuk!" diye haykırmış, ardından Emily'yi tuttuğu gibi yaşadıkları

treylerden dışarı, karların üstüne fırlatmıştı. Emily kapıyı yumruklamış, içeri alınmak için yalvarmış, sonra da tepe yukarı koşarak bize gelmişti. O bunları söylerken çıplak ayaklarına baktım. Öyle kızarmışlardı ki yanmış gibiydiler.

Anne ve Babam Emily'yi kanepede aralarına oturttuktan sonra omuzlarını sıvazlayıp ellerini ovuşturdular. Richard birkaç adım geride odayı arşınlıyordu. Harekete geçmek istiyor da kendini zor tutuyormuş gibi gergin ve tedirgindi.

Hâlâ piyano başında oturan Kami kanepede birbirine sokulmuş gruba şaşkınlıkla bakıyordu. Emily'yi anlayamıyordu. Richard'ın neden bir aşağı bir yukarı yürüdüğünü ya da neden birkaç dakikada bir durup bir söz veya harekete, yapılacak herhangi bir şeye dair işaret bekleyerek Babama baktığını anlamıyordu.

Kami'ye bakarken göğsümün sıkıştığını hissettim. Buna tanıklık ettiği için ona içerledim. Kendimi -elimde olmadan- Emily'nin yerinde hayal ettim ki zor da olmadı. Bir anda otoparkta tiz kahkahalarını atıyor, bileğimin kırılmadığına dünyayı ikna etmeye çalışıyordum. Ne yaptığımı anlayamadan odanın öte yanına yürüdüm. Emily'nin devam eden hıçkırıklarını fısıltımı bastırmak için kullanarak, Kami'ye tanıklık ettiği şeyin mahrem olduğunu, Emily'nin yarın çok mahcup olacağını söyledim. Emily'nin hatırına herkesin odasına çekilmesi ve işi Babamın ellerine teslim etmesi gerektiğini söyledim.

Kami ayağa kalktı. Bana güvenmeye karar vermişti. Richard Babama bir bakış atarak bir an tereddüt etti, sonra karısının peşinden gitti.

Ben de onlarla birlikte koridoru geçtim, sonra gerisin geri döndüm. Mutfak masasına oturup gözlerimi saate diktim. Beş dakika geçti, sonra on. *Haydi ama Shawn*, dedim alçak sesle. *Haydi.*

Shawn birkaç dakika içinde kapıda belirirse, Emily'nin eve sağ salim geldiğini, buzda kayıp bacağını kırmadığını, açık arazide donarak ölmediğini görmek için geldiğinin anlaşılacağına inanmıştım. Ama belirmedi.

Emily'nin titremesi yirmi dakika sonra nihayet durduğunda, Babam ahizeyi eline aldı. "Gel çabuk, karını al!" diye bağırdı. Anne,

Emily'nin başını omzuna yaslamıştı. Babam kanepeye dönerek Emily'nin kolunu okşadı. Üçünün o sarmaş dolaş haline bakarken bir anda tüm bunların daha önce de yaşandığı ve herkesin üstüne düşen rolü eksiksiz prova ettiği hissine kapıldım. Benim bile.

O gece neler olduğunu ve benim olanlar içindeki rolümü anlamam yıllarımı alacaktı. Sessiz kalmam gerekirken ağzımı açmış, ses çıkarmam gerekirken susmuştum. Asıl gereken şey bir devrimdi; çocukluğumdan beri oynadığımız o eski, kırılgan rollerin bir değişimi. (Emily adına) asıl gereken, rol yapmaktan kurtarılmış bir kadındı; kendini erkeğin gösterdiği gibi gösterebilecek bir kadın. Fikrini dile getirebilecek. Riayet etmek yerine harekete geçebilecek. Bir baba.

Babamın monte ettiği Fransız kapılar ciyaklayarak açıldı. Shawn kalın botları, paltosuyla içeri girdi. Paltonun yün katmanları arasından, soğuktan korunmaya alınan Peter çıktı ve Emily'ye uzandı. Emily ona sımsıkı sarıldı. Babam ayağa kalktı. Shawn'a Emily'nin yanına oturmasını işaret etti. Ben de kalktım ve derin nefesler alarak uzun bir nutka hazırlanan Babama son bir bakış attıktan sonra odama gittim.

Anne yirmi dakika sonra Emily'ye bir çift ayakkabıyla mantomu ödünç verebilir miyim, diye sormak için kapımda belirdiğinde, "Çok sert bir nutuktu," sözleriyle beni temin etti. Gidip giysileri getirdim ve Emily'nin, ağabeyimin kolu altına sıkışmış gidişini mutfaktan izledim.

31. Bölüm

Önce Trajedi, Sonra Fars

İNGİLTERE'YE DÖNÜŞÜMDEN BİR GÜN ÖNCE ARABAYLA DAĞ yolunda on kilometre gittim, sonra dar bir toprak yola saptım ve pudra mavisi bir evin önünde durdum. Arabayı neredeyse evin büyüklüğünde bir karavanın arkasına park ettim. Kapıyı çaldım, kız kardeşim açtı.

Kucağında bir bebek, bacağına yapışmış iki küçük kızla pamuklu pijamalar içinde, eşikte duruyordu. Altı yaşlarındaki oğlu da arkasındaydı. Audrey içeri girmem için kenara çekildi ama davranışları gergindi, bakışlarını kaçırıyordu. Evlendiğinden beri birlikte çok az vakit geçirmiştik.

Eve girdikten sonra döşemede bodruma inen bir metrelik oyuğu görünce duraksadım. Oyuğun yanından geçerek mutfağa ilerledim. Mutfak Annenin yağlarının kokusuyla doluydu; huş, okaliptus, ravensara.

Sohbetimiz yavaş, duraksamalıydı. Audrey İngiltere ya da Cambridge'le ilgili hiçbir şey sormadı. Hayatımla ilgili herhangi bir referans noktası olmadığından, onun hayatından, devlet okul sisteminin yozluğu yüzünden çocuklarına evde eğitim verişinden

konuştuk. Benim gibi Audrey de devlet okuluna gitmemişti. On yedisine geldiğinde lise denklik belgesini alma yönünde geçici de olsa bir çaba sarf etmişti. Hatta ona ders vermek için Salt Lake City'den kalkıp gelen kuzenimiz Missy'nin yardımını almıştı. Missy yaz boyu Audrey'yi çalıştırmış, yaz sonunda eğitim düzeyinin dördüncü ve beşinci sınıf seviyesinde olduğunu, denklik sınavını geçmesinin söz konusu olmadığını ilan etmişti. O sırada bana çizdiği resmi getiren Audrey'nin kızına dudaklarını ısırarak baktım. Kendisi eğitim almamış bir anneden nasıl bir eğitim alacaktı?

Audrey'yle birlikte çocuklara kahvaltı hazırladık, karda oyunlar oynadık. Yemek pişirdik, polisiye dizileri izledik, boncuklu bilezikler yaptık. Sanki aynanın öteki tarafına adım atmıştım ve dağda kalmış olsam yaşayacağım hayattan bir gün yaşıyordum. Gelgelelim kalmamıştım dağda. Hayatım kardeşiminkinden ayrışmıştı ve ortak bir noktamız kalmamıştı. Saatler geçti, akşamüstü yaklaştı ama o hâlâ bana uzaktı, hâlâ bakışlarımdan kaçıyordu.

Çocuklara hediye olarak küçük bir porselen çay takımı getirmiştim. Çaydanlık için çekişmeye başladıklarında takımı topladım. En büyükleri bana beş yaşında olduğunu hatırlattı. Elinden oyuncak alınacak yaşı geçmişti. "Sen çocuk gibi davranırsan, ben de sana çocuk muamelesi yaparım," dedim.

Neden öyle dediğimi bilmiyorum. Sanırım Shawn vardı aklımda. Daha ağzımdan çıkmadan pişman olmuş, kendimden nefret etmiştim. Adaleti uygun gördüğü biçimde dağıtması için çay takımını vermek üzere kardeşime döndüm ama yüzündeki ifadeyi görünce elimdekileri düşürecek gibi oldum. Ağzı şaşkınlıktan beş karış açıktı.

"Shawn derdi bunu eskiden," dedi gözlerini gözlerime dikerek.

O an aklımdan hiç çıkmayacaktı. Ertesi gün Salt Lake City'de uçağa binerken de, Londra'ya indiğimde de aklımda olacaktı. Silkeleyip atamadığım şey, anın şokuydu. Yaşadığım hayatı kız kardeşimin benden önce yaşamış olabileceği nedense hiç aklıma gelmemişti.

O SÖMESTR KENDİMİ üniversiteye, bir oymacıya reçine takdim eder gibi takdim ettim. Yeniden yaratılabileceğime, aklımın baştan şekillendirilebileceğine inandım. Arkadaş edinmek için kendimi zorlayarak, küçük bir çevrem olana dek yılmadan acemice insanlara yanaştım. Sonra beni onlardan ayıran engelleri ortadan kaldırmaya başladım. Hayatımda ilk defa kırmızı şarap tattım, arkadaşlarım buruşan yüzüme kahkahalarla güldü. Yakası kapalı bluzlarımı elden çıkarıp üste oturan, genelde kolsuz ve daha rahat yakalı, modaya uygun giysiler giymeye başladım. O döneme ait fotoğraflardaki simetri beni hep şaşırtır. Herkes gibi görünüyordum.

Nisanda durumum iyiye gitmeye başladı. John Stuart Mill'in özhâkimiyet kavramı üstüne ara tez yazdım. Danışmanım Dr. David Runciman bitirme tezim de aynı nitelikte olursa, Cambridge'de doktoraya kabul edilebileceğimi söyledi. Afalladım. Bu muazzam yere farklı biri kılığında sızan ben, şimdi ön kapıdan girebilecektim. Konu olarak yine Mill'i seçtim ve bitirme tezime çalışmaya başladım.

Dönem sonuna doğru bir gün, kütüphane kafeteryasında öğle yemeğimi yerken benimle aynı programa katılmış bir grup öğrenciyi fark ettim. Küçük bir masaya, beraber oturtulmuşlardı. Aranıza katılabilir miyim, dedim ve Nic isimli uzun boylu bir İtalyan başını salladı. Sohbetten anladığım kadarıyla Nic diğerlerini bahar bayramında Roma'ya davet etmişti. "Sen de gelebilirsin," dedi.

İlk dönem için son tezlerimizi verip uçağa bindik. Roma'daki ilk akşamımızda yedi tepeden birine tırmanarak, metropolü yukarıdan seyrettik. Bizans döneminden kubbeler, uçan balonlar gibi şehrin tepesinde duruyordu. Karanlık çökmek üzereydi, sokaklar ambere bürünmüştü. Çelikten, camdan, betondan yapılma modern bir şehrin rengi değildi bu. Gün batımının rengiydi. Gerçek görünmüyordu. Nic yurduyla ilgili neler düşündüğümü sorduğunda tek söyleyebildiğim, gerçek görünmediğiydi.

Ertesi sabah kahvaltıda, gruptakiler ailelerinden konuşmaya başladılar. Birinin babası diplomattı, diğerinin Oxford'da öğretim görevlisi. Bana da ailemi sordular. Babamın hurdalığı var, dedim.

Nic bizi keman eğitimi aldığı konservatuvara götürdü. Roma'nın merkezinde, görkemli merdivenleriyle yankılı koridorları olan, zengin döşenmiş bir okuldu. Böyle bir yerde eğitim almanın, her sabah bu mermer zeminde yürümenin ve öğrenmeyi günden güne güzellikle ilişkilendirmenin nasıl bir şey olduğunu hayal etmeye çalıştım. Muhayyilem yetmedi. Okulu ancak o anki deneyimimle, bir çeşit müze, başka birinin hayatından bir yadigâr olarak deneyimleyebiliyordum.

İki gün boyunca Roma'yı, aynı anda hem canlı bir organizma hem de fosil olan bu şehri, keşfettik. Antik çağlardan kalma ağartılmış yapılar, titreşen kablolar ve tınlayan trafiğin, modern yaşamın bu iki atardamarının içine gömülü kuru kemikler gibi dört bir yanda uzayıp gidiyordu. Pantheon'u, Roma Forumu'nu, Sistina Şapeli'ni gezdik. İçgüdülerim beni tapınmaya, hürmet göstermeye itiyordu. Genel olarak şehirle ilgili hissiyatım da buydu. Bu şehir canın ardına konmalı, ona uzaktan hayran olunmalı, asla dokunulmamalı, asla tahrif edilmemeliydi. Yol arkadaşlarım daha başka hareket ediyordu kentin içinde; değerinin bilincinde ama o değer karşısında dilleri bağlanmadan. Trevi Çeşmesi'ni görünce suskunlaşmıyorlardı, Kolezyum karşısında nutukları tutulmuyordu. Aksine bir tarihi eserden diğerine geçerken felsefe tartışıyorlardı; Hobbes ve Descartes, Aquinas ve Machiavelli. Bu ihtişamlı yerlerle aralarında simbiyoz bir ilişki vardı; antik mimariyi sohbetlerine zemin yapıyor ve sunağında ölü bir şeye tapar gibi tapınmayı reddederek, ona can veriyorlardı.

Üçüncü gece yağmurlu bir fırtına koptu. Nic'in balkonunda durup peşlerine gök gürültüsünü takmış damar damar şimşeklerin gökte tutuştuğu yarışı izledim. Buck's Peak'te olmak gibi bir şeydi yerde ve gökte böyle bir kudreti hissetmek.

Ertesi sabah hava açıktı. Şarabımızı ve çöreklerimizi alıp Villa Borghese'nin bahçesine gittik. Güneş kavurucu, çörekler ilahiydi. Kendimi bundan daha mevcut hissettiğim bir an hatırlamıyordum. Biri Hobbes'la ilgili bir şeyler söyleyince hiç düşünmeden ezberden Mill'in bir dizesini okudum. Geçmişe ait bu sesi, benim sesimle iç içe girmiş de olsa, geçmişle dopdolu olan bu ana taşımak, son

derece doğal gelmişti. Herkesin susup konuşanın kim olduğunu anlamaya çalıştığı bir duraksama oldu, ardından biri alıntının nereden olduğunu sordu. Sohbet buradan devam etti.

Haftanın geri kalanında ben de Roma'yı onlar gibi deneyimledim: Hem tarihin bir mekânı hem de yaşamın, yemeğin, trafiğin, çekişmenin ve gök gürültüsünün. Müze değildi artık bu şehir, Buck's Peak kadar canlıydı benim için. Popolo Meydanı. Caracalla Hamamı. Kutsal Melek Kalesi. Tüm bunlar zihnimde en az Prenses kadar, kırmızı vagon kadar, Kesici kadar gerçekti. Temsil ettikleri felsefi, bilimsel ve edebi dünya ise -koskoca bir uygarlık- o güne dek bildiğim hayattan ayrı bir hayata büründü. Galleria Nazionale d'Arte Antica'da* Caravagio'nun *Judith, Holofernes'in Başını Keserken*'inin karşısına geçtim ve aklıma bir an için bile tavuklar gelmedi.

Bu dönüşüme neden olan neydi bilmiyorum, karşılarında suskunlaşacak kadar hürmet duymak yerine, geçmişin büyük düşünürleriyle niçin aniden ilişki kurabilmiştim? Bir şeyler vardı o şehirde; ak mermerli kara asfaltlı, tarihten kabuk bağlamış, trafik ışıklarıyla yanıp tutuşan o şehirde, huzurunda sessiz düşmeden de geçmişi takdir edebileceğimi bana gösteren bir şeyler vardı.

Cambridge'e vardığımda antik taşların küflü kokusu hâlâ burnumdaydı. Drew'dan gelen bir mesaj olduğunu bilerek, e-postama bakma heyecanıyla merdivenleri koşarak tırmandım. Dizüstü bilgisayarımı açtığımda Drew'un gerçekten de yazdığını gördüm. Yazan başka biri daha vardı: Kız kardeşim.

AUDREY'NİN MESAJINI AÇTIM. Çok az noktalama işareti ve birçok yazım hatasıyla uzun, tek bir paragraf yazmıştı. Yazılanların sesini bastırabilmek için dikkatimi ilk bakışta gramer bozukluklarına odakladım. Ancak mümkün değildi o sözleri susturmak. Ekrandan haykırıyorlardı.

Audrey, Shawn'u yıllar önce, kendisine yaptıklarını bana yapamadan durdurması gerektiğini söylüyordu. Gençken Anneye

* Ulusal Antik Sanat Galerisi. (ç.n.)

söylemek, onun yardımına başvurmak istediğini ama Annenin ona inanmayacağından korktuğunu söylüyordu. Haklı da çıkmıştı. Düğünden önce kâbuslar görmüş, korkulu anlar zihninde yeniden canlanmıştı. Bunları Anneye anlattığında Anne anılarının uydurma olduğunu, imkânsız olduğunu söylemişti. *Sana yardım etmeliydim*, diyordu Audrey. *Ama kendi annem bana inanmayınca, ben de kendime inanmaktan vazgeçtim.**

Düzeltmeye karar verdiği bir hataydı bu. *Shawn'u birine daha zarar vermeden önce durdurmazsam, Rab'bin beni sorumlu tutacağına inanıyorum*, diyordu. Shawn'la ve Anne Babamızla yüzleşecekti, benim de yanında durmamı istiyordu. *Sen olsan da, olmasan da yapacağım. Ama sen olmazsan, muhtemelen yenik düşeceğim.*

Uzun süre karanlıkta oturdum. Bana yazdığı için içerlemiştim. Beni mutlu *olduğum* bir dünyadan, hayattan koparıp sürükleyerek başka bir hayata döndürmüş gibi hissediyordum.

Cevap yazdım. Haklı olduğunu, Shawn'u elbette ki durdurmamız gerektiğini ama ben Idaho'ya dönene dek bir şey yapmamasını söyledim. Neden beklemesini istemiştim, zamanın ne gibi bir yarar sağlayacağını düşünüyordum, bilmem. Anne Babamızla konuştuğumuzda neler olacağını sandım, onu da bilmiyorum ama neleri tehlikeye attığımızı içten içe hissediyordum. Yardımlarını istemediğimiz sürece, bilseler yardım edeceklerine inanmamız mümkündü. Olanları anlatmaksa, düşünmek bile istemediğimiz şeyi görme riskini göze almaktı.

Audrey beklemedi, hem de tek bir gün bile. E-postamı ertesi sabah Anneye gösterdi. O konuşmanın ayrıntılarını hayal bile edemiyorum ama söylediklerimi annenin karşısına serebilmek, nihayet deli olmadığımı söyleyebilmek, ona muazzam bir rahatlama sağlamış olmalı. İşte bak, aynı şeyler Tara'ya da olmuş.

Anne o gün konuyu kafasında tartıp biçmiş, sonra da o sözleri benim ağzımdan duymak istediğine karar vermişti. Idaho'da ikindi

* Bu sayfada kullanılan italikler, referans alınan e-postada yazanların farklı sözlerle ifade edildiği, doğrudan alıntı olmadığı anlamına geliyor. Genel anlam korunmuştur.

vaktiydi, İngiltere'de ise neredeyse gece yarısı. Uluslararası telefonu nasıl edeceğini bilemeyen Anne, beni çevrimiçi yakaladı. Ekrandaki kelimeler küçüktü, tarayıcının köşesindeki metin kutusuna sıkışmıştı ama nedense odayı yiyip yutuyor gibiydi. Mektubumu okuduğunu söyledi. Kendimi bir öfke nöbetine hazırladım.

Gerçeklerle yüzleşmek çok acı, dedi. *Çirkin bir şeyler olduğunu ve benim bunu görmeyi reddettiğimi anlamak.**

Bu sözleri anlayabilmek için birkaç defa okumam gerekti; kızgın olmadığını, beni suçlamadığını ya da olanları hayalimde gördüğüme beni inandırmaya çalışmadığını anlayabilmek için... Anne bana inanmıştı.

Kendini suçlama, dedim. Senin aklın kazadan sonra eskisi gibi olmadı.

Belki, dedi. *Ama düşünüyorum da bazen hastalıklarımızı kendimiz seçiyoruz, bize bir şekilde yarar sağlıyorlar çünkü.*

Ona Shawn'un beni incitmesine neden engel olmadığını sordum.

Shawn hep kavgaları senin başlattığını söylerdi, sanırım ben de buna inanmak istedim, ne de olsa öylesi daha kolaydı. Çünkü sen güçlü ve mantıklıydın, Shawn'un öyle olmadığıysa gün gibi aşikârdı.

Söyledikleri aklıma yatmadı. Mantıklı görünen bensem, neden kavgaları benim çıkarttığımı söylediğinde Shawn'a inanmıştı? Hizaya getirilmem, disipline sokulmam gerektiğini söylediğinde niye inanmıştı?

Ben anneyim, dedi. *Anneler korur. Shawn da çok hasarlıydı.*

Sen *benim* de annemdin, demek istedim; demedim. Onun yerine, Babamın bunların tek kelimesine inanacağını sanmam, dedim.

İnanacak, dedi. *Ama zor onun için.* Kendisindeki *bipolar bozukluğun ailemizde yarattığı hasarı hatırlatıyor bu ona.*

Babamın akıl hastası olabileceğini kabul ettiğini Anneden hiç duymamıştım. Yıllar önce ona psikoloji dersinde bipolar bozukluk ve şizofreniyle ilgili öğrendiklerimi anlattığımda omuz silkmişti. Şimdi bunu söylediğini duymak özgürleştirici bir histi. Hastalık

* Referans alınan yazışmanın anlatımındaki italik harflerle yazılan dil doğrudan bir alıntı değil, farklı sözlerle ifadedir. Genel anlam korunmuştur.

bana Babam dışında saldıracak bir hedef verdiği için, Anne neden ona daha önce gitmediğimi, neden yardım istemediğimi sorduğunda dürüstçe cevap verdim.

Sen de Babamdan zorbalık görüyordun, dedim. Evde bir gücün yoktu. İşleri Babam yönetiyordu ve onun da bize yardım edeceği yoktu.

Artık daha güçlüyüm, dedi. *Eskisi gibi gözüm korkmuyor.*

Bunu okuyunca anneyi gençlik haliyle hayal ettim, parlak ve enerjik ama aynı zamanda kaygılı ve boyun eğen bir kadın. Sonra görüntü değişti, vücudu inceldi, uzadı, saçları aşağılara indi, uzun ve gümüşi...

Emily zorbalık görüyor, yazdım.

Evet, dedi. *Benim gördüğüm gibi.*

O sen oldu şimdi, dedim.

Ben oldu, evet. Ama artık akıllandık. Tarihi yeniden yazabiliriz.

Bir anıyı sordum ona. BYU'ya gelmemden önceki haftalarda, Shawn'un özellikle kötü gecelerinden biriydi. Anneyi ağlayacak noktaya getirmiş, ardından kendini kanepeye atıp televizyonu açmıştı. Anneyi mutfak masasında hıçkırıklar içinde bulmuştum ve benden BYU'ya gitmememi istemişti. "Onunla baş edebilecek güce sahip tek kişi sensin," demişti. "Ben edemem. Baban edemez. Senden başkası yok."

Ağır ağır, gönülsüzce bastım klavyenin tuşlarına: Bana okula gitmememi, Shawn'la baş edebilecek tek kişi olduğumu söylediğini hatırlıyor musun?

Evet, hatırlıyorum.

Bir duraksama oldu, sonra kelimeler belirdi; işitmeye ihtiyaç duyduğumdan habersiz olduğum ama görür görmez ömrüm boyunca aradığımı anladığım kelimeler.

Çocuğumdun benim. Korumalıydım seni.

Bu satırları okuduğum an içinde koca bir ömrü yaşadım, gerçekte yaşamadığım bir ömrü. Farklı bir çocukluğu anımsayan, farklı bir insan oldum. Bu sözlerin yarattığı sihri o zaman da anlayamamıştım,

şimdi de anlamıyorum. Sadece şunu biliyorum: Anne bana olmak istediği gibi bir anne olmadığını söylediği anda, ilk defa o anne oldu.

Seni seviyorum, yazdım ve bilgisayarımı kapadım.

ANNEYLE BU KONUŞMAMIZ hakkında sadece bir defa konuştuk; bir hafta sonra telefonda. "Konuyla ilgileniliyor," dedi bana. "Babana, kardeşinle söylediklerinizi anlattım. Shawn yardım alacak."

Meseleyi kafamdan çıkardım. Anne davayı ele almıştı. Güçlüydü. İşini kendi kurmuştu, yanında çalışan onca insanla birlikte. Ve bu iş hem Babamın işini hem de kasabadaki tüm işletmeleri gölgede bırakmıştı. Annenin, O uysal kadının içinde, bizlerin tahayyül bile edemeyeceği bir güç vardı. Ve Babam. O da değişmişti. Daha yumuşak, gülmeye daha yatkındı. Gelecek artık geçmişten farklı olabilirdi. Geçmiş bile geçmişten farklı olabilirdi çünkü anılarım değişecekti: Anneyi şimdi Shawn beni yere yapıştırmış, gırtlağımı sıkarken mutfakta olan biteni dinleyen Anne olarak hatırlamıyordum. Görmezden gelen Anne olarak hatırlamıyordum.

Cambridge'deki hayatım dönüşüme uğramıştı, daha doğrusu ben Cambridge'e ait olduğuna inanan birine dönüşmüştüm. Ailemle ilgili çok zamandır hissettiğim utanç içimden neredeyse bir gecede sızıp çıkmıştı. Hayatımda ilk kez geldiğim yerle ilgili açık yüreklilikle konuşuyordum. Okula hiç gitmediğimi arkadaşlarına itiraf ettim. Hurdalıkları, ahırları ve ağıllarıyla Buck's Peak'i anlattım. Buğday tarlasındaki erzak dolu yeraltı mahzeniyle, eski ahırın yanına gömülü benzinden bile söz ettim.

Yoksulluk içinde, cehalet içinde yaşadığımı anlattım ve bunları anlatmaktan en ufak bir utanç duymadım. Utancımın nereden geldiğini o zaman kavradım: Mermer kaplı konservatuvara gitmemiş olmaktan ya da Babamın diplomat olmamasından değil. Babamın yarım akıllı olması ve Annenin ona uymasından da değil. Beni Kesicinin amansız bıçaklarından uzak tutmak yerine, onlara doğru ittiren bir Babam olmasından geliyordu. Yere yapıştırıldığım o an-

lardan geliyordu; Annenin gözlerini kulaklarını kapamış, yan odada durduğunu ve o an için kesinlikle benim annem olmamayı seçtiğini bilmekten geliyordu.

Kendime yepyeni bir tarih tasarladım. Avcılık ve atları, hurdacılık ve dağ yangını söndürmeyi anlatan hikâyelerimle yemek davetlerinin gözdesi oldum. Ebe ve girişimci, yetenekli Anneyi; hurdacı ve bağnaz, eksantrik Babamı anlatan hikâyelerle. Geçmiş hayatım hakkında nihayet dürüst olduğumu düşünüyordum. Tam anlamıyla doğru değildi bunlar ama daha geniş bir anlamda doğruydu: Artık her şey iyi yönde değiştiğine, Anne artık gücünü bulduğuna göre, gelecek açısından, gelecekte ne *olacağı* açısından doğruydu.

Geçmiş artık bir hayaletti; cisimsiz, etkisiz. Sadece geleceğin ağırlığı vardı.

32. Bölüm

Büyük Bir Evde Yaygara Koparan Bir Kadın

BUCK'S PEAK'E BİR SONRAKİ GİDİŞİMDE MEVSİM SONBAHARdı ve tepenin aşağısındaki nine ölüm döşeğindeydi. Dokuz yıl kemik iliği kanseriyle mücadele etmişti, müsabaka şimdi sona eriyordu. Anne bana yazdığında, Cambridge'de doktoraya hak kazandığımı az önce öğrenmiştim. "Nine yine hastanede," diyordu. "Çabuk gel. Bu defa galiba son."

Salt Lake'e vardığımda ninenin şuuru gelip gidiyordu. Drew beni havaalanından aldı. Onunla artık dosttan da yakındık. Beni Idaho'ya, kasabadaki hastaneye kendisinin götüreceğini söylemişti.

Yıllar önce Shawn'u götürdüğümden beri ayak basmamıştım buraya. Beyaz antiseptik koridorlarında yürürken Shawn'u düşünmemek zordu. Ninenin odasını bulduk. Dede karısının yanı başına oturmuş, benekli elini tutuyordu. Ninenin gözleri açıktı, bana baktı. "Aman da küçük Tara'm buradaymış. Ta İngilterelerden gelmiş," dedi ve gözlerini yumdu. Dede elini sıktı ama uykuya dalmıştı bile. Hemşire büyük ihtimalle saatlerce uyuyacağını söyledi.

Drew beni Buck's Peak'e götürebileceğini söyledi. Kabul ettim ama dağ görüş alanımıza girdiği anda hata yapıp yapmadığımı sorgulamaya başladım. Drew hikâyelerimin yabancısı olmasa da,

buraya gelmesinin hâlâ bir riski vardı: Bu hikâye değildi ve kimsenin de onlar için yazdığım rolü oynayacağını sanmıyordum.

Ev tam bir keşmekeşti. Dört bir yanda telefonla sipariş alan, yağ terkibi veya tentür hazırlayan kadınlar vardı. Güney tarafa, gençten kadınların şişeleri doldurduğu, nakliyat için paket hazırladığı yeni bir bölüm eklenmişti. Drew'u oturma odasında bırakıp evde hatırladığım şeklini koruyan tek yer olan banyoya gittim. Dışarı çıktığımda tel tel saçlı, iri kare gözlüklü, incecik bir kadınla burun buruna geldim.

"Bu banyo sadece üst yönetimin kullanımı için," dedi. "Şişe doldurucuların ilave bölümdeki banyoyu kullanması gerekiyor."

"Ben burada çalışmıyorum," dedim.

Dik dik yüzüme baktı. Tabii ki burada çalışıyordum. Herkes burada çalışıyordu.

"Bu banyo sadece üst yönetimin kullanımı için," diye tekrarladı doğrularak. "İlave bölümden çıkman yasak."

Cevap vermeme fırsat kalmadan uzaklaştı.

Anneyi de Babamı da henüz görmemiştim. Gerisin geri gittiğimde Drew'u kanepede oturmuş, aspirinin kısırlığa yol açabileceğini anlatan bir kadını dinlerken buldum. Elinden tutup yabancıların arasından geçirerek peşimden sürükledim.

"Gerçek mi burası?" dedi.

Anneyi penceresiz bodrumda buldum. Saklanıyor gibi bir hali vardı. Drew'la tanıştırdığımda içtenlikle gülümsedi. "Babam nerede?" dedim. Patlamayla ciğerleri yandığından beri akciğer hastalıklarına meyilli olduğundan, yine yatıyor olabileceğini düşünmüştüm.

"Eminim yine bir kavgaya tutuşmuştur," dedi Anne, ayak sesleriyle titreyen tavana doğru gözlerini devirerek.

Anne bizimle üst kata çıktı. Merdiven başında belirdiği anda çalışanlarından birkaçı onu müşterilerden gelen sorularla karşıladı. Herkes fikrini soruyordu sanki; yanıklar hakkında, çarpıntılar hakkında, cılız bebeler hakkında. Anne eliyle hepsini savuşturup yoluna devam etti. Kendi evinde hareket edişi insana kalabalık bir restoranda tanınmamaya çalışan ünlüleri anımsatıyordu.

Babamın masası araba büyüklüğündeydi. Keşmekeşin orta yerine park etmişti. Babam telefondaydı. Aygıtı balmumumsu ellerinden kayıp düşmesin diye yanağıyla omzunun arasına sıkıştırmıştı. "Doktorların bi' faydası yok o diyabete," diyordu bas bas bağırarak. "Rab'bin var ama!"

Yan gözle Drew'a baktım, gülümsüyordu. Babam telefonu kapatıp bize döndü ve Drew'u kocaman bir sırıtışla karşıladı. Etrafına enerji saçıyor, evin genel karmaşasından besleniyordu. Drew yürütülen işten etkilendiğini söyleyince Babamın boyu bir anda neredeyse on beş santim attı. "Rab'bin verdiği vazifeyi ifa etmek kısmet oldu bize," dedi.

Yine telefon çaldı. Cevaplama işiyle görevlendirilmiş en az üç kişi vardı ama Babam önemli telefon bekliyormuş gibi ahizeye davrandı. Onu hiç böyle hayat dolu görmemiştim.

"Rab'bin yeryüzü üstündeki kudreti," diye haykırdı alıcıya doğru. "Bu yağların manası bu işte: Rab'bin eczanesi!"

Evdeki gürültü baş döndürüyordu. Drew'u alıp dağa çıkardım. Yabani buğday tarlalarında gezindikten sonra dağın eteğindeki çamlığa girdik. Sonbahar renkleri insanın ruhunu yatıştırıyordu. Saatlerimizi aşağıda uzanan dingin vadiyi izleyerek geçirdik. Nihayet ikindinin sonlarına doğru eve döndük ve Drew Salt Lake'e gitmek üzere yola çıktı.

Fransız kapılardan geçerek Şapele adım attım ve sessizliği karşısında afalladım. Ev boştu, telefonların her biri fişten çekilmiş, her çalışma köşesi terk edilmişti. Anne odanın ortasında tek başına oturuyordu.

"Hastaneden aradılar," dedi. "Nine ölmüş."

BABAM İŞE DUYDUĞU iştahı yitirdi. Yataktan giderek daha geç çıkmaya başladı, çıktığında da küfür ve hakaret etmekten başka bir şey yapmıyordu. Shawn'a hurdalık yüzünden bağırıyor, Anneye çalışanların yönetimi yüzünden nutuk çekiyordu. Kendisine yemek hazırlamaya çalışan Audrey'ye çıkışıyor, klavyeye sesli bastım diye

beni azarlıyordu. Kavga aranıyordu sanki, ihtiyar kadının ölümü yüzünden kendini cezalandırmak istiyordu. Belki de cezalandırmak istediği şey ihtiyarın yaşamı, onun ancak ölümüyle sona eren aralarındaki çekişmeydi.

Ev yavaş yavaş eskisi gibi dolmaya başladı. Telefonlar bağlandı, onlara bakacak kadınlar cisimlendi. Babamın masası boş kalmayı sürdürüyordu. Babam günlerini hâlâ yatakta, alçı tavana bakarak geçiriyordu. Bense çocukluğumdaki gibi ona yemeğini getiriyor ve yine o günlerdeki gibi yanına geldiğimin farkında mı acaba, diye düşünüyordum.

Anne evin içinde on insan gücüyle koşturup tentürler, özütler hazırlıyor; cenaze işlerinden ve nineyi yâd etmek için çat kapı gelen kuzenlere, akrabalara yemek pişirmekten arta kalan vakitte çahşanlarını yönetiyordu. Onu sık sık üstünde önlüğü ve iki elinde, biri müşteriden, diğeri baş sağlığı dilemek için arayan bir akraba ya da dosttan gelen bir telefonla, fırının başında buluyordum. Babamsa tüm bunlar olup biterken yatakta kalmayı sürdürüyordu.

Babam cenazede konuşma yaptı. Rab'bin İbrahim'e verdiği sözler üstüne yirmi dakikalık bir vaaz. Bu süre içinde ninemden iki defa bahsetti. Dışarıdan bakanlar annesini kaybetmekten etkilenmediğini düşünebilirlerdi ama gerçek yıkımı gören bizler, öyle olmadığını biliyorduk.

Cenazeden döndüğümüzde Babam öğle yemeği hazır olmadığı için köpürdü. Anne ağır ağır pişmeye bıraktığı yahniyi servis etmeye çalıştıysa da Babam, yemekten sonra bulaşığa da bir o kadar sinirlendi. Anne telaşla bulaşığı halletti ama Babam oyun oynarken gürültü yapan torunlara sinirlenince Anne bu defa onları susturmaya koştu.

O akşam ev boşalıp sessizliğe büründüğünde oturma odasından, mutfakta tartışan Anne Babamı dinledim.

"En azından şu teşekkür kartlarını yazsan," diyordu Anne. "Ölen *senin* annen ne de olsa."

"Kadın işi o," dedi Babam, "kart yazan erkek ömrümde görmedim."

Olabilecek en yanlış şeyi söylemişti. On yıldır bir yandan yemek pişirip, evi temizleyip, çamaşırları yıkarken, bir yandan evin asıl ekmeğini kazanan kişi olduğu halde Annenin bir kez bile kırgınlık ifade eden bir şey söylediğini duymamıştım. O ana kadar.

"O zaman sen de *kocalık işlerini* yap," dedi sesini yükselterek.

Çok geçmeden karşılıklı bağrışa başladılar. Babam her zaman yaptığı gibi öfke gösterisiyle Anneyi sıkıştırmaya, hizaya getirmeye çalışıyordu ama inadını körüklemekten başka bir sonuç alamıyordu. Anne nihayetinde kartları masaya fırlatıp, "İster yaz, ister yazma. Ama sen yazmasan kimse yazmayacak, bilesin," dedi. Sonra da sert adımlarla merdivenlerden indi. Babam peşinden gitti ve bir saat kadar kavga sesleri üst kata erişti. Onları hiç böyle bağrışırken görmemiştim, en azından Anneyi. Boyun eğmeyi reddettiğine hiç tanıklık etmemiştim.

Ertesi sabah Babamı mutfakta, pankek hamuru olduğunu tahmin ettiğim cıvık bir şeye un boca ederken buldum. Beni görünce paketi elinden bırakıp masaya oturdu. "Sen de kadınsın, di' mi?" dedi. "E, burası da mutfak işte." Uzun uzun birbirimize baktık. Aramızda bir anda ne büyük bir mesafenin peyda olduğunu düşündüm; bu sözlerin onun kulağına ne kadar doğal geldiğini, benimkiyse ne kadar tırmaladığını...

Babama kendi kahvaltısını hazırlatmak Anneye göre bir şey değildi. Hasta olabileceğini düşünerek, bakmak için alt kata indim. Merdivenlerin sonuna varmıştım ki sesi duydum; saç kurutma makinesiyle bastırılmaya çalışılan boğuk hıçkırıklar. Kapı önünde, kıpırdayamadan bir dakika kadar dinledim. Gitmemi mi isterdi acaba, duymamış gibi davranmamı mı? Biraz soluklanmasını bekledim ama hıçkırıkları giderek vahimleşti.

Kapıyı tıklattım. "Benim," dedim.

Kapı açıldı, önce azıcık aralanarak, sonra ardına kadar. İşte Anne oradaydı; duştan sonra ışıldayan tenini, vücudu için küçük kalan havluya sarmıştı. Onu hiç böyle görmemiştim. İçgüdüsel bir tepkiyle gözlerimi yumdum. Dünya kararadı. Bir patırtı duydum, plastik bir şeyin çatladığını. Gözlerimi açtım. Anne kurutma maki-

nesini düşürmüş, makine yere çarpmıştı. Çıplak betondan sıçrarken homurtusu şimdi iki katına çıkmıştı. Anneye baktım. Beni kendine çekip sarıldı. Vücudunun ıslaklığı giysilerime sızdı, saçından düşen damlacıkların omzuma süzülüşünü hissettim.

33. Bölüm

Fiziğin Büyüsü

BUCK'S PEAK'TE UZUN KALMADIM, BELKİ BİR HAFTA. DAĞdan ayrılacağım gün Audrey kalmamı istedi. O konuşmayı anımsamıyorum ama günlüğüme yazdığım zamanı anımsıyorum. Cambridge'e döndüğüm ilk gece, taş köprüde oturup King's College Şapeli'ni seyrederken yazdım. Nehri anımsıyorum, durgundu. Parlak yüzeyine konmuş sonbahar yapraklarının ağır ağır sürüklenişini anımsıyorum. Kâğıdın üstünde gezinerek, sekiz dolu sayfa boyunca kardeşimin söylediklerini ayrıntısıyla sayıp döken kalemimin hışırtısını anımsıyorum. Ama onun bunları söylediği an hafızamdan kayıp. Unutmak için yazmışım sanki.

Audrey kalmamı istedi. Shawn tek başına yüzleşemeyeceği kadar güçlü, ikna ediciydi. Yalnız olmadığımı söyledim, Anne var dedim. Anlamıyorsun, dedi. Ne de olsa kimse inanmamıştı bize. Babamdan yardım istesek, ikimize de yalancı diyeceğinden emindi. Anne Babamızın değiştiğini, onlara güvenmemiz gerektiğini söyledim. Ardından da uçağa atladım ve kendimi sekiz bin kilometre öteye taşıdım.

Kız kardeşimin korkularını, etrafım muhteşem kütüphaneler, antik şapellerle çevrili, güvenli bir mesafeden kâğıda dökmek bende vicdan azabı yarattıysa da, bunu sadece tek bir satırda ele vermişim. O gece yazdığım son satırda: *Cambridge bu gece daha az güzel.*

ORTADOĞU ÇALIŞMALARI BÖLÜMÜNDE master programına kabul edilen Drew da benimle Cambridge'e gelmişti. Ona Audrey'yle aramızda geçen konuşmadan bahsettim. Ailemle ilgili içimi döktüğüm, sadece eğlenceli anekdotları değil, hakikati anlattığım ilk erkek arkadaşımdı o. Tabii bunların hepsi geçmişte kaldı, dedim. Ailem farklı artık. Ama bil diye söylüyorum. Çılgınca bir şeyler yapma ihtimalime karşı bana göz kulak ol diye.

İlk sömestr akşam yemekleri ve geç vakitlerde düzenlenen partilerle geçti, kütüphanede geçirilen daha da geç vakitlerle de noktalandı. Doktora programına kabul edilebilmek için özgün bir akademik araştırma üretmem gerekiyordu. Diğer bir deyişle, beş yılımı tarih okuyarak geçirdikten sonra şimdi bir şeyler yazmamı istiyorlardı.

Ama ne? Master tezim için okumalar yaparken on dokuzuncu yüzyılın büyük filozoflarında Mormon teolojisinin yankılarına rastlamış ve şaşırmıştım. Bundan danışmanım David Runciman'a söz ettim. "Proje senin projen," dedi. "Hiç kimsenin yapmadığı bir şeyi yapabilir, Mormonizmi sadece dini değil, entelektüel bir hareket olarak inceleyebilirsin."

Joseph Smith'le Brigham Young'ın mektuplarını yeniden okumaya başladım. Küçüklüğümde bir ibadet eylemi olarak okumuştum, şimdiyse farklı bir gözle okuyordum. Eleştirmen gözüyle değil ama mürit gözüyle de değil. Çokeşliliği doktrin olarak değil, sosyal politika olarak inceliyordum şimdi. Hem kendi amaçlarıyla hem de aynı döneme ait diğer hareketler ve teorilerle kıyaslayarak değerlendiriyordum. Radikal bir eylem yaptığım hissi içindeydim.

Cambridge'deki arkadaşlarım benim için bir çeşit aile olmuştu ve onlarla, Buck's Peak'te yıllar boyu yokluğunu çektiğim bir aidiyet duygusu yaşıyordum. Bu duygular yüzünden bazen kendimi lanetli hissediyordum. Bir kız kardeş, bir yabancıyı öz ağabeyinden fazla sevmemeli, diye düşünüyordum; hem ne çeşit bir evlat öğretmenini babasına tercih eder ki?

Ancak aksini hissetmeyi ne kadar arzulasam da, eve gitmek istemiyordum. Seçtiğim aileyi bana verilen aileye tercih ediyordum bu yüzden de Cambridge'de ne kadar mutlu olursam, Buck's Peak'e ihanet ettiğim hissi yüzünden mutluluğum o kadar kirleniyordu. O his benim fiziksel bir parçama dönüştü. Tadını dilimde, kokusunu nefesimde hissedebildiğim bir şeye...

Noel için Idaho'ya bilet aldım. Uçuştan önceki gece üniversitede ziyafet vardı. Bir arkadaşım yemek esnasında Noel şarkıları söyleyecek bir oda korosu oluşturmuştu. Koro haftalardır prova yapıyordu ama ziyafet günü soprano bronşitten hastalandı. Öğleden sonra telefonum çaldı. Arayan arkadaşımdı. "Lütfen bana şarkı söyleyebilen birini bildiğini söyle," dedi.

Yıllardır ilahi söylememiştim, söylediğimde de Babamın dinlemediği olmamıştı. Ancak bu telefondan birkaç saat sonra tüm salona hükmeden devasa Noel ağacının yukarısında, çatı kirişlerinin hemen yanındaki platformda, korodaki yerimi almıştım. Anın tadını sonuna dek çıkardım. Müziğin bir kez daha göğsümden yukarılara süzülmesinin verdiği hafifliğin hazzını yaşarken, bir yandan da Babam burada olsa, beni dinleyebilmek için üniversiteye ve onun tüm o sosyalizmine göğüs gerer miydi, diye düşündüm. Sanırım gererdi.

BUCK'S PEAK DEĞİŞMEMİŞTİ. Prenses karlara gömülse de, bacaklarını oluşturan derin hatları seçebiliyordum. Geldiğimde Anne mutfakta, tek eliyle yahni tenceresini karıştırıyor, diğeriyle telefondaki birine aslankulağının özelliklerini anlatıyordu. Babamın masası cihâlâ boştu. Annenin dediğine göre bodrum katında yatıyordu. Ciğerlerinde bir rahatsızlık vardı.

Arka kapıdan iri kıyım bir yabancı ayaklarını sürüyerek girdi. Ancak birkaç saniye sonra onun Luke olduğunu anladım. Sakalları öyle uzundu ki keçilerimize benzemişti. Sol gözü bembeyaz ve ölüydü. Birkaç ay önce boyatopu silahından yapılan atış yüzüne isabet etmişti. Odayı boylu boyunca geçti ve gelip sırtıma şaplak vurdu. Bense sağlam gözüne uzun uzun bakarak tanıdık bir şeyler aradım.

Kolundaki kabarık yara izini, Kesicinin eti ısırdığı yerdeki beş santim genişliğinde, eğik bir onay işaretini andıran izi görene dek de Luke olduğundan emin olamadım.* Karısı ve bir dolu çocuğuyla büyük ahırın arkasındaki karavanda yaşadığını, geçimini de Kuzey Dakota'daki petrol platformlarında çalışarak sağladığını söyledi.

Aradan iki gün geçti. Babam akşamları yukarı çıkıyor, Şapeldeki kanepelerden birine kurularak öksüre öksüre televizyon seyrediyor ya da Kutsal Kitap okuyordu. Bense günlerimi çalışarak, Anneye yardım ederek geçiriyordum.

Üçüncü akşam mutfak masasında bir şeyler okurken, Shawn'la Benjamin ayaklarını sürüyerek arka kapıdan girdiler. Benjamin Shawn'a kasabada atlattığı hafif bir trafik kazasının ardından salladığı yumruğu anlatıyordu. Şoförün karşısında dikilmek için kamyonetten inmeden önce tabancasını kotunun beline sıkıştırmıştı. "Herif neye bulaştığının farkında değil," dedi sırıtarak.

"O tür bir olaya ancak ahmaklar silah karıştırır," dedi Shawn.

"Kullanmayacaktım ki," diye mırıldandı Benjamin.

"O zaman alma yanına," dedi Shawn. "Kullanmayacağını ancak o zaman *bilirsin*. Yanına alırsan kullanabilirsin, bu işler böyle. Yumrukla başlayan kavga bir bakmışsın silahlı çatışmaya dönüşmüş."

Shawn sakin ve düşünerek konuşuyordu. Sarı saçları pis, uzun ve karmakarışıktı; yüzü kil rengi kirli sakalla kaplıydı. Gözleri yağ ve kirin altından, kül bulutu içindeki mavi alevler gibi parıldıyordu. Sözleri kadar yüz ifadesi de kendinden çok daha yaşlı bir adama aitti sanki; deli kanı durulmuş, huzuru bulmuş bir adama ait gibi.

Bana döndü. Bir süredir ondan uzak duruyordum ama o an artık haksızlık ediyormuşum gibi geldi. Adam değişmişti, değişmemiş gibi davranmak zalimlikti. Arabayla gezmek isteyip istemediğimi sordu, isterim dedim. Dondurma istiyordu, o yüzden milkshake aldık. Sohbet sakin ve huzurluydu, yıllar önce ağıldaki loş akşamlarda olduğu gibi. Bana ekibi Babamsız yönettiğinden, Peter'ın narin ciğerlerinden, ameliyatlarından ve geceleri taktığı oksijen tüpünden söz etti.

* Ben bunu Luke'un Kesiciyle çalışırken aldığı bir yaranın izi olarak hatırlıyorum ama bir çatı kazasının sonucu da olabilir.

Eve varmamıza az kalmıştı, Buck's Peak bir buçuk kilometre ötedeydi. Shawn birden direksiyonu kırdı ve araba buzda kaydı. Dönerken gaza bastı, tekerlekler patinaj yaptı ve araba yan yola sıçradı.

"Nereye gidiyoruz?" dedim ama yolun gittiği tek bir yer vardı.

Kilise karanlıktı, otopark bomboş.

Shawn alanda bir tur attıktan sonra arabayı girişin yakınına park etti. Kontağı kapadı, farlar söndü. Karanlıkta yüz hatlarını hayal meyal seçebiliyordum.

"Audrey'yle çok muhabbetin var mı?" dedi.

"Pek sayılmaz," dedim.

Rahatlamış gibiydi, ardından, "Yalancı bokun teki o Audrey," dedi.

Başımı çevirdim ve bakışlarımı, yıldızların ışığıyla aydınlanan kilise kulesine diktim.

"Kafasına sıkardım bir tane de," dedi vücudunun bana doğru kaydığını hissettim, "güzelim mermiyi beş para etmez bir kaltağa harcamak istemem."

Ona bakmamam mühimdi. Bakışlarımı kuleden ayırmadığım sürece bana dokunmayacağına inanır gibiydim. Gibi, diyorum çünkü bu inanca tutunurken bile ellerini boğazımda hissetmeyi bekliyordum. Hissedeceğimi biliyordum, hem de az sonra, ama beklemenin sihrini bozacak bir şey yapmaya cüret edemiyordum. O an için bir parçam, geçmişten beri inandığım gibi sihri bozanın, bozulmasına neden olanın ben olacağına inanıyordu. Sükûnet kırılıp paramparça olduğunda ve Shawn'un öfkesi bana hücum ettiğinde, onu tetikleyen şeyin, esas nedenin, benim yaptığım bir şey olduğunu bilecektim. Bir umut var bu tür batıl inançlarda; kontrolü elinde tuttuğun yanılsaması var.

Kıpırdamadan durdum; düşünmeden, hareket etmeden.

Kontak açıldı, motor çalışmaya başladı. Vantilatörden sıcak hava akmaya başladı.

"Film seyretmek ister misin?" dedi Shawn. Sesi doğaldı. Araba bir tur atıp yalpalayarak otoyola çıkarken, dünyanın fırıl fırıl dönüşünü izledim. "Bir film şimdi iyi gider," dedi.

Bugün bile beni kurtardığına inandığım, fiziğin o tuhaf büyüsünü bozmaktan korkarak, konuşmadan, hareket etmeden durdum. Shawn sessizliğimin farkında değildi. Buck's Peak'e giden son kilometreyi *Az Şey Bilen Adam*'ı izleyip izlememe üstüne neşeli, hatta neredeyse şen şakrak bir sohbetle geçirdi.

34. Bölüm

Varlıkların Mevcudiyeti

O GECE ŞAPELDE BABAMA YANAŞIRKEN PEK DE CESARET sergiler gibi bir halim yoktu. Keşif görevi olarak görüyordum rolümü. İstihbarat aktarmak, Shawn'un Audrey'yi tehdit ettiğini söylemek için oradaydım çünkü Babam bilirdi ne yapacağını.

Belki de orada olmadığım için sakindim, gerçek anlamda olmadığım için. Belki okyanusun öte yakasında, başka bir kıtada, kemerli bir taşın altında Hume okuyordum. Belki kolumun altına *Eşitsizlik Üzerine Söylev*'i sıkıştırmış, King's College'da koşturuyordum.

"Sana bir şey söylemem lazım Baba."

Shawn'un Audrey'yi vurmakla ilgili bir espri yaptığını ve tahminimce bunu da, Audrey davranışı yüzünden kendisiyle yüzleştiği için düşündüğünü söyledim. Babam dik dik baktı ve dudaklarının bulunduğu yerdeki deri sımsıkı gerildi. Anneye seslendi, Anne geliverdi. Ciddi bir hali vardı, neden gözlerime bakmadığını anlamıyordum.

"Tam olarak ne diyorsun sen?" dedi Babam.

O andan itibaren iş sorguya dönüştü. Shawn'un o veya bu şekilde şiddete eğilimli ya da manipülatif olduğunu her ileri sürüşümde Babam bağırdı: "Kanıtın nerede? Var mı bir kanıtın?"

"Günlüklerim var," dedim.

"Git getir, okuyacağım hepsini."

"Yanımda değil." Yalandı. Yatağımın altındalardı.

"Elinde kanıtın yoksa ne düşüneceğimi nereden bileyim ben?" Hâlâ bağırıyordu. Anne yüzünde çarpık bir gülümsemeyle kanepenin kenarına ilişti. Acı çekiyor gibiydi.

"Kanıta ihtiyacın yok ki," dedim. "Kendi gözlerinle gördün zaten. İkiniz de gördünüz."

Shawn'un hapiste çürüdüğünü görene dek mutlu olmayacağımı, Cambridge'den buraya ortalığı ateşe vermek için geldiğimi söyledi. Ağabeyimin hapse düşmesini istemediğimi ama bir çeşit müdahalenin de gerekli olduğunu söyledim. Anneye dönerek sesini sesime katmasını bekledim. Ama konuşmadı. Babam orada yokmuş gibi gözlerini yere dikmişti.

Bir an geldi ki onun konuşmayacağı, hiçbir şey demeden öylece oturacağı ve bu işte yalnız olduğum kafama dank etti. Babamı yatıştırmaya çalıştıysam da sesim titredi, çatladı. Az sonra feryat ederek ağlıyordum. Hıçkırıklar bir yerden, yıllardır hissetmediğim, varlığını unuttuğum bir yerimden püskürmeye başlamıştı. Midem bulandı.

Banyoya koştum. Baştan aşağı tir tir titriyordum.

Hıçkırıklarımı hızla bastırmam gerektiği için –aksi takdirde Babam tarafından asla ciddiye alınmazdım– eski yönteme başvurarak feryat figanı kestim: Aynada yüzüme uzun uzun bakarak ve her bir gözyaşı için onu azarlayarak. Öyle tanıdık bir süreçti ki içinden geçerken, geçmiş bir yıl boyunca özene bezene inşa ettiğim yanılsamayı dağıtıp yerle bir ettim. Sahte geçmiş, sahte gelecek; her ikisi de yok olup gitti.

Aynadaki yansımaya gözlerimi diktim. Suni meşe çerçeveli üçlü paneliyle ayna hipnotize ediciydi. Çocukluğumda, sonra kızlığımda, ardından yarı kadın yarı kız gençliğimde baktığım ayna hep aynıydı. Arkamda yine Shawn'un kafamı içine sokup orospu olduğumu itiraf edene dek çıkarmadığı klozet duruyordu.

Shawn beni serbest bıraktıktan sonra da kendimi bu banyoya kilitlediğim çok olmuştu. Panelleri yüzümü üç defa gösterene dek hareket ettirir, ardından her birine bakarak Shawn'un dediklerini,

bana dedirttiklerini düşünürdüm. Ta ki söylediklerim, acıyı durdurmak için edilmiş gelişigüzel şeyler olmaktan çıkıp gerçek hissi yaratmaya başlayana dek. İşte şimdi ben de hâlâ buradaydım, ayna da... Aynı yüz, aynı üç panelde tekrarlanıyordu.

Gelgelelim yüz aynı yüz değildi. Bu seferki daha yaşlıydı ve yumuşak, kaşmir bir kazağın tepesinde süzülüyordu. Her şeye rağmen haklıydı Dr. Kerry: Giysiler değildi bu yüzü, bu kadını farklı kılan. Yaşamın değiştirilemez olmadığına dair gözlerinin ardındaki, çenesinin duruşundaki bir şeydi; bir ümit, bir inanış ya da bir kanaat. Gördüğüm şeyin ne olduğunu tanımlayacak sözü bilmiyorum ama sanırım *inanç* gibi bir şeydi.

Kırılgan da olsa sakinliği yeniden yakalamıştım. Onu başımın üstünde dengelediğim bir tabak gibi özenle taşıyarak banyodan çıktım. Küçük, eşit adımlarla ağır ağır koridoru geçtim.

Şapele geldiğimde, "Ben yatmaya gidiyorum," dedim. "Yarın konuşuruz."

Babam sol elinde telefonla, masasında oturuyordu. "Şimdi konuşacağız," dedi. "Söylediklerini Shawn'a aktardım. Buraya geliyor."

ARKAMA BAKMADAN KAÇMAYI düşündüm. Shawn eve varmadan kendimi arabama atabilir miydim? Anahtarlarım neredeydi? Bilgisayarımı almam gerek, diye düşündüm, araştırmam orada. *Boşver onu*, dedi aynadaki kız.

Babam oturmamı söyledi ve oturdum. Kararsızlıktan felç olmuş halde ne kadar oturdum, bilmiyorum ama Fransız kapılar açılıp Shawn içeri girdiğinde hâlâ kaçacak vaktim var mı, diye düşünüyordum. O koca oda bir anda küçüldü. Başımı eğip ellerime baktım. Yukarı bakamıyordum.

Ayak sesleri duydum. Shawn odayı boylu boyunca geçmiş, kanepede yanıma oturmuştu. Kendisine bakmamı bekledi, bakmayınca uzanıp elimi tuttu. Bir gülün yapraklarını açar gibi nazikçe parmaklarımı açtı ve arasına bir şey koydu. Bıçağı henüz görmeden serinliğini hissettim, kırmızı sızıntı avucumu lekelemeden kanı sezdim.

Küçüktü; on üç, on beş santim boyunda ve çok ince. Demiri kızıl kızıl parlıyordu. Başparmağımla işaret parmağımı birbirine sürttüm, burnuma getirip kokladım. Metalik. Kesinlikle kan. Benim değil - bıçağı sadece elime tutuşturmuştu- ama kimin?

"Aklın varsa Kenim Ba'deşim," dedi Shawn, "bunu kendi üstünde kullanırsın. Çünkü öylesi, kullanmadığın takdirde sana yapacağım şeyden çok daha iyi olur."

"Hiç gerek yok buna," dedi Anne.

Ağzım açık Anneye, sonra Shawn'a baktım. Budala gibi görünmüş olmalıyım gözlerine ama tepki verecek kadar anlayamıyordum olanları. Acaba banyoya dönüp aynanın içine girsem de, öteki kızı, şu on altı yaşında olanı mı buraya göndersem, diye düşündüm. *O* altından kalkabilirdi bunun. Benim korktuğum gibi korkmazdı. İncindiğim gibi incinmezdi. Taştan bir varlıktı o, tensel bir yumuşaklığı olmayan. Beni nihayetinde bu yumuşaklığın -o yumuşaklığı sağlayan birkaç yıllık bir hayat sürmenin- kurtaracağını ise henüz anlayabilmiş değildim.

Bıçağa bakakaldım. Babam sözleri Anne tarafından onaylansın diye arada duraksayarak bir nutka başladı. Sesler duydum, aralarında benimki de vardı; tarihi bir salonda armonik sesler. Kahkahalar duydum, şişelerden konan şarabın çalkantısını, porselene değen tereyağı bıçaklarının çıngırtısını. Babamın söylediklerinin çok azını duydum ama her şeyi, okyanusun üstünden geçip üç gün batımı geriye giderek, koroda arkadaşlarımla şarkı söylediğim geceye aktarılışını, şimdi oluyormuşçasına hatırlıyorum, tamı tamına. *Uyuyakaldım herhalde*, diye düşündüm. *Çok şarap içtim. Noel hindisi ağır geldi.*

Rüya gördüğüme karar vererek, insan rüyada ne yaparsa onu yaptım: Bu tuhaf gerçekliğin kurallarını anlamaya ve kullanmaya çalıştım. Ailemi taklit eden garip gölgeleri aklın yoluna getirmeyi denedim, başaramayınca yalan söyledim. Sahte karakterler gerçekliği bükmüştü. Sıra şimdi bendeydi. Shawn'a Babama hiçbir şey demediğimi söyledim. "Babam nereden çıkardı, bilmiyorum," ve "Yanlış duydu herhalde," gibi şeyler söyledim. Algı dünyalarını

reddedersem kaybolup giderler diye ümit ediyordum. Bir saat sonra dördümüz kanepelerde oturmayı sürdürünce, nihayet fiziki ısrarlarını kabullendim. Gerçekten buradalardı, benim de burada olduğum gibi.

Ellerimdeki kan kurumuştu. Bıçak ben hariç herkes tarafından unutulmuş, halıda duruyordu. Bakmamaya çalışıyordum. Kimindi o kan? Ağabeyimi inceledim. Bir yerinde kesik yoktu.

Babam yeni bir nutka başlamıştı ve bu defa duyacak kadar orada mevcuttum. Küçük kızlara davetkâr görünmemeleri için erkeklerin yanında edepli davranışın öğretilmesi gerektiğini söyledi. Kız kardeşimin, en büyüğü altı yaşında olan kızlarında, edepsiz bazı alışkanlıklar fark etmişti. Shawn sakindi. Babamın bitmek bilmez monoton konuşmasıyla yavaş yavaş yatışmıştı. Dahası korunduğunu, haklı çıkarıldığını hissediyordu. Bu yüzden de nutuk nihayet sona erdiğinde bana, "Babama bu gece neler anlattın, bilmiyorum ama sırf yüzüne bakarak bile seni incittiğimi anlıyorum. Özür dilerim," dedi.

Birbirimize sarıldık. Her kavgadan sonra yaptığımız gibi kahkahalarla güldük. Ona her zamanki gibi, o *kızın* yapacağı gibi gülümsedim. Ama *o kız* burada değildi ve o gülümseme sahteydi.

ODAMA GİDİP KAPIYI kapadım, sessizce sürgüyü çektim ve Drew'u aradım. Panikten ne dediğim anlaşılmıyordu ama sonunda anladı. Evden gitmem gerektiğini, hemen şimdi çıkmamı, beni yarı yolda karşılayacağını söyledi. Yapamam, dedim. Şu an için ortalık sakin. Gecenin bir yarısı kaçmaya kalkarsam, neler olacağını bilmiyorum.

Yattım ama uyumak için değil. Sabah altıya kadar bekledim, sonra Anneyi mutfakta buldum. Arabayı Drew'dan ödünç almıştım; Anneye beklenmedik bir şey çıktığını, Drew'un Salt Lake'de arabasına ihtiyacı olduğunu söyledim. Bir iki güne dönerim, dedim.

Birkaç dakika sonra tepeden aşağı iniyordum. Otoyol görüş alanıma girmişti ki gözüme bir şey takıldı ve durdum. Shawn'un Emily ve Peter'la yaşadığı treylerdi bu. Treylerin birkaç adım ötesinde, kapının hemen yanında, karda kan lekesi vardı. Bir şey ölmüştü orada.

Sonradan Anneden ölenin, Shawn'un birkaç yıl önce satın aldığı Alman çoban köpeği Diego olduğunu öğrenecektim. Peter'ın çok sevdiği köpek, evin hayvanıydı. Babam aradıktan sonra Shawn dışarı çıkmış, oğlu birkaç adım ötede inlemeleri dinlerken köpeği doğrayarak öldürmüştü. Anne infazın benimle alakası olmadığını, Diego Luke'un tavuklarını öldürdüğü için mecburen yapıldığını söyledi. Tamamen tesadüftü, dedi.

Ona inanmak istedim ama inanmadım. Diego Luke'un tavuklarını bir yılı aşkındır öldürüyordu. Üstelik cins köpekti. Shawn beş yüz dolar ödemişti onun için. Kolaylıkla satabilirdi.

Ancak esas inanmama nedenim bıçaktı. Yıllar içinde Babamla ağabeylerimin, çoğunluğu başıboş dolaşan ve tavuk kümesinden uzak duramayan düzinelerce köpeği öldürdüğünü görmüştüm ama kimsenin bıçak kullandığını görmemiştim. Hızlı olması için onları başlarından ya da kalplerinden vururduk. Shawn ise bıçağı seçmişti, demiri başparmağından az büyük olan bir bıçağı. Bu ancak kıyımı deneyimlemek, kalp çarpmayı bıraktığı anda elinizden aşağı süzülen kanı hissetmek için seçeceğiniz bir bıçaktı. Bir çiftçinin, hatta bir kasabın bile kullanacağı türden bir bıçak değildi. Hiddet bıçağıydı.

SONRAKİ GÜNLERDE NELER oldu, bilmiyorum. Yüzleşmenin bileşenlerini -tehdit, inkâr, nutuk, özür- mercek altına yatırdığım şu an bile, onları bağdaştırmakta zorlanıyorum. Olayı haftalar sonra değerlendirdiğimde, bin ayrı hata yaptığımı, kendi ailemin kalbine bin ayrı bıçak sapladığımı düşündüm. Ancak sonraları anlayabildim, nasıl bir hasar olursa olsun, o gece verilen hasarın, sadece benim tarafımdan verilmemiş olabileceğini. Anında görmem gereken şeyi ise ancak bir yıl kadar sonra fark edebildim: Anne, Babamla yüzleşmemişti, Babam da Shawn'la yüzleşmemişti. Babam, Audrey'yle bana yardım sözü hiç vermemişti. Anne yalan söylemişti.

Şimdi Annenin sözlerini düşündüğümde, ekranda sihirle belirişlerini anımsadığımda, bir ayrıntı her şeyin önüne geçiyor: Anne Babamı bipolar olarak tanımlamıştı. Bu benim şüphelendiğim

rahatsızlıktı. Benim *sözümdü* o, Annenin değil. O zaman düşünüyorum da, belki Babamın iradesini her daim kusursuzca yansıtan Anne, o gece de sadece benim irademi yansıtmıştı.

Hayır, diyorum sonra kendi kendime. Onun sözleriydi onlar. Onun olsun olmasın, beni öylesine rahatlatıp iyileştiren sözlerin içi boştu. İnançtan yoksunlardı demiyorum ama içtenlik bir mevcudiyet katamamıştı onlara. Ve bambaşka, daha güçlü dalgalar süpürüp götürmüştü hepsini.

35. Bölüm

Güneşin Batısı

DAĞDAN VALİZLERİMİ YARIM YAMALAK TOPLAYARAK KAÇtım ve geride kalan hiçbir şeyi sonradan almadım. Salt Lake'e gidip bayramın geri kalanını Drew'la geçirdim.

O geceyi unutmaya çalıştım. On beş yıldır ilk defa günlüğümü kapatıp kaldırdım. Günlük tutmak düşünmeyi gerektiriyordu, bense hiçbir şey düşünmek istemiyordum.

Yılbaşından sonra Cambridge'e döndüm ama arkadaşlarımdan uzak durdum. Yerin titrediğini görmüş, ön sarsıntıları hissetmiştim. Şimdi araziyi tümden dönüştürecek sismik olayı bekliyordum. Nasıl başlayacağını biliyordum. Shawn, Babamın telefonda söylediklerini düşünecekti ve inkârımın –Babamın beni yanlış anladığı iddiamın– yalan olduğunu önünde sonunda fark edecekti. Gerçeği kavradığında belki bir saatliğine kendinden nefret edecekti. Sonra o nefreti bana aktaracaktı.

Olay gerçekleştiğinde martın başıydı. Shawn bana bir e-posta gönderdi. İçinde ne bir selam vardı ne de bir mesaj. Sadece Kutsal Kitap'tan, Matta'da yer alan bir bölüm ve kalın harflerle ayrıştırılmış bir satır: *Sizi engerekler soyu! Kötü olan sizler, nasıl iyi sözler söyleyebilirsiniz?* Bu sözler kanımı dondurdu.

Shawn bir saat sonra aradı. Sesi normaldi. Yirmi dakika kadar

Peter'dan, ciğerlerinin düzelmeye başladığından konuştuk. Sonra, "Bir karar vermem gerekiyor, senden tavsiye istiyorum," dedi.

"Tabii."

"Bir türlü karar veremiyorum," dedi. Duraksadı, ben de bağlantı koptu belki diye düşündüm. "Seni acaba kendim mi öldürsem, yoksa birini mi tutsam?" Cızırtılı bir sessizlik oldu. "Uçuş masraflarını da düşününce, birini tutmak daha ucuza gelir, diyorum."

Anlamamış gibi yaptım ama bu onu daha da saldırganlaştırdı. Artık hakaretler yağdırıyor, hırlıyordu. Yatıştırmaya çalışsam da, nafile. Nihayet birbirimizi gerçek anlamda görüyorduk. Telefonu yüzüne kapadım, yine aradı. Sonra yine ve yine. Her defasında aynı şeyleri tekrar ediyor, arkamı kollamamı, suikastçının peşimde olduğunu söylüyordu. Anne Babamı aradım.

"Ciddi söylememiştir," dedi Anne. "Hem zaten öyle bir parası yok."

"Mesele o değil," dedim.

Babam kanıt istiyordu. "Telefonu kaydetmedin mi?" dedi. "Nereden bileyim ben ciddi olduğunu?"

"Beni kanlı bıçakla tehdit ettiği zamanki gibiydi sesi," dedim.

"Eh, o zaman da ciddi değildi zaten."

"Mesele o değil," dedim yine.

Telefonlar nihayet kesildi ama Anne ve Babam bir şey yaptığı için değil. Shawn beni hayatından çıkardığı için. Karısı ve çocuğundan uzak durmamı, cehennem olup kendisine de yanaşmamamı söyleyen bir mesaj yazdı. Uzun bir e-postaydı, binbir suçlama ve kin kusmayla dolu. Ancak sonlara doğru kederli bir havaya bürünüyordu. Erkek kardeşlerini sevdiğini, onların tanıdığı en iyi adamlar olduğunu söylüyordu. İçlerinde en çok seni sevmiştim ama sen başından beri sırtımdan bıçakladın beni.

Ağabeyimle ilişkiyi keseli yıllar olmuştu ama bunu yitirmek, aylar öncesinden bilsem bile beni sersemletti.

Anne ve Babam ağabeyimin beni hayatından çıkarmakta haklı gerekçeleri olduğunu söylediler. Babam benim histerik olduğumu, hafızama güvenilemeyeceği gayet barizken düşüncesiz suçlama-

larda bulunduğumu söyledi. Anne öfkemin gerçek bir tehdit teşkil ettiğini ve Shawn'un ailesini korumaya hakkı olduğunu söyledi. Shawn'un Diego'yu öldürdüğü geceyi kastederek, "Senin o geceki öfken," dedi telefonda, "Shawn'un gelmiş geçmiş halinin iki katı tehlikeliydi."

Gerçeklik somutluğunu yitirip eridi. Yer ayaklarımın altından kaydı ve beni, evrenin tabanındaki bir deliğe akan kumlar gibi fırıl fırıl döndürerek, aşağılara çekti. Anneyle bir sonraki konuşmamızda o bıçağın asla tehdit amaçlı olmadığını söyledi. "Shawn seni rahatlatmaya çalışıyordu," dedi. "Bıçağı *kendisi* tutsa korkacağını bildiği için sana verdi." Bundan bir hafta sonra ortada bıçak falan olmadığını söyledi.

"Seninle konuşurken," dedi, "gerçekliğin öyle çarpılmış ki sanki orada olmayan biriyle konuşuyorum."

Hak verdim. Tamı tamına dediği gibiydi.

O YAZ PARİS'TE araştırma için burs kazandım. Drew da benimle geldi. Dairemiz Lüksemburg Bahçeleri'nin yakınında, altıncı bölgedeydi. Buradaki hayatım yepyeni ve elimden geldiğince klişeleştirilmiş bir hayattı. Şehrin en çok turist barındıran yerleri ilgimi çektiği için kendimi merkeze atabiliyordum. Telaşa dayalı bir unutma şekliydi bu. Tüm yazı o arayışla geçirdim: Kendimi gezginler arasında kaybetme, tüm kişilik ve karakteri, tüm geçmişi silip atma fırsatını yakalama. Dolayısıyla şehirdeki bir cazibe odağı ne kadar inceliksiz ve yüzeyselse, o kadar ilgimi çekiyordu.

Paris'e geleli birkaç hafta olmuştu ki bir öğleden sonra, Fransızca dersi dönüşünde, e-postalarıma bakmak için bir kafeye uğradım. Kız kardeşimden mesaj vardı.

Babam onun evine gitmişti –bu kısmı hemen anladım– ama tam olarak neler olduğunu anlamak için mesajı birkaç defa okumam gerekti. Babamız Shawn'un, İsa'nın Kefareti'yle arındırıldığına, artık bambaşka bir insan olduğuna yemin etmişti. Audrey'yi geçmişi bir daha ortaya sürmesi halinde tüm ailemizin mahvolacağı yönünde

uyarmıştı. Audrey'yle benim Shawn'u affetmemiz Rab'bin buyruğuydu. Etmezsek asıl büyük günahı biz işlemiş olacaktık.

Bu görüşmeyi kafamda kolayca canlandırabiliyordum; Babamın kardeşimin karşısında otururken taşıdığı o ağırlığı, sözlerindeki huşu ve kudreti.

Audrey Babama Kefaret'in kudretini uzun zaman önce kabul ettiğini ve ağabeyini bağışladığını söylemişti. Kendisini benim kışkırttığımı, içindeki bir öfkeyi uyandırdığımı söylüyordu şimdi. İnançla Rab'bin yanında yürümek yerine, Şeytan'ın krallığına, korkuya teslim olduğum için ihanet etmiştim ona. Tehlikeli olduğumu söylüyordu, çünkü o korku yönetiyordu beni ve Korkunun Babası İblis.

Böyle bitiriyordu mektubu kardeşim; evinde istenmediğimi, hatta benim yanımda onu etkime yenik düşmekten koruyacak biri yoksa, telefon dahi etmememi söylüyordu. Bunu okuyunca kahkaha attım. Durum çarpıktı, evet, ama kaderin cilvesinden de yoksun değildi: Bundan daha birkaç ay önce Audrey, çocukların olduğu yerde Shawn'un gözetim altında tutulması gerektiğini söylemişti. Şimdi onca çabamızdan sonra gözetim altında tutulması gereken ben olmuştum.

KIZ KARDEŞİMİ KAYBEDİNCE AİLEMİ kaybettim.

Babamın Audrey'ye yaptığı ziyareti ağabeylerime de yapacağını biliyordum. Peki, ona inanacaklar mıydı? İnanacaklarını düşünüyordum. Ne de olsa Audrey'den teyit alınmıştı. Benim inkârlarım anlam taşımayacak, bir yabancının zırvaları sayılacaktı. Fazla ileri gitmiş, çok şeyi değiştirmiştim. Kız kardeşleri olarak hatırladıkları, dizi yaralı kızla çok az benzerliğim kalmıştı.

Babamla kız kardeşimin benim adıma yaratmaya başladığı geçmişe baskın çıkma ümidim çok zayıftı. Anlattıkları önce ağabeylerimi ele geçirecekti, sonra diğer akrabaları, kuzenleri ve tüm vadiyi. Bütün bir soyu kaybetmiştim, hem de ne uğruna?

Bu ruh hali içindeyken bir mektup daha aldım: Harvard'dan misafir araştırmacı bursu kazanmıştım. O güne dek hiçbir haberi böyle

umursamazlıkla karşıladığımı hatırlamıyorum. Benim gibi hurda yığınından çıkmış cahil bir kızın orada çalışma hakkı kazanması karşısında minnetle sarhoş olmam gerekiyordu ama o coşkuyu içimde bulamıyordum. Eğitimimin bana nelere mâl olabileceğini düşünmeye ve buna içerlemeye başlamıştım.

AUDREY'NİN MEKTUBUNU OKUDUKTAN sonra geçmişte bir kayma oldu. Onunla olan anılarımla başladı her şey. Anılar dönüşüm geçirdi. Çocukluğumuzun birlikte geçen herhangi bir parçasını, şefkat dolu ya da esprili anları, eskiden ben olan o küçük kızla, o olan küçük kızı anımsadığımda, anı bir anda değişiyor, lekeleniyor, çürümeye başlıyordu. Geçmiş şimdi kadar kansızlaşıp cansızlaşıyordu.

Değişim ailemin diğer üyeleriyle de tekrarlanmaya başladı. Onlara ait anılarım giderek meşum, itham edici bir çehreye büründü. Anılardaki eskiden ben olan kız çocuğu ben olmayı bıraktı ve başka bir şeye, tehditkâr, insafsız bir şeye dönüştü. Onları tüketecek bir şeye.

Bu canavar çocuk bana bir ay kadar musallat olduktan sonra onu defetmenin bir mantığını buldum: Aklımı yitirmiş olmalıydım. Aklımı yitirdiysem, her şey bir şekilde akla yatkın hale gelebiliyordu. Yitirmediysem, hiçbir şey gelmiyordu. Tahripkâr bir mantıktı bu. Aynı zamanda da rahatlatıcı. Kötü değildim ben; hastaneliktim.

O noktadan sonra her durumda başkalarının muhakemesine güvenir oldum. Drew bir şeyi benden farklı hatırlıyorsa, anında teslim oluyordum. Hayatımızın gerçeklerini anlatma konusunda sırtımı ona yaslamaya başladım. Bir arkadaşı geçen hafta mı, önceki hafta mı gördük veya en sevdiğimiz krepçi kütüphanenin mi yanındaydı, müzenin mi, gibi konularda kendimden şüphe etmekten zevk alıyordum. Bu önemsiz bilgileri ve onları kavrama yetimi sorgulamak, hatırladığım herhangi bir şeyin belki de hiç yaşanmadığından şüphe etme olanağı sunuyordu bana.

Günlüklerim sorun teşkil ediyordu. Anılarımın yalnızca anı olmadığını, onları kaydettiğimi, siyah-beyazın içinde var olduklarını

biliyordum. Bu da tek kusurun belleğimde olmadığını gösteriyordu. Kuruntu daha derinlere, zihnimin özüne iniyordu. Orası, yaşanma anında kurmacayı yaratıyor, sonra da kurguyu kaydediyordu.

Bunu izleyen ay boyunca bir delinin hayatını yaşadım. Güneşe bakıyor, yağmur sanıyordum. Gördüğümü gördüklerini insanlara doğrulatmak için amansız bir arzu duyuyordum. Bu kitap mavi mi, diye sormak istiyordum. Şu adam uzun boylu mu?

Bu şüpheciliğin uzlaşmaz bir kuşkusuzluğa dönüştüğü zamanlar da oluyordu. Kimi günler akıl sağlığımdan ne kadar çok şüphe edersem, kendi anılarımı, kendi "doğrumu" o kadar büyük bir feveranla, olası tek doğru olarak savunuyordum. Shawn vahşiydi, tehlikeliydi, Babam da onun koruyucusu. Konuyla ilgili başka herhangi bir fikir işitmeye katlanamıyordum.

Böyle anlarda aklımın yerinde olduğunu düşünebilmek için hararetle bir neden arıyordum. Bir kanıt. Hava gibi, su gibi ihtiyaç duyuyordum buna. Bir gün Erin'e, Shawn'un Sadie'den önce ve sonra çıktığı ve on altı yaşımdan beri görmediğim kadına yazdım. Hatırladıklarımı sayıp döktüm ve açık bir dille deli olup olmadığımı sordum. Anında cevap vererek olmadığımı söyledi. Kendime güvenmeme yardım etmek için anılarını benimle paylaştı; Shawn'un ona orospu diye bağırışını. Bu kelimeyle beynimden vurulmuşa döndüm. Erin'e onun *bana kullanılan* kelime olduğundan söz etmemiştim.

Bir hikâye daha anlattı. Bir gün Shawn'un bir sözüne karşılık verdiğinde –çok azıcık ama, diyordu, davranışlarından yargılanıyormuş gibi– Shawn onu tuttuğu gibi kendi evinden dışarı fırlatmıştı. Erin başını tuğla duvara vurmuştu. Öyle sert vurmuştu ki öleceğini sanmıştı. Ardından Shawn'un elleri boğazına kenetlenmişti. *Şansım vardı*, diyordu Erin. *Boğazımı sıkmasına fırsat kalmadan bağırmaya başladım da dedem duyup vaktinde yetişti. Ama gözlerinde gördüğüm şeyin ne olduğunu biliyorum.*

Erin'in mektubu gerçekliğe sabitlenmiş bir korkuluk gibiydi, beynim dönmeye başladığında uzanıp tutunabileceğim bir korkuluk. Ta ki onun da benim kadar deli olabileceği aklıma gelene kadar. O da arızalı besbelli, dedim kendime. Yaşadığı onca şeyden sonra

nasıl güvenebilirim ki anlattıklarına? Bu kadına itimat edemezdim çünkü psikolojik yaraların ne kadar sakatlayıcı olduğunu herkesten iyi biliyordum. Bu yüzden de başka bir kaynaktan tanıklık ifadesi arayışına geçtim.

Aradığım şeyi dört yıl sonra, şans eseri bulacaktım.

Araştırma için Utah'a gittiğimde, soyadımı duyduğu zaman tüyleri diken diken olan genç bir adamla tanışacaktım.

"Westover," diyecekti çehresi kararak, "Shawn'la bir akrabalığın var mı?"

"Ağabeyim olur."

"Eh, son gördüğümde o *ağabeyini*," diyecekti son kelimeyi tükürür gibi söyleyerek, "iki elini kuzenimin boğazına dolamış, kafasını duvara vuruyordu. Dedem yetişmese öldürecekti kızı."

İşte buyurun. Bir tanık. Tarafsız bir ifade. Ne var ki bunu duyduğumda, artık duymaya ihtiyacım kalmamıştı. Kendinden şüphe etme hunması uzun zaman önce kaybolmuştu. Belleğime sonuna dek güveniyor değildim ama başkalarınınkine güvendiğim kadar güveniyordum, bazılarınınkindense fazla güveniyordum.

36. Bölüm

Dönüp Duran Dört Uzun Kol

HARVARD'IN BAHÇESİNDE VALİZİMİ ÇEKİŞTİREREK YÜRÜdüğümde, güneşli bir eylül ikindisiydi. Kolonyal mimarisi, Cambridge'in Gotik kulelerine kıyasla yabancı geliyordu ama bir yandan da sade ve gösterişsizdi. Widener adı verilen merkezi kütüphane hayatımda gördüğüm en büyük kütüphaneydi, öyle ki bir an için son bir yılda yaşadıklarımı unutup hayranlıkla yukarılara baktım.

Odam hukuk fakültesi yanındaki lisansüstü öğrencilerin kaldığı yatakhanedeydi. Küçük ve mağaramsı bir odaydı; karanlık, nemli, soğuk, kül rengi duvarlı ve kurşuni soğuk fayanslı. İçeride olabildiğince az vakit geçirmeye çalıştım. Üniversite yeni bir başlangıç sunuyor gibiydi, ben de kabul etmeye niyetliydim. Alman idealizminden sekülarizm tarihine ve hukuk etiğine dek programıma sıkıştırabildiğim her dersi aldım. Fransızcamı geliştirmek için haftalık bir çalışma grubuna katıldım, örgü öğrenmek için başka bir gruba. Lisansüstü eğitim birimi karakalem çizim için ücretsiz kurs veriyordu. Ömrümde resim yapmadığım halde ona da katıldım.

Okumaya başladım; Hume, Rousseau, Smith, Godwin, Wollestonecraft ve Mill. Kendimi onların dünyasında, onların çözmeye

çalıştığı problemler arasında kaybettim. Aileyle ilgili fikirlerini saplantı haline getirdim; insanın akrabaya karşı özel sorumluluklarını, bir bütün olarak topluma karşı sorumluluklarıyla tartması gerektiği gibi fikirler... Sonra Hume'un *Ahlak İlkeleri*'nden yakaladığım ipliкçikleri, Mill'in *Kadınların Köleleştirilmesi*'nde bulduğum liflerle dokuyarak yazmaya başladım. İyi bir çalışmaydı, yazarken biliyordum, bitirdiğimde kaldırıp bir kenara koydum. Doktora tezimin ilk bölümünü tamamlamıştım.

Bir cumartesi sabahı resim dersinden dönüşte Anneden e-posta geldiğini gördüm. Harvard'a geliyoruz, diyordu. Şaka yaptığından şüphe etmeden, son satırı en az üç defa okudum. Babam seyahat etmezdi -annesini ziyaret ettiği Arizona dışında bir yere gittiğini bilmezdim- dolayısıyla şeytanın ele geçirdiğine inandığı kızını görmek için ülkenin bir ucundan diğerine uçacağı fikri gülünçtü. Sonra anladım: Beni kurtarmaya geliyordu. Anne uçuşu ayırttıklarını, yatakhanede benimle kalacaklarını söylüyordu.

"Otel ister misiniz?" dedim. İstemiyorlardı.

BİRKAÇ GÜN SONRA internetten, yıllardır kullanmadığım eski bir sohbet programına giriş yaptım. Neşeli bir müzik çaldıktan sonra isimlerden biri griden yeşile döndü. *Charles çevrimiçi*, yazıyordu. Sohbeti kimin başlattığından ya da telefona geçmeyi kimin teklif ettiğinden emin değilim. Bir saat kadar konuştuk. Vaktin nasıl geçtiğini anlamadım.

Nerede okuduğumu sordu; cevabı duyunca, "Harvard mı! Vay canına!" dedi.

"Kimin aklına gelirdi, değil mi?" dedim.

"Benim," dedi ki doğru söylüyordu. O beni hep öyle görmüştü, ortada henüz bir neden yokken bile.

Üniversiteden sonra neler yaptığını sordum, gergin bir sessizlik oldu. "İşler planladığım gibi gitmedi," dedi. Mezun olmamıştı. İkinci sınıfta, oğlu doğduktan sonra karısı hastalandığı ve faturalar dağ gibi biriktiği için okulu bırakmıştı. Wyoming'deki petrol

platformlarında işe girmişti. "Güya birkaç aylığına diye başladım ama geçen yıldı bu dediğim."

Shawn'dan, onu nasıl kaybettiğimden, ailemin geri kalanını da kaybetme yolunda ilerlediğimden söz ettim. Susup dinledi, sonra sesli bir soluk verip, "Onlardan belki de vazgeçmen gerektiğini hiç düşündün mü?" dedi.

Düşünmemiştim, bir kere bile. "Kalıcı bir şey değil bu," dedim. "Düzeltebilirim."

"Ne garip değil mi, insan bu kadar değiştiği halde söyledikleri hâlâ on yedi yaşımızdaki gibi gelebiliyor kulağa," dedi.

ANNE İLE BABAM YAPRAKLARIN rengi dönerken, kampüsün en güzel zamanında, sonbaharın kırmızılarıyla sarıları kolonyal kiremidin bordosuyla karışmaya başladığında geldi. Babam taşralı ağzı, kot gömleği ve her daim yoldaşı NRA kepiyle normalde de Harvard'da yabancı kaçardı ama üstüne yara izleri eklenince söz konusu etki iyice artıyordu. Patlamadan sonraki yıllar içinde onu defalarca gördüğüm halde ancak Harvard'a gelip buradaki hayatımın içine yerleştiğinde kendini ne kadar şekilsizleştirdiğini fark edebildim. Bu farkındalık bana başkalarının gözü üzerinden geldi; Babam sokakta yanlarından geçtiğinde yüzleri değişen, dönüp bir daha bakan yabancılar üzerinden. O zaman ben de ona bakıyor ve çene derisinin ne kadar gergin ve plastiğimsi olduğunu, dudaklarının doğal yuvarlaklıktan ne kadar yoksun olduğunu, yanaklarının iskeletimsi denebilecek bir açıyla ne kadar çöktüğünü fark ediyordum. Bir şeyleri işaret etmek için sık sık kaldırdığı sağ eli yumrulu, kıvrıktı ve Harvard'ın Nuh nebiden kalma kule ve sütunlarının fonunda o ele baktığımda bana efsanevi bir yaratığın pençesi gibi görünüyordu.

Babam üniversiteye fazla ilgi göstermeyince onu şehre götürdüm. Trene nasıl bineceğini, kartını bölmeye nasıl sokup döner bölmeden nasıl geçeceğini öğrettim. Muhteşem bir teknolojiymiş gibi kahkahalarla güldü. Metroda bindiğimiz vagondan evsiz biri geçti ve insanlardan birer dolar istedi. Babam ona gıcır gıcır bir ellilik uzattı.

"Boston'da böyle devam edersen, beş kuruşun kalmaz," dedim.

"Sen öyle san," dedi göz kırparak. "İşler tıkırında. Harcayabileceğimizden çok paramız var!"

Bünyesi zayıf olduğundan hemen yatağa düştü. Satın aldığım şişme yatağı Anneye verdim. Ben de fayans zeminde uyudum. İkisi de yüksek sesle horladığından, gece hiç uyumadım. Güneş nihayet doğduğunda, Anne ve Babam mini buzdolabımı yağmalayıp bir yandan kısık sesle beni tartışırken, gözlerim kapalı, ağır ve derin nefesler alarak yatmaya devam ettim.

"Rab'bim bana tanıklık beyanını emretti," dedi Babam. "Hâlâ Rab'be döndürebiliriz onu."

Onlar beni yeniden nasıl döndüreceklerini planlarken, ben de buna nasıl izin vereceğimi planlıyordum. Teslim olmaya hazırdım, şeytan çıkarma işlemini gerektirse bile. Bir mucize fena olmazdı mesela. İnandırıcı bir "yeniden doğum" sahneleyebilsem, geçen yıl söyleyip yaptığım her şeyden kendimi ayırabilirdim. Hepsini geri alabilirdim, İblis'i suçlar, yeni bir sayfa açardım. Yepyeni ve temizlenmiş bir kul olarak, ne kadar saygınlık kazanacağımı hayal ettim. Ne kadar sevileceğimi. Tek yapmam gereken, kendi anılarımın yerine onlarınkini koymaktı; o zaman ailem benim olacaktı.

Babam Palmyra, New York'taki Kutsal Koruluğu ziyaret etmek istedi; Joseph Smith'e göre Rab'bin kendisine göründüğü ve gerçek kiliseyi kurma emrini verdiği yer. Araba kiraladık ve altı saat sonra Palmyra'ya giriş yaptık. Koruluğun yakınında, otoyoldan uzakta, tepesinde melek Moroni'nin altın rengi heykelini taşıyan, ışıltılı bir mabet vardı. Babam arabayı yanaştırdı ve benden mabet toprakları üstünden geçmemi istedi. "Mabede dokun," dedi. "Kudreti seni arındıracaktır."

Yüzünü dikkatle inceledim. Gergin bir ifadesi vardı; ciddi, çaresiz. Tüm varlığıyla o mabede dokunmamı ve kurtuluşa ermemi istiyordu.

Babam da, ben de mabede bakıyorduk. O Rab'bi görüyordu, ben bir graniti. Birbirimize baktık. O lanetlenmiş bir kadın gördü; ben inançları yüzünden kelimenin tam anlamıyla şekli bozulmuş, kaçık bir ihtiyar. Yine de muzaffer bir ihtiyar. Sancho Panza'nın

sözleri geldi aklıma: *Maceraperest bir şövalye, yenilgiye uğrayan, sonra da kendini bir imparator olarak bulan kişidir.*

O anı şimdi düşündüğümde görüntü önce bulanıklaşıyor, sonra yeniden belirginleşerek, at üstünde hayali bir savaşa koşan, gölgelere saldıran, kılıcıyla havayı yaran coşkun bir şövalyeye dönüşüyor. Çenesi kaskatı, sırtı dümdüz. Bakışları inançtan çakmak çakmak, düştüğü yeri yakan kıvılcımlar fırlatıyor. Anne bana sönük, inanmaz bir bakış fırlatıyor ama Babam ona döndüğünde ikisi tek fikir oluyorlar ve birlikte yel değirmenlerine saldırıyorlar.

Araziyi boydan boya geçtim, elimi mabet taşına koydum. Gözlerimi yumdum ve bu basit hareketin Anne Babamın duasını ettiği mucizeyi yaratabileceğine inanmaya çalıştım. Tek yapmam gereken, kutsal emanete dokunmaktı, ardından Her Şeye Gücü Yeten'in kudretiyle tüm yanlışlar düzelecekti.

Arabaya döndüm. "Haydi, gidelim," dedim.

Hayatın kendisi meczup gibi görünürken, deliliğin nerede olduğunu kim bilebilir?

Sonraki günlerde bu pasajı her yere yazdım; şuursuzca, takıntıyla. Şimdi bu cümleyi, o dönemde okuduğum kitaplarda, ders notlarımın arasında, günlüğümün kenarlarında buluyorum. Bir mantraydı o. İnanmaya azmediyordum buna; doğru olduğunu bildiğim şeyle, yanlış olduğunu bildiğim şey arasında gerçek bir fark olmadığına... Anne Babamın sevgisini kazanabilmek için yapmayı planladığım şeyin, kendi doğru-yanlış algımdan, gerçeklik algımdan, aklıselimin ta kendisinden feragat etmenin, yine de onurlu bir yanı olduğuna inanmaya çalışıyordum. Onlar uğruna, karşımda sadece yel değirmeni de görsem, zırhları kuşanıp devlere saldırabileceğimi düşünüyordum.

Kutsal Koruluk'a girdik. Biraz ilerleyip ağaçlardan bir kubbenin altında kendime bir bank buldum. Tarihle dolup taşan, harika bir ormandı. Atalarımın Amerika'ya geliş nedeniydi. Bir dal çatırdadı, Anne ve Babam göründü. İki yanıma geçip oturdular.

Babam iki saat boyunca konuştu. Meleklerle iblislerin gözüne göründüğünü beyan etti. Kötülüğün cismani tezahürlerini görmüş, İsa Mesih tarafından ziyaret edilmişti; tıpkı eskilerin peygamberleri

gibi, tıpkı Joseph Smith'in bu korulukta ziyaret edilişi gibi. İnancı artık bir inanç değildi, eksiksiz bir bilgiydi.

Eli omzumda, "Sen İblis tarafından ele geçirildin," dedi. "Odana girdiğim anda hissettim bunu."

Yatakhane odamı düşündüm; kasvetli duvarları, soğuk fayansları, ama aynı zamanda Drew'un gönderdiği çiçekleri ve Zimbabve'den bir arkadaşımın köyünden getirdiği duvar halısını.

Anne bir şey söylemedi. Gözleri nemli, dudakları büzülmüş, toprağa bakıp durdu. Babam tepki vermem için beni dürttü. Derinlere uzanarak, duymak istediği sözleri aranarak kendimi yokladım ama içimde değillerdi. Henüz değillerdi.

Harvard'a dönmeden önce Anne Babamı Niagara Şelaleleri'ne uğramaya ikna ettim. Arabanın içinde ciddi bir hava hâkimdi. İlk başlarda önerimden pişmanlık duysam da, Babam şelaleyi gördüğü anda dönüştü, havası değişti. Yanımda fotoğraf makinesi vardı. Babam bu aletlerden oldum olası nefret ederdi ama benimkini görünce heyecandan gözleri ışıldadı. "Tara! Tara!" diye bağırıyordu, Anneyle önümüzden koşarak. "Kendini bu açıdan çeksene. Çok güzel değil mi!" Birlikte bir anı yarattığımızın farkındaydı sanki, sonradan ihtiyaç duyabileceğimiz güzel bir anı. Belki de kendi duygularımı ona yansıtıyorum çünkü benim hissiyatım böyleydi. *Bugüne ait, koruluğu unutmamı sağlayabilecek fotoğraflarımız oldu*, yazmıştım günlüğüme. *Babamla mutlu bir fotoğrafımız var. Böyle bir şeyin mümkün olduğunu gösteren bir kanıt.*

HARVARD'A DÖNDÜĞÜMÜZDE ONLARA, otele geçerlerse parasını ödemeyi teklif ettim. Reddettiler. Bütün bir hafta yatakhane odamda ayaklarımız birbirine dolandı. Babam her sabah üstünde küçük beyaz bir havluyla merdivenleri güç bela tırmanarak ortak duşa gitti. BYU'da olsak utanırdım ama Harvard'da aldırmıyordum. Utanma duygusunu aşmıştım. Ne önemi vardı onu kimin gördüğünün, Babamın görenlere ne dediğinin veya insanların nasıl şoke olduğunun? Benim için önemli olan *onun* fikriydi, kaybetmekte olduğum kişinin.

Son geceleri gelmişti ama benim yeniden doğuşum hâlâ gerçekleşmemişti.

Anne ile birlikte ortak mutfakta sağa sola koşturarak etli patatesli güveç yaptık, tepsilerle odaya getirdik. Babam sessizce tabağını inceledi, tek başınaymış gibi. Anne yemekle ilgili birkaç gözlemden sonra gergin bir kahkaha attı ve sustu.

Yemek bitince Babam bir armağanının olduğunu söyledi. "Buraya gelme sebebim buydu," dedi. "Sana rahip takdisi sunmak."

Mormonizm'de rahiplik, yeryüzünde Rab'bin amellerini gerçekleştirme kudretidir; nasihat verme, hastaları iyileştirme, iblisleri def etme gibi. Erkeklere verilir. Beklenen an gelip çatmıştı: Takdisi kabul edersem Babam beni arındıracaktı. Ellerini başıma koyacak ve söylediklerimi bana söyleten, kendi ailemde istenmememe neden olan kötülüğü içimden kovacaktı. Bana düşen tek şeyse, teslim olmaktı. Beş dakikada her şey bitecekti.

Kendimi "hayır" derken duydum.

Babam ağzı açık, hayretle baktı, ardından yine tanıklık beyanlarına başladı; Rab ile ilgili değil, Anne ile ilgili. Bitkilerin Rab'den gelen ilahi bir çağrı olduğunu söyledi. Ailemizin başına gelen her şey, her yaralanma, her ölümden dönüş, seçildiğimiz ve özel olduğumuz içindi. Rab tüm bunları Sağlık Kurumu'nun geçersizliğini ifşa etmemiz ve kendi kudretine tanıklık etmemiz için planlamıştı.

"Luke'un bacağını yakışını hatırlıyor musun?" dedi, unutmam mümkünmüş gibi. "Rab'bin bir tasavvuruydu o. Öğretme amaçlı bir ders. Annen için. İleride benim başıma gelecek şeye hazırlanması için."

Patlama, yanık. Bunlar manevi onurların en yücesiydi Babama göre. Rab'bin kudreti adına yaşayan bir örnek teşkil etmesi için. Elerimi harap parmaklarının arasına aldı ve vücudundaki şekilsel bozukluğun, hükmü önceden verilmiş bir şey olduğunu söyledi. Müşfik bir lütuftu bu, ruhu Rab'be yaklaştırmıştı.

Anne de kendi tanıklığını kısık, hürmetkâr fısıltılarla aktardı. Bir insanın çakrasını ayarlayarak inmeyi önleyebilirdi. Sadece enerji kullanarak kalp krizinin önünü alabilir, inanan birinde kanseri

tedavi edebilirdi. Kendisi de meme kanserine yakalanmış ve kendini iyileştirmişti.

Başım aniden havaya kalktı. "Kanser misin sen?" dedim. "Emin misin? Baktırdın mı?"

"Baktırmama gerek yoktu ki," dedi. "Kas testi yaptım. Kanserdi. Tedavi ettim."

"Nineni de tedavi edebilirdik," dedi Babam. "Ama o İsa'dan yüz çevirdi. İtikadı eksikti, o yüzden yaşamıyor şimdi. Rab inançsızları iyileştirmez."

Anne başını salladı ama bakışlarını yerden ayırmadı.

"Ninenin günahı ciddiydi," dedi Babam. "Senin günahlarınsa daha da ciddi çünkü sana hakikat gösterildi ve sen ona sırtını döndün."

Oda Oxford Street'in monoton uğultusu dışında tamamen sessizdi.

Babamın gözleri bana kenetlenmişti. Güç ve yetkisini evrenin kendisinden alan bir görü sahibinin, kutsal bir kâhinin bakışları. O bakışa doğrudan karşılık vermek, ağırlığına dayanabileceğimi kanıtlamak istiyordum ama birkaç saniye sonra içimde bir şeyler bel verdi ve gözlerim önüme devrildi.

"Rab tarafından, seni bir felaketin beklediğini beyan etmekle görevlendirildim," dedi. "Yakında geliyor, çok yakında. Mahvedecek seni, perperişan edecek. Boyun eğişin en derinlerine serecek. Orada perişan yatarken, merhamet etmesi için Kutsal Baba'ya sesleneceksin." Babamın hummalı bir tona yükselmiş sesi birden fısıltıya dönüştü. "Ama O seni duymayacak."

Bakışlarına karşılık verdim. İtikattan yanıp tutuşuyordu. Etrafa yaydığı ısıyı hissediyordum. Yüzü yüzüme değecek kadar yaklaştı ve, "Fakat ben duyacağım," dedi.

Sessizlik odaya gönlünce kuruldu; rahatsız edilmeden, insaf bilmeden.

"Takdis için son bir şans sunuyorum sana," dedi.

Takdis bir merhametti. Babam kız kardeşime sunduğu teslimiyet şartlarını bana da sunuyordu. Kardeşim kendi gerçekliğini –benimle

paylaştığı gerçekliği- Babamınkiyle takas edebileceğini anladığında, kim bilir ne kadar rahatlamıştı. Böyle mütevazı bir bedel ödediği için kim bilir nasıl minnettar olmuştu. Tercihi yüzünden onu yargılayamazdım ama o an kendi adıma aynı tercihi yapamayacağımı anladım. Uğruna didindiğim her şey, onca yıllık çalışmalarım kendi adıma şu yegâne önceliği satın alabilmek içindi: Babam tarafından bana verilen doğrulardan fazlasını görüp deneyimlemek ve o doğruları kendi aklımı inşa etmek için kullanmak. Zamanla edindiğim kanaate göre kendini yaratma denen şeyin merkezinde birçok fikri, birçok tarihi, birçok bakış açısını değerlendirebilme yetisi yatıyordu. Şimdi teslim olmam demek, bir savunudan çok daha fazlasını yitirmek demekti. Kendi aklımın velayetini yitirmek... Ödemem beklenen bedel buydu, şimdi anlıyordum. Babamın içimden defetmek istediği şey iblis değildi, bendim.

Babam elini cebine attı, kutsanmış yağ dolu küçük bir şişe çıkarıp verdi. Şişeye uzun uzun baktım. Bu yağ, tören için gereken tek şeydi; bir o, bir de Babamın biçimsiz ellerinde taşıdığı kutsal yetki. Teslim oluşumu hayal ettim, gözlerimi yumduğumu ve kutsallığa yönelik tüm küfürlerimden döndüğümü. Değişimimi, ilahi dönüşümümü nasıl tanımlardım, diye düşündüm; hangi şükran sözlerini haykırırdım. O sözler hazırdı, oluşumunu tamamlamış, dudaklarımdan dökülmeyi bekliyordu.

Ancak ağzımı açtığım anda kayboldu.

"Seni seviyorum," dedim. "Ama yapamam. Üzgünüm, Baba."

Babam ani bir hareketle ayağa kalktı.

Bir kez daha odamda kötücül bir varlığın olduğunu söyledi, bir gece daha burada kalamazdı. Uçak sabah kalkıyordu ama Babam şeytanla uyumaktansa, bank üstünde uyumayı yeğlerdi.

Anne odada sağa sola koşturuyor, gömleklerle çorapları valize tıkıştırıyordu. Beş dakika sonra gitmişlerdi.

37. Bölüm

Kefaret İçin Kumar

BİRİ ÇIĞLIK ATIYORDU; UZUN, KESİNTİSİZ BİR HAYKIRIŞ. sesi öyle yüksekti ki uykumdan uyandım. Ortalık karanlıktı. Sokak lambaları, kaldırım, uzaklardan gelen araba uğultuları vardı. Yatakhane odamdan yarım blok ötede, Oxford Street'in orta yerindeydim. Ayaklarım çıplaktı, üstümde bir atlet, altımda pazen pijamam vardı. İnsanlar şaşkınlıkla bana bakıyormuş gibiydi ama saat sabahın ikisiydi ve sokaklar bomboştu.

Nasıl olduysa binama döndüm, sonra yatağıma oturup olanları yeniden kurgulamaya çalıştım. Uykuya daldığımı hatırladım. Rüyamı hatırladım. Hatırlamadığım şeyse yatağımdan fırlayıp koridoru koşarak geçişim ve sokağa çıkıp bağırışımdı. Oysa aynen bunları yapmıştım.

Rüyam evle ilgiliydi. Babam Buck's Peak'e bir labirent yapmış, beni içine kapatmıştı. On metre boyunda duvarları vardı ve yeraltı mahzenindeki erzakla yapılmıştı; tahıl çuvalları, mühimmat kutuları, bal fıçıları. Bense bir şey arıyordum; bir türlü bulamadığım, değerli bir şey. Onu alabilmek için labirentten kaçmam gerekiyordu ama çıkışı bulamıyordum. Babam da peşimden geliyor, çıkışları tahıl çuvalından bariyerlerle kapatıyordu.

FRANSIZCA GRUBUMA GİTMEYİ bıraktım, sonra da resim derslerini. Kütüphanede kitap okumak ya da derslere katılmak yerine odamda televizyon seyretmeye, son yirmi yılın tüm popüler dizilerini baştan sona izlemeye başladım. Bir bölüm bitince durup düşünmeden, birbirini takip eden nefesler gibi sonrakine geçiyordum. Günde on sekiz, yirmi saat televizyon izliyordum. Uyuduğumda rüyamda evi görüyordum ve haftada en az bir defa kendimi gecenin bir yarısı sokakta uyanmış, uyanmadan önce duyduğum çığlık benim miydi, diye düşünürken buluyordum.

Çalışmıyordum. Okumayı denediğimdeyse cümleler anlam ifade etmiyordu. Etmemelerine ihtiyacım vardı. Cümleleri düşünce dizilerine dönüştürmeye ya da o dizilerden fikirler dokumaya katlanamıyordum. Fikirler düşünceye fazlasıyla benziyordu, düşüncelerimse daima Babamın benden kaçmadan önce yüzünde beliren o gergin ifadeye ilişkindi.

Sinirsel çöküşün meselesi şu ki, böyle bir şey geçirdiğiniz ne kadar bariz olursa olsun, her nasılsa size bariz görünmez. *Bir şeyim yok*, diye düşünürsünüz. *Ne olmuş dün aralıksız yirmi dört saat televizyon izlediysem? Dağılıp gittiğim falan yok. Tembelim sadece.* Stres altında olduğunuzu düşünmektense, tembel olduğunuzu düşünmek neden daha iyidir, bilemiyorum. Sadece daha iyi olduğunu *biliyorum*. Daha iyiden de öte, hayati olduğunu.

Aralık geldiğinde çalışmalarımdan öyle geri kalmıştım ki bir gece *Breaking Bad*'in yeni bir bölümüne başlamadan önce ara verdiğimde, doktora programımda başarısız olabileceğimi fark ettim. Kaderin bu cilvesine on dakika kahkahalarla güldüm; eğitim için ailemi feda ettikten sonra, onu da kaybedebilirdim.

Böyle devam eden birkaç haftanın ardından bir gece sendeleyerek yataktan çıktım ve hata yaptığıma karar verdim, Babamın takdis teklifini kabul etmeliydim. Yine de geç kalmış sayılmazdım. Hasarı tamir edebilir, düzeltebilirdim.

Noel için Idaho'ya bilet aldım. Uçuştan iki gün önce soğuk terler dökerek uyandım. Rüyamda hastanede, bembeyaz çarşaflar üstünde yatıyordum. Babam sedyenin ayakucunda durmuş, polislere kendimi bıçakladığımı söylüyordu. Anne de panik dolu bakışlarla onun dediklerini tekrarlıyordu. Ardından Drew'un sesini duyarak şaşırıyordum, başka bir hastaneye götürülmem gerektiğini haykırıyordu. "Onu bulur orada," deyip duruyordu.

O sırada Ortadoğu'da yaşayan Drew'la yazıştım. Buck's Peak'e gittiğimi söyledim. Gelen yanıtın aciliyet hissi taşıyan, net bir havası vardı. Her ne çeşit bir sisin içine gömüldüysem, onu yarıp bana ulaşmaya çalışıyordu. *Tara'cığım*, diye yazdı. *Shawn seni bıçaklarsa götürüleceğin yer hastane olmaz. Bodrum katına konursun, yarana da biraz lavanta verilir.* Gitmemem için bana yalvardı, zaten bildiğim ama aldırış etmediğim yüzlerce şey söyledi. O da kâr etmeyince, *Bana hikâyeni, delice bir şey yapmaya kalkarsan seni durdurayım diye anlatmıştın. Eh, işte bu tam da o Tara. Delice bir şey*, dedi.

Uçak pistten havalanırken, *Hâlâ düzeltecek vaktim var*, diyordum kendime.

BUCK'S PEAK'E VARDIĞIMDA ışıl ışıl bir kış günüydü. Eve yaklaşırken donmuş topraktan gelen keskin kokuyu, botlarımın altında çıtırdayan buzun ve çakıl taşlarının hissini hatırlıyorum. Gökyüzü şoke edici bir maviydi. Çamların buyur eden kokusunu içime çektim.

Bakışlarımı dağın aşağılarına indirdiğimde nefesim kesildi. Nine hayattayken Babamın hurdalığını dırdırla, bağırış çağırışla, tehditle belli sınırlar içinde tutardı. Şimdiyse süprüntüler tüm çiftliği kaplamış, dağın eteklerine doğru sürünüyordu. Bir zamanlar kardan kusursuz birer göl olan engebeli tepelerin dört bir yanına şimdi ezilmiş kamyonetlerle paslı foseptik tankları serpiştirilmişti.

Kapıdan girdiğimde Anne sevinçten kendinden geçti. Kimsenin haberi olmadığı takdirde Shawn'dan uzak durabileceğim ümidiyle geleceğimi haber vermemiştim. Anne hızlı hızlı, gergin bir havayla

konuştu. "Sana kurabiyeyle hindi sosu yapayım!" dedi ve uçarak mutfağa gitti.

"Ben de birazdan yardıma gelirim," dedim. "Bir e-posta göndereyim önce."

Aile bilgisayarı evin eski kısmında, yenilemeden önce hol olan yerdeydi. Söz verdiğim için Drew'a yazmak üzere oturdum çünkü vardığımız bir çeşit uzlaşı çerçevesinde, dağdayken iki saatte bir yazacaktım. Fareyi dürttüm, ekran canlandı. Tarayıcı açıktı, biri çıkış yapmayı unutmuştu. Farklı bir tarayıcı açmaya yeltendim ama adımı görünce durdum. Annenin daha birkaç dakika önce gönderdiği, açık duran bir mesajda ismim geçiyordu. Shawn'un eski kız arkadaşı Erin'e gönderilmiş bir mesaj.

Anafikir Shawn'un yeniden doğduğu, manevi anlamda temizlendiğiydi. Kefaret ailemize şifa getirmiş, her şey düzeltilmişti. Ben hariç. *Ruh bana kızım hakkındaki hakikati fısıldadı*, diyordu Anne. *Zavallı çocuğum kendini korkuya teslim etti ve o korku onu, çaresizce yanlış bellediklerini geçerli göstermeye itti. Ailemize karşı tehlike teşkil ediyor mu bilmem ama ettiğini düşünmek için nedenlerim var.**

Mesajı okumadan önce de Annenin, Babamın karanlık vizyonuna ortak olduğunu, şeytanın beni ele geçirdiğine, tehlikeli biri olduğuma inandığını biliyordum. Ancak o sözleri yazılı görünce, onları okuyup içlerinde *onun*, Annenin sesini duyunca vücudum buz kesti.

Dahası da vardı. Son paragrafta Emily'nin bir ay önce doğan ikinci çocuğunun, kız bebeğin doğumunu anlatıyordu. Çocuğa kendisi ebelik yapmıştı. Doğum evde gerçekleşmişti ve Anneye göre Emily hastaneye götürülmeden önce kanama yüzünden ölümden dönmüştü. Hikâye kutsal tanıklıkla bitiyordu: Rab o gece onun elleri üstünden kendini göstermişti. Doğum Rab'bin kudretinin bir kanıtıydı.

Aklıma Peter'ın doğumunda yaşanan dram geldi. Emily'den altı üstü yarım kilo ağırlığında kayıp düşüşü, insanı hayrete düşüren

* Bu sayfada kullanılan italikler, referans alınan e-postada yazanların farklı sözlerle ifade edildiği, doğrudan alıntı olmadığı anlamına geliyor. Genel anlam korunmuştur.

kurşuni rengi, herkesin öldüğünü sanması, karlı fırtınada onu kasabadaki hastaneye yetiştirmek için mücadele verilişi ama bunun da yeterli olmayacağını öğrenmeleri, hazırda helikopter olmayışı, iki ambulansın Ogden'deki McKay-Dee'ye gönderilişi. Böyle bir sağlık geçmişi olan, risk altında olduğu bu kadar bariz bir kadına evde ikinci doğuma kalkışmasını salık vermek, hezeyan derecesinde pervasızlık gibi geliyordu.

İlk düşüş Rab'bin iradesiyse, ikincisi kimindi?

Yeğenimin doğumunu düşünmeye devam ederken, Erin'in yanıtı ekranda belirdi. *Tara konusunda haklısın*, diyordu. *İnançsızlıkla yolunu yitirdi.* Kendime yönelik şüphelerimin -Erin'e yanılıp yanılmadığımı, hafızamın şaşıp şaşmadığını sormak için yazdıklarımın- ruhumun tehlikede olduğuna, güvenilmez olduğuma dair bir gösterge olduğunu söylüyordu. *Hayatını korku üstüne inşa ediyor. Onun için dua edeceğim.* Mesajı Annenin ebelik kabiliyetine övgüler düzerek bitiriyordu. *Sen gerçek bir kahramansın*, diyordu.

Tarayıcıyı kapatıp ekranın arkasındaki duvar kâğıdına bakmaya başladım. Çocukluğumdan kalma çiçek desenli kâğıt. Kim bilir kaç zamandır bu kâğıdı görmeyi hayal ediyordum. O hayatı geri almaya, kurtarmaya gelmiştim ama kurtarılacak bir şey yoktu burada, elle tutulacak bir şey yoktu. Kayıp giden bir kum, kayıp giden sadakatler, kayıp giden geçmişler vardı sadece.

Rüyamı hatırladım, şu labirenti. Duvarların çuvallardan, mühimmat kutularından, Babamın korku ve paranoyalarından, kutsal yazıları ve kehanetlerinden meydana geldiğini hatırladım. Değerli şeyi bulabilmek için labirentin baş döndürücü dönemeçlerinden, durmaksızın değişen patikalarından kaçmak istemiştim. Şimdi anlıyordum: O değerli şey, labirentti. Buradaki hayatımdan bana kalan tek şey. Kurallarını asla anlayamayacağım bir bulmaca. Kural değildi çünkü onlar, beni kıstırmaya yarayan bir tür kafesti. Şimdi ya burada kalıp eskiden yuva dediğim şeyi aramaya devam edecektim ya da duvarlar kayıp çıkış yolunu kapatmadan önce çekip gidecektim.

Mutfağa girdiğimde Anne kurabiyeleri fırına veriyordu. Evi zihninde tarayarak etrafa bakındım. *Neye ihtiyacım var buradan?* Tek

bir şeye: anılarım. Onları yatağımın altında, bıraktığım kutuda buldum. Arabaya götürüp arka koltuğa koydum.

"Ben biraz gezmeye çıkıyorum," dedim. Sesime hâkim olmaya çalışmıştım. Anneye sarıldım, sonra da her bir hattını, her gölgesini ezberleyerek Buck's Peak'e uzun uzun baktım. Anne günlüklerimi arabaya götürdüğümü görmüştü. Ne anlama geldiğini anlamış olmalı, oradaki elvedayı sezmiş olmalı ki gidip Babamı getirdi. Babam bana sarıldı ve, "Seni seviyorum, biliyorsun, değil mi?" dedi.

"Biliyorum," dedim. "Mesele hiçbir zaman o değildi zaten."

Bunlar Babama söylediğim son sözlerdi.

ARABAYI GÜNEYE SÜRDÜM. Nereye gittiğimi bilmiyordum. Noel iyice yaklaşmıştı. Havaalanına gidip Boston'a giden ilk uçağa atlamaya karar verdiğim sırada Tyler aradı.

Ağabeyimle aylardır konuşmamıştım, Audrey'yle olanlardan sonra kardeşlerime içimi dökmek anlamsız gelmişti. Annenin her bir ağabey, kuzen ve akrabaya, Erin'e anlattığı hikâyeyi anlattığından emindim; ruhumun ele geçirildiği, tehlikeli olduğum ve şeytanın eline düştüğüm hikâyesini. Yanılmamıştım. Anne onları *gerçekten* de uyarmıştı. Ama sonra bir hata yapmıştı.

Buck's Peak'ten gidişimden sonra paniğe kapılmıştı. Tyler'la temasa geçebileceğimden, geçersem bana anlayış göstereceğinden korkmuştu. Tyler'la benden önce temas kurmaya, ona anlatmış olabileceğim şeyleri inkâr etmeye karar vermişti ama hesabı doğru yapamamıştı. Böyle durduk yere sarf edilen inkârların kulağa nasıl geleceğini durup da düşünmemişti.

"Elbette ki Shawn, Diego'yu bıçaklamadığı gibi Tara'yı da bıçakla tehdit etmedi," diye Tyler'ı temin etmişti ama hikâyeyi benden ya da başkasından duymamış olan Tyler için bu sözler pek iç rahatlatıcı değildi. Anneye "hoşça kal" dedikten hemen sonra beni aramıştı. Neler olduğunu ve neden ona gitmediğimi soruyordu.

Tyler yalan söylediğimi düşünür sanıyordum ama düşünmedi. Benim bir yılımı inkâr etmekle geçirdiğim gerçeği, o anında kabul-

lendi. Neden güvendi bana, anlamıyordum ama kendi hikâyelerini anlattığında hatırladım: Shawn *onun* da ağabeyiydi.

Bunu izleyen haftalarda Tyler, Anne ve Babamı, kendine özgü incelikli, yüzleştirmeden kaçınan yöntemiyle yoklamaya başladı. Durumun belki de iyi idare edilmediği, ruhumun belki de ele geçirilmediği yönünde imalarda bulundu. Kim bilir, belki hiç de şeytani değildim.

Tyler'ın yardım çabalarından bir teselli bulabilirdim ama kız kardeşimin anısı hâlâ canlıydı ve Tyler'a güvenmiyordum. Anne ve Babamla yüzleştiği -gerçek anlamda yüzleştiği- takdirde onu kendileriyle benim aramda, benimle ailenin geri kalanı arasında bir tercih yapmaya zorlayacaklarını biliyordum. Audrey örneğinden dersimi almıştım: Beni seçmeyecekti.

HARVARD'DAKİ MİSAFİR ARAŞTIRMACI sürem baharda sona erdi. Uçağa binip Ortadoğu'ya gittim. Drew orada Fullbright bursunu tamamlıyordu. Biraz çabalamam gerektiyse de durumumun vahametini Drew'dan saklamayı başardım ya da en azından başardığımı sandım. Muhtemelen başaramamıştım. Ne de olsa gecenin bir yarısı evinde çığlıklar atarak uyanıp ok gibi fırladığımda, nerede olduğumu bilmeden olduğum yerden kaçmak için çırpındığımda, peşimden gelen oydu.

Amman'dan ayrılarak güneye gittik. Navy SEALs Bin Ladin'i öldürdüğünde, Ürdün çölünde bir Bedevi kampındaydık. Drew Arapça biliyordu, haber patlak verdiğinde saatlerini rehberlerimizle konuşarak geçirdi. Soğuk kumların üstüne oturmuş, kamp ateşinin sönmeye yüz tutmuş alevlerini izlerken, "Müslüman falan değil o," diyorlardı Drew'a. "İslam'ı anlamıyor, anlasa o korkunç şeyleri yapmazdı."

Drew'u Bedevilerle konuşurken izledim; o tuhaf, pürüzsüz seslerin dudaklarından dökülüşünü dinledim ve oradaki varlığımın mantıksızlığı karşısında hayrete düştüm. İkiz Kuleler on yıl önce yıkıldığında, İslam'ın adını bile duymamıştım. Şimdi Suudi Arabistan sınırına otuz kilometre mesafedeki Ram Vadisi, yani Ay Vadisi'nde

bir kum yığını üstünde çömelmiş, Zalabia Bedevileri'yle şekerli çay yudumluyordum.

Son on yılda kat edilen -fiziksel ve zihinsel- mesafeyi düşününce nefesim kesilir gibi oldu ve çok mu *fazla* değiştim, diye düşündüm. Tüm çalışmalarım, okumalarım, düşünme ve seyahatlerim, beni acaba artık hiçbir yere ait olmayan birine mi dönüştürdü? Kendi hurdalığı ve dağından öte bir şey bilmeden bir ekrana bakarak, tuhaf beyaz bazı kulelere iki uçağın dalışını izleyen o kızı düşündüm. O kızın dersliği hurdalıktı. Kitapları hurda levhalar. Yine de benim -tüm olanaklarıma rağmen ya da belki onlar yüzünden- sahip olamadığım değerli bir şeye sahipti.

İNGİLTERE'YE DÖNDÜM VE dağılmaya devam ettim. Cambridge'deki ilk haftamda hemen her gece sokakta uyandım. Uyurken bağırarak oraya koşuyordum. Günler süren baş ağrılarına yakalandım. Dişçim dişlerimi gıcırdattığımı söyledi. Cildim öyle ciddi patlak verdi ki iki defa sokakta tanımadığım insanlar tarafından durdurulup cildimde alerjik reaksiyon olup olmadığı soruldu. Yok, dedim. Her zaman böyleyim ben.

Bir akşam arkadaşlarımdan biriyle önemsiz bir konuda tartışmaya girdim ve ne olduğunu anlayamadan kendimi duvara sırtımı vermiş, dizlerimi göğsüme çekmiş, kalbimin fırlamasını önlemeye çalışırken buldum. Arkadaşım yardım için bana doğru koşunca avazım çıktığı kadar bağırdım. Ancak bir saat sonra dokunmasına izin verdim, duvardan sırtımı zorla ayırabildim. *Demek panik atak buymuş*, diye düşündüm ertesi sabah.

Kısa bir süre sonra Babama bir mektup gönderdim. O mektupla gurur duyduğumu söyleyemem. Öfkeyle dolu bir mektup ve ebeveynine "senden nefret ediyorum" diye bağıran huysuz bir çocuk. İçinde bolca "cani" ve "zalim" gibi kelimeler geçen, sayfalar boyu akıp giden bir asabiyet ve sövgü silsilesi.

İşte aileme onlarla ilişkimi kestiğimi böyle söyledim. Hakaretlerin ve öfke nöbetlerinin arasında, kendimi iyileştirmek için bir yıla

ihtiyacım olduğunu, belki ondan sonra her şeyi yerli yerine oturtabilmek için o çılgın dünyalarına dönebileceğimi dile getirdim.

Anne başka bir yol bulmam için yalvardı. Babam bir şey söylemedi.

38. Bölüm

Aile

DOKTORA PROGRAMIMDA BAŞARISIZLIĞA UĞRUYORDUM. Danışmanım Dr. Runciman'a neden çalışamadığımı anlatsam bana yardım eder, ek burs bulur, bölümden ek süre isterdi. Ama anlatmadım, anlatamadım. Danışmanım bir yıldır neden kendisine çalışma göndermediğimi bilmediğinden, bulutlu bir temmuz günü ofisinde görüştüğümüzde bana ayrılmamı teklif etti.

"Doktora son derece talepkârdır," dedi. "Yapamıyorsan sorun değil."

Ofisten kendime öfkeyle dolu çıktım. Kütüphaneye gittim, yarım düzine kitabı topladım ve güç bela odama götürüp masama dizdim. Ne var ki aklım rasyonel düşünce karşısında bulantı yaşıyordu ve ertesi sabah kitaplar yatağıma götürülmüş, *Vampir Avcısı Buffy*'yi izlerken bilgisayarıma destek görevi görüyordu.

O SONBAHAR TYLER, Babamla yüzleşti. Önce telefonda Anneyle konuştu. Sonrasında beni arayıp konuşmayı aktardı. Annenin "bizim tarafımızda" olduğunu, Shawn'la ilgili durumun kabul edilemez olduğunu, Babamı bir şeyler yapmaya ikna ettiğini söyledi.

"Babam meseleyi hallediyor," dedi. "Her şey yoluna girecek. Eve dönebilirsin."

İki gün sonra telefonum yeniden çaldı. *Buffy*'yi durdurup açtım, arayan Tyler'dı. Olay elinde patlamıştı. Anneyle yaptığı konuşmadan sonra içi rahat etmeyince, Shawn konusunda neler yapıldığını anlamak için Babamı aramıştı. Babam sinirlenmiş, saldırganlaşmıştı. Bas bas bağırarak, bu konuyu bir daha açarsa evlatlıktan çıkarılacağını söyleyip telefonu kapamıştı.

O konuşmayı hayal etmek hiç hoşuma gitmiyor. Tyler'ın kekelemesi oldum olası Babamızla konuştuğunda kötüleşirdi. Onu telefonun üstüne eğilmiş, babası birbiri ardına çirkin sözler sıralarken konsantre olmaya, boğazına takılan kelimeleri çıkarmaya çalışırken düşünüyorum.

Telefonu yeniden çaldığında Tyler, Babamın tehditlerinin etkisinden henüz kurtulamamış. Babam özür dilemek için arıyor sanmış ama arayan Shawn'muş. Babam ona her şeyi anlatmış. "Seni iki dakikada bu aileden dışlatırım," demiş Shawn. "Yaparım, biliyorsun. Tara'ya sor istersen."

Tyler'ın bu hikâyesini, Sarah Michelle Gellar'ın ekrandaki donmuş görüntüsüne bakarak dinledim. Uzun süre konuştu; olayları hızla geçerek ama rasyonelleştirme ve kendini suçlamanın çorak topraklarında bolca oyalanarak. Babam yanlış anladı herhalde, dedi. Bir hata oldu, iletişim kopukluğu. Belki de hepsi *kendi* hatasıydı, belki kendisi doğru sözleri doğru şekilde söylememişti. Evet, buydu işte. *Kendi* becermişti bunu, şimdi *kendi* tamir edecekti.

Onu dinlerken ilgisizliğe varan tuhaf bir mesafelilik hissettim. Sanki Tyler'la, hayatım boyunca bildiğim ve sevdiğim bu ağabeyimle geleceğim, önceden izlediğim ve sonunu bildiğim bir filmdi. Dramın nasıl bir şekil alacağını biliyordum çünkü aynısını kız kardeşimle yaşamıştım. Audrey'yi kaybettiğim an buydu. Bedellerin gerçeğe dönüştüğü, vergilerin kesildiği, kiranın ödendiği an. Audrey'nin çekip gitmenin ne kadar daha kolay, tek bir kız kardeş uğruna koca bir aileden vazgeçmenin ne kötü bir takas olduğunu anladığı andı.

Bu yüzden Tyler'ın da aynı yollardan geçeceğini, henüz bir şey yaşanmadan biliyordum. Telefonun yankıları arasından sıkıntıyla kıvranışını duyabiliyordum. Ne yapacağına karar veriyordu ama ben onun bilmediği şeyi biliyordum: Karar çoktan verilmişti; şimdi yaptığı, o kararı gerekçelendirme yolunda uzun bir çalışmaydı.

Mektubu aldığımda aylardan ekimdi.

Tyler ve Stefanie'den gelen bir e-postaya iliştirilmiş, PDF formatında elime ulaştı. Mesajda ekteki mektubun dikkatle, uzun uzun düşünülerek yazıldığı ve bir kopyasının Anne Babama gönderileceği söyleniyordu. Bunu gördüğüm anda ne anlama geldiğini anladım. Tyler beni itham ve reddetmeye, Babamın söylediklerini söylemeye, ruhumun ele geçirildiğini ve tehlikeli olduğumu kabullenmeye hazırdı. Bir çeşit senetti bu mektup, Tyler'ın aileye yeniden kabulünü sağlayacak bir geçiş izni.

Dosyayı açmaya elim varmıyordu. Bir içgüdü parmaklarımı ele geçirmişti. Tyler'ı hep küçüklüğümdeki haliyle hatırlıyordum; ben masasının altında uzanıp çoraplarına bakarak müziğini içime çekerken, kitaplarını okuyan sessiz bir ağabey. Buna dayanabileceğimden, *o* sözleri *onun* sesinden duymaya katlanabileceğimden emin değildim.

Dosyaya tıkladım, açıldı. Kendimi öyle kaybetmiştim ki mektubu baştan sona, hiçbir şey anlamadan okudum: *Anne ve Babamızın elleri istismar, manipülasyon ve otorite zincirleriyle bağlı... Değişimi tehlikeli görüyor ve bunu isteyen herkesi aileden sürüyorlar. Sapkın bir ailevi sadakat anlayışı bu... İnançlı oldukları iddiasındalar ama dinin öğretisi bu değil. Kendine iyi bak. Seni seviyoruz.*

Bu mektubun hikâyesini, Babamın evlatlıktan çıkarma tehdidini takip eden günlerde Tyler'ın her gece yatağına, "Ne yapacağım şimdi ben? Kardeşim o benim," diye sorarak gittiğini, Tyler'ın eşi Stefanie'den öğrenecektim.

Hikâyeyi öğrendiğimde aylardır ilk defa iyi bir karar verdim: Üniversitenin danışmanlık hizmetine kaydoldum. Danışmanım hayat dolu, orta yaşlı bir kadındı. Kıvırcık saçlı, keskin bakışlı bu kadın seanslarımızda nadiren konuşuyor, konuşarak içimdekileri

atmamı tercih ediyordu. Ben de aynen öyle yaptım; haftalar, aylar boyu. Danışma görüşmeleri ilk başlarda işe yaramadı –"işe yaradı" diyebileceğim tek bir seans bile aklıma gelmiyor– ama zaman içinde yarattıkları kümülatif etkiyi inkâr edemem. O zamanlar anlamıyordum, şimdi de anlamıyorum ama her hafta böyle bir vakit ayırmamın, tek başıma elde edemeyeceğim bir şeyin ihtiyacı içinde olduğumu kabul etmenin besleyici bir yanı vardı.

Tyler o mektubu Anne Babama gerçekten gönderdi ve bu yola baş koyduktan sonra bir daha geri dönmedi. O kış saatlerimi telefonda onunla ve bana bir kız kardeş olan Stefanie'yle konuşarak geçirdim. Ne zaman konuşmak istesem bana vakit ayırdılar ki o sıralar konuşmaya hayli ihtiyacım vardı.

Tyler mektubun karşılığında bir bedel ödedi, tarifi zor bir bedel olsa da. Evlatlıktan reddedilmedi ya da en azından kahcı biçimde reddedilmedi. Nihayetinde Babamla bir ateşkes sağladı ama ilişkileri bir daha asla eskisi gibi olmayabilir.

Verdiğim zarar için Tyler'dan sayısız defa özür diledim ama kelimeler ağzımdan hep tuhaf döküldü, hep üstlerine basıp tökezledim. En doğru dizilimi ne olabilir o sözcüklerin? Bir insanın Babasıyla, ailesiyle bağlarını zayıflatmanın özrü nasıl şekillendirilir? Belki de yoktur bunun kelimeleri. Sizden vazgeçmeyi reddeden, çırpınmayı bırakıp batmaya karar verdiğiniz bir anda elinizden tutup sizi yukarılara çeken kardeşe nasıl teşekkür edersiniz? Bunun da kelimeleri yok.

O YIL KIŞ uzun sürdü ve kasvetin arasına giren tek şey, haftalık danışmanlık saatlerimle bir televizyon dizisini bitirip yenisini ararken yaşadığım mahrumiyete varan, tuhaf yitirme duygusuydu.

Sonra bahar geldi, ardından yaz. Nihayet yaz sonbahara dönerken dikkatim dağılmadan okuyabilmeye başladım. Öfke ve kendine yönelik suçlamaların yanında, düşünceleri de tutabiliyordum artık aklımda. İki yıl kadar önce Harvard'da yazdığım yazıya döndüm. Bir kez daha Hume'u, Rousseau'yu, Smith'i, Godwin'i,

Wollstonecraft'ı ve Mill'i okudum. Bir kez daha aileyi düşündüm. Bir bulmaca vardı onun içinde, çözümlenmemiş bir şey. Aileye karşı sorumlulukları, *diğer* sorumluluklarıyla dostlarına, topluma, kendisine olanlarla çatıştığında insan ne yapmalı, diye sordum kendime.

Araştırmaya başladım. Soruyu daralttım, akademikleştirdim, spesifikleştirdim. Sonunda on dokuzuncu yüzyıldan dört entelektüel akım seçtim ve onların ailevi yükümlülükler sorunsalıyla mücadele biçimlerini inceledim. Seçtiğim akımlardan biri, on dokuzuncu yüzyıl Mormonizmiydi. Bir tam yıl bu konuya eğildim ve nihayet tezim için bir taslak geliştirdim: "Anglo-Amerikan Ortak Düşüncesinde Aile, Ahlak ve Toplumsal Bilim, 1813-1890."

En sevdiğim bölüm, Mormonizm üstüne olan bölümdü. Küçükken Pazar okulunda bize tüm tarihin Mormonizm'e bir hazırlık olduğu öğretilmişti. İsa'nın ölümünden beri gerçekleşen her olay, Joseph Smith'in Kutsal Koruluk'ta diz çöktüğü ve Rab'bin tek ve gerçek kiliseyi yeniden tesis ettiği anı mümkün kılmak için Rab tarafından tasarlanmıştı. Savaşlar, göçler, doğal afetler... Bunlar Mormon hikâyesine girizgâhtan başka bir şey değildi. Öte yanda seküler hikâyeler de, Mormonizm gibi dini hareketleri tamamen görmezden gelme eğilimindeydi.

Benim tezim tarihe farklı bir şekil veriyordu, ne Mormon ne Mormon karşıtı, ne dini ne de din dışı bir şekil. Mormonizm'e insanlık tarihinin amacı olarak yaklaşmıyor ama Mormonizm'in çağın sorularıyla pençeleşme konusundaki katkılarını da yok saymıyordu. Onun yerine Mormon ideolojisine geniş çaplı insanlık hikâyesinde yer alan bir bölüm olarak yaklaşıyordu. Benim anlatımımda tarih, Mormonları insanlık ailesinin geri kalanından ayırmıyordu; onları aileye bağlıyordu.

Taslağı Dr. Runciman'a gönderdim. Birkaç gün sonra ofisinde buluştuk. Karşıma oturdu ve şaşkın bir ifadeyle taslağın iyi olduğunu söyledi. "Bazı kısımlarsa çok iyi," dedi. Gülümsüyordu şimdi. "Kuruldan geçmezse şaşarım."

Elimde ağır kâğıtlarla eve dönerken aklıma, Dr. Kelly'nin tahtaya yazdığı "Tarihi kim yazar?" sorusuyla başlayan dersler geldi. Bu

soru bana o zaman ne kadar tuhaf gelmişti. Bana göre tarihçi bir insan değildi; Babam gibi insandan çok, bir peygamberdi. Geçmişe ve geleceğe ilişkin vizyonu sorgulanamaz, hatta geliştirilemezdi. Şimdi King's College'ın içinde, muazzam şapelin gölgesinde yürürken, adeta gülünç geliyor o gözü korkmuş halim bana. *Kim mi yazar tarihi?* diye düşündüm. *Ben yazarım.*

YİRMİ YEDİNCİ DOĞUM günümde, kendi seçtiğim o doğum gününde, doktora tezimi teslim ettim. Savunmamı aralık ayında, küçük, sade döşenmiş bir odada yaptım. Başarılı oldum ve Londra'ya döndüm. Drew orada işe girmişti ve birlikte ev tutmuştuk. Ocakta, BYU'daki ilk sınıfıma adım attığım günden yaklaşık on yıl sonra Cambridge Üniversitesi'nden onayı aldım: Artık Doktor Westover'dım.

Yepyeni bir hayat kurmuştum, üstelik de mutlu bir hayat ama aileyi de aşan bir yitirme duygusu vardı içimde. Buck's Peak'i yitirmiştim; oradan gittiğim için değil, sessizce gittiğim için. Geri çekilmiş, bir okyanus uzağa kaçmıştım ve Babamın hikâyemi benim yerime anlatmasına, bildiğim herkese beni tanımlamasına izin vermiştim.

Artık eve dönme vakti gelmişti.

39. Bölüm

Bufaloları İzlerken

—

VADİYE VARDIĞIMDA MEVSİM BAHARDI. OTOYOL BOYUNCA ilerleyerek, kasabanın kıyısına geldim ve arabayı Bear Nehri'ne bakan yamaca çektim. Buradan havzayı, Buck's Peak'e kadar uzanan hayata gebe tarlalardan yapılma o yamalı örtüyü seyredebilirdim. Dağ dört mevsim yeşil ağaçlarla taptaze görünüyordu ve bu ağaçlar da kil ve kireç taşının kahve ve gri fonunda ışık saçıyordu. Prenses hiç görmediğim kadar parlaktı. Yüzünü bana dönmüş, aramızda vadi, daimilikle ışıyordu.

Bunca zamandır musallattı Prenses bana. Okyanusun öte yakasından çağrısını işitmiştim, sürüsünden ayrılmış belalı bir buzağıya seslenir gibi. Sesi ilk başlarda nazik, tatlıydı ama ben yanıt vermeyince, uzak durdukça hiddetlendi. Ona ihanet etmiştim. Öfkeyle burulan çehresini, sert ve tehditkâr duruşunu görür gibi oluyordum. Yıllardır bu şekilde yaşıyordu zihnimde, bir horgörü tanrıçası olarak.

Ancak şimdi, tarlalarıyla çayırlarına gözcülük edişini görünce, onu yanlış anladığımı fark ettim. Gittiğim için kızgın değildi, *gitmek* döngünün bir parçasıydı ne de olsa. Onun rolü bufaloları toplamaktı, zorla bir yere kapatmak değil. Dönüşlerini kutlamak.

BEŞ YÜZ METRE geriye, kasabaya gittim ve arabayı kasabadaki ninenin beyaz çitlerinin yanına çektim. Zihnimde bu hâlâ onun çitiydi, kendisi artık orada yaşamasa da. Main Street yakınında bir bakımevine götürülmüştü.

Dedemle anneannemi üç yıldır görmüyordum, Anne ve Babam tüm aileye ruhumun ele geçirildiğini söylediğinden beri. Dedemle anneannem kızlarını severdi. Benimle ilgili anlattıklarına inandıklarından emindim. Bu yüzden de onlardan feragat etmiştim. Anneanneyi geri kazanmak için artık geçti -Alzheimer'a yakalanmıştı, beni tanıyamazdı- ama dedemi görebilirdim. Hayatında bana bir yer olabilir mi, öğrenebilirdim.

Dedemle salonda oturduk, halı çocukluğumdaki gibi bembeyazdı. Ziyaret kısa ve nezaketle geçti. Dede, nineden bahsetti, onu tanımayı bıraktıktan çok sonra bile bakmaya devam ettiği nineden. Ben İngiltere'den söz ettim. Dede, Anneden laf açtı, ondan söz ederken yüzünde Annenin takipçilerinde gördüğüm o hürmet vardı. Dedemi suçlamıyordum. Duyduğum kadarıyla ailem vadide nüfuz sahibiydi. Anne ürünlerini Obamacare'e spiritüel bir alternatif olarak pazarlıyor, onlarca çalışanı olduğu halde hepsini ürettiği hızla satıyordu.

Böyle fevkalade bir başarının ardında, olsa olsa Tanrı olabilirdi. Anne ve Babam Rab tarafından yaptıkları işi yapmaya, yüce şifacılar olmaya, ruhları Rab'bin yoluna götürmeye çağırılmış olmalıydılar. Gülümsedim ve gitmek üzere ayağa kalktım. Dedem hâlâ hatırladığım o eski kibar adamdı ama aramızdaki mesafe karşısında şaşkınlığa düşmüştüm. Kapıda ona sarıldım, uzun uzun yüzüne baktım. Seksen yedi yaşındaydı. Kalan yıllarında ona Babamın dediği gibi biri olmadığımı, zalim bir varlık olmadığımı kanıtlayabilecek miyim, diye düşündüm.

TYLER'LA STEFANIE BUCK'S PEAK'İN yüz altmış kilometre kuzeyinde, Idaho Falls'da yaşıyordu. Şimdi onlara gitmeyi planlıyordum

ama vadiden ayrılmadan önce Anneye yazdım. Kısa bir mesajdı. Yakınlarda olduğumu, kasabada buluşmak istediğimi söyledim. Babamı görmeye hazır olmadığımı ama onun yüzünü görmeyeli yıllar olduğunu söyledim. Gelir miydi?

Yanıtını Stokes'un otoparkında bekledim. Fazla beklememe gerek kalmadı.

*Böyle bir soruyu sormanın kabul edilebilir olduğunu düşünmen beni kahrediyor. Bir eş kocasının hoş karşılanmadığı yere gitmez. Böyle bariz bir saygısızlığa taraf olmayacağım.**

Mesaj uzundu ve okuması, büyük bir mesafe koşmuşum gibi beni yordu. Geneli sadakat üstüne bir vaazdan ibaretti. Ailelerin affettiğini, benim ailemi affetmemem halinde ise hayatımın sonuna kadar pişman olacağımı söylüyordu. *Geçmiş*, diyordu, *nasıl bir geçmiş olursa olsun, toprağın derinlerine gömülmeli ve orada çürümeye bırakılmalı.*

İstersem eve gelebileceğimi, "Ben geldim!" diye arka kapıdan koşarak gireceğim gün için dualar ettiğini söylüyordu.

Duasına karşılık vermek istiyordum -dağa on beş kilometrelik mesafedeydim- ama o kapıdan girdiğimde hangi üstü kapalı anlaşmaya "evet" diyeceğimi biliyordum. Annenin sevgisine sahip olabilirdim ama bazı şartlar vardı, üç yıl önce bana sundukları şartlar: Kendi gerçekliğimi onlarınkiyle takas edecek, kendi anlayışımı alıp derinlere gömecek, toprakta çürümeye bırakacaktım.

Annenin mesajı özetle bir ültimatomdu: Ya *hem* onu *hem de* Babamı görürdüm ya da onu bir daha asla göremezdim. Bu sözünden hiç caymadı.

BEN MESAJI OKURKEN otopark iyice dolmuştu. Kelimelerin yerine oturmasını bekledim, sonra da arabayı çalıştırıp Main Street'e gittim. Kavşaktan batıya, dağa doğru döndüm. Vadiden gitmeden önce evime bir kez daha bakacaktım.

---

* Referans alınan yazışmanın anlatımındaki italik harflerle yazılan dil doğrudan bir alıntı değil, farklı sözlerle ifadedir. Genel anlam korunmuştur.

Yıllar içinde Anne ve Babamla ilgili söylentiler duymuştum; milyoner olmuşlardı, dağa bir kale inşa ediyorlardı, onlarca yıl yetecek kadar yiyecek istifliyorlardı. Hepsinden de ilginci, Babamın işe alıp kovduğu insanlarla ilgili olanlardı.

Vadi ekonomik durgunluğun etkilerinden kurtulamamıştı, insanların işe ihtiyacı vardı. Anne ve Babam ilçenin en büyük işverenlerinden biriydi ama anladığım kadarıyla Babamın akli durumu, çalışanları uzun süre elinde tutmasına engel oluyordu. Paranoya nöbeti geçirdiğinde insanları geçerli neden olmaksızın işten kovuyordu. Aylar önce Rob'un eski eşi Diane Hardy'yi kovmuştu; ikinci kazadan sonra gelip bizi alan Rob'un... Diane'la Rob yirmi yıldır Anne Babamın aile dostuydu. Babam Diane'i kovana dek.

Babam belki yine bu tür bir paranoya nöbetiyle annemin kız kardeşi Angie'yi de kovmuştu. Angie kardeşinin aileye asla böyle davranmayacağı inancıyla Anne ile konuşmuştu. Benim küçüklüğümde bu iş Annenin işiydi. Şimdiyse Babamla ikisinin işi olmuştu. Gerçek anlamda kimin olduğunu gösteren bu sınavda kazanan Babam olmuş, Angie gönderilmişti.

Sonrasında olanların resmini tam olarak çıkarmak zor ama ilerleyen zamanda öğrendiğime göre Angie işsizlik yardımına başvurmuştu. Çalışma Bakanlığı kadının işten çıkarıldığını doğrulamak için aradığındaysa Babam, geriye kalan aklını da yitirmişti. Dediğine göre telefondaki Çalışma Bakanlığı değil, Çalışma Bakanlığı taklidi yapan Ulusal Güvenlik Bakanlığı'ydı. Angie, Babamın adını terörist izleme listesine yazdırmıştı. Devlet şimdi peşine düşmüştü; parasının, silahlarının, yakıtının. Ruby Ridge olayı sil baştan yaşanıyordu.

Anayoldan çıkarak çakıllı yola girdim, sonra da arabadan inip Buck's Peak'e baktım. Söylentilerden en azından bazılarının doğru olduğu ilk bakışta anlaşılıyordu; özellikle de Anne Babamın muazzam paralar kazandığı söylentisi. Ev devasa boyutlardaydı. Benim büyüdüğüm ev beş odalıyken, şimdiki dört bir yana uzanıyordu ve en az kırk odası varmış gibi duruyordu.

Babamın parayı Kıyamet Günü'ne hazırlanmak için kullanmaya başlaması an meselesidir, diye düşündüm. Çatıyı iskambil kâğıtları

gibi dizili güneş panelleriyle hayal ettim. Babamın panelleri azametli evine sürüklerken, "Kendi kendimize yetmeliyiz," deyişini duyar gibi oldum. Bir sonraki yıl, yüz binlerce doları araç gereç alımına ve su için dağı delmeye harcardı. Devlete bağımlı olmak istemiyordu, Buck's Peak'te de su olduğundan şüphesi yoktu; ah, bir bulabilseydi. Dağın eteğinde futbol sahası büyüklüğünde yarıklar belirecek, bir zamanlar orman olan yerde, parçalanmış köklerle devrilmiş ağaçlar kalacaktı. Babam da tırtıllı traktörüne atlayıp saten buğday tarlalarını yara yara giderken muhtemelen, "İnsan kendi kendine yetmeli," türküsünü çığıracaktı.

KASABADAKİ NİNE ANNELER GÜNÜ'NDE ÖLDÜ.

Haberi aldığımda Colorado'da araştırma yapıyordum. Hemen Idaho'ya doğru yola çıktım ama giderken kalacak yerim olmadığını fark ettim. İşte o zaman aklıma Angie teyzem geldi, bir de Babamın kulak veren herkese teyzem tarafından isminin terörist izleme listesine yazdırıldığını anlattığı. Anne, teyzemi bir kenara atmıştı, ben de onu yeniden kazanmayı umuyordum.

Angie dedemlerin hemen yanında oturduğundan arabayı yine beyaz çitin oraya park ettim. Kapıyı çaldım. Angie beni kibarca karşıladı, tıpkı dede gibi. Son beş yılda Anne ve Babamdan benimle ilgili çok şey duyduğu belliydi.

"Gel seninle bir anlaşma yapalım," dedim. "Sen Babamın benimle ilgili söylediği her şeyi unut, ben de seninle ilgili söylediği her şeyi unutayım." Angie gözlerini yumup başını geriye doğru savurarak bir kahkaha attı. Bu hareketiyle Anneye öyle benziyordu ki içim parçalandı.

Cenazeye kadar Angie'yle kaldım.

Törenden önceki günlerde Annenin kardeşleri çocukluk evlerinde toplaşmaya başladı. Benim teyzelerim ve dayılarımdı bunlar ama bazılarını çocukluğumdan beri görmemiştim. Zar zor çıkarabildiğim Daryl dayım, kardeşlerin Lava Hot Springs'teki bir restoranda toplanmasını önerdi. Anne gelmeyi reddetti.

Babam olmadan gitmezdi ve Babam da Angie'nin yüzünü görmek istemiyordu.

Güneşli bir mayıs günü hep birlikte büyük bir arabaya doluşup bir saatlik yola çıktık. Annenin yerini aldığımın, onun kardeşleri ve geride kalan ebeveyniyle, onun annesini, doğru dürüst tanımadığım anneannemi anma amaçlı bir geziye gittiğimin farkındaydım ve bu beni rahatsız ediyordu. Çok geçmeden anneanneyi iyi tanımamamın, anılarla dolup taşan ve onunla ilgili soruları yanıtlamak için can atan çocukları açısından harika bir şey olduğunu anladım. Anneannemin görüntüsü her hikâyeyle birlikte biraz daha netleşti ama kolektif bellekten şekillenen bu kadının, benim hatırladığım kadınla alakası yoktu. O zaman bu kadını ne kadar zalimce yargıladığımı, onunla ilgili algımın ne kadar çarpık olduğunu anladım. Çünkü ona Babamın kaba merceklerinden bakıyordum.

Dönüş yolunda Debbie teyzem beni Utah'a, evine davet etti. Daryl dayım da onu takip etti. "Arizona'ya gelmeni çok isteriz," dedi. Bir günlük süre içinde bir aileyi geri kazanmıştım; benim değil, onun ailesini.

Cenaze ertesi gündü. Bir köşede durup kardeşlerimin birer birer gelişini izledim.

Tyler'la Stefanie oradaydı. Yedi çocuklarına evde eğitim vermeyi kararlaştırmışlardı ve gördüğüm kadarıyla çocukların eğitimi yüksek standartlıydı. Ardından Luke giriş yaptı, hem de öyle kalabalık bir zürriyetle ki saymayı başaramadım. Beni görünce yanıma geldi. Beş yıldır görüşmediğimiz gerçeğini görmezden gelerek, nedenine atıfta bulunmayarak, birkaç dakika havadan sudan konuştuk. *Babamın hakkımda söylediklerine inanıyor musun*, demek istedim. *Tehlikeli olduğuma inanıyor musun?* Ama demedim. Luke, Anne Babamın yanında çalışıyordu ve eğitimi olmadığından, ailesini geçindirebilmek için o işe ihtiyacı vardı. Onu taraf tutmaya zorlamak ancak kalp kırıklığıyla sonuçlanırdı.

Kimya doktorasını bitirmek üzere olan Richard, Kami ve çocuklarla Oregon'dan gelmişti. Şapelin arka tarafından gülümsedi. Birkaç ay önce bana yazmıştı. Babama inandığı için özür dilemiş, ihtiyacım

varken benim için daha fazlasını yapabilmiş olmayı istediğini ama artık desteğine güvenebileceğimi söylemişti. Biz aileyiz, demişti.

Audrey'yle Benjamin arkalara yakın bir bank seçtiler. Audrey şapel boşken, erkenden geldi. Beni kolumdan tuttu ve babamızı görmeyi reddetmemin büyük bir günah olduğunu söyledi. "Yüce bir adam o," dedi. "Boyun eğip izinden gitmediğin için ömrünün sonuna dek pişman olacaksın." Kız kardeşimin yıllardır bana söylediği ilk sözler bunlardı ve benim onlara verecek hiçbir karşılığım yoktu.

Shawn cenazeden birkaç dakika sonra Emily, Peter ve hiç görmediğim küçük bir kızla geldi. Diego'yu öldürdüğü geceden beri onunla ilk defa aynı yerde bulunuyordum. Gergindim ama gerek yoktu. Tören boyunca bana bir kez bile bakmadı.

En büyük ağabeyim Tony, beş çocuğuyla sıralara yayılarak, Anne ve Babamla oturdu. Tony lise denklik belgesini almış, Las Vegas'ta başarılı bir kamyonculuk şirketi kurmuş ama ekonomik durgunluktan sağ çıkamamıştı. Şimdi tıpkı Shawn, Luke, ikisinin eşleri ve Audrey'yle kocası Benjamin gibi Anne ve Babamın yanında çalışıyordu. Şimdi düşününce fark ediyorum da, Richard'la Tyler hariç tüm kardeşlerim ekonomik olarak Anne ve Babama bağımlıydı. Ailem ortadan ikiye ayrılmıştı; dağdan ayrılan üç kişiyle, geride kalan dört kişi. Doktoralı üç kişiyle, lise diplomalı dört kişi. Ortada bir gedik açılmış, giderek büyüyordu.

IDAHO'YA BİR SONRAKİ gidişim, bundan ancak bir yıl sonra olacaktı.

Londra kalkışlı uçuşumdan birkaç saat önce -her zaman yaptığım ve her zaman yapacağım gibi- beni görmek isteyip istemediğini sormak için Anneye yazdım. Yanıt yine hızlı geldi. Babamı görmediğim sürece şimdi de, gelecekte de beni görmeyecekti. Beni onsuz görmesi kocasına saygısızlık olurdu.

Beni reddetmeyi sürdüren bu yuvaya yaptığım yıllık kutsal ziyaretler bir an için anlamsız geldi. Gidip gitmemeyi baştan düşündüm. Sonra bir mesaj daha aldım, bu defa Angie teyzemden.

Evlerine uğrama ihtimalim yüzünden dede ertesi günkü planlarını iptal etmişti. Çarşambaları genellikle gittiği mabede bile gitmeyi reddediyordu. Angie şunu da eklemişti: *On iki saat sonra görebileceğim seni! Neyse canım, sayan mı var?*

40. Bölüm

Eğitimli

KÜÇÜKKEN AKLIMIN GELİŞMESİNİ, TECRÜBELERİMİN BİRİKmesini ve tercihlerimin belirginleşerek bir kişi suretine bürünmesini beklerdim. O kişi ya da kişi suretinin ait olduğu bir yer vardı. Dağındım ben, beni dağ yaratmıştı. Neden sonra yaşımın ilerlemesiyle başladım düşünmeye; acaba başladığım gibi mi olacaktı bitişim? Kişinin aldığı ilk şekil, gerçek tek şekli miydi?

Bu hikâyenin son sözlerini yazarken, Anne ve Babamı yıllardır, anneannemin cenazesinden beri görmemiş durumdayım. Tyler, Richard ve Tony'yle yakınım ve hem onlardan hem de diğer aileden dağda sürüp giden dramın, yaralanmaların, şiddetin ve değişen sadakatlerin haberlerini alıyorum. Ama bunlar artık bana uzaklardaki söylentiler gibi geliyor ki bu da bir lütuf. Ayrılık kalıcı mı, günün birinde geri dönmenin bir yolunu bulur muyum, bilmiyorum ama bana huzur getirdiğini biliyorum.

O huzur kolay gelmedi. İki yılımı Babamın kusurlarını sıralayarak, çeteleyi durmaksızın güncelleyerek geçirdim. Her bir kırgınlığı, hayali ve gerçek her zalimliği ve ihmali sayıp dökmek, onu hayatımdan çıkarma kararımı haklı gösterecekmiş gibi. Bunu başardıktan sonra boğazımı sıkan suçluluk duygusunun beni nihayet bırakacağını ve rahat bir nefes alacağımı düşündüm.

Ne var ki gerekçelendirmenin suçluluk duygusu üstünde hiçbir nüfuzu yok. Başkalarına yöneltilmiş hiçbir öfke ya da hiddet bastıramıyor onu. Çünkü suçluluk asla *onlarla* ilgili bir şey değil. Suçluluk kişinin kendi sefilliğinin korkusu. Başkalarıyla ilgisi yok.

Ben suçluluk duygumdan, aldığım kararı, durmadan eski dertleri soruşturmayı ve *onun* günahlarını benimkilerle tartmayı bırakıp kendi içinde kabullendiğim zaman sıyrıldım. Babamı düşünmeden. Kararımı kendi hatırıma, kendim yüzünden kabullenmeyi öğrendim, onun yüzünden değil. Ben ihtiyaç duyduğum için, o hak ettiği için değil.

Onu sevebilmemin tek yolu buydu.

Babam hayatımdayken, o hayatı kontrolü altına almak için benimle boğuşurken, ona bir askerin gözleriyle, bir çatışma pusunun içinden bakıyordum. Yumuşak yönlerini bir türlü seçemiyordum. İnfialle karşıma dikildiğinde, küçüklüğümde kahkaha atarken karnının nasıl titrediğini, gözlüğünün nasıl ışıldadığını anımsamıyordum. Müsamahasız hale büründüğünde, yad ettiği bir anıyla gözlerinden yaşlar gelirken, henüz yanmadığı zamanlarda dudaklarının tatlı tatlı nasıl seğirdiğini anımsamıyordum. Tüm bunları ancak şimdi anımsayabiliyorum; aramıza kilometreler ve yıllar girdikten sonra.

Ne var ki Babamla arama giren şey sadece zaman ve mesafe değil. Kendi içinde bir değişim. Ben onun yetiştirdiği çocuk değilim ama o, bu çocuğu yetiştiren baba.

Aramızdaki, yirmi yıldır çatırdayıp dağılan gediğin kapanamayacak kadar açıldığı tek bir an varsa, sanırım o kış gecesi, banyo aynasındaki yansımama uzun uzun bakarken, Babamın benden habersiz yumru ellerine telefonu alıp ağabeyimi aradığı andı. Diego, o bıçak. Bundan sonra olanlar çok dramatikti ama asıl dram banyoda yaşanmıştı.

Asıl dram, anlayamadığım nedenlerden dolayı o aynanın içine girmeyi ve kendi yerime on altı yaşındaki halimi göndermeyi başaramadığımda yaşandı.

O ana kadar o kız hep oradaydı. Ne kadar değişmiş görünürsem görüneyim -eğitimim ne denli parlak, görünümüm ne denli farklı

olursa olsun– ben hâlâ *oydum*. Hiç olmadı, iki ayrı insandım, bölünmüş bir zihin. *O kız* içerideydi ve Babamın eşiğinden her geçişimde ortaya çıkardı.

O gece onu çağırdım ve cevap vermedi. Beni terk etti. Aynada kaldı. O andan sonra aldığım kararlar, o kızın bana verdireceği kararlar değildi. Değişmiş bir insanın, yeni bir benin tercihleriydi.

Bu benliğe pek çok isim verebilirsiniz. Dönüşüm. Metamorfoz. Sahtelik. İhanet.

Ben buna, eğitim diyorum.

Teşekkür

KARDEŞLERİM TYLER, RICHARD VE TONY'YE BU KİTABI, önce yaşama, sonra yazılma yönünden mümkün kıldıkları için en büyük şükranı borçluyum. Aileyle ilgili bildiğim pek çok şeyi onlardan ve eşleri Stefanie, Kami ve Michele'den öğrendim.

Özellikle Tyler ve Richard ayırdıkları vakitten ve anılarından, çok sayıda taslağı okuyarak, kendi ayrıntılarını eklemekten ve genel olarak kitabı mümkün olduğunca hatasız kılmamı sağlamaktan yana çok cömerttiler. Bazı konularda bakış açımız farklı olsa da, hikâyenin gerçeklerini doğrulama yönündeki gönüllülükleri sayesinde hikâyeyi yazabildim.

Bu anı kitabını yazmaya beni Profesör David Runciman teşvik etti ve metni okuyan ilk kişiler arasındaydı. Onun kitaba duyduğu güven olmasa, ben kendimde o güveni hiç bulamayabilirdim.

Kitapları hayatının işi haline getiren ve o hayatın bir kısmını bu kitaba veren kişilere de minnettarım: Temsilcilerim Anna Stein ve Karolina Sutton; Random House'dan harika editörlerim Hilary Redmon ile Andy Ward; Hutchinson'dan Jocasta Hamilton ve bu hikâyenin düzelti, dizgi ve hikâyenin tanıtımında çalışanlar. Özellikle ICM'den Boaty Boatwright yılmak bilmez bir şampiyondu. Kitabın bilgi doğrulaması gibi zor bir görev verilen ve bu işi hem titizlik

hem de büyük bir hassasiyet ve profesyonellikle yürüten Ben Phelan'a özel teşekkürlerimi sunarım.

Bu kitaba, henüz kitap olmadan, evde basılmış bir kâğıt karmaşası olduğu zamanlardan inananlara özellikle minnettarım. O ilk okuyucular arasında Dr. Marion Kant, Dr. Paul Kerry, Annie Wilding, Livia Gainham, Sonya Teich, Dunni Alao ve Suraya Sidhi Singh yer alıyor.

Teyzelerim Debbie ve Angie hayati bir zamanda hayatıma döndüler ve destekleri benim için her şey demekti. Bana daima inandığı için Profesör Jonathan Steinberg'e teşekkürler. Bana bu kitabı yazabileceğim hem duygusal hem de somut bir sığınak bahşettiği için sevgili dostum Drew Mecham'a minnettarım.

Metin Üstüne Bir Yazı

Benimkinden farklı olan anılara ses kazandırabilmek için bazı dipnotlar eklendi. İki hikâyeye -Luke'un yanması ve Shawn'un paletten düşüşü- ilişkin notlar önemli ve ek yorum gerektiriyor.

Her iki olayda anlatılanlar arasındaki uyuşmazlıklar çok sayıda ve çeşitli. Örneğin, Luke'un yanması. O gün orada olan herkes ya orada olmayan birini görmüş ya da orada olan birini görmemiş. Babam Luke'u görmüş, Luke Babamı görmüş. Luke beni görmüş ama ben Babamı görmedim ve Babam da beni görmemiş. Ben Richard'ı gördüm, Richard da beni gördü ama Richard, Babamı görmemiş ve Richard'ı ne Babam görmüş ne de Luke. Böylesi bir çelişkiler dönmedolabından ne çıkarılabilir? Onca dönüp durmadan sonra müzik nihayet bittiğinde, o gün orada olduğuna herkesin hemfikir olduğu tek kişi Luke.

Shawn'un paletten düşüşüyse daha da şaşırtıcı. Ben orada değildim. Hikâyemi başkasından dinledim ama doğru olduğuna inanıyordum çünkü onu yıllar boyu, pek çok kişiden bu şekilde dinlemiştim ve Tyler da aynı hikâyeyi dinlemişti. On beş yıl sonra Tyler da benim hatırladığım şekilde hatırlıyordu. Ben de onu yazıya

döktüm. Sonra diğer hikâye ortaya çıkıverdi. *Hiç bekleme olmadı*, diyordu o hikâye. *Helikopter anında çağrıldı.*

Bu ayrıntıların önemsiz olduğunu, hangi versiyona inanırsanız inanın, önemli olanın "büyük tablo" olduğunu söylersem, yalan söylemiş olurum. Ayrıntılar önemli. Babam, Luke'u dağdan aşağı tek başına ya göndermiştir ya da göndermemiştir; Shawn'u ciddi bir yaralanmayla güneşin altında ya bırakmıştır ya da bırakmamıştır. Bu ayrıntılardan farklı bir baba, farklı bir adam doğabilir.

Shawn'un düşüşüyle ilgili hangi hikâyeye inanacağımı bilemiyorum. Daha da ilginci, Luke'un yanmasıyla ilgili hangi hikâyeye inanacağımı da bilemiyorum ki ben o sırada *oradaydım*. O ana geri dönebilirim. Luke çimenlerin üstünde. Ben etrafa bakınıyorum. Kimseler yok, Babamdan en ufak bir iz yok, hafızamın kenarında bile belirmiyor. Mevcut değil. Ama Luke'un hafızasında o orada, oğlunu dikkatle küvete yatırıyor ve şok için homeopatik ilaç uyguluyor.

Bu durumdan çıkardığım şey, bir düzeltmenin gerekliliği; belleğime değil, anlayışıma ilişkin bir düzeltme. Bizler hepimiz, başkalarının anlattığı hikâyelerde bize biçilen rollerden çok daha karmaşığız. Bu özellikle aileler söz konusu olduğunda geçerli. Ağabeylerimden biri Shawn'un düşüşüyle ilgili yazdıklarımı okuduğunda bana şunu yazdı: "Babamın Acil'i aradığını hayal edemiyorum. Shawn ölür de yine aramaz." Belki öyle, belki de değil. Belki oğlunun kafatasının çatladığını, kemiğin kütürtüsünü ve beynin betonda dağılışını duyduktan sonra babamız olacağını sandığımız gibi ve sonrasında yıllar boyu olduğunu varsaydığımız gibi biri olmadı. Ben Babamın çocuklarını sevdiğini, hem de güçlü bir şekilde sevdiğini daima bildim; doktorlara olan nefretinin daha güçlü olduğuna da daima inandım. Ama belki öyle değildi. Belki o anda, o gerçek kriz anında, sevgisi hem korkusuna hem de nefretine baskın çıktı.

Belki de asıl trajedi onun akıllarımızda, ağabeyimin ve benim aklımda, bu şekilde yaşayabilmiş olmasıdır çünkü başka anlarda -binlerce küçük dram ve daha küçük krizde- verdiği tepkiler, onu o rolde görmeye itti bizi. Olur da düşersek, müdahale etmeyeceğine inanmaya itti. Ölürüz daha iyi.

Bizler hepimiz, hikâyelerde bize biçilen rollerden karmaşığız. Bu gerçeği bana bu anı kitabını yazmaktan daha açık gösteren hiçbir şey olmadı; sevdiğim insanları kâğıda tutturmaya çalışmaktan, bütünsel anlamlarını birkaç kelimede yakalamaktan -ki elbette imkânsız bir şey bu- daha açık gösteren... Elimden gelen en iyi şey şu: Kendi hatırladığımın yanında, şu *diğer* hikâyeyi de anlatmak. Bir yaz gününe, bir yangına, yanık et kokusuna ve oğlunun dağdan inmesine yardım eden bir babaya dair hikâyeyi.

YAZAR HAKKINDA

TARA WESTOVER 1986'da Idaho'da dünyaya geldi. Edebiyat Fakültesi diplomasını 2008'de Brigham Young Üniversitesi'nden aldı ve ardından Gates Cambridge Bursu kazandı. 2009'da Cambridge, Trinity College'da lisansüstü eğitimi (MPhil) aldı ve 2010'da Harvard Üniversitesi'nde misafir araştırmacı oldu. Cambridge'e döndükten sonra 2014'te tarih doktorasını tamamladı. *Talebe* ilk kitabı.

tarawestover.com
Facebook.com/TaraWestoverLit
Twitter: @tarawestover

"İLHAM VERİCİ." "MUHTEŞEM."

BILL GATES *STEPHEN FRY*

"Sarsıcı... Tara Westover'ın hayat hikâyesi sıra dışı ama kitabın merkezindeki sorular hepimize dair: Sevdiklerimiz için kendimizden ne kadar ödün verebiliriz? Büyüyebilmek için onlara ne kadar ihanet edebiliriz?" *VOGUE*

Tara Westover'ın bir doğum belgesi olmadı. Okul kaydı yoktu çünkü hayatında hiçbir sınıfa ayak basmamıştı. Tıbbi dosyası yoktu çünkü babası tıp biliminden ziyade kıyamete inanıyordu.

Çocukluğunda Mormon babasının bağnazlığa, erkek kardeşinin şiddete teslim oluşunu izledi. Ve on altı yaşına geldiğinde Tara kendi kendini eğitmeye karar verdi. Bilgiye duyduğu açlık onu Idaho'nun dağlarından çok uzaklara, okyanusların ötesine, bir kıtadan diğerine, Harvard'dan Cambridge'e taşıdı. Neden sonra aklına şu soru düştü: "Acaba fazla mı uzağa gittim?", "Eve dönmenin hâlâ bir yolu var mı?"

Çıktığı günden itibaren dünya çapında büyük övgü toplayan, pek çok yayın organı tarafından yılın kitabı seçilen ve şu ana dek 40 dile çevrilen **Talebe** bir kendini inşa öyküsü. Tara Westover, hiddetli bir sadakatle bağlandığı ailesinin, eğitim sayesinde yaşadığı değişimin ve ayrılık kederinin hikâyesini –bizzat kendi hayat hikâyesini– büyük yazarlara özgü bir içgörüyle anlatıyor. Yürek burkan ve umut saçan bir hikâye bu.

YILIN EN İYİ KİTABI SEÇKİLERİNDE

GUARDIAN • WASHINGTON POST • NEW YORK TIMES
BOSTON GLOBE • THE ECONOMIST

2018 GOODREADS OKUR ÖDÜLÜ
ANI VE OTOBİYOGRAFİ

akirakitap

domingo
www.domingo.com.tr

978-605-198-094-2
9 786051 980942
36 TL
KDV'den muaftır.